VIEȚILE SFINȚILOR

PE
IULIE

VIEŢILE SFINŢILOR

PE

LUNA IULIE

RETIPĂRITE ŞI ADĂUGITE
CU APROBAREA SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
DUPĂ EDIŢIA DIN 1901-1911

BIBLIOTECA STAVROPOLEOS

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI – 1997

INTRODUCERE

Continuând reeditarea colecţiei aghiografice pe tot anul, la care adăugăm şi sfinţii canonizaţi în ultimul secol de către toate Bisericile Ortodoxe, cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos şi al tuturor sfinţilor Săi, iese de sub tipar şi al unsprezecelea volum cu **Vieţile Sfinţilor pe luna iulie.**

Trecând peste greutăţile de cercetare şi corectare a textului, inerente unei asemenea vaste opere duhovniceşti, păstrând în acelaşi timp mireasma limbii vechi româneşti, dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a ajutat să terminăm cu bine şi acest volum mult aşteptat. Este un volum bogat ce cuprinde sfinţi din toate cetele, începând de la Maica Domnului şi Sfinţii Apostoli, până la cuvioşi şi drepţi.

Astfel, la 12 iulie, prăznuim minunea pe care a făcut-o Maica Domnului la Iaşi în anul 1863, prin zugrăvirea în chip minunat a icoanei sale, numită "Prodromiţa", care se află la Schitul Românesc Prodromul din Sfântul Munte Athos. La 28 iulie, prăznuim patru dintre cei şapte diaconi, şi anume: Prohor - ucenicul Sfântului Ioan Evanghelistul -, Nicanor, Timon şi Parmena; iar la 30 iulie, cinstim pe Sfinţii Apostoli Sila şi Silvan, ucenicii Sfântului Apostol Pavel, care împreună au ajutat la vestirea Sfintei Evanghelii, începând de la Ierusalim.

La 22 iulie, pomenim pe Sfânta Mironosiţă cea întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena; iar la 25 iulie, prăznuim Adormirea Sfintei şi dreptei Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria.

Dintre proorocii Vechiului Testament, sărbătorim în această lună doi dintre cei mai aleşi, şi anume pe Sfântul Ilie Tesviteanul, la 20 iulie, care s-a înălţat la cer în căruţă de foc şi, la 21 iulie, pe Sfântul Prooroc Iezechiel, care a văzut în vedenie învierea cea de obşte a oamenilor la Judecata de apoi.

Dintre mucenici pomenim în această lună, la 11 iulie, pe Sfânta Mare Muceniţă Eufimia, apărătoarea dogmelor ortodoxe

la al IV-lea Sinod Ecumenic, din anul 451, precum şi pe Sfintele muceniţe Marina şi Hristina. De asemenea, prăznuim în această lună şi câţiva mari cuvioşi părinţi, precum: Sfântul Atanasie Atonitul, la 5 iulie; Sfântul Sisoe cel Mare, la 6 iulie şi Cuviosul Antonie al Pecerscăi, întemeietorul monahismului în Rusia, pomenit la 10 iulie.

Dintre sfinţii daco-romani din secolele III-IV, pomenim pe Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion, la 8 iulie; precum şi pe Sfântul Mucenic Emilian de la Durostor, la 18 iulie.

Dintre sfinţii români canonizaţi la 20 iunie, 1992, sărbătorim, la 1 iulie, pe Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuţi, părintele duhovnicesc al Cuviosului Daniil Sihastrul; iar la 2 iulie, prăznuim pe Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt, lauda Moldovei şi apărătorul Ortodoxiei, care, după 47 de ani de domnie, a adormit întru Domnul, în anul 1504, la 2 iulie, zidind în timpul domniei sale peste 40 de biserici şi mânăstiri.

Iată, deci, cu cât de mari şi numeroşi sfinţi este binecuvântată luna iulie; sfinţi, care se roagă neîncetat pentru noi toţi înaintea tronului Preasfintei Treimi. De aceea, suntem datori să cinstim pe sfinţi, căci ei sunt *prietenii lui Dumnezeu*, cum zice şi Sfântul Prooroc David: *Iar mie îmi sunt foarte cinstiţi prietenii Tăi, Dumnezeule, că foarte s-au întărit stăpâniile lor* (Ps. 138, 17).

Aşadar, se cuvine să-i lăudăm pe sfinţi cu toată evlavia, că ei sunt părinţii noştri duhovniceşti, care au luat cununa biruinţei în cer şi se roagă pentru toată lumea. Ei cântă neîncetat cu îngerii şi duc rugăciunile şi lacrimile noastre înaintea Tatălui ceresc. Deci, să-i iubim, să le citim cu evlavie viaţa şi minunile, să le cerem ajutorul în vreme de necaz şi să le urmăm cu tărie jertfa şi credinţa. Sfinţii sunt părinţii, prietenii şi rugătorii noştri pe pământ şi în cer, şi fără mila lui Dumnezeu, fără mijlocirea Maicii Domnului şi rugăciunile lor, nimeni nu se poate mântui.

Recomandăm acest nou volum cu Vieţile Sfinţilor pe luna iulie tuturor bunilor creştini, rugând pe Bunul Dumnezeu să ne întărească în credinţă şi fapte bune, pentru a fi şi noi număraţi în ceata celor mântuiţi. Amin.

Arhimandrit Ioanichie Bălan
Sfânta Mânăstire Sihăstria

Naşterea Maicii Domnului
8 septembrie, 1997

LUNA IULIE
ZIUA ÎNTÂIA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI COSMA ŞI DAMIAN, DOCTORII CEI FĂRĂ DE ARGINŢI

După răsărirea cea trupească a Domnului nostru Iisus Hristos, pretutindeni se auzea, ca un lucru oarecare de mirare, de viaţa tuturor sfinţilor mucenici ai lui Hristos, pentru că puterea Mântui-torului s-a făcut minunată întru ei. Asemenea este de mirare tuturor îndrăzneala cu care ei se împotriveau ighemonilor.

Dintre unii ca aceia au fost şi aceştia, de care ne este acum cuvântul, Sfinţii răbdători de chinuri: Cosma şi Damian, amândoi fraţi după trup. Ei s-au născut în Roma cea veche, dintr-un tată şi o maică, şi au crescut în dreapta credinţă. Aceştia, învăţând meşteşugul doctoricesc, tămăduiau toate bolile şi toate neputinţele; căci la toate aveau împreună ajutor darul lui Dumnezeu şi, peste câţi din oamenii cei ce pătimeau şi din dobitoace îşi puneau mâinile lor, îndată aceia se făceau sănătoşi desăvârşit. Ei, bunii tămăduitori, de la nimeni nu luau plată pentru tămăduiri; pentru care s-au şi numit doctori fără de arginţi. Numai de o plată ca aceasta prea scumpă aveau ei trebuinţă: cei ce se tămăduiau să creadă în Hristos. Ei, nu numai în Roma, ci şi prin toate cetăţile dimprejur şi prin sate trecând şi tămăduind pe cei bolnavi, pe mulţi îi întorceau la Hristos.

Pe lângă darul cel tămăduitor şi prin îndurata dăruire, ei mai făceau şi bine popoarelor. Căci, având de la părinţi şi de la strămoşi multe averi adunate şi rămase lor, le vindeau şi le împărţeau la săraci şi la cei ce aveau trebuinţă. Astfel, hrăneau pe cei flămânzi, îmbrăcau pe cei goi şi arătau spre cei săraci şi lipsiţi de tot felul, milă şi îndurare. Când tămăduiau pe cei bolnavi, grăiau astfel către ei: „Noi numai mâinile punem pe voi, căci cu puterea noastră nimic nu putem face. Toate le lucrează prin noi tăria cea atotputernică a

lui Hristos, Unul adevăratul Dumnezeu, în Care, de veţi crede cu neîndoială, îndată veţi fi sănătoşi". Aceia, crezând, îndată câştigau sănătatea. Şi astfel, în toate zilele întorcându-se mulţi de la păgânătatea închinării la idoli, se apropiau de Hristos.

Sfinţii aceştia doctori aveau petrecere deosebită într-un sat oarecare din hotarele Romei, unde erau averile părinţilor lor. Acolo având adăpostirea lor, i-au luminat cu sfânta credinţă pe toţi cei dimprejur. Diavolul însă, nevoind să vadă viaţa lor care strălucea de faptele cele bune, a îndemnat pe nişte slujitori ai lor, ca să meargă la împărat, să pârască pe aceşti nevinovaţi. Pe vremea aceea împărăţea în Roma, Carin. Acesta, ascultând pe cei clevetitori, îndată a trimis ostaşi în satul acela, ca să prindă pe doctorii cei fără de plată, Cosma şi Damian şi să-i aducă înaintea lui la judecată. Mergând ostaşii în satul acela şi întrebând de Cosma şi Damian, credincioşii s-au adunat la sfinţi şi-i rugau să se ascundă până ce va trece mânia cea împărătească. Dar sfinţii n-au voit să-i asculte pe ei, ci mai mult se sârguiau să iasă de voie la ostaşii care îi căutau, dorind cu bucurie să pătimească pentru Hristos. Dar, după ce mai mulţi credincioşi s-au adunat la ei şi după ce i-au rugat cu lacrimi şi-i îndemnau ca să-şi păzească viaţa lor, nu pentru sineşi, ci pentru mântuirea multora, atunci s-au supus lor fără să vrea.

Deci credincioşii, luându-i, i-au ascuns într-o peşteră. Ostaşii, căutându-i pretutindeni şi neaflându-i, s-au umplut de mânie şi, prinzând pe nişte bărbaţi cinstiţi din satul acela, i-au legat cu lanţuri şi i-au dus la Roma. Înştiinţându-se Sfinţii Cosma şi Damian de acest lucru, îndată au ieşit din peşteră şi au alergat degrabă în urma ostaşilor. Deci, ajungându-i pe ei pe drum, au zis către dânşii: „Lăsaţi în pace pe aceşti nevinovaţi şi ne luaţi pe noi. Pentru că noi suntem aceia pentru care voi aveţi poruncă să-i prindeţi". Deci ostaşii, liberându-i pe acei bărbaţi, au pus lanţurile pe Sfinţii Cosma şi Damian şi i-au dus la Roma, unde au fost păziţi până a doua zi.

A doua zi, împăratul a şezut la obişnuita judecată înaintea poporului care venise la locul de privelişte. Şi, punând înainte pe Sfinţii Cosma şi Damian, a început a vorbi către ei cu glas mare, zicându-le: „Voi sunteţi cei ce vă împotriviţi zeilor părinţilor noştri şi tămăduiţi bolile între oameni şi între dobitoace fără de plată, cu oarecare meşteşug de vrăji, amăgind prin aceasta poporul cel prost, ca să se depărteze de zei şi de legile părinteşti? Măcar acum, întorcându-vă de la a voastră rătăcire, ascultaţi sfatul meu cel bun şi, apropiindu-vă, aduceţi jertfă zeilor, care îndelung v-au răbdat pe voi până acum. Căci, făcându-li-se strâmbătate de către voi, nu v-au răsplătit rău pentru rău, cu toate că puteau să vă răsplătească; dar au răbdat, aşteptând întoarcerea voastră către ei".

Sfinţii cei plăcuţi ai lui Hristos, ca şi cu o gură răspunzând către împăratul, au grăit: „Noi pe nici un om nu l-am înşelat, nici nu ştim de vrăji, nici am făcut vreun rău cuiva, ci tămăduim bolile cu puterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, precum Acela ne-a poruncit, zicând: *Pe cei bolnavi tămăduiţi, pe cei leproşi curăţiţi.* Aceasta o facem fără plată, de vreme ce Mântuitorul a poruncit, zicând: *În dar aţi luat, în dar daţi.* Noi nu avem trebuinţă de averi, ci căutăm mântuirea sufletelor omeneşti şi slujim neputincioşilor şi săracilor ca Însuşi lui Hristos. Acela socoteşte îngrijirile cele făcute pentru dânşii, ca Lui, zicând către bunii dătători: *Flămând am fost şi Mi-aţi dat să mănânc; am însetat şi M-aţi adăpat; am fost gol şi M-aţi îmbrăcat.* Aceste porunci ale Lui ne sârguim a le împlini, aşteptând ca să luăm de la Dânsul plată în viaţa cea fără de sfârşit a împărăţiei cerului. Zeilor închipuiţi de tine, nicidecum nu voim să le slujim; tu şi ai tăi slujiţi-le lor, pentru că noi ştim cu adevărat că aceia nu sunt dumnezei. De voieşti, împărate, noi îţi punem înainte un sfat bun; adică să cunoşti pe Unul şi adevăratul Dumnezeu, Făcătorul tuturor, Care răsare soarele Său peste cei răi şi peste cei buni şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. Pentru trebuinţa noastră şi spre slava numelui Său cel mare, Aceluia să-i slujeşti, depărtându-te de idolii cei nesimţitori şi fără suflet!"

Atunci împăratul Carin a zis către dânşii: „Nu v-am chemat să grăiţi filosofii, ci să aduceţi jertfă zeilor!" Sfinţii au răspuns: „Noi aducem Dumnezeului nostru jertfă fără de sânge sufletele noastre, Celui ce ne-a izbăvit din cursele diavolului şi a dat pe Fiul Său Unul Născut pentru mântuirea lumii. Acel Dumnezeu este nezidit, ziditor al tuturor; pe când zeii tăi sunt nişte scorniri omeneşti şi sunt făcuţi de mâini omeneşti. De n-ar fi fost între oameni meşteşugul de a face pe zei, voi n-aţi fi avut la ce să vă închinaţi". Carin a zis: „Nu batjocoriţi pe veşnicii zei, ci mai ales, apropiindu-vă, să vă închinaţi lor cu jertfe, mai înainte de a primi muncile ce vă aşteaptă!"

Atunci robii lui Hristos, umplându-se de Duhul Sfânt, au zis: „O, împărate, să fii ruşinat împreună cu zeii tăi, deoarece mintea ta se întoarce de la Dumnezeul Cel ce pururea este şi vieţuieşte în veci! Deci, faţa ta să se întoarcă de la locul său, spre a ta înfruntare, ca să te deprinzi prin încercare ce poate Dumnezeul nostru!"

Sfinţii,zicând acestea, îndată faţa lui Carin s-a schimbat şi s-a întors la spate, iar grumajii lui i s-au sucit, încât nu putea să-i mai întoarcă; deci, nimeni nu putea să-i ajute cu ceva. Astfel el şedea pe scaun, având grumajii şi faţa întoarsă, iar poporul care privea la el, striga cu glas mare: „Mare este Dumnezeul creştinilor şi nu

este alt Dumnezeu afară de Dânsul!" Dintru acea vreme mulţi au crezut în Hristos şi au rugat pe sfinţii doctori să-l tămăduiască pe împărat. Chiar şi împăratul singur se ruga către dânşii, zicând: „Acum ştiu cu adevărat că sunteţi robi ai adevăratului Dumnezeu. De aceea mă rog către voi ca, precum aţi tămăduit pe mulţi, aşa să mă tămăduiţi şi pe mine, căci şi eu cred că nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeul propovăduit de voi, Care a făcut cerul şi pământul!"

Atunci sfinţii au zis către dânsul: „De vei cunoaşte pe Dumnezeul Cel ce ţi-a dat viaţa şi împărăţia şi de vei crede într-Însul cu toată inima, Acela poate să te tămăduiască pe tine". Împăratul, auzind aceasta, a zis cu glas mare: „Cred în Tine, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul cel adevărat, miluieşte-mă pe mine şi nu pomeni neştiinţa mea cea dintâi!" Aceasta zicând împăratul, i s-au îndreptat grumajii, asemenea şi faţa i-a venit la loc precum a fost mai înainte. Apoi, sculându-se din locul său, şi-a ridicat ochii spre cer şi, înălţându-şi mâinile, a dat mulţumire lui Dumnezeu împreună cu tot poporul, zicând: „Bine eşti cuvântat Hristoase, Dumnezeul cel adevărat, Care m-ai adus din întuneric la lumină prin aceşti sfinţi ai Tăi!" Astfel tămăduindu-se, împăratul a cinstit pe Sfinţii doctori Cosma şi Damian şi i-a liberat pe ei cu pace; iar ei, plecând din Roma, s-au dus în satul lor.

Locuitorii satului acela şi cei de primprejur, auzind toate cele ce se făcuseră în Roma, au ieşit în întâmpinarea plăcuţilor lui Dumnezeu şi i-au primit cu bucurie, veselindu-se şi slăvind pe Stăpânul Hristos. Dar sfinţii, după obiceiul lor, iarăşi umblau primprejurul cetăţilor şi prin sate, tămăduind neputinţele şi luminând poporul cu sfânta credinţă, apoi iarăşi se întorceau în satul lor.

Dar vrăjmaşul diavol, neputând prin meşteşugirea sa cea dintâi să piardă dintre cei vii pe aceşti sfinţi, a scornit un alt meşteşug. În părţile acelea era un doctor slăvit, de la care aceşti oameni preaminunaţi învăţaseră meşteşugul doctoricesc. Pe acela vrăjmaşul l-a îndemnat să-i ucidă pe sfinţi, deoarece nu putea suferi slava lor cea bună. Deci acel doctor, chemând pe sfinţi la dânsul prin înşelăciune, i-a luat la un munte ca să adune buruieni pentru doctorii, dar în inima lui avea gândul lui Cain. De aceea, ducându-i pe ei departe, a rânduit ca deosebit fiecare să adune buruieni. Astfel, pândind mai întâi asupra unuia, l-a ucis cu pietre; apoi şi pe celălalt. După aceea, luând trupurile lor, le-a ascuns lângă un izvor de apă ce era în apropiere.

Astfel sfinţii răbdători de chinuri ai lui Hristos, doctorii cei fără de plată, Cosma şi Damian, şi-au luat sfârşitul vieţii şi s-au

învrednicit de cununile mucenicești de la Hristos Domnul şi Mântuitorul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi Sfântul Duh, I se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTA ZI, POMENIREA CUVIOSULUI PETRU, CARE A FOST PATRICIU

Cuviosul Petru s-a născut din părinţi slăviţi şi bogaţi şi a crescut în Constantinopol. Tatăl său, cu numele Constantin, a fost patriciu şi povăţuitor de oşti. Acest Petru, silindu-se din tinereţe la învăţătura cărţii, s-a deprins foarte bine la filosofie şi a străbătut toată înţelepciunea cea din afară. Ajungând la vârsta cea desăvârşită, s-a însoţit cu femeie, iar după sfârşitul tatălui său, i-a luat cinstita lui dregătorie, făcându-se patriciu în zilele dreptcredincioasei împărătese Irina şi a fiului ei, Constantin.

După ce a luat împărăţia Nichifor, având bulgarii război cu grecii, Petru a fost făcut voievod de către împărat şi pus mai mare peste cete. El s-a dus cu împăratul împotriva bulgarilor şi, făcându-se mare război, grecii au biruit întâi pe bulgari. Apoi, cu dumnezeiasca voie, bulgarii, întărindu-se, au lovit pe greci cumplit şi au ucis pe împăratul lor. Atunci şi fericitul Petru, cu cincizeci de boieri greci, a fost prins de bulgari şi a fost ţinut în legături spre muncire şi spre moarte. Rugându-se lui Dumnezeu, pentru a sa izbăvire, noaptea i s-a arătat Sfântul Ioan Evanghelistul, cel care s-a rezemat pe pieptul lui Hristos, şi l-a izbăvit din legături, ducându-l până la Roma. Dintr-acea vreme Petru s-a dat cu totul în slujba lui Dumnezeu şi, pe toate socotindu-le ca nişte gunoaie, s-a dus la muntele Olimpului, unde, luând viaţa îngerească, se nevoia împreună cu marele Ioanichie şi s-a deprins la toată bunătatea.

Petrecând acolo treizeci şi patru de ani, a mers la Constantinopol, după ce murise soţia şi fiul lui, şi a petrecut mai întâi câtăva vreme lângă biserica zidită de dânsul, care se numea Evandria. Apoi, ducându-se la un loc osebit de liniştit, şi-a zidit o chilie mică. El a petrecut într-însa opt ani, purtând pe trup o haină aspră de păr, iar picioarele le-a avut neîncălţate în toată vremea vieţii sale pustniceşti. Obosindu-se foarte mult cu postul, cu privegherea şi cu celelalte nevoitoare osteneli, a petrecut cu bine şi cu iubire de Dumnezeu. Apoi s-a odihnit în Domnul şi s-a numărat în ceata drepţilor, care slăvesc pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, PĂTIMIREA SFÂNTULUI MUCENIC POTIT PRUNCUL

Pe vremea împărăţiei lui Antonin, fiind pretutindeni mare prigonire împotriva creştinilor, era în Sardica un bărbat cu numele Ghilas, care ţinea la păgânătatea închinării idoleşti. Acesta avea un fiu, unul născut, copil de treisprezece ani, anume Potit, înţelepţit cu înţelepciunea lui Dumnezeu, prin care îşi săvârşeşte El laudă. Copilul era luminat cu darul Sfântului Duh ca să cunoască pe Făcătorul său şi Aceluia Unuia să-I aducă rugăciunile şi închinăciunile sale, iar de idolii cei fără de suflet să se îngreţoşeze. El, ştiind să citească cărţile, a găsit nişte dumnezeieşti Scripturi creştineşti şi, citindu-le pe acelea, s-a umplut de duhovniceasca înţelepciune şi de înţelegere. Astfel, ducându-se la creştini, în ascuns de tatăl său, a primit Sfântul Botez, întorcându-se de la spurcatele slujbe idoleşti.

Ghilas, tatăl lui, văzând pe fiul său întorcându-se de la idoli, s-a mâhnit şi-l îndemna cu multe îmbunări, ca, împreună cu el, să aducă jertfă zeilor lor elineşti. Iar tânărul sfânt i-a zis: „O, tată, îmi grăieşti cuvânt nefolositor, poruncindu-mi să jertfesc diavolilor. De mă iubeşti părinteşte pe mine, fiul tău, apoi să mă sfătuieşti spre ceea ce mântuieşte sufletul, iar nu spre ceea ce-l pierde. Eu doresc ca şi tu, cunoscând adevărul, să te întorci de la necurata închinăciune, să începi a sluji Unuia Dumnezeu, Care vieţuieşte în ceruri şi pe toate le cuprinde, Făcătorul a toată făptura". Tatăl său, mâniindu-se, l-a dus într-o cameră osebită şi a poruncit să nu îndrăznească nimeni a da copilului pâine şi apă, zicând către dânsul: „Vom vedea de-ţi va da hrană şi băutură Dumnezeul tău pe Care îl cinsteşti!".

Tânărul Sfânt Potit, plecându-şi genunchii, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Judecă, Doamne, pe cei ce-mi fac nedreptate şi răsplăteşte celor ce se luptă cu mine, căci doresc să-Ţi slujesc Ţie, Domnului meu Iisus Hristos, Care ai voit a veni din cer pe pământ pentru mântuirea omenească. Priveşte spre rugăciunea smeritului Tău rob şi întăreşte-mă pe mine întru această foame, precum ai întărit pe Daniil proorocul Tău, cel aruncat în groapa leilor. Tu ai zis în Sfânta Ta Evanghelie: *Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează pentru dreptate, căci aceia se vor sătura; Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a acelora este Împărăţia cerurilor*. Deci, şi pe mine cel

închis aici pentru dreptatea Ta, nu mă lăsa să fiu chinuit de foame şi de sete".

Sfântul a petrecut multe zile în închisoarea aceea, pedepsit de tatăl său cu foamea şi cu setea, dar întărit de Dumnezeu prin hrana duhovnicească şi adăpat prin darul Sfântului Duh. Faţa lui strălucea ca soarele, veselindu-se întru Domnul său, şi zicea: „Îţi mulţumesc, Stăpâne, că ai binevoit a mă sătura de duhovniceştile Tale bunătăţi, care pe cât le primesc, pe atât mai mult le doresc. Încă mă rog, Ţie, Dumnezeul îngerilor şi al arhanghelilor, Care nu voieşti moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu, ascultă-mă pe mine, care strig către Tine cu toată inima, şi dă tatălui meu cunoştinţa adevărului Tău şi înţelegerea credinţei. Deschide-i lui mintea, ca să poată a Te cunoaşte pe Tine, Făcătorul său şi Ţie Unuia să-Ţi slujească, iar nu zeilor celor elineşti, ca să nu se bucure de el diavolul, vrăjmaşul numelui creştinesc, ci să se preamărească tăria Ta cea atotputernică, care povăţuieşte spre mântuire pe cei rătăciţi!"

Astfel rugându-se el, i s-a arătat îngerul Domnului, întărindu-l şi zicându-i: „Va fi ţie ceea ce doreşti, pentru că Dumnezeu, Căruia te-ai încredinţat cu toată inima, totdeauna este cu tine şi orice vei cere de la Dânsul, vei câştiga. Însă să ştii şi aceasta, că diavolul, pierzătorul sufletelor omeneşti, s-a pregătit împotriva ta. Deci, ţi se cade să primeşti toate armele lui Dumnezeu, ca să poţi sta împotriva meşteşugirilor lui!"

Aceasta zicându-i, îngerul luminii s-a dus; iar sfântul se ruga lui Dumnezeu, zicând: *Miluieşte-mă, Dumnezeule, miluieşte-mă! Că spre Tine a nădăjduit sufletul meu şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui, până ce va trece fărădelegea*. Deci, trecând puţin, deodată i s-a arătat îngerul întunericului, prefăcut în strălucire de lumină şi i-a zis: „O, tânăr fără de răutate, iată am venit la tine ca să nu slăbeşti de foame şi de sete cu sufletul şi cu trupul. Să asculţi pe tatăl tău şi să te saturi cu el de mâncări, căci eu sunt Hristos. Deci, fiindu-mi milă de tine şi văzând lacrimile tale, am venit să te cercetez". Tânărul Sfânt Potit i-a răspuns: „Pleacă de la mine, satano, vrăjmaş al dreptăţii! Nu vei amăgi pe robul lui Dumnezeu, căci tu nu eşti Hristos, ci potrivnic lui Hristos!" Sfântul, zicând aceasta, a început a se ruga astfel: „Doamne Iisuse Hristoase, alungă de la mine pe acest vrăjmaş necurat şi-l aruncă în adâncul în care este osândit cu slujitorii săi!"

Diavolul, schimbându-şi asemănarea îngerească s-a prefăcut într-un uriaş mare, cu statura ca de cincisprezece coţi, apoi s-a prefăcut într-un bou, care a mugit cu glas mare. Sfântul, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis către dânsul: „O, duh rău,

încetează a ispiti pe ostaşul lui Hristos, pentru că nu vei putea înfricoşa pe cel răscumpărat cu sângele lui Hristos şi îngrădit cu puterea Sfintei Cruci!"

Atunci diavolul îndată a pierit. Glasul lui se auzea de departe, zicând: „O, ce fel de copil tânăr mă biruieşte! Vai mie, de acum unde mă voi odihni? Spre cine voi îndrepta săgeţile mele? De mă apropii de cel bătrân, nu mă biruiesc atât de lesne, precum mă biruiesc de acest copil. Deci, mă voi duce şi voi intra în fiica cea una născută a împăratului Antonin, şi voi arăta într-însa puterea mea. Voi îndemna pe împărat asupra ta o, Potite, ca să te piardă cu multe munci!" Sfântul i-a răspuns: „O, vrăjmaş netrebnic, în orice fel de munci voi intra, pretutindeni te voi birui; nu eu, ci Domnul meu Iisus Hristos!" Atunci diavolul a fugit, strigând: „Amar mie, că sunt biruit de un copil!"

După aceasta, Ghilas, tatăl lui, scoţându-l de la închisoare, a zis către el: „Fiule, jertfeşte zeilor, pentru că este poruncă de la împărat ca cel ce nu aduce jertfă zeilor să fie ucis cu multe munci, sau să fie dat la fiare spre mâncare. Deci, mă doare inima pentru tine, fiind unul născut, ca să nu te pierd, moştenitorul meu". Sfântul a grăit: „Căror zei să le aduc jertfă, ca să-i ştiu anume?" Tatăl i-a răspuns: „Fiule, nu ştii pe zeul Die, pe Arpa şi pe Atena?" Copilul a zis: „De când m-am născut, n-am auzit niciodată de unii ca aceştia, să fie zei, decât numai idoli! O, tată, dacă ai fi ştiut cât de puternic este Dumnezeul creştinilor, Care S-a smerit pe Sine ca să mântuiască pe oameni, ai fi crezut într-Însul. El este Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul. Iar toţi ceilalţi zei ai păgânilor sunt diavoli". Ghilas a zis: „De unde ai tu aceste cuvinte pe care le grăieşti?" Sfântul a răspuns: „Acela, Căruia Îi slujesc, grăieşte prin buzele mele. Pentru că a zis în Evanghelia Sa: *Nu vă îngrijiţi cum sau ce veţi grăi, că în acel ceas vi se va da vouă ce trebuie să grăiţi*".

Ghilas a zis: „Fiul meu, oare nu te temi de munci? Când vei fi dus la ighemon şi te va pune la muncile cele cumplite, atunci ce vei face?" Sfântul copil, zâmbind, a zis: „O, tată, ai zis cuvânt fără de judecată, deoarece Domnul meu Iisus Hristos, fiind răscumpărătorul sufletelor noastre, mă va întări pe mine robul Său. Nu ştii oare că David, un copil neînarmat, în numele lui Dumnezeu, a ucis cu o piatră pe Goliat cel tare şi, smulgându-i sabia, i-a tăiat capul?" Ghilas a zis: „Nădăjduind tu spre Dumnezeul tău, eşti gata să pătimeşti toate pentru numele Lui?"

Sfântul a răspuns: „Cred Tatălui, Făcătorul meu, Fiului şi Sfântului Duh, Unuia Dumnezeu în Treime, că mă va întări a

suferi cu bărbăţie, nu numai toate muncile, dar şi a muri pentru Dânsul fără temere. Deci, să crezi şi tu, tată, în Dumnezeu, despre Care îţi grăiesc, şi te vei mântui. Acei zei cărora te închini acum, nu sunt nimic, nici n-au mântuit vreodată pe cineva, nici n-au putut să facă ceva. Deci, ce folos ai dacă te închini la arama cea neînsufleţită, la piatră şi la lemn, care, când cad pe pământ, nu pot să se scoale, ci se sfărâmă în bucăţi, iar sfărâmându-se nu scot glas, fiind mute şi nesimţitoare. Numele cu care numiţi pe idolii voştri, cu acelea se numeau de demult oamenii cei întinaţi şi fărădelege, care erau plini de vrăji diavoleşti şi de toate faptele cele rele. Aceia erau vrednici de multe pedepse, precum şi acum pe unii ca aceia îi judecă legile cetăţii şi îi dă la pedeapsa cu moartea.

Sufletele cele ticăloase ale zeilor voştri neîncetat se ard în iad în focul cel veşnic, care nu se stinge niciodată; iar cei ce slujesc acum idolilor lor, se vor arde împreună cu dânşii, în acelaşi foc fără de sfârşit. Dumnezeul nostru, Cel ce petrece în veci, le lucrează pe toate, îndreptează toată făptura cea văzută şi nevăzută, stăpâneşte cele de sus şi cele de jos, şi pe cei ce cred într-Însul şi Îi slujesc cu adevărat, îi preamăreşte la cer întru împărăţia Sa, şi chiar pe pământ le face slăvit numele lor, îmbogăţindu-i cu darul cel făcător de minuni, adică să facă şi ei semne şi minuni, pentru că zice: *Semnele celor ce vor crede, acestea vor urma: Cu numele Meu vor izgoni diavolii, vor grăi în limbi noi, şerpi vor lua în mâini şi de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma. Pe bolnavi îşi vor pune mâinile şi bine le va fi".*

Pruncul grăind acestea şi altele asemenea, Ghilas, tatăl lui, s-a minunat şi a zis: „Acum cunosc că Dumnezeul creştinilor este adevărat. Căci grăieşte nişte lucruri atât de mari prin gura copilului acesta, pe care niciodată nu le-am auzit mai înainte. Deci, dacă n-ar fi fost în copil oarecare putere dumnezeiască, nu ar fi putut să grăiască cuvintele acestea din inima sa, ci precum văd, acel Dumnezeu singur grăieşte prin gura fiului meu!" Atunci Ghilas, suspinând şi plângând, a zis: „Amar mie, păcătosul, că fiul meu, fiind copil tânăr, este mai înţelept decât mine, om bătrân; pentru că el din copilărie a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, iar eu, îmbătrânind cu anii, nu L-am cunoscut până acum. Deci, cred cu inima şi mărturisesc cu gura, că nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeul creştinilor!" Ghilas, crezând astfel în Hristos, a luat Sfântul Botez prin povăţuirea Sfântului Potit, fiul său.

Sfântul Potit, după botezul tatălui său, urmând ostenelilor apostoleşti, a plecat din Sardica, patria sa, şi s-a dus în partea ce se

numea Efir, propovăduind acolo pe Hristos. De acolo s-a dus în cetatea ce se chema Valeria. Aici era o femeie, anume Chiriachi, soţia senatorului Agatonie, foarte leproasă, care nu putea să se tămăduiască de nici un fel de doctori. Sfântul Potit, ducându-se la uşa casei ei, şedea acolo ca un sărac. Din întâmplare a ieşit din acea casă un famen oarecare; iar Sfântul Potit a zis către el să-i dea apă să bea. Famenul a zis către dânsul: „Aici ai venit să ceri apă?" Sfântul a răspuns: „Nu însetez atât de apa din casa aceasta, pe cât de mântuirea sufletelor, şi ca în casa aceasta să fie darul Domnului meu Iisus Hristos".

Minunându-se famenul de cuvintele sfântului, l-a întrebat: „Copile, de unde eşti tu şi cum te numeşti?" Sfântul Potit a răspuns: „Sunt născut din pământ ca şi tine, numele meu este Potit şi sunt rob al Stăpânului meu Iisus Hristos, Care este Mântuitorul sufletelor celor ce cred într-Însul. El este tămăduitorul neputinţelor trupeşti, Care pe cei leproşi i-a curăţit, pe cei slăbănogi i-a ridicat de pe pat, pe cei orbi i-a luminat şi pe cei morţi a înviat cu cuvântul".

Famenul a zis: „Dacă eşti rob al Aceluia, apoi oare vei putea ca să cureţi pe cei leproşi?" Sfântul a răspuns: „Unde va fi credinţă, acolo va fi şi tămăduire; pentru că Stăpânul meu Iisus Hristos dă după credinţă celor ce cer de la Dânsul". Atunci famenul a zis: „Oare vei putea tu să tămăduieşti de lepră pe stăpâna noastră?" Sfântul a răspuns: „De va crede în Hristos, Dumnezeul meu, se va tămădui". Famenul a zis: „Dacă o vei tămădui, vei fi stăpân al tuturor averilor ei". Sfântul a răspuns: „Eu nu doresc aur, argint sau averile ei, ci caut să-i unesc sufletul ei cu Hristos, Dumnezeul meu!"

Famenul a înştiinţat despre aceasta pe stăpâna lui şi a adus la dânsa pe Sfântul Potit. El, intrând în camera ei, a zis: „Pacea Domnului meu Iisus Hristos să fie în casa aceasta". Atunci Chiriachi a zis către dânsul: „Tămăduieşte-mă pe mine, rogu-mă ţie; de poţi, să mă tămăduieşti!" Sfântul a răspuns: „Crede în Dumnezeu Cel propovăduit de mine şi primeşte Sfântul Botez, că vei fi sănătoasă". Femeia a zis: „Învaţă-mă cum să cred". Sfântul a învăţat-o pe dânsa cum să creadă în Hristos Dumnezeu, arătându-i calea cea dreaptă a mântuirii. Atunci femeia a zis: „Cred că nu este alt Dumnezeu, afară de Acela pe care tu mi l-ai spus. Toată nădejdea tămăduirii mele o pun într-Însul, iar tu fă ceea ce poţi să faci".

După aceasta Sfântul Potit, plecându-şi genunchii la rugăciune, a început a grăi cu lacrimi: „Doamne, Iisuse Hristoase, Împăratul

împăraţilor, Mântuitorul sufletelor noastre, Tu ai zis ucenicilor Tăi: *„Întru numele Meu pe cei leproşi să-i curăţiţi şi pe cei morţi să-i înviaţi.* Auzi-mă şi pe mine robul Tău, Stăpâne, şi tămăduieşte pe femeia aceasta. Darul Tău să fie peste dânsa, ca neamurile să cunoască, că Tu eşti Dumnezeu şi nu este altul afară de Tine!" Astfel rugându-se, a rânduit să se facă botezul. Iar când femeia aceea a intrat în scăldătoare şi s-a botezat, îndată s-a curăţit de lepră şi a ieşit sănătoasă, având trupul curat ca o copilă tânără. Aceasta văzând-o Agaton, bărbatul ei şi ceilalţi cetăţeni, cu toţii au primit sfânta credinţă şi, binecuvântând pe Dumnezeu, ziceau: „Cu adevărat am văzut mare lumină prin copilul acesta, care ne-a scos pe noi din întunericul idolesc". Sfântul Potit le grăia lor: „Iată, vedeţi măririle lui Dumnezeu! Deci, să păziţi poruncile Lui şi vă veţi mântui în veci". El, ieşind de acolo, s-a dus la un munte în pustie, care se numea Gargara şi acolo locuia împreună cu fiarele, ca şi cu oile; pentru că, prin dumnezeiasca poruncă, fiarele i se supuneau lui şi îl urmau.

În acel timp, diavolul a intrat în Agnia, fiica împăratului Antonin, şi o muncea foarte mult. Pentru aceea împăratul era în mare mâhnire şi se ruga zeilor săi pentru dânsa în deşert, făgăduind şi zicând: „Zeule Apolon, zeule Die, zeule Arfan, tămăduiţi pe fiica mea, că vă voi aduce ca jertfă boi cu coarne aurite". Iar diavolul striga prin gura fecioarei: „De nu va veni aici Potit, care locuieşte în muntele Gargara, eu nu voi ieşi". Atunci împăratul îndată a trimis la muntele acela pe un boier al său, anume Gelasie, cu patruzeci de ostaşi, ca să caute pe Potit. Deci, acela ducându-se şi străbătând pustia Gargarei, a găsit pe robul lui Hristos şezând în munte, iar împrejurul său erau o mulţime de fiare. Pe acele fiare văzându-le ostaşii, s-au temut şi voiau să fugă; pentru că fiarele se întorseseră şi voiau să se repeadă spre ei. Dar sfântul le-a certat, zicând: „Duceţi-vă la locurile voastre şi nu vătămaţi pe nimeni!"

Atunci fiarele s-au supus, iar sfântul a zis către Gelasie: „Pentru ce ai venit la mine cu atât de mulţi ostaşi?" Iar Gelasie l-a întrebat pe el: „Tu eşti Potit?" El a răspuns: „Eu sunt păcătosul, robul Dumnezeului meu Iisus Hristos". Atunci Gelasie a zis: „Împăratul Antonin are nevoie de tine; deci, să mergi cu noi la dânsul". Sfântul a zis: „Ce nevoie are împăratul cel necurat de un om creştin?" Apoi ostaşii, luându-l pe Sfântul Potit, l-au dus la Roma.

După ce Sfântul Potit a fost dus înaintea împăratului, acesta l-a întrebat: „De ce neam eşti?" El a răspuns: „Sunt creştin şi

născut din părinţi creştini". Atunci Antonin a zis: „Oare nu ştii poruncile noastre împărăteşti, că acela care nu se închină zeilor noştri, cu moarte va muri?" Sfântul a răspuns: „Şi eu doresc aceasta, ca să mor pentru Hristos, Dumnezeul meu!" Atunci împăratul i-a zis lui: „Am auzit despre tine cum că poţi să tămăduieşti pe fiica mea. De vei face aceasta, apoi te voi cinsti pe tine cu multe daruri şi cu multe bogăţii". Sfântul a zis către dânsul: „Zeii tăi, pentru ce n-o tămăduiesc?" Împăratul a zis: „Pentru ce îmi răspunzi mie cu aşa mândrie?" Sfântul Potit a zis: „De voi tămădui pe fiica ta, vei crede în Dumnezeul cel adevărat în Care cred eu?" Împăratul a făgăduit că va crede, iar sfântul a grăit către el: „Ştiu că nu vei crede, fiindcă inima ta este împietrită; dar pentru poporul care stă de faţă, voi face aceasta cu puterea Dumnezeului meu, ca să vadă, să creadă şi să preamărească numele lui Iisus Hristos".

După aceea, fiica împăratului fiind adusă şi pusă înaintea lui, diavolul a zis prin gura ei către sfânt: „Ce, Potit, oare nu ţi-am spus că, fără voia ta, te voi face să vii la împărat?" Iar sfântul, suflând peste faţa copilei, a zis către diavol: „Domnul meu Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Căruia I se supune toată făptura cerească, pământească şi cea de sub pământ, te ceartă pe tine necuratul duh, şi-ţi porunceşte să ieşi din această zidire a Lui şi să nu mai ai multă stăpânire a intra într-însa!" Aceasta zicând, sfântul a lovit peste obraz pe copilă, şi îndată s-a văzut de toţi ieşind din gura ei un balaur înfricoşat, care după ce a ieşit s-a stins.

Atunci văzând aceasta toţi cei ce erau de faţă, s-au umplut de spaimă şi au grăit: „Cu adevărat, mare este Dumnezeul acestui copil!" Din acea zi mulţi au crezut în Hristos; iar împăratul s-a mirat văzând aceasta, şi zicea: „O, cât de mare este vrăjitoria creştinească!" Atunci sfântul a zis către dânsul: „Amar ţie, împărate nebun, că văzând măririle lui Dumnezeu, nu crezi într-Însul!" Împăratul a zis: „Dau mulţumire zeilor mei, că mi-au tămăduit pe fiica mea". Grăit-a sfântul: „Minţi, împărate, că nu zeii tăi, ci Hristos Domnul şi Dumnezeul meu a tămăduit pe fiica ta!" Atunci împăratul a zis: „Lasă-ţi cuvintele tale şi jertfeşte zeilor mei, că te voi face mare în palatele mele împărăteşti. Îţi voi da aur, argint şi multe bogăţii". Sfântul a răspuns: „O, împărate, să nu-ţi fie bine ţie, care îmi făgăduieşti acelea pe care eu le socotesc gunoi al pământului. Eu am în cer bogăţii nestricăcioase şi negrăite, pe care Hristos, Domnul meu, le-a gătit tuturor celor ce-L iubesc; iar aurul şi argintul tău, cum şi toate bogăţiile tale le va mânca focul".

Atunci împăratul a zis cu mânie: „Încă grăieşti cu mândrie împotriva mea?" Sfântul a răspuns: „Grăiesc, fiindcă nu mă tem de tine. Domnul meu Iisus Hristos mă va scoate din mâinile tale". Împăratul a zis: „Mă ocărăşti şi mă necinsteşti; însă eu rabd, cruţându-ţi tinereţile tale. Te sfătuiesc, însă, să aduci jertfă zeilor, până nu încep a te munci". Sfântul a răspuns: „Cruţă-te pe tine, împărate, căci ţi se gătesc mari munci. Tu vei pieri împreună cu împărăţia ta şi vei arde în focul cel nestins, împreună cu diavolul, tatăl tău".

Împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l dezbrace pe Sfântul Potit şi să-l bată cumplit cu toiege de fier. Iar sfântul grăia pe când îl bătea: „Îţi mulţumesc, Doamne, că m-ai învrednicit a pătimi pentru numele Tău!" Împăratul a zis către mucenic: „Potite, ce voieşti să faci? Să mori, ori să jertfeşti zeilor, ca să fii viu şi întreg?" Sfântul a grăit: „Căror zei voieşti să jertfesc?" Împăratul, poruncind să înceteze a bate pe mucenic, a zis către dânsul: „Dar nu cunoşti pe Die, marele zeu, pe Arfan şi pe Atina?" Sfântul Potit, zâmbind, a zis: „Să-i vedem ce fel de zei sunt aceia şi voi face ceea ce-mi porunceşti". Împăratul l-a dus cu bucurie în capiştea idolească şi acolo sfântul începând să se roage Dumnezeului celui adevărat, îndată au căzut idolii şi s-au sfărâmat în bucăţi. Atunci sfântul a zis către împărat: „Dacă idolii voştri sunt zei adevăraţi, de ce au căzut şi nu se pot scula, ca să-şi ajute lor? Deci vezi, o, împărate, cât de mare este puterea Dumnezeului meu?" Împăratul, umplându-se de ruşine şi mânie, a poruncit să lege pe mucenic cu fiare grele şi să-l arunce în temniţă.

Şezând sfântul în temniţă şi rugându-se, i s-a arătat un înger purtător de lumină, întărindu-l şi mângâindu-l. Atunci, deodată s-au topit ca ceara fiarele cele grele de pe dânsul, temniţa s-a umplut de lumină în miezul nopţii şi a început să iasă un miros de bună mireasmă. Străjerii, mirosind acea bună mireasmă, s-au mirat şi se întrebau de unde iese. Deci, uitându-se în temniţă pe o fereastră, au văzut o lumină minunată şi pe sfântul dezlegat din fiare, bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu şi vorbind cu acel înger. Iar ei s-au umplut de frică şi de spaimă. Luminându-se de ziuă, s-au dus şi au spus împăratului cele ce au văzut. Împăratul, auzind acestea, a poruncit ca îndată să se gătească locul unde era să-l chinuiască, iar propovăduitorii să strige ca poporul să se adune la acea priveliştе.

Adunându-se mult popor, împăratul a venit şi a şezut la judecată pe divanul cel obişnuit, poruncind să scoată pe mucenic din temniţă şi să-l aducă de faţă la judecata sa. Mucenicul, fiind adus acolo, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci şi a stat înaintea

împăratului cu faţa luminoasă. Antonin, iuţindu-se de mânie şi căutând cu groază spre dânsul, i-a zis: „Potite, unde ţi se pare că stai acum?" Sfântul a răspuns: „Mă văd că stau pe pământul Dumnezeului meu". Împăratul a zis: „Acum îţi va veni pierzarea. Deci, care Dumnezeu te va scoate din mâinile mele?" Sfântul a răspuns: „O, împărate, să se umple de ruşine faţa ta că mai bună pricepere are câinele decât tine. Acela, dacă ia pâine din mâinile cuiva, se bucură pe lângă dânşul; iar tu ai câştigat tămăduire fiicei tale de la Dumnezeul meu şi Îl huleşti?"

Atunci împăratul a poruncit să dezbrace pe mucenic, să-l spânzure la muncire şi să-l ardă cu făclii. După aceea a poruncit să-i strujească trupul cu unghii de fier. Sfântul, răbdând toate acestea ca fiind în trup străin, batjocorea pe împărat, zicând: „O, împărate, unde sunt îngrozirile tale? Te-ai lăudat că mă vei pierde cu muncile, dar fiind chinuit, nu simt nici o durere! Deci, să ştii şi să înţelegi, că aceste munciri nu aduc dureri trupului meu, ci inimii tale; de vreme ce eu le biruiesc prin răbdarea mea şi mă veselesc mai mult într-însele". Împăratul, mâniindu-se mai mult pentru ruşinea sa, a poruncit să-l scoată de la muncire şi să-l dea spre mâncarea fiarelor sălbatice. Fiarele fiind lăsate cu dânsul, alergând, cădeau înaintea lui şi îi lingeau picioarele. Atunci sfântul striga către împărat: „Ce mai zici acum, muncitor necurat? Nu vezi încă puterea lui Hristos, Dumnezeul meu?" Împăratul poruncind să ducă înapoi fiarele, a zis către slujitorii care îl munceau: „Tăiaţi în bucăţi pe ticălosul acesta, şi-l aruncaţi spre mâncarea câinilor".

Când slujitorii au luat securea să înceapă a tăia pe sfânt, atunci, cu o minunată putere dumnezeiască, trupul lui s-a făcut atât de tare, încât securea nu putea să-l vatăme cât de puţin, ci mai mult se răneau unul pe altul cu securile. Poporul care privea, văzând aceasta, s-a minunat foarte mult şi mulţi au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos, ca la două mii, şi toţi strigau: „Cu adevărat acelaşi Dumnezeu lucrează în tânărul acesta, care a lucrat mai înainte în Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, care au pătimit în această cetate".

Muncitorul, văzând aceasta şi auzind şi glasul poporului, s-a tulburat. Deci, oftând din adâncul inimii, a zis: „O, cât de mare este vrăjitoria acestui necurat creştin!" După aceea a poruncit să gătească un cazan de fier, să fiarbă untdelemn într-însul şi să pună pe mucenic să-l ardă; mai adăugând să topească şi plumb, cu care să stropească trupul mucenicului. Sfântul, fiind ca într-o răcorire oarecare, se veselea şi slăvea pe Dumnezeu, zicând împăratului: „Te jur pe cinstea ta de împărat, ca să-mi mai adaugi încă plumb

topit de acesta; pentru că simt foarte mare răcorire într-însul". Împăratul nu pricepea ce fel de muncă mai cumplită să scornească asupra lui. Deci, scoţând pe sfântul din cazan, a poruncit să aducă un piron de fier lung, să-l înroşească în foc şi să-l bată deasupra în capul mucenicului.

Săvârşindu-se aceasta, cu putere dumnezeiască s-a făcut, că mucenicul, primind pironul în cap, petrecea viu, sănătos şi fără durere. Iar durerea care ar fi trebuit s-o simtă mucenicul, s-a suit la capul împăratului, care, durându-l aşa de cumplit, striga către mucenic, zicând: „Miluieşte-mă, robul lui Hristos, şi mă izbăveşte din durerea aceasta, căci acum cunosc puterea Dumnezeului tău". Sfântul i-a grăit: „Să te tămăduiască zeii tăi!" Dar împăratul îl ruga neîncetat pe mucenic pentru tămăduirea sa. Sfântul i-a zis: „Până ce nu va veni aici fiica ta, pe care a făcut-o sănătoasă Hristosul meu, tu nu vei putea să te tămăduieşti. Atunci împăratul îndată a chemat pe fiica sa, care, căzând la picioarele mucenicului, zicea: „Mă rog ţie, robul lui Dumnezeu, botează-mă pe mine în numele Atotputernicului Dumnezeu, pe care îl propovăduieşti!" Sfântul a poruncit ca îndată să pregătească scăldătoarea. Deci, el însuşi a botezat-o înaintea tuturor, căci nu era cu putinţă ca întru acea vreme să se găsească preot, fiind toţi preoţii ascunşi din cauza prigonirii.

După botezul fiicei împăratului, mucenicul, întinzându-şi mâinile spre Dumnezeu, a făcut rugăciune pentru tămăduirea împăratului şi îndată acela s-a făcut sănătos. Dar orbirea şi nebunia închinării de idoli aşa l-a întunecat, încât, în loc să cunoască pe adevăratul Dumnezeu şi să-l mulţumească, necuratul împărat a început a mulţumi spurcaţilor zei, zicând: „Mulţumesc ţie, zeule Apolon, zeule Arie şi zeiţă Atina, că m-aţi tămăduit!" Atunci sfântul a început a ocărî foarte tare pe împărat, defăimându-l pentru nebunia şi împietrirea lui; căci se dăduse cu totul la înşelăciunea diavolească.

Împăratul, mâniindu-se ca un îndrăcit, a poruncit să taie limba sfântului şi să-i scoată ochii. Dar mucenicul lui Hristos şi după tăierea limbii vorbea bine, slăvind pe Dumnezeu şi zicând: *„Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea...* Voi binecuvânta pe Cel ce a pus în gura mea cântarea nouă şi voi cânta Dumnezeului meu întru veselie şi bucurie". Apoi sfântul a zis: „Ce ai câştigat, păgânule, tăindu-mi limba? Ai nădăjduit că, tăindu-mi limba, îmi vei lua cuvântul din gura mea? Iată, mă vezi şi mă auzi grăind bine cu darul lui Hristos Dumnezeul meu, Care te va birui, ca şi altădată pe Faraon". Împăratul, văzân-

du-se biruit şi ruşinat, a rămas uimit, nepricepând ce să mai facă mucenicului. Deci, vrând să se izbăvească de ocara poporului, a poruncit să taie pe mucenic cu sabia. Astfel, tăindu-se capul sfântului, el şi-a săvârşit nevoinţa pătimirii sale. Sfântul Mucenic al lui Hristos Potit şi-a dat sufletul pentru Hristos, în anii copilăriei. El împărăţeşte în ceruri din viaţa cea fără de moarte, căreia şi noi să ne învrednicim cu rugăciunile Sfântului Mucenic Potit şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IERARH LEONTIE, EPISCOPUL RĂDĂUŢILOR

Acest purtător de Dumnezeu, Leontie, s-a născut din părinţi creştini dreptmăritori, în oraşul Rădăuţi, la începutul secolului al XIV-lea.

Încă din pruncie, mergând cu părinţii săi la biserică, a fost cuprins de o mare dragoste faţă de casa lui Dumnezeu, unde mai apoi mergea zilnic şi asculta cu toată luarea aminte sfânta slujbă, după care zăbovea, căutând să se apropie cât mai mult sufleteşte de cuvioşii părinţi călugări, ostenitori şi slujitori sfinţiţi la această catedrală voievodală.

Părinţii din obştea catedralei, văzându-l cu atâta dragoste pentru casa lui Dumnezeu şi pentru sfintele slujbe, l-au primit în obştea lor, unde fericitul Leontie, în toate cele rânduite arăta multă râvnă, smerenie şi ascultare.

Pentru viaţa lui duhovnicească a fost călugărit, primind numele de Lavrentie. Râvna lui pentru nevoinţele cele duhovniceşti sporea tot mai mult. Luând binecuvântarea de la stareţul obştei, s-a îndreptat către un loc sihăstresc, nu departe de Putna, unde erau câţiva sihaştri. Mitropolitul Moldovei de atunci, Iosif Muşat, aflând de această vatră sihăstrească cu rânduială preafrumoasă, a mers şi a sfinţit biserica acestui schit şi, odată cu aceasta, a hirotonit în preot pe Cuviosul Lavrentie, numindu-l tot atunci egumen, potrivit dorinţei acestei obşti.

Aici, în această binecuvântată sihăstrie, vine să se nevoiască şi Cuviosul Daniil Sihastrul, sub povaţa părintelui său duhovnicesc, Lavrentie. Înfiinţându-se scaun episcopal la Rădăuţi, în timpul lui Alexandru cel Bun, nu după multă vreme de la întemeierea acestei

episcopii, Cuviosul Lavrentie este chemat la înalta vrednicie şi răspundere înfricoşătoare de ierarh.

Primind jugul arhieriei, Cuviosul Ierarh Lavrentie adaugă la nevoinţele sale sihăstreşti şi crucea slujirii arhiereşti. Arhiereu fiind, nu a încetat nici o clipă a priveghea, a posti şi a se ruga neîncetat. Apoi a sfinţit biserici şi a hirotonit preoţi şi diaconi pentru toate bisericile unde era trebuinţă, veghind la păstrarea rânduielilor canonice, păzind scumpătatea şi pogorământul în toate câte le rânduia spre zidirea Bisericii lui Hristos şi folosul cel mântuitor al păstoriţilor săi sufleteşti.

După ani mulţi de arhierească păstorie, simţindu-se slăbit cu trupul, s-a retras din scaunul său şi s-a reîntors la mânăstirea de metanie, Laura. Aici a cerut să i se dea schima cea mare, primind numele de Leontie, nevoindu-se zi de zi şi ducând cu adevărat viaţă de înger în trup. Cunoscându-şi dinainte sfârşitul vieţii sale pământeşti, a chemat întreg soborul pentru a le da ultimele poveţe părinteşti. Rânduind ca egumen al acestei sfinte mânăstiri pe cel mai apropiat ucenic al său, Cuviosul Daniil Sihastrul, şi binecuvântând pe toţi, a adormit în Domnul, întru nădejdea învierii şi a vieţii veşnice. Credincioşii şi fiii lui duhovniceşti veneau la mormântul său ca şi cum ar fi fost în viaţă, primind binecuvântarea sa şi tămăduiri de tot felul de boli.

Mai târziu moaştele sale au fost duse la Rădăuţi, potrivit dorinţei credincioşilor, unde venea multă lume din împrejurimi şi chiar de la mari depărtări, cunoscând darul lui de la Dumnezeu, care se revărsa cu prisosinţă asupra tuturor celor ce se rugau şi sărutau cu credinţă racla sfintelor sale moaşte.

În anul 1639, prădându-se biserica, au dispărut şi moaştele Sfântului Leontie din Rădăuţi. Unii cred că au fost luate de năvălitori. Alţii spun că au fost îngropate de călugări în biserică, în anul 1783, odată cu desfiinţarea mânăstirii. Însă, locul unde se află astăzi, singur Dumnezeu îl ştie. *Între anii 1621-1622, un vestit teolog ucrainean, ieromonahul Zaharia Kopystenski din Kiev, scria despre el: În Rădăuţi, în episcopie, Sfântul Leontie, făcătorul de minuni, zace cu trupul întreg...*

La 20 Iunie, 1992, Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuţi a fost canonizat şi trecut în rândul sfinţilor ierarhi, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu zi de prăznuire la 1 iulie.

Cu rugăciunile Sfântului Ierarh Leontie, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUA

PUNEREA CINSTITULUI VEŞMÂNT AL PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ÎN BISERICA DIN VLAHERNA

Pe vremea binecredinciosului împărat grec Leon şi a soţiei sale, Verina, erau în Constantinopol doi bărbaţi cinstiţi din rânduiala senatorilor, anume Galvie şi Candid, fraţi buni după trup. Aceştia, sfătuindu-se, au rugat pe împărat să-i lase să plece la Ierusalim, ca să se închine Sfintelor Locuri. Deci, căpătând voie, au plecat la drum. Ajungând în Palestina, au mers în Galileea, vrând să ajungă în Nazaret, ca să vadă sfânta casă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în care – prin buna vestire a Arhanghelului Gavriil şi prin venirea Sfântului Duh –, a zămislit negrăit pe Dumnezeu Cuvântul.

Mergând acolo şi închinându-se, s-au odihnit într-un sat mic, ce era acolo aproape, căci se înnoptase şi, după dumnezeiasca purtare de grijă, au găzduit în casa unei femei văduve, evreică, care era bătrână şi cinstită prin viaţă curată. Pregătindu-se cina pentru dânşii, au văzut înăuntru o cămară osebită, în care erau multe lumânări aprinse, ardea tămâie şi ieşea bună mireasmă de aromate. Acolo era ascuns cinstitul veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Tot acolo, lângă cămara aceea, zăceau şi mulţi bolnavi. Galvie şi Candid, văzând aceasta, se minunau de acel lucru străin şi socoteau că acolo se păzeşte ceva din Legea Veche.

Deci, rugând pe acea femeie cinstită să cineze cu dânşii, o întrebau: „Ce este în cămara aceea luminată de atâtea lumânări şi plină de miros de tămâie, şi pentru ce zac neputincioşii lângă ea?" Ea, la început, tăinuia lucrul cel ascuns de dânsa, dar minunile care se făceau, nu putea să le tăinuiască. Deci, a zis către dânşii: „O, cinstiţi bărbaţi, iată, precum vedeţi, acei bolnavi care zac, toţi aşteaptă tămăduiri de neputinţele lor. Pentru că în acest loc, orbii

se luminează, ologii se îndreptează, diavolii se izgonesc din oameni, surzii aud, limbile celor muţi se dezleagă spre grăire şi toate bolile cele nevindecate, aici lesne se tămăduiesc".

Galvie şi Candid, auzind aceasta, au început mai cu dinadinsul a o întreba pricina pentru care s-a dăruit acestui loc un dar şi o putere de nişte faceri de minuni ca acestea. Iar ea, tăinuind încă adevărul, a zis: „Se povesteşte în neamul nostru evreiesc că unuia din părinţii noştri cei de demult, i s-a arătat Dumnezeu în acest loc. Din acel timp, locul acela s-a umplut de darul lui Dumnezeu şi într-însul se făceau multe minuni". Ei, luând aminte la cuvintele femeii, mai mult se aprindeau cu dorinţa inimii spre aflarea adevărului, precum altădată Luca şi Cleopa au zis: *Oare nu erau inimile noastre arzând întru noi?* Atunci au zis: „O, preafericită femeie, te jurăm cu Dumnezeul cel viu, să ne spui adevărul. Pentru că noi nu pentru altă pricină am suferit atâta cale de la Constantinopol şi până aici, decât numai să vedem toate locurile sfinte care sunt în Palestina, şi aici să dăm rugăciunile noastre lui Dumnezeu. Dar, de vreme ce am auzit că în casa ta este un loc sfânt şi făcător de minuni, voim să aflăm cu dinadinsul despre dânsul. Adică cum s-a sfinţit şi pentru care pricină se lucrează puteri întru dânsul".

Femeia, fiind jurată cu numele lui Dumnezeu, a suspinat din adâncul inimii şi, vărsând lacrimi din ochi, a grăit către dânşii: „O, bărbaţi aleşi, această taină dumnezeiască, care acum mă siliţi să v-o spun, nu s-a ştiut de nimeni până astăzi; dar, de vreme ce vă văd oameni dreptcredincioşi şi iubitori de Dumnezeu, am să vă spun această taină ascunsă, nădăjduind că ceea ce veţi auzi de la mine, veţi păzi şi nu veţi spune la nimeni. Aici la mine este ascuns veşmântul Preacuratei Fecioare Maria, Maica lui Hristos Dumnezeu. În timpul când ea s-a mutat de la cele pământeşti la cele cereşti, era acolo, la vremea îngropării ei, una din strămoaşele mele, văduvă, căreia i s-a dat veşmântul acesta, după hotărârea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Aceea, luând veşmântul, l-a păzit cu cinste în tot timpul vieţii sale. Apoi, înainte de a muri, l-a încredinţat în paza unei fecioare din neamul său, poruncindu-i cu jurământ, ca nu numai veşmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu să-l păzească, ci şi fecioria ei s-o păzească pentru cinstea Preacuratei Fecioare Maria.

Deci, fecioara aceea, în tot timpul vieţii sale, păzind cu multă cinste veşmântul acesta, când s-a apropiat de sfârşitul vieţii, l-a încredinţat şi ea la altă fecioară tot din neamul său. Astfel că, din fecioară în fecioară, trecând mulţi ani, acest sfânt veşmânt a ajuns până la mine, smerita, care am îmbătrânit în viaţă curată fără bărbat. Dar, de vreme ce în neamul meu nu se află nici o fecioară

căreia aş fi putut să-i încredinţez această taină, vă spun vouă despre dânsa, ca să ştiţi că, prin acest cinstit veşmânt, care se găseşte în camera mea dinăuntru, se săvârşesc acele minuni aici; însă, vă rog, să nu spuneţi taina aceasta nimănui, nici în Ierusalim, nici unde vă veţi duce".

Deci, Galvie şi Candid, auzind de veşmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-au umplut de spaimă şi de negrăită bucurie. Ei făgăduiau cu lacrimi că vor păzi taina, rugând-o să nu-i oprească, ci să-i lase ca, toată noaptea, să petreacă în cămara aceea în rugăciuni, lângă sfântul ei veşmânt. Deci, au intrat înăuntru, unde au văzut sicriul în care era sfântul veşmânt al Maicii Domnului, care se păzea cu cinste, arzând multe lumânări împrejurul său şi ieşind bună mireasmă de aromate. Atunci au început cu dinadinsul a face rugăciuni cu lacrimi către Dumnezeu şi către Preasfânta Lui Maică. Gândul lor era cum s-ar putea dărui acea vistierie de mare preţ cetăţii împărăteşti.

Apoi, sfătuindu-se ei, au măsurat sicriul în lăţime, lungime şi înălţime, şi au însemnat asemănarea lui din ce fel de lemn era. Deci, luminându-se de ziuă, şi-au isprăvit rugăciunile lor şi au ieşit din camera aceea, mulţumind femeii că i-au lăsat să stea toată noaptea înaintea cinstitului veşmânt. Apoi, dând îndestulată milostenie săracilor ce se aflau acolo, au plecat spre Ierusalim, fiind petrecuţi de femeia aceea, căreia i-au făgăduit că, până se vor întoarce în patria lor, iarăşi au să mai vină să se închine înaintea sfântului veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Ajungând ei la Ierusalim, s-au închinat Făcătoarei de viaţă Cruci şi Mormântului Domnului. Iar după ce au vizitat toate sfintele locuri dimprejurul Ierusalimului, au chemat la dânşii un lucrător de lemn şi i-au poruncit să le facă un sicriu de lemn vechi, după măsura şi însemnarea arătată lui de dânşii. După ce sicriul a fost făcut, au cumpărat pentru el un acoperământ ţesut cu aur şi apoi s-au întors la femeia aceea. Ajungând la casa ei, i-au arătat acoperământul cel ţesut din aur, rugând-o să-i lase să acopere cu el sicriul şi cinstitului Veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi să le dea voie ca să stea toată noaptea la rugăciune lângă sicriu. Deci, câştigând ei ceea ce doreau, au căzut cu feţele la pământ înaintea sicriului, udându-l cu lacrimi şi rugându-se Maicii Domnului ca, atunci când se vor atinge de el, să nu-i oprească să-l ia cu dânşii.

Deci, când era la miezul nopţii şi când toţi dormeau, au luat sicriul cu frică şi, scoţându-l din cameră, l-au ascuns în careta lor, iar în locul acela au pus celălalt sicriu, care a fost făcut din lemn vechi în Ierusalim şi, învelindu-l cu acoperământul ţesut cu aur, au

stat până la ziuă, rugându-se. După ce s-a luminat de ziuă, au mulţumit acelei fericite femei şi, închinându-i-se ei, au dat multă milostenie săracilor, apoi au plecat cu negrăită bucurie.

Ajungând la Constantinopol, n-au spus nimănui despre aducerea sfântului veşmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, vrând ca la dânşii să ascundă acea nepreţuită vistierie. Deci, zidind în casa lor o bisericuţă mică, în numele Sfinţilor Apostoli Petru şi Marcu, au pus într-însa sicriul acela cu sfântul veşmânt, nu la arătare, ci întru ascuns. După ce au văzut că nu pot să tăinuiască sfinţenia cea atât de mare a veşmântului Maicii Domnului, pentru minunile care se făceau cu dânsul, s-au dus şi au înştiinţat pe marele împărat Leon şi pe soţia lui, împărăteasa Verina, asemenea şi pe Preasfinţitul Patriarh al Constantinopolului.

Aceştia, umplându-se de negrăită bucurie, s-au dus la casa şi biserica lui Galvie şi Candid şi, descoperind acel cinstit sicriu, au văzut nestricat, după atâţia ani, sfântul veşmânt al Maicii Domnului. Atunci ei s-au atins de dânsul cu frică şi cu bună cucernicie şi, sărutându-l cu toată dragostea, l-au luat de acolo şi l-au dus cu slavă şi cu prăznuire în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din Vlaherna. Deci, l-au pus acolo într-un sicriu împodobit cu aur, cu argint şi cu pietre scumpe şi au hotărât ca în toţi anii să se prăznuiască punerea veşmântului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în ziua de doi iulie, întru cinstea şi slava Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a Celui născut dintr-însa, Hristos Mântuitorul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Vlaherna se numeşte acel loc din Constantinopol, care se află la malul portului, unde ancorau corăbiile. El a fost numit după un oarecare slăvit voievod al sciţilor, care se numea Vlahern. Pe locul unde s-a ucis acel voievod, s-a zidit această biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IERARH IUVENALIE, PATRIARHUL IERUSALIMULUI

Sfântul Iuvenalie a luat scaunul Patriarhiei Ierusalimului pe vremea împărăţiei lui Teodosie cel Tânăr. În zilele patriarhiei lui, erau în Palestina marii luminători, Sfinţii Părinţi: Eftimie, Teodosie, Gherasim de la Iordan, căruia i-a slujit leul, şi mulţi alţii. Acei luminători erau mâhniţi din pricina tulburărilor care se făceau de

eretici. Căci în acele vremuri se ridicase eresul lui Nestorie, care hulea pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Deci, s-a adunat al III-lea Sinod a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, în cetatea Efesului. La acest sinod, Sfântul Iuvenalie cu Sfântul Chiril, Patriarhul Alexandriei, şi cu ceilalţi Sfinţi Părinţi, au anatematizat pe Nestorie şi eresul lui. După sfârşitul împăratului Teodosie, împărăţind Marcian cu Pulheria, a ieşit un alt eres, al lui Dioscur şi al lui Eutihie, care spuneau că în Domnul nostru Iisus Hristos este numai o sigură fire. Deci s-a făcut al IV-lea Sinod a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, în cetatea Calcedon. În acest Sinod, Sfântul Iuvenalie, în mijlocul Sfinţilor Părinţi, ca un luceafăr în mijlocul stelelor, strălucea prin dreapta credinţă, izgonind întunericul cel rău al credinţei ereticilor.

După ce s-a întors de la sinod la scaunul său, a mers în Palestina un oarecare eretic Teodosie, cu chipul călugăr, iar cu obiceiul vrăjitor. Acela împărtăşea credinţa cea rea a lui Eutihie, care hulea Sfântul Sinod cel din Calcedon, ca şi cum în el s-ar fi lepădat dogmele dreptei credinţe şi s-ar fi înnoit învăţătura lui Nestorie, spunând şi multe alte necuviinţe.

Evagrie povesteşte de acest eretic, că, izgonindu-se din mânăstirea lui pentru faptele cele rele şi pentru necredinţa sa, s-a dus în Alexandria la răucredinciosul Dioscor şi s-a lipit de el. Dar, şi de acela fiind pedepsit cu multe bătăi, pentru meşteşugul şi răutatea sa, punându-l ca pe un tulburător pe cămilă, l-a purtat cu batjocură prin cetate. Apoi, scăpând în Palestina, a început a tulbura Biserica, semănând eresuri hulitoare de Dumnezeu. Pe atunci, se afla în Palestina împărăteasa Evdochia, soţia împăratului Teodosie cel Tânăr, care petrecea la Sfintele Locuri, după moartea bărbatului ei. Deci, acel eretic Teodosie, mai întâi a înşelat pe împărăteasa Evdochia spre lepădarea Sinodului din Calcedon, apoi şi pe mulţi monahi neiscusiţi i-a vătămat cu eresul său şi i-a făcut de un gând cu sine. Deci a ridicat, cu mulţi călugări înşelaţi, tulburare împotriva Patriarhului Iuvenalie, silindu-l să se lepede cu totul de Sinodul din Calcedon. Iar el nevrând, l-au izgonit de pe scaun.

Atunci, Iuvenalie s-a dus la Constantinopol, la împăratul Marcian, iar ereticul Teodosie, având ajutătoare pe împărăteasa Evdochia şi puterea călugărilor, care îl sprijineau la acel eres, s-a suit pe scaunul Patriarhiei şi făcea multe primejdii celor dreptcre-dincioşi. Episcopii şi clericii care nu voiau să aibă împărtăşire cu el, pe unii îi lepăda, iar pe alţii, muncindu-i, îi ucidea, jefuindu-le averile şi risipindu-le casele. Astfel a făcut lui Severian, Episcopul

Schitopolei, care n-a voit să se supună eresului său, şi, izgonindu-l de pe scaunul său, l-a ucis. Din aceste pricini se făcuse în toată Palestina mare tulburare. Astfel, Sfânta Cetate a Ierusalimului era prinsă şi pustiită ca de nişte barbari. Sfinţii Părinţi din Palestina, ne-suferind să vadă o prigonire ca aceea şi o risipire a Bisericii, temându-se şi de mâinile ighemonilor, s-au ascuns în pustia cea mai adâncă. Acolo s-au rugat cu lacrimi lui Dumnezeu, pentru pierderea ereticilor şi pentru grabnica liniştire a Bisericii.

Pe vremea aceea, în clerul Bisericii Ierusalimului era un diacon cu numele Atanasie, frumos grăitor la cuvânt şi râvnitor în dreapta credinţă. Acesta, văzând în biserică pe ereticul patriarh, Teodosie, stând ca o urâciune a pustiirii la locul cel mai de cinste, în locul patriarhului, a stat înaintea lui şi cu glas mare a strigat, zicând: „O, Teodosie, încetează de a umple Sfânta Cetate de atâtea ucideri! Încetează de a ridica război împotriva lui Hristos şi a alunga tâlhăreşte turma Lui din ogrăzile cele dumnezeieşti". Acestea zicând Atanasie către el, îndată a fost prins de ostaşii lui Teodosie şi a fost tras afară din biserică, unde, chinuindu-l cu multe feluri de munci şi bătându-l mult, l-au străpuns cu un fier ascuţit. Trupul lui a fost legat cu o funie de picioare şi târât prin toată cetatea, iar la urmă l-au aruncat spre mâncare câinilor.

Voievodul Dorotei, care era pus de împărat ca să ocârmuiască Palestina, nu se întâmplase într-acea vreme să fie în Ierusalim, ci era cu oastea la război împotriva moabitenilor. Acela, înştiinţându-se de cele ce se făcuseră în Sfânta Cetate, îndată întorcându-se cu oastea de la război, a alergat la Ierusalim. Dar, ostaşii lui Teodosie şi ai împărătesei Evdochia, din porunca lor, au închis porţile cetăţii înaintea voievodului, nelăsându-l să intre înăuntru. Astfel, ei nu l-au lăsat să intre înăuntru, până ce nu le-a făgăduit, că o să fie de un gând cu ei în credinţa lor. Acel mincinos patriarh Teodosie, tulburând Biserica, a fost pe scaunul Patriarhiei Ierusalimului douăzeci de luni, până ce a venit poruncă voievodului de la împărat, ca să-l prindă şi să-l aducă ca pe un tulburător şi ucigaş la judecată în Constantinopol.

Teodosie, aflând mai înainte de porunca împărătească care avea să-i vină, s-a ascuns de toţi şi a fugit în Muntele Sinai, făcându-se neştiut. Atunci, Preasfinţitul Patriarh Iuvenalie, întâiul şezător pe scaun, având în Constantinopol mare cinste de la împăratul Marcian şi de la Pulheria, soţia lui, şi de la patriarhul locului, s-a dus la Ierusalim cu împărătească învoire şi şi-a luat în primire scaunul său, îndreptând toate cele răzvrătite. Părinţii din pustie, auzind de întoarcerea lui, s-au umplut de mare bucurie şi s-au întors la locaşurile lor.

Dar împărăteasa Evdochia, care fusese înşelată de răucredinciosul Teodosie cu eresul lui Eutihie, se muncea cu mintea, neştiind de care mărturisire să se ţină. De aceea, ea a trimis în Antiohia la Cuviosul Simeon Stâlpnicul, să ceară de la dânsul sfat folositor şi povăţuire. Acela a scris către dânsa, poruncindu-i să se împace cu Preasfinţitul Patriarh Iuvenalie şi să urmeze dreptcredincioasei lui învăţături. Împărăteasa a făcut aceasta fără de zăbavă şi, lepădându-se pe faţă de eres, s-a făcut părtaşă Bisericii celei sobornicesti. Poporul cel mult al mirenilor, văzând aceasta, asemenea şi monahii care fuseseră înşelaţi de ereticul Teodosie, s-au întors la dreapta credinţă prin chipul împărătesei.

Sfântul Iuvenalie, după aceasta, cealaltă vreme a vieţii sale a petrecut-o în pace, împodobind Sfânta Biserică cu cuvântul, cu viaţa şi cu munca cea păstorească.

Notă - În prolog, se scrie şi aceasta: Pe când Marcian cu Pulheria zideau biserica din Vlaherna în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au scris Sfântului Iuvenalie, întrebându-l dacă ştie unde s-a pus trupul Maicii Domnului. El a răspuns, tot prin scris, că nu ştie; însă a spus un cuvânt vechi, adevărat, că a fost îngropată şi s-a auzit de Sfinţii Apostoli o cântare îngerească până la a treia zi. După trei zile, unul din ucenici, nefiind la îngroparea preacuratului ei trup, i-a deschis mormântul, dar n-a găsit trupul ei, decât numai cele de îngropare singure. Împăratul şi împărăteasa, citind aceasta, au scris către dânsul, rugându-l ca măcar racla cu cele de îngropare s-o pecetluiască şi s-o trimită la dânşii – lucru care s-a şi făcut.

Sfântul Iuvenalie, vieţuind toţi anii ierarhiei sale 38, a adormit cu pace şi a stat înainte între cereştile ierarhii, la scaunul slavei Arhiereului cel Mare, Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, BINECREDINCIOSUL VOIEVOD ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT

Odrăslit de pământul Moldovei, măritul Voievod Ştefan cel Mare a fost numit şi cinstit dintotdeauna de către poporul dreptcredincios: bun, mare şi sfânt. Bun pentru faptele sale de milostenie, mare pentru iscusinţa cu care a condus ţara cu dreptate, Dumnezeu pedepsind prin el pe cei lacomi şi trădători, sfânt pentru lucrarea lui întru apărarea întregii creştinătăţi şi zidirea unui mare număr de biserici şi mânăstiri.

Dreptcredinciosul Voievod Ştefan s-a născut la Borzeşti, din părinţii binecredincioşi, voievodul Bogdan al II-lea şi doamna Maria Oltea. Încă din copilărie a arătat o dragoste deosebită faţă de ţară şi credinţa strămoşească. În toate câte le făcea, era călăuzit de duhul dreptăţii şi al iertării. Curând, după uciderea tatălui său la Răuseni de către Petru Aron, Ştefan cel Mare este chemat la tronul Moldovei. Pe Câmpia Direptate este întâmpinat de mulţimea poporului, în frunte cu mitropolitul Teoctist, în ziua de 12 aprilie, anul mântuirii 1457. Întrebând poporul adunat dacă este cu voia tuturor să le fie domn, i s-a răspuns într-un glas: „Întru mulţi ani de la Dumnezeu să domneşti".

Luând Ştefan cel Mare domnia Moldovei cu voia lui Dumnezeu şi venind turcii să jefuiască pe la Galaţi, i-a bătut, luând Cetatea Albă şi Chilia. Acesta a fost începutul războaielor cu vrăjmaşii creştinătăţii pe care le-a purtat ca domn al Ţării Moldovei, şi aşa s-a dat Ştefan cel Mare în mâna lui Dumnezeu şi s-a sârguit să împlinească voia Sa. Căci nu uita a săvârşi, chiar şi războaiele, cu frică de Dumnezeu şi cu rânduială; şi multe războaie a purtat şi cu dreptate le-a câştigat, căci câte lupte a avut, atâtea mânăstiri cu biserici a făcut.

Iar rânduiala sa aceasta era: înainte de vreo luptă se lega, el împreună cu toţi oştenii săi, a posti trei zile cu pâine şi apă, spre a se împărtăşi cu dumnezeieştile Taine. Şi nu uita a pleca la luptă fără icoana Mântuitorului, dimpreună cu icoanele celor doi întâistătători şi rugători înaintea Tronului dumnezeirii, adică a Maicii Domnului şi a Sfântului Ioan Botezătorul, care prin pronia dumnezeiască, se găsesc şi astăzi la Sfânta Mânăstire Putna. Iar ca armă cerească lua întotdeauna Sfânta Cruce, pe care o însemnase pe toate armele şi pavezele oştenilor săi. Şi tot în chipul Sfintei Cruci rânduise a se face toate săbiile oştenilor, ca în lupta cu vrăjmaşul cel văzut să biruiască şi pe cel nevăzut.

Acest mare şi dreptcredincios voievod, apărător al creştinătăţii, pentru mulţimea sângelui curs în războaie, a ridicat mânăstiri pe locul bătăliilor, ca, în veac, atât călugării, cât şi preoţii din sfintele altare, să-l pomenească în rugăciune dimpreună cu cei căzuţi, binecredincioşi sau vrăjmaşi, aşa cum Domnul Însuşi ne-a poruncit să ne rugăm.

Iar chipul ridicării Mânăstirii Putna, cum spune cronicarul Ion Neculce, acesta a fost: a tras Ştefan Vodă cu arcul dintr-un vârf de munte ce este lângă mânăstire; şi unde a ajuns săgeata, acolo a făcut prestolul în altar. Şi a pus şi pe trei boieri de au tras, pe vătaful de copii şi pe doi copii din casă; şi unde a căzut săgeata

vătafului de copii a făcut poarta, iar unde a căzut săgeata unui copil din casă a făcut clopotniţa. Iar un copil din casă a întrecut pe marele Ştefan, căzându-i lui săgeata într-un deluşor, ce se cheamă „Sion", care este lângă mânăstire; şi a zidit într-acel loc biserică de lemn.

Şi a zidit Ştefan Vodă Mânăstirea Putna, să-i fie spre repaos de veci, lui şi familiei lui, şi spre mângâiere poporului. Şi a adus acolo pe Daniil Sihastrul, sfântul său duhovnic, împreună cu ucenicii săi, toţi rugători cu inima şi desăvârşiţi scriitori de cărţi sfinte, căci alte cărţi mai frumos împodobite ca ale lor nu s-au mai văzut. Asemenea şi Sfântului Simeon Sihastrul, primul său duhovnic, şi celor şaptesprezece ucenici ai săi le-a înălţat un schit în „Poiana lui Simeon", care mai apoi s-a numit Mânăstirea Pângăraţi. Iar după săvârşirea Cuviosului Simeon, a luat moaştele binemirositoare ale sfântului spre păstrare în cetatea Sucevei, capul lui avându-l cu dânsul totdeauna, ca pe un odor de mare preţ, pe care în fiecare zi îl tămâia şi îl săruta.

Iar în al şaptesprezecelea an al domniei sale, s-au ridicat turcii cu multă oaste şi au venit în Moldova, ca să-l supună pe domn şi să stăpânească acest binecuvântat pământ. Dar, iscusit fiind voievodul la războaie, i-a atras într-o mlaştină de lângă Vaslui, la Podul Înalt, unde a zdrobit o oaste de trei ori mai mare decât a sa, căci bunul Dumnezeu a rânduit aceasta, ca prin acest mic popor să smerească împărăţia turcească cea păgână şi vărsătoare de sânge creştinesc. Dar pentru că ştia marele Ştefan Voievod că în urmă se vor întoarce păgânii cu mai mare oaste împotriva Moldovei, a scris scrisoare către toţi regii şi împăraţii Europei, cerând ajutor, după cum urmează mai jos:

Prealuminaţilor, preaputernicilor şi aleşilor domni a toată creştinătatea, cărora această scrisoare a noastră va fi arătată, sau de care ea va fi auzită. Noi, Ştefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Ţării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor, cărora vă scriu şi vă doresc tot binele. Şi vă spun domniilor voastre că necredinciosul împărat al turcilor, Mahomed al II-lea, a fost de multă vreme şi este încă pierzătorul întregii creştinătăţi şi în fiecare zi se gândeşte cum ar putea să supuie şi să nimicească toată creştinătatea. De aceea facem cunoscut domniilor voastre că, pe la Boboteaza trecută, mai susnumitul turc a trimis în ţara noastră şi împotriva noastră o mare oştire în număr de 120.000 de oameni, al cărui căpitan de frunte era Soliman paşa-beglerbegul. Împreună cu acesta se aflau toţi curtenii susnumitului turc şi mulţime multă din Valahia şi domnul Valahiei cu toată puterea lui Asan-beg şi Ali-beg şi

Scheder-beg şi Graba-beg şi Oşu-beg şi Valtival-beg şi Serefaga-beg, domnul din Sofia, şi Cuseran-beg şi Tiri-beg, fiul lui Isac paşa, cu toată puterea lui de ieniceri. Aceşti mai sus numiţi erau toţi căpitanii cei mari, cu oştile lor.

Auzind şi văzând noi acestea, am luat sabia în mână şi cu ajutorul Domnului Dumnezeului nostru Celui atotputernic, am mers împotriva duşmanilor creştinătăţii, i-am biruit şi i-am călcat în picioare şi pe toţi i-am trecut sub ascuţişul sabiei noastre, pentru care lăudat să fie Domnul Dumnezeul nostru.

Auzind despre acestea împăratul păgân al turcilor, îşi puse în gând să se răzbune şi să vie, în luna mai, cu capul său şi cu toată oştirea sa împotriva noastră şi să supuie ţara noastră creştinească, pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă, care este ţara noastră, va fi pierdută, atunci creştinătatea va fi în mare primejdie. De aceea ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteţi nouă pe căpitanii voştri împotriva duşmanilor creştinătăţii până mai este vreme, fiindcă turcul are acum mulţi potrivnici şi în toate părţile are de lucru cu oameni ce-i stau împotrivă cu sabia în mână. Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credinţa noastră creştinească, şi cu jurământul domniei noastre, că vom sta în picioare şi ne vom lupta până la moarte pentru legea creştinească, noi cu capul nostru. Aşa trebuie să faceţi şi voi pe mare şi pe uscat, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic, noi i-am tăiat mâna dreaptă. Deci fiţi gata fără întârziere.

Suceava, în ziua Sfântului Pavel Tebeul, luna ianuarie în 15 zile, la anul 1475, Ştefan Voievod, domnul Ţării Moldovei .

După această scrisoare a sa către mai marii creştinătăţii, prin care îi ruga de ajutor, de înfrăţire şi de lepădare a mândriei, n-a primit nici un ajutor de la mândrii stăpânitori ai Europei, dar, cu smerenie şi tărie de mucenic, a îndurat înfrângerea oştirii moldoveneşti la Războieni, fiind oastea păgână de zece ori mai mare. Şi a fugit voievodul Ştefan spre Cetatea Neamţului, să-şi tragă sufletul şi să afle încotro să apuce. Şi fiind maica sa în cetate – după cum iarăşi scrie Ion Neculce –, nu l-a lăsat să intre şi i-a zis că orice pasăre în cuibul ei piere; deci, să se ducă în sus să strângă oaste, că, cu ajutorul Domnului, izbânda va fi a lui. Şi aşa, pe cuvântul mamei sale, s-a dus.

Şi, mergând în sus pe Moldova, a mers pe la Voroneţ, unde trăia un părinte sihastru, pe nume Daniil. Şi, bătând Ştefan Vodă în uşa sihastrului ca să-i descuie, a răspuns sihastrul să aştepte Ştefan Vodă afară până îşi va isprăvi rugăciunea. Şi după ce şi-a isprăvit sihastrul rugăciunea, l-a chemat în chilie pe voievod şi s-a spovedit

Ştefan Vodă la dânsul. Şi a întrebat Ştefan Vodă pe sihastru: „Ce vom face, că nu mai putem să ne batem cu turcii? Închina-vom ţara la turci, au ba?" Iar sihastrul a zis: „Să nu o închinaţi, că izbânda este a noastră. Numai după ce vei izbândi, să faci o mânăstire acolo, în numele Sfântului Gheorghe, al căruia să fie şi hramul bisericii".

Deci, a mers Ştefan Vodă în sus, pe la Cernăuţi şi pe la Hotin şi a strâns la oaste fel de fel de oameni şi au purces în jos. Iar turcii, înţelegând că va să vie Ştefan Vodă cu oaste în jos, au lăsat şi ei Cetatea Neamţului de a o mai bate cu tunurile şi au început a fugi spre Dunăre. Iar marele Ştefan a început a-i goni din urmă şi a-i bate, până i-a trecut Dunărea. Şi, întorcându-se voievodul, a făcut Mânăstirea Voroneţ, cu hramul Sfântul Gheorghe, unde se retrăsese şi Sfântul Daniil Sihastrul şi, prin lucrare dumnezeiască, s-a rânduit că icoana hramului a fost găsită, în vremea lucrării ei, nefăcută de mână omenească, cu chipul Sfântului Gheorghe.

Iar mai târziu a zidit Mânăstirea Războieni, cu hramul Sfântului Arhanghel Mihail, unde smeritul domn a pus şi această pisanie: *Eu şi curtea mea am făcut cele ce mi-au stat în putinţă şi s-a întâmplat ceea ce ştiţi. Pe care lucru îl socot că a fost după voia lui Dumnezeu ca să mă pedepsească pentru păcatele mele, şi lăudat fie numele Lui.*

În Ţara Moldovei, Ştefan cel Mare şi Sfânt a zidit multe sfinte mânăstiri, precum: Mânăstirea Putna, cu hramul Adormirea Maicii Domnului (1470), Mânăstirea Tazlău, cu hramul Naşterea Maicii Domnului (1487), Mânăstirea Voroneţ, cu hramul Sfântul Gheorghe (1488), Mânăstirea Borzeşti (1494), Mânăstirea Popăuţi, cu hramul Sfântul Nicolae (1496), Mânăstirea Războieni, cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail (1496), Mânăstirea Neamţ, cu hramul Înălţarea Domnului (1497), Mânăstirea Dobrovăţ, cu hramul Pogorârea Duhului Sfânt (1504) şi altele.

Iar biserici domneşti ridicate de fericitul voievod au fost: Pătrăuţi (1487), Sfântul Ioan - Vaslui (1490), Precista Mare - Bacău (1491), Sfântul Nicolae Domnesc - Iaşi (1492), Sfântul Gheorghe - Hârlău (1492), Bălineşti (1493), Cuvioasa Parascheva - Cotnari (1493), Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel - Huşi (1495), Sfântul Nicolae din Dorohoi (1495), Sfântul Ioan Domnesc - Piatra Neamţ (1498).

Ca voievod, Ştefan cel Mare şi Sfânt multe milostenii a făcut celor săraci, răsplătind şi pe ostaşii săi cu averi şi moşii, iar mai vârtos răsplătea după faptele de vitejie din război. Aşa pe Purice Aprodul, ce l-a scăpat de moarte într-o bătălie cu ungurii, miluiţi fiind de Dumnezeu de au scăpat cu viaţă, l-a făcut boier, armaş

mare, şi din el s-a tras mai apoi neamul Movileştilor. Aşa şi pe Burcel, care, fiind sărac, ara pământul în zi de sărbătoare, neavând plug să are, l-a miluit cu plug şi cu moşie şi s-a dus cu pace la Sfânta Liturghie, că era Duminică, iar sfântul voievod venise la dumnezeiasca slujbă în târgul Vasluiului.

Şi nu numai oştenilor credincioşi le-a dat dări şi milostenii, ci a zidit din temelie şi a miluit multe mânăstiri în Ţara Moldovei, în Ţara Ardealului, în Ţara Valahiei, pe la Sfintele Locuri şi în Sfântul Munte al Athosului. Iar egumenului Mânăstirii Zografu, a trimis scrisoare, împreună cu dania sa ctitoricească: *Iar pentru altă milă, pe care o va da Dumnezeu, cunoscătorul de inimi, Cel ce vede toate, sfânta mânăstire şi biserică a lui Dumnezeu, egumenul şi preoţii şi toţi fraţii întru Hristos ce vieţuiesc acolo să ţie şi să împlinească acest aşezământ, după rânduiala Sfintei Biserici şi după dorinţa noastră, cum vom arăta mai departe: înainte de toate să scrie pe domnia mea la Sfânta Proscomidie, după datina Sfinţilor Părinţi şi după aşezământul Sfintei Biserici, şi să scrie şi pe doamna mea şi pe copiii noştri dăruiţi de Dumnezeu, Alexandru şi Elena şi să stea în sfântul pomelnic, precum este scris. Şi iarăşi, până când va fi mila lui Dumnezeu Atotţiitorul asupra noastră şi vom fi în viaţă pe lumea aceasta, sfânta biserică să ne cânte sâmbătă seara un Paraclis şi Duminica la prânz să se dea băutură. Marţea să se cânte Liturghie şi la prânz să se dea băutură; şi să se pomenească în fiecare zi la Vecernie şi la Pavecerniţă şi la Miezonoptică şi la Utrenie şi la Liturghie şi la Sfânta Proscomidie şi unde este obiceiul Sfintei şi dumnezeieştii Biserici. Aceasta să ni se facă atât cât vom fi în viaţă.*

Iar după trecerea anilor noştri, după trecerea vieţii noastre, în primul an să ni se facă şi să ni se cânte Sfântul Parastas în sobor, şi apoi şi celelalte slujbe de a treia zi, şi asemenea la a noua zi, la a douăzecea zi, la a patruzecea zi şi la jumătate de an şi iarăşi la un an. Iar după trecerea unui an de atunci, să ni se cânte în fiecare an, într-o zi, în sobor de pomenire, seara la parastas şi colivă şi băutură să se dea, iar dimineaţa la Sfânta Liturghie, iarăşi colivă şi la prânz, băutură spre mângâierea fraţilor. Aceasta să rămână cât va dăinui sfânta mânăstire.

Iar călugărilor de la Mânăstirea Neamţ le-a dat rânduială, pentru ctitorirea bisericii mari şi a chiliilor: *Să ne cânte nouă şi doamnei Maria, călugării şi egumenul din Mânăstirea Neamţu în fiecare miercuri seara un parastas, iar joi o Liturghie până în veac, cât va sta această mânăstire .*

Sfinţenia şi-a arătat-o chiar şi în faptele socotite a fi fără duhul blândeţii, precum izgonirea din ţară sau osândirea spre moarte a trădătorilor. Iar întru acestea, fiind la mijloc soarta

neamului şi a pământului strămoşesc, arătat a fost că lucru cu dreptate a săvârşit, căci de s-ar fi milostivit spre un om ar fi pierit o ţară şi un neam sub loviturile mişeleşti ale păgânilor şi răucredincioşilor. Şi precum trupul trebuie înfometat şi slăbit pentru a scoate patima din el, ori precum Sfântul Ilie a ucis cu mâna lui pe slujitorii idoleşti spre a feri poporul de necurăţia închinării la idoli, aşa şi acest sfânt voievod, cu dreptate a izgonit şi a pedepsit aspru pe cei ce ieşeau din dumnezeiasca ascultare, asemănându-se cu Iuda vânzătorul.

Dar n-a uitat să fie iertător şi milostiv cu toţi cei care se pocăiau şi îşi cereau iertarea din mâinile sale, precum Însuşi Hristos a făcut cu Petru după lepădarea sa, ori cu Proorocul David după ce acesta a săvârşit adulter cu femeia lui Urie. Aşa îi scrie voievodul vornicului Mihu, fugit mişeleşte din ţară, dar care voia să se întoarcă şi să fie credincios Sfântului Ştefan: *Te-am iertat şi toată mânia şi ura am alungat-o cu totul din inima noastră. Şi nu vom mai pomeni în veci, cât vom trăi, de lucrurile şi faptele petrecute; ci te vom milui şi te vom ţine la mare cinste şi dragoste, deopotrivă cu boierii credincioşi şi de cinste. Şi satele, adică ocinile tale, toate le-am întors; vino, deci, îndată ce ne vei face slujba cu care te-am însărcinat.*

Înţeleptul voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a lăsat cu limbă de moarte fiului său ca, de va fi să închine ţara, să o închine turcilor, care pentru bani măcar îşi ţin cuvântul, iar în cele bisericeşti nicidecum nu caută a se amesteca. Ceea ce s-a şi întâmplat mai în urmă, iar pământul ţării, cu rugăciunile sale, a rămas un pământ binecuvântat.

Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt, asemenea sfinţilor şi dreptţilor lui Dumnezeu, şi-a cunoscut mai dinainte obştescul sfârşit. Precum şi Sfântul Constantin cel Mare, înainte de obştescul său sfârşit, aşa şi Ştefan cel Mare, a chemat vlădicii şi toţi sfetnicii săi, boierii cei mari şi alţii, arătându-le că de nu vor mai putea ţine ţara aşa cum a ţinut-o el, socotind din toţi pe turc mai puternic şi mai înţelept, a dat învăţătură să se închine turcilor, iar mai apoi le-a mai dat fiecăruia cuvinte de mângâiere şi îmbărbătare, spre mântuirea lor şi a neamului. Apoi, lăsând pe fiul său, Bogdan, pe scaunul Moldovei, şi dând tuturor sărutarea cea de pe urmă, s-a săvârşit cu pace, dându-şi sufletul în mâinile lui Hristos, Domnul domnilor şi Împăratul împăraţilor, în a doua zi a lunii lui iulie, la anul mântuirii 1504, ca un preaslăvit domn şi apărător al creştinătăţii, cum până atunci nu mai cunoscuse acest pământ binecuvântat.

Iar la moartea sa – cum zice iarăşi Ion Neculce –, a fost jelit de tot norodul, că s-a luat de la dânşii asemenea piatră de mult preţ şi făclie a dreptei credinţe şi a dragostei de neam, şi l-a îngropat ţara cu multă jale şi plângere în mânăstire în Putna, care era de dânsul zidită. Atâta jale era, de plângeau toţi, ca după un părinte al lor, căci cunoşteau toţi că s-au păgubit de mult bine şi multă apărare. Iar poporul cel binecredincios se tânguia la săvârşirea sa cu multe lacrimi şi întristare: „Plânge dealul, plânge valea,/ Plâng pădurile bătrâne,/ Şi norodu-n hohot plânge:/ Cui ne laşi pe noi, stăpâne?...".

„Cei după moartea lui până astăzi îi zic "Sveti" - Sfântul Ştefan Vodă -, nu pentru suflet, care este în mâna lui Dumnezeu, că el încă a fost un om cu păcate, ci pentru lucrurile lui vitejeşti, care nimeni din domni, nici mai înainte, nici după aceea, nu le-au ajuns...", precum scrie cronicarul Grigorie Ureche.

După săvârşirea sa, multe minuni s-au întâmplat la mormântul său, vindecări minunate ori izgoniri de demoni, care şi până azi se petrec. Iar la anul 1775, răpită fiind Bucovina de către austrieci, chipul său de lângă mormânt s-a întunecat la faţă cu totul, iar clopotul cel mare a început a bate singur, candelele de la mormânt, întotdeauna aprinse, s-au stins singure, iar biserica întreagă s-a umplut de o lumină stranie, semn că voievodul însuşi se mâhnise de mulţimea păcatelor acestui popor, din care pricină a ajuns sub stăpânire străină.

Însă, fără de îndoială, tuturor celor ce vin şi i se închină cu evlavie la mormânt, acest mare şi minunat domn, următor în viaţă şi în fapte Sfântului şi Marelui Constantin şi marilor împăraţi creştini, le bucură inimile şi îi întăreşte pe piatra credinţei şi în nădejdea vieţii veşnice. Asemenea, se mai spune că la Judecata de apoi, Sfântul şi Marele Ştefan Voievod va răsplăti tuturor celor ce s-au jertfit pentru credinţa strămoşească şi pentru ţară şi neam.

Pentru râvna sa întru apărarea credinţei ortodoxe pe pământul ţării noastre, pentru marile sale vitejii şi pentru numeroasele sale mânăstiri şi biserici care împodobesc şi astăzi Moldova, fiind cinstit de-a lungul veacurilor de popor între sfinţi, Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a fost canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la 20 iunie, 1992, fiind prăznuit la 2 iulie, ziua în care a trecut din această viaţă la cereştile locaşuri.

Cu ale căruia rugăciuni să ne învrednicim şi noi a dobândi arvuna vieţii veşnice la săvârşirea din această viaţă şi mai vârtos la Judecata de apoi, pentru a slăvi cu sfinţii pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu Cel în Treime lăudat şi închinat. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A TREIA

SFÂNTUL MUCENIC IACHINT

Pe când Traian împărăţea în Roma, se făcuse prigonire mare împotriva creştinilor, pentru că era dată poruncă împărătească, ca toţi de sunt sub stăpânirea lui să aducă jertfă zeilor; iar cei ce nu vor voi să facă aceasta să fie daţi la munci. În acea vreme, era în palatele împărăteşti un tânăr ales, anume Iachint, de neam din Cezareea Capadociei, având vârsta de 20 de ani. Acesta stătea totdeauna înaintea feţei împăratului, fiind cu dregătoria postelnic. El era de credinţă creştin adevărat, slujind în taină lui Hristos Dumnezeu şi împodobindu-se cu curăţia, cu înfrânarea, cu blândeţea şi cu toate lucrurile cele bune.

Sosind o prăznuire oarecare a necuraţilor zei, împăratul Traian cu tot poporul aducea jertfe idolilor. Dar Iachint, tânărul cel frumos, nu s-a dus cu împăratul la idoli, ci a rămas în palatele împărăteşti, unde, intrând într-o cameră deosebită, se ruga cu dinadinsul către adevăratul Dumnezeu. Văzând aceasta un alt tânăr de o vârstă cu dânsul, anume Urvechie, care avea aceeaşi rânduială de postelnic şi auzind rugăciunea lui, s-a dus de a spus împăratului cum că Iachint, călcând porunca împărătească, se roagă unui oarecare Iisus Hristos, numindu-l Dumnezeu. Împăratul Traian tocmai prânzea înaintea poporului la acea necurată prăznuire; deci, a poruncit să aducă acolo pe Iachint.

Venind Iachint, împăratul i-a dat din cărnurile cele jertfite, poruncindu-i să mănânce înaintea lui. Dar Iachint, viteazul ostaş al lui Hristos, însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis către împărat: „Să nu-mi fie mie, cel ce sunt creştin, a mânca aceste bucate necurate. Eu aş fi voit ca şi tu să te depărtezi de înşelăciunea idolească, de diavoleasca prăznuire şi de necuratele jertfe şi să vii să cunoşti pe Unul adevăratul Dumnezeu şi să-I slujeşti Lui”.

Toţi cei ce prânzeau cu împăratul şi cei care îi stăteau înainte, văzând o îndrăzneală ca aceasta din partea tânărului Iachint, s-au mâniat asupra lui cu iuţime. Împăratul a zis către dânsul: „Iachinte, tinereţile tale te fac mândru şi tu, nevrednicule, mă înveţi pe mine să nu slujesc zeilor părinteşti, ci unui Hristos oarecare, pe Care noi nu-L ştim şi nici părinţii noştri nu L-au ştiut”. Sfântul Iachint a răspuns: „Nu-L ştii, pentru că eşti nevrednic de cunoştinţa Lui. Acela este Dumnezeu adevărat, Cel ce a făcut cerul, pământul şi marea şi toate cele dintr-însele; Cel ce a orânduit luminătorii cei cereşti spre luminarea oamenilor şi a zidit pe om după chipul Lui. Cu adevărat spui că nu-L ştii pe Acela, pe Care nici părinţii tăi nu L-au cunoscut, fiind fii ai mâniei. Dar eu, fiind născut şi crescut din părinţi dreptcredincioşi şi iubitori de Hristos, sunt învăţat a-I sluji şi a mă închina Lui”.

Împăratul, mâniindu-se pentru un răspuns ca acesta al sfântului, a poruncit slugilor care stăteau înainte să-l bată peste gură. Aceia, repezindu-se îndată asupra mucenicului lui Hristos, îl loveau tare nu numai peste gură şi peste obraz, dar îl călcau şi cu picioarele cumplit, fiind căzut la pământ, şi-i ziceau: „De ce răspunzi împăratului cu aşa îndrăzneală?” Împăratul a poruncit să înceteze a-l bate, de vreme ce zăcea la pământ, neputând să se scoale de cumplitele lovituri şi de călcările picioarelor. Apoi a poruncit să-i bage în gura sfântului cu sila, mâncări din cele jertfite. Dar sfântul mucenic al lui Hristos, strângându-şi tare gura şi dinţii, n-a lăsat nicidecum să i se pună în gură necurata jertfă a idolilor. După aceea, împăratul a poruncit să-l lege cu legături de fier, să-i bage picioarele în obezi şi să-l închidă în temniţă.

A doua zi, împăratul cu poporul, săvârşind acelaşi praznic idolesc, a poruncit să se aducă înaintea lui toate uneltele cele de muncire, apoi să scoată din temniţă pe mucenicul Iachint, la cercetare. Sfântul fiind adus, Traian a zis către dânsul: „O, tânărule, oare te vei supune poruncii noastre sau vei petrece încă în împotrivire? Văd că gândul tău cel mândru te va aduce la chinuri amare, dar ascultă-mă pe mine şi jertfeşte zeilor, ca să nu suferi rău”. Dar, robul lui Hristos, tare ca un diamant trăind cu trupul şi cu sufletul şi având în ajutor puterea lui Dumnezeu, a zis lui Traian: „Eu sunt creştin! Cinstesc pe Hristos şi Aceluia mă închin. Deci, mă aduc pe mine însumi jertfă vie, iar diavolilor tăi nu voi jertfi şi nu mă tem de îngrozirile tale. Eu n-am nici o grijă de chinuri şi nu vei putea să mă pleci păgânătăţii tale, pe mine care sunt rob al lui Hristos. Nici nu mă vei înşela, ca pentru viaţa cea de scurtă vreme, să las viaţa cea veşnică; deci, fă ceea ce voieşti!”

Împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să întindă la pământ pe acel sfânt tânăr şi să-l bată multă vreme, fără de cruţare; apoi l-au pus la muncire, spânzurându-l şi strujindu-i trupul cu unghii de fier. Mucenicul, răbdând cu vitejie, striga către împărat: „Sunt creştin! Sunt robul lui Hristos şi nu mă voi lepăda de El. Iar tu, muncindu-mă pentru Hristos, îmi faci mult bine. Deci, scorneşte încă şi mai multe chinuri împotriva mea. Eu doresc a pătimi mult mai mult pentru Domnul meu, până ce voi birui prin răbdarea mea tirania ta, cu ajutorul Stăpânului meu Hristos, Care ajută tuturor celor ce cu credinţă cheamă preasfânt numele Lui".

Fiind ceasul al şaptelea şi toţi cei din privelişte minunându-se foarte mult de răbdarea mucenicului, împăratul a poruncit să-l ia de la muncire şi, legându-l, să-l ducă iarăşi în temniţă. El a mai poruncit păzitorilor să nu-i dea altă hrană şi băutură decât numai din cele jertfite idolilor, ca, astfel, fiind silit de foame şi de sete, să guste din ele. Păzitorii îndeplineau porunca împăratului, căci aduceau în toate zilele mâncăruri din jertfele idoleşti şi le puneau înaintea sfântului în temniţă. Dar, venind dimineaţa, le găseau pe toate întregi, de vreme ce sfântul mucenic nu voia nici măcar să se uite spre acele mâncăruri jertfite idolilor, ci îi erau ca o urâciune pângărită.

Deci, petrecând el multe zile în foame şi în sete, se ruga neîncetat lui Dumnezeu şi se veselea cu duhul, ca la un ospăţ prea îndestulat, pentru că era hrănit cu darul Sfântului Duh. Dar Traian, trimiţând slujitorii săi, a întrebat pe păzitori dacă Iachint a gustat din jertfele puse înainte. Aceia l-au încredinţat, că nici cu degetul nu se atinsese de cele ce i se aduseseră, ci se bucură, petrecând fără hrană şi băutură, şi face rugăciuni către Dumnezeul său. Traian, auzind aceasta, s-a mâniat împotriva păzitorilor, socotind că-i aduce hrană altcineva. Deci, îi îngrozea cu moartea pe acei păzitori, iar aceia îl încredinţau cu jurământ, că nimeni altul nu vine la dânsul, deoarece ei păzesc temniţa foarte bine, nelăsând să se apropie cineva.

Trecând 38 de zile, unul din păzitori a intrat, după obicei, în temniţă, aducând cele jertfite idolilor, ca să le pună înaintea mucenicului. Păzitorul acela a văzut temniţa plină de o lumină negrăită şi doi îngeri stând lângă sfântul răbdător de chinuri. Unul acoperea trupul sfântului cu o haină prealuminoasă, iar altul îi punea pe cap o cunună preaminunată. Păzitorul, văzând aceasta, s-a umplut de mare frică şi, aruncând cele aduse, a alergat la împărat şi i-a spus ceea ce a văzut. Împăratul nu credea cele spuse, socotind că sunt oarecare năluciri făcute prin vrajă. Deci, voia să chinuiască pe pătimitorul lui Hristos cu munci mai cumplite.

După două zile, Traian, şezând la judecată, a trimis la temniţă să-l scoată pe cel legat la muncire, zicând: „Să văd cum îi va ajuta Hristos! Oare îl va scoate pe el din mâinile mele?" Slujitorii, intrând în temniţă, au găsit pe sfântul mucenic sfârşit în Domnul, iar îngerii în chipul unor tineri prealuminoşi, stând împrejurul trupului şi ţinând în mâini lumânări; astfel se umpluse temniţa de nespusă lumină şi de bună mireasmă. Slujitorii, fiind cuprinşi de frică, au fugit din temniţă şi au spus acestea împăratului. Împăratul, umplându-se de ruşine şi de mânie, a trimis mai mulţi slujitori ca să scoată afară din temniţă trupul cel mort. Iar aceia, intrând în temniţă, n-au văzut nimic altceva decât pe cel mort zăcând şi l-au scos afară. Atunci împăratul a poruncit ca acel cinstit trup al mucenicului să-l scoată afară din cetate şi să-l arunce în loc pustiu spre mâncarea fiarelor, a câinilor şi a păsărilor; pentru aceasta a poruncit păzitorilor să vegheze de departe, ca să nu-l fure creştinii. Astfel zăcea trupul cel mult pătimitor, nevătămându-se de nimic, pentru că-l păzea îngerul lui Dumnezeu.

Într-o noapte, îngerul, arătându-se unui preot cinstit, care era rudenia mucenicului, cu numele Timotei, i-a poruncit să ia trupul mucenicului. Acela, luând nişte credincioşi din casa lui, s-a dus la locul acela pustiu în întunericul nopţii şi a luat acel sfânt trup, nefiind nimeni să-l oprească. Acel preot, luând sfântul lui trup, l-a dus în casa sa, într-o cameră dinăuntru, învelindu-l cu pânză curată, ungându-l cu aromate, şi, aprinzând în toate zilele o făclie lângă racla lui, îl cădea cu tămâie.

Preotul acela, mai trăind câţiva ani, când era aproape de sfârşitul său, a încredinţat moaştele sfântului mucenic unei văduve bătrâne şi cu viaţa sfântă. Aceea, luând cu bucurie acea vistierie fără de preţ, o păzea la sine cu cinste. Asemenea, ea în toate zilele aprindea candela şi îl cădea cu tămâie, iar din sfintele lui moaşte ieşea o bună mireasmă, care umplea camera aceea. Femeia aceea n-a spus nimănui de moaştele sfântului, de vreme ce toată cetatea slujea idolilor. Ea singură se ruga cu lacrimi lângă dânsele ziua şi noaptea.

După ce a trecut multă vreme şi când văduva aceea era aproape de sfârşit, s-a întâmplat unui bărbat din cei vestiţi, că a orbit de ochi din durerea capului. El nu văzuse lumina de un an şi nu putea nici să afle vreun ajutor de la doctori. Arătându-i-se aceluia noaptea în vis, Sfântul Mucenic Iachint, i-a zis: „O, omule, voieşti să te tămăduieşti de durere şi de orbirea ochilor?" Iar acela a întrebat: „Cine eşti tu, cel ce-mi grăieşti aceasta?" Răspuns-a sfântul: „Eu sunt Iachint, robul lui Hristos, doctor a toate bolile".

Omul acela i-a zis: „Mă rog ţie, ia toată averea mea câtă o am, numai fă-mă să văd lumina, de vreme ce sunt în primejdie şi în durere, petrecând în întuneric". Iar Sfântul Iachint i-a zis: „În dar te va tămădui Dumnezeul meu, numai să faci ce-ţi va porunci: trupul meu, care este la o văduvă şi care petrece aproape de tine, luându-l, să-l trimiţi în patria mea, în ţara Capadociei, în cetatea Cezareei; iar ochii tăi, cu untdelemn din candela care arde lângă racla mea, să-i ungi şi apoi vei vedea". După aceea, bărbatul acela, sculându-se din patul său şi crezând vedeniei aceleia, a mers întocmai ei şi i-a spus arătarea şi porunca mucenicului. Văduva aceea, băgându-l pe el în camera cea dinăuntru, în care zăcea sfântul, i-a dat untdelemn din candelă, cu care, ungându-şi ochii cei orbiţi, îndată a căpătat vederea.

Dar, uitând el de porunca dată lui de sfânt şi trecând câtăva vreme, s-a pus iarăşi o ceaţă întunecoasă pe ochi şi a orbit. Atunci el s-a dus iarăşi la moaştele sfântului mucenic, cerând tămăduire. Apoi, intrând în camera aceea, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Cel ce a batjocorit, batjocorit a fost". Iar el, căzând înaintea moaştelor sfântului, grăia cu lacrimi: „Plăcutule al lui Dumnezeu, dă-mi vedere şi îndată voi împlini ceea ce mi s-a poruncit de tine". Apoi, sculându-se, şi-a uns ochii săi iarăşi cu untdelemn din candelă şi a văzut şi mai luminos, căci nu numai ochii trupeşti i s-au deschis, dar şi cei sufleteşti. Deci, crezând în Hristos, s-a luminat cu Sfântul Botez.

În acel timp, a murit acea văduvă fericită. Bărbatul cel nou luminat a luat racla cu moaştele sfântului şi, pecetluind-o a trimis-o cu oameni credincioşi în Cezareea Capadociei. El le-a poruncit ca, atunci când se vor apropia de cetate, să lase liberi catârii care trăgeau căruţa cu moaştele sfântului, să meargă în voie şi unde se vor opri, acolo să pună moaştele sfântului, pentru că aşa i-a poruncit sfântul în vedenie. Deci, oamenii cei trimişi cu moaştele, fiind credincioşi, au ajuns în cetatea Capadociei. Când erau aproape de porţile ce se chemau "Sevastieneşti", au lăsat catârii în voie şi astfel, nefiind duşi de nimeni, au mers la casa aceea unde s-a născut mucenicul. Dar acum, părinţii lui se mutaseră din viaţa aceasta.

Adunându-se toţi credincioşii câţi erau atunci în cetatea aceea şi umplându-se de multă bucurie pentru venirea mucenicului la dânşii, au pus cu cinste în casa aceea sfintele lui moaşte într-o raclă de marmură, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos. Mucenicul lui Hristos, Iachint, s-a sfârşit la Roma în trei zile ale lunii iulie, omorându-se cu foame şi cu sete, dar fiind hrănit cu credinţa, cu rugăciunea şi cu darul Sfântului Duh; stăpânind în acea vreme

păgânul împărat Traian, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT ANATOLIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Acesta, fiind preot, era purtătorul de răspunsuri al Bisericii Alexandriei. A fost hirotonit arhiepiscop al Constantinopolului în vremea lui Teodosie cel Mic, pentru că răţăcitul Dioscor avea nădejde să-i fie ajutător în erezia sa. Dar nimic n-a reuşit acesta cu meşteşugirile sale, căci, fericitul Anatolie l-a caterisit la Sinodul al IV-lea a toată lumea de la Calcedon din anul 451 şi a pus în diptice numele Sfântului Flavian, care fusese caterisit de Dioscor şi de tâlhărescul lui sinod. Apoi a trimis Sfântul Anatolie epistole episcopilor, îndemnându-i să-i anatematizeze pe începătorii eresurilor, adică pe Nestorie, Eutihie şi Dioscor.

Sfântul Anatolie a urmat Sfântului Flavian şi, păstorind Biserica cu dreaptă credinţă opt ani, s-a mutat la Domnul, lăsând în locul său pe Sfântul Ghenadie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI ALEXANDRU, ÎNTÂIUL ÎNCEPĂTOR AL MÂNĂSTIRII NEADORMIŢILOR

Cuviosul părintele nostru Alexandru era de neam din părţile Asiei. Când era tânăr, a plecat la Constantinopol, pentru a învăţa gramatica. Astfel a învăţat înţelegerea cărţii din destul şi s-a făcut desăvârşit în filosofia cea din afară. Făcându-se bărbat desăvârşit cu vârsta, s-a rânduit în oaste, iar după un timp a fost făcut comandant al oştilor. El iubea cărţile şi, când îi prisosea timp de la celelalte lucrări, se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştii Scripturi; pentru că era bărbat cinstit cu viaţa, îmbunătăţit, statornic şi temător de Dumnezeu, se împodobise cu întreaga înţelepciune şi cu înfrânarea.

Citind Aşezământul cel Vechi şi cel Nou, s-a adâncit cu mintea în cuvintele Sfintei Evanghelii, în ceea ce s-a zis cu preacurata gură a Domnului Hristos: *De voieşti să fii desăvârşit, vinde averile*

tale şi le dă săracilor, şi vei avea comoară în cer, apoi vino şi urmează-Mi. Aceste cuvinte ale lui Hristos socotindu-le în mintea sa şi crezându-le fără îndoială, a început a-şi vinde averile sale cele multe, ce le avea după vrednicia dregătoriei sale, şi a le împărţi săracilor şi scăpătaţilor. Pentru aceasta,el avea gând neschimbat, ca să se lepede de lume şi să se facă următor lui Hristos.

Auzind el că în Siria este rânduială a unor sfinţi bărbaţi în obşte, a căror viaţă era slăvită, a dorit să meargă acolo. Deci, lepădându-şi dregătoria sa, şi-a lăsat prietenii, casa, slugile şi toată grija vieţii şi s-a dus în Siria. El a mers la o viaţă de obşte, în care era un părinte cuvios,cu numele Ilie. Pe acela l-a rugat ca să-l primească şi pe el în rânduiala călugărească şi în numărul fraţilor. Deci, fiind el primit în ceata monahilor, a vieţuit în această viaţă de obşte patru ani, săvârşind slujbele poruncite cu sârguinţă. El, deprinzându-se cu nevoinţele cele pustniceşti, se silea ziua şi noaptea la rugăciuni şi la citirea cărţilor sfinte; dar, mai cu seamă se învăţa la înţelegerea cuvintelor Psaltirii, ca să poată şti puterea fiecărui stih. De aceea,întreba pe cei iscusiţi, se îndulcea cu inima şi se umilea cu duhul, rugându-se cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca să i se dea de sus înţelegerea tainelor celor neştiute din dumnezeiasca Scriptură, lucru care l-a şi câştigat cu darul Duhului Sfânt.

Văzând prin toate vieţile cele de obşte grija cea multă şi de prisos care se făcea de către fraţi pentru hrană şi haine, îşi aducea aminte de cuvintele lui Hristos din Evanghelie, Care porunceşte a nu se îngriji de mâncare, de băutură, de îmbrăcăminte şi de cele de mâine, de vreme ce oamenii sunt mai de preţ decât păsările şi iarba din ţarine. Dacă Dumnezeu, Purtătorul de grijă al tuturor, hrăneşte păsările şi ţarina o îmbracă cu iarbă, cu cât mai vârtos pe oamenii care slujesc Lui, este puternic a-i hrăni şi a-i îmbrăca, numai de ar căuta mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi apoi toate se vor adăuga lor.

Odată, luând Evanghelia pe care o avea la el, s-a dus la Părintele Ilie şi a zis către dânsul: „Părinte, sunt adevărate toate cele scrise în Evanghelie?" Cuviosul Ilie, auzind această întrebare neobişnuită, s-a mirat şi s-a tulburat, pentru că socotea că este înşelat de diavol prin vreo necredinţă şi, nerăspunzându-i nimic la întrebarea lui, şedea plecat în jos. Apoi a zis către fraţii care erau la dânsul: „Fraţilor, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru acest frate, care a fost legat de vrăjmaşul diavol în oarecare curse". Ei, sculându-se, au început a se ruga cu lacrimi, apoi,întorcându-se către Alexandru, i-au zis: „Frate, de unde ţi-a venit acest gând de îndoire, ca să nu crezi cele scrise în Sfânta Evanghelie?" Alexandru

a răspuns: „Părinte, nu că nu cred, dar întreb dacă sunt adevărate". Fraţii i-au răspuns: „Sunt adevărate cu siguranţă, şi nu este nici un fel de îndoială într-însele". Alexandru a zis către dânşii: „Dacă sunt adevărate, atunci pentru ce nu le săvârşim?" Fraţii au răspuns: „Omului neputincios îi este greu a împlini toate acelea cu fapta".

Atunci Alexandru s-a pornit cu duhul şi, socotind că viaţa sa de mai-nainte a fost deşartă, pentru că n-a ajuns desăvârşit la împlinirea cuvintelor Evangheliei, se sârguia să se ducă în pustie, ca acolo să poată fi cu înlesnire împlinitor al cuvintelor Evangheliei, zise mai-nainte. Deci, cerând binecuvântare de la Cuviosul Ilie şi închinându-se fraţilor, s-a dus punându-şi nădejdea în Domnul, neluând nimic cu el, decât numai Evanghelia. El a petrecut şapte ani în pustie, neavând nici o grijă de cele pământeşti. Dar în ce chip a fost hrănit acolo cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, se va înţelege din cele ce vor urma de aici înainte.

După săvârşirea petrecerii de şapte ani în pustie, Cuviosul Alexandru, aflând de un oarecare sat elinesc, care nu era departe, şi unde toţi slujeau diavolilor şi se închinau idolilor cu jertfe, s-a aprins de râvnă după Dumnezeu şi, ducându-se acolo, a dat foc capiştei idoleşti. Sătenii, văzând acest lucru, s-au adunat la capiştea care ardea şi au găsit pe Alexandru lângă dânsa, căci nu fugise, ci aştepta într-adins venirea elinilor la dânsul. Deci,el n-a ascuns de ei fapta sa, pentru că, întrebându-l cine a aprins capiştea, le-a răspuns zicând: „Eu am aprins-o". Ei, auzind aceasta, s-au pornit asupra lui, voind să-l ucidă. Dar Dumnezeu, văzând pe robul Său, a făcut ca unii dintre ei să nu se învoiască la acea ucidere, nici să-i dea drumul; ci s-au sfătuit să-l dea judecătorului cetăţii.

Deci, după ce s-au liniştit puţin din mânie, sfântul a strigat către dânşii, zicând: „O, bărbaţi, înţelegeţi singuri rătăcirea voastră şi cunoaşteţi adevărul. Voi fugiţi de judecata cea veşnică şi de împărăţia cerului". Apoi le-a propovăduit apostoleşte cuvântul mântuirii. Unii îl ascultau cu luare aminte, iar alţii nu-l băgau în seamă; deci, ducându-l, l-au dat judecătorului cetăţii. Acolo era mai mare al cetăţii un oarecare cu numele Ravul. Acela, auzind cuvântul lui Dumnezeu din gura cuviosului, se întreba cu dânsul despre credinţă şi din cărţile cele elineşti; astfel,cuviosul îl îngrozea mult cu certările.

Acela, văzându-l blând cu obiceiul, înţelept în răspunsuri şi nebiruit în toate cuvintele, nu i-a făcut nici un rău, astfel rânduind Dumnezeu pentru robul Său. Apoi l-a luat de o parte şi a început a grăi către dânsul: „Spune-mi adevărul, ce fel de nădejde aveţi voi creştinii, de treceţi aşa cu vederea viaţa voastră?" Cuviosul,

zâmbind, i-a răspuns: „Nu este aşa cum zici. Noi nu trecem cu vederea viaţa noastră, ci ne sârguim s-o păzim în veci fără de moarte; pentru că aceea este adevărata viaţă, ca să trăim în veci; iar a vieţui vremelnic, nu este viaţă, ci moarte. Deci, această viaţă vremelnică şi muritoare o trecem cu vederea, pentru viaţa cea veşnică şi fără de moarte, care are să fie. La noi este scris: *Cel ce-şi va pierde sufletul în acest veac, îl va afla în viaţa cea veşnică*".

Ravul a zis: „Unde credeţi voi că vă duceţi, după ce treceţi din această viaţă?" Sfântul a început a-i spune despre împărăţia cerului şi despre bunătăţile pregătite celor drepţi. Dar elinul cel necredincios socotea ca nişte basme cele ce i se grăiau; însă, voind să asculte mai mult cuvintele sfântului, l-a întrebat de începutul sfintei credinţe. Cuviosul, învăţându-l cunoştinţa de Dumnezeu şi milostivirea Lui către oameni, a început a-i spune de faptele Domnului, care s-au făcut de la zidirea lumii până la Cruce, până la moartea lui Hristos cea de voie, până la Înviere şi până la Înălţarea la cer întru slavă. Ei au petrecut în această vorbă o zi şi o noapte, negustând nici hrană, nici băutură, nici plecându-se spre somn.

Apoi a venit vorba despre Sfântul Ilie Proorocul, cum a închis cerul cu cuvântul şi a pogorât foc spre jertfe cu rugăciunea, pe care foc, slujitorii lui Baal n-au putut să-l stingă, nici cu ajutorul lui, nici cu a celorlalţi zei. Ravul, auzind acestea, râdea şi zicea: „Toate basmele voastre creştineşti sunt minciuni. Eu te sfătuiesc cele de folos, să aduci jertfe zeilor noştri împreună cu noi, că ei, fiind milostivi, te vor ierta de răutatea care le-ai făcut-o din neştiinţă, arzându-le capiştea". Sfântul a grăit: „Dacă aceia pe care îi numeşti tu sunt zei adevăraţi, atunci pentru ce în zilele lui Ilie, slujitorii lor strigând toată ziua către dânşii, nu i-au ascultat, nici le-au pogorât foc din cer pentru jertfe? Robul lui Dumnezeu Ilie a fost singur numai, şi o dată s-a rugat către Unul Dumnezeul nostru, Cel din ceruri, şi îndată a căzut foc din cer, arzând nu numai lemnele şi jertfele, dar a mistuit şi apa, pietrele şi ţărâna. După aceea şi spre cei o sută, care voiau să prindă pe prooroc, a căzut foc de sus şi i-a ars împreună cu ostaşii lor".

Ravul, râzând de acesta, a zis: „Dacă este adevărat aceea, apoi fă asemenea şi tu, care te numeşti rob al Dumnezeului tău. Iată, se vede înaintea noastră o mulţime de rogoz şi de vreascuri. Roagă-te acum Dumnezeului tău, ca şi Ilie, să se pogoare foc din cer şi să le ardă. Atunci voi zice şi eu că nu este alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul creştinilor". Sfântul i-a grăit: „Roagă-te tu mai întâi la zeii tăi să facă aceasta". Ravul a răspuns: „Eu n-am o

putere ca aceea, nici îndrăzneală la zeii mei; dar tu roagă-te Dumnezeului tău". Atunci Sfântul Alexandru, aducându-şi aminte de cuvintele Evangheliei, care zic că *toate se pot celui ce crede*, s-a sculat la rugăciune, nădăjduind spre Dumnezeu cu credinţă neîndoită. Dar când şi-a ridicat mâinile spre cer şi a început a se ruga, îndată a căzut foc din cer peste rogoz şi peste vreascuri, arzându-le pe ele înaintea feţei lor.

Aceasta văzând-o Ravul, s-a umplut de spaimă mare, temându-se ca să nu cadă foc şi peste dânsul şi să-l ardă, precum s-a întâmplat pe timpul lui Ilie. Deci, a strigat cu glas mare, zicând: „Cu adevărat mare este Dumnezeul creştinilor!" El voia ca să propovăduiască în popor acea minune; dar sfântul, certându-l, l-a oprit să nu spună la nimeni. Atunci Ravul a tăcut, tăinuind acea minune într-însul până ce Cuviosul Alexandru nu va mai fi între cei vii. După fericitul lui sfârşit, a spus acea minune înaintea episcopilor şi monahilor, mărturisind pe Dumnezeu, şi adevărată a fost mărturisirea lui; iar noi să ne întoarcem la povestirea ce ne stă înainte.

Ravul, mai marele cetăţii, după minunea aceea înspăimântătoare, a petrecut împreună cu Cuviosul Alexandru o săptămână întreagă; şi din cuvintele sfântului cele insuflate de Dumnezeu, învăţa cunoştinţa cea luminoasă a tainelor sfintei credinţe, povăţuindu-se pe calea mântuirii. După aceea, se ruga, ca prin Sfântul Botez să se lumineze, pentru că acum se apropiase şi prealuminatul praznic al Paştilor. Dar diavolul, care urăşte mântuirea oamenilor, vrând să facă împiedicare celui din nou încredinţat, i-a pus lui în gând să nu primească Sfântul Botez în cetate, ci într-o biserică oarecare ce era la depărtare ca la trei stadii de cetate. Deci, s-au dus acolo, fiind urmaţi de o mulţime de femei şi copii. După ce au mers la biserica aceea, au găsit acolo o fată îndrăcită. Iar Ravul, spăimântându-se, a zis: „Nu voiesc să mă fac creştin; iată, şi pe această fată o pedepsesc fiindcă a primit credinţa creştină, de vreme ce mă tem să nu mi se întâmple şi mie asemenea".

Aceasta zicând, a plecat de la biserică, voind să se întoarcă înapoi. Dar sfântul, ajungându-l, l-a oprit, zicându-i: „De ce te înşeli de meşteşugul vrăjmaşului? Fata aceea, pentru păcatele sale, prin dumnezeiasca slobozire, îşi ia pedeapsa; deoarece, sfinţindu-se ca să slujească lui Dumnezeu în feciorie curată, nu şi-a păzit făgăduinţa sa, şi de aceea pătimeşte. Ea a fost dată satanei, ca duhul ei să se mântuiască. Cum că aceasta este adevărat, eu nu te rog să crezi cuvintelor mele; ci, mergând singur, să asculţi cuvintele ce vor ieşi din gura ei". Ravul, mergând la fata cea îndrăcită, a auzit-o pe dânsa, mărturisind cu glas mare căderea ei în păcat;

pentru care, cu voia lui Dumnezeu, intrase diavolul într-însa şi o muncea. Acestea auzindu-le Ravul, şi-a lepădat îndoiala şi a cerut Sfântul Botez. După aceea, botezându-se el şi ieşind din sfânta scăldătoare, pe haina lui cea albă, care după obiceiul creştinesc îi era gătită spre Sfântul Botez, s-au aflat cu totul de sus până jos cruci roşii. Astfel toţi se uimeau de minunea aceea, iar bărbaţii şi femeile care veniseră acolo, se rugau să fi botezaţi.

Sfântul Alexandru, vrând să se încredinţeze dacă cu adevărat cred în Hristos, a grăit către dânşii: „Mai întâi se cade cu lucrul a arăta credinţa. Deci, să mergem în cetate şi, de are cineva idoli în casele lor, să-i scoată afară în mijlocul cetăţii şi cu mâinile lor să-i sfărâme în bucăţi; iar după aceea să primească Sfântul Botez. Atunci îndată cu toţii s-au învoit la aceste cuvinte şi, ducându-se acasă, au scos afară din casele lor o mulţime de idoli şi i-au sfărâmat în mijlocul cetăţii; aşa că toată cetatea aceea s-a luminat cu Sfântul Botez. Iar cuviosul a petrecut cu dânşii câtva timp, întărindu-i pe ei în sfânta credinţă.

Deci, văzându-i pe dânşii atât de bine întăriţi în dreapta credinţă şi dând mulţumire lui Dumnezeu, a zis către Ravul şi către ceilalţi aceste cuvinte: „Până acum v-aţi hrănit cu lapte, însă de acum încolo veţi primi hrană mai vârtoasă; deci, de voieşte cineva din voi să fie desăvârşit în viaţa creştină, să asculte cuvintele lui Hristos, Care zice: *Nu vă îngrijiţi pentru ziua de mâine, ci căutaţi împărăţia lui Dumnezeu, că Tatăl cel ceresc toate cele de trebuinţă le va da vouă, pentru că El ştie de ce aveţi voi trebuinţă*".

Auzind Ravul aceste cuvinte, a zis: „Nu pot să fiu un creştin desăvârşit ca acesta; pentru că, de voi vinde toate şi le voi împărţi, apoi cine va hrăni mulţimea casnicilor mei? Cum va putea fără purtare de grijă să se adauge cuiva acestea care sunt de trebuinţă vieţii? De voieşti să mă încredinţezi de aceasta, arată-mi ceva cu fapta, ca măcar o zi să mă hrăneşti pe mine şi toată casa mea, fără să am vreo grijă. Dar ştiu eu că, fiind sărac, nici pentru tine nu ai hrană măcar pentru o zi ca aceasta, atunci cum vei putea să hrăneşti o mulţuime ca aceasta? Ce vei face în pustie, dacă, toate lăsându-le, vom merge după tine?"

Sfântul, având mare nădejde spre Dumnezeu, a zis cu îndrăzneală: „Ia-ţi din ostaşii tăi câţi voieşti. Ia şi din prietenii tăi pe care-i ştii şi să-i duci toată ziua în pustia care o vei şti mai îndepărtată de oameni. Acolo voi fi şi eu cu voi. Dar să nu ia nimeni cu dânşii nici o bucăţică de pâine, nici altceva de ale mâncării; şi, de nu vă va hrăni pe voi Dumnezeu, precum altădată a hrănit pe israililteni în pustie, apoi nici cuvintele mele să nu le

credeţi mai mult!" Deci, Ravul s-a învoit la aceasta şi a doua zi, sculându-se de dimineaţă, a luat cu dânsul o mulţime de casnici şi de prieteni şi s-a dus într-o pustie oarecare neumblată, având cu dânşii pe Cuviosul Alexandru, a cărui împlinire a cuvintelor lui voiau să o vadă prin fapte. Deci, mergând toată ziua şi fiind ceasul al unsprezecelea din zi, au stat între doi munţi, neavând spre dânşii nici o cărare sau urmă. După aceea, Sfântul Alexandru a început după obiceiul său a săvârşi cântarea cea de seară, iar Ravul cu tovarăşii săi, fiind flămânzi, se gândeau ce vor mânca.

Sfârşindu-şi sfântul rugăciunea, a văzut venind spre dânşii un sătean oarecare, simplu, ce ducea un dobitoc încărcat cu sarcini mari, atârnând de amândouă părţile, în care erau pâini curate şi calde şi alte mâncări de saduri şi grădini. Cuviosul a zis către Ravul: „Primiţi această hrană şi nu fiţi necredincioşi, ci credincioşi". Atunci ei cu bucurie primind acelea, Ravul cu prietenii săi au zis: „De unde a venit omul acesta în pustie cu astfel de hrană? Pentru că noi, mergând toată ziua, abia am ajuns aici. Deci, se cădea lui ca, sculându-se la miezul nopţii, să iasă din casă ca să ajungă în ceasul acesta aici. Măcar să fi ieşit şi la miezul nopţii, apoi cum aceste pâini se află calde, ca şi cum s-ar fi scos din cuptor tocmai acum?"

Astfel minunându-se, a întrebat pe omul acela: „De unde eşti şi cine te-a trimis aici?" Iar omul a zis: „Stăpânul meu v-a trimis vouă acestea, ca să nu fiţi flămânzi". Când voia să mai zică ceva acelui om, acela şi cu dobitocul îndată s-au făcut nevăzuţi, pentru că cel ce se arătase în chip de om simplu era îngerul lui Dumnezeu. Atunci ei s-au minunat cu spaimă şi au crezut cuvintelor cuviosului şi mai ales ale Evangheliei lui Hristos, ca să nu se îngrijească cei ce slujesc Domnului, ci să se lase la purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Închinându-se ei lui Dumnezeu cu mulţumire, au mâncat şi au rămas acolo, iar a doua zi s-au întors în cetate.

Din această minune se poate cunoaşte cu ce s-a hrănit Cuviosul Alexandru şapte ani în pustie, petrecând fără nici o grijă pământească pentru sine. Prin acea minune, Ravul, mai-marele cetăţii, întărindu-se bine şi vrând ca în toată liniştea să se îndelet-nicească în gândirea către Dumnezeu, şi-a lăsat mai întâi dregătoria începătoriei sale, apoi a început a-şi vinde averile şi a le împărţi săracilor, cu învoirea femeii şi a fiicei sale – căci fii nu avea –, cărora le-a împărţit spre chiverniseală destulă avere.

Deci, acea femeie cu fiica sa au zidit o mânăstire şi au slujit într-însa lui Dumnezeu cu toată inima, Căruia bine I-au plăcut; iar Ravul, împărţind toate ale sale şi liberând robii săi, s-a dus în pus-tie. După câţiva ani a fost luat din pustie la Episcopia cetăţii

Edesei şi a petrecut mulţi ani în arhierie, luminând turma sa ca o lumină. Dar să ne întoarcem la povestirea cea despre Cuviosul Alexandru.

Cetatea pe care Sfântul Alexandru a luminat-o cu sfânta credinţă, văzând-o înflorind şi sporind în darul Domnului, se înveselea cu duhul, dar dorinţa inimii Cuviosului îl trăgea în pustie. Poporul voia să-l aibă ca episcop, şi cu multă rugăminte îl supărau de aceasta. Apoi el, voind să se ducă în taină de la ei, poporul îl păzea la porţile cetăţii ziua şi noaptea, nevrând să lase să plece de la ei pe părintele şi învăţătorul lor. Deci, cu coşniţa – ca altădată Sfântul Apostol Pavel – a fost lăsat noaptea peste zid, de nişte ucenici ai săi şi s-a dus la liniştea pustiei cea dorită lui.

Mergând el prin pustie două zile, a nimerit într-o locuinţă tâlhărească şi, prinzându-l tâlharii, l-au dus la mai-marele lor. Cuviosul, cu cuvintele sale cele insuflate de Dumnezeu, a îmblânzit nu numai sălbăticia sa cea cu năravde fiară, ci şi asprimea cea împietrită a inimii lui a sfărâmat-o prin umilinţă. Deci, l-a făcut să creadă în Hristos şi astfel în puţine zile l-a luminat cu Sfântul Botez. După aceea, cuviosul l-a întrebat: „Ce lucru ai cerut în mintea ta de la Dumnezeu înaintea botezului?" Acela a răspuns: „Am cerut ca, după spălarea păcatelor prin sfânta scăldătoare, Dumnezeu să-mi ia îndată sufletul". Sfântul a zis: „Va fi ţie ceea ce ai cerut".

Opt zile după Sfântul Botez, noul încreştinat, spălând bine păcatele sale, nu numai prin baia sfintei scăldători, ci şi cu multele lacrimi ale pocăinţei celei adevărate, s-a mutat către Domnul. Ceilalţi tâlhari, văzând aceasta, s-au apropiat de sfânta credinţă şi s-au botezat. Ei au luat aspră pocăinţă asupra lor şi nu după multă vreme, acea locuinţă tâlhărească s-a făcut mânăstire; căci acei tâlhari, lepădându-se de lume, s-au făcut monahi aleşi. Cuviosul, petrecând cu ei multă vreme şi aşezându-le rânduieli monahiceşti, punându-le egumen iscusit şi sărutându-i întru Domnul, s-a dus în cea mai adâncă pustie, bucurându-se cu duhul pentru mântuirea sufletelor omeneşti.

Mergând el două zile, a ajuns la râul Eufratului şi, trecându-l, a găsit aşezat undeva pe pământ un vas mare, deşert şi s-a sălăşluit într-însul. Deci, ziua umbla prin munţi şi prin văile pustiului, iar noaptea venea în vasul acela, dar cu ce se hrănea, nu este de trebuinţă a întreba, când şi lui Ravul, cum şi pentru tovarăşii lui – precum s-a zis –, le-a cerut de la Dumnezeu pâine în pustie. Vieţuind el acolo multă vreme, au început a veni la dânsul mulţi fraţi, trimiţându-i Dumnezeu, şi a se sălăşlui lângă dânsul, vrând să

fie următori vieţii lui celei asemenea cu îngerii. Petrecerea cuviosului în acel loc a fost de 20 de ani, timp în care s-a făcut acolo, lângă Eufrat, o viaţă de obşte mare, prin venirea unei mulţimi de fraţi, numărând ca la patru.

Aceştia erau de diferite naţiuni: greci, romani, sirieni şi egipteni. Dumnezeu, adunând atât de mare turmă, a încredinţat-o păstorului celui bun, Cuviosului Alexandru. Şi mai de mirare este că nu cu multă purtare de grijă de hrană şi îmbrăcăminte, la o atât de mare adunare, în toate zilele era îndestulare de cele de trebuinţă. Cele ce rămâneau, nu se păstrau pe a doua zi, ci toate le împărţeau săracilor şi străinilor care veneau; pentru că Domnul, prin purtarea Sa de grijă, în toate zilele trimitea hrană robilor Săi. Acolo, mai întâi s-a aşezat noua rânduială a neadormiţilor, care n-a fost mai înainte niciodată, căci, Cuviosul Alexandru a aşezat, ca de şapte ori în zi şi în noapte, să se meargă la biserică pentru lauda lui Dumnezeu, după cuvântul Sfântului Prooroc David, care zice: *De şapte ori în zi Te-am lăudat, pentru judecăţile dreptăţii Tale.*

Apoi, gândind şi socotind în sine acest cuvânt al aceluiaşi prooroc: *La legea Ta voi cugeta ziua şi noaptea*, zicea în sine: „Oare este cu putinţă omului să săvârşească cuvântul acesta cu lucrul, ca ziua şi noaptea fără de dormire să se deprindă în legea laudei lui Dumnezeu?" Şi iarăşi zicea: „De n-ar fi fost cu putinţă, Sfântul Duh nu ar fi zis aceasta prin gura proorocului". El dorea ca în viaţa sa cea de obşte să aşeze acea rânduială, ca în biserică ziua şi noaptea să fie neîncetată şi neadormită cântare de psalmi, pentru că zicea: „De nu este cu putinţă unui om, ca în chilie să săvârşească acestea pentru neputinţa trupească, apoi este cu putinţă la mulţi să se schimbe în biserică cu vremea".

Astfel cugeta în sine, însă nu îndrăznea fără de dumnezeiască descoperire. Aducându-şi aminte de cuvântul Domnului: *cereţi şi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi se va deschide...*, a început prin rugăciuni a cere şi a bate la uşa milostivirii lui Hristos, ca să i se dea lui încredinţare despre aceea; adică, dacă gândul acela este plăcut Lui şi dacă îi va fi primită rânduiala aceea. Căci, precum îngerii în cer, tot astfel şi oamenii pe pământ, care petrec în viaţa de obşte, sunt în rânduiala îngerească şi în biserică - care este cer pământesc -, se cuvine să slăvească pe Dumnezeu ziua şi noaptea cu cântare de psalmi. Pentru aceasta, cuviosul s-a rugat trei ani cu multă postire şi cu rugăciuni de toată noaptea. Şi i s-a arătat lui Domnul, zicându-i: „Să începi lucrul ce ai pus în gând, că îl primesc".

Cuviosul, văzând această arătare a Domnului, a spus-o unora din fraţii cei mai duhovniceşti, ca şi cum altuia i s-ar fi întâmplat, după asemănarea Sfântului Apostol Pavel, care a zis: *Ştiu pe un om, care s-a răpit până la al treilea cer*; dar acela era chiar el. Deci, a început astfel: a împărţit pe fraţi în 24 de cete, după numărul celor 24 de ceasuri ale zilei şi nopţii, ca fiecare ceată în vremea sa să se afle la locul rugăciunii. Iar cântarea erau psalmii lui David, care se ziceau încet, după stihuri, afară de rânduielile bisericeşti obişnuite, la care adăugase această rânduială şi aşezământ nou a cântării de psalmi.

Aşa că ei preamăreau neîncetat pe Dumnezeu în biserică ziua şi noaptea. Pentru această viaţă de obşte a lor, mânăstirea a fost numită a "Neadormiţilor". Cuviosul a mai aşezat pe lângă acea cântare de psalmi şi un număr de închinăciuni în toate zilele, după numărul acelor iertăciuni prin care Domnul porunceşte în Evanghelie a ierta pe cel greşit de şaptezeci de ori câte şapte, adică de patru sute nouăzeci de ori. Apoi a poruncit şi aceasta: „Ca după săvârşirea slujbei bisericeşti şi mânăstireşti şi după tot lucrul, să se grăiască cuvintele acestea: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire*.

Aşezând în locaşul său o rânduială ca aceasta, gândea în sine ce le mai trebuie spre dumnezeiasca plăcere. Apoi, aducându-şi aminte de cuvântul psalmistului, care zice: *Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce...*, zicea în sine: este de trebuinţă a se îngriji nu numai pentru mântuirea sa, dar şi pentru mântuirea altora şi mai ales pentru întoarcerea celor necredincioşi. Dar, deoarece în acea vreme erau încă mulţi închinători la idoli prin acele părţi, s-a gândit să trimită pe unii din fraţi la propovăduirea lui Hristos. Deci, a ales pentru acea slujbă şaptezeci de fraţi, dintre cei mai iscusiţi şi mai fierbinţi în credinţă, după numărul ucenicilor lui Hristos, despre care scrie Sfântul Evanghelist Luca: *Domnul a ales şi alţi şaptezeci, şi i-a trimis câte doi înaintea feţei Sale, în toată cetatea şi locul*. Cuviosul Alexandru, următorul lui Hristos, rânduind tot atâţia ucenici pentru propovăduirea credinţei şi rugându-se pentru dânşii, i-a trimis câte doi prin toate locuinţele cele dimprejur ale închinătorilor de idoli. Deci, le-a ajutat darul lui Dumnezeu şi rugăciunile cuviosului părinte, căci nu le-au fost în deşert ostenelile lor; deoarece pe mulţi din elini i-au adus la Hristos.

După săvârşirea celor 20 de ani de petrecere lângă râul Eufrat, Cuviosul Alexandru, văzând că se rânduise bine viaţa sa de

obşte şi se întărise rânduiala Neadormiţilor şi toate aşezămintele vieţii pustniceşti, se veselea cu duhul; pentru aceea a mulţumit foarte mult lui Dumnezeu. El, având în inimă mare râvnă şi dorinţă pentru mântuirea sufletelor omeneşti, s-a gândit să iasă spre hotarele Persiei, unde se înmulţise păgânătatea elinească. Deci, şi-a ales o sută cincizeci de fraţi, pe care i-a luat cu dânsul la drum, iar pe ceilalţi i-a încredinţat unui stareţ iscusit, anume Trofim, făcându-l şi egumenul mânăstirii celei de obşte.

Apoi, dându-le pace şi binecuvântare, a trecut râul Eufrat cu fraţii pe care îi luase cu el şi a plecat pe drumul care ducea spre ţara şi pustia Persiei. Ei n-au luat nimic din cele de trebuinţă, decât numai cărţile sfinţilor; de vreme ce, şi în cale pe unde mergeau, nu înceta a cânta cu fraţii cântarea de psalmi ca şi în biserică, adică în câte două cete, schimbându-se din ceas în ceas, ziua şi noaptea. El, voind să ispitească răbdarea fraţilor săi, îi ducea prin pustie fără de hrană, poruncindu-le ca la vremea trebuincioasă să se hrănească numai cu poamele pădurii. Unii dintr-înşii, fiind nerăbdători, au început a cârti între ei, precum de demult israelitenii au cârtit împotriva lui Moise, zicând: „Ne-a adus în pustia aceasta, ca să ne omoare cu foamea...". Deci, se gândeau să se întoarcă la mânăstire în taină. Aceia erau treizeci la număr. Cuviosul, înţelegând gândurile lor prin dumnezeiasca descoperire, i-a mustrat ca pe nişte puţin credincioşi şi le-a poruncit să se întoarcă înapoi, iar către ceilalţi a zis cu glas mare: „Fraţilor, să mă credeţi, că astăzi ne va cerceta Dumnezeu cu hrană îndestulată şi va ruşina necredinţa voastră!"

Apropiindu-se ei de hotarele Persiei, au văzut într-însa cetăţi mici şi mari, zidite de împăraţii din Bizanţ, având într-însele străjeri împotriva năvălirii barbarilor. Cuviosul mergând cu fraţii în pustie prin apropierea acelor cetăţi, cu dumnezeiască poruncă au ieşit înaintea lor mai marii oştilor, care se numeau tribuni. Aceia i-au întâmpinat pe ei cu pâine aleasă şi cu diferite mâncăruri şi au rugat pe sfânt să intre în cetăţile lor şi să le lumineze, deoarece se află într-însele o mulţime de slujitori idoleşti. Deci, mai întâi toţi au gustat cu mulţumire din bucatele cele aduse. După aceea, cuviosul a trimis înapoi la viaţa de obşte pe fraţii care erau puţini în credinţă şi nerăbdători, apoi a intrat în cetăţile acelea. Ajutându-i darul Domnului, în puţină vreme, prin propovăduirea Evangheliei, i-a câştigat pe toţi la Hristos.

Una din acele cetăţi, însă n-a voit să primească învăţătura lui, mai ales când îl auzea că învăţa despre milostenie şi despre darea cu îndurare celor ce aveau trebuinţă, căci bogaţii ziceau către

dânsul: „Ai venit să ne sărăceşti!" Cuviosul, văzând acestea, a plecat de la dânşii, iar Dumnezeu i-a pedepsit prin neplouare, pentru că trei ani a fost secetă la dânşii, până ce, cunoscându-şi păcatul lor, au căutat pe cuviosul şi, găsindu-l în Antiohia, l-au rugat să le ierte păcatul. Deci, în al patrulea an, vărsându-se ploaie mare, s-a făcut la dânşii îndestulare mare de roadele pământului, iar Dumnezeu le-a câştigat sufletele lor.

Cuviosul, trecând prin pustia aceea, s-a dus în cetatea care se numea Palmira, pe care Solomon o zidise în pustie. Într-acea cetate, deşi locuitorii se numeau creştini, însă cu credinţa erau şi iudei, ţinându-se atât de Legea Nouă, cât şi de Legea Veche. Ei, aflând că se apropie de dânşii Cuviosul Alexandru cu fraţii, au închis porţile cetăţii înaintea lui, zicând: „Cine să hrănească atâta mulţime de monahi?" Deci, nu i-au lăsat să intre. Sfântul, mulţumind lui Dumnezeu, a zis: „Fraţilor, mai bine este a nădăjdui spre Domnul, decât a nădăjdui spre oameni. Să nu vă împuţinaţi cu sufletul, căci fără de veste Dumnezeu ne va cerceta".

Mergând ei de la cetate la o depărtare de câteva stadii, nişte barbari, care locuiau nu departe de acolo, plecându-le inima Dumnezeu, au ieşit întru întâmpinarea lor şi, aducându-le pâine şi tot felul de bunătăţi ale pământului, i-au ospătat din destul. Apoi, cuviosul s-a dus în Antiohia, îndreptându-i Dumnezeu calea spre folosul multora. Apropiindu-se el de cetate cu obişnuita rânduială a neîncetatei cântări de psalmi, a aflat de venirea lui episcopul acelei cetăţi, anume Teodot; pentru că numele lui Alexandru era slăvit şi cinstit pretutindeni. Dar diavolul a ridicat asupra sa nişte oameni răi şi zavistnici, ca să-l clevetească la episcop pe el şi pe fraţii lui, cum că toate câte le face, adică postirile şi rugăciunile, sunt din făţărnicie, pentru slava deşartă, ca să fie văzut de oameni.

Episcopul, socotind că sunt nemincinoase clevetirile acelea, a trimis îndată mulţi slujitori ai săi, împreună cu clevetitorii aceia, să gonească din cetate pe Alexandru şi pe cei cu dânsul. În acea vreme, tocmai intra în cetate, cu obişnuita cântare, cinstita ceată de îngeri pământeşti, care se povăţuia de Cuviosul Alexandru. Deci, trimişii episcopului, întâmpinându-i în cetate, au năvălit asupra lor tâlhăreşte şi, prinzându-i, i-au bătut şi i-au scos afară. Iar Cuviosului Alexandru, ca unui mai mare, i-au îndoit bătăile şi necinstea. Însă, el şi fraţii lui se bucurau că s-au învrednicit să pătimească fără vină unele ca acelea.

Înţelegând sfântul că este meşteşugul vrăjmaşului, care voia să împiedice folosul multora, s-a pornit cu duhul şi în taină a intrat noaptea în cetate împreună cu fraţii, unde, găsind o baie veche şi pustie, îşi săvârşeau într-însa cântarea lor de psalmi. Episcopul,

aflând a doua zi după aceea, deşi se mânia, însă s-a plecat spre milă şi nu le-a mai făcut nici un rău, temându-se nu numai de Dumnezeu, dar şi de popor, de vreme ce toţi cetăţenii Antiohiei erau bucuroşi de venirea cuviosului la dânşii, şi-l aveau ca pe un mare prooroc. Iar împotriva episcopului cârteau pentru răutatea şi necinstea făcută de dânsul cuviosului părinte şi fraţilor lui. Deci, s-a umilit şi episcopul şi a binecuvântat pe Alexandru şi pe fraţii lui să petreacă în cetate. Apoi baia aceea pustie li s-a făcut mânăstire şi, în puţine zile, cetăţenii le-au zidit biserică, cu învoirea şi binecuvântarea episcopului.

Ei făcând acolo mânăstire, mulţi din popor îşi lăsau bisericile şi se adunau la Cuviosul Alexandru la cântarea bisericească, dorind să asculte cuvintele lui cele curgătoare de miere, cu care învăţa pe cei ce veneau, iar duhul tuturor era arzând cu dragoste către cuviosul şi îi dădeau în toate zilele cele trebuincioase lui şi fraţilor. Ei, în ceasul cel cuviincios – o dată pe zi –, gustând hrană după al nouălea ceas, pe toate celelalte le împărţeau săracilor, nelăsând nimic pe a doua zi. Dar Dumnezeu în toate zilele le trimitea hrană din cele ce le erau de trebuinţă, prin mâinile celor milostivi şi iubitori de săraci. După câtăva vreme, cuviosul a voit să aibă pe lângă locaşul său casă de oaspeţi şi bolniţă.

Deci, cerând pentru aceasta binecuvântarea episcopului, a săvârşit ceea ce voia, că, deşi era sărac şi neavând nimic, însă vistieriile celor bogaţi îi erau deschise. Astfel că toţi îi dădeau cu bucurie cele ce avea trebuinţă şi făceau cu osârdie ceea ce le poruncea. Cuviosul slujea bolnavilor şi odihnea pe cei străini, prin cele trebuincioase ce i se dădeau de la iubitorii de Dumnezeu, iar mai ales de la singur Dumnezeu. La slujirea celor bolnavi, el le tămăduia bolile prin cinstitele lui mâini, prin care se făceau multe minuni, slăvindu-se Dumnezeu printr-însul.

El, văzând pe episcop că în chemarea lui făcea oarecare lucruri din nebăgare de seamă şi pe voievodul cetăţii şi pe alţi dregători mari făcând nedreptăţi, pentru aceea s-a îmbrăcat în râvna lui Ilie şi cu netemere, cu blândeţe şi cu îndrăzneală îi mustra pe toţi, învăţându-i din cuvintele lui Dumnezeu dreptatea şi adevărul, încât era ca un învăţător şi pedepsitor al tuturor. Dar acea râvnă a lui nu era primită de fiecare, mai ales de cei mari şi de unii din clerici; că, deşi se mirau de viaţa lui îmbunătăţită, însă unii îl urau foarte mult şi totdeauna întărâtau pe episcop împotriva lui. Episcopul a trimis la cuviosul un ipodiacon prea înrăutăţit, anume Malh, cu mulţime de slujitori, ca să-l gonească din cetate.

Malh, ducându-se cu mânie, a lovit pe sfântul cu mâna peste obraz, zicându-i: „Necuratule, ieşi din cetatea aceasta!"

Cuviosul, nefăcând nimic, ca un miel fără de răutate, a răspuns cu blândeţe acest cuvânt al Evangheliei: *şi era numele slugii Malh*. Dar când Malh ipodiaconul cu slujitorii care veniseră cu dânsul, voiau să facă mai mare rău cuviosului şi să-l gonească din cetate, s-a adunat poporul şi s-a făcut gâlceavă mare; pentru că toţi apărau pe Sfântul Alexandru şi pe fraţii lui. Astfel, abia a scăpat Malh şi cei cu dânsul de tulburarea poporului. Episcopul, umplându-se de mare mânie, s-a sfătuit cu voievodul, care asemenea se mâniase pe sfânt şi au luat pe cuviosul noaptea din locaşul său, neştiind nimeni din popor, şi l-au gonit în Halchid. Apoi au gonit şi pe fraţii lui şi s-au risipit care pe unde au putut.

După o vreme oarecare, Cuviosul Alexandru s-a întors iarăşi în Antiohia, deoarece antiohienii se mâhneau după dânsul, iar asupra episcopului şi voievodului cârteau foarte mult. Dar de vreme ce nu şi-a găsit pe fraţii săi, nu voia să vieţuiască acolo singur, ci voia să se ducă. Cetăţenii, aflând de acest lucru, păzeau porţile ca să nu iasă, pentru că erau cuprinşi cu mare dragoste către dânsul şi doreau să vieţuiască la dânşii. El însă n-a mai voit să stea în Antiohia, ci şi-a schimbat îmbrăcămintea călugărească, îmbrăcându-se cu o haină ruptă, şi astfel a ieşit noaptea din cetate în chip de sărac. El, mergând câteva zile, a ajuns la o viaţă de obşte care se numea Critinia. Şi, văzând într-însa toată rânduiala, care o aşezase în viaţa sa de obşte, cea de lângă râul Eufrat, se minuna şi zicea în sine: „Care din ucenicii mei a adus aici rânduiala aceasta?" Deci, mulţumea lui Dumnezeu, că s-a arătat în părţile acelea roadele ostenelilor lui. El a fost cunoscut de fraţii de acolo că este Alexandru, pentru că numele lui era mare pretutindeni şi s-au bucurat de venirea lui, pentru că doreau de mult să-l vadă.

Cuviosul, petrecând la dânşii câtăva vreme, s-a dus de acolo la Constantinopol – Dumnezeu chemându-l acolo pentru mântuirea multora –, ducându-se cu dânsul din acea viaţă de obşte şi 24 de fraţi. Mergând la Constantinopol, s-a sălăşluit lângă biserica Sfântului Mina. Apoi au început a se aduna la dânsul fraţi, aşa că, în puţin timp, au venit la dânsul ca la trei sute de ucenici de diferite limbi: greci, romani şi sirieni. Astfel s-au aşezat în mânăstire aleasă şi s-a întărit rânduiala celor Neadormiţi, deoarece toate cele de trebuinţă lor li se trimiteau prin dumnezeiasca purtare de grijă, precum despre aceasta se spune aici.

Un om oarecare, însemnat, auzind şi văzând viaţa lor cea săracă şi fără de grijă, cum ziua şi noaptea se îndeletnicesc numai în preamărirea lui Dumnezeu, iar de cele pământeşti nu bagă de

seamă, nici de cele de mâine nu se îngrijesc, a trimis înadins nişte oameni în mânăstire, ca să stea câteva zile şi să vadă, de unde au hrana cea de toate zilele. Dar Cuviosul Alexandru, înţelegând aceasta, a zis către unul din ucenici, fiind de faţă şi acei oameni: „Du-te şi adă pe omul care stă la porţile mânăstirii". Fratele, ducându-se, a văzut pe un om care avea o coşniţă mare plină cu pâini curate şi calde şi pe acela l-a adus la părintele împreună cu pâinile. Cuviosul îl întreba înaintea tuturor: „Cine eşti şi de unde aduci pâinile?" Iar el îl întreba, nu că nu ştia singur – pentru că nimic nu era tăinuit lui de la Dumnezeu –, ci numai ca să se ruşineze cei puţini în credinţă, care veniseră să ispitească viaţa şi hrana lor.

Atunci omul acela a început a grăi astfel: „Eu sunt vânzător de pâine şi, scoţând pâinea azi din cuptor, mi s-a arătat un bărbat luminos, înalt la statură şi minunat la vedere şi mi-a poruncit: «Să duci toate pâinile acestea la robii Celui Preaînalt». Dar eu, spăimântându-mă, am zis: «Nu ştiu locul unde le voi duce». Atunci el mi-a zis: «Vino după mine!» Iar el, ducându-mă pe mine până la porţile mânăstirii, s-a făcut nevăzut". Atunci cuviosul, sculându-se, a mulţumit lui Dumnezeu şi a spus la toţi credinţa cea mare a lui către Hristos şi purtarea cea mare de grijă a lui Dumnezeu pentru dânsul. Cuviosul era atât de mare văzător, încât toate cele ce făceau şi gândeau fraţii, el le ştia, şi în singurătate mustra greşelile şi îndrepta părinteşte pe cei greşiţi.

Apoi, având şi purtare de grijă pentru bolnavi, a pus patru fraţi să le slujească, poruncindu-le ca în toate zilele să pregătească apă caldă, pentru cei care erau bolnavi. Într-o zi, din întâmplare, sau mai bine zis din purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi ca să se arate credinţa cea mare a cuviosului către El, slujitorii bolnavilor au uitat să încălzească apa. Cuviosul, înştiinţându-se cu duhul de acest lucru, a chemat pe unul dintr-înşii şi l-a întrebat de ce n-a încălzit apa. Acela, vrând să-şi tăinuiască greşeala sa înaintea părintelui celui mai înaintevăzător, a zis: „N-am avut lemne". Iar cuviosul a grăit lui: „Pentru ce nu mi-ai spus mie de dimineaţă despre lemne? Oare vrei să mă ispiteşti? Du-te şi vezi, că apa s-a încălzit!" După aceea, fratele, ducându-se în bolniţă, a găsit o căldare mare plină cu apă, fierbând şi clocotind fără de foc, şi toţi s-au mirat de acea minune şi de credinţa cuviosului.

În acel timp, Biserica lui Hristos era tulburată de eresul lui Nestorie, iar vrăjmaşul a făcut vorbă în popor, cum că Alexandru este eretic; pentru că într-acel timp dreapta credinţă se socotea un

eres, iar eresul se cinstea ca o dreaptă credinţă, deoarece patriarhul Nestorie şi mulţi alţii erau eretici. Deci, cuviosul a fost adus la judecată înaintea celor răucredincioşi şi, fiind întrebat de eresul de care era vinovat, a răspuns cuvântul psalmistului: *...şezut-au boierii şi cleveteau asupra mea, iar robul Tău se învăţa întru îndreptările Tale; că mărturiile Tale cugetarea mea sunt, iar sfaturile mele îndreptările Tale.* Acestea grăindu-le el, diavolul s-a arătat, zicând: „Pentru ce mă munceşti pe mine mai înainte de vreme?" Şi zicând acestea, s-a făcut nevăzut.

După ce sfântul a grăit acele cuvinte ale psalmistului, nimic n-a mai răspuns către cei ce-l întrebau, ci tăcea, căutând în jos ca un miel fără de glas, către cel ce îl tunde; aşa că judecătorii, mâniindu-se, l-au gonit din faţa lor. Iar când în poporul cel răzvrătit, slujitorii satanei voiau să pună mâinile pe dânsul şi să-i facă rău, el, apărându-se cu dumnezeiasca acoperire, a trecut prin mijlocul lor şi s-a dus la locaşul său, unde fraţii făceau multe rugăciuni lui Dumnezeu pentru dânsul. Dar după un timp, vrăjmaşul iarăşi s-a înarmat asupra lui şi a ridicat pe nişte eretici, care, nu numai pe el singur, dar şi pe mulţi din fraţii lui, i-au chinuit cu legături, cu temniţe şi cu bătăi. Însă, toate acestea erau cuviosului ca o cunună preaslăvită, iar vrăjmaşului erau spre ruşine.

Trecând ereticescul vifor, cuviosul a vieţuit celelalte zile ale sale în pace. Deci, plăcând lui Dumnezeu şi ducând sufletele multora spre mântuire, s-a mutat către Domnul la adânci bătrâneţi, nevoindu-se în călugărie 50 de ani. El a fost îngropat cu cinste, iar la mormântul lui se făceau multe minuni, pentru că la toate neputinţele omeneşti se dădeau tămăduiri, cu rugăciunile Cuviosului Alexandru şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, se cuvine cinste, slavă, mulţumire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A PATRA

SFÂNTUL ANDREI DIN IERUSALIM, EPISCOP ÎN INSULA CRETA

Dumnezeiescul părinte Andrei îşi avea patria în vestitul Damasc, care acum se numeşte de turci Siam. El s-a născut din părinţi cinstitori de Dumnezeu şi îmbunătăţiţi, care se numeau Georgie şi Grigoria. Până la vârsta de şapte ani pruncul era fără de glas, neputând să grăiască nicidecum, încât şi părinţii lui se întristau foarte mult pentru aceasta, gândind că totdeauna va fi mut. Dar, după ce au trecut şapte ani, ducându-se împreună cu părinţii săi să se cuminece cu Preacuratele Taine, adică cu Trupul şi Sângele Domnului, s-a făcut o minune, că, îndată ce s-a cuminecat, i s-a dezlegat limba şi grăia fără de împiedicare.

După aceea, părinţii lui l-au dat la şcoală să înveţe Sfintele Scripturi. Bunul Andrei, fiind foarte deştept la minte, se îndeletnicea la învăţătură cu multă osârdie şi sârguinţă. Deci, nevoindu-se cu dor covârşitor la fiecare învăţătură, a sporit cu mare pricepere la filosofie. Dar, ca să spun pe scurt, el având dascăli învăţaţi, deprinsese cele mai bune învăţături. Într-acest chip, el şi-a deprins limba să vorbească cu meşteşug, făcându-şi sufletul iscusit spre câştigarea faptei bune şi a adevărului, iar mintea, să sporească la privirile cele mai înalte. Cugetând el cu ştiinţă la dumnezeieştile şi sfinţitele Scripturi şi luminându-se dintr-însele cu socoteala minţii, s-a făcut învăţător fierbinte al adevărului şi al dumnezeieştii înţelepciuni.

El, socotind că nu poate în alt chip a se uni cu dumnezeiasca înţelepciune decât numai să se depărteze de lucrurile cele pământeşti şi materiale, a rugat pe părinţii săi să-l dăruiască lui Dumnezeu, fiindcă nu avea nici o plecare sau dragoste spre lucrurile lumii. Părinţii lui, pornindu-se de Dumnezeu cu adevărat, l-au luat şi s-au dus de l-au afierosit la Mormântul Domnului, cel

făcător de viaţă, ca pe un prinos bine primit. Pe atunci era patriarh al Ierusalimului un om foarte sfânt şi îmbunătăţit. Deci, primindu-l cu multă bucurie, l-a făcut fiul său duhovnicesc, căci cei ce se aseamănă, totdeauna se iubesc. Apoi, îmbrăcându-l în chipul monahicesc, l-a hirotonit diacon, având grijă cu totul de sporirea lui. Astfel se sârguia patriarhul să-l crească cu fapte bune, să-l facă bărbat desăvârşit şi la măsura vârstei plinirii lui Hristos.

Drept aceea, nimerind şi pământ bun, patriarhul avea nădejdi de la sufletul tânărului că, prin dumnezeiescul cuvânt al învăţăturii sale şi cu pilda cea bună a faptei bune, are să secere rod însutit. Dar mai înainte de a se îndulci desăvârşit de dânsul, patriarhul s-a dezlegat de trup. Şi, murind cu bucurie pe mâinile duhovnicescului său fiu, s-a dus către Stăpânul Hristos, ca să ia cununile luminate pentru buna iconomie ce a făcut în Biserica Sa. El a lăsat ocârmuitor şi epitrop al lucrurilor bisericeşti pe dumnezeiescul Andrei, împreună cu iconomul bisericii, căci tinereţea sfântului nu-l lăsa să-l facă locţiitor al scaunului său. Deşi sfântul era tânăr cu vârsta, dar cu fapta bună, cu purtarea de grijă cea de obşte şi cu folosul Bisericii nu era mai prejos decât nici un alt ocrotitor. El era în Biserica Ierusalimului părinte, dascăl, iconom, slujitor şi pildă strălucită de toată ştiinţa binelui.

În vremea aceea, din porunca dreptcredinciosului împărat Constantin, nepotul lui Eraclie, s-a adunat în Constantinopol al VI-lea Sfânt Sinod a toată lumea, care a surpat luminat eresul monoteliţilor. El a scris un sfinţit tom cu dogmele dreptei credinţe, şi a trimis la fiecare Biserică scrisori împărăteşti, care întăreau şi pecetluiau tomul cel sobornicesc şi îndemnau pe toţi dreptcredincioşii să-i urmeze lui. Scrisorile acelea au ajuns şi la Biserica Ierusalimului şi au umplut-o de bucurie duhovnicească, căci vedea cum dreapta credinţă, care mai înainte era hulită de eretici, se întărise iar luminat. De aceea, toţi cei mai întâi din Ierusalim, de obşte au socotit că trebuie să trimită un om la Constantinopol, care să spună că şi ei primesc dogmele Sfântului Sinod. Ei au judecat, cu alegere de obşte, să trimită cu această solie pe marele Andrei, împreună cu alţi doi clerici, ca unul ce era iscusit în dogmele dreptei credinţe şi ca unul ce era mai învăţat decât oricare altul cu puterea cuvântului şi a Sfântului Duh.

Andrei a ales doi clerici cuvântăreţi, pe care luându-i cu el, s-a dus la Constantinopol; dar n-a găsit viu pe împărat, ci a aflat pe fiul său, Iustinian, – zis nas tăiat – moştenitor al împărăţiei. El i-a dat în mâini mărturisirea Bisericii Ierusalimului, iar cele ce lipseau la mărturisire, le-a împlinit Andrei cu limba lui cea bună.

Deci, toţi minunându-se de sfinţenia şi înţelepciunea lui şi el, povăţuind bine solia, pe cei doi clerici ai săi i-a trimis înapoi la Ierusalim, ca să spună celorlalţi ce sfârşit a luat solia lor. Iar el a rămas în Constantinopol, ca să se uşureze de pricinile bisericeşti şi să petreacă viaţă liniştită şi monahicească.

Drept aceea, strângându-se din toate părţile şi lipsindu-se de toată grija cea cu cale şi fără de cale, s-a dat cu totul la dumnezeiasca cugetare şi privire, nevoindu-se cu postiri, cu privegheri şi cu vărsări de lacrimi. Deci, în acest chip s-a curăţit cu trupul, s-a lămurit cu sufletul şi s-a luminat cu mintea. El, urmând întru toate lui Dumnezeu, din toate părţile se unea tăinuit cu Dânsul şi dobândea arvuna bunătăţilor ce aveau să fie. Stând multă vreme în linişte, a ajuns la măsurile cele desăvârşite ale faptei bune şi astfel pricinuia mult folos la cei ce se duceau la dânsul. Dar, fiind luminat la lucruri şi la cuvinte, nu era cu putinţă să se ascundă de cei mulţi şi să se tăinuiască până la sfârşit sub obrocul liniştii. Pentru aceasta, s-a făcut arătat atât împăratului, cât şi Bisericii şi, despărţindu-l cu sila de viaţa cea liniştită, l-a rânduit, deşi nu voia, la diaconia Bisericii celei mari.

Apoi i s-a încredinţat iconomia şi povăţuirea de sărmani, la care, arătându-se cu bunăvoinţă, s-a făcut părinte şi hrănitor al sărmanilor şi scăpătaţilor. El purta grijă cu mare cuviinţă de amândouă azilele de scăpătaţi ale Constantinopolului, şi a crescut nu numai venitul lor, dar şi strâmtorarea de mai înainte, care o aveau în casele lor, a prefăcut-o în lărgime, cu zidurile cele mari ce făcuse. De aceea, ca un vrednic de toate, a luat şi mai mare iconomie, căci s-a suit la scaunul cel mai înalt al arhieriei, făcându-se mitropolit în vestita insulă a Cretei, sau, ca să zic mai adevărat, printr-o insulă s-a făcut păstor şi dascăl la toată Biserica lui Hristos.

Andrei, ducându-se în eparhia sa, a început a face lucrul său, a purta grijă fără de pregetare de povăţuirea eparhiei sale, dându-se cu totul spre creşterea şi mântuirea turmei celei cuvântătoare. Mai întâi a pus cu înţelepciune pe cei sfinţiţi în rânduială încuviinţată, vorbindu-le cuvânt foarte dulce despre rânduiala Sfintei Liturghii. Cu acestea voia să arate cum se cuvine a fi preotul care s-a învrednicit nu numai însuşi a se apropia de întâia şi neapropiata lumină, adică de Dumnezeu, ci să lumineze şi pe alţii şi să-i împrietenească cu Dumnezeu. Deci, se cade ca preotul să fie luminat şi curat, precum este oglinda, ca să poată primi într-însul razele dumnezeieştii lumini, şi printr-însul să dea lumină şi celorlalţi. Sfântul Ierarh Andrei a pus în bună rânduială pe fecioare, iar mânăstirilor de monahi şi monahii le-a dat legi, cum să se conducă.

Apoi purta grijă de trăire, învăţându-i să aibă dragoste şi râvnă către Dumnezeu, iar nu către trup şi către lume. El defăima dezmierdările cele lumeşti şi păzea poruncile lui Dumnezeu, ca astfel să se nevoiască pentru mântuirea sa. Ca pe nişte copii îi învăţa pe cei tineri, iar pe cei bătrâni îi înţelepţea. Pe cei păcătoşi îi întorcea la pocăinţă şi dădea nădejde de mila lui Dumnezeu celor ce se pocăiau. Îndemna la nevoinţele faptelor bune, pe cei ce se nevoiau. Pe cei ce erau luptaţi, îi ajuta; pe cei ce se primejduiau să cadă în păcate, îi sprijinea; pe cei căzuţi îi ridica; celor neputincioşi le dădea putere; celor întristaţi, mângâiere; celor leşinaţi, răsuflare; văduvelor le era părtinitor; sărmanilor, tată; scăpătaţilor, vistierie; flămânzilor, hrană; celor goi, îmbrăcăminte, şi ce spun mai mult? Tuturor s-a făcut toate, ca să mântuiască pe toţi. Căci, Domnul vrea a se face în veacul ce va să fie, lumină sfinţilor, viaţă, slavă, hrană, îmbrăcăminte, bucurie şi orice alt bine al fericirii. În acest fel era eparhioţilor săi acest mare Andrei, care le făcea tot binele, nu numai sufletesc, ci şi trupesc şi cu care poate cineva să treacă fără întristare viaţa aceasta de faţă.

După aceasta, a deschis vistieria cea bună a inimii sale şi scotea dintr-însa cuvinte bune, lărgind gura socotelii minţii sale, pe care a umplut-o de darul Sfântului Duh. El a alcătuit şi cărţi cu înţelepciune, cu pricepere şi cu dumnezeiască insuflare, cărţi prin care se arătă orator iscusit şi cuvântător insuflat de Dumnezeu. Sfântul Andrei, cu cuvintele lui, lăuda strălucit pe Preacurata Maică a Fiului şi Cuvântului lui Dumnezeu, la deosebitele ei sărbători sau praznice. Lăuda şi Sfânta şi de viaţă făcătoarea Cruce a Mântuitorului lui, pe care, răbdând fericitele patimi, Dumnezeu cel fără de patimă, prin moartea cea de bună voie, ne-a făcut părtaşi ai împărăţiei şi slavei Sale. Lăuda încă şi alte stăpâneşti praznice şi, pe lângă acestea, lăuda şi pe unii sfinţi, şi prin lăudările lui a făcut ca şi cum mărturiile lor ar fi ale sale. Dar mai cu osebire lăuda pe marele Mergător Înainte Ioan.

El a alcătuit cu mult meşteşug în versuri şi muzică multe canoane şi tropare, cu care nu numai că luminează praznicile, dar îndeamnă şi pe creştini la dumnezeiasca veselie şi bucurie, le pricinuieşte umilinţă şi face pe cei ce cântă şi citesc să verse şiroaie de lacrimi. Pe lângă celelalte cântări bisericeşti, a alcătuit şi Canonul cel Mare şi vrednic de laudă din săptămâna a cincea a marelui post al Sfintelor Paşti, care nu numai că pricinuieşte pocăinţă şi umilinţă, dar şi multă învăţătură. Învăţa pe creştini cu ce aşezare se cade a citi sfinţitele istorii ale dumnezeieştii Scripturi, şi cum se cade a le pricepe pe dânsele materie şi pricină de mai

înalte şi iscusite priviri. Dar, sfântul nu numai cu cuvintele sale a împodobit păstoria sa şi veselea orice Biserică a creştinilor, ci şi cu lucruri şi cu isprăvi de mare cuviinţă, pentru că el a înnoit lui Dumnezeu bisericile cele dărăpănate, le-a tocmit cu ajutor bogat şi cinstit, le-a zidit din temelie o biserică foarte frumoasă, în cinstea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Pururea Fecioarei Maria, numind-o pe dânsa Vlaherna.

Casele primitoare de străini le-a zidit din temelie, spre odihna bătrânilor, spre vindecarea bolnavilor şi spre acoperământul străinilor şi scăpătaţilor, cărora le dădea cu îmbelşugare nu numai toate cele de nevoie şi de hrană, cheltuind bani înţelepţeşte şi cu plăcere de Dumnezeu, ci şi, după cum la celelalte urma pe Stăpânul şi dascălul său, Hristos, aşa şi la aceasta Îl urma, slujind la primirea străinilor şi bolnavilor cu însăşi mâinile sale. El îşi încingea fota la mijloc şi spăla mâinile, picioarele, capetele şi curăţa rănile bolnavilor, lingând chiar cu limba sa rănile cele nevindecate şi sângerarea lor, atât de mult îl învăpăia dragostea către Dumnezeu şi către aproapele.

Nu este afară de cuviinţă a spune una sau două minuni ale sfântului, ca să arătăm sfinţenia şi îndrăzneala pe care dumnezeiescul Andrei o avea către Dumnezeu.

Odată, o flotă de barbari s-a dus în Creta, ca să supună şi să pustiască păstoria sfântului. Deci, înconjurându-l, au uneltit tot felul de meşteşuguri împotriva lor; dar sfântul, cu rugăciunile sale cele bineprimite, nu numai că şi-a păzit păstoria sa mai presus de primejdie, ci şi în inimile barbarilor atât de mare frică a băgat, încât i-a făcut să fugă singuri, fără a-i izgoni cineva. Din fuga lor cea fără rânduială şi grabnică, mulţi au pierit, atât de valurile mării, cât şi de creştinii care îi luptau.

Altădată, pe la începutul verii, soarele ardea pământul şi ploaie nu era deloc. Aşa că semănăturile toate se vestejiseră şi erau în primejdie să se usuce desăvârşit. Iar oamenii, de frică mare ce aveau ca să nu se facă foamete, pentru că nu ploua, erau slabi şi deznădăjduiţi de viaţă. Deci, într-o primejdie ca aceea aflându-se ei, ce a făcut sufletul acela împreună pătimitor şi milostiv al sfântului? Nu cumva a trecut cu vederea păstoria sa, care era în primejdie să piară? Nu! Ci, înălţând mâinile şi ochii la cer, a rugat pe Dumnezeu din sufletul său, ca să dea ploaie pământului. Şi, o, minune! Îndată s-a umplut cerul de nori şi a plouat atâta ploaie, încât semănăturile s-au udat şi au făcut rod mare, iar oamenii au luat răcorire şi mângâiere.

Sfântul Andrei a făcut şi multe alte minuni, pe care de le voi spune, nu-mi va ajunge toată viaţa. Fiindcă avea pe Dumnezeu sălăşluit în sufletul său, eparhioţilor săi totdeauna le pricinuia cele bune de la Dumnezeu, izbăvindu-i de tot răul; iar lui Dumnezeu aducea mântuire sufletele eparhioţilor, ca pe un prinos bineprimit şi vrednic pentru toată lumea.

Într-o vreme, întâmplându-se ciumă în eparhia lui şi mulţi murind, sfântul, cu rugăciunile şi cu lacrimile lui către Dumnezeu, a oprit pornirea morţii.

Altădată, sfântul, având oarecare trebuinţă, a fost nevoit să se ducă la Constantinopol. Deci, ajungând acolo, a fost primit cu toată cinstea şi cucernicia, atât de toată sfinţita adunare a Bisericii, cât şi de împăratul şi de toţi boierii. Petrecând acolo puţină vreme, împărţea pâinea cea cerească flămânzilor, adică cuvântul învăţăturii, şi adăpa pe cei însetaţi din apa cea făcătoare de viaţă a Sfântului Duh, şi nu numai aceasta, ci şi trupeşte sătura pe cei flămânzi. El ajuta celor nedreptăţiţi, apăra pe văduve, ocrotea pe sărmani şi mângâia pe cei necăjiţi.

Mai pe urmă de toate, se pregătea să se întoarcă la eparhia sa, deşi a cunoscut înainte că nu va mai vedea de aici înainte păstoria sa, însă s-a dat pe sine Sfântului Duh, care-l mişca pe dânsul şi, intrând într-o corabie, a plecat în Creta. Dar corabia, sosind până la Mitilina, a stat acolo. Sfântul, întrebând cum se numeşte locul acela şi înştiinţându-se că se numeşte Erecos, a răspuns: „Aici trebuie să dau chipul meu lui Dumnezeu, adică Celui ce mi l-a dat. Aici voiesc să mor!" Ceea s-a şi făcut. Deci s-a dezlegat din legătura trupului şi s-a dus cu bucurie către doritul său Dumnezeu, unde, strălucind de neapropiata lumină a dumnezeirii Lui, se îndulceşte de bunătăţile împărăţiei Sale celei negrăite. Iar sfinţitele lui moaşte s-au aşezat în biserica Sfintei, bunei şi biruitoarei Muceniţe Anastasia, ca o vistierie şi izvor pururea curgător de minuni, întru slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA SFINTEI ŞI DREPTEI MARTA, MAICA SFÂNTULUI SIMEON DIN MUNTELE MINUNAT

Sfânta şi dreapta Marta s-a născut în Antiohia, din părinţi binecredincioşi. Ea, fiind silită de ei spre nuntă şi neînvoindu-se, a dorit să vieţuiască în feciorie. Pentru aceasta i s-a poruncit ei, printr-o dumnezeiască vedenie în biserica Mergătorului Înainte, ca să se supună părinţilor săi şi să se însoţească cu bărbat. Deci, a zămislit fiu pe Sfântul Simeon, după dumnezeiasca dăruire, care i s-a vestit prin arătarea Sfântului Ioan Mergătorul Înainte, precum se scrie pe larg despre aceasta, în viaţa Sfântului Simeon. Însă, nepetrecând mulţi ani cu bărbatul său, a rămas văduvă, iar pruncul creştea cu toată luarea aminte, păzindu-l după porunca Sfântului Mergătorului Înainte, de vreme ce acela era să fie vas al Sfântului Duh. Ea se ruga totdeauna lui Dumnezeu pentru fiul său, ca să-l primească de la dânsa spre slujba sa, ca altădată de la proorociţa Ana, pe Samuil.

Odată, întrebându-se fericita Marta despre prunc ce ar putea să fie când va veni în vârstă, a văzut în vis o vedenie ca aceasta: I se părea că se vede pe sine înaripată, zburând deasupra şi, ţinând pruncul pe mâini, îl înălţa ca dar Domnului, zicând: „O, fiule, astfel am dorit să văd înălţarea ta; deci, să mă libereze pe mine Ziditorul meu cu pace, pentru că am aflat dar de la El, ca una ce m-am învrednicit a-I da rodul pântecelui meu". Această vedenie precum şi descoperirile cele ce i s-au făcut ei mai înainte, ea le ascundea în inima sa şi mulţumea lui Dumnezeu.

Fericita Marta totdeauna mergea la biserica lui Dumnezeu, nelăsând niciodată pravila bisericească; de aceea îşi câştigase şi petrecerea sa aproape de biserică, unde se afla mai înainte de toţi la cântare şi ieşea în urma tuturor. Ea avea o osârdie a merge la praznice pe la sfintele biserici unde se făceau şi stătea cu mare luare aminte la rugăciunile cele de noapte şi la dumnezeieştile slujbe şi cu sfărâmarea inimii vărsa lacrimi din ochi, împărtăşindu-se adeseori cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Iar cu câtă vrednicie se împărtăşea, aceasta era mărturia: după primirea dumnezeieştii împărtăşiri, faţa ei era strălucită cu o lumină minunată, ca altădată faţa lui Moise.

Fericita Marta, la casa sa, în toate nopţile se scula la rugăciune înainte de miezul nopţii şi o săvârşea în căldura duhului,

udându-şi faţa cu lacrimi. Toată mintea ei era îndreptată către Dumnezeu, pe care Îl iubea cu toată inima, cu tot sufletul şi cu toată virtutea. Ea era şi nespus de milostivă spre cei săraci, hrănind pe cei flămânzi şi îmbrăcând pe cei goi. Intrând adeseori în bolniţă, slujea cu mâinile sale bolnavilor, iar celor morţi le pregătea din os-tenelile sale cele de îngropare. Asemenea şi celor ce se botezau, le dădea haine albe, lucrate cu mâinile sale. Era atât de blândă la obicei, smerită şi fără de răutate, încât nimeni nu a văzut-o mâniin-du-se cândva sau grăind împotrivă sau mâhnindu-se. Fericita Marta îşi păzea gura de multă grăire şi nu vorbea decât numai cele de nevoie, căci iubea tăcerea foarte mult, de vreme ce aceea învaţă mintea şi gândirea despre Dumnezeu. Nu se auzea din gura ei cuvânt deşert sau mincinos, ori altceva neplăcut lui Dumnezeu, ci din comoara inimii sale scotea cele bune. Era şi făcătoare de pace între prietenii care se mâniau, sfătuitoare celor ce nu trăiau bine, arătându-se model de viaţă curată, cucernică şi plăcută lui Dum-nezeu şi tuturor, nu numai femeilor, ci şi bărbaţilor, fiind plină de toate bunătăţile, pe care este cu neputinţă a le spune cu de-a-mănuntul. Însă ajungea ca mărturie pentru viaţa ei sfântă, sfinţenia cea mare a Cuviosului Simeon, care s-a născut dintr-însa, căci un fiu ca acesta, o astfel de maică se cădea să aibă.

Cuviosul Simeon stând pe stâlpul cel de la Muntele Minunat, i s-a făcut ei după rugăciunea cea din miezul nopţii, într-o uşoară adormire, o vedenie ca aceasta: Sfântul Ioan Botezătorul, către care ea, după Dumnezeu şi după Preasfânta Născătoare de Dum-nezeu, avea mare osârdie cu credinţă, şi în toate zilele se ruga către dânsul, acela i s-a arătat ei cu Sfântul Apostol Timotei şi a zis către dânsa: „Eu în toată vremea mijlocesc către Dumnezeu pentru tine şi niciodată nu te voi lăsa!" Ea, umplându-se de spaimă şi de bucurie dintr-acea vedenie, s-a deşteptat şi cu frică preamărea pe Dumnezeu. Deci vedenia aceasta a spus-o fiului său, Cuviosului Simeon, la care se ducea uneori spre cercetare.

Mergând odată la fiul său, a văzut mulţi din cei cuprinşi de tot felul de boli, care se adunaseră lângă stâlpul cuviosului pentru tămăduirile ce se dădeau cu rugăciunile lui, pentru că ea nu se înalţa cu mintea, ci privea spre el cu frică, ca nu cumva vrăjmaşul să întindă cursă picioarelor fiului său. Fericita Marta se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-l izbăvească pe Cuviosul Simeon de meşteşugirile potrivnicului, iar către el zicea: „Fiul meu, ţi se cade pentru toate acestea să preamăreşti pe Dumnezeu, Cel ce lucrează prin tine, iar tu să-ţi aduci aminte de neputinţa ta şi să-ţi păzeşti inima cu toată luarea aminte". Deci, cuviosul primea cu bucurie

sfaturile maicii sale şi de viaţa ei cea plăcută lui Dumnezeu se bucura cu duhul, înălţând mulţumire lui Dumnezeu.

Fericita Marta, petrecând mulţi ani în fapte bune şi plăcând lui Dumnezeu, înainte de sfârşitul său cu un an, pe la miezul nopţii, în timpul când îşi făcea fierbinţile ei rugăciuni către Dumnezeu, a căzut într-o mare uimire. A văzut o mulţime de îngeri cereşti cu lumânări, dănţuind şi zicând către dânsa: „După ce va trece acest an, fiind dezlegată din trup, te vom lua la odihna făgăduită ţie de Domnul". Tot asemenea i s-a descoperit şi Cuviosului Simeon. Iar unuia dintre fraţi i s-a arătat o vedenie de acest fel: A văzut pe Maica Domnului, pe Preacurata Fecioară Maria şezând pe un scaun în slavă, iar fericita Marta stătea înaintea ei, ridicându-şi spre dânsa mâinile sale în chipul crucii şi prefăcându-se într-o cruce de aur, strălucea ca o lumină asemenea razelor soarelui; şi astfel se vedea că toată crucea aceea era luminoasă.

Cuviosul Simeon, auzind despre această vedenie, a zis: „Aces-ta este semnul că s-a apropiat fericitul sfârşit al maicii mele". Deci, Sfânta Marta, sfârşindu-se anul cel de pe urmă al vieţii celei plăcute lui Dumnezeu, a mers spre cercetare la Cuviosul Simeon, fiul său, iar el s-a rugat către dânsa, zicând: „Binecuvinteză-mă, maica mea, precum Avraam a binecuvântat pe Isaac". Iar sfânta a zis: „De aceea am şi venit aici, ca să mă învrednicesc binecuvântării şi rugăciunilor tale, pentru că de acum au mai rămas numai trei luni din viaţa mea. După aceea, mă voi duce la Domnul Dumnezeul meu, care te-a zidit pe tine din pântecele meu. Acela să-ţi dăru-iască ţie darul şi binecuvântarea Sa, ca să-ţi săvârşeşti cu bine aler-garea ta cea bine începută şi să te învrednicească împărăţiei Sale".

Acestea grăindu-le, vărsa lacrimi din ochi, iar fraţii care erau acolo plângeau, deoarece cu greu li se părea lor a auzi că după trei luni nu vor mai vedea faţa ei. Deci, ziceau: „Maică, viu va fi sufletul tău şi va lăuda pe Domnul". Iar ea întărea cuvântul, grăind: „De nu va fi aşa precum v-am spus, apoi pe mine, roaba voastră, să mă socotiţi ca pe o mincinoasă". Atunci Cuviosul Simeon a zis către dânsa: „Binecuvântarea ta o cerem noi acum, iar cuvintele tale ne sunt foarte dureroase inimii noastre". Sfânta a zis: „Binecuvântaţi sunteţi voi Domnului şi binecuvântaţi sunt cei ce vă binecuvintează pe voi".

După aceasta, toţi i s-au închinat fericitei Marta, asemenea şi ea, închinându-se lor, s-a întors în Antiohia la casa sa. După plecarea ei, Cuviosul Simeon, chemând a doua zi pe cei mai iscusiţi dintre fraţi, a zis către dânşii: „Cu adevărat se apropie vremea ducerii maicii mele din cele pământeşti, pentru că în noaptea

trecută am văzut în vedenie un scaun pus înaintea mea şi maica mea şezând pe el, iar noi toţi stăteam împrejurul ei. Atunci ea, ca o învăţătoare, a zis către noi cuvântul cel dintâi al psalmului: *Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor...* Şi multe alte cuvinte sfătuitoare ne-a zis nouă, ca o maică. Apoi s-a sculat şi, mergând înaintea noastră la biserică, ţinea în mâini o cruce luminoasă, iar noi urmam după dânsa, cântând psalmi de umilinţă".

După aceea, cu câteva zile înaintea sfârşitului său, s-a dus iarăşi la Cuviosul Simeon pentru sărutarea cea mai de pe urmă şi i-a spus lui toate dumnezeieştile descoperiri ce i s-au făcut în viaţa sa. Asemenea şi lucrurile cele bune, ostenelile şi nevoinţele, care le făcuse în taină, pentru slava numelui lui Dumnezeu; şi a rămas acolo în acea noapte. În vedenia visului, se vedea că era răpită spre înălţimea cerului, unde a văzut nişte palate preaminunate şi luminoase, a căror frumuseţe nici un cuvânt nu o poate spune.

Umblând ea prin acele palate şi minunându-se de zidirea cea nefăcută de mână, a văzut pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cu doi îngeri prealuminoşi, grăind către dânsa: „Ce te minunezi?" Iar ea cu frică şi cu bucurie, închinându-se Preasfintei Născătoare, a zis: „Mă minunez, Stăpână, că în tot timpul vieţii mele pe pământ, n-am văzut nişte palate mai minunate ca acestea". Iar Preacurata a zis: „Şi pentru cine socoteşti tu că sunt pregătite ele?" Dânsa a zis: „Nu ştiu, Stăpână!"

Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a grăit către dânsa: „Oare nu ştii că pentru tine s-a pregătit această odihnă, zidită de fiul tău şi în care de acum vei petrece în veci?" Acestea zicând, a poruncit îngerilor de a pus în mijloc un scaun minunat, apoi a zis către dânsa: „Această slavă ţi se dăruieşte ţie, deoarece ai vieţuit cu dumnezeiască plăcere în frica Domnului". Apoi iarăşi a zis: „Voieşti ca să vezi şi pe cele mai slăvite?" Atunci i-a poruncit ei să vină după dânsa. Deci, suindu-se la cele mai înalte locuri cereşti, i-a arătat ei alte palate mult mai minunate şi mai luminate, fără să semene cu cele dintâi şi care erau pline de slavă cerească, şi a căror frumuseţi nici mintea omenească nu o poate ajunge, nici gura nu o poate spune. Atunci Preacurata a zis: „Şi pe aceste palate le-a zidit fiul tău şi a început şi la temelia celui de-al treilea".

Aceasta spunând a dus-o pe dânsa iarăşi spre răsăritul soarelui şi i-a arătat ei din înălţime locuinţele Raiului şi într-însele mulţime de cete de parte bărbătească şi femeiască, veselindu-se. Şi i-a zis Stăpâna: „Aceste locuri le-a dăruit Fiul meu, celor ce au trăit în curăţie şi cu dreptate întru păzirea poruncilor Domnului, celor ce au făcut milostenii multe cu osârdie, de aceea singuri de milă s-au

învrednicit de la Domnul, pentru că: *Fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui.* Astfel a fost vedenia Sfintei Marta, care a spus-o fiului său.

Fiind într-o zi de Duminică, s-a împărtăşit cu Preacuratele şi dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Faţa ei strălucea din darul lui Dumnezeu şi din negrăita bucurie duhovnicească, prin care se veselea, deoarece era încredinţată de sfârşitul şi de mântuirea sa. Apoi a petrecut toată ziua aceea şi noaptea următoare, o parte întru cele de Dumnezeu insuflate multe vorbiri iubite ale ei cu fiul cel cuvios, iar alta, cu rugăciuni şi cu lacrimi fierbinţi către Dumnezeu.

Luni, dând pace şi binecuvântare, precum şi sărutarea cea mai de pe urmă fiului său şi tuturor ucenicilor lui, s-a despărţit de dânşii, lăsându-i pe toţi plângând. Apoi s-a dus la un sat care se numea Tivirint, care era departe de trei stadii de la Muntele cel Minunat, unde era biserica Sfântului Ioan Botezătorul. Ea a vărsat multe lacrimi în acea biserică şi a început a slăbi cu trupul. Locuitorii acelui sat au cinstit-o foarte mult şi au rugat-o să se odihnească la dânşii de oboseală. Deci, s-a odihnit în ziua aceea, iar noaptea următoare şi mai mult a slăbit cu trupul. Marţi au dus-o cu căruţa la casa ei în Antiohia, care era în cetăţuia ce se numea Dafne. Miercuri s-a rugat lui Dumnezeu cu căldură. Apoi a vărsat multe lacrimi, având nădejde neîndoită de mântuirea sa. Şi astfel şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, în cinci zile ale lunii lui iulie.

Ea a rânduit ca, după moartea sa, să-i îngroape trupul la locul unde se îngroapă cei străini şi săraci. Dar Cuviosul Simeon, fiul ei, având descoperire de la Dumnezeu despre mutarea maicii sale, a trimis pe unii dintre ucenicii săi şi au adus trupul ei în Muntele Minunat, ca să-l îngroape lângă stâlpul său. Despre dânsa se scrie şi aceasta: Pe când sufletul ei se ducea către Domnul, cei care şedeau aproape de cinstitul ei trup, au văzut faţa ei zâmbind cu bucurie şi au auzit grăindu-se astfel de cuvinte: „Am luat mare dar de la Dumnezeu şi sunt în lumină şi bucurie negrăită". Aceia, spăimântându-se, gândeau că a câştigat milă de la Domnul pentru fiul său. Ea a grăit aceasta: „Nu m-am proslăvit atât pentru fiu, cât pentru viaţa cea îmbunătăţită, de vreme ce pentru Domnul am arătat multă răbdare şi înfrânare în nevoinţele pustniceşti. Am umblat bine pe calea poruncilor Lui şi pe urmele aceleia care L-a născut pe El şi am iubit-o din toată inima".

Deci, cinstitul trup al Sfintei Marta, fiind dus de la cetăţuia Antiohiei, care se numea Dafne, la Muntele Minunat, a fost dus cu

mare cinste, într-o zi de vineri; şi mult popor al Antiohiei cu rânduiala cea sfinţită au petrecut-o, ca pe o mare plăcută a lui Dumnezeu, cu lumânări, cu cădiri şi cu cântări de psalmi. Iar cei ce duceau racla cu cinstitul ei trup, spuneau că nu simţeau greutate la ducere, pentru că nu era ca trupurile celorlalţi morţi, care au greutate obişnuită, ci era uşor mai presus de fire, ca şi cum mergea singur prin văzduh.

Atunci un om din popor, anume Serghie, fiul unui cetăţean cinstit cu numele Antonie, văzând acea slăvită petrecere şi poporul îmbulzindu-se spre raclă, unii plecându-şi umerii sub raclă, ca s-o ducă cu osârdie, iar alţii voind să se atingă de cinstitul ei trup, a râs şi a socotit în sine: „Ce trebuinţă este să te atingi de un trup mort?" Deci s-a întors înapoi. Dar acela îndată a căzut într-o boală grea, încât a şi amuţit dintr-însa şi s-a prelungit boala aceea treizeci de zile şi nu s-a tămăduit decât de la mormântul sfintei, de care lucru se va spune mai pe urmă. Deci, cinstitul trup aducându-se în locaşul Cuviosului Simeon, au săvârşit lângă trup cântare de toată noaptea. Într-acea noapte s-a arătat vie la doi din fraţi, ucenici ai lui Simeon, într-o îmbrăcăminte luminoasă, având şi faţa luminată. Ei s-au spăimântat de aceasta, ştiind-o că a murit; dar ea a zis către dânşii: „Nu vă temeţi, că Domnul nu m-a rânduit între cei morţi, ci între cei vii. Eu am venit la voi, să vă ajut asupra diavolului, ca, biruindu-l, să câştigaţi viaţa veşnică". Zicând aceasta, s-a făcut nevăzută.

Când a sosit ziua sâmbetei, s-a adunat la îngroparea Sfintei Marta mult popor de prin cetăţi şi de prin satele dimprejur, cu preoţi şi cu clerici. Toţi au văzut sfânta ei faţă în mormânt, neschimbată de moarte, înflorindu-i frumuseţea ca la o tânără, strălucind cu darul, şi neieşind din trupul ei nici mirosul cel obişnuit la cei morţi, deşi era a patra zi după moarte; ci, se vedea dormind ca o femeie vie. Apoi, cântând cele cuviincioase, au îngropat-o cu cinste înaintea stâlpului Sfântului Simeon. Aceasta a făcut-o din porunca lui, pentru ca să poată vedea totdeauna mormântul maicii sale.

După ziua sâmbetei, făcându-se cântarea Învierii, unul din popor, anume Ioan, cu rânduiala de citeţ bisericesc, dormitând, a văzut pe Sfânta Marta strălucind ca o lumină şi suindu-se pe trepte la stâlpul Cuviosului Simeon. Deasupra mormântului ei a văzut o căruţă de heruvimi trasă de nişte îngeri cu câte şase aripi. El a spus cuviosului această vedenie cu jurământ. Iar cuviosul i-a zis: „Fiule, dă slavă lui Dumnezeu că te-a învrednicit a vedea căruţa de heruvimi; iar maicii mele şi mie, fiind zămisliţi şi născuţi în păcate, ne trebuie mila lui Dumnezeu".

După aceasta a venit la Cuviosul Simeon tatăl şi maica lui Serghie, cel pomenit mai înainte, care hulise petrecerea trupului Sfintei Marta şi din care pricină căzuse în boală grea. Ei plângeau şi se rugau, ca, precum vindecă de boli pe mulţi cu rugăciunile sale, să tămăduiască şi pe fiul lor. Sfântul le-a zis: „Duceţi-vă şi-l întrebaţi să vă spună singur pricina bolii sale, că acum poate să grăiască, fiindu-i mai bine". Părinţii lui, întorcându-se acasă, au început a-l întreba, iar el le-a răspuns: „Această boală a venit asupra mea, fiindcă am hulit cinstita petrecere a trupului Sfintei Marta şi mi-am întors faţa de la dânsa, nevoind să duc racla pe umeri". Ei l-au pus într-o căruţă şi l-au dus la cuviosul din Muntele cel Minunat. Cuviosul le-a spus să-şi caute tămăduire la mormântul maicii sale. Deci, ei s-au rugat cu lacrimi la cinstitul ei mormânt şi îndată bolnavul s-a făcut sănătos desăvârşit, ca şi cum nu bolise niciodată.

După îngroparea cuvioasei, fraţii se obişnuiseră a aprinde o candelă la mormântul ei, ca să ardă ziua şi noaptea, pentru cinstea sfintei. Dar, după mai multă vreme, au uitat a mai aprinde candela. Văzând acest lucru, Cuviosul Simeon tăcea, nezicând nimic de candelă, ca ucenicii lui să nu creadă că cinsteşte pe maica sa după moarte fără de măsură.

Într-acele zile, iconomul locaşului aceluia s-a îmbolnăvit greu şi se părea că este aproape de moarte. Deci, i s-a arătat Sfânta Marta în miezul nopţii, zicându-i: „Pentru ce nu mai aprindeţi candela mea? Să ştiţi că, deşi nu am trebuinţă de lumina de la candela voastră, fiind învrednicită de lumina cea cerească şi veşnică de la Dumnezeu, atunci când faceţi aceasta la mormântul meu, pentru mântuirea voastră o rânduiţi, deoarece mă îndemnaţi să mijlocesc pentru voi înaintea Domnului". Sfânta, grăind acestea, ţinea în dreapta sa, ca un mărgăritar prealuminos, o parte din făcătorul de viaţă Trup al lui Hristos, cu care, atingându-se de cel bolnav, a zis: „Într-aceasta să fii viu şi sănătos". Aceasta spunând, s-a făcut nevăzută.

După aceea, bolnavul s-a sculat sănătos şi a alergat la groapniţa sfintei unde, căzând înaintea mormântului ei, uda pământul cu lacrimi şi, cerând iertare de neîngrijirea sa, a mulţumit pentru tămăduire. Deci, a rânduit ca să ardă candela ei nestinsă şi se săvârşeau şi alte multe minuni la mormânt. Orbii se luminau, diavolii din oameni se izgoneau şi se dădeau tămăduiri grabnice de toate neputinţele, cu rugăciunile Sfintei Cuvioasei Marta şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A CINCEA

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU ATANASIE ATONITUL

Preacuviosul Atanasie, cel vrednic de laudele celor fără de moarte, a crescut în viaţa cea muritoare şi omenească în cetatea cea mare Trapezunda şi a învăţat carte în Bizanţ, iar munţii Chimenului şi ai Atonului l-au adus pe dânsul ca dar lui Dumnezeu. Părinţii lui erau de neam bun şi dreptcredincioşi. Tatăl lui era din Antiohia, iar maica sa din Colhida şi vieţuiau în Trapezunda. Deci mai înainte de naşterea Cuviosului Atanasie tatăl său a murit, iar maica sa, născându-l şi luminându-l prin Sfântul Botez, s-a dus către Dumnezeu în urma bărbatului său. Numele pruncului din botez a fost Avramie. El rămânând din scutece sărman de părinţi, l-a luat o călugăriţă din cele de bun neam şi l-a hrănit.

Încă din vârsta prunciei se arătau într-însul semnele vieţii lui, care aveau să fie, când va ajunge bărbat desăvârşit, pentru că pruncul, deşi era mic, însă se arăta înţelept în toate şi bun la obiceiuri. Deci, făcând jocuri copilăreşti cu cei de o vârstă cu el, aceia nu-l puneau pe Avramie împărat sau voievod, ci egumen. Şi cu dreptate, căci din copilărie se deprindea la viaţa monahicească, văzând pe monahia care-l creştea, petrecând în rugăciuni şi în postiri. Deci, el se sârguia să-i urmeze ei pe cât era cu putinţă, postind şi făcând rugăciuni; crescând cu trupul şi cu înţelegerea, a trecut vârsta pruncească şi, dându-se la învăţătura gramaticii, sporea mai mult decât vârstnicii.

În acea vreme călugăriţa aceea, care i-a fost în loc de maică, s-a dus către Domnul. După aceea, pruncul Avramie, rămânând sărman a doua oară, plângea ca după maica sa cea adevărată şi dorea ca să meargă în Bizanţ pentru căutarea înţelepciunii cărţilor. Această dorinţă a lui a fost rânduită de Dumnezeu, Care se îngrijeşte de cei sărmani:

În vremea aceea, împărăţind peste greci dreptcredinciosul împărat Roman, unul din famenii palatului a fost trimis la Trapezunda ca să adune de la târguri dajdia cea împărătească. Acela, văzând pe copilul Avramie frumos la vedere cu trupul şi cu sufletul, l-a luat cu sine în Bizanţ şi l-a încredinţat unui dascăl, bărbat ales, cu numele Atanasie, spre învăţătura filosofiei. Deci, în scurtă vreme s-a făcut ucenicul ca şi dascălul.

În acei ani, era în Bizanţ un voievod, anume Zefinazer, care luase ca soţie fiului său pe o rudenie de-a lui Avramie. Acela, cunoscând pe Avramie, l-a luat în casa sa. Dar tânărul Avramie, deşi petrecea în casă bogată şi îndestulată cu toate desfătările de hrană, însă nu se lăsa de înfrânarea cea pustnicească, pe care o deprinsese de la călugăriţa care-l hrănise. Astfel, nu voia să mănânce la masa cea domnească, nici nu-i plăcea să guste bucate alese, ci îşi împlinea nevoia foamei sale cu verdeţuri nefierte şi cu poame. El era atât de treaz, încât adeseori, vrând să biruiască somnul cel firesc, umplea ligheanul cu apă şi-şi spăla faţa sa, ori de câte ori adormea, ca să nu se îngreueze de somn. Astfel se chinuia în tot felul, omorându-şi trupul şi robindu-l pe el duhului.

Pentru o viaţă îmbunătăţită ca aceasta şi pentru înţelegerea cea multă a lui era iubit tuturor. Vestea aceasta a venit chiar la cunoştinţa împăratului şi a fost pus dascăl de dânsul în şcoală, asemenea cu dascălul Atanasie. Dar, de vreme ce învăţătura lui Avramie se lăuda mai mult decât a lui Atanasie şi se adunau mai mulţi ucenici la Avramie decât la Atanasie, de aceea Atanasie, dascălul lui Avramie, care i-a fost mai înainte ucenic, a început a-l pizmui şi a-l urî. Acest lucru înţelegându-l fericitul Avramie, nu după multă vreme, şi-a lăsat rânduiala dăscăliei, nevrând să fie supărător dascălului său, şi s-a dus să vieţuiască în casa celui mai sus zis voievod, petrecând în obişnuita sa faptă bună. După aceasta, împăratul a poruncit voievodului să meargă pentru o trebuinţă pe Marea Egee. Voievodul, plecând, a luat cu sine şi pe Avramie, pentru dragostea cea multă ce o avea către dânsul şi a plecat la Avid şi de acolo a ajuns la Lemnos.

Văzând Avramie Muntele Atonului, i-a plăcut foarte mult şi gândea să se sălăşluiască în el. După ce s-a săvârşit slujba împărătească, s-a întors acasă. Apoi a venit la Constantinopol. Dar, venind acolo din Mânăstirea Chimenului, după rânduiala dumnezeiască Cuviosul Mihail, numit Malein, Avramie, înştiinţându-se şi auzind de viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, s-a bucurat şi a mers la dânsul. Vorbind el cu stareţul, s-a îndulcit şi s-a folosit de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu. Şi astfel s-a cuprins mai

fierbinte de dorinţa ca să se lepede de lume şi să slujească lui Dumnezeu în rânduială monahicească. El a descoperit gândul său cuviosului şi i-a spus cele pentru sine, adică, de unde este, de ce neam, cum a fost crescut şi pentru ce petrece în casa voievodului.

Cuviosul, văzând că are să fie vas ales al Sfântului Duh, l-a iubit foarte mult şi-l învăţa pentru mântuire, semănând în inima lui, ca într-un pământ bun, seminţele cuvintelor lui Dumnezeu, ca să aducă rod însutit de fapte bune. Îndeletnicindu-se el cu vorba cea duhovnicească, a venit spre cercetare la Cuviosul Mihail nepotul său, Nichifor, voievodul Răsăritului, care mai pe urmă a fost împăratul grecilor. Vorbind cu cuviosul, unchiul său, a văzut pe tânărul Avramie şi a întrebat pe stareţ despre dânsul cine este. Sfântul i-a spus toate despre Avramie şi că voieşte să se facă monah. De atunci Avramie s-a făcut cunoscut lui Nichifor.

După câteva zile, Cuviosul Mihail întorcându-se din Constantinopol la mânăstirea sa, Avramie n-a mai voit să stea în mijlocul zgomotului lumesc, ci, defăimând toate cele lumeşti şi retrăgându-se din dragoste la cuviosul, s-a dus, vrând să se facă monah. Ajungând la locaşul Chimenului, s-a aruncat la picioarele sfântului stareţ Mihail, rugându-l cu lacrimi să-l îmbrace în chipul monahicesc şi să-l numere în turma cea aleasă a oilor celor cuvântătoare din ograda lui Hristos. Cuviosul Mihail l-a primit cu dragoste şi îndată, fără să-l mai treacă prin cei începători, l-a tuns în călugărie ca pe un iscusit, pentru că vedea într-însul râvna cea aprinsă a dragostei către Dumnezeu, numindu-l Atanasie în loc de Avramie. În mânăstirea aceea, nefiind obicei să se îmbrace monahii la tundere cu cămăşi de lână, fericitul Mihail a îmbrăcat pe Atanasie cu cămaşă de lână ca într-o platoşă, întrarmând pe ostaşul cel viteaz al lui Hristos împotriva potrivnicilor.

Atanasie rugă pe sfântul stareţ să-i dea lui poruncă să mănânce o dată pe săptămână. Dar înţeleptul povăţuitor, tăind voia ucenicului său, i-a poruncit să primească hrană a treia zi. Atanasie făcea toate slujbele mânăstireşti şi bisericeşti care i se porunceau, arătând osârdie în nevoinţele călugăreşti. Iar în vremea care-i prisosea din lucrările mânăstireşti, se îndeletnicea cu scrierea sfintelor cărţi, după porunca părintelui său. El era iubit de toţi fraţii şi pentru această iubire de osteneală a lui, în patru ani s-a arătat desăvârşit în viaţa monahicească.

Apoi i s-a poruncit de Cuviosul Mihail, să vieţuiască în linişte, într-o chilie ce era în pustie la un loc departe de mânăstire ca de o stadie şi i-a dat poruncă stareţul pentru post, să nu mai mănânce a treia zi, precum se obişnuise, ci a doua zi să guste pâine uscată

şi puţină apă. Iar la toate praznicile dumnezeieşti ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi în zilele de Duminici, începând de cu seară până la al treilea ceas din zi, i-a poruncit să petreacă fără de somn în rugăciuni şi în preamărirea lui Dumnezeu.

Trecând câtăva vreme, Nichifor, voievodul Răsăritului, nepotul Cuviosului Mihail, săvârşind slujba cea împărătească şi trecând din întâmplare pe lângă locul acela, a mers în mânăstirea unchiului său Mihail. Vorbind cu dânsul, şi-a adus aminte şi l-a întrebat, zicând: „Părinte, unde este copilul Avramie, pe care l-am văzut la tine în Constantinopol?" Stareţul a răspuns: „Se roagă lui Dumnezeu pentru mântuirea voastră, căci acum este monah şi s-a numit Atanasie din Avramie". Atunci s-a întâmplat că era cu Nichifor şi fratele lui, Leon patriciul. Auzind amândoi de viaţa îmbunătăţită a lui Atanasie, au dorit să-l vadă. Deci, stareţul neoprindu-i, au mers la Atanasie, care i-a întâmpinat şi a vorbit cu dânşii cuvinte din duhovnicească înţelepciune, pentru că gura lui era plină de darul Duhului Sfânt. Ei s-au îndulcit atât de mult din cuvintele lui, încât doreau să petreacă pururea cu dânsul, de le-ar fi fost cu putinţă a se libera de dregătoriile lor şi de zgomotul lumii.

Întorcându-se ei la Cuviosul Mihail, au zis către dânsul: „Părinte, îţi mulţumim că ne-ai arătat comoara pe care o ai ascunsă în ţarina păstoriei tale". Deci, stareţul, chemând pe Atanasie, i-a poruncit ca iarăşi să întindă cuvânt de învăţătură pentru mântuirea sufletelor celor ce veniseră. Căci darul Domnului lucra atât de mult prin gura lui Atanasie, încât cei ce auzeau cuvintele lui, se umpleau şi se sfărâmau cu inimile lor şi plângeau. Deci, însuşi stareţul se minuna de darul învăţăturii lui.

Din acea vreme, voievodul Nichifor şi Leon patriciul au iubit foarte mult pe fericitul Atanasie. Nichifor, luându-l la o parte, i-a descoperit gândul său, zicând: „Doresc, părinte, să mă înstrăinez de viforul cel lumesc şi, scăpând de grijile vieţii, să slujesc lui Dumnezeu în liniştea monahicească. Această dorinţă s-a aprins în mine mai mult din cuvintele tale cele insuflate de Dumnezeu şi am nădejde în sfintele tale rugăciuni, că-mi voi câştiga dorinţa". Fericitul Atanasie i-a răspuns, zicând: „Pune-ţi spre Dumnezeu nădejdea ta şi El va rândui pentru tine, precum va voi". Astfel vorbind din destul, voievodul şi patriciul s-au dus în calea lor cu mult folos pentru sufletele lor.

Cuviosul Mihail voia să facă pe Atanasie, după sine, egumen al mânăstirii, căci el îmbătrânise şi se apropiase de sfârşit. Atanasie, înştiinţându-se de aceasta, deşi nu voia să se despartă de iubitul său părinte, însă, temându-se de greutatea începătoriei, s-a judecat a fi

nevrednic de rânduiala păstoriei. Deci a fugit de acolo şi umbla prin Muntele Atonului, înconjurând pe părinţii cei din pustie, îndemnându-se spre mai multă nevoinţă, din vieţile lor cele îmbunătăţite. El, găsind pe câţiva fraţi petrecând prin crăpăturile pietrelor aproape unul de altul, s-a sălăşluit lângă aceia şi urma vieţii lor celei aspre, pentru că ei nu aveau nici o grijă de trup, nici de acoperământ, nici de hrană, nici de vreun alt câştig; ci gerul, zăduful şi foamea le răbdau cu plăcere pentru Dumnezeu. Nevoia cea trupească o îndestulau cu poame sălbatice care creşteau prin pustia aceea şi din care gustau puţin la vremea lor.

În acea vreme, Cuviosul Mihail Malein s-a dus către Domnul; iar Atanasie, înştiinţându-se de sfârşitul cuviosului, a plâns după el, ca un fiu după părintele său. El s-a mai înştiinţat că voievodul Nichifor cu fratele său, Leon patriciul, vor trece prin locul acela. Deci, s-a temut să nu fie pentru dânsul cercetare. Atunci el a lăsat pe pustnicii aceia – ca pe unii ce erau cunoscuţi de alţi fraţi şi adeseori cercetaţi, ca să nu fie cunoscut şi el de cei ce veneau – şi s-a dus într-o mânăstire mai departe, care se numea greceşte Tuzig.

Acolo, găsind pe un stareţ din afară de mânăstire liniştindu-se în pustie, l-a rugat să-l primească să petreacă cu dânsul şi şi-a schimbat numele său, în loc de Atanasie, Varnava, ca nu cumva, cercetându-l să-i afle numele. Stareţul îl întreba, zicând: „Cine eşti, frate, de unde şi pentru ce pricină ai venit aici?" Atanasie a zis: „Părinte, am fost corăbier şi, căzând în primejdie, am făgăduit lui Dumnezeu ca să mă lepăd de lume şi să plâng pentru păcatele mele. Deci, pentru aceasta m-am îmbrăcat în acest chip monahicesc, în care, povăţuit de Dumnezeu, am venit aici la sfinţia ta, dorind să petrec cu tine şi să învăţ calea mântuirii. Numele meu este Varnava". Stareţul, crezând cele zise, l-a primit, iar Varnava petrecea acolo, supunându-se stareţului în toate, ca unui părinte.

După un timp a zis către stareţ: „Părinte, te rog ia osteneală şi învaţă-mă şi pe mine carte, ca să pot să mă obişnuiesc cât de puţin a citi Psaltirea; căci în lume la nimic nu m-am deprins, decât numai la umblarea pe mare cu corabia". Prin aceasta fericitul Atanasie se făcea că nu este cărturar, ca să nu fie cunoscut de cei ce voiau să-l caute. Stareţul i-a scris mai întâi literele şi-l învăţa pe el, ca pe un om ce niciodată nu învăţase nimic, iar Varnava se făcea că nu poate să înţeleagă. Aceasta a făcut-o mult timp, ceea ce mâhnea foarte mult pe stareţ, aşa că de multe ori, amărându-se, îl gonea de la dânsul. Dar, cel ce se numea Varnava, zicea cu smerenie: „Părinte, nu mă izgoni pe mine, nebunul şi nepriceputul; ci, rabdă pentru Dumnezeu şi mă ajută cu rugăciunile tale, ca

Domnul să-mi dea înţelegerea literelor". După aceasta, ucenicul a început a se face cum că înţelege puţin alcătuirea literelor, dând nădejde stareţului că va învăţa carte.

În acel timp, Nichifor, slăvitul voievod al Răsăritului, aflând că Atanasie a fugit din mânăstirea Chimenului, s-a mâhnit foarte mult şi gândea în sine, cum ar putea să-l afle pe el. De aceea, a scris judecătorului Tesalonicului ca, mergând până la Muntele Atonului, să cerceteze cu dinadinsul despre Atanasie. Judecătorul, citind scrisoarea aceea, îndată s-a dus în Sfântul Munte şi, chemând pe cel mai mare al mânăstirii, adică pe cel ce era mai vechi egumen peste toţi egumenii mânăstirii Atonului, l-a întrebat de monahul Atanasie, spunându-i faţa, vârsta şi iscusinţa lui în Scripturi, după cum îi scrisese Nichifor. Mai-marele Atonului i-a răspuns, grăind: „Un bărbat ca acesta pe care îl căutaţi, n-a venit până acum în muntele acesta. Însă în scurt timp, va fi la noi sobor, la care sunt datori să vină toţi câţi locuiesc în muntele acesta. Deci, dacă monahul pe care-l căutaţi va fi în muntele acesta, apoi cu adevărat va veni la sobor, ca şi ceilalţi, şi atunci îl vom cunoaşte pe el". După aceasta, judecătorul s-a întors la Tesalonic.

Pe atunci, era obiceiul în Aton de a se aduna fraţii de trei ori pe an în lavra care se numeşte Careia, la aceste trei mari praznice: Naşterea Domnului Hristos, Învierea Domnului şi Adormirea Maicii Domnului. La aceste praznice, toţi, adunându-se, prăznuiau împreună şi se împărtăşeau cu dumnezeieştile Taine, cu Trupul şi Sângele Domnului, şi mâncau la masă de obşte. Sosind praznicul Naşterii Domnului, şi adunându-se toţi părinţii şi fraţii de prin mânăstirile şi chiliile cele din pustie, a venit şi stareţul acela împreună cu ucenicul său, Varnava. Deci, uitându-se mai-marele mânăstirii printre fraţi şi căutând pe acela care s-ar fi potrivit cu semnele cele descrise de Nichifor, a văzut pe unul ca acela şi l-a întrebat pe el de nume, dar, auzindu-l pe el că se numeşte Varnava, iar nu Atanasie, s-a îndoit, căci Atanasie era scris numele ce se cerea. Deci, s-a gândit că-l va cunoaşte pe el din citirea cărţii.

Sosind timpul citirii şi punându-se cartea dinainte, mai marele mânăstirii a poruncit monahului care se numea Varnava, să citească înaintea soborului; el se lepăda, zicând că nu ştie carte. Văzând aceasta stareţul lui, a început a zâmbi şi a zis către cel ce poruncea: „Încetează, părinte, că fratele acesta nu ştie să citească, căci abia acum învaţă la psalmul întâi". Dar mai-marele mânăstirii îi stătea împotrivă, poruncindu-i cu supărare. Atunci fericitul Atanasie, văzând că nu poate să se tăinuiască, deoarece era legat cu certare, s-a supus stăpânirii ce era de la Dumnezeu şi a început

a citi, precum ştia. Văzând şi auzind ceea ce nu se aşteptau, stareţul împreună cu toţi ceilalţi s-au minunat de el, având vorbirea frumoasă şi cuvintele, ce ieşeau din gură, dulci. Dar se şi bucura, mulţumind lui Dumnezeu că s-a învrednicit a fi învăţător unui bărbat ca acela iscusit, vărsând şi lacrimi din ochi. Atunci Atanasie a fost cunoscut şi cinstit de toţi. Iar unul din cei mai cinstiţi părinţi, cu numele Pavel, care era din părţile Xeropotamului, a zis către fraţi acestea: „Acest frate, care a venit în urma noastră în muntele acesta, cu faptele cele bune este mai înainte decât noi. Deci, mai întâi cu slava decât noi va fi întru Împărăţia cea cerească, pentru că multora va fi părinte şi povăţuitor spre mântuire".

Atunci, mai marele mânăstirii a spus lui Atanasie că voievodul Nichifor şi cu fratele său, Leon, îl caută. Cuviosul, auzind acestea, îl ruga să nu-l arate lor, de vreme ce nu voia să se lipsească de Sfântul Munte. Deci, mai-marele mânăstirii, înţelegând că va fi spre paguba Atonului dacă se va lipsi de un bărbat ca acesta, a făgăduit că nu va spune despre dânsul celor ce-l caută, poruncindu-i să se liniştească deosebit într-o chilie pustnicească, la trei stadii depărtare de lavră. Cuviosul Atanasie, slujind lui Dumnezeu în singurătate, avea hrană din osteneala mâinilor sale, pentru că scria frumos şi repede. El în şase zile era în stare să scrie toată Psaltirea, fără să-şi lase pravila cea obişnuită. Deci, pentru acele scrieri i se dădea pâine de către fraţi.

Leon, fratele lui Nichifor, care în acel timp era voievod peste oştile Apusului, câştigând biruinţă slăvită asupra celor sălbatici cu ajutorul lui Dumnezeu şi al Preasfintei Născătoare, pe când se întorcea din război, a trecut pe la Muntele Atonului, ca să dea mulţumire lui Hristos şi Preacuratei Sale Maici, care l-au întărit să biruiască împotriva vrăjmaşilor. Deci, săvârşind cele de mulţumire, a cercetat cu dinadinsul pe Atanasie, care vieţuia în linişte. Aflându-l, a alergat la chilia sa şi văzându-l, s-a umplut de multă bucurie. Deci, cuprinzându-l în braţe cu dragoste, plângea. Astfel a vorbit cu dânsul ziua şi noaptea şi s-a îndulcit de cuvintele lui cele înţelepte şi insuflate de Dumnezeu.

Monahii, văzând dragostea cea atât de mare a voievodului acela către Părintele Atanasie, l-au rugat să le mijlocească dar la acel voievod, adică să-l înduplece să le zidească în lavra Careii o biserică mai mare, deoarece cea veche era mică şi nu putea să încapă tot soborul fraţilor. Atanasie a vorbit despre aceea cu voievodul, iar el, ca un iubitor de Hristos ce era, le-a dat îndată cu bucurie mulţime de aur şi argint spre zidirea bisericii. Apoi, sărutând pe Atanasie şi pe ceilalţi părinţi, s-a dus în calea sa la

Constantinopol şi a spus fratelui său, Nichifor, că a aflat pe Cuviosul Atanasie. De atunci au început a veni la dânsul mulţi pentru folos, fiind foarte cinstit şi lăudat de toţi părinţii Atonului. El, iubind liniştea şi fugind pretutindeni de slava omenească, a plecat de acolo şi a înconjurat locurile cele dinlăuntru şi pustii ale muntelui aceluia. Astfel, povăţuindu-se de Dumnezeu, s-a dus până la marginea Atonului, la un loc care se numea Melana, având multă pustietate şi fiind departe de alte pustniceşti locuinţe.

Dealul acela având lărgime la vârf, acolo şi-a făcut o colibă în mijlocul lui, unde se îndeletnicea cu nevoinţe mai mari. Dar diavolul, vicleanul vrăjmaş, făcea acel loc neiubit cuviosului, voind să-l izgonească de acolo. Deci, îl frământau gândurile să plece din locul acela. Însă nevoitorul cel bun grăia împotriva gândurilor: „Voi răbda aici tot anul acesta, iar după sfârşitul anului voi face precum va rândui Dumnezeu".

Trecând anul, în ziua cea de pe urmă, au năvălit mai multe gânduri de la potrivnic, ca să-l tragă de acolo, iar el grăia în sine: „Mâine dimineaţă voi ieşi de aici şi mă voi întoarce în lavra Careii". Dar, pe când stătea el la rugăciune, săvârşind cântarea ceasului al treilea, deodată s-a revărsat peste dânsul o lumină cerească, care l-a strălucit, şi îndată i-au dispărut acele gânduri. El s-a umplut de veselie negrăită şi se îndulcea cu bucurie de dorinţă dumnezeiască în inima sa, vărsând lacrimi din ochi. Cuviosul Atanasie de atunci a luat darul umilinţei şi plângea oricând voia. El a iubit locul acela atât de mult, pe cât de mult îl ura mai înainte, şi vieţuia într-însul slăvind pe Dumnezeu.

În vremea aceea, voievodul Nichifor a fost trimis de împărat cu oaste în insula Creta, pe care o stăpâneau atunci agarenii (turcii). Voievodul, neavând nădejde în puterea oştilor greceşti, avea trebuinţă şi de ajutorul lui Dumnezeu. Deci, a trimis cu corabia la Aton pe unii din credincioşii lui, scriind către tot soborul părinţilor şi poftindu-i să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul, ca să-i dea ajutor de biruinţă asupra agarenilor. El se mai ruga să trimită la dânsul pe Atanasie, de care auzise de la Leon, fratele său, că petrece în Aton. Părinţii Atonului, citind scrisoarea voievodului, săvârşeau rugăciuni pentru dânsul fără de lenevire. Deci, cercetând în pustie despre Atanasie, l-au chemat la sobor şi îi porunceau să se ducă la voievod. El la început nu voia să se ducă, dar, fiind silit de părinţii ceilalţi, s-a supus.

Părinţii au trimis cu dânsul şi pe unul din stareţii cei cinstiţi, pe care Atanasie îl socotea ca învăţător al său şi căruia îi urma ca un ucenic. Intrând ei în corabie, au pornit spre Creta. Ajungând la

Nichifor, binecredinciosul voievod, văzând pe Atanasie, a alergat şi a căzut pe grumajii lui. El l-a sărutat, plângând de bucurie, şi l-a cinstit ca pe părintele său duhovnicesc. Apoi, văzându-l că se face ucenicul acelui stareţ, s-a minunat de smerenia lui. Deci, lăsându-şi toate rânduielile lucrurilor din afară, se îndeletnicea în vorbe duhovniceşti cu Cuviosul Atanasie. Voievodul i-a adus aminte lui Atanasie de făgăduinţa sa de demult, cum că are să se lepede de lume şi să se facă monah. Pentru aceea, el ruga pe cuvios, ca mai întâi să-i zidească chilii liniştite în pustiul acela, în care petrece singur, dându-i mult aur şi argint pentru zidirea chiliilor.

Părintele Atanasie, iubind viaţa cea fără de grijă şi fără de gâlceavă, s-a lepădat de grija chiliilor şi n-a primit aurul şi argintul. Voievodul s-a mâhnit foarte mult de acest lucru. Apoi, petrecând împreună câteva zile şi îndulcindu-se unul cu altul de vederea feţei şi de vorbele cele iubite, s-au despărţit. Atanasie s-a întors la Aton, iar voievodul s-a dus la război, unde, cu rugăciunile sfinţilor părinţi, a biruit pe agareni şi a supus insula Creta împărăţiei greceşti. După aceea, a trimis îndată la Aton pe un credincios al său de aproape, cu numele Metodie – care a fost egumen al Mânăstirii Chimenului – la Cuviosul Atanasie ca să înceapă zidirea chiliilor, dându-i ca la şase litre de aur.

Fericitul Atanasie, socotind dorinţa cea bună şi dragostea cea fierbinte către Dumnezeu a lui Nichifor şi cunoscând că acel lucru este după voinţa lui Dumnezeu, a luat aurul şi a început a se îngriji de zidire. Curăţind mai întâi acel loc pustiu, a zidit chilie de linişte lui Nichifor. Apoi a făcut casă de rugăciune în numele Sfântului Ioan Înaintemergătorul. După aceea, a făcut şi o biserică frumoasă, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aproape de poalele muntelui. La punerea temeliei bisericii a avut o împiedicare, de la urâtorul vrăjmaş, în acest fel: Mâinile oamenilor care zideau amorţeau şi se făceau nemişcate cu totul, încât nu era cu putinţă să le ducă nici la gură. Cuviosul, înţelegând că aceasta este o lucrare diavolească, s-a rugat lui Dumnezeu cu căldură şi a izgonit meşteşugul vicleanului şi astfel s-au dezlegat mâinile lucrătorilor. Acesta a fost începutul minunilor părintelui cel mare.

Săvârşind biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a zidit chilii împrejurul ei, a făcut mânăstire preaminunată, a zidit trapeză, bolniţă şi casă de străini. Săvârşind el cu înţelepciune şi celelalte zidiri trebuincioase mânăstirii, a adunat mulţime de fraţi, şi, aşezând bine toate rânduielile vieţii monahiceşti, după asemănarea celor mai vechi mânăstiri din Palestina, s-a făcut egumen şi păstor al turmei cuvântătoare cea adunată acolo, care

era bineplăcută lui Dumnezeu şi în care binevoia şi Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, pentru că a fost văzută că cerceta mânăstirea şi biserica sa, zidită de Cuviosul Atanasie.

Cel ce s-a învrednicit a vedea acea vedenie se numea Matei, care petrecea bine în viaţa călugărească şi care avea ochii inimii curaţi şi luminaţi. Acela, stând cu frică la cântarea de dimineaţă în adunarea bisericii, cu luare aminte şi cu cucernicie, a văzut intrând în biserică pe Preasfânta Fecioară cea prealuminată, cu doi îngeri prealuminaţi; un înger mergea înaintea ei cu lumânare, iar altul în urmă; şi ea umbla printre fraţi şi le împărţea lucruri. Astfel, fraţilor care stăteau în străni şi cântau, le-a dat câte un galben; iar celor ce stăteau prin alte locuri în biserică le-a dat câte doisprezece bani; celor ce stăteau în tindă, câte şase bani, iar la unii din fraţii cei vrednici le-a dat câte şase galbeni. Matei a văzut aceasta şi singur s-a învrednicit a lua şase bani din preacuratele ei mâini.

Sfârşindu-se vedenia, fratele acela s-a dus la Cuviosul părinte Atanasie şi l-a rugat să-i dea şi lui loc în ceata celor ce cântă şi a spus sfântului ceea ce văzuse. Părintele, cunoscând că aceea este cercetarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a umplut de multă bucurie duhovnicească. Împărţirea galbenilor la fraţi a cunoscut că sunt feluritele ei dăruiri, care se dau fiecăruia după vrednicie; pentru că celor ce stăteau la cântare cu rugăciuni mai fierbinţi şi cu luare aminte, li se dădea mai mare răsplătire; iar cei ce luau aminte mai puţin, mai puţin au şi primit. Cel ce văzuse aceea, a fost asemănat cu cei mai mici, pentru ca prin lipsirea de cei mari, să se mâhnească şi să spună vedenia, iar pe de altă parte, ca să nu se mândrească prin asemănarea cu cei mai vrednici, ci să petreacă cu cei mai mici în smerită cugetare.

Din această arătare s-a cunoscut bunăvoinţa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pentru Cuviosul Atanasie şi pentru mânăstirea lui. Dar în ce fel era economisirea mânăstirii cuviosului, în ce fel era rânduiala, în ce fel erau tipicul şi aşezămintele, despre toate acestea se scrie pe larg într-o carte deosebită a vieţii sale. Deci, cel ce voieşte să ştie şi acestea, să le citească acolo. Aici alegem şi povestim pe scurt numai faptele cele mai alese.

Cuviosul Atanasie s-a mâhnit foarte mult auzind că voievodul Nichifor*, după moartea împăratului Roman, a fost pus el peste greci pentru izbânzile şi biruinţele lui cele multe asupra agarenilor,

* Să se ştie că acest Nichifor se mai numea Foca. Dar acest Foca nu este acela care a ucis pe împăratul Mavrichie, nici acel Nichifor care a împărăţit după împărăteasa Irina şi care a fost ucis de bulgari în război, ci alt Nichifor Foca, cu câţiva ani mai în urmă.

deoarece pentru dânsul se îngrijise să facă mânăstire, căci făgăduise să devină monah. Sfântul se scârbea de neîndeplinirea legământului lui Nichifor, gândindu-se să lase toate şi să fugă de acolo. Deci, gătindu-se înainte de acest lucru, a spus fraţilor că voieşte să se ducă la împărat pentru isprăvirea lucrurilor mânăstireşti. Apoi, luând câţiva fraţi, a plecat şi, mergând până la Avid, a lăsat trei fraţi pe lângă el, iar pe ceilalţi i-a întors la mânăstire, zicând: „Mi-e de-ajuns aceşti trei fraţi, ca să mă duc la Constantinopol". După ce au plecat aceia, a scris o carte împăratului, prin care îi aducea aminte de făgăduinţele lui către Dumnezeu, îi defăima grabnica lui schimbare de la scopul cel bun, îi spunea mâhnirea sa, că pentru dânsul s-a legat cu multe griji. La sfârşit, a adăugat şi aceasta: „Eu nu sunt vinovat înaintea Domnului Hristos pentru meţinerea ta de cuvânt. Deci, îţi las turma lui Dumnezeu cea adunată din nou, ca tu s-o încredinţezi cui vei vrea. Socotesc că Eftimie este vrednic de egumenie, fiind ales la viaţă şi la cuvânt".

Scriind astfel, n-a spus ucenicilor săi ce a scris, ci, pecetluind scrisoarea, a ales pe unul din cei trei fraţi şi, încredinţând-o aceluia, l-a trimis la împărat. După puţină vreme, a trimis la mânăstire şi pe celălalt ucenic, cu numele Teodot, ca să cerceteze pe fraţi şi să vadă rânduielile mânăstirii. Dar el, rămânând numai cu un ucenic, anume Antonie, a pornit cu dânsul spre Cipru. Acolo, ajungând la o mânăstire oarecare ce se numea a Sfinţilor, a rugat pe egumen să-i lase să vieţuiască în pustia care era aproape de acel aşezământ. Câştigându-şi cererea, vieţuia în linişte cu Dumnezeu, căpătându-şi hrană din osteneala mâinilor sale, adică scriind cărţi, precum făcea mai înainte.

Ajungând fratele acela care a fost trimis la Constantinopol cu scrisoarea cuviosului, a dat-o în mâinile împăratului; acesta, primind scrisoarea, s-a bucurat. Dar, după ce a rupt pecetea şi a citit-o, s-a mâhnit foarte mult, pe de o parte pentru nedreptatea sa înaintea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte aflând despre Cuviosul Atanasie că a lăsat locaşul şi nu ştie unde s-a dus. Fratele acela, înţelegând cele scrise, a început a plânge şi a se tângui, că a pierdut pe părintele său. Atunci împăratul a scris îndată la mânăstire, ca Eftimie să primească egumenia până la o vreme. Apoi a trimis prin toate părţile stăpânirii sale să se facă cercetare despre Atanasie.

Sosind acea solie a împăratului până în insula Ciprului, era aproape să afle pe Cuviosul Atanasie. Dar el, auzind de aceea, a luat îndată ucenicul şi s-a dus la malul mării. Acolo, a găsit o corabie, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-a urcat într-însa şi, suflând vânt bun, a ajuns repede la celălalt mal, dar nu ştia în ce

parte să se ducă. Se gândea să se plece în Ierusalim, la Sfintele Locuri, dar în partea aceea calea era grea din pricina năvălirii agarenilor; iar spre părţile greceşti nu voia să se abată pentru cercetarea care se făcea despre el de împărat.

Sosind noaptea, cuviosul a stat la rugăciune, cerând sfat şi povăţuire de la Dumnezeu. Deci, i s-a făcut o dumnezeiască descoperire şi poruncă, adică să se întoarcă în Aton la locaşul său, care, prin ostenelile lui, are să vină în cea mai desăvârşită înfrumuseţare şi lărgime; şi astfel mulţi vor câştiga mântuire prin povăţuirea lui. Cuviosul, luând de la Dumnezeu o înştiinţare ca aceea, a spus-o lui Antonie şi îndată a plecat pe uscat, întorcându-se întru ale sale.

Mergând ei multe zile, Antonie s-a îmbolnăvit de picioare, care i se umflaseră şi se i înfierbântaseră foarte tare; deci, nu putea să pornească mai departe. Cuviosul a adunat nişte buruieni din cele ce creşteau pe acolo, le-a frecat în mâini, le-a pus la picioarele ucenicului şi, acesta, îmbăindu-le cu frunze de copaci, le-a legat cu băsmăluţa sa. Apoi cuviosul l-a luat de mână şi l-a ridicat, iar Antonie îndată a strigat: „Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că mi s-a uşurat durerea!" După aceea, umbla ca şi mai-nainte, având picioarele sănătoase.

Fratele Teodot, cel mai sus pomenit, pe care îl trimisese părintele să cerceteze pe fraţi, ducându-se în mânăstire, i-a găsit pe toţi mâhniţi pentru plecarea cuviosului, pentru care s-a întristat şi mai mult. El, nesuferind lipsirea stareţului său, s-a întors în Cipru, căutându-l pretutindeni.

După dumnezeiască rânduială, trecând prin Italia, l-a întâlnit pe el pe cale şi, văzându-se unul cu altul, s-au bucurat foarte mult. Părintele, auzind despre tulburarea fraţilor care se făcea în mânăstire, s-a schimbat din bucurie în mâhnire; apoi a trimis pe Teodot la lavră, ca să spună fraţilor de venirea lui, iar el s-a dus la rugăciune într-o mânăstire din Lampida, unde era un oarecare frate cu mintea abătută. Atanasie, punându-şi mâinile pe dânsul, l-a tămăduit; apoi, învăţându-i pe ei puţin, s-a dus în Aton la locaşul său. Văzându-l fraţii, li s-a părut că văd soarele şi de bucurie au strigat: „Slavă Ţie, Dumnezeule!" Apoi, venind cu toţii la dânsul, unii îi sărutau mâinile şi picioarele, iar alţii îi sărutau rasa. Deci, cuviosul a început, ca şi mai înainte, a rândui bine toate cele din mânăstire.

După aceasta, trecând câtva timp, cuviosul părinte s-a dus singur la împărat pentru trebuinţa mânăstirii. Ajungând el la Constan-

tinopol şi înştiinţându-se împăratul de venirea lui, se bucura şi se ruşina. Se bucura pentru că dorea să-l vadă, şi se ruşina pentru că avea să i se arate lui în împărătească rânduială. De aceea, l-a întâmpinat pe el, nu ca un împărat, ci ca un om simplu. Apoi, luându-l de mâna dreaptă şi sărutând-o, l-a dus în palatul său şi cu lacrimi de bucurie şedeau singuri şi vorbeau cu dragoste unul cu altul. Apoi împăratul a zis : „Ştiu, părinte, că eu sunt pricinuitorul tuturor ostenelilor şi supărărilor tale, pentru că am trecut cu vederea dumnezeiasca frică şi nu mi-am ţinut făgăduinţa. Însă te rog ca să-mi mai rabzi şi să-mi aştepţi pocăinţa mea, până ce-mi va ajuta Dumnezeu ca să-I răsplătesc făgăduinţele mele".

Cuviosul îl sfătuia ca să fie iubitor de Dumnezeu, dreptcredincios, blând, smerit, milostiv şi îndurat dătător. Deci, îl învăţa pe el la toate lucrurile cele bune, care se cuvin împăratului creştinilor, aducându-i aminte de răsplata ce are să fie în viaţa cea veşnică. Astfel a petrecut cuviosul la Constantinopol mult timp, vorbind prieteneşte cu împăratul. Iar când a plecat, împăratul i-a dat lui toate cele de trebuinţă pentru mânăstire, şi încă şi cu scrisoarea a întărit ca în toţi anii să se dea dajdie mânăstirii din insula care se numeşte Lemnos, câte două sute patruzeci şi patru de galbeni. După aceasta, cuviosul s-a întors la fraţi, cu îndestulată milostenie împărătească.

Cuviosul nevoindu-se bine şi povăţuind la calea mântuirii mulţime de fraţi, diavolul, urâtorul binelui, s-a pornit asupra sa cu toată puterea şi s-a înarmat la război împotriva viteazului ostaş al lui Hristos. Acest lucru s-a descoperit unuia dintre stareţii nevoitori, care, fiind în uimire, a văzut venind spre Muntele Atonului o ceată de diavoli. Între aceştia era unul mai cumplit, care se părea că este mai-marele diavolilor, înfricoşător şi groaznic, arătând o mare stăpânire. Apoi, despărţind ceata aceea în două, a trimis o sută de diavoli ca să înconjoare tot muntele şi să vâneze pe monahi, iar el singur cu cei nouă sute, s-a dus cu multă mânie la lavra Cuviosului Atanasie.

Înainte de a spune această vedenie cuviosului, i s-a întâmplat o boală de acest fel: Pe când lucra, după obiceiul său, cu lucrătorii la limanul mării, un lemn mare a căzut din întâmplare peste picioarele lui, astfel că sfântul a zăcut trei ani pe patul durerii. Însă, fiind bolnav, nu suferea să stea degeaba, ci scria cărţi. Astfel în 40 de zile a sfârşit Patericul. El, zăcând, se înarma bine asupra nevăzutului vrăjmaş şi, biruindu-l, îi izgonea meşteşugurile.

Vrăjmaşul, văzând că nimic n-a sporit în lavră, s-a dus şi a îndemnat prin scrisori pe nişte monahi vechi şi nepricepuţi,

punându-le lor urâte gânduri asupra cuviosului în acest fel: „Pentru ce Atanasie face silă Sfântului Munte şi strică legile noastre cele vechi? Pentru ce a ridicat ziduri de mare preţ, a făcut liman nou, a făcut izvoare noi, a cumpărat perechi de boi, a semănat ţarini, a sădit vii şi a făcut muntele ca o locuinţă mirenească? Apoi, sfătuindu-se unii din bătrâni, s-au dus la Constantinopol la împăratul Ioan, care se făcuse împărat după moartea lui Nichifor şi, clevetind împotriva lui Atanasie, rugau pe împărat să-l izgonească din Muntele Atonului. Atunci împăratul a trimis de a chemat la dânsul pe Atanasie, care se ridicase sănătos din boală.

Deci, văzându-l, a cunoscut că este într-însul dar dumnezeiesc şi, în loc să se mânie pe el, s-a schimbat spre milă. Astfel a iubit foarte mult pe părintele cel insuflat de Dumnezeu, cinstindu-l şi dăruindu-l cu multe faceri de bine împărăteşti. Apoi a întărit şi scrisoarea de mai înainte, care i se dăduse de către împăratul Nichifor, prin care se dădea de la Lemnos mânăstirii ca dajdie, două sute patruzeci şi patru de galbeni. Şi astfel a trimis pe Cuviosul Atanasie cu cinste la locul său.

Atunci, acei bătrâni, umplându-se de ruşine, s-au căit de scrisoarea lor şi, mergând la cuvios, şi-au cerut iertare. Iar potrivnicul diavol, ruşinându-se, s-a mâniat şi mai mult. Deci, iarăşi a năvălit cu legiunea sa asupra lavrei sfântului părinte. Acea năvălire a lui a văzut-o un cinstit stareţ, anume Toma, care avea ochii sufletului curaţi. Acela, după cântarea ceasului al treilea, fiind ca într-o uimire, a văzut toţi munţii, dealurile, copacii şi vreascurile pline de arapi mici, întru asemănarea piticilor egipteni, care, mâniindu-se cumplit şi suflând cu vrajbă, unul pe altul se chemau la război şi la tabără, strigând cu mânie: „Prietenilor, până când vom răbda? Pentru ce nu rupem cu dinţii pe cei ce s-au sălăşluit aici? Pentru ce nu-i pierdem mai degrabă de aici, şi pe egumenul lor, vrăjmaşul nostru, până când să-l suferim? Oare nu vedeţi cum ne-a izgonit pe noi de aici şi ne-a luat locul nostru?" Acestea zicându-le, Cuviosul Părinte Atanasie a ieşit din chilie ţinând toiagul în mână, pe care văzându-l arapii, s-au cutremurat şi s-au tulburat; iar el, năvălind asupra lor, îi bătea şi îi rănea, izgonindu-i neîncetat, până ce au fugit cu toţii departe de lavră.

După ce stareţul Toma a spus acea vedenie cuviosului, îndată cuviosul a stat la rugăciune şi, cu lacrimi fierbinţi, se ruga lui Dumnezeu să-i păzească turma neatinsă de dinţii vrăjmaşului. Deci, cu adevărat el, cu rugăciunile sale, ca şi cu un toiag de fier, bătea şi gonea fiarele cele nevăzute. Însă ele, deşi au fugit, după puţin timp întorcându-se, nu încetau a ridica război prin meşteşugirile lor;

pentru că unuia dintre călugări, atâta urâciune au pus către cuvios, încât nici nu voia să se mai uite la dânsul; atât se înmulţise răutatea într-însul, prin lucrarea diavolească, încât se gândea la ucidere. Deci, gătind o sabie şi ascuţind-o, căuta vreme prielnică în care ar putea ucide pe Cuviosul Atanasie.

Astfel, într-o noapte, pe când toţi dormeau şi numai cuviosul părinte nu dormea, ci stătea în chilia sa, petrecând la rugăciune, ucigaşul acela a venit la el, ca şi cum avea să-i spună un cuvânt de nevoie, iar sub mână ţinea sabia trasă. El a bătut în uşă fără de frică, zicând: „Binecuvintează, părinte". Glasul lui era ca al lui Iacov, iar mâinile lui ca ale lui Isav. Cuviosul părinte, fiind ca Abel cel drept, nu ştia că chiar Cain stă afară şi-l cheamă spre ucidere. Deci, îl întreba dinăuntrul chiliei, zicând: „Cine eşti tu?" Şi a deschis uşa puţin.

Ucigaşul, temându-se de glasul părintelui, a căzut la pământ tremurând, pentru că Dumnezeu, păzind pe credinciosul robul Său, a lovit pe ucigaşul acela cu o frică năpraznică; i-au slăbit mâinile şi sabia i-a căzut la pământ, iar el însuşi zăcea la pământ înaintea picioarelor părintelui cu faţa în jos ca un mort. Cuviosul, văzând aceasta, s-a mirat şi s-a spăimântat. Deci, a ridicat de la pământ pe cel ce zăcea. Dar acela, abia venindu-şi în sine, a zis cu glas umilit către părintele: „Miluieşte-mă, părinte, pe mine ucigaşul tău! Iartă-mi această răutate a mea pe care am gândit-o împotriva ta şi-mi lasă păgânătatea inimii mele!"

Părintele, aprinzând lumânarea şi văzând la pământ sabia ascuţită ca briciul şi înţelegând gândul acelui monah, a zis: „O, fiule, oare ca la un tâlhar ai venit cu această sabie asupra mea? Încetează cu tânguirea, închide-ţi gura, ascunde fapta şi să nu spui la nimeni ceea ce s-a făcut. Deci, vino să te sărut, fiul meu, iar Dumnezeu să-ţi ierte greşeala".

Astfel era bunătatea Cuviosului Atanasie, şi de atunci arăta mai multă dragoste către acel frate. El, totdeauna aducându-şi aminte de greşeala sa şi văzând bunătatea şi dragostea părintelui către sine, se tânguia neîncetat şi nici nu putea tăinui lucrul ce făcuse, ocărându-şi greşeala sa şi preamărind fapta cea bună a părintelui. El a murit în mare pocăinţă, după care cuviosul a plâns atât de mult, ca după nimeni altul.

Un alt frate, de asemenea cu cel dintâi, urând pe Părintele Atanasie, căuta să-l piardă de pe pământul celor vii. Şi, neştiind cum să facă aceasta, s-a dat la vrăjile şi farmecele diavoleşti. Făcând el multe farmece şi vrăji părintelui, nimic n-a sporit. Din

întâmplare, a întrebat pe un frate: „Oare omoară pe om farmecele?" Fratele a răspuns: „Pe bărbatul cel dreptcredincios şi care vieţuieşte după Dumnezeu, nici un fel de vrăji sau farmece nu pot să-l vatăme". Aceasta auzind vrăjitorul, se căia pe sine în ştiinţa sa, şi, înştiinţându-se cum a iertat părintele pe fratele care a voit să-l ucidă, s-a umilit şi a venit în frica lui Dumnezeu. Deci, alergând la părintele, a căzut la picioarele lui şi cu multă tânguire îşi mărturisea păcatul, cerând iertare, pe care a şi câştigat-o de la părintele cel fără de răutate.

Astfel era Cuviosul Atanasie către cei ce-i greşeau lui. De aceea Dumnezeu l-a preamărit pretutindeni şi s-au adunat la păstoria lui din diferite ţări mulţime de fraţi, nu numai din Grecia şi din Italia, ci chiar din Roma cea veche, din Calabria, Amalfia şi din Iberia, nu numai din cei proşti, ci şi din cei de neam bun şi bogaţi. Nu numai atât, dar şi egumenii de la multe mânăstiri, lepădându-şi egumeniile lor, veneau sub povăţuirea cuviosului. Şi nu numai egumeni, ci şi arhierei, lăsând scaunele lor, veneau la povăţuirea sfântului părinte şi doreau să fie păstoriţi de dânsul. Dintre aceştia era marele între patriarhi Nicolae, apoi Hariton, Andrei, Hrisopolit şi Acachie, care mulţi ani a strălucit în pustnicie. Asemenea şi pustnicii care îmbătrâniseră în pustietăţi neumblate, veneau la părintele, după rânduiala lui Dumnezeu, şi locuiau în lavra lui, vrând să se folosească de chipul cel îmbunătăţit al vieţii lui. Dintre unii ca aceştia era Cuviosul Nichifor, care a petrecut în munţii Calabriei împreună cu Sfântul Fantinon.

Lor li s-a făcut o dumnezeiască arătare, poruncind lui Fantinon ca să meargă la Tesalonic, iar lui Nichifor să meargă la Aton, la Cuviosul Atanasie, unde, petrecând mult timp, a murit şi a fost îngropat. Trecând câtăva vreme, au scos moaştele lui din pământ şi, când le mutau în alt loc, a curs din oasele cele uscate ale acestuia, izvor de mir cu miros foarte plăcut, mai mult decât toate aromatele. Nişte sfinţi mari ca aceştia erau trimişi de Dumnezeu sub păstoria Cuviosului Părinte Atanasie, ca arătat să poată şti viaţa lui cea mai plăcută lui Dumnezeu decât a altora. Căci, precum se cunoaşte rădăcina din odrăslirea ramurilor şi pomul din roduri, tot astfel este cunoscut învăţătorul cel iscusit, din ucenicii lui cei iscusiţi şi păstorul cel bun din oile lui cele bune. Însă acum este vremea ca, pomenind pe scurt unele din minunile lui, să apropiem cuvântul spre sfârşit.

Dumnezeu, Care preamăreşte pe sfinţii Săi cu minuni, n-a lipsit şi pe acest mare plăcut al Său de darul facerii de minuni. La început să aducem aminte de mai înainte vederea lui. Într-o vreme,

căzând ger cumplit, a chemat la sine pe unul din ascultători, cu numele Teodor, şi a zis către dânsul: „Frate, luând mâncare, mergi îndată la locul Chesariei – astfel se numeşte acel loc lângă Aton –, iar când vei fi în dreptul Trohalului, mergând spre mare, vei găsi trei oameni aproape morţi de foame şi de ger, dintre care unul este monah. Deci, întăreşte-i cu pâine, ca să se poată încălzi, şi adu-i aici". Teodor, ducându-se, a găsit aşa precum a zis părintele prooroceşte şi se minuna de înainte-vederea sfântului.

Odată, s-a întâmplat că a plecat cuviosul cu câţiva fraţi cu corabia spre o insulă pentru trebuinţele mânăstirii. Cu îngăduinţa lui Dumnezeu, nevăzutul vrăjmaş, vrând să înece pe părintele cu fraţii, a ridicat un vânt mare cu furtună; şi, pornind învăluire înfricoşată, a răsturnat corabia în mijlocul mării şi îndată apa i-a acoperit pe toţi. Dar dreapta lui Dumnezeu, care scoate îndată din toate primejdiile pe plăcutul său, a îndreptat corabia într-acelaşi ceas şi a alinat furtuna. Deci, sfântul s-a aflat şezând la cârmă şi chemând pe fraţi la sine, iar apa îi aducea ca şi cu nişte mâini.

Deci, cuviosul părinte, trăgându-i din apă unul câte unul, pe toţi i-a adunat vii în afară de Petru din Creta, care nu se afla. Pe acela nevăzându-l, părintele s-a rănit cu inima şi foarte tare a strigat, zicând: „Fiule, Petre, unde eşti?" Dar împreună cu glasul părintelui, Petru a fost scos din adânc şi a fost adus de apă la corabie şi s-a primit de mâinile părintelui. Astfel s-a mântuit cuviosul de la înecare şi a mântuit şi pe fraţii lui şi nu s-a bucurat de dânsul răul vrăjmaş, ci mai vârtos s-a ruşinat. Deci, fericitul părinte pretutindeni îl umplea de ruşine, biruindu-l şi izgonindu-l. Din monahul Matei, care era muncit de duhul necurat, a izgonit pe diavol; şi din alţii care pătimeau de aceasta, cu rugăciunile sfântului se izgoneau demonii.

Cuviosul mai avea încă şi puterea tămăduirii bolnavilor, tămăduind cu mâinile sale pe mulţi. El a vindecat pe un frate lepros. Pe altul, ce pătimea de durerea pântecelui, l-a făcut sănătos. Pe un altul, ce avea o rană care se numea cancer, l-a tămăduit, făcând cu mâna de trei ori semnul Sfintei Cruci pe rană. Cu rugăciunea a izgonit lăcustele, care năvăliseră în insula mânăstirii şi mâncau rodul pământului.

Odată, mergând el cu fraţii într-o corabie pe mare, li s-a isprăvit apa de băut şi fraţii sufereau de sete. Atunci le-a poruncit să scoată apa din mare şi, binecuvântând-o, a prefăcut-o în apă dulce şi, bând, fraţii s-au răcorit. Un frate, anume Gherasim, lucrând în vie, a voit să smulgă din sânul pământului o viţă înaltă, ca cel ce avea multă putere trupească. Deci, clătinând cu mâinile

viţa de două-trei ori şi neputând să o smulgă, s-a vătămat, deoarece i s-au lăsat măruntaiele în jos şi din această pricină îl durea cumplit. Dar cu rugăciunea părintelui şi cu semnul Sfintei Cruci s-a tămăduit.

Gherasim, punând martor pe Dumnezeu, spunea şi această minune: „Fiind eu la slujba tăierii de pâini, aveam nevoie să merg la părintele şi să întreb de un lucru oarecare. El s-a întâmplat de era singur în biserica Sfinţilor Apostoli la rugăciune. Deci, m-am dus la dânsul şi, privind pe ferestruie, l-am văzut rugându-se, iar faţa lui era ca o văpaie de foc. M-am înspăimântat şi m-am depărtat puţin, aşteptând; apoi iarăşi m-am arătat şi i-am văzut faţa strălucind ca a unui înger al lui Dumnezeu, înconjurându-l o asemănare de foc, şi de frică am strigat: „O, părinte!" Văzându-mă el îngrozit şi ştiind de ceea ce am văzut, m-a certat să nu spun la nimeni. Aceasta a spus-o Gherasim fraţilor, după moartea cuviosului.

Un frate oarecare a fost trimis de Părintele Atanasie la slujbă într-un sat mirenesc. Acolo, fiind înşelat prin ispita vrăjmaşului, a căzut în păcatul cel trupesc. Cunoscându-şi greutatea păcatului, se deznădăjduia cu gândurile. Deci, întorcându-se la mânăstire, a căzut la picioarele sfântului cu lacrimi şi cu tânguire şi i-a mărturisit păcatul şi deznădejdea sa. Cuviosul, învăţându-l multe cuvinte folositoare şi îndemnându-l să nu se depărteze de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, i-a poruncit să petreacă în cea dintâi rânduială a fraţilor.

Unul dintre bătrâni, anume Pavel, ştiind căderea fratelui şi mila cea din inimă a părintelui, cârtea spre fratele cel căzut şi spre părinte, ocărând pe frate că a îndrăznit a face un lucru necurat ca acela, călcându-şi făgăduinţa curăţiei, iar Cuviosul Atanasie îi zicea în faţă: „Nu este cu dreptate a ierta pe un păcătos ca acela, ci trebuie să poarte multe feluri de pedepse". Iar blândul părinte, căutând cu asprime spre acel cârtitor, i-a zis: „O, Pavele, vezi ce faci? Ia aminte de tine şi să nu cauţi păcatele fratelui, pentru că este scris: *Celui ce i se pare că stă, să se păzească să nu cadă!*"

Din ceasul acela, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, ispititorul cel nevăzut a început, cu săgeţile necuratelor gânduri, a răni inima lui Pavel. Deci, i-a aprins cu focul poftei trupul lui şi n-a avut odihnă trei zile şi trei nopţi, arzând de poftă spre păcatul trupesc, încât se deznădăjduise şi de mântuirea sa. Dar ce este şi mai rău, este că se ruşina a-şi mărturisi războiul său părintelui.

Cunoscând Cuviosul Atanasie aceasta cu duhul, a chemat pe Pavel la el şi vorbea despre oarecare lucruri mânăstireşti, iar prin vorba aceea trăgea încet pe Pavel spre mărturisirea patimii celei

trupeşti. Deci, Pavel, căzând la picioarele părintelui, îşi mărturisi primejdia sa şi cerea uşurare de război. Iar cuviosul, învăţându-l să nu osândească pe fratele cel greşit, l-a trimis la slujba aceluia, că era chelar. Stând el singur la rugăciune, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu pentru el. Din ceasul acela, Pavel s-a uşurat de patimă, simţind o răcoare ce s-a vărsat peste capul lui şi prin tot trupul până la picioare. De atunci s-a stins într-însul aprinderea cea de poftă trupească.

Alt frate, anume Marcu, de neam din Lampsac, se aprinsese de aceeaşi poftă trupească a păcatului. Deci, mergând la părintele, şi-a mărturisit patima şi cerea ajutor de rugăciuni de la dânsul. După câteva zile, a văzut în vedenia visului pe părintele, zicând către el: „Cum eşti, frate?" Iar el a răspuns: „O, părinte, pătimesc foarte rău!" Şi i-a zis cuviosul: „Întinde-te cu faţa la pământ". Întinzându-se el cu faţa la pământ, părintele l-a călcat cu piciorul pe şale. Iar el, deşteptându-se din greutatea piciorului, s-a simţit tămăduit de patimă, şi din ceasul acela avea odihnă în mădulare, fără de supărarea trupească. Aceste puţine minuni din cele multe, ale Cuviosului Părintelui nostru Atanasie, care s-au făcut în viaţa lui, povestindu-le pe scurt, să începem a grăi despre moartea lui.

Deoarece se adunase la cuviosul o mulţime de fraţi de pretutindeni, precum s-a zis mai înainte, era nevoie să mărească lărgimea bisericii, pentru încăperea soborului fraţilor şi să zidească paraclise şi pridvoare lângă pereţii bisericii. Fiind neterminată o clădire a unui pridvor de la altar, era nevoie, ca singur părintele, să se suie acolo să vadă acel lucru, mai înainte de a merge la împăratul din Constantinopol, pentru trebuinţele mânăstireşti. Deci, chemând mai întâi pe fraţi, le-a citit învăţătura fericitului Teodor Studitul, adăugând şi din gura sa sfaturi folositoare şi binegrăitoare; apoi, închizându-se în chilie, s-a rugat mult. După aceea, a ieşit din chilie îmbrăcat cu mantia, având pe cap sfinţitul culion al fericitului său părinte Mihail Malein, pe care avea obiceiul a-l pune numai la praznice mari şi în vremea împărtăşirii cu dumnezeieştile lui Hristos Taine.

În ziua aceea s-a arătat ca la praznic şi era luminos la faţă ca un înger al lui Dumnezeu. Luând cu el şase fraţi, s-a suit la acel lucru. Şi pe când era pe vârful zidirii, cu neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu, s-a surpat acel vârf şi toţi au căzut, fiind împresuraţi cu pietre şi cu ţărână. Deci, cinci şi-au dat îndată sufletele în mâinile lui Dumnezeu, iar Părintele şi cu un zidar, anume Danin, au rămas prinşi între pietre de vii. După aceasta, s-a auzit timp de trei ceasuri glasul cuviosului părinte, strigând astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi mie! Slavă Ţie, Dumnezeule!" Deci,

adunându-se fraţii, au scos cu plângere şi tânguire pietrele şi ţărâna, unii cu uneltele ce le găsiseră la îndemână, iar alţii cu mâinile şi cu picioarele, până ce au găsit pe Părintele Atanasie mort în Domnul, cu trupul întreg, fiind rănit numai la piciorul drept, iar lângă dânsul au găsit şi pe zidar rănit foarte rău; şi aşa i-au scos pe amândoi de acolo.

Astfel a fost sfârşitul Cuviosului Atanasie, care, deşi s-ar părea cuiva că a fost necinstit pentru că nu a murit în pat, însă *cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului*; căci, pricinuitoare de cununa mucenicească s-a făcut plăcutului lui Dumnezeu, de care nu fără înştiinţare a fost el, pentru că a văzut-o mai dinainte cu duhul şi lui Antonie, ucenicul său cel mai de aproape, a spus-o mai înainte, zicând: „Drumul pe care trebuia să-l fac eu la Constantinopol ai să-l faci tu, pentru că eu de acum nu voi mai putea să văd pe împăratul cel pământesc, aşa voind Dumnezeu!"

După sfârşitul său, cuviosul a stat trei zile neîngropat, până ce s-au adunat părinţii de pe la toate mânăstirile, ca să-i facă cinstita îngropare. Iar sfântul la trup nu s-a schimbat deloc, nici nu a curs, nici nu s-a înegrit deloc, ci faţa lui era ca a unui om ce doarme, nici nu mirosea, cum miros morţii. Deci, mare tânguire era pentru dânsul de la toţi. Când a început cântarea la groapă, din rana care era la picior a curs sânge mai presus de fire; pentru că cine a văzut vreodată curgând sânge de la un om mort de trei zile? Acest lucru văzându-l oarecare din stareţii cei cinstiţi, l-au strâns în basmalele lor şi se ungeau cu el ca şi cu o mare sfinţenie spre binecuvântare. Apoi au îngropat cinstitul trup al Cuviosului Părinte Atanasie.

Trupurile sfărâmate de pietre ale celor cinci fraţi, găsindu-le înainte, le-au îngropat şi pe ele cu cinste. După aceasta, Daniil, care era rănit, mai trăind câteva zile, a mărturisit o vedenie care i s-a arătat înaintea sfârşitului cuviosului: «El a văzut un trimis luminos, venind şi chemând pe părintele la Împărat. Apoi, în acel ceas, părintele plecă din lavră cu trimisul acela şi cu şase fraţi, între care eram şi eu. Deci, după ce am sosit la acele frumoase palate împărăteşti şi ne-am apropiat de uşă, cuviosul părinte, împreună cu cei cinci fraţi, a intrat în palat la împărat, iar eu am rămas afară tânguindu-mă foarte mult. Şi am auzit un oarecare om dinăuntru, zicându-mi: „În zadar te tânguieşti, omule, pentru că nu poţi să intri înăuntru, de nu-ţi va dărui ţie voie părintele cu care ai venit". Auzind eu aceasta, am început şi mai mult a mă tângui, chemând pe Părintele Atanasie cu glas umilit. Apoi, după puţin timp, ieşind părintele, m-a luat de mâna dreaptă şi m-a dus în palat, unde m-am

învrednicit a vedea pe împărat şi a mă închina Lui». Acestea spunându-le Daniil, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu.

Se cade să mai pomenim şi alte minuni ale Cuviosului Atanasie, care s-au făcut după moartea lui.

O dată, s-a întâmplat lui Antonie, ucenicul cuviosului, de a plecat cu oarecare fraţi în părţile Gangrei pentru trebuinţele mânăstirii. Ajungând acolo, au găsit un păstor păscând oile şi acela avea un singur fiu pe care-l răpise o fiară. Deci, fiind aproape de sfârşit, tatăl lui se tânguia foarte mult după dânsul. Văzând el pe acei monahi străini trecând pe alături, i-a rugat să se abată la dânsul, unde, arătându-le iubire de străini, le-a pus înaintea lor hrana ce o avea, pâine şi lapte, iar monahii s-au minunat de buna lui faptă, cum, fiind într-atâta mâhnire, nu şi-a lăsat iubirea de străini şi suferea durerea în supărarea lui. Între acei monahi era şi un frate cu numele Simeon. Acela avea cu dânsul o basma muiată în sângele Cuviosului Părintelui Atanasie. Cu acea basma, Simeon a legat rana copilului şi îndată a adormit un somn dulce până a doua zi, rămânând şi ei acolo. Dimineaţa, copilul s-a sculat sănătos având rana tămăduită şi cerea să mănânce. Atunci toţi au preamărit pe Dumnezeu.

Altă dată, unul dintre fraţi, fiind trimis pentru slujba mânăstirii, i s-a întâmplat de a intrat în casa unui oarecare iubitor de Hristos. Femeia aceluia pătimea de mult timp de scurgerea sângelui şi zăcea pe patul durerii, iar bărbatul şi toţi casnicii se tânguiau pentru dânsa. Atunci fratele acela, înştiinţându-se de pricina tânguirii lor, a zis: „Am în băsmăluţă sângele Sfântului Atanasie. De veţi voi, noi muiem basmaua cea sângerată în apă şi o stoarcem pe ea. Apoi apa aceea să o bea bolnava şi îndată va fi sănătoasă". Femeia acea neputincioasă, auzind cuvintele monahului, a început cu lacrimi a-l ruga pe el ca mai curând să facă aceea. Deci, monahul gătind apa aceea cu sângele sfântului, a dat-o ei, iar femeia, primind-o, a zis: „Sfinte Atanasie, ajută-mi!", şi a băut-o toată. Atunci îndată i-a încetat curgerea sângelui şi s-a făcut sănătoasă.

Cu alt prilej, monahii Simeon şi Gheorghe, fiind trimişi pentru slujba mânăstirii, au ajuns la limanul Pevaului, unde au găsit pe un corăbier mort de opt zile, pe care îl plângeau prietenii săi. Atunci îndată au pus batista cea roşită în sângele cuviosului şi omul acela, deşteptându-se din somn, s-a sculat sănătos.

Multe minuni se săvârşeau şi de la mormântul sfântului, pentru că se izgoneau duhurile cele necurate din oameni şi se tămăduiau diferite feluri de boli ale celor ce veneau cu credinţă şi se ungeau cu untdelemn din candela ce ardea la mormântul lui.

Deci, să pomenim şi aceasta care s-a făcut unui monah îmbunătăţit, anume Evstratie. Acestuia i se vătămaseră toate cele dinlăuntru ale lui şi udul ieşea nu apă, ci sânge. De aceasta a pătimit şapte ani şi multe feluri de doctorii luând, nimic n-a folosit. Deci, lepădându-se de doctorii, a alergat la Dumnezeu, rugându-se Cuviosului Părinte Atanasie. Alergând la acest doctor dătător de tămăduiri, îndată a luat grabnică tămăduire de la dânsul în acest chip: I se părea în vedenia visului, că este la masă şi că vede pe cuviosul părinte şezând la acel obişnuit loc egumenesc, înaintea căruia era o sticlă plină cu apă şi un blid cu struguri. Cuviosul, luând puţin din struguri, a pus în apă şi i-a dat lui Evstratie să bea. Evstratie, socotind că este vreo doctorie obişnuită, de care el se lepădase, nu voia să primească. Părintele a zis către dânsul: „Nu te teme, ci ia şi bea, că-ţi va fi spre sănătate". Evstratie, luând şi bând, s-a deşteptat din vedenia visului şi din acel ceas s-a tămăduit desăvârşit de boala aceea.

Acum este timpul să sfârşim cuvântul cel adunat pe scurt din cartea scrisă pe larg despre viaţa, nevoinţele şi minunile Cuviosului Atanasie. Deci, fie lui Dumnezeu, Cel minunat întru sfinţii Săi şi Cel ce a arătat în Cuviosul Atanasie mila şi puterea Sa, slava cea fără de sfârşit şi cinstea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL LAMPADIE

Acest sfânt, din pruncie dându-se pe sine spre viaţa sihăstrească şi duhului supunându-şi trupul, prin înfrânarea poftelor şi prin dese rugăciuni, a strălucit ca soarele şi a luminat pe cei ce erau întunecaţi cu demonice înşelăciuni. Şi trăind, a făcut multe minuni, precum şi după ce s-a mutat către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, AFLAREA CINSTITELOR MOAŞTE ALE SFINTEI FECIOARE IULIANA DIN MÂNĂSTIREA PECERSCA – KIEV

În zilele fericitului întru pomenire Elisei Pleteneanul, Arhimandritul Lavrei Pecersca, a murit în cetatea Kievului, cea păzită de Dumnezeu, o fecioară vestită care avea să fie îngropată în

sfântul locaş al Pecerscăi. Ei au săpat mormântul aproape de biserica cea mare de piatră a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Pecersca, înaintea paraclisului Sfântului Ioan, Înaintemergătorul, în despărţitura unde este uşa acum; iar mai înainte nu era acolo, ci dinăuntrul bisericii celei mari era intrarea în despărţitura aceea.

Săpând, unii au aflat o vistierie păzită de Dumnezeu de mulţi ani - cinstitele moaşte ale Sfintei plăcute lui Dumnezeu fecioara Iuliana -, odihnindu-se în nestricăciune, foarte frumoasă, căci era albă la trup şi plăcută la chip. Ea se părea că doarme ca vie, împodobită cu îmbrăcăminte de mare preţ, din învelitori de mătase cu ţesături de aur; la gât avea grivne de aur cu multe mărgăritare; la mâini, brăţări de aur şi inele de mare preţ, iar pe cap, o cunună feciorească de aur cu mărgăritare mai mici şi cu pietre scumpe. Ea zăcea lângă peretele bisericii, cu capul spre miazăzi, iar cu picioarele spre miazănoapte. Peste racla ei era pusă o piatră, pe care era însemnată pecetea dreptcredincioşilor domni Olşanschi, iar pe raclă era bătută o tăbliţă de argint aurită, pe care era închipuită aceeaşi însemnare a fecioarei, cu o scriere deasupra în felul acesta: „Iuliana, doamna Olşansca, fiica voievodului Grigorie Olşan, care a murit fecioară în vârstă de şaisprezece ani".

Toată îmbrăcămintea ei se vedea ca şi cum ar fi fost nouă, până ce nu se atinsese nimeni de ea, iar când s-a atins, îndată s-a stricat. Apoi, îmbrăcând acele sfinte moaşte într-altă îmbrăcăminte nouă de mătase, le-au pus în biserica cea mare a Pecerscăi, în partea dinspre apus şi miazăzi, fără de nici o împodobire vrednică de cinste, ce se cuvine sfinţilor. Aceasta a făcut-o, pentru că oamenii se atingeau de acele sfinte moaşte, nedându-le cuviincioasa cinste. Atunci acele cinstite moaşte se acoperiseră de praf şi se înnegriseră.

După câtăva vreme, fiind pe scaunul Mitropoliei Kievului fericitul întru pomenire, Preasfinţitul Părinte chir Petru Movilă, care avea împreună şi ocârmuirea Mânăstirii Pecersca, i s-a arătat în vedenie minunată doamna Iuliana, această sfântă şi plăcută lui Dumnezeu fecioară, mustrându-l că sfintele ei moaşte sunt lăsate în nebăgare de seamă şi părăsire, credinţa pentru sfinţenie împuţinându-se. Drept aceea, acel înţelept păstor îndată a poruncit la nişte fecioare din rânduiala monahicească, iscusite şi temătoare de Dumnezeu, să gătească îmbrăcăminte şi podoabe de bună cuviinţă, cu care să împodobească acele sfinte moaşte. Apoi să facă şi raclă frumoasă, în care să pună acele sfinte moaşte, cu dreaptă

credinţă şi frumoasă rânduială; şi astfel a le muta într-alt loc cu prăznuire, luând parte la mutarea lor tot poporul. Apoi, mitropolitul s-a îmbrăcat în veşmintele arhiereşti, a chemat tot sfinţitul sobor, făcând rugăciuni şi cântări de prăznuire, dădea mulţumire lui Dumnezeu şi Preasfintei Născătoare şi cuvioşilor părinţi ai Pecerscăi. Căci, pentru sfinţenia şi lauda acelui loc, s-a adăugat şi arătarea nestricatelor, cinstitelor şi minunatelor moaşte ale Sfintei fecioare Iuliana, la care, cei ce aleargă cu cucernicie şi cu credinţă câştigă, cu rugăciunile plăcutei lui Dumnezeu, ajutor folositor de suflet la trebuinţele lor. Dacă voieşte cineva să ştie şi vreo minune de la acele sfinte moaşte ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu, mai ales aceasta să o cunoască, spre mai vrednică încredinţare.

În anul 1671 de la Naşterea Mântuitorului Hristos, a venit în Mânăstirea Pecersca, sub stăreţia lui Elisei Preteneanul, mai sus pomenit, un om oarecare necunoscut de nimeni, anume Vasilie, care era eretic, deoarece ţinea de blestemata credinţă a lui Arie. Acela, prefăcându-şi cu înşelăciune făţarnica lui credinţă şi cucernicie, se arăta că venise să cerceteze Sfintele Locuri şi să se închine moaştelor făcătoare de minuni ale plăcuţilor lui Dumnezeu sfinţi ai Pecerscăi; dar înăuntru îşi ascundea vicleşugul eresului cel pierzător de suflet al lui Arie. Deci a îndrăznit necuratul a intra în sfânta, marea şi de minuni făcătoarea biserică a Pecerscăi. El a rugat cu vicleşug pe ierodiaconul Liverie, care era într-acea vreme eclesiarh, să-i deschidă racla fericitei fecioare Iuliana, ca şi cum dorea să se închine cu osârdie cinstitelor ei moaşte. Ticălosul, câştigându-şi cererea, a început a se închina cu făţărnicie la cinstitele ei moaşte, gândind cu vicleşug şi căutând vreme îndemânatică, ca să-şi săvârşească răutatea cea ascunsă.

Când a văzut pe eclesiarh că se depărtează pentru trebuinţă, îndată urâtul de Dumnezeu, ereticul, înşelătorul şi hoţul, s-a grăbit a se apropia de cinstitele moaşte ale Sfintei Iuliana; şi, ca şi cum voia să le sărute cu toată osârdia, a îndrăznit a apuca inelul din degetul mâinii drepte; apoi, depărtându-se blestematul închinător, se ducea cu îndrăzneală din biserică cu acel câştig închipuit. Dar când a voit să iasă pe uşile bisericii, deodată s-a îndrăcit şi a căzut pe pietre, răcnind ca un bou sălbatic, tăvălindu-se şi scuturându-se încoace şi încolo. Apoi, acel eretic şi hoţ de cele sfinte, pedepsindu-se cu dreapta răsplătire a lui Dumnezeu, îndată şi-a dat necuratul său suflet.

Înspăimântându-se eclesiarhul de lucrul acela, a alergat şi i-a spus arhimandritului. Acela a luat pe fraţi şi a mers acolo, şi toţi se mirau de sfârşitul cel grabnic şi înfricoşat al acelui om cumplit.

Vrând să ştie pricina acelui grabnic sfârşit rău, a poruncit să caute la acel eretic pretutindeni, poate că este la el ceva apucat sau furat din lucrurile bisericeşti. Deci, căutându-l, a găsit într-un buzunar un inel. Atunci arhimandritul a întrebat pe eclesiarh: „De la ce icoană o fi luat el acest inel?" Cercetând şi numărând eclesiarhul toate icoanele, nu a găsit lipsă nici una. După aceea, i-a venit în minte să deschidă şi racla Sfintei fecioare Iuliana; pentru că acel înşelător se vedea că se ruga cu dinadinsul la cinstitele ei moaşte.

Deschizând racla şi căutând, a cunoscut că acel inel de mare preţ a fost luat din degetul mâinii drepte a Sfintei fecioare Iuliana; atunci a spus mai-marelui. Făcându-se aceasta, a venit din întâmplare la biserică un bărbat binecredincios, cu numele Vartolomeu. Acela a cunoscut pe acel eretic, care zăcea mort, şi a spus numele şi familia lui. După aceea, arhimandritul a poruncit, ca, spre mai mare laudă a acelei minuni, să lipească acel inel apucat de la moaştele Sfintei Iuliana la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, între celelalte podoabe de mare preţ. Iar pe acel eretic şi fur de lucruri sfinte, să-l îngroape afară din mânăstire.

Deci, el zicea către fraţi: „Socotiţi, părinţilor şi fraţilor, cum Dumnezeu, Care cearcă inimile şi rărunchii, asemenea şi fapta rea care se ascundea în inima acestui viclean om a vădit-o şi nu l-a lăsat fără pedeapsă, ca şi ceilalţi să aibă frică; pentru că nu este taină care să nu se arate". Cu o minune ca aceasta s-a adeverit şi s-au încredinţat toţi credincioşii de sfinţenia şi dumnezeiasca plăcere a Sfintei fecioare Iuliana.

Pentru cinstea Sfintei fecioare Iuliana Olşansca, nu se cuvine a tăcea mărturisirea cea vrednică de credinţă, care după multă vreme s-a făcut astfel: În anul 1677 de la Naşterea lui Hristos, în şase zile ale lunii iulie, a venit într-adins la Mânăstirea Pecersca preacinstitul părinte Teodosie Sofronovici, egumenul mânăstirii Sfântul Arhanghel Mihail, cea cu vârful aurit. El dorea să i se deschidă racla Sfintei fecioare Iuliana, de cinstitul ieromonah Paisie, care era în vremea aceea eclesiarh, vrând a se închina sfinţitelor moaşte; deci a zis: „Niciodată nu mi s-a întâmplat să mă închin la aceste sfinte moaşte. Înainte de aceasta, am avut o vedenie în mânăstirea mea. Ieşind din biserică, după cântarea Utreniei şi adormind puţin, mi s-a arătat într-o lumină mare o ceată de sfinte fecioare, dintre care una mi-a zis cu mustrare: «Iată, eu sunt Iuliana, ale cărei moaşte zac în sfânta biserică a Pecerscăi, iar tu pentru ce mă socoteşti în deşert pe mine şi moaştele mele? Deci, iată de ce ţi-a arătat Domnul vedenia aceasta, ca să ştii, că şi eu

sunt numărată de El cu sfintele fecioare, care bine I-au plăcut Lui»".

De atunci, acel preacinstit egumen, de câte ori venea în sfântul locaş al Pecerscăi, niciodată nu trecea cu vederea a se închina cu dreaptă credinţă şi cu toată osârdia şi a săruta cu smerită şi umilită sărutare aceste sfinte moaşte nestricate ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu. Cu ale cărei sfinte rugăciuni să ne învrednicim şi noi a fi număraţi în ceata plăcuţilor Domnului Celui lăudat întru sfinţii Săi. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A ŞASEA

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU SISOE CEL MARE

Cuviosul Sisoe, iubind din tinereţe pe Dumnezeu, a luat asupra sa jugul crucii şi cu osârdie a urmat lui Hristos. El a petrecut cu pustniceşti nevoinţe în pustiile Egiptului. Prin smerenie şi prin rugăciuni se asemăna în viaţă cu îngerii, biruind taberele vrăjmaşilor celor nevăzuţi. Petrecerea lui era în pustiul muntelui în care s-a nevoit Cuviosul Antonie cel Mare. Deci, fericitul Sisoe era următorul lui. El a luat atâta dar de la Dumnezeu pentru smerita lui cugetare, încât a înviat şi morţi, precum este arătat în Pateric, unde se află scris aceasta:

Un om oarecare, mirean, a mers pentru binecuvântare la Părintele Sisoe în muntele lui Antonie, având cu el un copil mic – fiul lui. Deci, s-a întâmplat că, copilul pe cale, s-a îmbolnăvit şi a murit; dar tatăl nu s-a tulburat de aceasta, ci cu credinţă l-a adus pe mort la stareţ. Intrând în chilie la cuviosul, s-a aruncat la picioarele lui împreună cu fiul cel mort, pe care punându-l cu faţa în jos, stătea ca şi cum ar fi cerut binecuvântare şi rugăciune. Făcând stareţul rugăciune, şi dându-i binecuvântare, a ieşit afară, lăsând copilul zăcând mort la picioarele sfântului. Stareţul n-a ştiut că copilul este mort, ci, socotind că şade pentru rugăciune, i-a zis: „Scoală-te, fiule, şi du-te de aici". Deci, îndată înviind, mortul, s-a sculat şi a mers în urma tatălui său. Văzând omul pe fiul său viu, s-a întors cu el la stareţ şi închinându-se i-a dat mulţumire. Cunoscând stareţul învierea mortului ce se făcuse, s-a mâhnit foarte mult; pentru că niciodată nu voia să fie făcător de minuni. Deci a poruncit acelui om ca să nu spună nimănui ceea ce făcuse până la sfârşitul lui.

Pe acest părinte insuflat de Dumnezeu l-au întrebat fraţii: „De va cădea vreun frate într-o greşeală oarecare, îi este destul un

an de pocăinţă?" Răspuns-a stareţul: „Aspru este cuvântul acesta". „Dar şase luni, se cade să se pocăiască cel ce a greşit?" Răspuns-a stareţul: „Este mult". Şi iarăşi au zis fraţii: „Dar patruzeci de zile îi este de ajuns pentru pocăinţă?" Răspuns-a stareţul: „Este mult". După aceasta a zis: „Cred milostivirii Iubitorului de oameni, că de se va pocăi omul cu tot sufletul, trei zile sunt de ajuns pentru a primi Dumnezeu pocăinţa lui".

Alt frate a întrebat pe stareţ, zicând: „Ce voi face, părinte, căci am căzut în păcat?" Stareţul a răspuns: „Scoală-te, fiule, şi te vei mântui". Zis-a fratele: „După sculare, iarăşi am căzut". Stareţul a zis: „Scoală-te iarăşi". Fratele i-a zis: „Până când va fi căderea şi scularea mea?" Stareţul a răspuns: „Până ce sfârşitul te va ajunge şi te va găsi ori în cele bune ori în cele rele. Până atunci, totdeauna se cade să petrecem în sculare, ca într-aceea să ne ajungă sfârşitul".

La acest cuvios părinte era un ucenic, anume Apolos. Acestuia, din meşteşugirile vrăjmaşului, pe lângă alte ispitiri şi dorinţe, i-a venit şi pofta de rânduiala preoţească. Deci, dracii i se arătau lui în vis în chip de arhierei, hirotonindu-l pe el episcop. Deşteptându-se din somn, ruga pe stareţ ca să-i poruncească să meargă în cetate la arhiereu ca să ia sfinţirea preoţească. Iar stareţul îi poruncea şi-l învăţa, spunându-i să nu caute rânduială mai presus de vrednicia lui. Supărându-se el de multa învăţătură şi pedepsire a stareţului, a fugit în taină de la dânsul şi s-a dus în Alexandria, la rudeniile sale cele după trup, ca acolo, prin ajutorul acelora, să poată câştiga rânduiala preoţiei.

Mergând el pe cale şi diavolul ieşind în întâmpinarea lui, i s-a arătat în chip de om înalt la statură, dar era negru la vedere, murdar la chip, având unghii de fier şi arătând asemănare de fiară. Acela era buzat, avea sânuri femeieşti, arătându-se prin aceasta că este şi o parte şi alta a firii; deci, era foarte îngrozitor. El arăta atât de mare neruşinare înaintea ochilor lui, încât nici nu se cuvine a le spune. Acela, căzând pe grumajii lui Apolos, îl cuprindea şi-l săruta adeseori. Dar Apolos se îngrădea cu semnul Sfintei Cruci şi se retrăgea din mâinile lui. Dar el zicea către dânsul: „Pentru ce fugi de mine? Ştiu că eşti al meu şi îmi eşti iubit, fiindcă faci voile mele; pentru aceasta am şi venit ca să călătoresc cu tine, până ce voi sfârşi toate poftele tale".

Apolos, neputând suferi murdăriile şi neruşinarea lui, şi-a ridicat ochii spre cer şi a strigat foarte tare, zicând: „Dumnezeule, ajută-mi pentru rugăciunile Părintelui meu, Sisoe, şi izbăveşte-mă din această primejdie!" Îndată diavolul, depărtându-se puţin de la

dânsul, s-a închipuit în femeie frumoasă şi a zis către dânsul: „Primeşte-mă şi satură-ţi pofta ta, de vreme ce mult m-ai odihnit în inima ta, prin gândurile tale". Şi iarăşi a zis: „Eu am voit să te fac pe tine preot şi episcop, dar rugăciunile lui Sisoe, stareţul cel lacom, mă gonesc de la tine".

Diavolul zicând aceasta, s-a făcut nevăzut. Atunci Apolos, cuprins de mare frică, s-a întors la stareţ şi, căzând la picioarele lui, i-a spus toate cele ce i se întâmplaseră, cerând iertăciune. El a spus încă şi fraţilor ce a pătimit din înşelăciunea vrăjmaşului şi cum i-au ajutat rugăciunile Cuviosului Părinte Sisoe. Căci cu adevărat, rugăciunea lui era puternică spre gonirea diavolilor, care şi dintr-un alt ucenic al său, anume Avram, a izgonit pe duhul cel necurat, care muncea trupul lui. Toate duhurile ispititoare fugeau de la dânsul, neîndrăznind a se apropia de viteazul şi nebiruitul ostaş al lui Hristos.

Cuviosul Sisoe, petrecând şaizeci de ani, s-a apropiat de sfârşitul său. Deci, când era să moară, monahii şezând lângă dânsul, s-a luminat faţa lui ca o lumină şi a zis către ei: „Iată, a venit Părintele Antonie". Şi tăcând puţin iarăşi a zis: „Iată a venit ceata proorocilor". Şi iarăşi faţa lui mai mult a strălucit. Şi a zis: „Iată a venit ceata apostolilor". Faţa lui s-a luminat îndoit, şi vorbea cu feţele cele nevăzute. Fraţii l-au rugat, zicând: „Spune nouă, părinte, cu cine vorbeşti?" El le-a zis: „Iată, au venit îngerii să mă ia, şi mă rog lor, ca să mă lase puţin să mă pocăiesc". Fraţii i-au zis: „Părinte, nu-ţi este de trebuinţă ţie pocăinţa". Stareţul a răspuns: „Cu adevărat nu mă ştiu pe mine să fi pus început pocăinţei mele". Atunci toţi au cunoscut că este desăvârşit.

Deci, el s-a luminat şi mai mult şi faţa lui se făcuse ca soarele, încât toţi s-au temut. Stareţul le-a zis: „Iată, vedeţi toţi că vine Domnul, şi zice: „Aduceţi-Mi vasul alegerii din pustie". Cuviosul zicând acestea, îndată şi-a dat duhul său Domnului; şi s-au făcut nişte fulgere, încât chilia s-a umplut de bună mireasmă.

Cu astfel de fericit sfârşit, Cuviosul Sisoe şi-a săvârşit vremelnica viaţă şi s-a mutat la viaţa cea fără de sfârşit. Iar cetele sfinţilor care le-a văzut la sfârşitul său, cu acelea acum sălăşluindu-se, se îndulceşte de vederea lui Hristos.

Fie ca de acele îndulciri să ne învrednicim şi noi cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Sisoe şi cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI MARIN, MARTA, AVDIFAX ŞI AVACUM, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Pe vremea lui Claudiu, împăratul Romei, a venit din Persia la Roma un bărbat de neam bun şi bogat, fiind de dreapta credinţă creştinească, cu numele Marin, împreună cu femeia sa, Marta, şi cu doi fii ai lor, Avdifax şi Avacum. Ei au venit ca să se închine la mormintele Sfinţilor Apostoli şi ale celorlalţi sfinţi. Atunci au început a cerceta în Roma pe creştinii cei ţinuţi în legături şi a îngropa trupurile celor ucişi pentru Hristos. Deci, trecând râul Tibrului, au găsit acolo într-altă cetate ţinut în temniţă pe Sfântul Mucenic Chirin, care pătimise multe bătăi pentru Hristos. Ei mergând, s-au aruncat la picioarele lui, rugându-l să se roage Domnului pentru dânşii. Deci au început din averile lor a-i sluji lui şi celor legaţi cu el pentru Hristos, şi spălându-le picioarele, le stropeau cu apa aceea. Astfel au petrecut acolo opt zile, slujind sfinţilor.

În vremea aceea, Claudiu a poruncit să ucidă fără judecată pe toţi creştinii ce se aflau acolo. Nu cu mult mai înainte de acea vreme, fuseseră prinşi 260 de creştini, pe care-i osândise împăratul să sape la pământ; iar temniţa lor era afară din cetate la locul olarului, lângă calea ce se numeşte Salaria. Deci, împăratul a poruncit ca pe aceştia să-i săgeteze soldaţii cu săgeţi în ziua priveliştii, iar trupurile lor să le ardă cu foc. Înştiinţându-se de aceasta Marin şi Marta cu fiii lor, s-au mâhnit foarte mult. Deci, ducându-se la acel loc împreună cu Sfântul Ioan preotul, scoteau în taină trupurile sfinţilor din foc, pe care le puteau lua şi învelindu-le cu pânze curate, le îngropau în peştera cea de lângă calea Salariei, care se numea Cucumer. El a îngropat împreună cu ei şi pe un tribun împărătesc, cu numele Vlast, fiind ucis pentru Hristos. Deci, au petrecut acolo în pustiuri împreună cu Ioan preotul, multe zile în rugăciuni.

Înştiinţându-se împăratul Claudiu de aceasta, a poruncit ca să caute pe Marin şi pe soţia lui; dar nu-i găsea pentru că se ascunseseră. Când s-au întors din acea peşteră şi au venit la temniţa de mai înainte, n-au găsit în ea pe Sfântul Mucenic Chirin; pentru că în noaptea aceea, mai înainte de venirea lor, îl uciseseră cu sabia, şi-l aruncaseră în râul Tibrului. Înştiinţându-se ei de locul unde era

aruncat, au aşteptat noaptea. Şi fiind întuneric, au căutat pe mucenic în apă, şi l-au găsit, apoi l-au îngropat în peşteră în groapniţa lui Pontion.

După aceea, mergând ei pe cealaltă parte a Tibrului şi fiind încă întuneric de noapte, s-a auzit un glas de cântăreţi în foişorul unei case. Acolo se adunaseră creştinii cu episcopul Calist şi săvârşeau rugăciunile de toată noaptea. Auzind aceasta, Marin şi soţia lui s-au bucurat şi s-au apropiat de poarta acelei case. Creştinii care erau înăuntru nu voiau să deschidă, pentru că se temeau să nu năvălească asupra lor închinătorii de idoli. Atunci, Sfântul Calist episcopul a zis celor ce erau cu el: „Îndrăzniţi, nu vă temeţi, Hristos bate în uşa voastră, să-i deschidem, deoarece El ne cheamă pe noi". Zicând episcopul aceasta, a mers singur şi a deschis poarta. Văzând Marin, Marta şi cei doi fraţi ai lor pe episcop, s-au aruncat la picioarele lui, cerând binecuvântare. Episcopul împreună cu toţi credincioşii, s-au bucurat de ei, şi ducându-i înăuntru, i-au sărutat, făcând rugăciuni împreună. Ei au petrecut în acel loc două luni, ziua ascunzându-se, iar noaptea se adunau la rugăciune.

În vremea aceea, împăratul Claudiu a pus la întrebare, înaintea judecăţii, pe un bărbat cinstit cu numele de Valentin preotul, care a fost prins şi legat cu lanţuri grele, pentru mărturisirea lui Hristos, zicându-i: „Pentru ce nu te împrieteneşti cu noi, tu care petreci printre poporul nostru? Am auzit destul de înţelepciunea voastră creştinească, iar tu care eşti deştept, de ce te sminteşti în basmele cele deşarte ale credinţei voastre?" Răspuns-a fericitul preot Valentin: „De ai fi ştiut Darul lui Dumnezeu şi ce este în credinţa noastră, ai fi primit-o cu bucurie şi tu şi poporul tău, şi ai fi lepădat diavolii şi idolii cei făcuţi de mână; apoi ai fi mărturisit pe Unul Dumnezeu, Tatăl cel atotputernic şi pe Iisus Hristos, Fiul Lui, Ziditorul a toate, pe Făcătorul cerului şi al pământului, al mării şi al tuturor celor dintr-însele".

Un oarecare din cei ce stăteau înaintea împăratului, îndreptător de lege al lor, a zis cu glas mare către sfântul preot: „Ce ţi se pare de zeul Die şi de Hermes?" Răspuns-a preotul: „Eu nu socotesc altceva de ei că sunt decât numai aceasta, că au fost oameni ticăloşi şi spurcaţi, care în zilele vieţii lor au petrecut numai în necurăţii şi desfătări trupeşti. Chiar şi tu, de-mi vei arăta neamul şi faptele lor, vei vedea cât de spurcaţi au fost". Atunci acel îndreptător de lege a strigat cu glas mare: „Acesta huleşte pe zeii îndreptători împărăţiei Romei". Împăratul Claudiu, ascultând cu îngăduire, a zis către preot: „Dacă Hristos este Dumnezeu, de ce

nu-mi arăţi adevărul despre Dânsul?" Grăit-a preotul: „Ascultă-mă pe mine, împărate, şi ţi se va mântui sufletul tău, împărăţia ta se va înmulţi şi vrăjmaşii tăi se vor stinge, iar tu vei fi biruitor peste toţi. Aici te vei îndulci de vremelnica împărăţie, iar în viaţa ce va să fie te vei îndulci de cea veşnică, numai să faci aceasta: Pocăieşte-te de sângele sfinţilor, pe care l-ai vărsat şi crede în Hristos, primind Sfântul Botez!" Atunci Claudiu a zis către cei de faţă: „Auziţi, cetăţeni ai Romei şi tot poporul, cât de sănătoasă învăţătură ne grăieşte nouă omul acesta?" Eparhul, cel cu numele Calpurnie, a strigat: „Te înşeli, împărate! Învăţătura acestuia e mincinoasă; oare cu dreptate ne este nouă să lăsăm zeii aceia, cărora din scutecele noastre ne-am învăţat a ne închina? Singur judecaţi de aceasta!"

Zicând eparhul acestea, s-a schimbat inima împăratului şi i-a încredinţat lui pe preot, zicându-i cu mâhnire: „Să-l asculţi cu îngăduire şi dacă învăţătura lui ce o grăieşte nu va fi sănătoasă, să faci cu dânsul după legea cu care se judecă furii de cele sfinte; iar dacă va fi sănătos şi drept sfatul lui, atunci de ce nu-l ascultăm?" Atunci eparhul Calpurnie, luând pe Sfântul Valentin, l-a încredinţat unuia din cei ce erau sub stăpânirea lui, dregător mai mare, cu numele Asterie, bărbat înţelept, zicându-i: „De vei putea să pleci pe acesta spre socoteala noastră cu cuvintele tale, voi spune împăratului de înţelepciunea ta, şi vei fi prietenul lui".

Luând Asterie pe preot, l-a dus în casa sa. Sfântul Valentin, intrând în casa lui Asterie, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi a zis: „Dumnezeule a toată făptura cea văzută şi nevăzută, Ziditorul neamului omenesc, Cel ce ai trimis pe Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să ne mântuiască pe noi de înşelăciunea vrăjmaşului şi să ne aducă din întuneric la lumina adevărului, Care ne-a chemat pe noi la Sine, zicând: *Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi Eu vă voi odihni pe voi;* întoarce casa aceasta la Tine, şi dă ei după întuneric lumină, ca să Te cunoască pe Tine, Dumnezeu Fiul, întru unirea Sfântului Duh, în veci. Amin!"

Astfel rugându-se sfântul şi Asterie auzind cuvintele lui, a zis către dânsul: „Mă mir, cum zici că Hristos al vostru este lumină!" Răspuns-a sfântul: „Cu adevărat, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel născut de la Duhul Sfânt şi din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, este lumină adevărată, Care luminează pe tot omul ce vine în lume". Asterie a zis: „Dacă El luminează pe tot omul, atunci voi încerca, dacă sunt adevărate cele grăite de tine. Eu am o fiică oarbă încă de când n-avea doi ani; deci, dacă o vei vindeca cu numele Hristosului tău, atunci voi face tot ceea ce-mi vei porunci".

Preotul a zis: „S-o aduci la mine". Asterie, alergând cu sârguinţă, a adus pe copila cea oarbă. Sfântul Valentin, înălţându-şi mâinile şi ridicându-şi ochii cu lacrimi spre cer, s-a rugat mult. Apoi, punând mâna sa pe ochii cei orbi, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, luminează pe roaba Ta, Tu, Care eşti lumina cea adevărată!"

În urma acestora, copiliţa a văzut îndată. Asterie şi femeia lui văzând aceasta, au căzut la picioarele sfântului, zicându-i: „Ne rugăm să faci ceea ce vei voi cu noi, ca să fim robii lui Hristos şi să se mântuiască sufletele noastre!" Sfântul a zis către dânşii: „Să faceţi ceea ce vă poruncesc. Dacă credeţi în Hristos din toată inima, sfărâmaţi toţi idolii care sunt în casa voastră, postiţi, iertaţi datoriile tuturor datornicilor voştri, primiţi Sfântul Botez şi aşa vă veţi mântui!" Iar ei au voit să facă cu bucurie toate acestea. După aceea, poruncindu-le trei zile de post, îi învăţa taina sfintei credinţe. Deci, Asterie, care avea sub stăpânirea sa pe mulţi închişi, i-a dezlegat pe toţi din legături şi i-a liberat din temniţă. După ce au postit trei zile, sosind ziua Duminicii, Asterie s-a botezat cu toată familia sa, care era de patruzeci şi şase de suflete, parte bărbătească şi femeiască. După aceea au chemat în casa lor şi pe Sfântul Calist Episcopul şi au luat binecuvântare de la el.

Fericitul Marin auzind aceasta împreună cu Marta, femeia lui, şi fiii lor Avdifax şi Avacum, s-au dus la casa lui Asterie cu bucurie, mulţumind lui Dumnezeu. Deci au petrecut acolo treizeci şi două de zile. După aceasta, împăratul aflând că Asterie a crezut în Hristos şi s-a botezat cu toată casa, după învăţătura lui Valentin preotul, a trimis îndată ostaşi să prindă pe Asterie şi pe toţi ai casei lui. Ostaşii, năvălind fără de veste, au prins pe toţi care se aflau în casa lui Asterie, între care era şi Sfântul Marin cu casnicii lui, şi pe toţi i-a dus la împărat. Împăratul a poruncit să-i despartă, pe preotul Valentin şi pe Marin cu ai lui să-i pună deosebit, iar pe Asterie cu ai casei lui i-a trimis legaţi în cetatea ce se numea Ostie, ca acolo să primească judecata şi pedeapsa.

Ducând în cetatea aceea pe Sfântul Asterie şi pe toţi cei cu dânsul, i-a dat unui judecător cu numele Ghelasie. Acela, văzându-i, i-a aruncat în temniţă. După douăzeci de zile, scoţându-i la judecată, le-a zis: „Aţi auzit ce a poruncit împăratul şi tot sfatul lui?" Sfinţii au răspuns: „Nu!" Judecătorul a zis: „Este poruncă ca toţi care se închină zeilor să fie vii şi liberi; iar cei ce nu voiesc să se închine lor, aceia să fie ucişi cu diferite chinuri". Sfântul Asterie a răspuns: „Să se închine lor aceia care sunt ca dânşii şi care voiesc să piară împreună cu ei; iar noi ne închinăm Dumnezeului cel adevărat şi atotputernic, Care petrece în cer, numai Lui singur

ne aducem jertfă". Judecătorul, mâniindu-se, a poruncit ca pe Sfântul Asterie să-l spânzure la muncire şi să-l chinuiască; iar pe toţi ceilalţi să-i bată cu toiege fără de cruţare. Astfel, chinuindu-i în acea zi, i-a aruncat iar în temniţă, zicând: „Se cade a găti chinuri mai cumplite asupra lor!" A doua zi a poruncit să fie gata privelişte şi să se adune poporul.

Venind ziua următoare, judecătorul Ghelasie a şezut la judecata din privelişte şi, aducând de faţă pe Sfântul Asterie cu ceilalţi sfinţi mucenici, a zis către dânsul: „Lasă-ţi nebunia ta cea deşartă şi te făgăduieşte a jertfi zeilor, ca să nu pieri în chinuri tu şi cei cu tine!" Sfântul Asterie a răspuns: „Noi toţi dorim ca să murim pentru Hristos, Mântuitorul nostru, precum El a murit pentru noi păcătoşii, ca, curăţindu-ne de întinăciunile lumii acesteia, să ne învrednicim a trece la împărăţia cerească cea dorită!" Judecătorul, umplându-se de mânie, a poruncit să-i arunce pe toţi spre mâncare fiarelor.

Sfinţii au fost duşi la locul care se numea al fiarelor, aproape de o capişte de aur, pentru că acolo se hrăneau fiarele. Deci, intrând în groapă, s-a deschis îngrădirea fiarelor şi le-au dat drumul asupra lor. Sfântul Asterie a strigat cu glas mare, zicând: „Doamne, Dumnezeule Atotputernice, Cel ce ai miluit pe robul Tău, Daniil, în groapa leilor şi prin Proorocul Avacum l-ai cercetat şi l-ai întărit, cercetează-ne şi pe noi, robii Tăi, prin îngerul Tău cel sfânt!" Fiarele, ieşind, n-au vătămat pe nimeni dintr-înşii, ci se plecau înaintea Sfântului Asterie şi celor ce erau cu dânsul. Ghelasie, văzând aceasta, a zis către popor: „Vedeţi cum aceştia, cu meşteşugiri de farmece, au îmblânzit fiarele?" Mulţi din popor au grăit: „Dumnezeul lor îi păzeşte!"

După aceea, judecătorul a poruncit să-i scoată pe mucenici din groapă, să gătească un foc mare şi să-i arunce în el, ca să ardă. Fiind aprins acel foc mare, Sfântul Asterie a zis către ceilalţi sfinţi: „Îndrăzniţi, nu vă temeţi; pentru că Cel ce a fost văzut al patrulea cu cei trei tineri în cuptorul Babilonului, Acela stă acum în mijlocul nostru!" Când a aruncat pe mucenici în foc, îndată s-a stins văpaia şi focul s-a schimbat în răcoreală, iar sfinţii au rămas nevătămaţi. Judecătorul, văzându-se biruit şi ruşinat, a poruncit să scoată pe mucenici afară din cetate şi să-i omoare cu moarte groaznică; adică pe unii să-i taie cu sabia, iar pe alţii să-i ucidă cu pietre. Şi astfel s-a sfârşit nevoinţa muceniciei lor.

Pe cei rămaşi în Roma cu fericitul Valentin preotul, Sfinţii Mucenici Marin, Marta, Avdifax şi Avacum, împăratul Claudiu i-a adus înaintea judecăţii sale. Mai întâi a bătut fără de milă cu toiege

pe Sfântul Valentin, şi pe urmă i-a tăiat capul. Apoi a zis către Sfântul Marin şi către cei cu dânsul: „De unde sunteţi?" Sfinţii au răspuns: „Suntem din Persia". Împăratul a zis: „Pentru ce v-aţi lăsat ţara voastră şi aţi venit aici?" Sfinţii au răspuns: „Am dorit să ne închinăm la mormintele Sfinţilor Apostoli şi lângă ele să dăm Domnului rugăciunile noastre". Împăratul a zis: „De unde aveţi aur şi argint, că aud de voi că sunteţi săraci?"

Sfinţii Marin şi Marta au răspuns: „Din averile noastre care le-am avut în Persia. Pe acelea noi le-am vândut şi am împărţit la cei ce nu aveau, iar ceea ce ne-a mai rămas am luat cu noi, nu pentru noi, ci pentru slujirea sfinţilor. Cum că am fost bogaţi în Persia, poţi să înţelegi din aceasta, că suntem de neam bun. Căci tatăl meu, Maromei, a fost întâiul după împăratul Persiei, iar soţia mea este fiica lui Cusinit, un boier slăvit din Persia".

Împăratul a zis: „Pentru ce aţi lăsat zeii cei părinteşti, care se cinstesc în Persia, şi aţi venit aici să căutaţi oamenii cei morţi?" Marin a răspuns: „Noi, robii lui Hristos, am venit să ne închinăm Sfinţilor Apostoli, ale căror nemuritoare suflete vieţuiesc cu Dumnezeu, ca ei să fie pentru noi mijlocitori către Hristos, Dumnezeul nostru". Împăratul a zis: „Unde este aurul şi argintul care l-aţi adus din Persia?" Sfântul Marin a răspuns: „L-am dat lui Dumnezeu, Care altădată ni-l dăduse nouă". Atunci împăratul, mâniindu-se, l-a dat pe el judecătorului său, cu numele Muschian, zicându-i: „De nu vor aduce jertfe zeilor, să-i pierzi cu felurite chinuri".

Atunci acela, luându-i pe ei, i-a dus la judecată în capiştea zeiţei lor Teluda şi, punându-i de faţă la cercetare, le-a arătat lor toate uneltele de muncă, îngrozindu-i cu cumplite chinuri şi silindu-i la închinarea idolească. Dar, nesupunându-se voinţei lui, a început a-i chinui. Deci, mai întâi pe Sfântul Marin, întinzându-l la pământ, a poruncit să-l bată cu toiege. El, fiind bătut mult, nu striga altceva decât numai: „Slavă Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase!". Pe Avdifax şi pe Avacum, asemenea cu toiege i-au bătut; iar Sfânta Marta, privind la pătimirea fiilor săi, îi întărea cu sfaturi de mamă ca să rabde pentru Hristos, Cel ce a răbdat pentru noi mai mari pătimiri. După aceasta, spânzurând pe aceşti trei mucenici, adică pe tatăl cu fiii săi, a poruncit să strujească trupurile lor cu unghii de fier şi să le ardă coastele cu foc. Dar ei mai tare strigau: „Mulţumim Ţie, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit a pătimi toate acestea pentru numele Tău!"

După aceasta, luându-i pe ei de la chinuri, a poruncit să le taie mâinile, iar Marta, adunând sângele lor, se ungea cu el cu bucurie. După aceea judecătorul, atârnându-le mâinile de grumaji,

a poruncit să-i poarte prin toată cetatea Romei. Deci, sfinţii fiind purtaţi, propovăduitorul striga: „Nu huliţi pe zei, că pentru aceasta sunteţi munciţi". Dar sfinţii dimpotrivă strigau: „Zeii voştri nu sunt dumnezei, ci diavoli! Ei vă vor pierde pe voi cu împăratul vostru!"

După o pătimire ca aceasta, sfinţii mucenici au fost scoşi afară din cetate, departe ca la treisprezece stadii, la un loc care se numea Nimfa Catavasi, unde Sfinţilor Marin şi Avdifax li s-au tăiat capetele, iar pe Marta au înecat-o în râu. După aceasta, o femeie oarecare credincioasă, cu numele Filichita, luând trupurile sfinţilor mucenici şi al Sfintei Marta, le-a îngropat cu cinste în satul său, mărind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A ŞAPTEA

POMENIREA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU TOMA MALEON

Cuviosul Toma, din începutul vieţii sale, a fost ostaş mare şi slăvit; pe de o parte pentru bogăţia sa, iar pe de alta, pentru vitejia ce o avea. El era puternic cu trupul şi viteaz în războaie, pentru că de multe ori a biruit cetele potrivnicilor. Deci, iubind pe Hristos, a lăsat lumea cu toată gâlceava ei şi s-a îmbrăcat în chipul monahicesc, asemănându-se sărăciei şi smereniei Domnului său. Deci, înconjurând locaşurile monahiceşti, pe la nevoitorii cei plăcuţi ai lui Dumnezeu întru pustnicie, s-a nevoit spre săvârşirea faptelor bune. Iar când a voit să meargă în pustie pentru desăvârşita nevoinţă şi linişte, un stâlp de foc mergea noaptea înaintea lui şi Sfântul Prooroc Ilie i se arăta, povăţuindu-l prin sânurile pustiei. El a fost povăţuit de nişte învăţători ca aceştia spre alt Carmel, în muntele Malein, unde vieţuia cu Dumnezeu şi se învrednicea de dumnezeieşti descoperiri şi vedenii.

Astfel, precum mai înainte în lume biruia cu vitejie pe vrăjmaşii cei văzuţi, tot aşa şi după lepădarea de lume, în viaţa cea pustnicească, taberele cele nevăzute ale duhurilor celor rele, cu rugăciunea cea neîncetată ca şi cu o sabie ascuţită, le surpa şi le izgonea. Dar, deoarece deasupra muntelui era cetatea şi făclia stând sus şi strălucind la lumina cerului, nu era cu putinţă a se ascunde. De aceea, Cuviosul Toma nu s-a tăinuit în muntele cel pustiu, în care, prin sfinţenia sa, ca o stea luminoasă a răsărit şi a strălucit spre cele pământeşti. Deci, fiind aflat de oameni, s-a făcut lumină celor întunecaţi şi liman celor ce alergau la dânsul; pentru că, luând de la Dumnezeu puterea facerii de minuni şi darul cel tămăduitor, vindeca cu minune toate bolile. Orbilor le dădea vederea, şchiopilor, buna umblare şi chiar scotea izvor de apă cu rugăciunea. Dar nu numai în viaţa sa a făcut multe minuni, ci şi

după mutarea sa către Dumnezeu se săvârşeau minuni la cinstitele lui moaşte; pentru că de toate neputinţele şi bolile cele netămăduite mai presus de fire, se dădeau grabnice vindecări celor ce veneau şi se închinau cu credinţă. Asemenea, izgonea duhurile cele necurate din oameni cu rugăciunile cele sfinte şi cu darul lui Hristos, Dumnezeul nostru. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ CHIRIACHI

În zilele împăratului Diocleţian, la anul 282, era un creştin, anume Dorotei, împreună cu soţia sa, care se chema Evsevia. Aceştia, fiindcă erau fără de fii, se rugau lui Dumnezeu ca să le dea rod şi fiu, făgăduind să dăruiască iarăşi Lui pe copilul ce se va naşte. Deci, a ascultat Dumnezeu rugăciunea lor şi au născut un prunc de parte femeiască în ziua de duminică, lucru pentru care au şi numit-o pe pruncă Chiriachi, ce înseamnă duminică. Şi au hrănit-o cu învăţătura şi cuvântul Domnului, după Apostolul Pavel, şi au păzit-o pe fecioară curată, fiindcă făgăduiseră a o afierosi lui Dumnezeu.

Când păgânul Diocleţian a ridicat prigoană asupra creştinilor, atunci au fost pârâţi şi născătorii sfintei împreună cu dânsa la tiran, cum că sunt creştini. Acesta, cercetând pe părinţii sfintei, i-a bătut şi i-a trimis la ducele Iust, ce se afla în părţile Militinei, în Armenia cea mică. Pe Chiriachi a trimis-o la cezarul Maximian, care se afla în Nicomidia. Maximian, cercetând pe muceniţă şi aflând-o tare în credinţa în Hristos, a poruncit de au bătut-o mult. Şi de vreme ce sfânta se ruga, pentru aceasta tiranul se mânia asupra ostaşilor ce o chinuiau pe muceniţă. Atunci a zis sfânta către Maximian: „Nu te înşela, Maximiane, căci niciodată nu mă vei birui, căci harul lui Dumnezeu îmi este în ajutor!" Atunci Maximian a trimis pe sfânta la Ilarion, stăpânitorul Bitiniei.

Ilarion, cercetând pe muceniţă, a dus-o în capiştea idolilor. Acolo, rugându-se sfânta, s-a făcut cutremur mare, încât s-au zdrobit idolii şi s-au făcut praf. După aceasta, a urmat şi o furtună de vânt, care a împrăştiat praful idolilor şi un fulger a ars faţa stăpânitorului Ilarion, care, căzând din scaun, a murit.

Venind alt stăpânitor în locul lui şi fiind înştiinţat de acestea, a hotărât ca sfânta să fie supusă la felurite chinuri, din care a rămas nevătămată. Atunci a stătut stăpânitorul la judecată şi a dat asupra sfintei hotărârea să fie ucisă afară din cetate, prin tăierea capului.

Auzind Chiriachi această hotărâre, a cerut vreme să se roage. După ce s-a rugat mult, a învăţat pe creştinii cei ce-i urmaseră dreapta credinţă. Apoi, culcându-se pe pământ, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu; mergând ostaşii aproape de dânsa, vrând să-i taie capul, dar văzând-o moartă, s-au spăimântat. Deci, s-a făcut glas dumnezeiesc către dânşii: „Mergeţi, fraţilor, şi propovăduiţi măririle lui Dumnezeu!" Iar ostaşii, întorcându-se, au slăvit pe Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC PEREGRIN ŞI CEI DIMPREUNĂ CU EL

Sfinţii Mucenici Peregrin, Luchian, Pombie, Isihie, Papia, Saturnin şi Ghermano erau din Italia. Din pricina prigoanei ce se făcea de Traian, au venit la Dirahia, unde, văzând pe Sfântul Astie, episcopul spânzurat pe cruce, şi fericindu-l, au fost prinşi de ostaşi. Mărturisind că sunt creştini, din porunca antipatului Agricolae, au fost aruncaţi în Marea Adriatică. Şi aşa au luat cununa muceniciei.

Moaştele lor, scoţându-le marea afară, le-a ascuns în nisip. După ce au trecut 70 de ani, s-au arătat episcopului Alexandriei, care, luându-le, le-a îngropat cu cinste, făcând deasupra lor o biserică.

LUNA IULIE
ZIUA A OPTA

PĂTIMIREA SFÂNTULUI MARE MUCENIC PROCOPIE

Sfântul Mare Mucenic Procopie a crescut în Ierusalim. El n-a fost numit de părinţii lui Procopie, ci Neania; iar Procopie a fost numit mai pe urmă de Însuşi Hristos, în vremea botezului, precum ne va arăta cuvântul care ne stă înainte. Tot asemenea şi Ierusalimul, într-acea vreme, era numit de către păgânii închinători de idoli, nu Ierusalim, ci Elia; pentru că, după dărâmarea Ierusalimului de către Tit, fiul lui Vespasian, trecând mulţi ani, Adrian, împăratul Romei, al cărui nume din naştere era Elie, vrând ca în acel loc pustiit al Ierusalimului să ridice iarăşi cetate, a numit-o cu numele său, Elia. Deci, a poruncit ca nimeni să nu mai numească acea cetate Ierusalim, ci Elia. Iar aceasta a făcut-o, pentru că, purtând ură împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, se sârguia nu numai să piardă de pe pământ numele Lui preasfânt, dar şi locul unde a pătimit. El voia să-L dea pe Hristos în uitarea pomenirii oamenilor; de aceea a numit Ierusalimul, Elia.

În acea cetate era un bărbat slăvit şi de neam bun al senatorilor, cu numele Hristofor. El era cu credinţa creştin, dar soţia lui, cu numele Teodosia, se ţinea de păgânătatea elinească. Aceea l-a născut pe acest Procopie, de care ne stă înainte cuvântul, şi l-a numit Neania.

Hristofor, după naşterea pruncului, s-a dus către Domnul cu sfârşit mucenicesc; iar Teodosia, rămânând văduvă, a crescut pe prunc în păgânătatea elinească şi l-a învăţat închinarea la idoli, în care ea însăşi era osârdnică slujitoare. Copilul, fiind isteţ la minte, a fost dat de maica sa la învăţătura cărţii elineşti şi a trecut repede prin toată filozofia elinească cea din afară. Ajungând la vârsta bărbatului desăvârşit, maica sa a vrut să-l facă ostaş al împăratului. Deci, când Diocleţian, păgânul împărat al Romei, a mers în An-

tiohia Siriei, care era lângă râul Orontiei, Teodosia înştiinţându-se de aceea, a luat pe fiul ei şi, ducându-l în Antiohia, l-a dat în slujba împărătească. Împăratul, văzând pe acel tânăr frumos la chip şi la statură şi la minte înţelept, l-a iubit foarte mult şi i-a poruncit să petreacă aproape de el în palatul său împărătesc cu cei asemenea lui. Apoi, nu după multă vreme, l-a făcut voievod şi l-a trimis cu oastea în Alexandria Egiptului, poruncindu-i ca acolo să prigonească, să muncească şi să ucidă pe toţi creştinii, iar averile lor să le ia şi să le pună în vistieriile împărăteşti.

Neania a zis către împărat: „O, împărate, am auzit de creştini, că ei cinstesc pe un fiu al lui Dumnezeu, care se zice Hristos şi sunt buni la obicei, ascultători, îndrăzneţi, tari şi statornici în credinţa lor. Ei mai degrabă vor să moară, decât să-şi lase pe Hristosul lor şi să aducă jertfe zeilor noştri. De aceea mi se pare că cu greu ne va fi a-i pleca la legile noastre". Diocleţian, mâniindu-se, a început a huli pe Mântuitorul Hristos, zicând: „Dumnezeul lor, precum ei singuri zic, n-a avut femeie. Apoi cum a născut fiu? Iar Hristosul în care cred S-a născut din femeie, a fost bătut şi osândit de neamul jidovesc ca un tâlhar; apoi, încununat cu spini, batjocorit, răstignit pe cruce, fiind adăpat cu oţet şi fiere, a murit în chinuri. Deci, dacă ar fi fost Dumnezeu, apoi pentru ce nu S-a mântuit pe Sine din mâinile evreilor? Dacă nu şi-a ajutat Lui în primejdie, apoi cum poate să ajute altora?"

Acestea şi alte multe hule le-a grăit acest împărat rău la suflet; pentru că *cuvântul Crucii*, precum grăieşte dumnezeiescul Pavel, *este nebunia celor pieritori, iar nouă celor ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu*. Deci, Neania, fiind întărit cu multe cuvinte împărăteşti, s-a dus în calea ce i se poruncise, cu două cete de ostaşi. Dar, de vreme ce era mare zăduf şi arşiţa soarelui îi slăbea pe ei şi caii lor, de aceea era nevoit să călătorească mai mult noaptea, iar ziua să se odihnească. După ce a trecut cetatea Apamia Siriei, pe la ceasul trei din noapte s-a cutremurat pământul, făcându-se multe fulgere strălucitoare şi tunete înfricoşate. Deci toţi de frică s-au făcut ca nişte morţi.

În acel timp, voievodul a auzit un glas din cer, grăind către dânsul: „Unde mergi Neania şi asupra cui te scoli?" Iar el cu frică a răspuns: „Sunt trimis de împărat la Alexandria, ca să ucid pe toţi cei ce cred în Cel răstignit". Apoi iarăşi a auzit glasul din cer: „O, Neania, oare şi tu vii asupra Mea?" Zis-a Neania: „Cine eşti Tu, Doamne, că nu pot să Te cunosc?" Zicând aceasta, s-a arătat în văzduh o cruce luminoasă şi un glas, zicând: „Eu sunt Iisus Cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu!" Iar Neania a răspuns cu cutremur:

„Împăratul mi-a spus că Acel Dumnezeu, pe Care Îl cinstesc creştinii, n-a avut femeie; deci Tu cum eşti fiul Lui? Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, cum au putut iudeii a Te batjocori, răstigni şi omorî?" Iar acel glas de pe cruce i-a grăit: „Am suferit de voie toate acestea, pentru ca să izbăvesc neamul omenesc, să scot pe cei păcătoşi de sub stăpânirea diavolului, să caut pe cei pieriţi şi să înviez pe morţi. Dacă n-aş fi fost Fiul lui Dumnezeu, apoi cum aş fi fost viu după moarte?"

După aceste cuvinte, crucea s-a suit la cer şi îndată s-a auzit un glas din înălţimea cerului: „Cu semnul acesta pe care l-ai văzut, vei birui pe vrăjmaşii tăi şi pacea Mea va fi cu tine!" Astfel Neania, ca şi Pavel oarecând, prin arătarea Domnului în cale, din prigonitor s-a făcut vas ales al numelui lui Iisus Hristos. Deci, din acea vedenie minunată şi din vorbirea cea dulce a Domnului cu el, i s-a umplut inima de negrăită bucurie şi de veselie duhovnicească.

După vedenia aceea, Neania cu ostaşii lui au mers la Schitopol şi chemând un argintar, i-a poruncit să-i facă o cruce după asemănarea aceleia pe care o văzuse noaptea. Însă argintarul nu voia s-o facă, zicând: „Nu pot să fac aceasta, deoarece este semnul galileenilor, care se numesc creştini; şi dacă va afla împăratul, rău mă va pierde!" Atunci Neania îi porunci să o facă în taină, jurându-se că nu va spune nici împăratului, nici la altcineva. Deci, acel argintar, luând de la acel voievod aur şi argint destul pentru facerea crucii, a lucrat-o în taină după asemănarea şi măsura aceea, precum i-o însemnase voievodul. Isprăvindu-se crucea, deodată s-a arătat pe ea o închipuire de trei feţe, însemnate de o mână nevăzută. În partea de sus era scris, cu slove evreieşti, Emanoil; iar de amândouă părţile, Mihail şi Gavriil.

Văzând argintarul aceasta, s-a minunat şi nu putea să ştie cine le-a însemnat, pentru că nimeni nu era în casa aceea, decât numai el singur. Luând el o daltă, voia să şteargă închipuirea aceea, dar nu putea căci mâna lui se făcuse nelucrătoare, fiind ca şi uscată. Văzând voievodul crucea, a întrebat pe argintar: „Ale cui sunt feţele acestea şi pentru ce sunt închipuite?" Argintarul, îi spunea cu jurăminte: „Când am isprăvit lucrul, s-au arătat aceste feţe închipuite singure şi nu ştiu ale cui sunt, deşi eu am voit să le şterg, dar n-am putut pentru că îmi amorţea mâna". Neania, cunoscând că în cruce este oarecare putere dumnezeiască, s-a închinat ei şi a sărutat-o şi, învelind-o, o purta cu el, păzind-o cu o deosebită cinste. El de atunci nu se mai înarma asupra creştinilor, ci asupra păgânilor şi îi biruia cu puterea lui Hristos, robind ţările lor. Astfel s-a arătat biruitor şi asupra nevăzutului vrăjmaş –

diavolul; căci, înarmându-se cu ea, a ieşit la luptă şi l-a biruit prin pătimirea cea tare pentru Hristos.

Pe când era el în cetatea sa, Ierusalim, care pe vremea aceea se numea Elia, l-au rugat cetăţenii ca să-i izbândească de strâmbătatea făcută de agareni, pentru că au năvălit asupra acelei părţi şi prădau pe cei ce se aflau afară din cetate, mai ales partea femeiască. Asemenea făceau şi prin toate satele dimprejur. Viteazul ostaş al lui Hristos, cel înarmat cu puterea Sfintei Cruci, a ieşit cu îndrăzneală cu ostaşii săi şi a izgonit din urmă pe păgâni. El se ruga în sine, zicând: „Iisuse Dumnezeule, fii spre ajutorul nădejdii mele!" Atunci a venit la el un glas de sus, zicându-i: „Nădăjduieşte, Neania, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt cu tine!" Auzind voievodul glasul acela, s-a umplut de atât de mare îndrăzneală, încât cu putere i-a biruit pe ei şi a liberat pe toţi cei robiţi. Agarenii ucişi în acel război au fost şase mii; iar din oastea lui, nici unul, nici măcar vreunul să fi fost rănit. După această biruinţă, el a trimis în cetate la maica sa mai înainte vestitori, înştiinţând-o de biruinţa sa asupra vrăjmaşilor. Maica sa, auzind aceasta, s-a bucurat foarte mult.

Întorcându-se cu dănţuire şi cu slavă, l-a întâmpinat maica sa cu bucurie şi, când a intrat în casă, a zis către el: „O, dulcele meu fiu, când ai ieşit la război, eu am luat cădelniţă şi tămâie şi am intrat la zei, de m-am rugat pentru tine ca să-ţi ajute, şi iată că ai biruit cu ajutorul lor. Deci, intră la ei şi le dă mulţumire, ca şi în viitor să-ţi ajute". Dar Neania i-a răspuns: „O, maică, bine ai făcut că te-ai rugat pentru mine; însă mie mi-a dat ajutor Dumnezeul meu". Zis-a maica sa: „O, fiule, să nu numeşti numai pe un zeu, ca să nu se mânie ceilalţi, căci atunci se vor întoarce de la tine". Zis-a Neania către dânsa: „Nu te înşela, maică, cu acei mulţi zei ai idolilor. Cum au putut ei oare să-mi ajute, fiind ei singuri fără suflet? Iar dacă ei mi-au ajutat, să-i întreb şi să-mi spună, şi atunci vom fi încredinţaţi de puterea lor".

Zicând aceasta, a intrat cu maica sa în camera unde erau idolii cei de aur şi de argint şi a zis către ei: „Spuneţi voi, care vă credeţi că sunteţi dumnezei, cine mi-a ajutat mie la război?" Iar idolii tăceau, căci cum puteau ei să răspundă fiind muţi. Atunci Neania a zis către maica sa: „Iată, maică, vezi cine sunt zeii tăi? Dacă un cuvânt nu pot să vorbească, apoi cum pot să ajute cuiva?" Iar maica sa i-a răspuns: „Ei nu mai vorbesc cu tine, pentru că îi batjocoreşti întrebându-i". Zis-a Neania către ea: „Deci, întreabă-i tu singură, că poate-ţi vor răspunde ţie, ca unei calde slujitoare". Ea, apropiindu-se cu multă cucernicie de ei, şi-a plecat genunchii şi

a zis: „O, zei atotputernici: Die cel mare, Ira împărăteasa, Poseidoane, stâlpul mării; tu, Apoloane cel în chipul soarelui, tu împăratul cetăţii Palado şi ceilalţi zei, vă rog să-mi spuneţi, nu aţi ajutat voi oare la război robului vostru şi fiului meu?" Dar ea n-a primit nici un răspuns de la ei. Atunci fericitul Neania, ţinând crucea în mână, s-a umplut de râvnă dumnezeiască şi lepădându-şi haina de deasupra şi dând la o parte pe maica sa de la idoli, a început a-i sfărâma, a-i arunca la pământ, a-i călca în picioare şi, zdrobindu-i bucăţi, a împărţit aurul şi argintul săracilor.

Maica sa, văzând aceea, s-a umplut de mânie şi de durere negrăită. Deci, uitându-şi dragostea firească către fiu, a alergat repede în Antiohia la împăratul Diocleţian şi i-a spus cu lacrimi, că fiul său i-a sfărâmat zeii şi că nu le-a dat cinstea cuvenită, alungând-o de la zei. Împăratul o mângâia şi o încuraja, pe de o parte cu îmbunări, iar pe de alta că va întoarce cu îngroziri pe fiul său la cinstirea zeilor cea dintâi, zicând: „Dacă nu va voi să se întoarcă, atunci cel rău, după faptele sale, rău va pătimi; iar tu îţi vei alege fiu pe care vei voi din sfetnicii mei".

Împăratul a scris îndată ighemonului Palestinei, cu numele Iust, de neam din Italia, om aspru la obicei. Aceluia i-a poruncit să adune oameni vestiţi din cetăţile dimprejur şi să prindă pe voievodul Neania, fiul Teodosiei, care s-a abătut la credinţa creştinească. Deci, mai întâi să-l sfătuiască în tot chipul, cu cuvinte bune şi prieteneşti, apoi cu certări groaznice, ca să se întoarcă la zei; iar dacă nu-l va asculta, să-l chinuiască cumplit. Scrisoarea aceea mai avea şi cuvinte de hulă asupra lui Hristos.

Ighemonul Iust, luând porunca împărătească şi adunând bărbaţi vestiţi din cetăţile Palestinei, s-a dus în Elia la voievod şi, închinându-se, i-a dat scrisoarea împărătească. Voievodul, citind scrisoarea şi nesuferind hulele cele scrise într-însa asupra Domnului nostru Iisus Hristos, a rupt-o în bucăţi mici şi a aruncat-o în văzduh, zicând: „Eu sunt creştin, iar tu fă ceea ce ţi s-a poruncit!" Ighemonul a zis: „Mă tem şi de împărat şi mă ruşinez şi de tine ca de un prieten. Mie-mi este jale, şi nu ştiu ce voi face. Deci, ascultă-mă pe mine şi pe aceşti bărbaţi cinstiţi şi adu jertfă zeilor înaintea feţei noastre; iar de nu vei face aceasta, mă vei sili să fac cele poruncite". Neania a zis către ighemon: „Ai pomenit bine de jertfă; pentru că eu singur mă aduc jertfă lui Hristos, Dumnezeul meu".

Zicând aceasta, şi-a dezlegat brâul dregătoriei sale şi l-a aruncat în faţa ighemonului, lepădându-se de slujba împărătească. Apoi, voind să fie ostaş al Împăratului ceresc, ocăra păgânătatea închinării

la idoli. Ighemonul şi bărbaţii care veniseră cu dânsul, mâniindu-se, l-au prins şi l-au dus în Cezareea Palestinei, care se mai numea "a lui Filip", Sevastia şi Panead, în care, odată fiind pusă icoana lui Hristos pe o femeie care avea curgerea sângelui, s-a tămăduit întocmai ca acea femeie care se atinsese de hainele Domnului.

Ighemonul, şezând acolo înaintea poporului la divanul din privelişte, a pus pe Neania de faţă, la întrebare. Văzându-l poporul cel întunecat cu slujirea de idoli, a strigat către ighemon ca nişte beţi şi nişte îndârjiţi, zicând: „Acesta este vrăjmaşul şi pierzătorul zeilor noştri şi batjocoritorul poruncilor împărăteşti?" Ighemonul, fiind plin de sălbăticie şi întărâtându-se de glasul poporului şi mai mult spre amărăciune, a poruncit ca pe Neania să-l spânzure gol la muncire şi să-i strujească trupul cu unghii de fier. Astfel, fiind muncit, sângele îi curgea şi carnea îi cădea bucăţi, încât i se vedeau oasele goale. Unii din popor, văzând o pătimire ca aceea a mucenicului, aveau milă de tinereţile lui şi plângeau pentru dânsul.

Mucenicul, văzându-i plângând, le-a zis: „Nu plângeţi pentru mine, ci pentru pierderea sufletelor voastre, pentru că acelea sunt vrednice de plâns, deoarece se vor munci în iad fără de sfârşit". Apoi Neania, ridicându-şi ochii spre cer, se ruga, zicând: „Dumnezeule, întăreşte pe robul Tău, spre înfruntarea vrăjmaşului şi spre mărirea Preasfântului Tău nume!" După ce slujitorii cei muncitori au slăbit, din porunca ighemonului, au luat pe mucenic de la muncire şi l-au aruncat în temniţă. Un păzitor al temniţei, anume Terentie, aducându-şi aminte de facerea de bine a lui Neania, i s-a făcut milă de dânsul şi i-a aşternut fân şi pânză curată. Deci mucenicul zăcea în temniţă, abia viu.

Pe la miezul nopţii, s-a făcut cutremur mare în cetate, pentru că venise Domnul cu îngerii Săi, să cerceteze pe robul Său. Atunci a strălucit în temniţă o lumină mare, uşile temniţei s-au deschis, legăturile tuturor legaţilor care erau acolo s-au dezlegat şi doi îngeri s-au arătat cu asemănare de tineri preafrumoşi, care ziceau către mucenic: „Caută spre noi şi vezi!" Mucenicul, căutând spre dânşii, le-a zis: „Cine sunteţi voi?" Ei au răspuns: „Noi suntem îngeri, trimişi la tine de Domnul!" Mucenicul le-a grăit: „Dacă sunteţi îngeri ai Domnului, atunci închinaţi-vă Domnului înaintea ochilor mei şi vă îngrădiţi cu semnul Sfintei Cruci, ca să vă cred". Îngerii, făcând aceasta, i-au zis: „Acum crezi că Domnul ne-a trimis la tine?" Mucenicul a grăit: „Ştiu că numai la cei trei tineri aruncaţi în cuptorul Babilonului a fost trimis un înger de la Domnul, ca să le răcorească focul; dar eu ce lucru am făcut, sau în ce foc sunt aruncat, ca să mă fac vrednic de cercetarea îngerească?"

Mucenicul grăind acestea cu smerenie, deodată i s-a arătat în slavă nespusă Domnul nostru Iisus Hristos şi, atingându-se de mucenic, i-a tămăduit rănile şi l-a făcut sănătos. Apoi, botezându-l, i-a zis: „De acum nu te vei mai numi Neania, ci Procopie. Deci, îmbărbătează-te şi te întăreşte, pentru că, împuternicindu-te, vei putea să aduci Tatălui Meu turmă aleasă". Procopie, bucurându-se şi înspăimântându-se, a căzut la pământ şi s-a închinat Domnului, rugându-L să-l întărească în pătimiri, ca să nu se teamă de cumplitele munci. Domnul i-a zis: „Nu te teme, că Eu sunt cu tine!" Domnul, zicând aceasta, s-a înălţat la cer. Sfântul Procopie, din acea arătare a Domnului, avea inima plină de negrăită dulceaţă cerească şi de bucurie duhovnicească, iar cu trupul era atât de sănătos, încât nu se afla nici urmă de răni din cele ce fuseseră pe dânsul, pentru că a nădăjduit spre Domnul, Care l-a ajutat şi i-a înflorit trupul.

Ighemonul a trimis a doua zi în temniţă pe unul din ostaşi să vadă dacă mucenicul mai este viu. El credea că a murit de cumplitele munci ce a suferit. Deci Terentie, străjerul temniţei, a spus ostaşului că toată noaptea a fost fără somn, deoarece pe la miezul nopţii, s-a săvârşit în temniţă un lucru minunat şi înfricoşat. S-a făcut cutremur mare şi o lumină minunată a strălucit înăuntru. Uşile temniţei s-au deschis şi legăturile celor închişi s-au dezlegat şi oarecare bărbaţi prealuminoşi au vorbit cu Neania. Ostaşul, privind în temniţă, a strigat către mucenic, zicând: „Eşti viu, Neania?" Sfântul a răspuns: „Sunt viu şi sănătos, cu darul Dumnezeului meu". Ostaşul a zis: „Nu pot să te văd!" Sfântul a răspuns: „Acela care fuge de lumina lui Dumnezeu şi slujeşte zeilor, este orb şi umblă în întuneric, neştiind unde merge". Ostaşul, ducându-se, a spus ighemonului cele ce a auzit, iar judecătorul, şezând la judecată, a pus iarăşi de faţă la cercare pe Neania mucenicul lui Hristos. Căutând toţi spre dânsul, au văzut faţa lui luminoasă, iar corpul lui sănătos şi alb, ca şi cum niciodată nu ar fi avut răni.

Mulţi din cei ce stăteau de faţă, minunându-se, au strigat: „Dumnezeul lui Neania, ajută-ne nouă!" Dar ighemonul, sculându-se de pe scaun şi făcând semn cu mâna spre popor, a strigat cu glas mare, zicând: „Fraţilor, pentru ce vă miraţi văzând pe Neania sănătos? Zeii s-au milostivit spre el şi au tămăduit pe Neania robul lor". Atunci sfântul a grăit către dânsul: „Bine zici, că doar cu milostivirea lui Dumnezeu sunt tămăduit, iar de socoteşti că această minunată tămăduire este făcută cu puterea zeilor tăi, apoi să mergem la capiştea lor, ca să ştim care Dumnezeu m-a tămăduit pe mine". Ighemonul, socotind că mucenicul voieşte să se închine

zeilor, s-a bucurat foarte mult şi a poruncit ca drumul de la divan până la capişte să se împodobească, să se aştearnă covoare alese, iar propovăduitorul suindu-se pe o zidire înaltă, striga: „Neania, fiul Teodosiei cea de neam bun, pocăindu-se, s-a întors la zei şi acum merge să le aducă jertfe". Atunci necredincioşii, auzind acestea, s-au bucurat, iar cei care erau creştini tăinuiţi, s-au umplut de mare mâhnire.

Deci, mulţimea poporului, cu femei şi copii, s-au adunat, iar ighemonul mergea cu slavă împreună cu Sfântul Procopie şi cu bărbaţii cei cinstiţi către capiştea idolească. Sfântul, intrând înăuntru şi rugându-se lui Hristos Dumnezeu în taina inimii sale, a însemnat cu semnul Sfintei Cruci asupra idolilor şi le-a zis: „Vouă vă grăiesc, necuraţilor idoli. Temeţi-vă de numele Dumnezeului meu şi de puterea Sfintei Lui Cruci. Căderi din locurile voastre şi sfărâmându-vă, ca apa să vă vărsaţi!" Atunci îndată au căzut toţi idolii şi prin căderea lor au făcut un zgomot înfricoşător, zdrobindu-se în bucăţi. Şi ceea ce este de mirare, este că toată materia aceea din care erau făcuţi idolii, din porunca lui Dumnezeu s-a prefăcut în firea apei, încât capiştea s-a umplut de apă şi pârâul curgea cu zgomot din capişte pe uşi.

Văzând această minune, toţi s-au înspăimântat foarte mult şi au strigat, zicând: „Dumnezeul creştinilor, ajută-ne nouă!" Ighemonul, fiind ca uimit de spaimă, nu pricepea ce să facă. Deci, venindu-şi în fire, a poruncit să ducă pe mucenic în temniţă, iar el, fiind foarte mâhnit, s-a întors în casa sa. Făcându-se noapte târziu, au venit în temniţă la sfânt două cete de ostaşi cu doi tribuni ai lor, Nicostrat şi Antioh şi au rugat pe sfânt să-i facă pe ei ostaşi ai lui Hristos Dumnezeu, Împăratul ceresc. Dar, Sfântul Procopie a rugat pe Terentie, străjerul temniţei, să nu-l oprească pe el să iasă pentru puţin timp din temniţă. Deci, străjerul nu l-a oprit, ştiind cu dinadinsul că nu va fugi, căci el singur dorea să pătimească pentru Hristos.

Sfântul, ieşind, a dus pe ostaşi la Leontie, episcopul acelei cetăţi, care de frică stătea ascuns şi, găsindu-l, i-a poruncit să boteze pe acei ostaşi, iar el s-a întors singur la temniţă. Deci episcopul, într-acea noapte, învăţând pe ostaşii aceia, i-a botezat şi i-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos, iar ei, întorcându-se, au venit la temniţă. Acolo, mucenicul lui Hristos i-a învăţat să nu fie fricoşi în pătimire, ci viteji.

Sosind ziua şi ighemonul, după obiceiul lui, venind la divan în priveliştе, ostaşii aceia au stat înaintea lui şi cu glas mare preamăreau pe Hristos, mărturisindu-se că sunt creştini şi arătându-se că sunt gata la chinuri şi la moarte pentru Hristos. Văzând ighemonul atâta mulţime de ostaşi îndrăznind la moarte pentru Hristos, s-a umplut de spaimă şi de mirare şi îi îndemna pe ei să se lepede de Hristos şi să se întoarcă iarăşi la zei. Dar, după ce i-a văzut pe dânşii neînduplecaţi, a hotărât asupra lor pedeapsa cu moartea, ca prin tăiere cu sabia să se sfârşească. Deci, scoţându-i pe dânşii afară din cetate la locul de moarte, unde se adunaseră un număr mare de ighemoni, pentru tăierea acelor ostaşi, a scos şi pe Sfântul Procopie legat cu lanţuri, ca, văzând moartea atâtor de mulţi ostaşi, să se înfricoşeze. Dar el, privind spre nevoinţa lor, se bucura cu duhul şi se ruga lui Hristos pentru dânşii, ca să-i întărească până la sfârşit şi să le primească sufletele lor în cereasca împărăţie.

Apoi, înconjurându-i pe ei ighemonul cu alţi ostaşi păgâni, au tăiat acele două cete care crezuseră în Hristos şi au tăiat şi pe acei doi tribuni, Nicostrat şi Antioh. Astfel, ostaşii cei noi ai Împăratului Hristos, punându-şi pentru Dânsul sufletele lor, au trecut cu dănţuire de la cele pământeşti la cele cereşti. Atunci, un oarecare bărbat slăvit şi binefăcător cu numele Evlavie, venind noaptea cu o mulţime de credincioşi, au adunat trupurile mucenicilor şi le-au îngropat cu cinste, iar Sfântul Procopie a rămas în temniţă păzit şi legat cu lanţuri.

Mucenicul lui Hristos, stând în temniţă, au venit la dânsul douăsprezece femei de neam bun şi au grăit printre ferestre cu sfântul: „Noi suntem roabe ale lui Hristos". De acest lucru fiind vestit ighemonul, îndată a poruncit să le bage şi pe ele în temniţă. Deci, intrând cu bucurie, au zis: „Primeşte-ne pe noi, Doamne, în cereasca Ta cămară!" Apoi, intrând înăuntru s-au închinat Sfântului Procopie, au învăţat de la dânsul sfânta credinţă, dumnezeiasca dragoste către Hristos şi rugăciunea cea fierbinte către Dumnezeu. După puţin timp, ighemonul, şezând la obişnuita sa judecată înaintea poporului, a poruncit ca pe acele cinstite femei, scoţându-le din temniţă, să le aducă înaintea sa la judecată. Teodosia, maica Sfântului Procopie, auzind despre acele sfinte femei, a mers la priveliştе ca să le vadă nevoinţa lor.

Deci, fiind puse înaintea judecăţii, ighemonul le-a zis: „Oare veţi asculta, să aduceţi jertfe zeilor, ca să vă învredniciţi de cinstea voastră? Sau petrecând în împotrivire voiţi să pieriţi rău prin a voastră alegere?" Sfintele femei au răspuns: „Cinstea ta să-ţi fie spre pierzarea ta! Noi suntem roabele lui Hristos Cel răstignit, Care ne-a scos pe noi din pierzare. Acela este cinstea şi slava noastră!" Ighemonul, mâniindu-se, a poruncit ca pe fiecare

întinzându-le la pământ, să le bată fără milă cu toiege. Apoi, dezbrăcându-le, le-a spânzurat la muncire, poruncind să le ardă cu foc coastele lor. Dar ele se rugau lui Hristos Dumnezeu, chemându-L în ajutor. Ighemonul a mai poruncit să le taie pieptul, zicând: „Oare vă va ajuta Cel răstignit spre Care nădăjduiţi?" Ele au răspuns: „Acum ne-a ajutat nouă, precum vezi, ighemon câinos şi urâtor de oameni, pentru că noi, fiind femei, te biruim pe tine, bărbat şi stăpânitor fiind, neîngrijindu-ne de muncile cele puse de tine asupra noastră!"

Ighemonul, mâniindu-se şi mai mult, a poruncit să ardă un fier în foc şi să-l pună sub subţiorile lor, zicându-le: „Simţiţi oare arderea focului sau nu?" Sfintele femei au răspuns: „Tu vei cunoaşte durerea din arderea focului, când vei fi aruncat în focul cel nestins din iad; iar Domnul nostru, pe Care tu nu-L vezi, ca şi orbii care nu văd soarele, ne stă de faţă aici, ajutându-ne!" Astfel pătimind sfintele femei, Teodosia, maica Sfântului Procopie, stând în popor şi privind la răbdarea cea bărbătească a acelor femei, plângea cu amar. Deci, răsărind în inima ei lumina cunoştinţei adevărului, s-a umplut de râvnă şi, venind înaintea ighemonului, a strigat, zicând: „Şi eu sunt roaba Celui răstignit, Hristos Dumnezeu". Dar această luminare a ei s-a făcut cu rugăciunile sfântului ei fiu, Marele Mucenic Procopie, care se ruga todeauna pentru întoarcerea ei către Dumnezeu.

Ighemonul şi toţi cei ce erau cu el, văzând şi auzind pe Teodosia, femeia cea de neam bun, maica Sfântului Procopie, mărturisind pe Hristos cu îndrăzneală, s-au mirat foarte tare cum s-a schimbat deodată, trecând cu vederea cinstea şi bunul său neam, bogăţia şi slava, netemându-se de muncile cele văzute. Ighemonul a zis către dânsa: „Doamnă Teodosia, cine te-a înşelat să vii în această rătăcire, ca să-ţi laşi zeii cei pământeşti şi să grăieşti unele ca acestea?" Ea a răspuns: „Acum nu sunt în înşelăciune şi în rătăcire, ci mai înainte rătăceam, înşelându-mă de diavoli. Atunci eram înşelată, că în locul Dumnezeului celui adevărat, Care a făcut cerul şi pământul, mă închinam urâţilor idoli, făcuţi de mâini omeneşti".

Ighemonul, arătând cu degetul spre femeile cele ce se chinuiau, a zis către Teodosia: „Aceste femei înşelătoare, precum văd, te-au amăgit şi pe tine". Ea a răspuns: „Nu ele m-au amăgit, ci m-au învăţat a cunoaşte adevărul prin chipul pătimirii lor. Căci cum le-ar fi fost lor cu putinţă să fie îmbărbătate într-atâtea munci, dacă Cel ce le întăreşte n-ar fi fost Dumnezeu adevărat? Deci, ele nu sunt înşelătoare, ci tu eşti înşelător,

povăţuitor al întunericului şi al rătăcirii! Tu eşti cel care tragi pe oameni la pierzare!" Ighemonul a zis: „O, Teodosia, învaţă-te şi începe a-ţi cere iertare de la zei, iar noi ne vom ruga pentru tine, ca să ţi se ierte această greşeală a ta". Dar ea a răspuns: „De la Cel răstignit, de la Hristos Dumnezeu cer iertare pentru nesocotinţa mea şi pentru lucrările cele rele care le-am făcut!" Deci, ighemonul, mâniindu-se, a poruncit s-o pună în temniţă. Asemenea să închidă împreună cu dânsa şi pe acele sfinte femei muncite.

Teodosia, intrând în temniţă, a văzut pe fiul ei, Sfântul Procopie, şi s-a bucurat foarte tare, pentru că se înştiinţase prin Sfântul Duh de întoarcerea ei către Hristos. Deci, a zis către dânsa cu bucurie: „Doamnă şi maica mea, pentru ce ai venit aici şi pentru care pricină ai lăsat pe zeii tăi?" Ea a zis către dânsul: „O, dulcele meu fiu, acum am cunoscut adevărul, pentru că, văzând pătimind pe aceste sfinte femei, gândeam în mine cum este cu putinţă acestor femei neputincioase, a suferi nişte munci atât de cumplite, de nu le-ar fi întărit Hristos, pentru Care pătimesc? De n-ar fi fost Hristos Dumnezeu atotputernic, apoi cum ar fi întărit pe cele ce pătimesc pentru El? Gândind eu acestea, inima mea s-a zdrobit de umilinţă şi o rază a răsărit în mintea mea. De atunci am cunoscut înşelăciunea deşerţilor zei şi am crezut că Unul este adevăratul Dumnezeu, pe Care tu şi sfintele femei şi ceilalţi mucenici Îl mărturisiţi".

Atunci Sfântul Procopie a zis către dânsa: „Fericită eşti, doamnă şi maica mea, că te-ai învrednicit de o lumină ca aceasta de la Dumnezeu şi ai venit în această închisoare pentru El!" Fericita Teodosia slujea în temniţă sfintelor femei şi ştergea sângele lor cu pânze curate. Punea pe rănile lor plasturi tămăduitoare, pentru că era iscusită în meşteşugul doctoriei, iar Sfântul Procopie învăţa pe maică-sa sfânta credinţă şi, luând-o într-o noapte, a dus-o pe dânsa la episcopul Leontie şi a botezat-o în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, şi iarăşi s-a întors cu dânsa în temniţă bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu pentru luminarea ei.

După aceasta sfintele femei au fost scoase din temniţă cu Teodosia şi au fost puse înainte la judecată. Iar ighemonul a zis către dânsa: „O, femeie de neam bun, cunoaşte că te cruţ şi nu voiesc să aduc asupra ta necinstire şi munci. Deci, întoarce-te şi cheamă cu bună osârdie pe zei, ca să te învredniceşti de iertare, iar de la noi de cinste mai mare". Sfânta a răspuns: „Nebunule şi nepriceputule! Oare nu te ruşinezi a numi zei pe idolii cei ciopliţi? Şi de este cu bunătate, când cineva după puterea sa se sârguieşte prin lucruri bune ca să fie asemenea lui Dumnezeu, apoi vouă cu

totul se cade să fiţi asemenea zeilor voştri, idolilor, adică: orbi, surzi, muţi, neumblând, nici lucrând, precum sunt şi zeii voştri".

Ea, zicând acestea, ighemonul s-a mâniat şi a poruncit ca s-o lovească cu putere peste gură. Apoi, întinzând-o, a poruncit să o bată cu toiege, după aceea să-i strujească trupul cu unghii de fier. Celelalte sfinte femei, privind la pătimirea ei, se rugau lui Dumnezeu pentru dânsa ca s-o întărească şi cântau oarecare stihuri din psalmi, care le învăţaseră de la Sfântul Procopie, zicând: „Veniţi să ne bucurăm Domnului, să cântăm lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, căci El este scăparea noastră şi puterea, ajutor în necazurile care ne împresoară". Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit ca să sfărâme cu vergi de plumb fălcile acestei sfinte femei. Toate muceniţele acelea, împreună cu Sfânta Teodosia, au fost legate cu lanţuri de fier. Deci, ighemonul a poruncit să le scoată afară din cetate şi să le dea la tăiere de sabie. Femeile s-au dus la moarte cu veselie şi cu bucurie, ca la un ospăţ de nuntă, şi acolo şi-au pus capetele pentru Hristos Dumnezeu, învrednicindu-se de cămara cerească.

După sfârşitul lor Sfântul Procopie a fost dus iar la judecată. Ighemonul, răcnind ca un leu către mucenic, a zis cu mânie: „O, cap necurat, te-ai săturat oare de pierderea atâtor suflete?" Sfântul a răspuns: „Nu le-am pierdut, ci le-am izbăvit din pierzare şi le-am adus de la moarte la viaţă". Atunci, ighemonul a poruncit să-l bată peste gură cu o vergea de fier şi să-i rupă faţa cu unghii de fier. Făcându-se aceasta, sângele i se vărsa de roşea pământul. Apoi l-au bătut cu vergi de plumb peste grumazi, iar sfântul stătea în acele munci ca un stâlp neclintit. După aceasta a poruncit să arunce în temniţă pe mucenic, iar el s-a dus acasă foarte mâhnit, pentru că se ruşina şi se mânia că n-a putut să biruiască pe răbdătorul de chinuri al lui Hristos. Ighemonul, de supărare, n-a vorbit nici un cuvânt către nimeni în ziua aceea.

Deci, căzând în nişte friguri groaznice, s-a culcat pe pat şi a murit în noaptea aceea, dându-şi sufletul în mâinile diavolilor, cărora le slujea cu atâta osârdie. Dar cuvântul lui Dumnezeu creştea şi se înmulţea. În toate zilele mulţi bărbaţi şi femei primeau credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos, prin învăţătura Sfântului Procopie şi prin minunile ce se făceau de dânsul. Cât a stat el în temniţă mulţi oameni veneau la dânsul şi aduceau pe neputincioşii lor, pe care îi tămăduia cu darul lui Hristos şi izgonea dintr-înşii duhurile cele necurate şi astfel aducea pe cei necredincioşi la cunoştinţa lui Hristos Dumnezeu.

După moartea lui Iust ighemonul, a venit în Palestina, trimis de împăratul Diocleţian, un alt ighemon cu numele Flavian, de neam tot din Italia, dar cu obiceiul mult mai cumplit decât cel dintâi. Acela, venind în Cezareea Palestinei şi aflând despre Sfântul Mucenic Procopie, l-a adus fără de întârziere în faţa judecăţii sale şi l-a întrebat de nume, de neam şi de credinţă. Ticălosul, hulind pe Hristos Dumnezeul nostru, a zis către mucenic: „Mă minunez cum spuneţi voi, creştinii, că Dumnezeul vostru este născut dintr-o femeie şi vă închinaţi Celui răstignit de oameni. Aceasta nu este nebunie oare?"

Mucenicul lui Hristos a răspuns: „O, ighemoane, dacă vei voi să mă asculţi cu răbdare, îţi voi arăta mărturii despre Dumnezeul nostru din cărţile voastre; însă de la început îţi grăiesc că Unul este Dumnezeu adevărat, neschimbat din fire, fără patimă, născut mai înainte de veci şi veşnic; iar nu zeii cei mulţi care sunt supuşi patimilor şi schimbărilor, care s-au arătat sub ani şi şi-au luat sfârşitul. Nu ştii oare pe Hermes al vostru, cel numit Trismeghistos, adică întreit de mare? Asemenea şi pe Socrat? Aceştia spun că unul este Dumnezeu, iar nu mulţi. Mai întâi ascultă pe Hermes, care scrie astfel către doctorul Asclipie: «Stăpânul şi Ziditorul tuturor, pe care Îl numim Dumnezeu, a zidit lumea aceasta văzută şi simţită. Dar de vreme ce a văzut pe cea nevăzută, care este singură zidită preafrumoasă şi preaplină de toate bunătăţile, s-a minunat de dânsa şi a iubit-o foarte mult, ca pe o făptură a sa».

O, ighemoane, vezi din acestea că Hermes al vostru nu mărturiseşte că ar fi mulţi dumnezei, ci unul; căci dacă ar fi fost mai mulţi dumnezei, atunci n-ar fi fost o singură fire a dumnezeirii, ci mai multe firi care devin în timp! Voi ziceţi că unii din zei sunt mai dinainte, iar alţii mai pe urmă. Dar voi numiţi pe unul, zeul cerului; pe altul, al mării, iar pe alţii, ai altor lucruri ce se văd pe pământ. Oare nu pentru aceasta a fost osândit de atenieni ca să bea otravă Socrate al vostru, fiindcă lepăda pe zeii cei mulţi?

Iar pe aceia pe care voi îi numiţi zei fără de moarte, întâi Die, mai marele zeilor, ucigaşul de tată şi bărbatul surorii sale, oare nu petrecea în Creta şi nu se vede acolo până astăzi mormântul lui? Dar Poseidon al vostru nu era mai marele tâlharilor, răpitor şi pierzător şi mormântul lui nu se află în Calabria? Deci, cum ziceţi că zeii voştri sunt fără de moarte, când ei au murit ca nişte oameni şi mormânturile lor se văd şi toate lucrurile lor rele le ştiu bine scriitorii de cărţi greceşti şi latineşti? Aceştia sunt zeii voştri, care se mustră şi se hulesc nu numai de creştini dar şi de închinătorii lor".

Despre Hristos, Mântuitorul şi Dumnezeul nostru, a zis: „S-a născut din femeie şi S-a răstignit. Deci, ascultă despre Dânsul tainele care se găsesc şi în cărţile voastre. O proorociţă a voastră, care se numeşte Sibila, ale cărei cărţi le-a cumpărat cu mare preţ Taroviniu, împăratul Romei, a scris în cartea sa a doua, despre întruparea lui Hristos din Preacurata Fecioară, astfel: «Pe Cuvântul lui Dumnezeu, când Îl va naşte Fecioara, într-o zi însemnată, se va arăta o stea de la Răsărit, vestind oamenilor muritori acea mare minune. Atunci va veni la dânşii Fiul Dumnezeului Celui mare, purtând trup ca şi al celor de pe pământ. Aceluia filozofii îi vor aduce daruri: aur, smirnă şi tămâie şi toate acestea vor fi plăcute».

Asemenea şi despre crucea lui Hristos, tot aceeaşi Sibilă grăieşte: «O, fericite lemn, pe care va fi întins Dumnezeu, tu eşti vrednic nu pământului, ci cerului!» Apoi grăieşte încă şi despre a doua venire: «Împăratul cel mare, Care stăpâneşte toţi vecii, va veni din cer, voind singur să judece tot trupul şi toată lumea. Credincioşii şi necredincioşii Îl vor vedea că este Dumnezeu, căci va sta pe un scaun înalt şi va răsplăti fiecăruia după faptele sale».

Dacă vei mai voi să auzi şi oarecare vestiri ale lui Apolon Pitiul şi al lui Amonie cel din Libia şi ale lui Dodonie şi Pegramen, citeşte cu luare aminte cărţile lor şi vei şti că Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a fost vestit de dânşii mai înainte. El are să vină spre mântuirea şi înnoirea neamului omenesc, căci Iason, boierul Agonaviţilor, ce întreba pe Apolon din Delfi despre capiştea ce era zidită mai întâi în Atena, zicea: «Proorocule Apolon, cel cu chip de soare, spune-ne al cui va fi lăcaşul acesta în neamurile cele de pe urmă?» Apolon a răspuns: «Faceţi toate cele ce vă îndeamnă spre cinstire, iar eu vă spun că un Dumnezeu este Care împărăţeşte întru cei de sus şi al Cărui cuvânt nepieritor se va zămisli într-o Fecioară curată. El, Care dintr-un arc de foc va pleca ca o săgeată şi va trece prin mijlocul a toată lumea, prinzându-i pe toţi şi aducându-i spre darul Tatălui. Maica Lui va fi această biserică şi numele ei va fi Maria».

Iar când Vatos a întrebat pe Apolon, i-a răspuns: «Un bărbat ceresc îmi aduce primejdie asupra mea. Acela va pătimi, fiind Dumnezeu, dar nu va pătimi dumnezeirea, că amândouă vor fi în El, având de la Tatăl nemurire, viaţă şi putere. După maică El va avea moarte, cruce şi mormânt. Din ochii Lui vor curge lacrimi fierbinţi şi va sătura cinci mii de oameni cu cinci pâini, pentru care tot omul va zice: „Dumnezeul meu este Cel ce S-a răstignit, a murit, dar a înviat din mormânt şi la cer S-a înălţat»".

Sfântul Procopie, aducând pentru Hristos Dumnezeu astfel de mărturii din cărţile elineşti, ighemonul s-a făcut ca o aspidă,

nevoind să audă şi să înţeleagă. Deci, zicea sfântului cu batjocură: „Ales tâlcuitor de lucruri dumnezeieşti te-ai făcut pentru noi, ca şi cum ai purta cheile şi peceţile cereşti. Mai înainte însă de a începe să te muncesc, te sfătuiesc ca să încetezi cu acea multă vorbă mincinoasă şi, lepădându-te de creştinătate, să fii elin ca noi, supunându-te poruncii împărăteşti. Iar de nu, vei avea ca plată pentru împotrivirea ta cumplite chinuri. Atunci chiar nevoind, vei face cele poruncite".

Răspuns-a sfântul mucenic: „Dacă nu voieşti să cunoşti pe Dumnezeul Cel adevărat, pe Care toţi Îl vor vedea cu ochii cei sufleteşti, apoi tu ucide şi înjunghie trupurile omeneşti, taie-le în bucăţi mici pentru zeii tăi, căci eu jertfesc Dumnezeului meu jertfă de laudă. Pe noi ne numeşti nebuni, dar ştim pe Unul adevăratul Dumnezeu Cel viu; dar oare nu eşti tu nebun că aduci jertfe celor morţi? Nu eşti tu nebun că te închini pietrelor celor nesimţitoare? Dacă piatra căreia te închini ca unui dumnezeu este lucru bun, atunci pentru ce o ciopleşti şi o împarţi? Pentru ce, împărţind-o în multe bucăţi, alegi o bucată făcută cu asemănare omenească şi o numeşti dumnezeu şi îi aduci jertfe, iar celelalte bucăţi rămase le pui la vreo zidire proastă sau în noroi, călcându-le în picioare? Tot astfel faci şi cu lemnul. Tăindu-l, scoţi o bucată din care ciopleşti un idol şi căruia te închini, iar bucata rămasă o pui la alt lucru mai prost, sau o bagi în foc.

Deci, dacă piatra sau lemnul îţi este dumnezeu, apoi se cade să-l cinsteşti ca pe un dumnezeu. Iar dacă nici lemnul nici piatra nu este dumnezeu, atunci de ce, de la lemnul cel putred şi de la piatra cea nesimţitoare, ceri sănătate şi mântuire? Dacă vei numi fierul dumnezeu, apoi şi el este supus la puterea focului, se face moale şi se bate cu ciocanul. Se cade oare a bate pe Dumnezeu cu ciocanul? Dar dacă şi focul îl vei numi dumnezeu? Atunci şi el este puternic, atât cât are ceva să ardă, iar dacă nu vei pune lemne pe el, îşi slăbeşte puterea. El se poate stinge şi cu apă, deci cum poate să fie Dumnezeu nişte materii ca acestea care se micşorează una pe alta?"

Nesuferind ighemonul să audă unele vorbe ca acestea, a poruncit unui slujitor, cu numele Arhelau, ca să lovească pe mucenic cu sabia peste grumaji. Deci, sfântul îndată şi-a plecat grumazii sub sabie, fiind gata a muri pentru Domnul. Arhelau a ridicat sabia cu amândouă mâinile şi, când a vrut să lovească cu putere în grumaji, îndată i-au slăbit mâinile şi trupul şi, căzând la pământ, a murit. Văzând ighemonul aceasta, s-a înspăimântat şi a poruncit să lege pe mucenic cu lanţuri de fier şi să-l ducă în temniţă.

În ziua a şasea ighemonul, scoţându-l la judecată, a poruncit să-l bată cu vine de bou şi să-l împungă cu ţăpuşe de fier înroşite, iar rănile să le ardă şi să le frece cu oţet şi cu sare. După aceea a adus un jertfelnic de aramă pe care erau mulţi cărbuni aprinşi. Deci, punând în mâna dreaptă tămâie, a poruncit sfântului să o întindă pe acei cărbuni aprinşi, socotind că, nesuferind arderea focului, îşi va întoarce mâna şi astfel tămâia va cădea în foc, ca să zică că a adus jertfă zeilor. Astfel, sfântul a ţinut mâna două ceasuri deasupra focului, iar el, având mintea adâncită la Dumnezeu, nu băga de seamă la mâna ce ardea şi la jertfelnicul cel învăpăiat. Deci, toţi cei ce priveau la aceea se minunau şi preamăreau pe Hristos. Ighemonul şi diavolul, stăpânul său, s-au umplut de ruşine, iar sfântul, ridicând ochii spre cer, a grăit: *Ţinutu-m-ai de mâna dreaptă şi în sfatul Tău m-ai povăţuit. Dreapta Ta, Doamne, s-a preamărit întru tărie şi a sfărâmat pe vrăjmaşi. Dreapta Domnului a făcut putere şi tot ea m-a înălţat.*

După aceea, ighemonul a poruncit să-i lege mâinile mucenicului şi să-l spânzure spre muncire şi să lege de picioarele lui două pietre grele. Astfel a stat spânzurat sfântul multă vreme, întinzându-se de greutatea pietrelor atât de mult, încât oasele lui ieşeau de la loc. Luându-l de la chinuri şi dezlegându-i pietrele, ighemonul a poruncit să arunce pe răbdătorul de chinuri într-un cuptor aprins. Iar Sfântul Procopie, intrând în cuptor, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci şi a făcut rugăciune către Dumnezeu. Atunci îndată a ieşit o flacără din cuptor şi a ars pe toţi păgânii ce erau împrejur, iar sfântul a rămas fără vătămare, deoarece focul se schimbase în răcoare. De această preamărită minune s-au mirat şi s-au înspăimântat toţi şi chiar ighemonul a fugit în divan de frică. Unii din cetăţeni strigau la ighemon: „Pierde îndată pe vrăjmaşul acesta, că de nu te vei grăbi, el va pierde toată cetatea cu vrăjile lui!" Atunci ighemonul a hotărât asupra lui judecata de moarte, adică să-i taie capul cu sabia.

Scoţând pe sfânt la locul cel de moarte, el şi-a cerut timp de rugăciune. Stând spre răsărit şi înălţându-şi mâinile şi ochii spre cer, s-a rugat pentru cetate, pentru popoare, pentru cei din primejdii, pentru sărmani şi pentru văduve, ca toţi să fie păziţi prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Această rugăciune o făcea mai mult pentru ca păgânească necurăţie să se întoarcă degrabă la creştinească şi dreapta credinţă, iar Sfânta Biserică a lui Hristos să crească, să se înmulţească şi să strălucească până la sfârşitul veacului.

Sfârşind el rugăciunea, s-a auzit un glas din cer, prin care i se făgăduia să-i împlinească cele cerute, chemându-l în acelaşi timp la

moştenirea împărăţiei cereşti. Atunci Sfântul Procopie cu bucurie şi-a plecat sub sabie cinstitul lui cap şi, tăindu-se, şi-a pus sufletul pentru Domnul său, în 8 zile ale lunii lui iulie. Noaptea, venind oarecare credincioşi, au luat cinstitul lui trup şi învelindu-l şi ungându-l cu aromate şi cu giulgiu curat, l-au îngropat cu cinste la un loc vestit, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine toată cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI EPICTET PREOTUL ŞI ASTION MONAHUL

Pe timpul lui Diocleţian, păgânul împărat al Romei, era în părţile Răsăritului un oarecare bărbat îmbunătăţit, cu numele Epictet, care petrecea viaţa monahicească în rânduiala de preot. Din tinereţile sale a început a sluji lui Hristos. El făcea multe minuni, pentru că din pricina curăţiei vieţii sale luase de la Dumnezeu darul de a tămădui toate bolile între oameni şi a da lumină celor orbi; pe cei stricaţi îi curăţea, pe cei slăbănogi îi întărea şi izgonea diavolii din oameni. Spre vrednica încredinţare a sfinţeniei sale, să pomenim câteva din minunile lui.

Şezând el în chilia sa, care era într-un loc deosebit, departe de locuinţa omenească, şi îndeletnicindu-se cu obişnuitele lui rugăciuni şi gândiri către Dumnezeu, un comit oarecare a adus la dânsul spre tămăduire pe o fiică a sa de cincisprezece ani, care era slăbănoagă de toate mădularele. Deci, căzând la picioarele lui, îl ruga, zicând: „Miluieşte-mă, omul lui Dumnezeu, şi nu mă izgoni din faţa ta, precum şi milostivul Dumnezeu, Căruia îi slujeşti tu, nu izgoneşte pe nici unul când vine la Dânsul! Iată, am pe această fiică, una născută, care de trei ani zace întru slăbănogire, având toate mădularele înţepenite, încât abia stă vie. Deci, cred cu neîndoire că Acela, Care a tămăduit pe femeia ce avea scurgerea sângelui de doisprezece ani, Acela este puternic, ca şi pe fiica mea să o tămăduiască. Aceasta o va face numai când tu te vei ruga, milostivindu-te spre noi, căci şi noi suntem fii ai Bisericii lui Hristos şi suntem luminaţi prin Sfântul Botez".

Atunci Epictet, slujitorul Domnului, rugându-se mult lui Dumnezeu, a uns cu untdelemn sfinţit pe fecioara cea slăbănoagă şi îndată s-a sculat sănătoasă. Deci, cu toţii au mulţumit lui Dumnezeu. Apoi cuviosul a zis către comit: „De voieşti, iubitule, să nu

fie în casa ta nici un fel de neputinţă, în toate Duminicile să te împărtăşeşti cu inimă curată cu toţi ai casei tale din dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos". Apoi, după ce i-a spus aceasta, l-a trimis întru ale sale cu pace.

Altădată, a fost adus la dânsul un om îndrăcit, pe care l-a ţinut cuviosul la dânsul trei zile, muncind pe diavol cu rugăciunile făcute către Dumnezeu. Iar diavolul striga, zicând: „Ce nevoie şi ce primejdie rabd eu! Oare nu-mi era mai bine să stau în Frigia, în capiştea idolească şi acolo să fiu cinstit de mulţimea oamenilor în toate zilele cu jertfe şi închinăciuni? Iată acum sunt muncit de acesta, fără de vină". Dar Sfântul Epictet, în ziua a treia, certând pe diavol, l-a izgonit din omul acela.

Altădată, a fost adusă la sfânt o femeie bogată şi de neam bun, care era în necurăţia elinească. Ea era oarbă de ochi şi, căutând tămăduire de la mai mulţi doctori, n-a aflat-o. Deci, a rugat pe omul lui Dumnezeu, ca numai mâna dreaptă să-şi pună pe ochii ei orbiţi, pentru că auzise de la mulţi că multe minuni se fac prin cinstitele lui mâini şi se dă bolnavilor tămăduiri. Sfântul, văzându-i rugăciunea ei că este făcută cu toată credinţa, şi-a pus mâna dreaptă pe ochii ei, chemând numele lui Iisus Hristos, şi îndată femeia aceea a văzut cu amândoi ochii. Deci, striga, zicând: „Slavă, Ţie, Dumnezeul creştinilor!" De atunci, femeia aceea împreună cu toată casa sa, a crezut în Dumnezeul creştinilor. De vreme ce este mult a povesti cu de-amănuntul toate minunile acestui plăcut al lui Dumnezeu, cred că sunt destule aceste puţine ce s-au zis până acum, spre arătarea sfinţeniei lui; deci, să ne întoarcem către povestirea de faţă.

Un copil tânăr, cu numele Astion, din cetatea ce era în apropiere, fiul unui om puternic şi bogat, fiind în vârstă de optsprezece ani şi petrecând în rătăcirea închinării la idoli, a ieşit cu cei de o seamă cu el la obişnuitele plimbări tinereşti. Trecând el - după a lui Dumnezeu purtare de grijă - prim preajma locului unde era chilia slujitorului lui Dumnezeu, a voit să ştie cine locuieşte într-însa, acolo, departe de oameni. Deci, intrând înăuntru, a văzut pe un bărbat cinstit la chip. Acela, primindu-l cu dragoste, a început a-l întreba, zicând: „De unde eşti, fiule, şi cine sunt părinţii tăi?" Tânărul a răspuns: „Tatăl meu este mai marele cetăţii, maica mea este fiica senatorului Iulian, iar eu sunt fiul lor, unul născut. Ei se uită la mine ca la un mărgăritar scump".

Atunci sfântul a zis: „Bine ai zis, fiule, că părinţii tăi se uită la tine ca la un mărgăritar. Ei se uită numai, dar nu te au, pentru că fericitul tău suflet este mai scump decât tot mărgăritarul şi mai

iubit lui Hristos, Mântuitorul nostru, Care, precum văd, l-a ales Lui spre a Sa trebuinţă. De aceea, ascultă-mă pe mine şi leapădă toate deşertăciunile lumii acesteia trecătoare şi vremelnice, ca să câştigi cu toţi sfinţii, în veacul ce are să fie, veşnicile bunătăţi cele nevăzute. Toate acestea, câte se văd în lume, sunt trecătoare şi degrab pieritoare, iar acelea ce le-a gătit Dumnezeu, celor ce-L iubesc şi-L slujesc, acelea sunt veşnice, precum şi Dumnezeu singur este veşnic. Aurul şi argintul care se vede nu este adevărat, ci numai o amăgire vremelnică a oamenilor. Deci, eu îţi voi spune în ce chip se câştigă aurul cel adevărat, din ceea ce se scrie în cărţile noastre creştineşti.

Eu te sfătuiesc să-ţi cumperi de la mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogăţeşti şi să te îmbraci în haină albă, ca să nu se arate ruşinea goliciunii tale. Aurul cel lămurit este Hristos Domnul nostru, Care cu dragoste dumnezeiască învăpăiază inimile omeneşti. Deci tu, fiule, de vei voi să-L ai în inima ta, îndată ţi se vor găti bogăţiile cereşti şi te vei îmbrăca în haine albe care sunt: credinţa, nădejdea şi dragostea. În acestea îmbrăcându-te ca şi cu nişte platoşe, nu numai că vei fi mai presus decât lumea cea văzută, dar şi pe diavolul, pe care voi toţi îl cinstiţi ca pe un Dumnezeu, şi pe acela îl vei birui.

Pe lângă aceasta, să mai ştii, iubitule, că tatăl tău care te-a născut după trup, nu-ţi este tată adevărat, fiindcă te-a născut cu trup stricăcios care moare, ci atotputernicul Dumnezeu este Tatăl tău cel adevărat; deoarece, zidind sufletul tău cel fără de moarte, l-a luat din trupul tău cel zămislit din porunca Lui. Deci, altul este tatăl tău cel văzut şi altul cel nevăzut. Tatăl cel văzut este muritor şi vremelnic, aflându-se sub primejdii şi pătimiri, neputând nimic; iar Tatăl cel nevăzut este fără de moarte, veşnic, nefiind supus sub nici o pătimire, atotputernic şi atotţiitor.

Acela a zis şi te-a zidit în pântecele maicii tale. Acela a poruncit şi ai ieşit din pântecele maicii tale. Cu voia Lui ai ajuns într-această vârstă tânără. Dacă fiii sunt datori să cinstească pe tatăl cel trupesc, cu atât mai vârtos se cuvine să cinstească pe Acela, Care ne-a zidit pe noi după chipul şi asemănarea Sa, pe Acela care ne-a dat minte şi înţelegere şi ne-a pus să stăpânim peste lucrurile făcute de El; căci noi fiind robii Lui, ne-a împărtăşit cu darul Său ca să fim fii, fraţi şi prieteni. Deci, pe adevăratul Părintele nostru, Care ne-a dat atâtea bunătăţi, suntem datori a-L cunoaşte, a-L iubi, a-L cinsti şi a ne închina Lui întotdeauna.

Asemenea şi maica noastră cea adevărată, nu este aceea care ne naşte trupeşte în lumea aceasta, ci cea care ne naşte duhov-

niceşte în viaţa cea veşnică. Aceea care este logodită cu Mântuitorul nostru, cinstită de îngeri, înfrumuseţată de prooroci, preamărită de Apostoli, înălţată de mucenici şi de mărturisitori şi căreia Domnul nostru Iisus Hristos i-a pregătit cămara cea cerească.

Aceea se numeşte de oameni Sfânta Maică Biserica, al cărei glas este ca glasul turturelei care se îngrijeşte pentru puii săi; din ale cărei buze izvorăşte mirul învăţăturilor apostoleşti; din ai cărei ochi iese credinţa cea adevărată şi nădejdea cea fără de îndoială spre Dumnezeu; din ale cărei mâini pică smirna facerilor de bine şi din al cărei piept ies cele două Legi: cea veche, propovăduită de prooroci, şi cea nouă, propovăduită de Apostoli. Ea, prin Sfântul Botez, naşte spre nemurire pe fiii săi. Deci, apropie-te o, fiule, să sugi lapte de la pieptul maicii tale cea adevărată. Şi, ascultând sfatul meu, treci cu vederea bogăţiile cele vremelnice ale părinţilor tăi, ca să te învredniceşti a fi moştenitor al vistieriilor veşnice, care s-au pregătit fiilor lui Dumnezeu.

Ascultă pe Tatăl tău cel adevărat, care grăieşte prin mine către tine acestea: «Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa părinţilor tăi, şi mergi în pământul pe care ţi-l voi arăta, în pământul care izvorăşte miere şi lapte; adică învăţăturile proorocilor, ale Apostolilor şi ale Sfinţilor Părinţi». Deci, când vei împlini toate cele poruncite ţie, atunci se va da ţie moştenirea Raiului. Se vor deschide ţie vistieriile cerului. Se va da ţie slava împărăţiei celei de sus, unde vei vedea rânduielile îngereşti şi cetele tuturor sfinţilor. Acolo te vei sălăşlui cu aceia, ca un adevărat frate şi vei fi părtaş lui Dumnezeu ca un fiu".

Tânărul, pricepând şi ascultând toate cuvintele cele insuflate de Duhul Sfânt, ale omului lui Dumnezeu, şi crezând adevărate cuvintele aceluia, s-a umilit cu inima; însă nu îndrăznea să-i grăiască ceva într-acea zi, temându-se de tinerii care erau cu dânsul să nu-l spună la părinţii săi. Deci, închinându-se acelui cinstit bărbat, s-a dus.

A doua zi, foarte de dimineaţă, tânărul Astion s-a dus singur la Cuviosul Epictet, întocmai ca o albină înţeleaptă, ca să adune degrabă în acel loc mierea cea dulce. Intrând în chilie la preotul Domnului, i-a dat o închinăciune ca aceasta: „Bucură-te, apostolul lui Hristos, slujitorul Legii celei noi!" Sfântul i-a răspuns: „Bucură-te şi tu, tinere, cel preafrumos, pe care te văd că porţi haină mucenicească şi ai pe cap cunună din pietre scumpe". Deci, şezând, au început a vorbi. Stareţul i-a zis: „Fiule, sămânţa Domnului, pe

care cu darul lui Dumnezeu am semănat-o ieri în inima ta, a răsărit oare şi voieşte să aducă rod? Sau petreci încă în întunericul necredinţei?"

Astion a zis: „O, sfinte părinte, ţi-am spus ieri că sunt unul născut la părinţii mei şi foarte iubit lor. Mă tem a le pricinui lor această grea mâhnire, deoarece, când voi primi credinţa creştinească la arătare, ei, din întristarea cea fără de măsură, sau se vor arunca în mare, sau îşi vor pierde mintea, sau singuri îşi vor aduce moartea într-un fel. Astfel că, de unde eu mă nădăjduiesc de mântuire, să nu fiu pricinuitorul morţii părinţilor mei. Deci, de vei voi să primeşti sfatul meu, fă-mă pe mine creştin în taină, şi povăţuieşte-mă cum mă voi pregăti spre Botez. După ce vei săvârşi asupra mea toate după rânduiala creştinească, atunci te rog să-mi faci mie această dragoste: să mă iei cu tine şi să mergem spre o ţară îndepărtată, unde te va povăţui Dumnezeu, ca să nu vadă ochii mei lacrimile părinţilor. Să nu se vatăme conştiinţa mea, pentru mâhnirea şi dragostea lor şi acestea să nu fie împiedicarea mântuirii mele".

Sfântul stareţ, ascultând cuvintele acestea ale tânărului, s-a bucurat cu duhul şi i-a poruncit ca în toate zilele să postească şi să se ferească de spurcăciunile cele jertfite idolilor. Să se roage adevăratului Dumnezeu, Domnului Hristos, Mântuitorul lumii. Deci, tânărul Astion făcea acestea cu osârdie, iar în ascuns de casnicii săi, mergea la stareţ şi învăţa de la dânsul sfânta credinţă. După ce a înţeles bine toate cele despre Hristos şi a crezut în El fără de îndoială, atunci sfântul stareţ l-a botezat. Deci, nu după multe zile, au ieşit amândoi noaptea de acolo şi Astion a luat puţin argint, atât cât să le ajungă pe cale. Ducându-se ei la malul mării, au găsit o corabie plecând spre părţile sciţilor şi, intrând într-însa, au călătorit multe zile. Apoi au ajuns la o cetate ce se numea Almirida, care era la hotarele sciţilor, lângă fluviul ce se numeşte Dunărea. Nu departe de acea cetate, au găsit un loc deosebit, plăcut spre petrecere şi s-au sălăşluit acolo, zidindu-şi o chilie mică.

După plecarea lui Astion din casa sa, părinţii, nevăzând pe iubitul lor fiu, au început a-l căuta pretutindeni şi, negăsindu-l, făceau mare plângere şi tânguire, chemând în zadar numele fiului lor. Tatăl striga, zicând: „Astioane, preadulcele meu fiu, unde eşti acum? Astioane, preaiubitul meu fiu, unul născut, ce ţi s-a întâmplat? Oare vreo fiară te-a mâncat sau adâncurile apelor te-au primit? O, toiag al bătrâneţilor mele şi lumina ochilor mei, unde te voi mai căuta de acum, nu ştiu! În ce ţară voi trimite slugile mele pentru tine, nu mă pricep!"

Asemenea şi maica sa, rupându-şi hainele de pe sine şi bătându-se cu mâinile peste piept, se tânguia, zicând: „Astioane, cine te-a despărţit de mine, dulcele meu fiu? Socotesc că Dumnezeul creştinilor, trimiţând pe unul din ai săi, a întors inima ta, înşelându-te şi te-a luat de la noi. Vai mie, ticăloasa! Vai mie cea plină de amărăciune şi fără de sfârşit. Toate durerile şi ostenelile mele, ce le-am suferit cu naşterea şi creşterea ta, mi-au fost în zadar. Rodul pântecelui meu s-a uscat, pierindu-mi nădejdea şi slava şi şed ca o cetate pustie. Până acum am fost mamă, iar de acum nu mai sunt, fiind lipsită de unicul meu fiu iubit!" Astfel se tânguiau părinţii în toate zilele cu nemângâiere.

Petrecând lângă cetatea Almiridei, robii lui Hristos, Epictet şi Astion, duceau viaţă monahicească, luptându-se cu nevoinţele pustniceşti. Dar fapta cea bună şi sfinţenia lor nu s-a tăinuit, deoarece prin mâinile sfântului preot Epictet se făceau multe tămăduiri, încât poporul a început a veni la el. Într-una din zile, o femeie vestită a adus pe fiul său, care era cam la cinsprezece ani, mut, surd şi uscat şi, punându-l lângă picioarele sfântului stareţ, a început a zice către el: „De unde ai venit aici, nu ştiu; însă cred că, dacă vei voi, poţi să tămăduieşti pe fiul meu. Văd că chipul tău te arată, că eşti ucenicul Domnului Hristos, de Care am auzit multe şi preaslăvite minuni. Deci, dacă eşti ucenic al Aceluia, ajută-ne nouă, învaţă-ne să-L cunoaştem şi să fim şi noi robii Lui".

Sfântul a zis către ea: „O, femeie, dacă crezi din toată inima că Unul este adevăratul Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul şi pământul şi toate cele văzute de noi, îţi va fi ţie ceea ce doreşti". Zicând acestea, el a poruncit să ridice pe copil de la pământ, şi scuipând de trei ori în gura lui cea amuţită, l-a întrebat: „Spune, fiule, în care Dumnezeu se cuvine să credem? În idolii cei făcuţi de oameni, sau în Iisus Hristos, Cel răstignit, care acum te vindecă pe tine?" Iar copilul a strigat cu glas mare: „O, cinstite părinte, se cade să credem în Iisus Hristos, Cel ce întotdeauna arată oamenilor atâtea faceri de bine!" Văzând oamenii din Almirida o minune ca aceasta, au preamărit pe Dumnezeu şi în ziua aceea, mai mult de o mie de suflete, din amândouă laturi, au crezut în Hristos Mântuitorul nostru.

Darul lui Dumnezeu nu numai prin Sfântul Epictet lucra minuni, ci şi prin Sfântul Astion. Aşadar, ieşind el la râul Dunării ca să aducă apă, l-a întâmpinat un om îndrăcit; dar el, făcând semnul Sfintei Cruci spre acel îndrăcit, îndată a fugit diavolul din el, strigând: „O, Astioane, credinţa şi curăţia inimii tale a luat mare putere de la Dumnezeu asupra noastră!" Astion, trimiţându-se într-o

vreme de către stareţ la un loc oarecare, a văzut un om pe drum pe când venea, care căzuse de pe o zidire înaltă şi zăcea la pământ ca un mort, iar părinţii lui se tânguiau pentru el. Fericitul Astion, milostivindu-se spre el, s-a rugat în sine, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, precum ai întors la viaţă de la porţile morţii pe Evtih cel căzut jos de la etaj, prin Apostolul Tău Pavel, asemenea şi pe Enea l-ai ridicat din slăbănogirea cea de opt ani, prin Apostolul Petru, şi tot prin acel sfânt ai făcut să umble omul cel era olog din pântecele maicii sale, întărindu-i pulpele şi gleznele, aşa şi pe acest om ridică-l şi fă-l viu şi sănătos, prin mine, nevrednicul Tău rob!"

Rugându-se astfel, s-a apropiat de cel ce zăcea, zicând cuvântul Apostolului Petru: *În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te şi umblă!* Deci, apucându-l cu mâna dreaptă, l-a ridicat viu şi sănătos şi, după aceea, el a mers împreună cu părinţii lui în chilia fraţilor, strigând: „Unul este Dumnezeul lui Epictet şi al lui Astion! Cu adevărat Dumnezeul creştinilor este Unul Dumnezeu şi nu mă voi duce de aici, până ce într-această zi nu ne veţi face creştini pe mine şi pe părinţii mei!" Iar Epictet, preotul Domnului, chemându-i şi învăţându-i, le-a poruncit să postească şi să se pregătească de primirea darului cel sfânt; iar după câteva zile i-a luminat pe ei cu Sfântul Botez.

Diavolul, văzându-se ruşinat, nu numai de stareţ, dar şi de tânărul Astion, s-a lipsit de dobânda sa din sufletele omeneşti şi se rupea de zavistie. Deci, s-a înarmat asupra lor cu toate meşteşugirile sale, dar nimic nu sporea. Diavolul a gătit asupra tânărului, o vreme prielnică în chipul acesta. Ieşind într-o zi Astion la râu ca să ia apă fără binecuvântarea stareţului şi văzându-l vrăjmaşul neîngrădit cu binecuvântarea stareţului, îndată – prin voinţa lui Dumnezeu – a năvălit asupra lui cu nişte gânduri spurcate şi a tulburat sufletul tânărului. Întorcându-se Astion în chilia sa se ruşina să-şi mărturisească părintelui său gândurile acelea care l-au biruit; luptându-se cu ele trei zile, postea şi se ruga cu lacrimi. El îşi obosea trupul cu osteneli, însă nicidecum nu se depărtau de la el gândurile necurate, prin care, ca nişte săgeţi nevăzute, vrăjmaşul îl rănea pe el.

Văzând stareţul pe ucenic tulburat şi mâhnit, a zis către el: „Ce este aceasta, fiule, că te văd tulburat? Această mâhnire pe care o văd la tine, nu este mâhnirea sfinţilor care se îngrijesc de mântuirea lor, ci arată pe faţă duhovnicească întristare. Eu cred că mâhnirea ta este ruptură de moarte, precum şi mâhnirea care a ucis pe Ahitofel, sfetnicul lui Avesalom, şi care a pierdut pe Iuda, vânzătorul lui Hristos". Atunci Astion a început a mărturisi, zicând:

„Părinte, mai înainte de aceste trei zile, vorbeai cu nişte cinstiţi bărbaţi despre tainele cereşti şi eu aveam nevoie să ies la apă. Deci, m-am ruşinat a cere binecuvântarea ta înaintea acelor bărbaţi, căci n-am vrut prin aceasta să vă tai vorba voastră. Deci, neştiind tu, am ieşit la apă fără binecuvântarea ta. Însă în cale a năvălit spre mine un nor întunecat de gânduri spurcate. Iată, acum au trecut trei zile de când mă lupt cu ele şi nu pot să le gonesc şi pentru aceasta sunt supărat".

Sfântul stareţ, căutând cu groază la dânsul, a zis: „Pentru ce ai ieşit afară din uşa chiliei fără porunca mea? Pentru ce te-ai dus la râu fără binecuvântarea preotului lui Hristos? Nu ştii oare că binecuvântarea celui mai mare este zid nesurpat pentru cei tineri, că este paloş tare şi armă nebiruită asupra diavolului?" Zicând acestea, i-a poruncit să se întindă la rugăciune pe pământ în chipul Sfintei Cruci şi s-a întins şi stareţul. Şi astfel s-au rugat amândoi împreună lui Dumnezeu. Sculându-se ei de la pământ, după multă rugăciune, fericitul Astion a văzut un copil negru cu o lumânare aprinsă, fugind de la dânsul şi zicându-i: „Mărturisirea ta, Astioane, a sfărâmat astăzi puterile mele cele mari; iar rugăciunea voastră m-a lăsat fără arme".

Acei cuvioşi părinţi au vieţuit astfel acolo şi au întors multe suflete omeneşti de la înşelăciunea idolească la Hristos Dumnezeu. Un om oarecare, slujitor de idoli, s-a dus în cetatea Almiridei, la domnul acelei ţări, care se numea Latronian, şi i-a spus că cei doi sfinţi sunt fermecători şi înşală pe mulţi cu vrăjile lor, întorcându-i de la aducerea de jertfe zeilor. Mai marele cetăţii a poruncit să-i prindă îndată şi să-i arunce în temniţă. Deci sfinţii, fiind legaţi, se rugau neîncetat şi cântau Psalmii lui David, iar stareţul grăia către ucenic: „Iubitul meu fiu, dacă ne vor scoate la cercetare şi ne vor întreba de nume, de neam şi de patrie, să nu le răspundem nimic altceva decât numai acestea: «Suntem creştini. Acesta ne este numele, neamul şi patria şi alt nimic nu suntem, decât numai robi ai adevăratului Dumnezeu»".

A doua zi, mai marele cetăţii a poruncit să gătească divan în mijlocul cetăţii, iar propovăduitorii să dea de veste poporului, ca să iasă la privelişte. Deci, venind pe la trei ceasuri din zi, a şezut la judecată şi a trimis ca să scoată pe sfinţi din temniţă. Sfinţii venind înaintea lui, el a căutat înspre dânşii şi s-a spăimântat, pentru că a văzut faţa lor strălucind cu o oarecare lumină minunată a darului lui Dumnezeu. Sfântul Epictet era de şaizeci de ani, înalt la stat şi cu barbă lungă, împodobită de cărunteţe. Asemenea, Sfântul Astion era înalt la stat, foarte frumos la faţă, înflorit cu podoaba întregii înţelepciuni şi având vârsta de treizeci şi cinci de ani.

Mai-marele cetăţii, uitându-se spre ei, a tăcut ca la un ceas, neputând să zică ceva; apoi, abia deschizându-şi gura, a zis: „Să ne spuneţi cum vă numiţi, de ce neam sunteţi şi din ce ţară aţi venit aici". Sfinţii au răspuns: „Suntem creştini!" Mai-marele cetăţii a zis: „Ştiu că sunteţi din blestemata credinţă creştinească, dar să ne spuneţi neamul şi ţara voastră". Sfinţii au răspuns: „Suntem creştini, ştim pe Unul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos şi Lui Unuia ne închinăm; iar de urâciunile idoleşti ne îngreţoşăm, şi ne înstrăinăm de cei ce se închină lor, grăind cu Psalmistul: *Asemenea lor să fie cei ce îi fac pe ei şi toţi cei ce se nădăjduiesc spre dânşii!*"

Mai-marele cetăţii, auzind aceasta, s-a umplut de mânie şi a poruncit să-i dezlege pe sfinţi şi să-i bată multă vreme fără milă. Ei, fiind bătuţi, grăiau: „Doamne, Iisuse Hristoase, învăţătorul nostru, voia Ta să se săvârşească în noi!" Mai-marele cetăţii, văzându-i nebiruiţi, se aprindea mai mult de mânie şi le zicea: „Unde este Hristosul vostru, pe Care îl chemaţi neîncetat? Să vină acum să vă ajute şi să vă scoată din mâinile mele!" Sfinţii au grăit: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"

Atunci el, iuţindu-se şi mai mult, a poruncit să-i spânzure la muncire, să le strujească trupurile cu unghii de fier şi să-i ardă cu făclii aprinse. Ei strigau într-una: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!" Sfinţii, fiind astfel munciţi, se sfârşea la al şaptelea ceas din zi. După aceea mai-marele cetăţii a poruncit să-i ia de la muncire şi să-i ducă iar în temniţă. Dar unul din slujitorii care îi muncea, anume Vigilantie, auzind acele cuvinte ale sfinţilor pe care le grăiau neîncetat când pătimeau şi socotind că într-însele este oarecare putere vrăjitorească care uşurează trupul de durere când este în munci, a început a le avea în mintea sa, cugetând la ele ziua şi noaptea.

După trei zile a început a striga către popor, zicând: „Sunt creştin! Fie întru mine voia Domnului nostru". Apoi, alergând la sfinţi în temniţă, a învăţat de la dânşii sfânta credinţă şi, după puţine zile, s-a învrednicit de Sfântul Botez cu toată casa sa. Sfinţii, după întâia cercetare şi muncire, au petrecut în temniţă cinci zile; apoi iar au fost scoşi la judecată. Mai-marele cetăţii, neputând cu nici un fel să-i înduplece la păgânătatea sa, a poruncit a-i munci din nou. Mai întâi le-a frecat rănile lor de mai-nainte cu oţet şi cu sare, după aceea a umplut o căldare mare cu smoală şi fierbând-o tare, a aruncat pe mucenici într-însa. Dar ei petreceau nevătămaţi în smoala cea fiartă ca într-o scăldătoare şi ziceau adeseori cuvintele lor de mai înainte: „Suntem creştini! Fie întru noi voia Domnului nostru!"

Mai-marele cetăţii se mira, văzându-i vii şi nevătămaţi în căldarea cea fiartă şi zicea: „O, cât de mare este puterea vrăjitoriei creştineşti!" Apoi a poruncit să-i scoată din căldare şi să-i arunce în temniţă, nelăsând pe nimeni să se ducă la dânşii ca să le dea pâine sau apă, ca astfel să se topească de foame şi de sete. Sfinţii au petrecut treizeci de zile fără hrană şi fără băutură, hrănindu-se numai cu cuvântul lui Dumnezeu şi întărindu-se cu darul Duhului Sfânt.

Când sfinţii mucenici se cercetau şi se judecau la divanul cel din priveliştе înaintea a tot poporul, s-a întâmplat de a venit în vremea aceea un bărbat oarecare din părţile Răsăritului, astfel rânduind Dumnezeu. Acel bărbat a cunoscut pe Astion, deoarece ştia bine pe părinţii lui. Acela, întorcându-se în ţara sa, s-a dus la părinţii lui Astion şi le-a spus, zicând: „Am văzut pe fiul vostru în Almirida, cetatea Sciţilor, cu un oarecare stareţ, anume Epictet, suferind pătimiri pentru Hristos".

Părinţii, auzind aceasta, au rugat cu căldură pe acel bărbat să le spună dacă este adevărat, iar acela a întărit cu jurământ cele spuse. Deci, tatăl lui Astion a zis: „Dacă mă voi învrednici să văd faţa iubitului meu fiu, voi face îndată toate cele ce îmi va porunci şi mă va învăţa". Asemenea grăia şi maica sa: „Dacă îl voi vedea în viaţa mea pe fiul meu cel dulce, toate le voi lăsa şi îl voi urma, chiar de-mi va porunci să fiu creştină, nu mă voi lepăda, şi cu dânsul împreună nu mă voi teme de munci, nici a suferi moarte pentru Hristos". Grăind astfel, şi-au încredinţat casa şi averea lor la nişte prieteni credincioşi ai lor; iar ei au luat multe slugi şi slujnice şi s-au dus cu corabia în Sciţia. Însă mai înainte de a ajunge ei în cetatea Almirida, Sfinţii Mucenici Epictet şi Astion şi-au săvârşit cu bine nevoinţa pătimirii în acest chip.

După cele treizeci de zile, în care au fost chinuiţi în temniţă cu foamea şi cu setea, mai-marele cetăţii, scoţându-i iar la judecată, le-a zis: „V-am întrebat de multe ori de numele vostru, de neam şi de patrie, dar nu mi-aţi spus adevărul. Eu socotesc că nu sunteţi altceva decât nişte diavoli în trup, de vreme ce numai aceia sunt fără nume şi fără neam, de aceea vă numesc cu un nume ca acesta. Deci spuneţi-mi, o, diavoli întrupaţi, veţi aduce jertfe zeilor noştri sau nu? Dacă nu, atunci în această zi voi tăia capetele voastre". Sfinţii au răspuns: „Noi suntem creştini, nu diavoli. În numele lui Hristos izgonim pe diavoli din trupurile omeneşti. Deci, dacă tu voieşti, poţi să scapi de diavolul care petrece în tine, căci noi l-am putea izgoni pe el cu puterea lui Hristos, Dumnezeul nostru".

Atunci, mâniindu-se, mai-marele cetăţii a poruncit să-i bată cu pietre peste gură pe sfinţii mucenici; iar după ce i-au bătut foarte mult cu toiege, i-au osândit pe dânşii la moarte prin tăiere cu sabia. Deci sfinţii, fiind scoşi afară din cetate la locul de tăiere, au cerut de la ucigaşii lor să le dea voie să-şi facă rugăciune. Deci, stând cu faţa către răsărit, şi-au înălţat mâinile spre cer şi, înălţindu-şi mintea către Dumnezeu, s-au rugat vreme îndelungată. După aceasta, Sfântul Epictet s-a rugat ca să taie mai întâi pe Astion; dar acesta a grăit către dânsul: „Părinte, mai întâi ţie ţi se cade să primeşti această cinste, adică să te încununezi cu mucenicească cunună, pentru că tu eşti preotul Domnului, părintele şi învăţătorul meu, iar eu voi merge după tine!"

Sfântul Epictet a răspuns: „Fiule, şaptesprezece ani te-am păzit curat şi fără de prihană, cu darul lui Hristos, şi acum să-mi pierd osteneala mea de atâţia ani şi să te las singur? Oare nu ştii că meşteşugirile vrăjmaşului sunt subţiri şi greu de cunoscut? Deci, mă tem, ca nu cumva, fiind tânăr şi văzând moartea mea, te vei teme şi vei fi vrăjmaşului de batjocură. Nu aşa, fiule, ci eu să fiu ca Avraam, care a adus spre jertfă lui Dumnezeu pe Isaac, iar tu să mergi mai înainte de mine, ca tu să primeşti întâi cununa pătimirii; şi cred că Sfântul Mihail cu îngerii, Abel cu proorocii, Petru cu apostolii, Daniil cu mărturisitorii, au ieşit întru întâmpinarea ta şi aşteaptă să te primească, ca apoi, cu cântări dănţuitoare, să te ducă la scaunul lui Hristos, Mântuitorul nostru".

Sfântul Astion a răspuns: „Fie voia Domnului şi a ta, sfinte părinte!" Deci, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis: „Tu eşti apărătorul meu, Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu!" Apoi, plecându-şi capul sub sabie, s-a sfârşit. Sfântul Epictet, căzând peste trupul ucenicului său, ruga pe ucigaşii săi, ca tot aşa să-l ucidă şi pe el. Deci, lovindu-l cu sabia, a fost tăiat pentru Hristos. Apoi toţi cei ce erau acolo, păgâni şi creştini, privind spre cinstitele lor trupuri, le-au văzut strălucind ca nişte raze de soare, şi o bună mireasmă umplea locul acela.

După ce s-a făcut noapte, Vigilantie, cel mai sus pomenit, împreună cu toţi casnicii lui şi cu ceilalţi creştini, s-au dus şi au luat în taină trupurile mucenicilor; şi, învelindu-le în pânze curate, unse cu aromate, le-au îngropat cu cinste la un loc deosebit. Tot în aceeaşi noapte a căzut asupra lui Latronian, mai-marele cetăţii, un diavol cumplit; căci, sculându-se dimineaţa şi voind ca de obicei să meargă la divan, a început a vorbi cu necuviinţă ca un nebun. Apoi, apucând o sabie, s-a repezit la cei care erau cu dânsul şi a început a-i lovi. Dar aceia, văzându-l pe el îndrăcit, l-au prins şi

smulgându-i sabia din mâini l-au bătut. Deci, legându-i mâinile şi picioarele, l-au închis într-o casă mică, unde după două zile şi-a lepădat sufletul său cel rău, fiind sugrumat de diavol.

După sfârşitul sfinţilor mucenici, părinţii lui Astion, mergând cu corabia pe apă, s-au apropiat de cetatea Almirida, iar Sfântul Astion s-a arătat lui Vigilantie, zicându-i: „Tatăl meu şi maica mea vor veni aici ca să mă caute. Deci fă bine, frate, de ieşi la mal şi-i primeşte pe ei în casa ta. Odihneşte-i şi să-i mângâi, deoarece pentru mine s-au întristat şi obosit. Să-i înveţi să cunoască mântuitoarea credinţă şi să le spui măririle lui Dumnezeu". Deci, Vigilantie, mergând îndată la mal, a văzut o corabie venind, din care ieşind părinţii lui Astion, întrebau pe oamenii care se întâmplau acolo, dacă n-au văzut pe un om tânăr cu numele Astion. Vigilantie, apropiindu-se de dânşii, le-a zis: „L-am văzut şi l-am cunoscut pe el. Deci veniţi mai întâi să vă odihniţi în casa mea, apoi, vă voi spune despre dânsul". Atunci ei, bucurându-se foarte mult, au mers la dânsul şi s-au odihnit.

După aceasta, rugând ei pe Vigilantie să le spună despre fiul lor, acela le-a spus acestea: „Nu este mult de când Astion a fost în cetatea aceasta; însă, mai înainte cu câteva zile, s-a dus de aici cu un stareţ cinstit, într-o ţară depărtată, fiind chemat cu cinste de Împăratul cel slăvit ca să împărăţească cu Dânsul în negrăita slavă". Apoi, Vigilantie le-a spus despre cealaltă viaţă veşnică, despre sălăşluirile raiului şi împărăţia cerului, despre Hristos Domnul şi Împăratul cel fără de moarte, despre îngeri şi despre toate cetele sfinţilor, care împreună vieţuiesc cu Hristos şi întru care este numărat şi fiul lor, Astion.

Auzind părinţii lui cuvintele acestea pe care niciodată nu le auziseră, s-au minunat, s-au umilit şi au simţit în inimile lor o oarecare bucurie duhovnicească; dar mai cu dinadinsul întrebau cum s-a dus iubitul lor fiu acolo. Vigilantie, luându-i pe dânşii, i-a dus mai întâi în chilia sfinţilor mucenici, unde le-a arătat o Sfântă Cruce şi o carte a Evangheliei, care rămăsese de la dânşii. Deci, vorbind mult cu dânşii din Evanghelie, i-a făcut să creadă în Hristos. Atunci le-a spus lor despre pătimirea Sfinţilor Mucenici Epictet şi Astion şi cum şi-au dat sufletele lor pentru Hristos. Apoi i-a dus pe ei la locurile unde erau îngropate trupurile sfinţilor. Plângând ei acolo din destul, Vigilantie le-a poruncit ca de cu seară să stea la rugăciune şi să se roage cu dinadinsul toată noaptea lui Hristos Dumnezeu.

Trecând miezul nopţii şi începând a răsări luceafărul, deodată a strălucit peste ei o lumină ca un fulger şi o mireasmă minunată

mirosea. Deci au văzut pe sfinţii mucenici stând înaintea lor într-o podoabă negrăită. Atunci Sfântul Astion cuprinzând pe maica sa cu dragoste şi sărutând-o pe dânsa i-a zis: „Bine ai venit aici, Marchelino, ucenică a lui Hristos şi maica mea!" Asemenea şi Sfântul Epictet, cuprinzând capul tatălui lui Astion, l-a sărutat, zicându-i: „Iubite frate Alexandre, bucură-te întru Domnul că te-ai învrednicit a te ridica în numărul credincioşilor şi te-ai arătat vrednic de fericirea cea veşnică". După aceasta amândoi au zis lui Vigilantie: „Bucură-te şi tu, iubite frate, căci cu tine s-a împlinit Scriptura care zice: „De va întoarce cineva pe cel păcătos din rătăcirea lui, va mântui suflet din moarte şi va acoperi mulţime de păcate". Apoi, au mai vorbit cu dânşii din destul şi alte cuvinte mângâietoare şi pline de dulceaţă duhovnicească; iar după un ceas s-au făcut nevăzuţi.

Ei, din vedenia aceea şi din vorbirea cea dulce cu sfinţii, de ce fel de bucurie s-au umplut, nu este cu putinţă a spune. Deci, şi-au vărsat inimile lor în rugăciune şi mulţumire înaintea lui Dumnezeu, că s-au învrednicit a vedea în slava cerească pe iubitul lor fiu pe care îl căutau de atâta vreme îndelungată cu durere în inimă.

Într-acea vreme, în ţara sciţilor era un episcop creştin, cu numele Evanghel. Acela, deşi se ascundea în vremea prigonirii, însă înştiinţându-se de moartea mai marelui Latronian, a mers fără de frică în cetatea Almiridei, cercetând şi întărind pe credincioşi. Vigilantie s-a dus la acest arhiereu cu părinţii lui Astion şi i-a spus cu de-amănuntul toate cele despre dânşii, cum şi despre sfinţii mucenici. Episcopul, fericind pe sfinţii mucenici, a primit cu bucurie pe părinţii lui Astion, care se întorseseră la Hristos şi i-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

După aceasta, Alexandru şi Marchelina, petrecând multe zile în postire şi în rugăciuni lângă mormântul mucenicilor, s-au întors la ale lor. Deci, vânzând averile cele multe pe care le aveau, le-au împărţit săracilor, oprind puţin pentru hrană. Astfel au vieţuit cu dumnezeiască plăcere, până la sfârşitul lor.

Sfinţii Cuvioşi Mucenici, Epictet Preotul şi Astion Monahul, cu cununa mucenicească s-au preamărit în ceruri, iar Alexandru cu Marchelina, trecând de la cele pământeşti, s-au învrednicit în partea sfinţilor cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea, slava şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ŞI DREPTUL PROCOPIE, FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN USTIOG

Fericitul Procopie se trăgea cu neamul din nemţi. Deci, fiind neguţător bogat, a venit cu multă marfă în marea cetate Novgorod. Văzând el toată rânduiala Bisericii Răsăritului şi cunoscând că credinţa ortodoxă este bună, a iubit-o foarte mult, dorind să se povăţuiască de la dânsa desăvârşit şi să o primească pe ea. Deci, căuta un bărbat insuflat de Dumnezeu, de la care s-ar fi învăţat şi luminat. Auzind de cuviosul părinte Varlaam, care nu departe de Hotin ridicase o mânăstire, că este bărbat iscusit şi plin de duhovnicească înţelepciune, a mers la dânsul şi, învăţându-se din destul dreapta credinţă, a primit Sfântul Botez.

Apoi şi-a împărţit toată averea săracilor, dând şi mânăstirii aceleia o parte oarecare, şi astfel s-a făcut singur sărac de bună voie pentru dragostea lui Hristos. El a trecut cu vederea nu numai lumea cu poftele ei, ci şi pe dânsul, pentru că a lepădat viaţa nebunească, făcându-se înaintea oamenilor ca un om fără de minte şi nepriceput, având mintea sa adâncită către Dumnezeu. Acei care îl ştiau pe el, văzându-i viaţa, au început a-l ferici, zicând: „Acest om este mare înaintea lui Dumnezeu, deoarece venind aici din alte părţi şi fiind de altă credinţă, s-a întors la dreapta credinţă şi multa lui avere a împărţit-o săracilor şi singur, iubind sărăcia, s-a făcut nebun pentru Hristos".

Auzind fericitul Procopie de multe ori nişte cuvinte ca acestea, s-a mâhnit foarte mult şi, nesuferind să fie lăudat de oameni, a plecat de acolo în părţile Răsăritului, luând multe supărări de la cei neînţelegători. Deci, venind în cetatea Ustiog, a vieţuit într-însa. Apoi, umblând ziua prin cetate, se prefăcea a fi nebun, pentru care era batjocorit de mulţi şi chinuit cu bătăi, mai ales de copiii cei nepricepuţi. Noaptea, mergând el la biserici, se ruga Domnului cu lacrimi pentru cetate, pentru oameni şi pentru slujitorii săi, zicând: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta". Când avea nevoie să se odihnească de osteneală, se arunca pe gunoaie şi murdării, iar iarna pătimea de ger şi de zăpadă într-o haină groasă şi ruptă, fiind jumătate gol. Vara răbda zăduful şi arşiţa soarelui şi primea hrană foarte puţină de la oamenii cei temători de Dumnezeu şi aceasta nu în toate zilele. De la cei bogaţi niciodată nu voia să ia nimic şi adeseori petrecea multe zile fără hrană.

Petrecând el o viaţă ca aceasta, s-a făcut mucenic de bună voie, chinuindu-se cu foamea şi cu setea. Şi rătăcind, umbla gol, luând ocări, bătăi şi batjocuri. El umbla prin uliţele cetăţii lipsit, necăjit şi chinuit şi nu-i era vrednică toată lumea. Haina ruptă ce o avea o purta aruncată pe umăr, având spatele gol, gata spre bătăi, încât şi la dânsul se împlinea Scriptura: *Spatele meu l-am dat spre bătăi şi fălcile mele spre lovire cu palmele, iar faţa mea nu am întors-o de la ruşinea scuipărilor.* Pentru o viaţă ca aceasta s-a sălăşluit în el darul lui Dumnezeu şi i s-a dat darul proorociei, ca mai înainte să vadă şi să spună cele ce vor să fie, precum va arăta cuvântul ce ne stă înainte. După aceasta el a început a locui în foişor lângă sobornicească biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, rugându-se totdeauna cu lacrimi şi cerând cu multe rugăciuni cele folositoare cetăţii. Rugăciunea lui era bineprimită înaintea lui Dumnezeu şi mult putea, fiind puternică a întoarce de la oameni dreapta mânie a lui Dumnezeu, de care lucru se va spune îndată.

Odată a voit Dumnezeu ca, pentru înmulţirea păcatelor omeneşti, să piardă cetatea Ustiog cu fulgere şi pietre căzute din nor precum altădată a ucis cu pietre din nori pe oamenii din Amoreia, care se împotriviseră lui Isus al lui Navi. Creştinii cei păcătoşi care nu se pocăiesc şi care se tăvălesc în legi spurcate ca în noroiul tinei, sunt potrivnici lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pornindu-l pe dânsul spre mânie şi răsplătire, dar spre care Domnul, ca spre vrăjmaşii Săi, se înarmează şi îi pierde pe ei. Aşa s-a înarmat Dreptul Răsplătitor asupra cetăţii Ustiog, care L-a mâniat pe Dumnezeu. Deci a lăsat astfel asupra acestei cetăţi pedeapsa şi pieirea, pe care Sfântul Procopie, de mai înainte ştiind-o, a proorocit-o, precum de demult Proorocul Ionà s-a făcut propovăduitor de pocăinţă în cetatea Ninive.

Într-o zi de Duminică, fiind, după obicei, cântare de obşte în biserică, Sfântul Procopie a început a îndemna pe popor spre pocăinţă, zicând: „Fraţilor, pocăiţi-vă de greşelile voastre şi milostiviţi pe Dumnezeu prin post şi rugăciuni, căci de nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri prin grindină şi foc, pentru că mânia lui Dumnezeu va veni asupra voastră". Dar ei nu s-au uitat la cele zise de dânsul, ci grăiau între ei: „Acest om este fără de minte, fiindcă niciodată nu grăieşte ceva cu pricepere". Deci, după cântarea dumnezeieştii Liturghii, Sfântul Procopie stătea în pridvor plângând şi tânguindu-se nemângâiat ziua şi noaptea; iar oamenii care veneau la biserică, văzându-l neîncetat plângând, îi ziceau: „De ce plângi, nebunule? Care este necazul inimii tale?" Fericitul le răspundea:

„Fraţilor, *privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită*". Dar ei nu socoteau cuvintele lui întru nimic. A treia zi, ieşind el în pridvor, s-a dus prin cetate, propovăduind tuturor oamenilor cu multe lacrimi şi strigând că se apropie pedeapsa lui Dumnezeu, zicând: „Pocăiţi-vă, oamenilor, plângeţi pentru greşelile voastre şi vă rugaţi că doar îşi va întoarce Dumnezeu dreapta Sa mânie şi nu vă va pierde cetatea pentru înmulţirea fărădelegilor, ca pe Sodoma şi Gomora". Însă oamenii cei împietriţi la inimă, nu luau aminte de propovăduirea lui, ci mai ales îl batjocoreau ca pe un om fără minte. Dar sfântul era răbdător fierbinte pentru toţi către Dumnezeu, arătând chip de pocăinţă prin el şi milostivind pe Dumnezeu ziua şi noaptea prin neadormite rugăciuni cu lacrimi.

În duminica următoare, la amiază, a venit peste cetate un nor întunecos, încât s-a întunecat lumina zilei, făcându-se ca o noapte întunecoasă, iar poporul văzând neobişnuitul întuneric al zilei, făcându-se ca o noapte întunecoasă, nu se pricepea şi zicea în sine: „Ce va să fie aceasta?" Apoi s-au ridicat nori mari cu fulgere neîncetate din patru părţi, năvălind asupra cetăţii. Erau tunete aşa de înfricoşate, încât nu se auzea om cu om vorbind. Pământul se clătina de înfricoşata groază a tunetelor, iar din fulgere se făcea arşiţă mare. Atunci poporul a cunoscut că vine pierderea sa prin mânia lui Dumnezeu, care s-a pogorât asupra cetăţii. Deci şi-a adus aminte de propovăduirea Sfântului Procopie şi de proorocia lui. Atunci toţi au alergat în sfintele biserici, dar mai ales în biserica cea sobornicească a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, vărsând multe lacrimi şi rugându-se, ca să fie mijlocitoare către Fiul său şi Dumnezeu, pentru oamenii care au greşit şi au atras mânia lui Dumnezeu spre ei.

Rugându-se către Dumnezeu, ca Proorocul Moise cel de demult, striga: „Iartă, Doamne, acestui popor păcatele lor, iar de nu, şterge-mă din cartea Ta, în care m-ai scris". Făcându-se de Sfântul Procopie şi de tot poporul rugăciune lungă şi cu plângere către Dumnezeu, s-a arătat din icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, o minune preaminunată. Din chipul ei a ieşit mir ce curgea ca din izvor. Din acel mir s-au umplut vasele bisericeşti şi în ceasul acela s-a schimbat văzduhul. Norii cei înfricoşaţi cu fulgerele şi tunetele s-au dus în locuri pustii, fiind departe de cetate ca la douăzeci de stadii şi acolo, plouând pietre mari înfocate, a sfărâmat multe păduri şi le-a ars, iar din dobitoace pe nici una n-a ucis, prin apărarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cu rugăciunile Sfântului Procopie. Pietrele acelea ce cu mânia lui Dumnezeu au căzut pe acele locuri pustii, se văd şi până acum, ca păcătoşii să se

întoarcă la pocăinţă. Iar din mirul acela, care a curs din chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se ungea poporul pentru oarecare, aceia prin ungere câştigau tămăduire şi sănătate. Atunci s-a făcut bucurie mare cetăţii aceleia ce s-a izbăvit de văzuta pierdare şi de dăruirea mirului cel tămăduitor, care l-au primit din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Sfântul Procopie, plăcutul lui Dumnezeu, după obiceiul său, îşi prefăcea nebunia sa, acoperindu-şi cu înţelepciune faptele sale cele bune înaintea oamenilor. Iar ce fel era răbdarea lui în pătimirea cea rea şi în ce chip era cu dânsul mila lui Dumnezeu, se vede din cele ce urmează. Într-un an, a fost o iarnă mai cumplită decât în alţi ani. Gerul fiind nesuferit şi vântul suflând cu furtună, a căzut atunci o zăpadă prea mare, încât multe case au fost acoperite şi mulţi oameni şi dobitoace au degerat, nu numai pe drumuri, ci şi în cetate şi prin sate. Păsările cădeau moarte pe pământ, săracii răbdau primejdie mare, suspinând şi tremurând, încât mulţi dintr-înşii au murit.

Acea nemăsurată asprime de iarnă a ţinut multă vreme. Din acea pricină şi Sfântul Procopie a pătimit multe şi cumplite răutăţi, cu trupul său cel gol. Căci, ieşind noaptea din pridvorul bisericii, a mers la nişte case mici ce erau în preajma bisericii, unde petreceau săracii şi voia să se încălzească puţin la dânşii. Dar săracii, simţind venirea lui, unii încuiau uşile înaintea lui, iar alţii, ieşind cu beţele împotriva lui, îl băteau şi-l izgoneau de la dânşii, zicând: „Du-te, nebunule, de aici! Du-te!" Plecând el de la dânşii, a intrat într-o casă pustie şi a găsit într-un ungher zăcând câini. Deci, s-a culcat lângă ei ca să se încălzească puţin, dar câinii, sculându-se, au fugit de dânsul. Robul lui Dumnezeu, văzând că nu numai oamenii, dar şi câinii fug de el, zicea în sine: „Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până în veac!" Deci, s-a întors iarăşi în pridvorul bisericii şi a şezut acolo strângându-se şi tremurând cu trupul. Deznădăjduindu-se de viaţa sa, aştepta cea mai de pe urmă răsuflare şi se ruga ca Dumnezeu să-i ia sufletul.

După aceea, îndată a simţit în sine căldură şi, deschizându-şi ochii, a văzut înaintea sa pe îngerul lui Dumnezeu, arătându-i-se cu aceeaşi asemănare, precum altădată s-a arătat Sfântului Andrei, cel din Constantinopol. Într-o vreme când gerul era mai cumplit, fiind deznădăjduit de viaţă, îngerul avea în mâinile sale o ramură de rai, înflorită cu diferite flori, cu care atingându-se de faţa fericitului Procopie, i-a încălzit trupul lui prin frumoasa mirosire a acelor flori precum altădată lui Andrei. Astfel Sfântul Procopie, în reaua sa

pătimire, fiind văzut şi acoperit cu mila lui Dumnezeu, a petrecut acea cumplită iarnă fără de vătămare. Toate acestea ce i s-au făcut lui, le-a spus iubitului său prieten, unuia din clericii bisericeşti, anume Simeon, care era plăcut lui Dumnezeu şi plin de fapte bune. El a fost după aceea născătorul Sfântului Ştefan al marelui Perm. Dar de vreme ce s-a pomenit de aici tatăl Sfântului Ştefan, se cade ca şi de maica lui să nu trecem cu tăcerea proorocirea Sfântului Procopie, care la începutul venirii lui în cetatea Ustiog, a fost astfel:

În vremea cântării Vecerniei în biserica sobornicească, o copilă mică, anume Maria, fiind de trei ani, a mers acolo cu părinţii săi. Văzând-o fericitul Procopie, i s-a închinat ei până la pământ, apoi, în auzul tuturor oamenilor, a zis: „Iată vine maica marelui învăţător Ştefan, episcopul Permului". Zicând aceasta, mulţi socotitori se mirau în sine, zicând: „Oare se poate să fie în Perm episcop?" Într-acea vreme, ţara Permului încă nu era luminată cu sfânta credinţă şi nu se afla nici un creştin într-însa. Toţi erau atunci în rătăcirea închinării de idoli, până în zilele Sfântului Ştefan, care, după proorocia Sfântului Procopie, s-a născut dintr-acea fecioară Maria, după ce ea a venit în vârstă şi s-a împreunat după lege cu Simeon cel de mai sus.

Era minunată proorocia acestui drept, căci, prefăcându-se nebun, purta în mâna sa trei vătraie, pe care, de le ţinea în vreo vară cu capetele întinse în sus, el făcea îndestulare de pâine şi de toate roadele pământului. Iar când le purta cu capetele întoarse în jos, atunci arăta lipsă şi nerodirea pământului, deşi nu cu cuvinte, însă prin închipuirea acelora se făcea prooroc. El se ducea adeseori la malul râului care se numea Suhona, lângă care era cetatea Ustiog. Acolo şedea pe o piatră şi privea la cei ce înotau cu luntrele şi se ruga cu jale lui Dumnezeu pentru dânşii să le facă înotarea uşoară. Deci, atât iubea acel loc şi piatra de pe malul râului, încât ruga de multe ori pe oamenii care se întâmplau pe acolo, ca după moartea lui, să-i îngroape trupul în acel loc şi pe mormânt să-i pună acea piatră.

Vieţuind ani destui şi văzându-şi mai înainte sfârşitul său, s-a dus noaptea la mânăstirea Sfântului Arhanghel Mihail şi, lângă acea mânăstire, s-a mutat către Domnul, neştiind nimeni de sfârşitul lui, care a fost la 8 iulie, în ziua pomenirii celui de un nume cu el, plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Mare Mucenic Procopie. În noaptea aceea a căzut zăpadă mare, ca de două palme, acoperind tot pământul şi tot rodul şi a fost frig, ger şi vifor. Dar nimic n-a vătămat din rodurile pământului, căci arşiţa soarelui,

topind repede zăpada, s-a făcut vreme bună. La cântarea de dimineaţă a acelei nopţi, preoţii şi clericii, nevăzând pe Procopie în biserică, s-au mirat că niciodată fericitul nu lăsa cântarea bisericească de zi şi de noapte. Deci, căutând împrejurul bisericii nu l-au găsit. Nevăzându-l nici la Liturghie, au început a-l căuta pretutindeni. Căutându-l trei zile, nu l-au găsit; iar a patra zi, l-au găsit mort lângă mânăstirea Arhanghelului Mihail, pe marginea podului, acoperit de multă zăpadă, ce o adusese viscolul. El zăcea cu faţa în sus, cu mâinile strânse pe piept, în chipul crucii, având şi ochii închişi cum se cade.

Deci, luându-l ei, l-au dus cu cinste pe umerii lor în sobornicească biserică, în pridvorul unde petrecea mulţi ani şi, cântând după obicei cele de deasupra gropii, l-au îngropat aproape de malul râului Suhona, precum se rugase mai înainte.

Astfel a fost îngropat la locul plăcut lui, iar piatra pe care şezuse adeseori, o puseră pe mormântul lui, însemnând anul, luna şi ziua sfârşitului său. Dar mult chinuita lui viaţă şi mai înainte vederea lui nu erau date în scris dintâi, ci se cunoşteau numai din povestiri, de cei de mai înainte, celor de pe urmă, până ce după mulţi ani, începând a se face minuni la mormântul lui, s-a zidit o biserică pe cinstitele lui moaşte.

Apoi s-a aşezat a se prăznui ziua morţii lui, pentru tămăduirile cele multe ce se dădeau de toată boala. Atunci şi faptele minunatei lui vieţi, multe, puţine, câte n-au fost trecute în uitarea de veci, fiind povestite de oameni vrednici de credinţă, s-au adunat şi s-au scris întru cinstita pomenire a plăcutului lui Dumnezeu Procopie, spre folosul celor ce o citesc şi o ascultă şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A NOUA

VIAŢA SFÂNTULUI SFINŢITULUI MUCENIC PANGRATIE, EPISCOPUL TAVROMENIEI

Părinţii acestui sfinţit mucenic au fost din hotarele Antiohiei, de pe vremea în care S-a pogorât la neamul omenesc Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu şi pentru oameni S-a făcut om iubitor de oameni. Ei auzind de minunile prealuminate, care le făcea în Ierusalim Stăpânul Hristos, s-au dus acolo împreună cu fiul lor Pangratie. Auzind şi de învăţătura preadulce a Mântuitorului, au crezut în ea şi s-au botezat în numele Preasfintei Treimi. Apoi s-au întors la casa lor, lăudând pe Domnul. Ei au trăit multă vreme cu cinstire de Dumnezeu şi apoi s-au săvârşit; iar Pangratie a rămas în casa lor, sporind în înţelepciune, pricepere, cugetare şi în citirea dumnezeieştilor Scripturi.

După Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer, Apostolul Petru, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu în cetăţi şi în laturi, a venit şi în părţile Pontului. Aflând acolo pe Pangratie, acesta l-a primit cu dragoste, ca pe un apostol al Mântuitorului Hristos, şi l-a odihnit de-ajuns slujindu-i toţi din casa lui. Petru spunându-le multe învăţături, mulţi au crezut, iar el i-a botezat împreună cu toţi robii lui Pangratie, şi le-a hirotonisit episcop, un bărbat preaînţelept şi ucenic, cu numele Maximin. Pangratie şi-a dat toată averea sa ca milostenie săracilor şi ce îi mai rămăsese a dăruit-o robilor săi, zicând: „Vă dau libertate şi toate lucrurile ce se află în casa mea: aur, argint, pietre scumpe, haine şi toate averile mele nemişcătoare, vii şi ţarini, deci Stăpânul nostru Hristos să vă întărească în frica Sa, că eu mă duc cu apostolul, să propovăduiesc Sfânta Evanghelie".

Preaînţeleptul Pangratie, aşezând bine acestea, a căzut la picioarele Sfântului Petru, zicând: „Apostole al lui Hristos, iată, mă

dau în mâinile lui Dumnezeu şi sufletului tău". Petru a învăţat pe cei ce au crezut, să păstreze dreapta credinţă curată, Sfântul Botez neîntinat şi să sufere orice patimi şi chiar moartea, pentru credinţă şi pentru împărăţia cerului. Întărindu-i cu acestea şi cu alte mântuitoare cuvinte, s-a dus la mare şi, găsind o corabie, a plecat în Antiohia. Acolo a găsit pe unul din apostoli, anume Marchian, trimis din Ierusalim, şi care întorsese pe mulţi la adevărata credinţă. Petru i-a botezat şi i-a întărit cu învăţătura, şi a făcut multe minuni, tămăduind bolile şi gonind diavolii din oameni. Apoi a zis către Marchian şi către Pangratie: „Fiii mei, luaţi şi voi soarta episcopiei, şi duceţi-vă în părţile Apusului, ca să propovăduiţi pe Hristos, după cum ştiţi". Ei, ducându-se la ţărmurile mării, prin îngrijirea lui Dumnezeu, au găsit două corăbii din Sicilia, care erau gata de plecare. După ce a spus aceasta apostolului, ei s-au dus să vorbească cu corăbierii. Aceia, văzând pe apostoli îmbrăcaţi cu slava cea de sus, s-au cucernicit faţă de dânşii. Că, auzind cuvântul lui Dumnezeu, i-a umbrit pe dânşii cu darul Preasfântului Duh şi, crezând, s-au botezat cu toţii.

Luând cuvenita binecuvântare şi sfânta sărutare de la Sfântul Petru, Marchian a intrat în corabia lui Gomil, iar Pangratie, în a lui Licaonid. După câteva zile, Pangratie a ajuns într-un loc al Siciliei, care se numea Falcon, şi unde era de mult timp o grădină a unei femei cu numele Falconia. Aceasta a născut un fiu foarte frumos şi l-a numit Falcon. Plimblându-se ea odată prin grădină, deodată copilul a murit şi, îngropându-l acolo, i-a zidit o capişte mare şi frumoasă, iar deasupra mormântului său a pus un idol mare cioplit din piatră, pe care l-a numit zeul Falcon. Aceluia îi jertfea trei tineri şi şaptezeci şi trei de viţei aleşi de parte bărbătească. De atunci încolo, rătăciţii făceau în toţi anii astfel de jertfă necuraţilor diavoli. Deci, după ce Sfinţitul Pangratie a ieşit din corabie şi a stat pe pământ, ţinând în mână un toiag în formă de cruce, diavolii care locuiau în idol, clătinându-l pe el tare, au strigat plângând: „O, zeule Falcon, foc a venit să te gonească pe tine, căci Fiul lui Dumnezeu, Care S-a născut din Fecioara Maria, a trimis aici o sabie ca un fulger. Aceea a luminat locul acesta, iar pe noi ne-a înfricoşat. O, Licaonide, cum l-ai adus aici şi n-ai ars corabia ta!"

Atunci Pangratie a făcut semnul Sfintei Cruci, jurând pe diavoli, să înceteze glasurile şi sunetele, iar ei au tăcut. Atunci Licaonid a zis către Pangratie: „Să nu te apropii de necuratul Falcon, că pe mulţi a omorât". Dar el a răspuns: „Noi avem darul Sfântului Duh şi nu ne temem de diavoli. Deci, vino după noi, ca să vezi slava lui Dumnezeu şi pierderea lui Falcon". Apoi, luând

Sfânta Cruce, Sfânta Evanghelie şi icoana Domnului Hristos şi, apropiindu-se de necurata capişte, a făcut mai întâi rugăciune spre răsărit, către adevăratul Dumnezeu, ca să-i dea lui înţelepciune şi putere, să întoarcă pe cei răi la adevărata credinţă şi să gonească de acolo pe diavoli. Apoi, după rugăciune a strigat, zicând: „O, necuraţilor diavoli, vă jur pe voi cu Sfânta Treime, să ridicaţi pe nesimţitorul Falcon şi toată capiştea, aşa cum se află, şi să o aruncaţi departe în mare, ca la treizeci de stadii, şi acolo să vă afundaţi împreună cu ea".

Deci, deodată cu cuvântul sfântului, s-a făcut zgomot mare şi s-au arătat mulţime de diavoli în formă de corbi şi vulturi, care au răpit capiştea şi idolul şi i-au aruncat în mare. Licaonid văzând aceasta s-a minunat. După aceasta a cerut voie sfântului să aducă dar, după cum avea obicei, ighemonului insulei, cu numele Bonifatie, asemenea şi lui Avrilian, mai marele cetăţii. Iar sfântul i-a zis: „Du-te cu pace şi vezi să nu te despartă cineva de dragostea lui Hristos".

Plecând el, a adus ighemonului daruri foarte scumpe. Ighemonul l-a întrebat despre părţile Răsăritului, cum petrec dregătorii. Iar el i-a răspuns: „Toate eparhiile sunt în linişte, că pacea marelui şi adevăratului Dumnezeu i-a umplut pe ei şi păzeşte pe cei ce cred întru Dânsul". Atunci i-a povestit lui minunea cea mare pe care o săvârşise sfântul şi L-a propovăduit pe Hristos, spunându-i toate câte a văzut şi a auzit de la Pangratie.

Pe când vorbeau ei, au venit acolo tânguindu-se toţi necuraţii popi şi au strigat fără de rânduială, zicând: „O, preaputernice ighemoane, mare necaz am întâmpinat, căci doritul nostru zeu Falcon s-a prăpădit cu toată capiştea lui cea slăvită, încât nici locul jertfelnicului nu se mai cunoaşte". Atunci Bonifatie le-a zis lor: „Popii marilor zei ai Travomeniei, mergeţi şi cercetaţi, dacă nu cumva a voit mai multă jertfă, şi pentru aceasta ne-a defăimat pe noi şi s-a dus în alt loc. Deci voi cerceta şi eu, ca să ştiu cum a fost pricina".

Acestea zicându-le, i-a liberat pe ei, iar pe Licaonid îl întreba să-i spună iarăşi despre Hristos. Căci multă veselie primea sufletul său auzind mărturisirea Evangheliei. Atunci i-a povestit lui pe larg cu de-amănuntul câte a auzit despre Domnul Hristos, apoi despre Petru şi despre Pangratie, cum a poruncit el diavolilor de a afundat capiştea şi idolul în mare. Auzind acestea dregătorul, s-a bucurat şi i-a zis lui: „Rogu-te pe tine, prietenul meu, mergi din partea mea şi te închină Sfântului Pangratie şi-l roagă pe el să vină, ca să văd şi eu pe un bărbat cinstit ca acesta". Atunci el i-a răspuns:

„Ascultă-mă, domnul meu. De iubeşti pe Hristos, porunceşte propovăduitorilor să dea de ştire în toată cetatea şi în părţile de primprejur, că vrei să faci alergarea de cai şi să iei în scris pe toţi. Cu ocazia aceasta, vei face praznic, şi astfel va veni acolo şi marele Pangratie".

Cuvântul acesta a plăcut dregătorului şi îndată a trimis veste în toată eparhia lui. Deci, s-au adunat ca la două sute de mii bărbaţi, şi pe toţi i-a ospătat cu cină îndestulată. Apoi, a doua zi dimineaţa, au venit toţi la câmp, iar Licaonid s-a dus la Pangratie şi i-a spus lui despre multa evlavie a ighemonului, cum că doreşte să-l vadă şi să vorbească împreună; deci, să meargă acolo.

Pangratie n-a voit să meargă din pricină ca să nu se tulbure poporul. Dar a zis lui Licaonid să aducă pe ighemon la el, după ce va sfârşi praznicul. Aşa a şi făcut. Deci, când ighemonul a mers la Pangratie, l-a găsit îmbrăcat cu sfintele veşminte, şezând pe scaun şi având înaintea lui icoana Domnului Hristos şi Sfânta Cruce. Ighemonul, văzându-l pe el cu atâta slavă, i s-a închinat lui pentru că a văzut lumină dumnezeiască, care îi înconjura faţa lui. Iar sfântul l-a ridicat şi l-a sărutat. Apoi, sculându-se tremurând, a strigat zicând: „Mare este Dumnezeul creştinilor! Cred în Tine Iisuse Hristoase, Dumnezeul cel adevărat!"

Atunci sfântul l-a binecuvântat cu semnul crucii şi i-a poruncit să şadă aproape de dânsul. El însă a zis: „Cum să mă apropii de tine, că văd văpaie împrejurul tău?" Atunci sfântul, cunoscând că darul Duhului Sfânt era în veşmintele lui cele preoţeşti cu care era îmbrăcat, a poruncit să iasă toţi puţin afară, şi apoi iarăşi să vină. După aceea s-a dezbrăcat de sfintele veşminte, şi atunci Bonifatie n-a mai văzut focul, şi astfel a stat lângă dânsul şi a ascultat cuvintele lui cele mântuitoare.

După ce a cinat cu măsură din cele ce Dumnezeu le-a trimis, sfântul le-a zis lor: „Fiii mei, ne-am ospătat trupeşte, acum să ne ospătăm şi duhovniceşte". Deci, mergând în mijlocul casei, a luat sfintele veşminte şi cânta slujba Utreniei. Dar când a ajuns la cântarea „Sfinte Dumnezeule...", o minune s-a întâmplat: acoperământul casei s-a deschis şi a venit un fulger la noi, iar noi de frică am căzut cu feţele la pământ, însă sfântul ne-a ridicat, zicând: „Nu vă temeţi, că Iisus Hristos, a venit să lumineze inimile voastre şi să-L cunoaşteţi pe El". Atunci a luat o Evanghelie scrisă evreieşte, în care erau scrise patimile şi tainele Mântuitorului Iisus Hristos, adică Naşterea, Răstignirea, Învierea şi celelalte, şi citind Evanghelia Sfinţitului Matei, a învăţat îndeajuns pe dregător până la miezul nopţii. Mulţumind el sfântului, a mărturisit că crede din toată inima în Domnul Hristos.

Deci, închinându-se sfântului şi luând iertare s-a dus. Licaonid a zis către sfânt: Dregătorul a zis să mergem în cetate ca să-i binecuvintezi palatul". Iar el a răspuns: „Bine, fiule; dar necuraţii diavoli vor plânge pierderea lor, şi vor căuta să se lupte cu noi. Deci, ia scrisoarea aceasta şi după ce o vei citi prin toate capiştile, arunc-o în capiştea necuratului Lison şi să fugi". În scrisoarea aceea zicea: „Pangratie, robul lui Iisus Hristos, către Lison, necuratul zeu al Tavromeniţilor. Primind scrisoarea mea să o citeşti şi celorlalţi necuraţi zei, şi să nu faceţi tulburare, ci să fiţi ca nişte surzi şi muţi".

Luând Licaonid scrisoarea, s-a dus şi a aruncat-o la idol. Deci, în ceasul al treilea din noapte a venit un glas către sfântul, zicând: „Robul lui Dumnezeu, am făcut după cum ai rânduit, mergi în cetatea ta". Atunci sfântul şi-a luat oamenii şi a mers la ighemon, care i-a întâmpinat cu multă cinste şi i-a ţinut 40 de zile în palat. Dar popii idolilor s-au adunat în divan, zicând: „O, ighemoane, s-a apropiat praznicul marelui zeu Lison, deci, porunceşte poporului să-i facă jertfă de-ajuns, ca să nu se mânie şi să fugă şi el ca Falcon". Iar el a zis: „Mergeţi de pregătiţi cum voiţi".

După aceea a întrebat în taină pe Pangratie, ce să facă, iar el i-a răspuns: „Păzeşte-te de astăzi să nu mai jertfeşti zeilor, ci să fii tare în credinţă; iar dacă doreşti să iei Sfântul Botez, să zideşti o biserică unde să fac jertfa mea, fiindcă nădăjduiesc în Domnul nostru Iisus Hristos, că ne va izbăvi de nevăzuţii vrăjmaşi". Bonifatie i-a zis: „Cinstite părinte, sunt gata să fac orice mi-ai porunci, numai arată-mi chipul şi locul, şi eu voi face cu bucurie". Atunci ei au mers împreună la marginea cetăţii despre răsărit, şi i-a însemnat forma bisericii într-un loc bine potrivit. Iar biserica a fost gata în 30 de zile.

Pe când Pangratie săvârşea Sfânta Liturghie, toţi câţi erau în biserică, au văzut un foc înfricoşător, care, ca un fulger, lumina toată biserica în chip prealuminat. Când sfântul a isprăvit Sfânta Liturghie, au căzut toţi zeii Tavromeniei, zdrobindu-se. Popii nu ştiau nimic de acea pricină, pentru că nu erau acolo. Deci, sfântul a împărtăşit cu Sfintele Taine pe cei botezaţi, iar pe ighemon nu l-a împărtăşit. Atunci acesta a întrebat pe Licaonid în taină de acea pricină şi i-a spus: pentru că nu era creştin desăvârşit; şi deci, nu era vrednic de sfinţita împărtăşanie. După Liturghie, ighemonul a luat pe toţi dregătorii ca să-i ospăteze în palatul său. Sfântul, şezând la masă, a pus la dreapta sa pe Licaonid, iar la stânga pe ighemon, după cum a făcut şi alte dăţi. Binecuvântând pâinea întru pomenirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a dat tuturor de au mâncat, iar după ce s-au ospătat, i-a liberat pe toţi.

Necuraţii slujitori, mergând în capişti să tămâieze pe idoli şi negăsindu-i, au plâns pierderea zeilor lor. Deci, în toată cetatea s-a făcut tulburare mare. Cei mai mulţi s-au adunat în palatul ighemonului, strigând unele ca acestea: „Ce faci, Bonifatie, nevrednice ighemon? De ce nu vii să vezi ce au pătimit zeii tăi, cumplitule? Oare nu sunt ei care te-au îmbogăţit şi te-au cinstit atât de mult pe tine? Atunci pentru ce nu-i cinsteşti, şi nu te mâhneşti împreună cu noi? Pe când tu te bucuri şi prăznuieşti cu veselie, noi plângem".

Auzind ighemonul ocările poporului, s-a înfricoşat. Deci, suindu-se în locul cel mai înalt al divanului, împreună cu 60 de soldaţi îmbrăcaţi în aur, a zis acestea către popor cu vorbă smerită şi blândă: „Preaînţelepţi bărbaţi tavromeni, nu ocărâţi ighemonia cu nedreptate şi nu vă mâniaţi fără de socoteală asupra mea, care nu v-am greşit cât de puţin. Deci, faceţi ceea ce v-am zis şi altădată, când a pierit Falcon, adică căutaţi pe cărturarii cei mai înţelepţi şi rugaţi-i să caute în cărţile voastre, până ce vor afla pricina pentru care au fugit zeii noştri. Pentru că nu le mai facem jertfă, de aceea ne-au urât? Sau că a venit un alt Dumnezeu mai tare şi mai puternic decât ei şi Căruia neputând să I se împotrivească, au căzut de frică? Şi după ce vom afla adevărul vom face ce este mai de folos, adică, dacă au fugit pentru puţinele jertfe ce li se aduc, să le înmulţim cât voiesc, iar dacă este un alt Dumnezeu mai tare, să credem în Acela, şi să nu mai avem trebuinţă de ei. Deci, duceţi-vă în capişte voi cei mai cucernici şi cu rugăciune întrebaţi pe zei, să vă arate pricina".

Acest sfat al dregătorului a plăcut la toţi. Deci, au ales pe unii ce ştiau vrăji şi farmece şi au pus treizeci şi doi la tot jertfelnicul, strigând şi întrebând mult timp. Însă le-a răspuns un drac, pe care îl numea Lison, zicând: „Ce aţi venit la mine şi mă lăudaţi în zadar? Ce am făcut până acum, am făcut! Dar de azi nu vă mai nălucim, pentru că dumnezeirea cea în trei ipostasuri a cercetat zidirea Sa şi a trimis Cuvântul Său, tămăduind pe toţi". Iar ei au răspuns: „Ce zici, Lison? Care zeu este mai puternic decât tine?" Iar diavolul a răspuns iarăşi: „Acela Care a făcut cerul, pământul, marea şi toată lumea şi a zidit pe om. El a trimis acum asupra noastră sabie de foc, cu care a pierdut pe Falcon, pe Die şi pe ceilalţi zei şi pe mine nelucrător m-a făcut de azi înainte, iar pe Licaonid, ucenicul lui Hristos l-a adus aici".

Auzind rătăciţii acestea, se tânguiau că şi-au pierdut nădejdea şi se rugau iarăşi neputinciosului lor zeu, să le dea ajutor. Deci, aruncând vrăji, au scris numele celor de neam bun ai cetăţii şi pe

care va cădea vraja, să-l jertfească ca să îmbuneze pe diavol. Numele pe care l-au scos întâi, a fost al ighemonului. Atunci poporul s-a bucurat şi înjunghiind tauri şi ţapi, a umplut pahare de sânge, şi luând ramuri de mirsină şi de dafne, au alergat toţi la palat, strigând: „O, preabunule ighemoane, marele zeu Lison te-a cerut spre jertfă, şi toţi te fericesc, că şi în lumea aceasta ai fost ca şi în toată viaţa ta cinstit şi slăvit, iar acum cu jertfa aceasta te faci ca un Lison şi Joe după moarte fără de moarte. Zicând acestea au alergat să pregătească cele potrivite jertfei. După aceea, Bonifatie s-a dus degrabă la biserică, şi căzând la picioarele sfântului, i-a povestit primejdia cu preaamare lacrimi, că voiesc să-l aducă spre jertfă diavolului. Pangratie, i-a zis: „Fiule, du-te şi să nu te temi de nimic, că mâine voi veni la jertfă împreună cu tine şi atunci toţi veţi vedea puterea lui Hristos".

La al noulea ceas din noapte, sfântul s-a sculat să-şi facă pravila sa după rânduială. Însă în capiştea cea mare a lui Lison, închinătorii de idoli i-au ridicat şi i-au pus pe zei la locurile lor, ca să zică ei către popor că s-au ridicat singuri. Dar când sfântul a început trâmbiţa cea duhovnicească, făcându-şi pravila sa în biserică, au căzut iar la pământ toţi idolii cei ridicaţi şi s-au sfărâmat. Deci, poporul a fugit de acolo şi alerga, minunându-se. Iar când au trecut pe lângă biserică şi au auzit pe sfântul cântând, au rămas uimiţi de acea cântare duioasă, pe care n-o auziseră niciodată. Căci glasul sfântului era foarte dulce şi melodios, iar biserica nu se vedea, fiindcă era întuneric împrejurul ei.

Sfântul după ce şi-a săvârşit pravila, a ieşit şi a stat la uşă; apoi, gonind întunericul cu semnul Sfintei Cruci, a deschis ochii păgânilor. Văzând ei biserica, şi sfântul arătându-li-se ca un înger cu adevărat al lui Dumnezeu, s-au înfricoşat şi l-au întrebat, zicând: „Te jurăm pe puterea marilor zei, să ne spui dacă eşti Dumnezeu sau om?" Sfântul le-a răspuns: „Eu nu sunt Dumnezeu, nici nu slujesc ca voi necuraţilor diavoli, ci sunt zidirea lui Dumnezeu precum sunteţi şi voi. Deci, sunt trimis de adevăratul Dumnezeu ca să vă propovăduiesc cuvântul vieţii şi al adevărului şi, de mă veţi asculta, veţi afla viaţa cea veşnică. Vă voi vesti despre marele şi neurmatul Dumnezeu, Care a făcut lumea, a zidit firea omenească şi dăruieşte îndulcirea veşnică celor ce-L iubesc, iar aceia pe care voi îi numiţi zei, sunt diavoli şi cei ce cred într-înşii se duc împreună cu ei în munca cea veşnică".

Oamenii, auzind acestea, s-au umilit zicând: „Noi vedem în tine darul cu adevărat dumnezeiesc şi credem că vrednicia ta este mai puternică decât a zeilor, dar să nu-i pedepseşti, fiindcă ne-au

ajutat în războaie de multe ori". Sfântul le-a zis: „Duceţi-vă şi pregătiţi pe ighemon spre jertfa lui Lison, după cum aţi cugetat, şi acolo vă voi arăta puterea Dumnezeului meu".

Plecând ei de la sfântul, ziceau unul către altul: „Omul acesta se pare că grăieşte adevărul, căci de nu era Dumnezeul lui mai puternic, n-ar fi prăpădit pe zeii noştri". Atunci Xantip, fiind mai mare peste filozofi, a zis către ceilalţi: „Ascultaţi, bărbaţi preaînţelepţi: Voi m-aţi ales şi m-aţi rânduit la meşteşugul doctoricesc de care m-am îngrijit după putere. Acum câteva zile a venit la mine un om cu chip minunat şi vrednic, şi mi-a dat o carte, zicând: «Xantipe, ia această carte doctoricească, dată de puterea cea de sus». Zicând acestea, s-a făcut nevăzut. Eu, citind cartea, am aflat că este scrisă de patru oameni, care cu un glas povesteau despre Iisus Hristos, că este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu. Deci socotesc că acest om a venit să-l propovăduiască pe dânsul, căci cum am ajuns cu cartea în casa mea, toată s-a luminat de o lumină cerească şi câţi neputincioşi zăceau acolo, munciţi de felurite boli, toţi s-au tămăduit în acel ceas".

Poporul, auzind acestea de la Xantip, a voit să se întoarcă la sfânt, dar diavolul nu i-a lăsat pe nici unul, ci i-a silit să se ducă la palat. Ei, luând pe ighemonul Bonifatie, l-au dus la Lison, şi dezbrăcându-l, l-au legat cu mâinile înapoi, mulţumind pe necuratul diavol. Bonifatie căuta într-o parte şi în alta să vadă pe Pangratie, şi zicea cu plângere amară: „O, păcatele mele, la ce fel de moarte amară sunt dat eu ticălosul! Unde eşti, părinte Pangratie? Ai zis că vei veni la jertfă, să pierzi pe nesimţitorul Lison şi acum nu te arăţi, ci mă laşi singur? Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă ca un milostiv!"

Fraţilor, Lison acesta avea un şarpe foarte mare şi prea înfricoşat, care bea sângele jertfelor. Marele Pangratie, îmbrăcându-se cu sfinţitele veşminte, s-a făcut tot ca o văpaie de foc şi, ajungând cu cinstita Cruce la locul unde era legat Bonifatie, îndată s-au dezlegat legăturile singure, iar cei ce erau împrejur, toţi au căzut la pământ, nesuferind strălucirea sfinţitelor veşminte. Atunci el i-a binecuvântat şi toţi s-au sculat. Deci, apropiindu-se de păgânitul Lison, a zis acestea: „Diavole necurat, te jur în numele Preasfintei Treimi să fugi din locul acesta şi să te afunzi în mare împreună cu Falcon!" Atunci diavolul a făcut îndată un zgomot mare, încât toţi s-au cutremurat; apoi idolul s-a dezrădăcinat din acel loc înfricoşat şi neclintit, împreună cu diavolul care era sălăşluit într-însul, şi a căzut în mare, iar haina lui Lison, adică acel şarpe mare, a rămas în groapă. Atunci sfântul l-a legat de grumaji

şi l-a tras afară. Şarpele, făcând mai întâi o şuierătură groaznică, s-a despicat de sus până jos. Poporul, văzând nişte minuni ca acestea preaslăvite, a strigat: „Mare este Dumnezeul lui Pangratie!"

Apoi îndată au sfărâmat paharele, iar taurii şi ţapii care îi înjunghiaseră i-au aruncat să-i mănânce câinii şi, în scurt, toată jertfa au prăpădit-o. Sfântul a poruncit să lege pe şarpe cu funii şi să-l târască până la mare. Deci, pe când tinerii îl trăgeau pe pietre, i se dărăpăna carnea şi i se vedeau oasele. Unul din aceia a scos cu multă osteneală securile, ca să-l păzească spre pomenirea minunii, şi punându-l în cântar, a tras şaptezeci de litre.

Fericitul Pangratie a dat tuturor arvuna Sfântului Botez şi i-a pecetluit cu cinstita Cruce. Iar ei au intrat în capiştile idolilor, au aruncat la pământ pe idolii cei mici, i-au sfărâmat pe toţi, i-au scuipat şi i-au călcat în picioare. Apoi sfântul s-a suit într-un loc înalt, ca să-l vadă toţi câţi erau acolo, ca la o sută de mii şi mai mulţi. După aceea, făcând rugăciune pentru dânşii, i-a binecuvântat, zicându-le: „Acum duceţi-vă la casele voastre şi vă curăţiţi, postind trei zile, şi rugaţi-vă Domnului, să vă învrednicească să primiţi Sfântul Botez. După trei zile mulţimea a venit, aducând fiecare lumânări şi îmbrăcăminte pentru dumnezeiescul Botez.

Astfel Sfântul Pangratie a botezat în acea zi douăzeci şi patru de mii, şi s-a făcut în toată cetatea bucurie mare şi veselie. Veneau încă şi cei ce locuiau aproape de muntele Etna şi se botezau, auzind de facerile de minuni ale sfântului. Căci el tămăduia şchiopi, orbi, slăbănogi, idropici, îndrăciţi şi alţi neputincioşi. Apoi Xantip filosoful a adus sfântului Sfânta Evanghelie şi i-a spus pricina, precum s-a zis mai sus. Iar Sfântul a citit-o poporului şi toţi au primit-o cu bucurie şi cu mare evlavie.

După două ceasuri, a venit la sfântul o femeie leproasă, care era preoteasă a idolilor, şi i-a zis cu vicleşug: „Dacă Hristos îmi va da tămăduire, mă voi boteza". Sfântul, cu toate că ştia bine gândul ei cel viclean, totuşi a tămăduit-o cu cuvântul; căci, făcând pe dânsa semnul cinstitei Cruci, îndată s-a tămăduit. Dar ea, în loc să dea mulţumire lui Dumnezeu şi sfântului, grăia cuvinte urâte şi vătămătoare. Pentru aceasta, Sfântul a zis către dânsa: „O, femeie, fiindcă ai îndrăznit să ispiteşti pe Dumnezeu, care ţi-a dat sănătate, să ştii că El poate să întoarcă iarăşi lepra asupra ta".

Zicând acestea, a luat de pe pământ cojile leprei ce căzuseră de pe trupul ei, şi i le-a aruncat în faţă, zicând: „Fiindcă nu mărturiseşti darul tămăduirii, Dumnezeu să fie binecuvântat şi să-ţi dea pedeapsa îndoită". Zicând aceasta, îndată i s-a aprins ca o văpaie tot trupul ei, din creştet până în picioare. Din acea pricină

ea a făcut băşici care s-au spart, încât de pe dânsa curgea apă fierbinte. Acestea îi făceau atâta durere, încât ticăloasa chinuindu-se, striga şi zicea: „Miluieşte-mă, robul adevăratului Dumnezeu, că nu mai nădăjduiesc în necuraţii zei, ci numai în tine; deci, roagă pe Domnul Iisus Hristos, să-mi dea tămăduire!"

Sfântul, milostivindu-se, a făcut rugăciune pentru dânsa, a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci şi astfel s-a tămăduit, fiindcă a crezut din tot sufletul. Apoi, învăţând-o dreapta credinţă, într-a opta zi a botezat-o şi a făcut-o diaconiţă, punându-i numele Benedicta. Ea, după aceea, şi-a sfărâmat toţi idolii, a dus pe sfântul într-o grădină a ei şi arătându-i o mulţime de aur, i-a zis să-l împartă la săraci. Însă ea spunea că în ţara aceea nu se găsesc săraci. Sfântul i-a zis: „Dacă vrei să te mântuieşti, urăşte aurul, că iubirea de avuţii este rădăcina tuturor relelor. Deci fugi de dânsa, căci vei câştiga bogăţie în cer". De atunci ea şi-a lăsat toată bogăţia şi slujea în biserica Domnului cu sârguinţă.

Sfântul a mai tămăduit şi pe altă femeie, care avea la grumaji o patimă nevindecată, asemenea şi pe mulţi bărbaţi care aveau multe feluri de boli. El a botezat în ziua aceea opt mii de bărbaţi afară de femei şi de copii, apoi a slujit Sfânta Liturghie ca să-i împărtăşească. Atunci a sosit şi ighemonul Bonifatie, cu mulţime de popor, iar când sfântul a înălţat Sfintele Taine, biserica s-a deschis deasupra şi a venit un foc ceresc, care l-a înconjurat. Cei ce vedeau, s-au înfricoşat şi nimeni nu îndrăznea să se apropie de împărtăşanie, pentru că vedeau faţa lui ca o făclie de foc. Sfântul le-a zis: „Fiii mei, apropiaţi-vă şi nu vă temeţi, căci focul acesta nu arde, ci luminează pe cei ce se împărtăşesc". Atunci a împărtăşit pe toţi credincioşii care erau botezaţi, iar pe cei necredincioşi i-a făcut catehumeni, adică i-a pregătit pentru Sfântul Botez şi a treia zi a botezat cinci mii.

După aceasta, Bonifatie a spus sfântului, că vrea să facă război cu potrivnicii eparhiei lui. Deci, să-l binecuvinteze, ca să biruiască pe vrăjmaşi, şi să-l sfătuiască în ce câmp să facă războiul. Sfântul i-a poruncit să adune acolo în Tavromenia ostaşii din toată eparhia sa, adică de-ai săi, şi să se roage pentru dânşii. Deci, a trimis vestitori în toată eparhia sa şi în douăzeci de zile s-au adunat toţi, care erau 540.000. Dar să nu fie cineva neîncrezător de mulţimea poporului, căci cetatea aceasta a Tavrului şi a Meniei era mai bogată şi mai cinstită decât toate cetăţile Siciliei şi Calabriei. Deci, s-a adunat la câmp tot poporul, care avea dorinţă să vadă pe sfânt. El şi-a luat sfintele veşminte, a ieşit în câmp cu dregătorul şi s-a suit într-un loc înalt ca să-l vadă toţi. Ostaşii, văzând faţa lui

luminând ca o lumină, credeau că este Dumnezeu şi se întrebau unii pe alţii: „De unde a venit un astfel de Dumnezeu minunat?" Credincioşii ziceau: „Oamenii nu sunt dumnezei, ci robi ai adevărului şi Atotputernicului Dumnezeu". Atunci, cei mai mulţi au crezut în Hristos, cerând Sfântul Botez.

Deci, sfântul s-a pregătit să slujească acolo înaintea mulţimii, Sfânta Liturghie, ca să-i întărească mai bine. Credincioşii au venit să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine, iar cei nebotezaţi, având dorinţă să vadă taina aceasta a Sfintei Liturghii, s-au apropiat de el şi aruncând armele la pământ, priveau cu mare cucernicie. Atunci s-a făcut o minune ca aceea, care s-a făcut mai înainte cu Moise, când a dat în Sinai legea poporului, căci un nor s-a pogorât şi a acoperit pe marele Pangratie, şi poporul, văzând aceasta, a căzut la pământ minunându-se, iar când a înălţat Sfânta Pâine, norul s-a suit la cer. Mulţi elini crezând că sfântul era Dumnezeu, îi ziceau: „Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne învredniceşte şi pe noi de darul Tău". Sfântul s-a suit pe piatră ca mai înainte, şi le-a povestit pe scurt taina dumnezeirii. Pentru aceea toţi au crezut din tot sufletul, cerând Sfântul Botez, mai înainte de a se duce la război. Deci, făcându-i catehumeni, le-a poruncit să postească trei zile, apoi i-a botezat pe toţi.

Atunci s-a făcut în toată tabăra mare praznic şi le-a hirotonisit preot în locul său pe un ucenic pe care-l avea, cu numele Evagrie, cel care a scris viaţa acestuia cu iubire de adevăr şi încredinţare. Pe acela l-a trimis să-i mărturisească şi să-i împărtăşească în război. El a pus pe un argintar de a făcut la steaguri, la cel dintâi, chipul Domnului Hristos, iar la celelalte, Sfânta Cruce, şi astfel să le poarte în război înaintea tuturor. Când a voit să plece mi-a poruncit să slujesc Sfânta Liturghie, zice Evagrie cel mai sus numit, ca toţi să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine. Deci, săvârşind cu frică dumnezeiasca Liturghie, Sfântul Pangratie s-a împărtăşit înaintea stătătorilor cetăţii, apoi am mers în cortul dregătorului şi am ospătat. După aceea sfântul ne-a binecuvântat pe toţi, şi făcând semnul Sfintei Cruci pe fruntea mea, m-a sărutat şi m-a liberat. Deci, mergând la mare, a făcut semnul Sfintei Cruci de trei ori şi aşa am plecat, iar sfântul s-a întors la biserica sa.

Acolo, în cetate erau două fecioare frumoase, surori după trup, dar orfane, pentru că le muriseră părinţii. Acestea, după ce s-au botezat, au venit la sfânt, zicând: „Părinte cuvioase, la sfinţia ta alergăm, rânduieşte-ne împreună cu preoteasa Hrisina, şi dă-ne dregătoria diaconească, pentru că noi am pus în mintea noastră să nu ne măritäm niciodată. Pe noi ne-au cerut cei mai de frunte

dregători ai cetăţii, dar dorim să ne păzim fecioria noastră neîntinată". Sfântul le-a zis lor: „Fiicele mele, cu adevărat aţi ales partea cea bună, ca Maria". Deci, chemând pe diaconiţa Benedicta, i-a zis: „Iată, Domnul ţi-a trimis tovarăşe". Apoi, hirotesind pe cea mai mare diaconiţă, a lăsat pe cea mai tânără nehirotesită. Zidindu-şi chilii aproape de biserică, au rămas acolo şi ascultau toate slujbele. Iar mai marele cetăţii, pe care ighemonul Bonifatie îl pusese epitrop, era om cu rea socoteală, căci necuratul avea dragoste către idoli. Aceluia nu-i ajungea a avea ţiitoare numai din fiicele elinilor, dar nesăţiosul a poftit şi pe una din fecioarele mai sus zise, pe cea mai tânără, ca pe una ce era mai frumoasă.

Deci, a trimis de a luat pe sora ei mai mare şi i-a spus că are o dorinţă nepovestită să ia de femeie pe sora ei, făgăduindu-i multe daruri. Iar ea i-a zis: „Sora mea este făgăduită lui Dumnezeu şi nu se mărită". Văzând necinstitul, că cu binele nu face nimic, a înfricoşat-o, că Elid o va lua cu sila, căci astfel se numea răul înverşunat. Muceniţa, ducându-se la mânăstire, a spus aceasta plângând Benedictei şi surorii sale. După aceea s-au dus şi i-au spus sfântului, care le-a sfătuit, zicându-le: „Fiicele lui Hristos, nimic să nu vă despartă de dragostea Lui, nici necazul, nici strâmtorarea şi nici chiar moartea. De vă vor băga chiar în temniţă, sârguiţi-vă să păziţi nestinsă făclia fecioriei voastre".

Auzind de la sfânt acestea şi altele încă, s-au întărit mai bine, şi ducându-se la chiliile lor, se rugau. Dar Elid cel fărădelege s-a silit să facă ceea ce a voit, dar n-a putut. După aceea, s-a sfătuit cu vrăjitorii, cum ar putea să o aducă pe copilă la voia sa. Deci, i-a dat unuia din ei o carte de vrăjitorie şi după ce a citit-o a chemat diavoli, care s-au adunat nenumăraţi, negri ca arapii, ţinând în mâini curse şi săgeţi. Pe aceea i-au trimis la sfintele fecioare, ca să-şi facă meşteşugul. Iar darul lui Dumnezeu n-a lăsat cât de puţin să se apropie de ele necuraţii diavoli. Deci, întorcându-se ei la Elid, mincinoşii au mărturisit adevărul, zicând: „Am văzut la acele femei un mare ajutor şi, nesuferind vederea lui, am fugit fără a face ceva. Deci, fă ce voieşti, că noi fugim de acel loc, precum au fost izgoniţi, de dumnezeiasca putere, Falcon, Lison şi Joe".

Înverşunatul Elid, făcând ospăţ şi sfătuindu-se cu prietenii, a trimis ostaşi de au adus la divan amândouă fecioarele. El s-a sârguit prin multe măguliri şi momiri să aducă pe copile la voia sa, dar n-a putut. Pentru aceea le-a închis în temniţă, poruncindu-i în taină fecioarei celei mari, să sfătuiască pe cea tânără să i se supună lui, că îi va da mari daruri. Însă ea i-a spus toate cele de la Dumnezeu, zicându-i: „Să ne nevoim, soră, ca să vedem pe Împăratul Hristos

şi să moştenim fericirea cea veşnică. Vezi cum trece viaţa aceasta, ca o umbră şi ca un vis. Adu-ţi aminte, câţi ne-au cerut să ne măritäm, pe când ne închinam idolilor şi n-am primit, şi acum când ne-am îmbrăcat cu Domnul nostru Iisus Hristos, să ne întinăm sufletele şi trupurile? Să nu fie! Iată, îţi spun cele ce vor să fie, ca să te găteşti spre vremelnica moarte şi să împărăţeşti în veci cu Mirele Hristos. Pe mine mă vor omorî mâine iar pe tine te vor ţine încă puţină vreme. Deci cercetează conştiinţa ta şi păzeşte-te să nu te amăgeşti de făgăduinţele lor cele deşarte şi de cuvintele lor cele viclene. Rabdă până la sfârşit, ca să iei cununa cea nestricăcioasă".

Auzind copila acestea de la diaconiţă, a suspinat zicând: „Cred atât de mult în Domnul nostru Iisus Hristos, încât momelile, înfricoşările şi muncile lui nu mă vor despărţi de iubitul meu Mire". A doua zi, le-au adus pe ele la Elid. Diaconiţa însă i-a spus, că n-a putut să o aducă pe cea tânără la voia lui. Mâniindu-se, el a poruncit să o bată fără milă înaintea surorii sale. După ce a bătut-o mult timp, încât s-a umplut pământul de sânge, i-a tăiat fericitul ei cap şi l-a aruncat într-o peşteră, iar pe cea mai tânără a închis-o într-o casă, pe când ei stăteau la masă. Atunci marele Pangratie, a adunat pe cei credincioşi şi a luat din peşteră sfintele moaşte ale diaconiţei şi le-a îngropat cu cinste, după cum se cade.

Când elinii s-au sculat de la îmbuibarea pântecelui, au scos afară în mijlocul lor pe copilă şi Elid i-a zis: „Jertfeşte marelui zeu Scamandru şi mă ia pe mine de bărbat, ca să te cinsteşti, să ai toată bogăţia şi toată îndulcirea, iar de nu îţi voi tăia capul". Dar ea i-a zis lui: „Eu mă închin Domnului Hristos, adevăratul Dumnezeu, Mântuitorul meu, cu care m-am logodit, iar lui Scamandru nu voi jertfi şi nici pe tine, pângăritule, nu te voi lua de bărbat".

Auzind acestea urâtorul de Dumnezeu de la iubitoarea de Hristos, a poruncit să o bată ca şi pe cealaltă, apoi să-i taie capul şi să-l arunce în peştera mai sus zisă. După ce s-a făcut aceasta, sfântul s-a dus cu toţi credincioşii, cu făclii aprinse şi cu tămâieri, şi au luat sfintele moaşte de le-au îngropat aproape de ale diaconiţei. Auzind poporul de relele lucruri ale lui Elid, s-au pornit a-l arde cu toţi idolii lui. Dar sfântul nu i-a lăsat, ca să nu se facă ucideri şi tulburare, până nu va veni Bonifatie ca să-l pedepsească după cum va voi. Astfel s-au liniştit ei şi au zidit o biserică în numele sfintelor fecioare şi muceniţe ale lui Hristos.

După aceea, iudeii şi mondanii s-au sfătuit împotriva Sfântului Pangratie ca să-l omoare. Cunoscând el acel gând rău şi viclean, a adunat poporul şi le-a arătat cele cugetate de ei. Pe când le spunea pricina, au sosit două străji de iudei şi de mondani, care apropiindu-se au zis creştinilor: „O, oameni, pentru ce lăsaţi cinstea şi

credinţa voastră cea dintâi şi v-aţi lipit de acest înşelător şi vrăjitor?" Sfântul a tăcut, iar poporul a răspuns: „Voi vă amăgiţi şi vă închinaţi la idolii cei surzi şi muţi, iar noi am aflat adevărul, crezând în Domnul Hristos". După aceea, sfântul a zis către ei: „Dacă voiţi să lăsaţi rătăcirea cinstirilor voastre deşarte şi să vă apropiaţi de adevăratul Dumnezeu, vă vom spune cuvânt de mântuire, iar dacă aţi venit cu vicleşug, arătaţi-ne viclenia voastră". Ei au răspuns: „Noi nu vom crede cuvintelor tale, nici nu vom lăsa obiceiul nostru cel vechi". Sfântul iar a zis: „Fraţilor, vă rog să fugiţi de vicleşugul idolilor şi să cunoaşteţi pe Ziditorul creaturii, dar mai ales voi, evreii, poporul lui Israil, pe care v-a scos Dumnezeu din Egipt, cărora vi s-a dat Legea şi, cunoscând-o şi citind-o, aţi lăsat pe Dumnezeu, Care v-a născut pe voi şi v-a hrănit, şi v-aţi amestecat cu celelalte neamuri de la care aţi învăţat obiceiurile lor".

Acestea şi altele încă zicând cuviosul, creştinii au voit să închidă în temniţă pe elini ca să-i pedepsească, pentru uciderea pe care au făcut-o, până va veni ighemonul. Iar ei au fugit îngroziţi. În altă zi şi-au luat toate averile, femeile şi copii şi au pornit cu o luntre, să se ducă în Siracusa. Iar sfântul le-a vestit prin Xantip, să se întoarcă înapoi şi să nu se teamă de nici un rău din partea creştinilor, însă ei nu s-au întors decât numai un mondan vrăjitor, acela care a dat cartea cea vrăjitorească lui Elid pentru copilă, după cum am zis. Acela s-a mărturisit la sfânt şi s-a făcut creştin.

El a scris şi pătimirile sfintelor, după ce s-a botezat, iar ceilalţi elini au intrat în luntre şi au plutit cu vânt bun. Dar sfântul s-a suit într-un loc înalt şi s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase Atotputernice, de este cu voia Ta, să se facă furtună şi toţi să se afunde în mare". Deci, cuvântul s-a împlinit întocmai, căci toţi s-au înecat, pentru că îndată s-a făcut vânt mare şi s-au afundat caicele lor, iar el în puţine zile învăţând pe popor, le-a zis: „Bonifatie a biruit pe vrăjmaşii lui şi va veni după două zile cu multă bogăţie, veselindu-se cu tot poporul lui; deci să spuneţi lui Elid, să pregătească luminile cetăţii".

Credincioşii se minunau că şi cele ce se întâmplau departe, ca şi cum ar fi de faţă, le ştia Sfântul Pangratie şi le spunea mai înainte. Deci a doua zi s-au arătat corăbiile, după proorocia lui, şi alergând tot poporul la mare, a urat ighemonului de bună sosire, căruia i s-a închinat şi Elid. Apoi, în cealaltă dimineaţă, au venit toţi cei mai mari ai poporului împreună cu Bonifatie şi, închinându-se sfântului, i-au mulţumit pentru biruinţa care au dobândit printr-însul. Sfântul i-a binecuvântat pe toţi şi mai ales pe dregătorul, către care a povestit uciderile pe care le-a săvârşit necuratul Elid. El a poruncit

să-l lege cu lanţ şi să-l păzească bine, până ce se va împărţi bogăţia care a adus-o oastea şi să rămână fără de grijă ca atunci să cerceteze fapta lui. El a adus încă şi pe mulţi robi avari la război, care, văzând pe marele Pangratie slujind Sfânta Liturghie în ziua aceea, au crezut în Hristos. Ei au văzut amândouă minunile, care le-am scris mai sus, adică focul care ieşea din gura lui şi norul care-l acoperea pe el. Deci şi ei au cerut Sfântul Botez, prin tălmaci. Iar Sfântul Pangratie, văzând dorinţa lor, i-a botezat.

După ce dregătorul a împărţit la ostaşi aurul, argintul şi celelalte bogăţii, a împărţit şi robii şi le-a zis să aibă purtare de grijă de ei, ca să-şi mântuiască sufletele lor. Apoi sfântul a hirotonisit în toată eparhia preoţi şi diaconi, pe cei mai înţelepţi şi mai cucernici, şi le-a zis să se îngrijească de sufletele oamenilor, să zidească biserici şi să facă într-însele toate cele trebuincioase. Iar mie, adică lui Evagrie, şi diaconului meu Epafrodit, mi-a poruncit să le scriem lor Tainele Bisericii, praznicele cele mari, citirile, poruncile şi câte alte se cuvine să le ştie credincioşii. Deci, sfântul, venind înaintea poporului, le-a dat pentru fiecare ţinut, preot şi diacon şi astfel s-a dus fiecare în patria sa. După aceea eu am mers în toate eparhiile şi i-am sfătuit cum să citească slujba Bisericii şi celelalte de nevoie credinţei. Şi iarăşi m-am întors la dascălul meu, adică la Sfântul Pangratie.

Bonifatie a poruncit să-l aducă legat pe Elid şi l-a întrebat pentru ce a ucis pe fecioare. El i-a răspuns: „Pentru că au batjocorit pe zei". Bonifatie i-a zis: „Voieşti să te lepezi de aceşti zei nesimţitori şi să te faci creştin, ori să te omor?" El a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lăsa de rânduiala părintească. Zeii tatălui meu mi-au dăruit viaţa şi pentru dragostea lor voiesc să mor. Deci, junghiaţi-mă înaintea zeului meu, Scamandru". Atunci ighemonul, luând apă, şi-a spălat mâinile, zicând: „Sângele tău, asupra capului tău". Apoi a poruncit unui rob de i-a tăiat capul la un anumit loc.

După doi ani au venit şi preoţii eparhiilor şi au rugat pe sfântul, să se ostenească şi să meargă să le sfinţească bisericile. Dar Sfântul Pangratie l-a trimis mai întâi să binecuvânteze pe Bonifatie. Apoi ne-a luat dregătorul însuşi pe mine, pe Epafrodit şi pe Licaonid cu tot clerul, şi a sfinţit bisericile, punând hotar la toată biserica, ca să-şi ţie fiecare locul său, să-l lucreze şi să-şi scoată hrana vieţii lor. Bonifatie şi ceilalţi bogaţi au împărţit în trei părţi toate averile lor, aurul şi argintul şi celelalte mişcătoare şi nemişcătoare. El a dat a treia parte bisericii, cu care să se chiverniseasă preoţii şi diaconii, şi să roage pe Domnul din tot sufletul lor, pentru făcătorii lor de bine. A mai făcut vase de aur, de argint şi veşminte

de mătase pentru toate bisericile. Pe acestea toate sfântul le-a scris pe hârtie, şi astfel toţi s-au întors în cetate.

A treia zi, în al şaptelea ceas, sfântul a venit în uimire, auzind un glas zicând aşa: „Pangratie, hirotoniseşte preot pe Epafrodit şi trimite-l singur în părţile Taraconiei". Dar sfântul se îndoia de glasul acela, ca nu cumva să fie nălucire diavolească. Însă, auzind a doua oară acelaşi cuvânt, a aşteptat să audă şi a treia oară ca să se încredinţeze de adevăr. Deci a auzit şi a treia oară acelaşi glas, zicând: „Ţi-am zis să hirotoniseşti preot pe Epafrodit şi să-l trimiţi în partea Taraconiei". Atunci hirotonisindu-l pe el, după ce l-a sărutat şi l-a binecuvântat, l-a trimis. El a încălecat pe un măgar şi, mergând trei zile, a ajuns la un loc pietros, dar acolo dobitocul s-a oprit şi nu voia să meargă mai înainte. Deci, Epafrodit preotul s-a odihnit acolo.

A doua zi voia să încalece iarăşi, dar dobitocul n-a voit, căci voia lui Dumnezeu era să rămână acolo; deci, scoţând el crucea, îşi citea Sfânta Evanghelie. Atunci a trecut prin acel loc o femeie, al cărei bărbat secera acolo mai înainte şi căruia îi ducea în coşniţă pâine, vin şi bucate. Acea femeie, văzând pe Epafrodit, a stat pe loc multă vreme, minunându-se şi socotind în sine că acolo este sau Dumnezeu sau vreun înger. Dar el i-a zis: „Ce stai, femeie, şi nu te duci în drumul tău?" Ea a răspuns: „Eu n-am văzut niciodată atâta slavă la alt om, şi socotesc că eşti vreun zeu. Pentru aceasta ai atâta strălucire?" Epafrodit i-a zis: „Acestea pe care le vezi că le ţin, sunt semne ale Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut toată lumea şi a zidit pe om". Femeia i-a zis: „Dar tu cine eşti, dacă nu eşti zeu?" El a răspuns: „Sunt om ca şi ceilalţi oameni şi de nu crezi, dă-mi să mănânc şi să beau". Acestea le-a zis pentru că trecuseră trei zile de când nu mâncase. Atunci ea i-a dat, iar el, mâncând, s-a întărit.

Femeia după aceea, s-a dus la bărbatul ei şi i-a spus pricina întârzierii ei. Apoi, lăsând-o pe dânsa să caute de secerători, dânsul a alergat la locul unde era Epafrodit. Deci, văzând de departe slava lui Dumnezeu care îl acoperea pe el, a căzut cu faţa la pământ. Dar el i-a zis: „Vino aproape de mine, omule". Atunci s-a apropiat cu multă frică şi i-a zis: „Oare nu cumva tu eşti Dumnezeu, de te arăţi în acest chip?" El a răspuns: „Oare n-ai auzit nimic într-acest loc despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu?" Omul i-a zis: „Am auzit de El, că S-a născut din Sfânta Fecioară de la Duhul Sfânt, S-a botezat, a făcut multe minuni, a fost răstignit şi a înviat din morţi, S-a înălţat la ceruri şi a trimis pe ucenicii Săi în lume, să propovăduiască dumnezeirea Lui. Deci, de eşti tu unul din aceia, învaţă-ne şi pe noi, că avem mare dorinţă să te ascultăm".

Atunci Epafrodit i-a propovăduit pe Hristos şi, crezând îndată, a cerut Sfântul Botez. Dar el i-a zis lui: „Du-te şi adu-ţi haine noi şi atunci vei lua darul Preasfântului Duh". Deci, după ce a adus hainele, s-a pogorât la râu şi l-a botezat, având acolo crucea pe care era zugrăvit Hristos răstignit. Apoi l-a întrebat al cui este chipul acela, iar el a zis: „Al Domnului Hristos". Cel luminat cu Sfântul Botez i-a spus lui: „Aşa este, căci, pe când eram în apă, L-am văzut că şi-a întins mâna dreaptă peste capul meu". Apoi, luând voie, s-a dus la ţarina sa.

Secerătorii văzându-l pe el de departe, li s-a părut că este foc şi toţi fugeau de el. Dar femeia sa, cunoscându-l pe dânsul după vorbă, le-a zis lor: „Nu fugiţi că acela este bărbatul meu. El vine să ne spună ce i s-a întâmplat". Deci, cu sila s-au oprit şi fiind plini de groază, îl întrebau pe el, iar el le-a spus lor pricina, după cum am spus mai sus, că a crezut în Hristos şi s-a botezat pentru aceasta a luat chipul cel frumos de înger. Ei, auzind acestea, au aruncat secerile, au alergat la Epafrodit şi apropiindu-se de dânsul, au căzut la pământ văzând strălucirea feţei lui. El îi îmbărbăta pe ei, zicând: „Nu vă temeţi!" Apoi, sculându-se, nu puteau să-l vadă pe el, pentru că faţa lui era luminată de darul Sfântului Duh.

Sfântul binecuvântându-i, ei au lăsat frica la o parte şi, închinându-se lui, l-au întrebat cine şi de unde este şi cum a venit pe la ei. Deci el le-a povestit lor pricina, de la început până la sfârşit, adică cum mai înainte a fost închinător de idoli, cum îngerul i-a dat lui Sfânta Evanghelie, pe care le-a arătat-o; apoi le-a propovăduit pe Hristos, în care crezând cu toţii au cerut Sfântul Botez. El, chemându-i pe dânşii, le-a citit Sfânta Evanghelie, pe care auzind-o bărbaţii, se veseleau. Ei au rămas acolo până în cealaltă zi, ca să-i boteze, după cum le-a poruncit.

Deci, în ceasul al doilea din noapte, au venit mulţime de diavoli, în chip de oameni negri şi grozavi şi, stând înaintea bărbaţilor, strigau: „O, câtă nedreptate am de la robul lui Dumnezeu Pangratie şi de la tine, nemulţumitorule Epafrodite, care te aveam bibliotecar. Oare acum ai venit aici, să-mi pierzi stăpânirea mea? Rău am pătimit eu neajutoratul, că în Tavromania m-a robit Pangratie, în Siracuza bătrânul Marchian, iar acum a venit aici prietenul meu Xantip, care mai înainte mi-a făcut atâtea jertfe, voind a-mi răpi robii mei, ca să-i facă robi lui Hristos Cel răstignit".

Atunci Epafrodit şi-a făcut cruce anatematizând pe diavol, iar pe oameni i-a învăţat, zicând: „Vedeţi, fiii mei, cum Domnul nostru Iisus Hristos v-a chemat pe voi la împărăţia Sa? Pentru aceasta se mânie diavolul şi se nevoieşte să răpească pe cei mai proşti dintre

voi. Deci voi, ca nişte bărbaţi desăvârşiţi, suflaţi asupra lui, zicând: «Ne lepădăm de tine, satano, şi ne unim cu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu»". Făcând ei astfel, îndată s-a arătat la răsărit o sabie de foc care a gonit pe diavoli. A doua zi a venit şi omul acela, care avea secerătorii, împreună cu femeia şi cu copiii lui, aducând haine câte trebuia.

Deci, pogorându-se la râu, i-a botezat şi i-a trimis în diferite părţi, ca să propovăduiască Evanghelia, dând fiecăruia câte o cruce de cedru, cu care să facă minuni. Apoi, ducându-se prin sate şi prin multe cetăţi, tămăduiau toată neputinţa cu dumnezeiasca putere, iar diavolii, nesuferind să vadă semnul Sfintei Cruci, fugeau. De aceea, oamenii din acel loc, minunându-se, au întrebat pe bărbaţii aceia, de unde au luat putere să facă astfel de minuni preaslăvite. Ei le-au arătat lor pe Domnul Hristos şi, crezând, mulţi alergau în fiecare zi la înţeleptul Epafrodit şi se botezau. Apoi, zidind acolo o biserică, slujea Sfânta Liturghie, împărtăşindu-i cu dumnezeieştile Taine. Şi pe cât trecea vremea, pe atât şi credincioşii se înmulţeau.

Sfântul Marchian, auzind acestea, a scris o epistolă către Sfântul Pangratie, zicând: „Mă minunez cum sfinţia ta ai uitat atât de degrabă învăţătura Apostolilor, care zice că episcopul să nu stăpânească alt popor, şi ai trimis în eparhia mea pe Epafrodit. Însă de ai văzut de la Dumnezeu descoperire şi pentru aceasta l-ai trimis, răspunde-mi ca să nu te osândesc pe nedrept".

Pangratie, văzând această scrisoare, a scris înapoi Sfântului Marchian tot adevărul, adică, cum a văzut în uimire de trei ori, ca să hirotonisească pe Epafrodit. Deci mi-a dat mie scrisoarea să o duc în Siracusa. Ajungând acolo, Sfântul Marchian m-a întâmpinat şi m-a primit cu dragoste, zicând: „Socotesc că am mâhnit pe fratele Pangratie, dar Dumnezeu ştie cum m-am amărât. Căci după ce v-am trimis scrisoarea, Domnul mi-a arătat lucrul, şi m-am mâhnit că v-am supărat; dar acum mă bucur că te-am dobândit pe tine. Deci mergi de te veseleşte împreună cu Epafrodit şi după aceea să vii aici, ca să mergem împreună la Pangratie".

Eu m-am dus şi am stat opt zile cu Epafrodit, spunându-mi câte a săvârşit cu dumnezeiescul ajutor. Apoi am luat pe Marchian şi am plecat către Pangratie, care, cunoscând din dumnezeiescul dar venirea lui Marchian, ne-a întâmpinat. Întâlnindu-se amândoi, au căzut la pământ, rugându-se unul de altul, ca să se binecuvinteze pentru smerenie. Deci, după un timp Sfântul Marchian a zis: „Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului!" Apoi, sărutându-se unul cu altul, au intrat în biserică. După ce Marchian a făcut rugăciune ei au stat împreună de vorbă. Deci, Pangratie a zis către Marchian: „Cinstite părinte, cum ai venit către noi,

păcătoşii?" El a răspuns: „Bolnavii vin la doctor ca să se tămăduiască". Pangratie i-a zis lui: „O, cuvioase părinte, de am fi şi noi în măsurile tale!"

Însă ei erau la chip şi la starea corpului asemenea. Văzându-i fraţii pe ei, se bucurau şi îi cinsteau ca pe un Moise şi Aaron. Deci, ighemonul şi toţi boierii au venit şi au luat binecuvântare de la Marchian. În cealaltă zi, care era Duminică, au slujit împreună dumnezeiasca Liturghie şi, pogorându-se foc din cer, a înconjurat sfântul prestol, în timpul când se cânta cântarea cea întreit sfântă. După Liturghie, sfinţii s-au împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, iar mirenii se temeau să se apropie. Însă sfântul le-a zis lor: „Apropiaţi-vă, fiii mei, şi nu vă temeţi, căci focul ce-l vedeţi este umbrirea Sfântului Duh, care face pe slujitorii lui văpaie de foc". Atunci toţi s-au împărtăşit de la Sfântul Marchian cu multă frică.

Marele Marchian, zăbovind acolo cincisprezece zile şi voind să se ducă în eparhia sa, a luat şi pe Sfântul Pangratie împreună cu el, şi s-a dus cu bucurie, voind să vadă bisericile. Intrând noi în corabie şi suflând vânt bun, într-o zi am ajuns în Siracuza, iar noaptea ne-am dus la episcopie. Ucenicii lui Marchian, văzându-l, au plâns spunând că noaptea veneau diavolii şi îi înfricoşau, zicându-le că s-a înecat în mare. Fericitul i-a îmbărbătat, să nu se teamă de năzucirile diavolilor. După aceea a trimis vorbă la boierii Gordie şi Selefc să adune tot poporul ca să-l binecuvinteze Sfântul Pangratie.

Adunându-se toţi, au căzut la picioarele sfântului şi i-a binecuvântat pe toţi. El a rămas acolo şase zile, vorbind amândoi duhovniceşte şi veselindu-se ca nişte adevăraţi prieteni ai lui Hristos. Sfântul a văzut atunci în vedenie, că împăratul Acvilin a luat şase sute de mii de ostaşi, ca să facă război Tavromenilor, dar n-a spus vedenia, ci a trimis vorbă de a venit acolo Epafrodit, şi s-au veselit împreună. Sfântul a scris apoi lui Marchian scrisori de încredinţare, după canoanele Sfinţilor Apostoli, ca să stăpânească şi eparhiile pe care le-a adus la credinţă Epafrodit. Deci, sărutându-se unul cu altul, am plecat de acolo şi, ajungând în Tavromenia, propovăduitorul a strigat ca toţi să se adune a doua zi, că avea să le vorbească Marele Pangratie. Sfântul a slujit Sfânta Liturghie şi i-a împărtăşit pe toţi. Apoi a zis către dregător şi către tot sfatul lui: „Fiii mei, diavolul s-a pornit să facă război cu noi, dar puneţi nădejdea spre Domnul, că El va pierde vicleşugul lui". Zicând acestea, a luat pe Bonifatie de o parte şi i-a zis să aducă o carte în care erau scrise vitejiile lui Tavru.

În acea carte se povesteşte cum Acvilin, împăratul Calabriei, făcuse multe războaie şi voia să ucidă şi pe stăpânul lui Tavru, cu

numele Revint, ca să-i ia locul cu nedreptate. Acest Revint avea o soţie preaînţeleaptă şi frumoasă cu numele Menia. Ucigând Acvilin pe Revint, a năvălit Tavru, ca un viteaz ce era, cu şase mii de ostaşi şi a ucis cincizeci de mii de luptători de-ai lui Acvilin. Menia, pentru această vitejie a lui, l-a luat de bărbat. Ea şi-a luat toată bogăţia şi-a fugit din cetatea lor, zidind alta, pe care a numit-o Tavromenia, în care era arhiereu Pangratie, iar ighemon Bonifatie. Acvilin a adunat iar mult popor în Calabria şi s-a dus în Sicilia. Acolo era Menia cu Tavru, pe care voia să-l ucidă şi să ia pe Menia cu bogăţia ei. Tavru însă a luptat singur cu Acvilin şi, ucigându-l, a rămas biruitor. Şi astfel stăpânea Calabria şi Sicilia, dar locuia în cetatea numită cu numele său, adică Tavromenia.

Sfântul citind cartea aceea, a zis către Bonifatie: „Fiule, vezi acel război vechi îl va izbândi acest nou Acvilin. Dar să nu ţi se tulbure inima, că dacă Tavru a biruit pe acela, cu atât mai vârtos Domnul nostru Iisus Hristos. Deci, du-te în palat şi să nu spui poporului tău despre război, ci numai roagă-te Atotputernicului Dumnezeu şi să ai nădejde într-Însul.

Acvilin a adunat poporul, zicând: „Fraţilor, să mergem să răzbunăm sângele fraţilor noştri, pe care l-a vărsat Tavru cu nedreptate, că acum nu este Tavru ca să ne biruiască, ci numai Bonifatie cu puţin popor şi-l vom omorî". Adunând şase sute de mii de bărbaţi, a trecut noaptea şi au înconjurat deodată toată cetatea. Ei au oprit apele, au sunat din trâmbiţe atât de tare încât s-au cutremurat cetăţenii, care erau bărbaţi de război în număr de patruzeci de mii, pe care Bonifatie i-a pus după rânduială împrejurul cetăţii. Când s-a făcut ziuă, s-a dat prima luptă. Dar Domnul a voit ca în ziua întâi să biruiască vrăjmaşii lor, ca să nu se mândrească cetăţenii pe urmă că au biruit cu puterea lor. Tavromeniţii, fiind strâmtoraţi, ocărau pe ighemon şi pe Pangratie, zicând: „Vrăjitorul acesta a venit aici într-un ceas rău, că a prăpădit pe zei şi ne-a robit pe toţi".

Acestea zicând, nebunii au cugetat să ucidă pe ighemon şi pe sfânt şi să predea cetatea vrăjmaşilor. Însă bunul Bonifatie îi sfătuia să nu cadă în deznădejde cu nerecunoştinţă, ci să cheme în ajutor pe Domnul Hristos, ca să le dea biruinţă ca un Atotputernic. Aşa zicându-le, i-a împăcat puţin. Apoi, ducându-se la sfânt, i-a zis: „Cinstite părinte, ajută turmei tale şi izbăveşte cetatea ta din mâinile vrăjmaşilor, că poporul se mânie şi cârteşte împotriva noastră. El cheamă pe necuraţii zei şi vor să mă ucidă cu nedreptate". Fericitul i-a zis: „Fiule, du-te şi vorbeşte către dânşii: Ascultaţi ce zice Pangratie: «Fiii lui Hristos Dumnezeu, nu vă temeţi de

vrăjmaşii voştri, că voi sunteţi ostaşi ai Marelui Împărat. Dacă aţi obosit de osteneala războiului, duceţi-vă de vă odihniţi în casele voastre, iar Domnul Hristos, Marele Împărat şi Dumnezeu cel Atotputernic va lupta în război pentru voi. Deci, să nu se încingă cineva cu paloş, nici să ia săgeată, arc sau sabie»".

Poporul auzind acestea de la dregător, s-a mâniat, zicând: „O ce sfat nebunesc, noi toţi luptăm în război cu toată puterea noastră, ca să păzim zidurile cetăţii, iar tu ne zici să ne ducem la casele noastre. Cine va auzi are să râdă şi să zică că Bonifatie, pe care îl aveam om înţelept, cu vrăjitorul Pangratie, au voit să vândă vrăjmaşilor cetatea noastră". Dregătorul a spus şi acestea sfântului, zicând: „Părinte, n-au voit nici să audă de cuvintele tale, ci mai mult s-au mâniat, şi văzând pe vrăjmaş că s-a apropiat de zidurile cetăţii, ticăloşii au voit să se omoare". Sfântul le-a spus şi a doua oară şi a treia oară aceleaşi cuvinte, şi abia cu sila i-a făcut de s-au întors la casele lor. Atunci vrăjmaşii au înconjurat cetatea, iar Sfântul Pangratie m-a luat pe mine şi pe un diacon cu numele Taţian, zicând: „Fiilor să mergem să luptăm cu armele noastre împotriva vrăjmaşilor".

Deci, îmbrăcându-se cu sfintele veşminte, el a luat în mână Cinstita Cruce cu icoana Domnului Hristos, iar Taţian, icoana Apostolului Petru şi, ieşind afară, ne-am dus unde era puterea vrăjmaşului. Sfântul s-a suit pe un loc înalt, a făcut semnul Sfintei Cruci de patru ori, căutând spre cetate, şi a îngrădit-o cu zid nevăzut din patru părţi, dinspre răsărit, apus, miazănoapte şi dinspre mare. Apoi, înălţându-şi mâinile spre răsărit, se ruga astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, deşteaptă-ţi puterea Ta şi vino ca să ne mântuieşti pe noi. Vrăjmaşul să nu răpească cetatea Ta, ci arată spre ei puterea Ta, prin Sfânta Cruce cea făcătoare de viaţă şi prin curata Ta icoană". După rugăciune, el a înălţat Cinstita Cruce, iar noi icoanele. Şi atunci toţi vrăjmaşii s-au întunecat şi întorcându-se înapoi se ucideau unul pe altul, socotind că ucideau pe cetăţeni.

Sfântul, văzând pe vrăjmaşi că se ucideau unii pe alţii, a făcut iarăşi rugăciune, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, dă umilinţă în inimile oamenilor acestora, ca să cunoască puterea Ta şi să se întoarcă la cunoştinţa dreptei credinţe". Atunci vrăjmaşii au cunoscut că se ucideau unii pe alţii şi îndată au fugit din faţa cetăţii, tânguindu-se. Iar cetăţenii, văzând o astfel de minune înfricoşată, slăveau pe Domnul, mulţumind lui Pangratie.

Dintre acei vrăjmaşi, patru mii s-au despărţit şi s-au apropiat de cetate, strigând: „Miluiţi-ne pe noi, bărbaţi mari ai lui Dumnezeu". Atunci sfântul a poruncit să deschidă porţile cetăţii şi, intrând înăuntru, cum au văzut pe sfânt, au căzut la picioarele lui, strigând: „Miluieşte-ne pe noi, mare Dumnezeu!" Iar el le-a răspuns: „Eu nu sunt Dumnezeu, ci rob al Atotputernicului meu Dumnezeu!" Şi învăţându-i pe ei multe, au crezut în Hristos. Deci, alegând pe cei mai cucernici dintre ei, i-a hirotonisit preoţi şi diaconi, şi i-a trimis în Calabria să propovăduiască Evanghelia.

Unii din aceştia ne povesteau că au văzut trei sori pe zidurile cetăţii, strălucind mai mult decât soarele zilei, şi a căror strălucire nesuferind-o, se întunecau. Atunci se ucideau unii pe alţii, iar alţii cădeau în prăpastie şi se zdrobeau. Sfântul le-a arătat Crucea făcătoare de viaţă şi amândouă icoanele, zicând: „Aceştia sunt cei trei sori, pe care îi vedeaţi strălucind mai mult decât soarele". Atunci acei bărbaţi au sărutat sfintele icoane cu multă evlavie. Apoi luând de la sfânt iertare şi binecuvântarea cea cuviincioasă, s-au dus. Ajungând în Calabria, au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu şi au adus pe mulţi la dreapta credinţă.

Sfântul Pangratie m-a trimis la marele Marchian, să-i dau de ştire pentru lucrurile minunate cele zise şi să-i spun lui că, pentru ca să nu-l mâhnească, nu i-a arătat pricina, când era acolo. Dar aceea a cunoscut-o din dumnezeiasca descoperire. Când m-am întors în Tavromenia, sfântul mi-a zis: „Fiule Evagrie, să ştii că după puţină vreme mă voi duce către Stăpânul meu şi voiesc să rămâi în scaunul meu! Deci, ia pe Bonifatie şi pe alţi cucernici părinţi, duceţi-vă la Roma şi să găseşti pe fericitul Petru, ca să te hirotonisească pe tine episcop al acestei cetăţi. Iar după ce vei veni aici, să botezi pe Bonifatie". Sfântul zicând acestea, lacrimile curgeau din ochii mei ca un râu. Atunci sfântul a zis iarăşi: „Fiule, ia pe Taţian însoţitor şi duceţi-vă la eparhia în care am hirotonisit preot pe acela care a murit de trei zile, ca să pui în bună rânduială cele pentru poporul acela". Deci, lăsând spre slujirea sfântului un copilaş, ne-am dus cu diaconul Taţian la această slujbă.

În acel timp a ieşit din cetate şi ighemonul, ca să meargă în altă latură şi să facă război cu un tiran. El a lăsat în palat ca epitrop pe un moş al necuratului Elid, cu numele Artagar. Acela s-a arătat ca al doilea Iuda, căci avea nemărginită ură către sfânt. Deci, pierzătorul căuta vreme îndemânatecă ca să-l omoare. Dar când a văzut că am ieşit din cetate, a chemat pe cei împreună robi ai lui şi le-a spus socoteala lui cea rea, după ce i-a ospătat şi i-a îmbătat. În al noulea ceas, pe când fericitul se ruga, a auzit un glas, zicând acestea: „Pangratie, vino credinciosule şi înţeleptule iconom, de te îndulceşte de bunătăţile care ţi-am pregătit". Deci, sfatul cel

vrăjmaşii voştri, că voi sunteţi ostaşi ai Marelui Împărat. Dacă aţi obosit de osteneala războiului, duceţi-vă de vă odihniţi în casele voastre, iar Domnul Hristos, Marele Împărat şi Dumnezeu cel Atotputernic va lupta în război pentru voi. Deci, să nu se încingă cineva cu paloş, nici să ia săgeată, arc sau sabie»".

Poporul auzind acestea de la dregător, s-a mâniat, zicând: „O ce sfat nebunesc, noi toţi luptăm în război cu toată puterea noastră, ca să păzim zidurile cetăţii, iar tu ne zici să ne ducem la casele noastre. Cine va auzi are să râdă şi să zică că Bonifatie, pe care îl aveam om înţelept, cu vrăjitorul Pangratie, au voit să vândă vrăjmaşilor cetatea noastră". Dregătorul a spus şi acestea sfântului, zicând: „Părinte, n-au voit nici să audă de cuvintele tale, ci mai mult s-au mâniat, şi văzând pe vrăjmaş că s-a apropiat de zidurile cetăţii, ticăloşii au voit să se omoare". Sfântul le-a spus şi a doua oară şi a treia oară aceleaşi cuvinte, şi abia cu sila i-a făcut de s-au întors la casele lor. Atunci vrăjmaşii au înconjurat cetatea, iar Sfântul Pangratie m-a luat pe mine şi pe un diacon cu numele Taţian, zicând: „Fiilor să mergem să luptăm cu armele noastre împotriva vrăjmaşilor".

Deci, îmbrăcându-se cu sfintele veşminte, el a luat în mână Cinstita Cruce cu icoana Domnului Hristos, iar Taţian, icoana Apostolului Petru şi, ieşind afară, ne-am dus unde era puterea vrăjmaşului. Sfântul s-a suit pe un loc înalt, a făcut semnul Sfintei Cruci de patru ori, căutând spre cetate, şi a îngrădit-o cu zid nevăzut din patru părţi, dinspre răsărit, apus, miazănoapte şi dinspre mare. Apoi, înălţându-şi mâinile spre răsărit, se ruga astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, deşteaptă-ţi puterea Ta şi vino ca să ne mântuieşti pe noi. Vrăjmaşul să nu răpească cetatea Ta, ci arată spre ei puterea Ta, prin Sfânta Cruce cea făcătoare de viaţă şi prin curata Ta icoană". După rugăciune, el a înălţat Cinstita Cruce, iar noi icoanele. Şi atunci toţi vrăjmaşii s-au întunecat şi întorcându-se înapoi se ucideau unul pe altul, socotind că ucideau pe cetăţeni.

Sfântul, văzând pe vrăjmaşi că se ucideau unii pe alţii, a făcut iarăşi rugăciune, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, dă umilinţă în inimile oamenilor acestora, ca să cunoască puterea Ta şi să se întoarcă la cunoştinţa dreptei credinţe". Atunci vrăjmaşii au cunoscut că se ucideau unii pe alţii şi îndată au fugit din faţa cetăţii, tânguindu-se. Iar cetăţenii, văzând o astfel de minune înfricoşată, slăveau pe Domnul, mulţumind lui Pangratie.

Dintre acei vrăjmaşi, patru mii s-au despărţit şi s-au apropiat de cetate, strigând: „Miluiţi-ne pe noi, bărbaţi mari ai lui Dumnezeu". Atunci sfântul a poruncit să deschidă porţile cetăţii şi, intrând înăuntru, cum au văzut pe sfânt, au căzut la picioarele lui, strigând: „Miluieşte-ne pe noi, mare Dumnezeu!" Iar el le-a răspuns: „Eu nu sunt Dumnezeu, ci rob al Atotputernicului meu Dumnezeu!" Şi învăţându-i pe ei multe, au crezut în Hristos. Deci, alegând pe cei mai cucernici dintre ei, i-a hirotonisit preoţi şi diaconi, şi i-a trimis în Calabria să propovăduiască Evanghelia.

Unii din aceştia ne povesteau că au văzut trei sori pe zidurile cetăţii, strălucind mai mult decât soarele zilei, şi a căror strălucire nesuferind-o, se întunecau. Atunci se ucideau unii pe alţii, iar alţii cădeau în prăpastie şi se zdrobeau. Sfântul le-a arătat Crucea făcătoare de viaţă şi amândouă icoanele, zicând: „Aceştia sunt cei trei sori, pe care îi vedeaţi strălucind mai mult decât soarele". Atunci acei bărbaţi au sărutat sfintele icoane cu multă evlavie. Apoi luând de la sfânt iertare şi binecuvântarea cea cuviincioasă, s-au dus. Ajungând în Calabria, au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu şi au adus pe mulţi la dreapta credinţă.

Sfântul Pangratie m-a trimis la marele Marchian, să-i dau de ştire pentru lucrurile minunate cele zise şi să-i spun lui că, pentru ca să nu-l mâhnească, nu i-a arătat pricina, când era acolo. Dar aceea a cunoscut-o din dumnezeiasca descoperire. Când m-am întors în Tavromenia, sfântul mi-a zis: „Fiule Evagrie, să ştii că după puţină vreme mă voi duce către Stăpânul meu şi voiesc să rămâi în scaunul meu! Deci, ia pe Bonifatie şi pe alţi cucernici părinţi, duceţi-vă la Roma şi să găseşti pe fericitul Petru, ca să te hirotonisească pe tine episcop al acestei cetăţi. Iar după ce vei veni aici, să botezi pe Bonifatie". Sfântul zicând acestea, lacrimile curgeau din ochii mei ca un râu. Atunci sfântul a zis iarăşi: „Fiule, ia pe Taţian însoţitor şi duceţi-vă la eparhia în care am hirotonisit preot pe acela care a murit de trei zile, ca să pui în bună rânduială cele pentru poporul acela". Deci, lăsând spre slujirea sfântului un copilaş, ne-am dus cu diaconul Taţian la această slujbă.

În acel timp a ieşit din cetate şi ighemonul, ca să meargă în altă latură şi să facă război cu un tiran. El a lăsat în palat ca epitrop pe un moş al necuratului Elid, cu numele Artagar. Acela s-a arătat ca al doilea Iuda, căci avea nemărginită ură către sfânt. Deci, pierzătorul căuta vreme îndemânatecă ca să-l omoare. Dar când a văzut că am ieşit din cetate, a chemat pe cei împreună robi ai lui şi le-a spus socoteala lui cea rea, după ce i-a ospătat şi i-a îmbătat. În al noulea ceas, pe când fericitul se ruga, a auzit un glas, zicând acestea: „Pangratie, vino credinciosule şi înţeleptule iconom, de te îndulceşte de bunătăţile care ţi-am pregătit". Deci, sfatul cel

viclean a trimis pe un om să aducă pe sfântul la divan. Acela s-a dus şi i-a zis: „Sfinte părinte, te cheamă epitropul Artagar, să binecuvintezi masa".

Atunci sfântul s-a dus mai întâi de s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine şi, punând pe sine omoforul, s-a suit în palat şi a şezut la masă, dar n-a mâncat nimic. Aceia, după ce s-au săturat, au adus vioara cu care cântau, strigând şi jucând fără de rânduială. Aducând în mijloc pe idolul lui Scamandru l-au pus înaintea sfântului şi toţi i se închinau în pizma lui, iar el le-a zis: „Încetaţi, fiilor, de a face rău şi nu vă închinaţi nesimţitorului idol!"

Dar ei n-au băgat în seamă cât de puţin cuvintele lui. De aceea, sfântul a făcut cruce, iar idolul a căzut la pământ. Deci, acei oameni prearăi, văzând pe zeul lor sfărâmat, au lovit pe Sfântul Pangratie peste cap şi peste faţa lui cea îngerească, zicând: „Vrăjitorule şi pierzătorul marilor zei, ai făcut toată cetatea de se închină lui Hristos şi se îngreţoşează de zeii noştri!" Apoi, luându-l, l-au trântit la pământ şi l-au bătut fără milă. Iar altul îl tăia cu sabia, până ce fericitul şi-a dat sufletul, zicând acestea: „Doamne, Iisuse Hristoase, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!" Ucigaşii au luat cinstitul lui trup şi l-au aruncat într-o despicătură de piatră, departe de palat.

În acel ceas, s-a întâmplat de l-a văzut copilul unui creştin, care stătea în preajmă când l-au aruncat. De aceea a strigat, zicând: „De ce aţi ucis pe cel drept fără dreptate?" Atunci, ucigaşii au alergat să-l ucidă şi pe prunc, ca să nu-i vădească. Dar el fugind, căutând să scape, a sărit într-o prăpastie. Atunci s-a întâmplat o minune, căci îngerul Domnului l-a răpit înainte de a cădea şi l-a pus nevătămat într-un loc, departe de ucigaşi, ca să nu-l ucidă. Atunci era ceasul al cincilea din zi şi într-al zecelea ceas am venit noi cu Taţian. După puţină trecere de vreme a venit ighemonul cu oastea. Deci, el a dat de ştire sfântului să meargă la palat, iar noi îl căutam prin toate locurile pe unde era obişnuit a umbla, dar nu-l găseam.

După ce a înnoptat, m-am dus pândind pe la fiecare loc deosebit şi depărtat, dacă nu cumva se roagă. Dar, căutând în despicătura pietrei, am văzut o lumină ca un fulger şi, apropiindu-mă, am văzut cinstitul lui trup zdrobit, sângerat şi fără de chip. Deci, strigând cât puteam, mă loveam peste faţă, plângând, şi din mare durere şi necaz ziceam acestea: „Vai mie, ticălosul, cine a ucis pe păstorul şi dascălul nostru? Ce om fără de lege a îndrăznit să-şi pună mâna pe dumnezeiasca ta faţă? Vai mie, ticălosul, nu voi mai auzi glasul tău cel dulce şi nici să-mi zici mie, fiule Evagrie!

Pentru aceasta socotesc că m-ai trimis, ca să nu văd moartea ta cea nedreaptă şi grozavă. De ce n-am fost de faţă, să fi murit eu mai bine în locul tău, părinte prea dulce!"

Acestea şi multe altele asemenea zicând, mulţi au auzit glasul lui şi s-au adunat. Dar mai ales Taţian, Licaonid şi Bonifatie, către care am strigat, zicând: „Ighemoane, vezi pe dascălul şi luminătorul nostru cum zace însângerat şi ucis ca un tâlhar fără de lege?" Atunci dregătorul, văzându-l pe el, a plâns cu mare glas, sfâşiindu-şi de durere hainele sale. Deci, pe când plângeam, a venit şi Cuvioasa Paula împreună cu celelalte fecioare, şi căzând la sfintele moaşte, bocea peste măsură, vărsând atâtea lacrimi, încât nu voia să se mângâie şi zicea: „Să vină aceia care au ucis pe stăpânul meu, să mă omoare şi pe mine ticăloasa şi să mă îngroape împreună cu domnul meu".

Văzând că cu lacrimile nu aveam nici un folos, am ridicat sfintele moaşte, le-am dus şi le-am pus deocamdată aşa cum le-am găsit, sângerate. A doua zi dregătorul a poruncit unui argintar să-i facă o raclă scumpă de aur. După aceea a făcut cercetare în divan, ca să afle cine a ucis pe sfânt. Deci, pe când cerceta pe robii săi, iată a sosit acel copil care scăpase de ucigaşi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi a spus toate cele întâmplate. Acestea auzindu-le voievodul, a legat îndată pe Argatar şi pe ceilalţi, şi a poruncit ostaşilor de i-a bătut cu atâta nemilostivire încât li se vedeau oasele lor, apoi bunul Bonifatie luându-şi sabia, ca Fines, a ridicat păcatul, adică a înjunghiat cu mâna sa pe aceia care au ucis cu nedreptate pe dreptul Pangratie, iar necuratele lor trupuri le-au aruncat în mare. După trei zile racla fiind gata, am pus într-însa sfintele moaşte, şi le-am lăsat ascunse acolo, ca să nu le afle poporul şi să le împartă pentru evlavie.

După şapte zile, pe când stăteam în biserică, deodată am rămas uimit. Acolo în biserică stăteau doisprezece bărbaţi pe două rânduri, îmbrăcaţi în haine albe, iar în mijlocul lor am văzut pe domnul meu Pangratie, care mi-a zis: „Fiule Evagrie, pentru ce n-ai îngropat trupul meu în pământ şi m-aţi ascuns în racla cea diavolească de aur? Văzutu-m-ai pe mine vreodată, să iubesc câtuşi de puţin aurul sau argintul? Nu, fiul meu, nu. Deci, să mă scoţi din adâncul acela întunecos, şi dă pământului ceea ce este al lui, după obiceiul cel de obşte". Acestea auzindu-le, m-am cutremurat şi am spus ighemonului, care mi-a zis să fac după cum mi-a poruncit sfântul. De aceea, adunând tot poporul, am făcut priveghere, cântând toată noaptea, iar dimineaţa m-am pogorât eu, Taţian, Licaonid şi Bonifatie, şi deschizând racla de aur, am văzut o

minune preaslăvită. Trupul lui nu era după cum îl pusesem, grozav de însângerat, rănit şi fără de cap, ci frumos şi strălucind ca o lumină. El era întreg şi nevătămat, curat de sânge şi nu se vedea nici o rană sau întinăciune cât de puţin, nici pe trup, nici pe hainele lui.

Acestea văzându-le dregătorul, s-a spăimântat şi a plâns mult timp; apoi, scoţându-l deasupra, tot locul acela s-a umplut de o mireasmă plăcută. De aceea s-au adunat mulţime nenumărată de bărbaţi şi de femei, tineri şi bătrâni, care, sărutând sfintele lui moaşte, slăveau pe Cel ce Se slăveşte prin cei care Îl slăvesc pe El. Astfel ne-am săturat cu toţii de acea negrăită şi bună mireasmă, minunându-ne şi spăimântându-ne de ceea ce covârşea tot auzul şi mintea. Deci, aducând pietre cioplite din Lachedemonia, am făcut o mică hăinişoară şi o raclă cioplită, apoi am pus în acea raclă sfintele moaşte. Iar din racla cea de aur, am făcut vase pentru biserică, după cum se cădea.

După aceea, trecând patruzeci de zile de la moartea sfântului, am spus dregătorului câte mi-a poruncit mie sfântul, adică să ne ducem la Roma, după cum am spus mai sus. Deci, îndată gătind corabia şi luând bărbaţi cucernici şi înţelepţi am plecat. Astfel în câteva zile, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns fără împiedicare în marea cetate. Dar fericitul Petru ştia cu duhul toate cele făcute şi le-a propovăduit către ucenicii săi, zicând: „Pangratie, Episcopul Tavromeniei s-a săvârşit. Şi iată Evagrie, ucenicul lui, vine la noi".

Apoi, luând pe orecare ucenici, ne-a întâmpinat afară la porţile cetăţii. Eu, văzând pe Sfântul Apostol Petru, am căzut la picioarele lui, iar el m-a ridicat. Deci, sărutându-ne unul cu altul, am plecat la locaşul lui, bucurându-ne. Acolo am început să povestesc pătimirile lui Pangratie, dar el mi-a răspuns, zicând: „Fiule, ceea ce vrei să spui, noi le ştim din dumnezeiasca pronie. Deci, ia episcopia şi câte fapte bune ai văzut la dascălul tău, Pangratie, urmează-le". Apoi a chemat toată preoţimea şi toţi credincioşii şi, făcând cuvioasa slujbă, mi-a dat soarta episcopiei, zicând: „Du-te, fiule, şi urmează după aşezământul dascălului tău".

Acestea zicându-le, a lăudat pe ighemonul Bonifatie, pentru credinţa lui în Hristos. Apoi, mulţumindu-i pentru osteneala sa, ne-a binecuvântat şi ne-a liberat. După ce am ajuns în cetatea noastră, am botezat pe Bonifatie, ca un evlavios către Hristos ce era. El, fiind iubitor fierbinte de cereasca împărăţie, după ce a luat Sfântul Botez a lăsat îndată vremelnica ighemonie şi, chemând pe un om cucernic, credincios şi puternic în război, l-a hotărât ighemon al cetăţii, iar el şi-a tăiat părul şi s-a îmbrăcat în haine sărace. Deci,

rămânând între noi, n-a lipsit niciodată de la slujba şi pravila Bisericii. După câteva zile, i-am zis lui: „Fiule Bonifatie, să zidim o biserică întru slava lui Dumnezeu şi a Sfântului Mucenic Pangratie, care a făcut aici multe roduri ale dreptăţii şi a mântuit atâta lume". El primind cu bucurie cuvântul, s-a dus în divan şi mi-a adus o mulţime de aur. Din acesta cheltuind, am zidit o biserică bogată şi frumoasă, apoi am poleit-o cu aur şi am zugrăvit pe ea toate minunile Scripturii Vechi şi Noi. Asemenea am zugrăvit cu multă sârguinţă şi icoana dascălului meu Pangratie, pe care, când o văd şi o privesc, mă bucur, încât mi se pare că vorbesc cu dânsul.

Multe încă şi nenumărate minuni şi semne s-au făcut la sfântul lui mormânt. Pe mulţi bolnavi care sufereau de multe boli şi se chinuiau, i-a tămăduit. Mulţi diavoli din oameni a izgonit, cu nebiruitul dar şi cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, pe care, pentru scurtimea istoriei, nu le-am mai scris aici. Ci am socotit, că ajung câte am zis mai sus, întru slava Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh, a unei dumnezeiri. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC CHIRIL, EPISCOPUL GORTINEI*

Sfântul Chiril, a cărui credinţă era înaintea lui Dumnezeu ca aurul scos din topitoare, a fost silit spre jertfele idoleşti de către ighemonul Luchie, pe vremea împărăţiei lui Diocleţian. Acest sfânt s-a arătat a fi bărbat înţelept, încă de când era prunc, pentru că se deprinsese la lucruri bune şi se povăţuia spre plăcerea dumnezeiască. Oriunde auzea că locuiesc plăcuţi ai lui Dumnezeu, îşi lăsa părinţii şi se lipea de aceia, ca să poată auzi mai bine de la ei cuvântul lui Dumnezeu şi să se întărească în credinţă şi fapte bune.

După ce a venit în vârstă desăvârşită, a fost pus episcop al cetăţii Gortinei, din insula Creta. El întotdeauna se punea pe sine cu cuvântul şi cu lucrul înaintea turmei sale, chip de viaţă îmbunătăţită, ocârmuind scaunul episcopiei 50 de ani.

După ce a întărit bine în credinţa lui Hristos turma cea încredinţată lui şi pe mulţi i-a adus de la închinarea de idoli la adevăratul Dumnezeu, având 84 de ani de la naşterea sa, a fost prins de ighemonul Luchie şi silit să aducă jertfă necuraţilor zei. Însă bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, punându-i înainte dumnezeieştile porunci, a zis: „Cel ce nu aduce jertfă adevăratului

* În Sinaxarul Atonit, Sfântul Chiril este pomenit la 14 iunie.

Dumnezeu, ci zeilor celor străini, acela se va pierde". Zis-a ighemonul: „Ai milă de bătrâneţile tale şi te închină idolilor noştri". Răspuns-a Sfântul Chiril: „Eu nu sunt bătrân, căci Domnul meu zice: *Înnoi-se-vor ca ale vulturului tinereţile tale...*, iar ceea ce mă sfătuieşti tu pe mine şi la ceea ce mă sileşti, nu mi se cade să fac".

Atunci ighemonul i-a zis: „Te-am văzut că eşti bărbat înţelept şi priceput, deci socoteşte singur despre tine şi cinsteşte zeii noştri, de voieşti ca să te izbăveşti de muncile ce ţi se vor întâmpla". Răspuns-a Sfântul Chiril: „Cu adevărat priceput şi înţelept mă voi arăta atunci când, ceea ce învăţ pe alţii cu cuvântul, o voi arăta cu lucrul, petrecând nemişcat în credinţă şi nebiruit în munci". Ighemonul a zis: „Alege-ţi cele de folos bătrâneţilor tale şi fii una cu noi". Răspuns-a Sfântul Chiril: „Atunci voi afla cele folositoare, când mă voi face exemplu de bărbăţie şi de răbdare înaintea fiilor acestora, ce stau împrejurul meu!"

Astfel vorbind ei, Sfântul Chiril, prin dumnezeiasca Scriptură, a astupat gura necredinciosului şi nedreptului judecător, încât nu mai putea să răspundă nici un cuvânt împotrivă. Ighemonul, văzând că nu puţini din popor se întorc prin învăţătura sfântului de la spurcata închinare a idolilor către adevăratul Dumnezeu al creştinilor, a hotărât asupra mucenicului Chiril, acestea: „Chiril nepriceputul şi nebunul pierzător al zeilor noştri să fie ars de viu". Dar când Sfântul Chiril, plăcutul lui Dumnezeu, se ducea la ardere, el mergea ca la ospăţ, bucurându-se şi cântând lui Dumnezeu cântări de mulţumire. Ajungând la locul unde era focul pregătit, îndată ostaşii au aruncat pe Sfântul Mucenic Chiril în mijlocul văpăii. Arzând focul şi lemnele prefăcându-se în cenuşă, poporul cel credincios aştepta, ca să adune cu cucernicie oasele rămase. Dar a văzut în mijlocul focului pe plăcutul lui Dumnezeu întreg şi nevătămat, stând cu mâinile întinse la cer.

Închinătorii de idoli, văzând această minune, s-au cuprins de frică şi de mirare, că nu numai de plăcutul lui Dumnezeu nu s-a atins focul, dar nici de hainele lui. Fiind el astfel în foc, l-a răcorit Duhul Sfânt, deoarece şi el a scos pe mulţi din focul gheenei, întorcându-i de la închinarea idolească la Dumnezeul Cel adevărat. Înştiinţându-se ighemonul că Episcopul Chiril, fiind aruncat în foc, a rămas viu şi nevătămat, s-a mirat mult de aceasta. Deci, a poruncit să scoată pe plăcutul lui Dumnezeu din foc şi să-l aducă înaintea sa. Văzându-l întreg şi sănătos, s-a spăimântat şi a lăudat pe Dumnezeul creştinilor, Care a făcut această minune şi a mântuit pe mucenic. Iar credinciosul rob al lui Hristos nu înceta a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, adeverind că acei care cred în adevăratul Dumnezeu, vor lua mare plată în împărăţia cerului. Şi astfel pe

mulţi i-a dus de la calea pierzării şi i-a povăţuit la calea mântuirii. Dar el plângea şi se tânguia cu nemângâiere, căci nu s-a învrednicit a-şi săvârşi pătimirea sa.

Ascultându-l poporul cu mare sârguinţă şi dulceaţă, toţi alergau la el cu un suflet şi cu un gând. Iar alţii doreau măcar de departe să-l vadă, ca astfel, din cuvintele lui şi din vederea feţei lui, să-şi câştige rodurile mântuirii. Deci, căzând la picioarele sale, ziceau: „Credem în Dumnezeul tău, căci cu adevărat a putut să te mântuiască pe tine din foc". El, veselindu-se cu Duhul întru Domnul, primea pe toţi cei ce alergau la el, ca un părinte iubitor de fii şi îi prefăcea din fii ai întunericului, în fii ai luminii celei neînserate, botezându-i în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Apoi le zicea: „Îmbărbătaţi-vă, fiii mei, şi să se întărească inima voastră; fiţi robi credincioşi ai Aceluia în Care aţi crezut şi El în toate vă va fi de ajutor. El vă va da mai mult decât cele ce aşteptaţi de la alţii, căci urechea n-a auzit, ochiul n-a văzut şi la inima omului nu s-au suit, acelea pe care le-a gătit Domnul, celor ce-L iubesc".

Astfel întărind el pe credincioşi, un oarecare din închinătorii de idoli a spus ighemonului cele ce făcea plăcutul lui Dumnezeu. Ighemonul, umplându-se de iuţime şi mânie, i-a zis: „Pentru aceasta m-am milostivit spre el? Pentru aceasta l-am scos din foc? De ce nu l-am omorât mai bine cu sabia? Deci acum nu-l voi mai răbda cât de puţin". Atunci ighemonul a dat a doua oară poruncă de moarte asupra plăcutului lui Dumnezeu: „Pe Chiril cel scos din foc, dreapta judecată nesuferindu-l să fie între cei vii, poruncesc să fie tăiat cu sabia".

Auzind plăcutul lui Dumnezeu de o judecată ca aceasta, s-a umplut de bucurie şi a preamărit pe Hristos că l-a învrednicit să fie părtaş patimilor Lui. Deci şi-a plecat cu veselie capul sub sabie. Astfel, fiind lovit în grumaji, şi-a dat sufletul său Domnului, în nouă zile ale lunii iulie, stăpânind peste păgâni Diocleţian, fiind ighemon în Gortinia, Luchie, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOŞII PATERMUTIE, COPRIE ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Împăratul Iulian, care mai întâi a fost creştin apoi s-a abătut iarăşi la păgânătate făcându-se ca un fiu al satanei, a adunat multă putere de oaste şi a pornit cu război împotriva perşilor. Mergând el

pe drum, a vărsat mult sânge creştinesc, căci, prinzând doi preoţi din Antiohia, pe Evghenie şi Macarie şi muncindu-i mult, i-a trimis în Mauritania la închisoare. În zilele acelui ighemon erau în pustiile Egiptului doi cuvioşi bărbaţi, Patermutie şi Coprie, care vieţuiau cu un gând şi slujeau lui Dumnezeu împreună. Patermutie era mai bătrân cu anii, dar mai iscusit în nevoinţele călugăreşti şi mai întărit în fapte bune, iar Coprie era mai mic cu anii şi nu era aşa de bine întărit, dar era povăţuit de Patermutie, întocmai ca un ucenic de dascălul său şi ca un fiu duhovnicesc de către părintele său duhovnicesc.

Mai înainte de a fi prinşi ei pentru muncire, Coprie a spus lui Patermutie o vedenie care i s-a arătat noaptea în vis. „Am văzut, zicea el, cerurile deschizându-se şi un oarecare bărbat luminos venind la mine, ţinând un toiag în mână, apoi de altă parte un om negru, care mergea împotriva aceluia. Acela aprinzând un foc, ieşea dintr-însul mult fum. Apoi, acel negru, întinzându-şi mâna, m-a apucat şi m-a pus în mijlocul fumului, în primejdie mare, deoarece mă cuprinseseră multe rele. Dar bărbatul acela purtător de lumină se depărtase de la mine şi un glas din cer a venit, zicând: „Rodul omului acesta se va rupe şi iar se va întoarce înspre bine. Aceasta văzând-o, m-am deşteptat tulburat". Atunci Patermutie i-a zis: „Visul acesta nu este bun, căci mă tem să nu te depărtezi de Dumnezeul cel viu. Iată, călcătorul de lege, împăratul Iulian, face mare prigoană asupra Bisericii lui Dumnezeu şi mi se pare că şi noi vom fi prinşi la muncire. De aceea, fiule, vezi să nu te lepezi de Hristos, temându-te de îngrozirea muncilor, sau înşelându-te de îmbunări. Ci teme-te de Dumnezeu şi adu-ţi aminte de poruncile Lui, care te îmbărbătează".

După vedenia aceea, trecând puţine zile, împăratul Iulian a venit cu putere de oaste în hotarele Egiptului. Auzind el că în acele pustii petrec mulţi pustnici, a trimis ostaşi să străbată pustiile, şi pe câţi îi vor afla, să-i prindă şi să-i aducă la muncire. Ostaşii au prins şi pe aceşti doi părinţi, pe Patermutie şi Coprie, şi i-au adus la el spre cercetare. Deci, Iulian a întrebat pe Patermutie: „Câţi ani ai de la naşterea ta, bătrânule?" El a zis: „Sunt şaptezeci şi cinci de ani de când cunosc pe pământ această viaţă vremelnică". După aceasta, împăratul uitându-se spre Coprie, a zis: „Spune şi tu, câţi ani ai?" Coprie a răspuns: „Am patruzeci şi cinci de ani de la naşterea mea".

După aceasta împăratul a poruncit ca pe bătrânul Patermutie să-l ducă în temniţă, iar pe Coprie, lăsându-l, a început a-l întreba astfel: „Omule, de ce nu vrei să aduci jertfe zeilor, dacă voieşti să

scapi de muncile ce te aşteaptă? Lasă înşelăciunea creştinească, căci la nimic nu-ţi foloseşte; că şi eu am crezut mai înainte în Hristos, dar nici un folos nu am avut; însă acum, crezând în zeii cei fără de moarte, de multe şi de mari faceri de bine m-am învrednicit de la dânşii. De aceea şi pe tine te învăţ cu învăţătură folositoare, ca, lepădându-te de Hristos, să jertfeşti zeilor şi vei sta înainte de-a dreapta mea, având multe daruri de la mine".

Coprie, rămânând cu gura căscată la cuvintele împăratului, a uitat pe Dumnezeu şi s-a schimbat de la bine la rău. Deci, alunecând spre pierzare, a zis lui Iulian: „Bine mă înveţi, împărate. Norocul a făcut că te-am găsit pe tine învăţător şi povăţuitor bun, ca să mă înveţi acestea!" Apoi a strigat cu glas mare, zicând: „De acum înainte sunt al lui Iulian, iar nu creştin. Deci, pe cât am rătăcit mai întâi în înşelăciunea creştinească, de acum pe toate le voi îndrepta. Mă voi închina zeilor şi le voi aduce jertfe".

Auzind împăratul nişte cuvinte ca acestea ale lui Coprie, s-a bucurat foarte mult şi a zis: „Fericit este omul acesta, mai mult decât toţi oamenii, că a cunoscut pe zeii cei vechi, părinteşti, care dau viaţă lumii". După aceste cuvinte, ticălosul Coprie s-a închinat cu jertfe zeului Apolon şi, depărtându-se de Dumnezeu, a primit pe diavolul. Astfel sfinţii îngeri s-au îndepărtat de la dânsul, iar diavolii l-au cuprins, bucurându-se pentru el.

Cuviosul Patermutie, aflând că Coprie s-a lepădat de Hristos, s-a mâhnit foarte mult. Apoi a început să plângă şi se tânguia pentru dânsul. Deci, plecându-şi genunchii, se ruga zicând: „Doamne, Dumnezeul puterilor, nu pierde pe păcătosul care a călcat porunca Ta! Adu-ţi aminte de lucrurile lui, cu care în tinereţe s-a ostenit pentru dragostea Ta. Nu lepăda de la faţa Ta pe acela pe care l-au înşelat cuvintele călcătorului de lege, ci miluieşte zidirea Ta şi caută lucrul mâinilor Tale!"

A doua zi, împăratul a şezut pe scaun, iar Coprie stătea înaintea lui, în partea dreaptă, fiind îmbrăcat cu haină roşie; apoi a poruncit să-l aducă pe Patermutie la cercetare. Cuviosul, fiind adus, Coprie l-a văzut şi a zis: „Iată vine înşelătorul care ispitea mântuirea mea". Venind stareţul aproape de judecată, Coprie a strigat către dânsul: „Patermutie, mă vezi oare pe mine bucurându-mă şi tu plângi? Eu sunt al lui Iulian, iar nu creştin". Patermutie a răspuns: „Te văd pe tine râzând, dar eu plâng pentru tine".

Atunci împăratul a zis către stareţ: „Nu plânge, ci jertfeşte zeilor şi te bucură împreună cu dânsul". Patermutie a răspuns: „Bucuria lui este vremelnică, fiindcă acum se bucură, iar în veacul ce are să fie va plânge, de nu se va pocăi. Eu plâng acum, iar în

viaţa ce are să fie, mă voi bucura. El aici se mândreşte cu haină roşie, iar acolo va fi dezbrăcat. Eu sunt gol aici, însă acolo voi îmbrăca haina cea de nuntă. El acum se satură, iar în veacul ce va să fie, va flămânzi. Eu flămânzesc acum, iar în viaţa cea viitoare mă voi sătura, când mi se va arăta mie slava Domnului meu. El acum stă în slavă, înaintea împăratului pământesc şi în rânduiala slugilor tale, iar acolo se va lepăda de la faţa împăratului ceresc cu necinste, şi va fi rânduit cu diavolii în focul gheenei".

Stareţul, zicând aceasta, a privit în faţa lui Coprie şi i-a zis: „Amar ţie, ticălosule! Tu cel ce ai fost mai înainte vas al darului, acum eşti gunoi în care diavolii dănţuiesc. Iată îngerii s-au depărtat de tine şi demonii s-au oprit împrejurul tău. Te-ai lepădat de adevăratul Dumnezeu şi te-ai îmbrăcat cu diavolul. Ai urât viaţa cea adevărată şi veşnică şi ai iubit pe cea vremelnică. Adu-ţi aminte de faptele tinereţilor tale şi vino-ţi în simţire! Lasă înşelăciunea în care ai căzut şi vino la mine! O, fiule, iubeşte iarăşi pe Dumnezeu, Căruia ai greşit şi pocăieşte-te! Acela, fiind milostiv, te va primi şi-ţi va ierta greşelile tale".

Stareţul grăind acestea, Coprie s-a mâhnit cu inima, şi căindu-se a strigat cu glas mare, zicând: „Amar mie! Amar mie! Amar mie!" Apoi a început a se clătina într-o parte şi în alta. Deci, înviind cu duhul şi privind spre cer, a zis: „De acum nu mai sunt al lui Iulian, ci sunt iarăşi al lui Hristos. Eu am greşit, călcând porunca lui Dumnezeu. Am nelegiuit, lepădându-mă de Domnul meu. Dar, într-aceasta se va cunoaşte bunătatea Ta, Stăpâne, când mă vei milui pe mine, care am greşit Ţie. Milostiveşte-Te spre mine, Iubitorule de oameni, eu care sunt ca un pom uscat, căruia i-a căzut rodul şi i s-a uscat frunza. Cuvintele celor fărădelege m-au înşelat şi în viforul diavolului m-am afundat. Asupra mea a fluierat balaurul şi cetele diavolilor s-au bucurat de mine. Stelele cerului s-au tulburat, iar soarele şi luna şi-au ascuns lumina lor, pentru păcatul meu cel mare cu care am amărât pe Dumnezeu. O, îngeri ai lui Dumnezeu şi cetele dreptilor, alergaţi împreună cu oamenii din toată lumea; adunaţi-vă, plângeţi căderea mea şi întunecarea minţii mele, căci m-am lipsit de Hristos, soarele dreptăţii. Lumina credinţei s-a stins în mine şi s-a luat de la mine podoaba cea sufletească".

Apoi, întorcându-se către împărat, i-a zis: „O, diavole, pentru ce m-ai înşelat? Pentru ce m-ai tras şi pe mine în pierzarea ta, călcătorule de lege?" Deci, dezbrăcând de pe sine haina cea roşie a aruncat-o înaintea lui, zicându-i: „Primeşte-ţi slava ta, pe care mi-ai dat-o, iar eu iarăşi voi primi pe aceea pe care am pierdut-o.

Pentru că Dumnezeul meu este bun şi mă va face pe mine ca pe unul din argaţii Săi".

Împăratul, văzând pe Coprie că s-a întors iarăşi la Hristos, s-a umplut de mânie şi a poruncit, ca îndată să ardă o tigaie mare de fier. Coprie, auzind aceasta, a zis: „O, împărate, mai bine ai fi poruncit să mă taie în bucăţi şi să mă ardă, ca prin acele amare munci să îndreptezi căderea mea. Deci, mai întâi să pedepseşti limba mea, fiindcă aceea a greşit întâi, lepădându-se de Hristos". Atunci împăratul a poruncit să ardă o linguriţă mică de fier şi s-o pună pe limba lui Coprie. Văzând el linguriţa înroşită ca un cărbune, a zis către Sfântul Patermutie: „Părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci mă înspăimânt de munca aceasta". Stareţul i-a zis: „Rabdă, fiule, cu bucurie şi Domnul îţi va ajuta!"

Când s-a atins linguriţa de limba lui Coprie, îndată s-a răcit ca ghiaţa, iar limba nu s-a ars. Împăratul a zis: „Aceşti oameni sunt vrăjitori; duceţi-i la tigaia pe care au fost arşi Evghenie şi Macarie". Ei fiind aduşi, Coprie a zis către stareţ: „Roagă-te pentru mine, învăţătorul meu, căci foarte tare mă tem de muncire". Stareţul a zis: „Nu te teme, fiule, ci fii viteaz. Adu-ţi aminte de nevoinţele şi ostenelile tale cele pustniceşti, pe care le-ai suferit în pustie cu bărbăţie din copilărie, pentru Dumnezeu. Nu-ţi aduci aminte cum, răstignindu-te lui Hristos în chipul crucii, ai stat astfel nemişcat? Oare ai uitat, cum te culcai pe pietre vârtoase şi pe hârburi ascuţite? Dacă toate acestea le-ai răbdat cu plăcere pentru Hristos în viaţa ta, apoi pentru ce te temi de muncile acestea care se fac într-un ceas?"

Coprie întărindu-se cu aceste cuvinte, faţa i s-a luminat şi mergea împreună cu stareţul spre tigaie, fără frică. Deci, suindu-se în tigaie Patermutie i-a zis: „Frate, Coprie, ridică-ţi ochii în sus!" Iar Coprie, privind spre cer, a zis: „Văd îngerii apropiindu-se de noi! Capetele lor sunt pline de rouă, dar mă rog ţie, părinte, grăieşte către dânşii, să nu se mânie pe mine, că mă lepădasem de Hristos!" Astfel s-au suit amândoi în tigaie şi umblau ca pe un loc verde, batjocorind pe muncitorul, căci tigaia îndată s-a răcit desăvârşit. Chinuitorul, văzând aceasta, mai mult s-a mâniat şi a poruncit ca să ardă un cuptor înfocat şi să arunce într-însul pe mucenici, spre a-i arde.

Pe când cuptorul ardea, unul din ostaşii împăratului, cu numele Alexandru, s-a apropiat de Coprie şi i-a zis: „O, ticălosule Coprie, mai înainte ai jertfit zeilor, dar acum nu voieşti? Deci întoarce-te iarăşi la ei, ca să te izbăveşti de moartea cea de foc". Sfântul Coprie i-a răspuns: „O, de mi s-ar ierta înaintea lui Dum-

nezeu păcatul meu cel dintâi cu care am greşit Hristosului meu! Căci de s-ar aduna toate apele mării, toate râurile, toate izvoarele şi toate picăturile, nu sunt îndestulate ca să spele păcatele mele. Însă nu mă deznădăjduiesc de milostivirea Domnului meu cel iubitor de oameni!"

Alexandru, umilindu-se de cuvintele lui Coprie, a zis: „Aş voi şi eu să fiu ostaşul acelui împărat, căruia voi sunteţi ostaşi". Coprie, începând a-l învăţa sfânta credinţă, l-a făcut pe el să creadă în Hristos. Cuptorul fiind ars foarte tare şi cuvioşii mucenici mergând spre el, Alexandru le-a urmat, zicând: „Fericiţilor părinţi, voi merge şi eu cu voi; luaţi-mă cu voi în cuptor, pentru Hristos". Ei l-au luat pe sub mâini şi mergeau împreună, dar Alexandru, desfăcându-se de mâinile lor, a mers înainte la cuptor împotriva focului, însă nu-l ardea. Alexandru a zis către acea văpaie: „De ai ieşit cu porunca Domnului ca să mă arzi pe mine, arde pe un om păcătos". El zicând acestea, văpaia s-a despărţit în două şi a stat de o parte şi de alta, precum de demult apele din Marea Roşie, şi-i făcu lui cale prin mijlocul său.

Astfel a intrat Alexandru înlăuntrul cuptorului, neatingându-se văpaia de el. Văzând acolo pe îngerii lui Dumnezeu, a zis către dânşii: „Mă rog vouă, stăpânii mei, mântuiţi-mă pe mine păcătosul". Îngerii au răspuns: „Pentru aceea suntem trimişi aici de Dumnezeu, ca să te luăm întru mântuire". Deci, i-au luat sufletul la Domnul, iar trupul a rămas mort în foc, dar n-a ars. După dânsul au intrat în cuptor şi cuvioşii părinţi Patermutie şi Coprie, asemenea nearşi de foc, şi şezând lângă trupul lui Alexandru, cântau şi lăudau pe Dumnezeu.

După ce cuptorul s-a răcit de tot, sfinţii au fost scoşi înaintea feţei împăratului vii şi întregi, nevătămaţi în foc cât de puţin. Asemenea a fost scos şi trupul Sfântului Alexandru nears, lăsând dintr-însul plăcută şi multă mireasmă. Împăratul minunându-se, a zis: „Cu adevărat mare este Hristos! " Apoi, schimbându-se, a zis: „Mari sunt zeii, iar Hristos nu este nimic". Deci, a început a sili pe sfinţi la închinarea idolilor. Cuviosul Patermutie a zis către dânsul: „De vreme ce nu te duci la război pentru slava lui Dumnezeu, de aceea nu te vei întoarce înapoi, ci vei fi rănit de moarte. Şi nici nu vei mai vedea pe cel ce te va ucide. Împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-i ucidă cu sabia. Astfel, sfinţii, fiind scoşi afară din cetate la locul unde era să fie omorâţi, se rugau lui Dumnezeu înainte de sfârşitul lor. Atunci s-a auzit un glas din cer care lăuda pe Patermutie şi ierta pe Coprie, şi îi chema pe amândoi la odihna

cea veşnică. Bucurându-se ei, şi-au plecat capetele sub sabie. Şi astfel s-au sfârşit, dându-şi sufletele lor pentru Domnul.

Spurcatul Iulian, ducându-se la război, a fost biruit de ostaşii perşilor şi, fiind rănit cu suliţa de o mână nevăzută, şi-a lepădat sufletul cumplit, după cuvântul Sfântului Patermutie. Şi astfel, neîntorcându-se la pământul său, a pierit cu sunet. Aşa a fost sfârşitul Sfinţilor Cuvioşi şi Mucenici Patermutie şi Coprie. Cu dânşii s-a sfârşit şi Sfântul Alexandru, în nouă zile ale lunii iulie, stăpânind peste romani, Iulian, călcătorul de lege, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh se cuvine cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor Amin.

DESPRE ALT CUVIOS PATERMUTIE*

Acest Patermutie, precum a povestit Coprie despre dânsul, a fost la început închinător la idoli, vătaf de tâlhari, hoţ şi jefuitor de morminte, care dezbracă pe morţi. El era plin de toate lucrurile cele rele şi spurcate, vestit cu răutatea în părţile Egiptului. De la acestea toate, el s-a întors către Dumnezeu printr-o astfel de pricină.

Într-o noapte oarecare s-a suit pe acoperişul unei case, în care petrecea o sfântă fecioară a lui Dumnezeu, şi voia să desfacă în ascuns învelitoarea acelei case şi să intre în ea, spre a face fapta cea rea. Ostenindu-se el mult timp, nimic nu i-a sporit, şi adormind a văzut în vedenie pe un bărbat luminos, îmbrăcat împărăteşte, zicând către el: „Încetează de acum cu răutăţile tale, de a vărsa sânge omenesc, de a face tâlhării şi a săvârşi spurcate fărădelegi; ci întoarce-te la pocăinţă şi la osteneli plăcute lui Dumnezeu ca să primeşti chip de ostăşie îngerească, vieţuind de acum cu fapte bune, şi Eu te voi pune domn şi voievod la oştile Mele". El s-a făgăduit cu osârdie să facă cele ce i s-au poruncit. Atunci bărbatul ce a apărut, i-a arătat o ceată de călugări şi i-a poruncit să fie mai mare peste ei.

Acestea a văzut el în vis, şi dormind încă pe casă s-a făcut ziuă. Urcându-se fecioara pe acoperişul casei şi văzând pe acela s-a înspăimântat, iar el deşteptându-se şi văzând pe fecioară s-a înfricoşat şi s-a uimit. Întrebându-l fecioara cine este şi pentru ce a venit, el n-a răspuns nimic, decât numai o rugă să-i arate unde este biserica creştină. Înţelegând fecioara că în el este un lucru dumnezeiesc, l-a dus la biserică şi l-a pus înaintea preoţilor. El văzând

* Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9 şi din povestirile lui Coprie despre dânsul.

pe preoţi, a căzut la picioarele lor, rugându-i cu lacrimi să-l facă creştin şi să-l povăţuiască la calea pocăinţei.

Cunoscându-l preoţii pe el, s-au minunat şi nu-i credeau cuvintele, socotind că face vreo înşelăciune sau meşteşugire. Văzându-i lacrimile şi nedepărtata rugăciune, au zis către el: „Dacă vei părăsi desăvârşit lucrurile tale cele rele şi vei vieţui bine, făcând fapte bune, te vom primi în creştinătate". Atunci el s-a făgăduit că va face ceea ce i s-a poruncit. Deci preoţii l-au învăţat şi după câteva zile l-au botezat. După primirea Sfântului Botez, Patermutie a rugat pe preoţi să-i dea poruncă, după care să se poată povăţui pe calea mântuirii. Ei i-au dat trei stihuri din psalmul întâi, ca să înveţe să le citească fără carte. Deci el, socotind acelea, a zis: „Destule îmi sunt acestea spre mântuire". După trei zile de la Botez, el s-a dus în pustie, unde a vieţuit multă vreme, petrecând ziua şi noaptea în rugăciuni şi în lacrimi, şi se hrănea cu rădăcinile verdeţurilor ce creşteau pe acolo.

După multă vreme s-a întors la biserică, deprinzându-se bine cu acele trei stihuri, nu numai a le grăi cu cuvântul, dar şi a le împlini cu lucrul. Preoţii se mirau de o asemenea schimbare a vieţii lui celei rele, spre cea cu fapte bune, şi voiau să-l oprească de la înfrânarea cea nemăsurată, spre a-l învăţa să citească cărţi. Petrecând el cu dânşii o săptămână, s-a dus iarăşi în pustie. Acolo a petrecut şase ani, dar nu se mai hrănea cu rădăcini şi verdeţuri, ci cu pâine trimisă de Dumnezeu, şi aceea o dată în fiecare Duminică. De fiecare dată, după săvârşirea rugăciunilor, afla înaintea sa o pâine curată, pusă de o mână nevăzută, pe care o mânca cu multă mulţumire, iar până în Duminica următoare stătea fără hrană. Dumnezeu i-a dat şi darul înţelegerii cărţilor, şi ştia toată dumnezeiasca Scriptură.

După acei şapte ani, cu poruncă dumnezeiască, Cuviosul Patermutie s-a întors iarăşi la locuinţele poporului spre folosul multora. El, prin chipul vieţii sale pustniceşti, pe mulţi i-a atras la sine, făcându-i ucenicii lui. Deci mergeau după el şi urmau faptelor sale bune. Între cei care veniseră la el să se facă ucenici, era şi un tânăr. Pe acela primindu-l, l-a tuns în rânduiala monahicească şi-l povăţuia spre cuviincioasă plăcere de Dumnezeu. Cuviosul Patermutie mai avea obiceiul de a căuta bolnavii şi a şedea lângă ei până la sfârşitul lor. Iar murind, îi îngropa şi din sârguinţa sa le câştiga îmbrăcămintea de îngropare. Acel tânăr monah, văzând sârguinţa cea mare a stareţului pentru îngroparea morţilor, a zis către el: „Părinte, aş vrea ca şi pe mine tot astfel să mă îmbraci şi să mă îngropi, după ce voi muri". Răspuns-a părintele: „Aşa voi face, fiule, şi atât de mult te voi îmbrăca pe tine, încât singur vei zice: este destul".

După câtva timp a murit monahul cel tânăr, iar stareţul, după obiceiul lui, îmbrăcându-l cu îmbrăcămintea cea de îngropare şi acoperindu-i faţa, a zis către mort: „Fiule, îţi sunt destule acestea pentru îngropare, sau să mai adăugăm ceva?" Iar mortul a răspuns în auzul tuturor: „Sunt destule, părinte!" Deci, toţi cei de faţă s-au mirat de o minune ca aceea şi au început a cinsti şi a slăvi pe stareţ, ca pe un făcător de minuni. Dar el n-a suferit a se slăvi de ei ci, îngropând mortul, îndată s-a dus pe ascuns în pustie. După câtăva vreme s-a întors iarăşi să cerceteze fraţii, pe care îi povăţuise spre viaţa monahicească.

Dumnezeu i-a descoperit pentru un frate bolnav, că este aproape de moarte şi acela îşi avea chilia sa sihăstrească lângă un sat oarecare. Deci, el s-a dus cu sârguinţă să-l caute. Dar, deoarece calea era depărtată, a întârziat şi soarele era spre apus. Atunci sfântul, fiind noapte, nu voia să meargă în satul acela, păzind cuvântul Domnului: *Umblaţi până aveţi lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul;* şi de umblă cineva ziua, să nu poticnească. Drept aceea, cu mare credinţă a zis către soare, pe când trecuse crugul de jumătate: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, să stai din cale şi să aştepţi puţin până voi ajunge în sat!" Soarele, care trecuse de jumătate crugul, a stat şi a luminat şi cealaltă jumătate de crug, aşteptând până ce cuviosul va ajunge în sat.

Văzând oamenii satului că soarele a întârziat a apune, s-au minunat şi ducându-se în mijlocul satului, priveau acea minune. Peste câtăva vreme au văzut pe Cuviosul Patermutie venind din pustie spre satul lor şi, întâmpinându-l, l-au întrebat de oprirea soarelui. Iar el le-a zis: „Nu vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului din Evanghelie, Care ne învaţă să avem credinţă? Dacă cineva are credinţă cât un grăunte de muştar, acela poate să mute şi munţii. Deci, cel ce prin credinţă poate să mute munţii, acela cu aceeaşi credinţă este puternic ca şi soarele să-l oprească din mers".

Acestea zicându-le el, toţi au înţeles că pentru dânsul s-a oprit soarele, care, după ce el a venit în sat, îndată a apus. Toţi s-au închinat stareţului cu frică, urmând după el până la fratele cel bolnav. Intrând în chilia lui, l-au găsit pe el mort întru Domnul. Deci, făcând rugăciune, s-a apropiat şi a sărutat trupul mortului, zicând către dânsul: „Care este dorinţa ta, frate? Să te duci să vieţuieşti cu Hristos, sau să vieţuieşti cu noi în trup?" Atunci mortul îndată a înviat şi a deschis ochii. Apoi, rugându-se, a stat şi a început a grăi: „Pentru ce m-ai întors pe mine, părinte? Căci îmi

este mai bine a mă duce la Hristos şi să fiu viu cu Dânsul, decât a petrece în trup". Stareţul i-a zis lui: „Dormi în pace şi roagă-te pentru mine". El, culcându-se, a adormit iarăşi şi s-a făcut la toţi, care erau de faţă, mare spaimă, zicând: „Cu adevărat acesta este om dumnezeiesc". Cuviosul îngrijind de trupul mortului, a petrecut toată noaptea în cântare de psalmi, iar a doua zi, îngropându-l cu cinste, s-a dus de acolo.

Altă dată, un oarecare frate fiind bolnav şi aproape de moarte, cuviosul s-a dus la el spre cercetare. Văzându-l pe dânsul că se teme de moarte, pentru păcatele sale, a zis către dânsul: „Pentru ce nu eşti gata, fiule, spre ducere? Gândesc că conştiinţa, mustrătoarea ta, va merge cu tine acolo". Bolnavul a zis: „Rogu-mă ţie, părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca să-mi dea cel puţin timp spre pocăinţă". Răspuns-a stareţul: „Acum cauţi vreme de pocăinţă? Dar cea trecută unde este? Ce ai făcut în tot timpul călugăriei tale? Oare n-ai putut să-ţi tămăduieşti rănile cele de mai înainte, ci mai ales ai adăugat altele noi?" Dar bolnavul, nu înceta să roage pe stareţ cu lacrimi, ca să se roage Domnului pentru dânsul. Deci stareţul i-a zis: „De nu vei mai adăuga de acum alte rele, apoi mă voi ruga pentru tine. Pentru că bun este Domnul Cel iubitor de oameni şi îndelung răbdător. El îţi va da câtăva vreme pentru curăţirea păcatelor tale".

Aceasta zicând-o, şi-a plecat genunchii la rugăciune şi, după ce s-a rugat mult, a zis bolnavului: „Iată, trei ani îţi mai dă Domnul, să mai petreci în această viaţă, însă să te pocăieşti cu adevărat". Apoi, luându-l de mână, l-a ridicat din pat sănătos şi l-a dus cu el în pustie. După ce au trecut trei ani, s-a întors cu dânsul iarăşi la fraţi, şi l-a pus înaintea lor ca pe îngerul lui Dumnezeu. Acolo la cuviosul, adunându-se mai mulţi fraţi şi ascultând cu mare luare aminte cuvintele lui cele curgătoare, au spus către dânşii cuvânt despre rodurile pocăinţei, vorbind toată noaptea până dimineaţa. Din acea vorbire, fratele acela îşi împlinea pocăinţa cea de trei ani. Deci el a fost văzut cum dormita, şi astfel şi-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, fără durere şi fără frică, ca şi cum ar fi dormit un somn dulce.

Se mai povesteşte despre Cuviosul Patermutie şi aceasta: el de multe ori a trecut râul Nil, umblând pe deasupra apei. Altă dată, câţiva fraţi fiind adunaţi într-o chilie şi vorbind pentru folosul sufletului cu uşile încuiate, sfântul a stat în mijlocul lor, precum altădată Hristos a venit în mijlocul Apostolilor. Cuviosul Patermutie era mare întru minuni şi plin de darul lui Dumnezeu. El, după mulţi ani ai vieţii sale cea plăcută lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul.

DESPRE ALT CUVIOS COPRIE*

Sfântul Coprie, singurul văzător al Sfântului Patermutie, şi povestitor al minunilor lui, a fost cu rânduiala preot, având asemenea de la Dumnezeu darul facerii de minuni. El şedea tot în acele părţi ale Egiptului, tămăduind diferite boli între oameni şi gonind duhurile cele viclene. Odată, adunându-se la dânsul mulţi fraţi, cărora le povestea multe pentru folosul lor din viaţa Cuviosului Patermutie şi a celorlalţi sfinţi, unul dintre fraţi, necrezând cele ce spunea, nu lua aminte şi, adormind, a văzut în vedenia visului, în mâinile Sfântului Coprie, o carte scrisă cu slovă de aur, şi din care vorbea el către fraţi, iar aproape de dânsul stătea un oarecare bărbat luminos, cinstit la vedere şi împodobit cu cărunteţe. Acela, privind cu groază spre cel ce dormita, i-a zis: „Pentru ce nu crezi cele ce se grăiesc şi, neluând aminte, dormitezi?" Fratele acela, deşteptându-se, s-a înspăimântat şi a spus îndată celorlalţi, ceea ce a văzut. De atunci, el asculta cu credinţă şi cu luare aminte toate cuvintele Sfântului Coprie.

Şezând la Cuviosul Coprie nişte fraţi străini, care veniseră spre cercetare, şi ascultând cuvintele cele folositoare de suflet, a venit un om mirean, purtând un vas cu nisip şi stătea la uşa chiliei, aşteptând până ce va sfârşi stareţul vorba sa. Atunci fraţii, văzând pe om, au întrebat pe stareţ, pentru ce a adus nisipul acela. Iar stareţul le-a răspuns: „Nu mi se cade mie, fraţilor, ca să vă spun lucrul acesta, ca să nu mă arăt că mă slăvesc în deşert, lăudându-mă cu dumnezeieştile lucruri. Deci, ca să nu piară plata ostenelilor noastre şi văzându-vă pe voi că v-aţi ostenit pe un drum aşa de lung, nu ascund aceasta de voi, ci voi spune lucrurile lui Dumnezeu spre folosul vostru, lucruri pe care El a binevoit a le săvârşi prin noi păcătoşii.

Pământul satului aceluia, care este aproape de noi, era cu totul neroditor şi din grâul cel semănat de ţărani abia se aduna sămânţa, pentru că un vierme născându-se, le mânca rădăcina şi rodea spicele mai înainte de coacere, iar oamenii satului aceluia erau cu toţii închinători de idoli. Atunci, ajutându-ne darul lui Dumnezeu, i-am adus pe toţi la sfânta credinţă şi i-am botezat. După ce toţi s-au făcut creştini, au venit la noi şi ne-au cerut să ne rugăm lui Hristos Dumnezeu pentru dânşii, ca pământul să le dea bună aducere de roade. Atunci, am zis către dânşii: «Noi

* Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9 şi din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 84

putem să ne rugăm, însă credinţa voastră să fie neîndoită spre Dumnezeu». Ei, spunând că au credinţă tare, au luat în sânurile lor ţărână din pământul acesta, pe care umblă picioarele noastre cele păcătoase.

Apoi m-au rugat ca, în numele Domnului, să le binecuvintez ţărâna aceea, ca pe nişte seminţe, şi am zis către dânşii: «Să vă fie vouă după credinţa voastră!» Atunci, ducându-se la locul lor, au amestecat ţărâna cu sămânţa grâului lor şi l-au semănat în ţarini. Şi astfel s-a făcut mare îndestulare de rod, încât nici un pământ din acele părţi ale Egiptului nu poate să facă o aducere de roade ca aceea. Deci, din acea vreme lucrătorii de pământ, luând ţărână, vin în toţi anii aici şi o aduc la noi, ca să o binecuvântăm, şi credinţa lor nu este în zadar, pentru că totdeauna adună roduri îndestulate.

Într-o vreme oarecare, Cuviosul Coprie, având înaintea poporului vorbă cu un eretic maniheu despre credinţă şi, neputând să dovedească pe acel mândru şi măreţ eretic cu blândele sale cuvinte, a voit ca prin faptă să-şi arate credinţa cea dreaptă. Deci, a poruncit să aprindă un foc mare şi a chemat pe eretic cu dânsul în foc, zicând: „Acela care nu va arde în foc, credinţa aceluia va fi dreaptă!" Însă acel eretic, a zis către dânsul: „Tu să intri mai întâi". Deci sfântul intrând în foc, văpaia s-a despărţit în două, şi el stătea pe cărbuni ca pe o iarbă verde, fără să-l vatăme. Astfel, a stat în mijlocul focului o jumătate de ceas, şi a ieşit întreg, neatingându-se focul nici de hainele lui. Poporul, văzând acest lucru, s-a mirat foarte mult şi a preamărit pe Hristos Dumnezeu. Dar ereticul n-a voit să intre. Însă poporul, împingându-l fără voie, îndată a început să ardă şi, sărind din foc pârlit, a început să fugă. Poporul, prinzându-l striga: „Să se ardă ereticul!" Dar Cuviosul Coprie, potolind gâlceava poporului, a eliberat pe eretic viu, însă pârlit ca un tăciune.

Stareţul avea aproape de chilia sa o grădină mică, în care semăna verdeţuri şi roduri de mâncare, pentru străinii care veneau la dânsul. Într-o noapte, intrând în grădină un oarecare închinător de idoli, a furat din roduri cât a putut să ducă. Şi ducându-le acasă, a pus într-o căldare o parte din ele, ca să le fiarbă. Fierbând trei ceasuri şi mai mult şi arzând multe lemne, nimic n-a sporit, pentru că nici apa din căldare nu se încălzise. Omul acela se mira de acest lucru neobişnuit. Apoi, cunoscându-şi păcatul şi înţelegând puterea lui Hristos care lucrează prin creştini, a luat tot ceea ce furase, asemenea şi pe cele care erau în căldare, şi le-a dus la stareţ.

Deci, aruncându-se înaintea picioarelor lui, i-a spus hoţia şi minunea care se făcuse. Pentru aceea cerea iertare şi se ruga să-l

facă creştin. Atunci s-a întâmplat de erau la stareţ mulţi străini şi toţi s-au bucurat de acea minunată întoarcere spre Hristos a acelui om. Iar din roadele acelea toţi s-au ospătat din destul şi au mulţumit lui Dumnezeu. Cuviosul Coprie, făcând mai multe minuni cu darul lui Hristos, s-a odihnit în pace şi a luat parte cu Cuviosul Patermutie în împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinste şi slavă în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT TEODOR, EPISCOPUL EDESEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL*

În cetatea Edesa era un bărbat cu numele Simeon şi avea de soţie o femeie ce se chema Maria. Amândoi erau dreptcredincioşi şi temători de Dumnezeu, umblând fără de prihană în poruncile Domnului şi făcând milostenie multă, pentru că erau bogaţi. Ei au născut o fiică. Dar, dorind să aibă parte bărbătească, alergau la bisericile lui Dumnezeu şi se rugau Lui cu multă postire şi cu rugăciuni să le dăruiască un fiu.

Sosind Postul Paştilor şi ajungând în sâmbăta întâi a marelui post, zi în care Biserica face pomenirea Marelui Mucenic Teodor Tiron, s-au dus amândoi cu daruri la biserica Sfinţilor Apostoli, când se făcea cântarea de dimineaţă. Acolo li s-a făcut la amândoi o vedenie deosebită ca aceasta: „Au văzut pe Sfântul Apostol Pavel stând în biserică cu Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron. Sfântul Teodor a zis către Sfântul Apostol Pavel, arătând cu degetul spre Simeon şi spre Maria: „O, ucenic al Domnului, aceştia se roagă cu căldură şi cer naşterea unui fiu. Deci, mijloceşte-le cererea la Dumnezeu, ca să aibă răsplătire pentru darurile şi milosteniile făcute de dânşii pe la biserici". Şi se părea că apostolul le purta în mâini un prunc de parte bărbătească, zicându-le: „Iată, aveţi un fiu". Dar marele mucenic a zis: „Teodor să fie numele lui, că pruncul acesta va fi cu adevărat fiu al lui Dumnezeu".

După vedenia aceea şi după săvârşirea cântării de dimineaţă, şi-au spus unul altuia vedenia ce avuseseră şi amândoi se mirau de aceeaşi vedenie. Ei au mulţumit lui Dumnezeu foarte mult pentru că primiseră înştiinţare de zămislirea fiului şi, bucurându-se, s-au

* Scrisă de Vasile, Episcopul Amasiei

întors acasă. Maica zămislind, se păzea cu multă înfrânare, ca ceea ce purta în sine pe cel ce era să fie vas ales al Sfântului Duh. Venind vremea naşterii, ea a căpătat un fiu şi i-a pus numele Teodor, precum l-a numit marele mucenic în vedenie, şi l-a luminat cu Sfântul Botez. Pruncul crescând şi venind în anii copilăriei, părinţii l-au dat la învăţătura cărţii, dar era greu la învăţătură şi zăbavnic cu vorbirea, deprinzându-se anevoie la cele ce-i spuneau.

Toate acestea au fost după rânduiala lui Dumnezeu, ca să i se dea lui înţelepciunea nu de la oameni, ci din darul Domnului. Copilul adeseori era supărat de părinţi şi de dascăli şi era ocărât de cei de o vârstă cu el. După o vreme, i-a venit un gând, ca să ceară de la Dumnezeu înţelegere. Deci, adeseori alerga la biserică şi se ruga. Odată, povăţuindu-se de dumnezeiasca insuflare, a intrat într-o zi de Duminică în biserică şi, înainte de a începe Sfânta Liturghie, s-a ascuns în altar, sub sfântul prestol, nevăzându-l nimeni. Deci, venind arhiereul, a început a săvârşi Sfânta Liturghie.

Într-acea vreme, copilul Teodor adormise sub sfânta masă, şi a stat acolo până la sfârşitul Liturghiei. Într-acel somn i s-a făcut o vedenie ca aceasta. El vedea pe un prunc strălucind ca soarele, cam de o vârstă cu el, Care îl hrănea pe el cu fagure de miere. Tot acel copil i-a dat în mâini un toiag păstoresc şi l-a binecuvântat. După vedenia aceea, Teodor deşteptându-se din somn, a ieşit de sub prestol. Arhiereul, şi cei ce erau cu dânsul în altar, văzându-l, s-au mirat şi-l întrebau, pentru care pricină a fost acolo. El le-a spus cele despre sine şi ce fel de vedenie a văzut. Arhiereul înfricoşându-se, îndată a numărat pe Teodor împreună cu clerul său, făcându-l citeţ.

De atunci, Teodor s-a făcut cărturar şi isteţ la minte, covârşind cu înţelegerea nu numai pe cei de o vârstă cu el, ci şi pe cei bătrâni. El s-a deprins cu înţelegerea duhovnicească şi cu filozofia cea dinafară, pentru că atunci era în Edesa un renumit dascăl de filozofie, cu numele Sofronie. Deci, aceluia i s-a dat pe sine la învăţătură şi în scurtă vreme a săvârşit toate învăţăturile. Când era de optsprezece ani, tatăl său, Simeon, s-a mutat către Domnul. Apoi, după un an, şi Maria, mama lui, s-a dus către Domnul. Averile cele multe, care rămăseseră de la părinţii săi, Teodor le-a împărţit săracilor. Numai o parte a lăsat surorii sale, care era însoţită cu bărbat. Aceea a născut pe Vasile, care s-a învrednicit de arhiereasca rânduială în cetatea Amasiei şi care a fost scriitorul vieţii acestui Teodor.

După moartea părinţilor, fericitul Teodor s-a dus în Ierusalim, având vârsta de douăzeci de ani. După ce s-a închinat la Mormântul Domnului şi a înconjurat toate sfintele locuri, a mers la lavra Cuviosului Sava, care într-acea vreme se povăţuia de părintele Ioan. Acolo el îmbrăcând chipul monahicesc, se deprindea la nevoinţele pustniceşti şi umbla în ascultări prin toate ostenelile, slujind cu cuviinţă la toate slujbele mânăstirii 12 ani. După aceea a rugat pe egumen să-i poruncească lui să petreacă deosebit în linişte, într-o chilie sihăstrească. Deci, luând o chilie pustnicească, se liniştea slujind lui Dumnezeu. Hrana lui era puţină pâine şi puţină apă, şi aceea după apusul soarelui, dar nu în toate zilele. Pentru că uneori petrecea două sau trei zile fără hrană. De multe ori el ieşea în pustiul Iordanului şi zăbovea într-însul multe zile, flămânzind şi însetând. El se ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea, ca un om fără de trup, şi iarăşi se întorcea la chilia sa. Astfel a petrecut el douăzeci şi patru de ani, ducând o viaţă ca aceasta în pustniceştile nevoinţe.

Un tânăr cu numele Mihail, rudenie de-a sa, auzind de petrecerea lui cea aleasă în pustnicie, a venit din Edesa la dânsul, vrând să urmeze faptelor lui celor bune. Teodor, primindu-l şi călugărindu-l, îl avea pe lângă el ca ucenic şi împreună nevoitor. Mihail s-a deprins a împleti coşniţe, blidişoare şi alte vase foarte alese, pe care le ducea, cu porunca dascălului, în sfânta cetate a Ierusalimului şi le vindea. Iar preţul pe care îl lua, îl aducea la părintele său, Teodor. Acela îl trimitea la lavră la părintele Ioan, ca să nu ia pâinea din mânăstire în zadar. Într-acele vremi, părţile Palestinei şi ale Feniciei nu erau sub stăpânirea împăraţilor greci, ci sub stăpânirea perşilor, după voia lui Dumnezeu. Creştinii, dându-le multe dăjdii, îşi răscumpărau viaţa şi credinţa lor, iar Domnul mângâia pe poporul Său cel credincios, făcând semne şi minuni la Sfântul Mormânt. Prin aceasta, El astupa spurcatele guri ale hulitorilor de Hristos, şi mulţi din cei mai mari ai lor de departe mergeau la Ierusalim ca să vadă Mormântul lui Hristos, şi dădeau cinste patriarhului creştinesc şi celorlalţi arhierei, făcând uşurare popoarelor.

Într-acea vreme, Adrameleh, împăratul Persiei, cu soţia sa Seida, pornind de la Babilon, au mers la Ierusalim, ca să vadă Mormântul lui Hristos şi minunile care se făceau acolo. Adrameleh era om blând, nevrând să asuprească pe creştini, afară de dajdia pe care o lua, iar despre credinţă se întreba cu cei iscusiţi în Scripturi numai cu cuvinte, făcând întrebări şi răspunsuri după socoteala sa cea persană. El fiind încă în Sfânta Cetate, fericitul Mihail, ucenicul şi rudenia Cuviosului Teodor, a mers în Sfânta Cetate cu porunca lui, ca să-şi vândă lucrul mâinilor sale, găzduind în metocul Cuviosului Sava.

Mai întâi s-a dus să se închine la Mormântul lui Hristos şi la Golgota, apoi a ieşit în târg ca să-şi vândă lucrul mâinilor sale. În cale l-a întâmpinat un scopit al împărătesei Seida, care, văzând coşniţele şi vasele cele împletite frumos, s-a minunat de un lucru ca acela preaales făcut de mâini, şi a zis către dânsul: „Tânărule, vino după mine, că vei lua preţ bun pentru toate vasele tale". Mihail i-a urmat lui, ca un miel fără de răutate, până la uşa casei împărătesei. Scopitul a spus împărătesei, că un monah oarecare vinde nişte vase foarte frumoase. Deci, împărăteasa îndată a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Fericitul Mihail, intrând înaintea feţei ei, s-a rănit spurcata femeie cu gând necurat asupra tânărului monah, pentru că el era cu adevărat frumos la faţă şi bine împodobit la stat, începând abia a-i creşte barba. El era subţire şi uscăţiv din postirea cea mare, dar din frumoasa lui vedere cea dinafară, se arăta buna podoabă cea dinlăuntru a sufletului său cel îmbunătăţit.

Împărăteasa, privind spre dânsul mereu, se aprindea cu dragostea trupească de dânsul şi a început a-l întreba: „Cine eşti tu şi de unde vii?" Iar el a răspuns, zicând: „Sunt un monah sărac din Lavra Sfântului Sava". Împărăteasa a zis către dânsul: „O, tânărule, te văd galben şi uscat şi mi-e milă de tine; deci voiesc să-ţi fac bine. De eşti rob cuiva te voi libera; de eşti robit, te voi izbăvi; de eşti neputincios, te voi tămădui; de eşti sărac, te voi îmbogăţi!" Fericitul Mihail, auzind cuvintele ei înşelătoare, a cunoscut gândul ei cel viclean şi, ridicându-şi inima şi ochii la Dumnezeu, s-a rugat în mintea sa zicând: „O, Stăpâne iubitorule de oameni, izbăvitorul celor robiţi şi nădejdea celor deznădăjduiţi, Cel ce ai izbăvit pe proorocul Tău Daniil din gurile leilor, izbăveşte-mă şi pe mine în ceasul acesta de această leoaică cumplită, care voieşte să înghită sufletul meu şi să-l coboare în iad de viu!"

Apoi a zis către împărătească: „Odată am fost robit cu patimile cele dulci ale lumii, dar Stăpânul meu Hristos Dumnezeu m-a izbăvit cu darul Său. Am fost rob al păcatului, dar Domnul meu, luând chip de rob, m-a eliberat pe mine. Acela, aflându-mă bolnav şi luând neputinţa mea, m-a însănătoşit desăvârşit pe mine; scăpătat am fost şi sărac, dar Fiul lui Dumnezeu Cel preabogat, sărăcind pentru mine, m-a îmbogăţit şi de nimic nu m-a lipsit. Deci, bogăţiile tale nu-mi trebuiesc, căci am bogăţia mea – sănătate, libertate şi toate bunătăţile –, cu care, din mila Mântuitorului meu, mă îndestulez".

Dar acea femeie fără de ruşine a zis către dânsul: „O, tânărule, de-mi vei fi mie prieten, de multe bunătăţi te vei îndulci.

Mulţi te vor ferici pe tine şi multora vei fi stăpân". Dar Sfântul Mihail i-a răspuns: „Eu iubesc pe Domnul meu Hristos, Cel ce m-a iubit şi şi-a dat sufletul Său pentru mine şi doresc a-L iubi cu nesaţ, iar prieteni am rânduielile îngerilor celor cereşti şi cetele tuturor sfinţilor, care au vieţuit îngereşte pe pământ, a căror frumuseţe şi podoabă este nespusă. De aceea, având un stăpân milostiv ca Acesta şi nişte prieteni iubiţi ca aceştia, nicidecum nu voi să-ţi fiu prieten!" Atunci împărăteasa Seida a început cu mânie a grăi către dânsul: „De nu vei face voia mea, apoi cu multe munci te voi pedepsi şi cu bătăi voi zdrobi trupul tău!" Fericitul Mihail a răspuns: „Eu mă sârguiesc ca să fac voia Domnului meu, iar voii tale nicidecum nu voiesc să mă supun. Iar de vei chinui trupul meu cu munci şi cu pedepsiri, veşnică dulceaţă vei mijloci sufletului meu. Să ştii cu dinadinsul, că, cu nici un fel de amăgiri nu mă vei pleca pe mine spre pofta ta şi nici cu munci nu mă vei înfricoşa".

Împărăteasa a zis: „O, ticălosule, de câte bunătăţi te lipseşti, neîmplinind pofta mea! Oare nu sunt frumoasă şi vrednică de dragoste?" Cuviosul monah a răspuns: „Nu numai că nu eşti frumoasă, dar eşti murdară şi foarte urâtă la chip; nu eşti vrednică de dragoste, ci de ură!" Atunci necurata împărătească, umplându-se de mânie, a poruncit ca pe înţeleptul monah, să-l întindă la pământ şi să-l bată fără de milă cu toiege. Deci, muncindu-l pe el foarte mult l-a trimis la împărat legat cu lanţuri, scriindu-i astfel: „Acest îndrăzneţ monah m-a defăimat cu batjocori necinstite. Deci de-l vei lăsa pe el viu, apoi mă vei vedea pe mine moartă". Împăratul, citind scrisoarea, s-a învoit la cererea ei, pentru că nu voia să o supere pe ea, însă mai întâi a voit ca singur să vadă pe monah şi a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Cuviosul, fiind adus înaintea împăratului, n-a voit să i se închine lui, precum este obiceiul perşilor a se închina înaintea împăraţilor şi boierilor, ci stătea neplecat, arătând cu bărbăţie vitejia şi neînduplecarea sufletească spre cei potrivnici. Atunci împăratul, uitându-se la el cu ochi mânioşi, a zis cu iuţime: „O, mândrule monah, ce ai să răspunzi la fapta care ai îndrăznit tu să o faci, căci mi se pare că eşti fără de ruşine?" Răbdătorul de chinuri Mihail, a răspuns: „Împărate, trei fapte bune ţi se cuvine să ai mai înainte de toate: frica de Dumnezeu, dreapta judecată şi îndelunga răbdare către cei greşiţi".

Auzind împăratul nişte cuvinte ca acestea ale lui, s-a îmblânzit cu firea şi a poruncit să-l dezlege din lanţuri. Apoi a început cu blândeţe a-l întreba pe el de unde este. El i-a răspuns: „De neam sunt din cetatea Edesa, iar acum sunt monah în lavra Sfântului Sava". Apoi când l-a întrebat împăratul despre ce era scris

împotriva lui, sfântul a grăit: „Ceea ce se povesteşte despre mine, s-a întâmplat astfel: Cineva din întâmplare, a călcat peste un şarpe ce se cheamă vasilisc, care numai cu vederea omoară oameni. Dar, vrând să scape de el, a nimerit peste un leu. Însă mai cu voie, i-a fost lui prietenia cu leul, decât cu veninosul şarpe vasilisc, care omoară cu ochii!"

Atunci împăratul, înţelegând puterea acestor cuvinte şi cunoscându-l pe el că este nevinovat, l-a iubit pe el foarte mult, pe de o parte pentru frumuseţea lui, iar pe de alta pentru buna lui înţelegere. Deci voia ca să-l întoarcă pe el de la credinţa creştină şi să-l aducă la credinţa persană. Împăratul avea pe lângă dânsul pe un iudeu oarecare, învăţător de lege, mult grăitor în cuvinte. Pe acela luându-l ca ajutor, a început a grăi către monah: „Eu mă milostivesc spre tine şi cruţ tinereţea şi înţelegerea ta, dar te sfătuiesc şi te rog: Depărtează-te de la învăţătura cea aspră a lui Hristos, leapădă-te de credinţa creştină şi lipeşte-te de slujba mea persană. Îmi vei fi mie în loc de fiu şi te voi pune stăpân mai presus decât boierii mei, şi te voi face domn peste toate bunătăţile mele".

Atunci Cuviosul Mihail, ridicându-şi ochii spre cer şi suspinând din adâncul inimii, a zis: „O, Hristoase împărate, să nu-mi fie mie a mă depărta de Tine, Dumnezeul meu, chiar şi munci fără de număr de voi primi". Iar lui Adrameleh i-a zis: „Împărate, eu sunt rob al Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, al unei dumnezeiri nedespărţite. Pe Aceasta o mărturisesc şi nu mă voi depărta de la o mărturisire ca aceasta, ci sunt şi voi fi într-însa de-a pururea".

Împăratul auzind aceasta, a zis către dânsul: „Îţi place ţie oare să fii îmbrăcat într-acest chip atât de întunecos, în care eşti acum?" Sfântul a răspuns: „Eu mai bine mă împodobesc cu această haină monahicească, decât în hainele tale împărăteşti". Împăratul a zis: „Ştiu foarte bine cărţile noastre şi Scriptura voastră creştină, pe care o numiţi Evanghelie, am citit-o. Dar nicăieri n-am găsit nişte porunci ca acestea, adică să se scârbească de nuntă şi de carne". Sfântul a răspuns: „Viaţa creştinilor s-a despărţit în două: în cea monahicească şi în cea lumească. De aceea cei mireni au binecuvântare să se însoare şi să mănânce carne, nefiindu-le lor păcat una ca aceea, numai de vor păzi celelalte porunci ale lui Hristos, iar nouă celor ce ne-am lepădat de lume şi ne-am făgăduit să ne păzim fecioria, nu ni se cade să ne însoţim cu nuntă, pentru că învăţătorul nemuritor, Apostolul Pavel, a zis: *Cel neînsurat se îngrijeşte de ale Domnului, cum să placă Domnului, iar cel însurat se îngrijeşte de cele lumeşti, şi cum să placă femeii.* Şi iarăşi: *Cel ce se*

însoară bine face, iar cel ce nu se însoară şi mai bine face. Deci, noi, vrând a plăcea Domnului nostru Iisus Hristos, am ales să călătorim pe calea cea mai bună, adică să vieţuim fără a ne însura. Carne nu mâncăm, nu pentru spurcăciune, ci pentru înfrânare, pentru că Pavel zice: *Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare şi băutură*; ci dreptate şi pace, postirea cu sfinţenie şi celelalte lucruri bune".

Zis-a împăratul: „Pavel v-a înşelat pe voi". Sfântul a răspuns: „Nu ne-a înşelat, ci ne-a scos din înşelăciune şi ne-a povăţuit cum să intrăm în bunătăţile, *pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc.* O, împărate, dacă voieşti să ştii cu adevărat pe înşelătorul şi înainte mergătorul lui Antihrist, el este Mahomed al vostru, care a înşelat tot neamul turcesc până şi pe al perşilor, vărsându-şi veninul răutăţii". Dar iudeul ce stătea înaintea împăratului, a zis către Sfântul Mihail: „Pavel al vostru nu era oare iudeu?" Răspuns-a sfântul: „Deşi era iudeu, propovăduia porunca Domnului, făcând umbră deşartă Legea cea veche, iar darul cel adevărat bine l-a vestit, şi pe care proorocii în Legea veche l-au proorocit". Zis-a iudeul: „Cum ai învăţat de la Pavel, când tu nici nu l-ai văzut? Învaţă-te de la mine, pe care mă vezi, şi auzi cuvinte din gura mea". Zis-a Mihail: „Dacă vei începe a învăţa ca şi acela, atunci te voi asculta, iar de te vei amesteca cu învăţătura potrivnică, voi fugi de tine ca de un şarpe, pentru că Pavel a zis: *Dacă cineva vă va propovădui vouă mai mult decât ceea ce aţi primit, anatema să fie!"*

Zis-a împăratul: „Pentru ce vă lepădaţi de proorocul Mahomed, oare n-a propovăduit el pe Dumnezeu: turcilor, arabilor şi perşilor? Nu a sfărâmat idoli şi a învăţat viaţa bună?" Răspuns-a sfântul: „Dacă cineva scoate dintr-o temniţă pe altul şi îl închide în alta mai întunecoasă, atunci ce fel de facere de bine îi face acestuia? Nu l-a înşelat pe acela, ducându-l de la un întuneric la altul? Astfel v-a făcut şi Mahomed al vostru. Noi ştim că una este calea cea neînşelătoare spre lumina adevărată, adică, credinţa în Tatăl, în Fiul şi în Sfântul Duh, într-un Dumnezeu în trei feţe". Zis-a împăratul: „Înţelept şi bun cuvântător se pare că eşti, însă negreşit că doi vor birui pe unul". Răspuns-a sfântul: „Trei sunteţi, nu doi, şi veţi fi biruiţi de unul, cu puterea lui Hristos". Împăratul l-a întrebat: „Numai doi vorbim cu tine, eu şi cu iudeul. Cine este al treilea între noi?" Răspuns-a sfântul: „Între voi amândoi stă nevăzut diavolul, învăţătorul vostru!"

Deşi împăratul se umpluse de mânie, însă se înfrâna de iuţime, nădăjduind că va birui cu cuvinte pe ostaşul lui Hristos.

Deci, a zis către el: „Lasă-ţi vorba ta cea multă, şi supune-te mie, mărturiseşte că Mahomed e prooroc şi apostol al lui Dumnezeu, şi îmi vei fi ca un fiu, îndulcindu-te de multe bunătăţi". Grăit-a sfântul: „O, împărate, vei mărturisi tu pe Dumnezeu şi Cuvântul Lui?" Răspuns-a împăratul: „Mărturisesc cu adevărat". Zis-a sfântul către iudeu: „Dar tu mărturiseşti, că *prin Cuvântul Domnului s-a întărit cerul şi cu Duhul gurii Lui toată puterea lor?*" Răspuns-a iudeul: „Adevărat că este aşa".

Iar cel plin de Duhul Sfânt, mărturisitorul lui Hristos, a zis către ei: „Iată, voi singuri mărturisiţi adevărul, măcar că nu credeţi, precum se cade. Eu însă nu voi mărturisi minciuni, ci precum am zis aşa voi zice, că, Mahomed nu este prooroc, nici apostol, ci înşelător, mincinos şi înainte mergător al lui Antihrist. Iar tu iudeu fiind, să ştii cu adevărat, că acum Hristos a venit în lume prin nestricăcioasa naştere din Preasfânta Fecioară, şi mai mult să nu aştepţi altă naştere a Lui după trup. Iar acela pe care tu îl aştepţi, acela va fi necuratul Antihrist, care va tulbura toată lumea; iar înaintea lui a mers Mahomed, înainte mergătorul lui".

Zicând sfântul unele ca acestea, perşii şi turcii s-au mâniat asupra lui, iar cei ce erau creştini se bucurau, zicând în sine: „A biruit monahul cu darul lui Hristos". Mâniindu-se împăratul asupra jidovului, i-a zis: „În zadar te-am chemat să te am ajutor, pentru că nici un ajutor n-am avut de la tine". Deci, l-a gonit din faţa sa, zicându-i: „Eu singur îi voi dovedi monahului şi îl voi întoarce la mine". Dar Sfântul Mihail, umplându-se de bucurie, a zis: „Iată unul a fugit cu ruşine de puterea Hristosului meu, dar mai sunt încă doi şi aceştia iute vor fi biruiţi, pentru că ajutorul meu este nedovedit şi nebiruit". După aceea, împăratul a zis către răbdătorul de chinuri: „O, monahule, una din două îţi stă ţie de faţă: ori să te supui mie şi să vii la credinţa noastră, ori să te lipseşti de această viaţă dulce, gustând amara moarte". Zis-a sfântul: „O, împărate, mă rog ţie ca să-mi faci una din trei: ori trimite-mă la stareţul meu, ori trimite-mă la Hristosul meu, cu vreun chip de moarte, sau fă-te creştin şi să ai împărtăşire cu noi".

Nesuferind împăratul acea îndrăznire a lui, s-a mâniat şi a poruncit să aştearnă pe pământ mulţi cărbuni aprinşi şi să pună pe mucenic cu picioarele desculţe peste ei. Răbdătorul de chinuri stătea nemişcat pe acei cărbuni aprinşi, neţinut de nimeni, răbdând astfel cu bărbăţie arderea focului pentru dragostea lui Hristos şi cântând psalmii lui David. Stând el astfel, a poruncit să-l ia de pe cărbuni şi să-i dea un pahar cu otravă de moarte, pe care el, luându-l a zis simbolul credinţei, adică "Crezul", până la sfârşit.

Apoi, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a băut otrava cea de moarte şi a rămas nevătămat. Atunci împăratul s-a mirat şi a poruncit, ca să aducă un tâlhar din cei vrednici de moarte şi să-i dea să bea acea otravă. Bând tâlharul paharul cu otravă, îndată şi-a dat sufletul cu răcnet, încât i-a crăpat trupul, iar Sfântul Mihail a rămas sănătos.

Creştinii ce erau acolo, văzând acea minune, se bucurau şi preamăreau pe Dumnezeu, iar turcii s-au ruşinat. Crezând ei că aceea este o batjocură faţă de credinţa lor, strigau către împărat, ca ori să ucidă pe acel monah, ori să piardă pe toţi creştinii. Împăratul, făcând voia neamului turcesc, a poruncit să scoată pe mucenic afară din cetate şi să-i taie capul cu sabia. Scoţând pe răbdătorul de chinuri la moarte, mulţi dintre creştini şi turci s-au dus după el ca să-i vadă sfârşitul. Mergând la locul de tăiere, a stat spre Răsărit şi ridicând ochii şi mâinile spre cer s-a rugat, zicând: „Doamne, Atotţiitorule, Stăpâne cel fără de început şi pururea fiitor, Ziditorule a toată făptura, Împărate al împăraţilor şi Domnul domnilor, îţi mulţumesc că m-ai învrednicit a-mi săvârşi nevoinţa. Deci mă rog bunătăţii Tale, să nu se atingă de mine mâna diavolului, ca să mă surpe în adâncul pierzării, ci primeşte sufletul meu prin sfinţii Tăi îngeri şi du-l la locaşul odihnei, că pe Tine, Doamne, Te-am iubit şi pe Tine Te cânt şi Te măresc, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, o dumnezeire şi o împărăţie. Că a Ta este slava în veci. Amin".

Rugându-se astfel şi binecuvântând pe credincioşi, şi-a plecat capul sub sabie şi, fiind tăiat, s-a sfârşit. Creştinii, văzând aceasta, au înălţat slavă lui Dumnezeu, Cel ce a întărit pe pătimitorul Său. Venind monahii care locuiau în metocul Sfântului Sava cel din Ierusalim, voiau să ia trupul mucenicului şi să-l ducă în lavră. Iar credincioşii care erau în Ierusalim se împotriveau monahilor, zicând: „Aici a pătimit, aici să se îngroape, pentru sfinţenia şi binecuvântarea poporului celui credincios". Monahii ziceau dimpotrivă: „Că a crescut în pustie, este fiu al Cuviosului Sava şi nu se cade a-l îngropa decât numai în lavră". Deci, fiind multă neînţelegere între dânşii, a ajuns pricina până la împărat. Împăratul a judecat ca monahii să ia trupul mucenicului. Deci ei l-au luat îndată şi l-au adus la metoc.

În aceeaşi zi s-a descoperit Cuviosului Teodor cele ce a pătimit Sfântul Mihail şi ducându-se în biserică, a spus părintelui şi fraţilor, zicând: „Fratele Mihail astăzi şi-a săvârşit în cetate nevoinţa mucenicească". Părintele a trimis odată pe fraţi, să aducă pe mucenic în lavră cu cinste. Aceia, ducându-se, l-au adus de

acolo noaptea, ca să nu li se facă vreo necinste din partea turcilor. Domnul a arătat atunci o minune cu moaştele robului Său. Căci, coborându-se din cer un stâlp de foc, mergea înaintea trupului mucenicului şi strălucea pe toţi care mergeau pe lângă dânsul. În noaptea aceea s-a întâmplat că şi unii din cetăţeni, care n-aveau somn, au văzut acest stâlp mergând spre lavră şi strălucind partea aceea. Cuviosul Teodor a ieşit în întâmpinarea mucenicului vărsând pâraie de lacrimi, pe de o parte de jale, iar pe de alta de bucurie, pentru că plângea ca pentru ucenicul şi rudenia sa şi se bucura că, iubitul şi împreună vieţuitorul lui, s-a învrednicit de cununa mucenicească. Asemenea şi părintele lavrei a ieşit cu toţi fraţii cu lumânări şi cu tămâieri, cântând cu lacrimi cântări mucenicesti. Şi astfel l-au adus în biserică.

În lavră era un frate bolnav cu numele Gheorghe, care zăcea de trei ani. Cuviosul Mihail se ducea adeseori la el de-l cerceta. Acel slăbănog, auzind despre moartea cuviosului, se ruga de fraţii care mergeau la biserică să-l ducă şi pe el, să vadă pe mucenicul şi iubitul său frate. Dar nimeni nu se îngrijea de el şi fiecare se ducea singur. Bolnavul a lăcrimat de mare jale şi a zis: „O, frate Mihaile, dacă ai aflat dar înaintea lui Dumnezeu şi dacă ai câştigat îndrăzneală spre Hristos, adu-ţi aminte şi de prietenul tău şi cere putere pentru mine slăbănogul, ca să vin să te văd şi să-ţi dau sărutare întru Domnul!"

Zicând aceasta, deodată a simţit putere în sine, încât cel ce nu putea să se mişte nici pe pat, acela s-a sculat sănătos şi a vărsat multe lacrimi, zicând: „Iubitul meu frate, cu adevărat ai mare îndrăzneală către Hristos! Tu mi-ai dat dragoste desăvârşită mie pătimaşul. Pentru că şi viu cât ai fost, mi-ai slujit mie nevrednicul, şi acum, ducându-te la Hristos, mi-ai dăruit deodată neaşteptată sănătate!" Fraţii, cântând obişnuitele cântări ale îngropării, au pus pe mucenic în groapa sfinţilor părinţi care pătimiseră înainte. Aşa s-a săvârşit Sfântul Mucenic Mihail la 12 ale lunii iulie. După aceea se arăta adeseori Cuviosului Teodor în vedeniile de noapte, cu îmbrăcăminte mucenicească şi împodobit cu cunună. Deci, strălucind cu negrăită lumină, zicea către dânsul: „Părinte, nu te mâhni pentru mine, că am aflat milă de la Hristos Dumnezeul meu, de la Care ţi s-a găsit şi ţie răsplătire, pentru învăţătura care m-ai învăţat". Dar să ne întoarcem iarăşi la povestirea vieţii Cuviosului Teodor.

Domnul, Care rânduieşte toate spre folos, n-a voit să ascundă sub obrocul petrecerii pustiei pe un luminător ca acesta, pe fericitul Teodor, care putea, cu chipul vieţii sale îmbunătăţite, să fie multora

spre folos şi să lumineze în lume ca o lumină. Deci, el a fost pus în sfeşnicul vredniciei celei înalte a arhieriei, într-un chip ca acesta. Într-un an oarecare, în sfântul şi marele post al Paştilor, la Preasfinţitul Patriarh al Antiohiei şi al Ierusalimului, s-au dus şi mulţi episcopi din amândouă eparhiile. Acolo au venit din cetatea Edesei nişte bărbaţi cinstiţi, din rânduiala duhovnicească şi mirenească şi cereau episcop pentru cetatea lor, fiindcă le murise episcopul. Deci se cerceta cine ar fi vrednic de o cinste ca aceea.

Preasfinţitul Patriarh al Ierusalimului, povăţuindu-se de dumnezeiescul Duh, şi-a adus aminte de fericitul Teodor şi a zis: „Pe nici unul nu-l socotesc, că poate să aibă viaţă asemenea îngerilor şi să poată fi iscusit spre îndreptarea lucrurilor bisericeşti, decât pe minunatul Teodor, monahul lavrei Sfântului Sava". Părinţii Palestinei mărturiseau că este adevărat, pentru că viaţa lui Teodor era slăvită prin toată Palestina. Deci, s-a bucurat tot soborul, iar patriarhii au trimis îndată de l-au chemat şi, numindu-l episcop, deşi se lepăda cu multe lacrimi, i-au poruncit să treacă prin obişnuitele trepte bisericeşti şi să primească sfinţirea preoţească.

Bărbaţii Edesei s-au bucurat de episcopul ales, pe de o parte că auziseră de viaţa lui cea plăcută lui Dumnezeu, iar pe de alta că-l ştiau născut în cetatea lor. Sosind Joia cea Mare a Cinei celei de Taină a lui Hristos, au slujit amândoi patriarhii şi mulţime de episcopi cu dânşii şi au hirotonisit episcop pe Cuviosul Teodor. În vremea hirotonisirii lui s-a făcut o minune, pe care au văzut-o toţi. Un porumbel mai alb ca zăpada, zburând prin înălţimea bisericii, s-a pogorât pe capul celui ce se numise episcop. Văzând aceasta patriarhii, episcopii şi preoţii care erau cu dânşii, s-au minunat şi au preaslăvit pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat bărbatul acesta este vrednic de arhierie!"

După săvârşirea hirotoniei, Cuviosul Teodor s-a făcut ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind luminos cu faţa, fiind cu totul purtător de Dumnezeu şi învrednicindu-se a primi mai îndestulat darul Duhului Sfânt. În Sfânta şi Marea Sâmbătă, asemenea şi în prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos, a slujit împreună cu amândoi patriarhii; iar în Lunea cea luminată s-a dus la biserică să se închine sfinţilor părinţi, cărora le-a făcut multă bucurie şi plângere. Ei se bucurau că fratele lor s-a învrednicit de arhierie şi plângeau că se lipsesc de împreună vieţuire cu un aşa părinte. Plângea mult şi Sfântul Teodor, căci lăsa pe iubiţii săi tovarăşi, chilia cea sihăstrească şi liniştea cea dorită lui. Deci, sărutându-i pe toţi cu lacrimi, s-a întors în Sfânta Cetate. După Duminica Tomii, edesenii l-au rugat să nu zăbovească mai mult, ci să vină mai

degrabă. Deci, a plecat la Edesa, fiind cu dânsul şi Vasilie, scriitorul vieţii lui, adică nepotul lui după soră.

Când a sosit la râul Eufrat, s-a oprit la mal, vrând să rămână acolo; deci au pus corturile lor. Cuviosul se tânguia, că s-a lipsit de Sfânta Cetate şi de sfânta lavră şi pentru aceea a zis psalmul lui David: *La râul Babilonului, acolo am şezut şi am plâns, când ne-am adus aminte de Sion...* Aceasta zicând, a plâns, gândindu-se şi rugându-se. Edesenii, înţelegând aceasta, au pus păzitori, ca nu cumva să se lipsească de păstorul lor. Întru acea noapte i s-a făcut cuviosului o arătare dumnezeiască, zicându-i: „Nu ţi se cade ţie să te asemeni cu sluga cea leneşă care a ascuns în pământ talantul cel dat lui de Domnul, ci să fii asemenea cu sluga care a luat cinci talanţi şi zece a câştigat şi a dobândit stăpânire peste zece cetăţi. Deci, nu te lepăda de jugul lui Hristos cel pus pe tine".

După această vedenie, Sfântul Teodor a zis: „Voia Domnului să fie!" Atunci el a mers cu edesenii, lepădându-şi gândul de a fugi şi tânguirea. Când s-au apropiat de Edesa, a ieşit toată cetatea în întâmpinarea noului arhiereu şi dreptcredincioşii cetăţeni l-au primit cu negrăită bucurie. Sfântul Teodor s-a bucurat cu duhul văzând zidirea bisericii celei sobornicesti din Edesa, care avea mărimea şi frumuseţea asemenea cu cea a Ierusalimului şi care avea hramul Învierii lui Hristos, numai că se deosebea puţin. Dând tuturor pace, a căzut la cinstita raclă a Sfinţilor Mucenici Gurie, Samona şi Aviv şi a udat-o cu multe lacrimi. Astfel şi-a primit scaunul arhieriei lui Hristos, împărăţind în acea vreme între greci, Mihail cu maica sa, Teodora. El păştea bine turma cea încredinţată lui de Dumnezeu, cu cuvântul şi cu lucrul, hrănind-o prin păşunea învăţăturilor celor insuflate de Dumnezeu şi prin chipul vieţii celei îmbunătăţite, povăţuind-o astfel la calea mântuirii.

Dar, de vreme ce vedea în cetatea aceea eresurile înmulţite, căci unii se ţineau de erezia lui Nestorie, iar alţii, de a lui Maniheu, el se mâhnea foarte tare şi, suferind multe osteneli, se lupta cu ei ca şi cu fiarele. Deci, el, arhiereul lui Hristos, era bucurie celor dreptcredincioşi, iar celor răucredincioşi, mâhnire; pentru că cei ce ţineau la dogmele cele drepte, se veseleau de păstorul şi învăţătorul lor cel înţelepţit de Dumnezeu, iar cei ce aveau socoteala cea ereticească, se tânguiau şi se îndemnau spre răutăţi, ridicând vicleşug împotriva lui. El însă petrecea tare ca un diamant, nebiruindu-se de nici un fel de ispite. Precum se întrista de cei păcătoşi, care lăsau legea lui Dumnezeu şi treceau cu vederea învăţătura cea dreaptă, tot astfel se bucura de bărbaţii cei îmbunătăţiţi şi întăriţi în dreapta credinţă şi-i plăcea să vorbească cu dânşii ca şi cu nişte prieteni.

În zilele acelea, aproape de Edesa şi aproape de mânăstirea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, în care nişte călugăriţe trăiau viaţa pustnicească, era un bărbat duhovnicesc, stâlpnic minunat, cu numele Teodosie. El era foarte bătrân, având mai mult de o sută de ani. Avea de la Dumnezeu şi darul de a vedea mai înainte. Cuviosul Episcop Teodor, mergând adeseori la el, vorbea şi se mângâia cu dânsul ca şi cu un prieten de aproape, căci acela îi zicea: „Slujitorul Domnului, nu slăbi în ostenelile tale şi să nu ţi se pară jugul Domnului greu, căci toate îţi vor ieşi spre bine, deşi mulţi din eretici se sfătuiesc împotriva ta; dar nimic nu vor spori, pentru că Domnul va risipi sfaturile lor şi vor fi biruiţi, ruşinaţi şi izgoniţi din curţile bisericeşti". Aceste cuvinte ale stâlpnicului, s-au împlinit la vremea lor. De acest lucru se va aminti mai pe urmă, aici însă se va vorbi despre duhovniceştile cuvinte, ce le-a avut Episcopul Teodor cu stâlpnicul, între care multe sunt folositoare.

Odată i-a povestit aceasta: „Cu mulţi ani înainte, a fost în această cetate un bărbat cu numele Ader, de neam bun şi slăvit, având bogăţie mare, ca Iov cel drept de altădată. Acela era foarte milostiv către toţi, dând neîncetat milostenii săracilor şi mânăstirilor monahiceşti. El venea adeseori la mine şi se învăţa în duhovniceştile vorbiri. Avea soţie şi trei copii şi era bărbat drept, fără de răutate, blând, smerit, tânăr cu vârsta şi tare cu trupul.

Acela într-una din zile a venit la mine, precum îi era obiceiul să vină. Dar odată l-am văzut foarte mâhnit şi am zis atunci către dânsul: „Pentru ce eşti mâhnit, duhovnicescul meu fiu?" Iar el, plângând, mi-a zis: „Gol am ieşit din pântecele maicii mele, gol sunt dator a mă duce în mormânt. Nimic nu voi duce cu mine din vremelnica bogăţie şi slava deşartă, pentru că David a zis: *Strânge comori şi nu ştie cui le adună...; Nici se va pogorî cu dânsul slava lui...*, căci va lăsa străinilor bogăţia sa şi nu se poate să fie într-alt chip. Şi Apostolul zice: *Trece chipul acestei lumi...* Încă aud şi pe Hristos, Mântuitorul nostru, strigând: *De nu se va lepăda cineva de toate averile sale, nu poate să-Mi fie Mie ucenic*. Şi iarăşi: *Cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu vine în urma Mea, nu este Mie vrednic*. Deci, o, părinte, voiesc să las toate, femeia, fiii şi averile pentru dragostea lui Dumnezeu şi să mă lipesc de însuşi Domnul, de Acela Care m-a adus din nefiinţă la fiinţă. Iar tu dă-mi binecuvântarea ta cea părintească şi o pâine din chilia ta şi roagă-te pentru mine".

Eu, auzind acestea, m-am minunat şi am zis către dânsul: „Înţeleg gândul tău cel bun, dar se cade să ai mare răbdare. Cela ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui. Deci, păzeşte-te, fiul meu, ca nu cumva în urmă să te căieşti. Mai bine este să nu te

făgăduieşti, decât să te făgăduieşti şi să nu săvârşeşti. Şi vei fi fericit când vei schimba cele vremelnice pentru cele veşnice". Iar el a zis: „Voia Domnului să fie". Apoi m-am rugat pentru dânsul şi, dându-i o pâine, l-am trimis pe el în pace.

Deci, scăpând el ca dintr-o temniţă din tulburătoarea lume, a ajuns la Ierusalim, unde rugându-se cu căldură la Mormântul Domnului Hristos şi închinându-se pe la Sfintele Locuri, s-a dus în Lavra Sfântului Sava. Acolo a primit rânduiala monahicească, numindu-se Atanasie în loc de Ader şi, făcându-se călugăr desăvârşit, a bine plăcut lui Dumnezeu şi s-a mutat către Dânsul. Fericita lui soţie, după plecarea lui de la dânsa, a plâns mult timp, tânguindu-se de a sa văduvie. Dar în plângerea sa vorbea astfel ca şi cum ar fi cu dânsul de faţă: „O, domnul meu, tu te-ai sârguit ca să-ţi mântuieşti sufletul tău, iar pe mine m-ai lăsat cu copiii tăi. Vadă aceasta Atotvăzătorul Dumnezeu şi să judece între mine şi tine".

După câtva timp, într-una din nopţi, bărbatul ei a stat înaintea ei în vedenia visului, strălucind luminos, fiind în haină albă şi în chip de lumină. El a zis către dânsa: „Încetează a plânge şi a striga împotriva mea, că eu pe copiii mei îi iau la mine; iar tu, de vei voi, sârguieşte-te să-ţi mântuieşti sufletul tău". Apoi mi s-a arătat şi mie după aceea, zice stâlpnicul, tot într-acel chip şi mi-a zis: „În mânăstirea care este aproape de tine, este o bătrână liniştită. Aceea după trei zile se va duce către Domnul, iar în locul ei să rânduieşti pe soţia mea, ca să se liniştească în chilia aceea, întru monahicească pustnicie. Pe lângă dânsa să fie şi copilul cel mai mic, până va creşte, pentru că va fi următor paşilor mei şi primitor al apostolescului scaun din Ierusalim".

După trei zile de la această arătare, acea bătrână liniştită din mânăstire a murit, asemenea au murit şi cei doi fii ai lui Ader, rămânând în viaţă numai cel mai mic copil. Dar şi acela era bolnav şi aproape să moară. Mama lor se tânguia, de o parte pentru lipsa bărbatului, iar de alta pentru moartea celor doi fii. Apoi, văzându-l şi pe cel mai de pe urmă fiu, că este aproape de sfârşit, a rămas în mare mâhnire şi întristare. Deci, plângând cu amar, striga mereu din adâncul inimii. Apoi, luându-şi pruncul pe mâini, a venit repede la a mea nevrednicie, dar pe la jumătatea drumului pruncul a murit pe mâinile maicii sale. Atunci ea, de mare mâhnire nu se pricepea ce să facă. Însă din întâmplare, sau mai bine zis din dumnezeiasca rânduială, a întâmpinat-o pe dânsa o femeie desfrânată.

Mama, îndată punând pruncul cel mort în mâinile ei, s-a aruncat la picioarele ei, rugând-o cu multe lacrimi, să se roage lui Dumnezeu pentru prunc. Femeia aceea desfrânată, mirându-se de

o cerere ca aceea, mărturisea că este păcătoasă şi vinovată de multe fărădelegi şi necurăţii trupeşti, neavând nici o îndrăzneală către Dumnezeu, nici a privi spre cer şi nici a-şi deschide gura spre rugăciune. Dar maica cea umilită de mâhnire, o ruga pe dânsa, ţinându-se de picioarele ei.

Atunci desfrânata aceea, stând spre răsărit, a suspinat din adâncul inimii, apoi lovindu-se în piept şi vărsând multe lacrimi, a început a se ruga, zicând: „Doamne, nu sunt vrednică să privesc şi să văd înălţimea cerului de mulţimea greşelilor mele, nici să chem cu întinatele mele buze numele Tău cel sfânt. Însă, asemănându-mă cu desfrânata cea de demult, care a plâns la picioarele Tale, mă rog iubirii Tale de oameni, revarsă acum milostivirea Ta din îndurările Tale. Păcătoasa cea de demult cerea iertarea greşelilor sale. Însă eu nu îndrăznesc a cere iertarea fărădelegilor mele celor fără de număr, ci mă rog pentru acest prunc fără de prihană, silită fiind de această înţeleaptă roabă a Ta, Mântuitorule şi dătătorule de viaţă al tuturor, dăruieşte viaţă pruncului acestuia, că dacă mie cea sălbatică şi nemilostivă mi-e jale de dânsul, cu atât mai mult Tu, care eşti din fire milostiv şi iubitor de oameni cred că Te vei milostivi spre zidirea Ta".

Astfel rugându-se păcătoasa, pruncul a înviat. O, negrăită milostivire a lui Dumnezeu! Pe femeia cea greşită la arătare, care se ruga întru zdrobirea inimii şi întru smerită mărturisire a greşelilor sale, a auzit-o Domnul şi pe acel mort l-a înviat ca un Atotvăzător ce este, ştiind mai dinainte pocăinţa şi viaţa cea sfântă pe care avea să o aibă desfrânata aceea. Maica, văzându-şi pruncul viu, s-a umplut de o negrăită bucurie dând laudă lui Dumnezeu. Atunci femeia păcătoasă, văzând o minune ca aceea, s-a minunat şi s-a spăimântat, rămânând ca fără de glas. Apoi s-a aruncat cu faţa la pământ, vărsând din ochi multe lacrimi. Astfel este minunat Dumnezeu întru iconomiile Sale, înviind pe pruncul acela, pe maica cea mâhnită mângâind-o, pe desfrânată a adus-o la adevărata pocăinţă, iar pe robul său vrednic l-a gătit mai înainte întru slujirea arhierească, pentru că pruncul cel înviat a fost după aceea patriarh al Ierusalimului.

Aceasta făcându-se pe drum, eu am privit de pe stâlp, zice stâlpnicul şi din dumnezeiasca descoperire am văzut o lumină prealuminoasă, pogorându-se din cer şi luminând pe păcătoasa care se ruga, pe pruncul care murise şi pe femeia care plângea. Apoi, chemând pe ucenicul meu, l-am trimis să cheme pe cele două femei împreună cu pruncul cel înviat. Deci, chemându-le, le-am întrebat pe ele despre cele ce li se întâmplaseră şi mi-au spus toate cu de-amănuntul, precum mi-a descoperit mie Domnul.

Soţia lui Ader grăia: „Cinstite părinte, eu am judecată între mine, soţul meu şi duhovnicescul tău fiu. Căci eu, unindu-mă cu dânsul cu nuntă fără prihană, m-am făcut maică a trei fii; apoi, neaflând nici o prihană în mine, s-a dus nu ştiu unde. Pentru aceasta plângând mult, mi s-a arătat bărbatul meu în vedenie, îmbrăcat luminos, şi mi-a zis: «Iată, eu voi lua pe copii la mine, iar tu, de voieşti, mântuieşte-ţi sufletul tău». După vedenia aceea, mi-au murit doi copii ai mei, iar acum şi acest copil de pe urmă voieşte să mi-l ia şi să-mi ucidă cu jale şi mâhnire sufletul meu. Deci, de va face aceasta după a sa poruncă, apoi să judece Dumnezeu între mine şi între voi". Atunci eu am zis către dânsa: „Fiică, nu fi mâhnită, pentru că fiul tău nu va muri, ci va fi viu şi se va învrednici de mare slavă. Iar tu, după sfatul soţului tău, îngrijeşte-te de mântuirea sufletului tău. Iată este gata pentru tine o chilie, în mânăstirea care este aproape de mine, după mutarea plăcutei roabe a lui Hristos, care întru pustnicie a îmbătrânit. Deci, fii moştenitoare locului ei şi următoare vieţii sale".

Zicând eu aceasta către dânsa, femeia îndată s-a învoit. Iar păcătoasa s-a rugat cu lacrimi să fie primită şi ea întru pocăinţă, numărându-se cu sfintele femei pustnice. Deci, în puţine zile, femeile acelea împărţind averile lor săracilor, au intrat în mânăstirea sfintelor pustnice şi s-au făcut monahii foarte îmbunătăţite şi au slujit lui Dumnezeu cu osârdie până la sfârşit.

Copilul cel înviat, venind în vârstă, s-a dus în Palestina şi mergând la biserica Sfântului Sava, s-a înştiinţat că tatăl lui s-a călugărit acolo. Deci, s-a tuns şi el în călugărie şi cerând chilia tatălui său, s-a nevoit într-însa pustniceşte mulţi ani şi a strălucit prin viaţa lui cea îmbunătăţită între toţi părinţii Palestinei. El a fost ridicat cu voia dumnezeiască la patriarhia Ierusalimului, pe care timp de şapte ani a păstorit-o bine, îndreptând Biserica lui Hristos şi săvârşindu-şi viaţa fără prihană, trecând la veşnicile locaşuri.

Cu această povestire a acestui minunat stâlpnic, arhiereul lui Hristos, Teodor, s-a îndulcit preamult şi a continuat a-l întreba, zicând: „Duhovnicescule părinte, mă rog ţie, spune-mi câţi ani sunt de când petreci pe stâlpul acesta şi cele despre viaţa ta nu le ascunde dinaintea mea pentru Domnul".

Stareţul, suspinând din adâncul inimii şi umplându-i-se ochii de lacrimi, a zis: O, bunule păstor al oilor cuvântătoare, pentru numele Domnului şi pentru adevărata lui dragoste, îţi voi spune toate cele despre mine, iar tu să le păstrezi în tine, nespunând nimănui nimic, până ce Domnul mă va mântui din viaţa aceasta. Eu, în zilele tinereţilor mele, m-am lepădat de lume cu Ioan,

fratele meu cel mai mare şi, slujind trei ani în mânăstire, am dorit viaţa pustnicească.

Deci, cu sfatul părintelui nostru cel duhovnicesc, ne-am dus în pustiul care este aproape de Babilon. Acolo, aflând nişte peşteri aproape una de alta, ne-am sălăşluit în ele, fiecare petrecând deosebit. Hrana noastră erau ierburi şi rodul din pomii pustiului. Sâmbăta şi Duminica cântam şi ne rugam împreună. După aceea, gustând obişnuita hrană pustnicească, iarăşi ne duceam fiecare la peştera sa, nevoindu-ne în rugăciuni şi în gândire de Dumnezeu. Când umblam prin pustie, nu mergeam împreună, ci fiecare deosebit. Adeseori venind îngerul Domnului, pe fiecare din noi îl cerceta şi-l mângâia. Într-una din zile, umblând noi prin pustie şi adunând verdeţuri, eu am văzut de departe pe fratele meu mergând şi deodată stând cu mirare.

Apoi, mai aşteptând puţin, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci, a sărit acel loc, care era înaintea lui ca pe o cursă şi a fugit degrabă la peştera sa. Eu m-am minunat de acea mare săritură şi fugire grabnică a fratelui meu şi m-am dus la locul acela, ca să văd pentru ce a fugit el. Deci, mergând, am văzut jos o grămadă de galbeni vărsaţi. Eu, făcând rugăciune şi dezbrăcând mantia, am adunat într-însa aurul cel vărsat şi abia am putut să-l aduc în peştera mea, nespunând despre aceasta fratelui meu.

După aceea, m-am dus în cetate şi am cumpărat o casă mare şi frumoasă, având înăuntru cămări alese şi apă curată. Acolo am zidit o biserică şi am făcut o mânăstire, adunând patruzeci de călugări. Am zidit încă şi o casă de străini şi o bolniţă, spre odihnirea neputincioşilor. Am cumpărat sate şi moşii şi pe toate rânduindu-le cu îndestulare, am găsit un bărbat bun şi econom şi l-am pus egumen al mânăstirii aceleia. Din toate cheltuielile ce am făcut cu zidirea mânăstirii, au mai rămas 2000 de galbeni. Deci, o mie am încredinţat-o egumenului, pentru trebuinţele mânăstireşti, iar o mie am împărţit-o săracilor, neoprindu-mi pentru mine nici un galben. Apoi, sărutând pe egumen şi pe fraţi, m-am întors iarăşi în pustie ca să caut pe fratele meu.

Mergând eu prin pustie, a intrat în inima mea un gând de înălţarea minţii, cum că fratele meu cu aurul ce am găsit, n-a putut să facă nici un bine, iar eu am săvârşit o faptă mare şi plăcută lui Dumnezeu. Gândind astfel, m-am apropiat de locul acela, unde petrecea fratele meu. Acolo nu încetam tulburându-mă cu gândurile, punându-mă pe mine mai presus decât pe el. Atunci, iată, îngerul care m-a cercetat mai înainte pe mine, m-a întâmpinat şi, căutând la mine cu ochi groaznici, mi-a zis mie cu mânie:

„Pentru ce te măreşti în deşert şi te înalţi cu gânduri de mândrie înaintea fratelui tău? Îţi spun adevărul că toată osteneala ta cea de atâta vreme, adică zidirea bisericii, rânduiala mânăstirii şi toate cele ce le-ai făcut, nu se aseamănă nici cu săritura fratelui tău peste grămada de aur găsită. Pentru că el nu a sărit peste aur, ci peste prăpastia cea mare ce era între bogatul şi între Lazăr. El a zburat cu aripi uşoare, aşteptându-l sânul lui Avraam, pentru că el s-a sârguit să placă lui Dumnezeu, iar tu oamenilor. Deci, fără asemănare este fratele tău mai înalt înaintea lui Dumnezeu, iar tu în măsura aceluia nu vei ajunge deloc, deşi prin înălţarea minţii te lauzi că eşti mai bun. De aceea nu vei mai vedea faţa lui în toate zilele vieţii tale, nici vederea feţei mele n-o vei câştiga, până ce nu vei milostivi pe Dumnezeu cu multe lacrimi".

Îngerul, zicând aceasta, s-a făcut nevăzut din ochii mei. Eu, grăbindu-mă, am ajuns repede la peştera fratelui meu, dar nu l-am găsit într-însa. Apoi, ridicându-mi glasul, am început a plânge şi a mă tângui cu amar până ce n-a mai rămas putere în mine. Petrecând eu şapte zile într-o tânguire ca aceea, am auzit glasul îngerului, zicându-mi: „Se cade să mergi în cetatea Edesa şi acolo, aproape de biserica Sfântului Gheorghe, să te sui pe un stâlp şi să petreci în pocăinţă, până ce Domnul va fi ţie milostiv".

Deci, m-am dus din pustie plângând şi venind aici, m-am suit pe stâlpul acesta pe care petrec de patruzeci şi nouă de ani. Aici m-am luptat cu multe gânduri, care, ca un nor întunecat, năvăleau asupra mea şi umpleau inima mea de o mâhnire nemărginită. Însă în al cincizecilea an, într-o seară de sâmbătă, târziu, o lumină dulce a răsărit în inima mea şi a izgonit acel nor al gândurilor. Toată noaptea aceea am petrecut-o fără somn, rugându-mă întru umilinţa inimii şi udându-mă cu lacrimi mângâietoare.

Sosind ziua Duminicii şi fiind al treilea ceas, pe când cântam cântarea cea obişnuită de psalmi a acelui ceas, deodată mi-a stat înainte sfântul înger, zicându-mi: „Pace şi mântuire ţie!" Eu, mângâindu-mă cu inima, am căzut la pământ şi am zis cu lacrimi: „Pentru ce m-ai lepădat pe mine de la faţa ta şi m-ai despărţit de fratele meu, căci iată zac cuprins de multe ispite". Îngerul, luându-mă de mână, m-a ridicat şi mi-a zis: „Pentru înălţarea minţii tale şi pentru că ai defăimat în gând pe fratele tău, m-am depărtat de ochii tăi, dar nu te-am părăsit cu totul, căci nevăzut am petrecut cu tine, păzindu-te, precum mi-a poruncit Dumnezeu. Acum, pentru smerenia ta, Domnul şi-a adus aminte de tine şi m-a trimis ca să fiu cu tine la arătare, în veacul de acum şi în cel ce va să fie. Ţie ţi s-a dat darul de la Dumnezeu, ca să ai înainte vedere, adică să

vezi pe cei drepţi şi pe cei păcătoşi, ca pentru cei drepţi să te veseleşti şi să te rogi pentru cei păcătoşi, ca să se întoarcă de la păcate la pocăinţă. Fratele tău este viu şi totdeauna se roagă Domnului pentru tine şi-l vei vedea în viaţa cea fără de moarte". O, sfinte arhiereu al Domnului, iată am spus cele pentru mine!

Sfântul Teodor, întrebându-l cum vede pe cei drepţi şi pe cei păcătoşi, stâlpnicul a răspuns: „De trece pe aici vreun om drept şi temător de Dumnezeu, atunci văd darul Domnului strălucind deasupra lui şi sfinţii îngeri luminoşi, călătorind în amândouă părţile lui, iar diavolii merg departe, neîndrăznind a se apropia. Iar dacă trece pe lângă mine un om păcătos, atunci văd ceata diavolilor dănţuind împrejurul lui, pe când îngerul merge departe, tânguindu-se şi mâhnindu-se pentru pierderea păcătosului. Când diavolii vor să piardă pe omul cel păcătos, atunci îngerul cu arma în mână aleargă şi îi goneşte".

Deci, unele cuvinte ca acestea, folositoare de suflet ale acestui cuvios stâlpnic au fost primite cu multă bucurie duhovnicească în inima Sfântului Episcop Teodor. El a mulţumit lui Dumnezeu că a putut să afle în păstoria sa pe acel bărbat plăcut lui Dumnezeu, insuflat de El şi înainte văzător. De atunci mergea adeseori la dânsul spre cercetare şi se îndeletnicea cu dânsul în vorbiri duhovniceşti.

Sfântul Teodor, păscând turma lui Hristos, se sârguia ca să piardă eresurile ce se înmulţeau. Ereticii, umplându-se de mânie şi de iuţime în inimile lor, s-au sculat în răutatea lor şi, adunându-se, s-au sfătuit ca înarmaţi să năvălească asupra bisericii. Ei au socotit să intre în biserică la ziua prazni cului, în timpul cântării sobornicesti, să ucidă pe păstor şi să-i risipească oile. Dar nimic n-au făcut, căci s-au împlinit cuvintele Sfintei Scripturi: *Cugetat-au sfaturi deşarte în inimile lor...* Astfel de câte ori porneau spre biserică, cu răutatea cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorţeau mâinile, iar alteori o văpaie de foc ieşea din biserică întru întâmpinarea lor şi-i gonea.

Deci, neştiind ce să mai facă, s-au abătut la alt meşteşug. Mai marii cetăţilor acelei ţări erau agareni, că pe atunci Edesa era sub stăpânirea perşilor. Pe aceşti eretici, cărora le umpluse mîinile cu aur, i-a îndemnat să prade biserica lui Dumnezeu. Asemenea i-au îndemnat şi asupra sfântului arhiereu. Aceia au răpit averile bisericeşti, sate, ţarini, vii şi toate celelalte, de unde era hrana casei arhiereului şi a clerului bisericesc, iar celorlalţi dreptcredincioşi le făceau multe răutăţi şi jafuri în averile lor. La aceasta se îndeletniceau mai cu seamă maniheii, care erau plini de bogăţii.

Arhiereul Teodor avea nevoie să meargă la Babilon, la împăratul Persiei, care se numea Mavie, şi să-l roage pentru a

potoli acea năpăstuire a bisericii şi să facă judecată dreaptă. Mai întâi a mers la cuviosul stâlpnic, căutând de la el un sfat de folos. Deci, stâlpnicul i-a lăudat socoteala lui şi i-a proorocit cele ce erau să-i fie lui, adică calea îi va fi binecuvântată, pentru că nu numai cele de trebuinţă bisericii le va isprăvi bine, dar şi pe împărat îl va aduce la credinţa lui Hristos. Stâlpnicul l-a sfătuit ca mai întâi să caute pe Ioan, fratele lui, care petrecea într-o pustie din părţile de sus ale Babilonului şi i-a dat o scrisoare. Arhiereul Teodor, sărutând pe stâlpnic, s-a întors la episcopie. După câteva zile, gătindu-se de călătorie şi rugându-se destul lui Dumnezeu pentru turma sa şi pentru sine, a plecat pe calea cea pusă înaintea lui.

Sosind în Babilon, s-a dus la biserica creştină şi s-a înfăţişat mitropolitului de acolo. Acela a primit cu bucurie pe Sfântul Teodor şi l-a odihnit pe el cu dragoste. Întrebându-l de pricina venirii lui, Sfântul Teodor i-a spus cu de-amănuntul toate sfaturile cele rele ale ereticilor, întărâtările, jefuirea averilor bisericeşti, pătimirea şi strâmtorările ce s-au făcut de către ei. Din întâmplare, erau atunci la mitropolit doi oameni împărăteşti, dintre care unul era mai mare între scriitorii împăratului, iar altul mai mare între doctorii lui. Şi amândoi erau creştini dreptcredincioşi.

Aceştia împreună cu mitropolitul, auzind cele spuse de episcop, simţeau mare durere în inimile lor. Deci, mitropolitul a rugat pe acei oameni împărăteşti, ca să facă cunoscut împăratului de venirea Episcopului Teodor al Edesei. Ei au răspuns: „Nu este acum vremea potrivită, ca să aducem acestea la cunoştinţa împăratului, pentru că este greu bolnav şi ochii lui s-au întunecat din cauza bolii, având pe amândouă genele bube. Până şi rărunchii îi sunt bolnavi, pătimind de aprindere, şi credem că boala aceasta este de moarte. Deci, cine îndrăzneşte acum să-i pomenească de vreun lucru?" Sfântul Teodor a zis către ei: "O, domnii mei, cine ştie dacă nu l-ar tămădui Domnul prin smerenia mea". Iar ei au zis: „Dacă eşti aşa de iscusit, sau ai de la Dumnezeu darul tămăduirii, atunci vremea aceasta îţi este de trebuinţă, ca să-ţi câştigi lucrurile tale".

A doua zi, intrând la împărat mai marele doctorilor şi făcându-şi cele obişnuite, şi-a adus aminte de episcopul cel ce venise din Edesa, că este iscusit la meşteşugul tămăduirii. Iar împăratul îndată a poruncit să-l cheme. Mergând episcopul la împărat, se ruga şi cânta în sine psalmii lui David: *Cel ce locuieşte în ajutorul Celui preaînalt...* şi celelalte. Intrând el în cămara împăratului care abia putea grăi, i-a zis acesta cu neputincios glas:

„O, episcope, de poţi, ajută-mi mie, cel ce sunt aşa de cumplit bolnav şi care sunt aproape de moarte".

Arhiereul lui Hristos, ridicându-şi ochii spre cer şi chemând cu credinţă neîndoită ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, a poruncit să aducă un vas cu apă curată. Episcopul avea la el ţărână de la mormântul cel primitor de viaţă al lui Hristos. Deci, amestecând ţărâna aceea cu apă, a poruncit ca o parte s-o bea, iar cu partea ce a rămas, i-a uns capul, fruntea, genele, ochii, pieptul şi spatele şi a poruncit să fie tăcere, ca să doarmă împăratul puţin. Sfântul după ce a făcut aceasta, s-a dus la gazdă. Bolnavul a adormit un somn dulce şi în vremea somnului, toată boala s-a depărtat de la dânsul. Astfel s-a întors de la pragul morţii cu darul lui Hristos şi cu rugăciunile Sfântului Teodor, episcopul Edesei.

Împăratul, deşteptându-se din somn, a simţit că este sănătos desăvârşit, vedea bine cu ochii şi se mira foarte mult de o schimbare atât de grabnică şi neaşteptată. Deci, umplându-se de bucurie mare, a poruncit să cheme îndată pe bunul doctor, adică pe sfântul episcop Teodor şi i-a mulţumit foarte mult, dându-i cu dragoste mare cinste. Sfântul a spus împăratului să primească puţină hrană. Deci, împăratul a mâncat şi a băut, ca şi cum nu fusese niciodată bolnav.

A doua zi, împăratul a chemat pe toţi sfetnicii săi, a ieşit luminos la loc de privelişte şi a stat pe un scaun înalt, arătându-se tuturor că este sănătos. Atunci toată mulţimea s-a bucurat de sănătatea împăratului. Iar împăratul a făcut din ziua aceea ospăţ mare tuturor mai marilor cetăţii, ostaşilor şi la tot poporul de obşte, ospătându-se şi veselindu-se cu ei. Pe Sfântul Teodor, episcopul Edesei, l-a cinstit înaintea tuturor, i-a dăruit mari daruri şi-l numea pe el lumina ochilor săi.

A treia zi, împăratul, chemându-l pe el, i-a zis: „Omule al lui Dumnezeu, luminătorul ochilor mei, spune-mi care este pricina venirii tale aici, căci câte îţi trebuie de la stăpânirea mea, îţi voi da ţie". Teodor, arhiereul lui Hristos, a spus împăratului cu amănuntul toate cele ce întâmpinase biserica din partea ereticilor, asemenea şi ce li se făcuse dreptcredinţioşilor creştini, adică nedreptăţile, năpăstuirile şi strâmtorările. Împăratul, auzind aceasta, a poruncit îndată să scrie la stăpânitorii Ciliciei, Siriei şi Mesopotamiei să întoarcă degrabă Bisericii Edesei toate averile ei şi nedreptăţile făcute creştinilor, să se pedepsească cu dreaptă judecată, iar cei ce se numesc eretici, să se întoarcă la sobornicească Biserică. Şi de nu vor voi, maniheilor să le taie limbile, iar pe nestorieni, eutihieni şi severieni să-i gonească din cetate, iar bisericile lor să le dărâme până în temelie.

După ce a scris această poruncă a împăratului, a zis către sfânt: „Părinte, tu să stai cu noi aici câtăva vreme, iar eu voi trimite scrisoarea cu un voievod credincios al meu ca s-o împlinească în totul. Dar să trimiţi şi tu cu dânsul pe unul din ucenicii tăi şi să nu te îngrijeşti de nimic mai mult, pentru că toate se vor face după dorinţa ta". Astfel s-a trimis de împărat un voievod, iar de episcop trei clerici. Ajungând ei degrabă la Edesa, toate le-au rânduit după porunca împăratului. Mulţi din eretici, temându-se de îngrozirea împărătească, s-au supus la cei dreptcredincioşi, iar cei ce trăiau neschimbaţi în răutatea lor, au suferit bătăi şi izgoniri.

Pe când Sfântul episcop Teodor petrecea în Babilon, era chemat adeseori de împărat ca un doctor. El intrând la el şi ieşind, semăna câte puţin seminţele cuvintelor lui Dumnezeu şi toate acele seminţe cădeau pe pământul cel bun al inimii împăratului, de vreme ce începuse în parte a se lumina prin cunoştinţa adevărului. În una din zile arhiereul a rugat pe împărat să-l lase să se ducă în pustie, pentru câteva zile, ca să caute pe un vieţuitor de care i se zisese. Împăratul, lăsându-l, a plecat cu doi ucenici ai săi. Depărtându-se de cetate, ca la o sută de stadii şi fiind povăţuit de Dumnezeu a aflat în pustie, la un loc neumblat, pe Cuviosul Ioan, fratele lui Teodosie Stâlpnicul, vieţuind într-o peşteră întunecoasă.

Acela, ieşind în întâmpinarea episcopului, l-a chemat pe nume, atât pe el, cât şi pe ucenicii lui. Deci, făcând rugăciune, s-au sărutat unul cu altul, au şezut şi s-au îndulcit cu vorbiri duhovniceşti. Cuviosul Ioan se asemăna în toate cu fratele său, Teodosie Stâlpnicul. El a rugat pe Episcopul Teodor ca să săvârşească în peştera lui Sfânta Liturghie şi să-l împărtăşească cu Preacuratele lui Hristos Taine. Episcopul a făcut după dorinţa lui, a slujit şi l-a împărtăşit. După ce s-a împărtăşit, pustnicul s-a umplut cu totul de bucurie duhovnicească şi a pus înainte masă pustnicească, plină de minunate dulceţuri, din care gustând, au mulţumit lui Dumnezeu. Apoi iar s-au îndeletnicit cu vorbiri duhovniceşti.

Stareţul a zis către episcop: „Părinte, unde este scrisoarea care a scris-o către mine fratele meu, Teodosie Stâlpnicul?" Episcopul, minunându-se de vederea înainte a stareţului, a zis către dânsul: „Părinte, cine ţi-a spus că eu am scrisoarea fratelui tău?" Cuviosul stareţ a răspuns: „În ceasul în care s-a scris acea scrisoare, tot atunci s-a şi citit de mine, iar pe dosul aceleiaşi hârtii, s-a scris răspunsul fratelui meu".

Episcopul scoţând din săculeţ scrisoarea pecetluită, a dat-o pustnicului, iar el a rugat pe episcop să desfacă pecetea şi s-o citească. Deschizând-o episcopul, a găsit pe partea cealaltă un

răspuns în acest fel: „Ioan cel de pe urmă între călugării din peştera Babilonului, lui Teodosie Stâlpnicul din Siria, adevăratul meu frate, bucurie de la Domnul! Am citit scrisoarea ta, care, în ceasul când s-a scris, în acelaşi ceas ţi-am şi răspuns. Deşi suntem cu trupurile departe unul de altul, dar duhul meu petrece nedepărtat de tine şi cele ce ţi se descopăr ţie de Dumnezeu, acelea sunt ştiute şi de mine. Toate câte ai scris despre sfântul episcop, acelea toate se săvârşesc bine prin rânduiala lui Dumnezeu; Sfânta Biserică se înmulţeşte, ereticii se ruşinează şi se izgonesc, necredinciosului împărat odată cu luminarea ochilor trupeşti, se luminează şi la cei sufleteşti. Frate, fii sănătos în Domnul şi te roagă Domnului Hristos pentru mine, ca în viaţa viitoare să ne învrednicim a ne vedea unul cu altul şi a petrece împreună".

Episcopul, citind cu mirare o scrisoare ca aceea, şi-a adus aminte de Proorocul Avacum, care a fost răpit din Iudeea şi a zis în sine: „Dumnezeu Atotputernicul, Care a făcut de multe ori această minune, a putut şi acum să facă aceasta, asemenea cu aceea, pentru că este minunat întru sfinţii Săi". Sfântul episcop Teodor a petrecut la cuviosul pustnic o zi şi o noapte, iar a doua zi după săvârşirea rugăciunilor, sărutându-l s-a întors la Babilon. El s-a dus înaintea împăratului, care i-a zis: „O, preaiubite părinte, aş fi voit să nu mă despart niciodată de tine în viaţa de acum şi nici în ceea ce va să fie, pentru că sufletul meu s-a legat de tine cu legătura dragostei celei negrăite". Episcopul a răspuns: „Văd uşile deschise între mine şi tine; de aceea eu nu ies afară, nici tu nu poţi să intri la mine înăuntru. Deci, când se vor închide uşile, ne vom despărţi unul de altul. De aceea boleşte foarte mult sufletul meu".

Atunci împăratul a zis: „Rogu-mă ţie, spune-mi ca să înţeleg, ce înseamnă uşile acestea şi ce înseamnă închiderea lor?" Arhiereul, scoţând din sânul său Sfânta Evanghelie, a zis: „Împărate, aceasta este uşa care duce la mântuire şi la petrecerea cea nedespărţită cu Dumnezeu şi cu sfinţii Săi". Apoi a început a-i citi din acea Sfântă Evanghelie în singurătate, în camera cea mai dinăuntru, tâlcuindu-i în limba siriană şi ismailiteană. Împăratul ascultând cu luare aminte, se aprindea cu sufletul spre dumnezeiasca dorinţă, umilindu-se cu inima. Împreună cu împăratul erau acolo şi trei tineri foarte credincioşi, cu neamul din Arabia. Aceia, ascultând Sfânta Evanghelie, veneau întru umilinţă; astfel că au petrecut până seara, luând aminte la citirea Sfintei Evanghelii. A doua zi, împăratul, scăpând de lucrurile şi de gâlcevile sale a chemat pe episcopul Teodor iarăşi la dânsul, ca şi cum voia să se vindece de

dânsul; căci cu adevărat primea doctoria sufletului său. Apoi iarăşi toată ziua aceea a ascultat tâlcuirile Evangheliei şi învăţăturile Mântuitorului. Deci, împreună cu el, au crezut în Hristos şi cei trei tineri credincioşi ai lui.

După aceasta arhiereul le-a poruncit să se gătească pentru Sfântul Botez, poruncindu-le să postească şi învăţându-i a se ruga lui Dumnezeu. El le-a scris în limba lor rugăciunile "Sfinte Dumnezeule", "Tatăl nostru" şi altele. Apoi le-a poruncit să înveţe simbolul credinţei, adică "Crezul". Toate acestea se făceau în taină, ca să nu afle agarenii, pentru că împăratul se temea, ca să nu se scoale împotriva sa. Episcopul venea la împărat în toate zilele, şi de obicei îl învăţa pe el şi pe acei tineri tainele sfintei credinţe, iar după puţin timp i-a botezat în taină, dând împăratului numele de Ioan. După aceea, săvârşind Sfânta Liturghie chiar în palatul împărătesc, i-a împărtăşit pe ei cu sfintele şi dumnezeieştile Taine ale lui Hristos. De acest lucru mare bucurie a cuprins pe împărat; asemenea s-a bucurat şi episcopul Teodor şi cei trei tineri. S-au bucurat şi sfinţii îngeri de întoarcerea păcătoşilor; iar în palatele cele dinlăuntru ale împăratului se făcea ospăţ duhovnicesc, dănţuind împreună cu cereştile puteri.

Împăratul Ioan, cel nou luminat, având înaintea ochilor săi pe Răscumpărătorul neamului omenesc, pe Iisus Hristos, Care a pătimit pe cruce, dorea să aibă o parte din cinstitul lemn al Domnului, cel de viaţă făcător. Dar, de vreme ce pe atunci lemnul Sfintei Cruci nu se găsea în Ierusalim, pentru că fusese luat mai dinainte de către împăraţii greci şi dus în Constantinopol, a fost nevoie ca Episcopul Teodor să se ducă la Constantinopol cu scrisoarea împărătească de rugăminte. Această scrisoare era scrisă astfel: „Preaînaltului şi dreptcredinciosului Mihail, stăpânitorul şi împăratul grecilor, împreună cu dreptcredincioasa şi de Dumnezeu înţeleapta maica sa, Teodora, Ioan împăratul Persiei întru Domnul doreşte să vă bucuraţi. Mulţumesc Preabunului Dumnezeu, Cel ce m-a izbăvit de înşelăciune şi m-a povăţuit spre pocăinţa adevărului cuprins în Sfânta Evanghelie şi spre mărturisirea credinţei creştine. Rog pe împărăţia voastră să-mi dăruiţi şi mie o parte din lemnul cinstitei şi de viaţă dătătoarei Cruci, pe care S-a răstignit Domnul Hristos, căci pe acela voiesc să-l am spre apărarea mea".

Împăratul Ioan a trimis scrisoarea aceasta însoţită cu multe daruri la împăratul grecesc, prin Sfântul Episcop Teodor. El, ajungând la Constantinopol cu scrisoarea şi cu darurile împărăteşti, a fost primit cu cinste, atât de împărat, cât şi de patriarh. În acel timp, se întâmplase că o dureau ochii pe Teodora, mama împăratului, căci, punându-i-se albeaţă pe ochi, i se întunecase vederea. Episcopul Teodor, luând ţărâna ce o avea la el de pe Mormântul Domnului şi, amestecând-o cu apă curată, a uns ochii şi a tămăduit-o; dar nu numai împărătesei, ci şi la alţi mulţi neputincioşi le-a dat sănătate.

După aceasta, împăratul a poruncit să facă pentru Sfânta Cruce un sicriaş de aur de mult preţ, împodobit cu pietre scumpe şi cu mărgăritare. A pus într-însa o parte din cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a Domnului. După aceea a răspuns împăratului Persiei, astfel: „Mihail, cel ce crede în Hristos Dumnezeu, singur stăpânitor al tuturor grecilor, lui Ioan, iubitul blândeţilor noastre, împăratului Persiei, în Domnul să se bucure. Am primit scrisoarea ta cea plină de toată credinţa şi ne-am bucurat foarte mult, şi mulţumim lui Dumnezeu că te-a scos din întuneric la lumina Lui cea minunată, spre moştenirea vieţii veşnice şi a împărăţiei celei fără de sfârşit. Iată, acum te-ai făcut fiu al lui Avraam, iar nu al lui Ismail şi fecior al Sarrei, iar nu al Agarei. De aceea fericim înţelegerea ta, că ai cunoscut pe Hristos, Împăratul cel adevărat. Astfel să petreci până la sfârşit, întru credinţa lui Hristos şi întru poruncile Lui. Iar cererea ta am primit-o cu bucurie. Acest cinstit lemn al făcătoarei de viaţă Cruce a Domnului, să-ţi fie spre apărare de toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi, şi spre fericita nădejde a vieţii ce va să fie".

O scrisoare ca aceasta, cu o parte din lemnul Crucii cel de viaţă purtător şi cu o icoană a Mântuitorului, a încredinţat-o împăratul grecesc Sfântului Teodor, episcopul Edesei, împreună cu multe daruri, către împăratul Persiei. Episcopul Teodor, întorcându-se la cel ce l-a trimis, a trecut şi pe la păstoriţii săi din cetatea Edesei, unde a veselit mult turma oilor celor cuvântătoare. Apoi, cercetând şi pe Cuviosul Teodosie Stâlpnicul, n-a mai zăbovit mult la Edesa, ci s-a dus în Babilon. El, pretutindeni pe unde trecea, tămăduia toate bolile în popor, pe de o parte, prin punerea făcătorului de viaţă lemn al Domnului şi al ţărânei de la Mormântul Lui, iar pe de alta, prin sfintele sale rugăciuni. Când a venit la împăratul Ioan, a fost primit de el cu negrăită bucurie. Deci el, închinându-se până la pământ înaintea lemnului Sfintei Cruci şi a icoanei Mântuitorului, sărutându-le pe dânsele cu lacrimi, le-a pus în camera sa, aşezând cu mâinile sale înaintea acelor sfinţenii o candelă neadormită, iar scrisoarea împăratului grec a citit-o cu multă dragoste.

Sfântul Teodor, zăbovind în Babilon câtăva vreme, a făcut multe tămăduiri cu darul lui Hristos. El gonea diavolii din oameni

şi pentru aceasta creştinii se bucurau foarte mult, iar turcii şi evreii se topeau de mare zavistie. Pe atunci era între jidovi unul mai mare al soborului evreiesc şi învăţător al legii lor. Acela a îndemnat pe mai-marii perşilor şi ai turcilor să vorbească cu împăratul, să poruncească să se facă în public întrebare creştinilor cu iudeii pentru credinţă. Împăratul, ştiind că robii Domnului Hristos nu vor fi biruiţi, se învoi la dorinţa lor. Şezând împăratul pe un scaun înalt, învăţătorul de lege al evreilor stătea singur împotriva învăţătorilor şi arhiereilor creştini, ai mitropolitului Babilonului şi ai episcopului Edesei. Acel evreu era vorbitor îndemânatic şi se mândrea de înţelegerea sa. Începând jidovul a grăi, scotea din necurata lui gură cuvinte proaste, bârfeli şi multe hule împotriva Domnului nostru Iisus Hristos.

Atunci Sfântul Teodor, umplându-se de râvnă dumnezeiască, a făcut semn cu mâna ca să fie tăcere şi a zis către evreu: „Dacă ai fi vorbit ceva din aşezământul lui Moise şi de la alţi prooroci şi ai fi pus întrebare înaintea noastră, ţi-am fi răspuns. Dar tu ţi-ai deschis gura cea multvorbitoare pentru hulire şi spre cuvinte mincinoase, şi nu spui ceea ce au vestit proorocii mai înainte, ci cele ce tatăl tău satana îţi spunea ţie, ca unui fiu al diavolului ce eşti, fiind plin de toată răutatea şi nedreptatea. Deci, împotriva vorbirii tale celei mult hulitoare şi mincinoase, un cuvânt al lui David îţi grăiesc: *Mute să fie buzele cele viclene, care grăiesc cu mândrie şi cu defăimare fărădelege asupra dreptului!*" Atunci îndată acel mare vorbitor evreu a rămas fără glas şi hulitoarea lui limbă s-a legat cu amuţirea, încât nimic n-a mai putut vorbi.

Văzând aceasta, evreii s-au ruşinat, creştinii s-au veselit, iar perşii şi turcii s-au mirat. În acea vreme, împăratul se bucura cu duhul şi slăvea puterea lui Iisus Hristos. După aceea el a poruncit ca pe acel evreu învăţător de lege, care era bătut de Dumnezeu cu muţenia, să-l bată fără cruţare cu vine de bou şi să-l închidă în temniţă. Asemenea a bătut şi pe ceilalţi fruntaşi evrei şi i-a izgonit din soborul acela cu necinste şi cu ocări. După trei zile, acel evreu care era aruncat în temniţă, neputând să vorbească, a scris pe hârtie către Sfântul Episcop Teodor, cerând milă şi făgăduind că se va face creştin. Episcopul Teodor, înştiinţând pe împărat despre aceea, a scos pe evreu din temniţă.

Deci, căzând la picioarele lui, cerea botezul cu mâinile prin facere de semne, pentru că gura lui era mută. Drept aceea, învăţându-l pe el episcopul, când l-a băgat în sfânta scăldătoare a Botezului şi a chemat asupra lui numele Preasfintei Treimi, îndată s-a dezlegat limba lui şi a început a preamări pe Tatăl, pe Fiul şi

pe Sfântul Duh. El mărturisea că Iisus Hristos este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Care S-a propovăduit de Lege şi de prooroci. Astfel s-a făcut jidovul creştin. El a fost numit din Sfântul Botez, Samon. La aceasta căutând şi alţi evrei, au primit sfânta credinţă şi s-au botezat. Asemenea, mulţi din turci au crezut în Hristos şi în taină păzeau credinţa, temându-se de judecători şi de stăpânitorii neamului lor, ca să nu fie munciţi de dânşii.

Trecând câteva zile după aceasta, Sfântul Teodor a voit să meargă la Cuviosul Ioan Pustnicul şi a spus şi împăratului despre aceasta. Împăratul i-a zis: „Aş voi şi eu să văd pe acel plăcut al lui Dumnezeu şi să aud cuvintele lui". Răspuns-a sfântul: „Bună este dorinţa ta, deoarece, dacă îl vei vedea, multe vei folosi de la el, pentru că este foarte duhovnicesc şi are darul proorociei. El îţi va spune cele ce vor să fie, ca şi pe cele de faţă". Astfel s-au sfătuit amândoi să meargă împreună la pustnic; împăratul făcându-se că merge la vânătoare şi că va zăbovi câteva zile pe acolo, vânând fiare sălbatice prin pustie. Deci, au ieşit cu mulţime de slujitori şi ostaşi, având împreună cu el şi pe Episcopul Teodor ca pe un doctor nedespărţit. Ei au străbătut prin munţii şi prin văile pustiului, câştigând mult vânat. Când s-au apropiat de locul peşterii, unde petrecea pustnicul, a împrăştiat slugile în dreapta şi în stânga, ca să caute fiare sălbatice, iar el cu puţini tovarăşi au rămas acolo. Deci, mergând şi mai aproape, i-a lăsat şi pe aceia, afară numai de trei credincioşi tineri luminaţi, pe care i-a luat cu el. Asemenea, Episcopul Teodor a luat pe ucenicul lui, Vasile, care a scris viaţa acestuia şi au mers la sfântul pustnic.

Cuviosul Ioan, văzând înainte cu duhul venirea împăratului şi a episcopului, a ieşit în întâmpinarea lor, purtând în mâini foc şi tămâie. Deci, închinându-se lor, i-a sărutat şi i-a băgat în peştera sa şi vorbea cu ei cele de folos. Zis-a pustnicul către împărat: „Fericit eşti, împărate, că ai fugit de întuneric şi te-ai învrednicit să fii fiu al luminii. Fericit eşti că ai lepădat cele deşarte şi mincinoase şi ai iubit adevărul care te duce pe tine în viaţă. Fericit eşti căci, cu cunună mucenicească, ai să te încununezi şi în locul vremelnicei împărăţii pământeşti vei câştiga împărăţia cea cerească şi veşnică. Slavă lui Dumnezeu, Unul Singur în Treime, că te-a scos din groapa patimilor şi din adâncul spurcăciunilor! El a pus picioarele tale pe piatră, a îndreptat paşii tăi şi a pus în gura ta cântare nouă".

După aceasta, cuviosul stareţ a pus înaintea celor ce veniseră hrană pustnicească şi apă. Gustând ei, au mulţumit lui Dumnezeu, iar împăratul a zis: „Cu adevărat vă spun că niciodată în zilele

împărăţiei mele nu s-a îndulcit gura mea de o mâncare şi de o băutură ca de aceasta de astăzi! Adevărat este, duhovnicescul meu părinte, că tu eşti împărat, iar eu sunt sărac şi scăpătat!" Stareţul a răspuns: „Dumnezeu degrabă îţi va da să câştigi împărăţia cea adevărată, căci la mine săracul ai venit ca să mă cercetezi". Atunci împăratul i-a dat mult aur, pe care el nu l-a primit zicând: „Cel ce petrece în pustie n-are nevoie de aur, dar să-l împarţi săracilor în cetate şi vei lua însutit în cer". Împăratul se minuna de viaţa cuviosului stareţ ce se asemăna cu a îngerilor. După multă vorbire, sărutându-l şi învrednicindu-se de binecuvântarea şi rugăciunea aceluia, s-au dus.

Adunându-se slujitorii şi ostaşii lui, cu toţii s-au întors în cetate. Împăratul a zis către Sfântul Teodor: „Multe mulţumiri sunt dator să-ţi dau ţie, sfinte părinte, că m-ai învrednicit a vedea un om cu adevărat ceresc, căruia toată lumea nu-i este vrednică". După aceasta, nevoile turmei sale atrăgeau pe bunul păstor Teodor, pentru că se temea ca nu cumva să intre iarăşi ereticii, ca nişte lupi răpitori, şi să vatăme oile cele cuvântătoare. Deci, a rugat pe împărat să-l lase să plece în Edesa. Împăratul, plângând, a zis: „Părinte, după plecarea ta nu nădăjduiesc că voi petrece mult între cei vii, pentru că nu vreau să fiu cinstitor de Dumnezeu noaptea, nici să mă numesc creştin în taină. De aceea mergi cu pace la locul tău şi să iei cu tine cinstitul lemn al Crucii Domnului cea făcătoare de viaţă, ca, după sfârşitul meu, să nu fie călcat de picioarele necredincioşilor. De vei auzi de mine, după anul acesta, că sunt între cei vii, să vii iarăşi să mă cercetezi şi să aduci acest cinstit lemn, iar de vei avea ştiinţă de mine că m-am sfârşit, atunci să te rogi pentru odihna sufletului meu".

Împăratul, zicând aceasta, a dat Sfântului episcop Teodor mult aur şi argint şi tot felul de lucruri de mult preţ, unele spre împodobirea dumnezeieştilor biserici, iar altele spre împărţire la săraci şi scăpătaţi. Deci, sărutându-se unul cu altul, s-au despărţit cu multe lacrimi. Episcopul, pornind în calea sa, a lăsat în Babilon pe unul din credincioşii săi, ca să vadă ce va fi după dânsul. Plecând din Babilon, a ajuns cu bine în Edesa la oile sale.

După plecarea Sfântului Teodor la locul său, trecând puţină vreme, Ioan, binecredinciosul împărat al Babilonului, nevrând mai mult ca să ascundă sub obroc credinţa şi dragostea sa cea fierbinte pe care o avea în taină către Hristos, ci vrând să o arate la toată lumea prin fapte, a chemat la sine pe toţi boierii şi voievozii săi şi pe rânduitorii de cetăţi, şi le-a zis: „Taina lui Dumnezeu vreau să vă spun, şi nimeni să nu fie necredincios cuvintelor mele. Mi s-a

descoperit de la Dumnezeu, că s-a apropiat sfârşitul vieţii mele şi nu după multe zile mă voi duce din viaţa aceasta. Deci, vă poruncesc ca mâine dimineaţă să vă adunaţi cu tot poporul la mine în câmp - spunându-le numele locului -, pentru că aşezământul meu voiesc să vi-l spun vouă".

Aceasta zicând-o, i-a liberat mâhniţi. Deci, a poruncit propovăduitorilor să strige prin cetate, ca de dimineaţă tot poporul să se adune în câmpul acela. El însuşi a petrecut toată noaptea în rugăciuni şi foarte de dimineaţă a chemat pe mitropolit, căruia i-a spus scopul său şi pe care l-a rugat să săvârşească Sfânta Liturghie în cămara cea mai dinăuntru a palatului. Făcându-se slujba, s-a împărtăşit cu multă umilinţă din mâinile mitropolitului cu dumnezeieştile Taine ale lui Hristos şi, dăruind arhiereului daruri de mult preţ, l-a liberat. După aceea a încălecat pe un cal împodobit cu îmbrăcăminte împărătească şi a ieşit din cetate cu slavă la câmpul numit. Acolo se adunase mult popor: perşi, ismailiteni, evrei şi creştini, toţi boierii şi stăpânitorii. Acolo a fost pregătit un loc înalt şi un scaun împărătesc pus pe el, ca el să fie văzut de tot poporul. Toţi cei din adunarea aceea se mirau, şi unul pe altul se întrebau: „Ce înseamnă aceasta şi despre ce va vorbi împăratul?" Venind împăratul, a şezut pe scaunul său şi, alinându-se puţin, a poruncit să fie tăcere.

Sculându-se el de pe scaun, a început a vorbi cu glas mare astfel: „Ascultaţi voi toţi: perşi, turci, evrei şi tot poporul creştinesc cel ales! Eu sunt creştin şi numele meu este Ioan; cred în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh, într-o dumnezeire în trei Ipostasuri, pentru că nu este altă credinţă dreaptă, în partea cea de sub cer, decât numai credinţa creştină. Şi, de vreme ce Domnul meu Iisus Hristos a zis în Evanghelie: *Tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu pe el înaintea Tatălui meu Care este în cer...*, pentru aceasta Îl mărturisesc înaintea cerului şi a pământului, înaintea îngerilor şi a oamenilor". Acestea zicându-le a scos din sânul său o cruce de aur, împodobită cu pietre de mare preţ şi a ridicat-o sus ca s-o vadă toţi; apoi, însemnându-se cu Sfânta Cruce şi închinându-se până la pământ, privind spre răsărit, a sărutat-o, zicând: „Mă închin Crucii Tale celei cinstite, Hristoase, şi pe Tine te ştiu de Dumnezeu şi Mântuitor al meu. Ţie Îţi înalţ slavă, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, în veci. Amin!"

Toţi auzind acestea s-au mirat şi stăteau ca nişte muţi. Apoi boierii şi voievozii cu ceilalţi stăpânitori, umplându-se de mânie, au strigat: „Să se ucidă batjocoritorul credinţei noastre!" Şi, năvălind

asupra împăratului cu săbiile şi cu suliţele, l-au rănit mult şi l-au ucis. Împreună cu dânsul au ucis şi pe cei trei tineri credincioşi, care mărturiseau numele lui Hristos. Astfel s-a sfârşit în Babilon mucenicește binecredinciosul împărat Ioan, împreună cu cei trei tineri ai săi, în a treia zi a lunii mai. Atunci creştinii, văzând ceea ce se făcuse, s-au temut de mânia perşilor şi fugind din privelişte, s-au ascuns. Iar trupul cel împărătesc a fost aruncat în câmpul acela, neîngropat.

În noaptea următoare, sfântul răbdător de chinuri s-a arătat la acei mari stăpânitori, zicându-le cu multă îngrozire: „Degrabă să daţi trupul meu mitropolitului creştin, ca să-l îngroape, iar de nu, îndată vă voi pierde!" Aceia deşteptându-se din somn şi adunându-se dimineaţa, şi-au spus unul altuia vedenia, şi s-au spăimântat. Atunci îndată au trimis la mitropolitul creştin, poruncindu-i să ia trupul împăratului şi să-l îngroape. Mitropolitul, mergând degrabă, a luat mucenicescul trup al sfântului împărat Ioan, împreună cu trupurile celor trei tineri ai lui, le-a adus în biserică şi le-a îngropat cu cinste. La mormântul lor se făceau multe minuni, căci multe tămăduiri se dădeau la tot felul de boli, pe care le câştigau, nu numai creştinii, ci şi perşii care se plecau la credinţa creştină.

În aceeaşi noapte, după uciderea sa, sfântul împărat Ioan s-a arătat în vedenie Sfântului Episcop Teodor din Edesa, îmbrăcat în haină albă, care strălucea cu lumină negrăită. El avea pe cap cunună minunată, a cărei frumuseţe nu este cu putinţă s-o spună nici o limbă omenească. Şi a zis către episcop: „Iată, cinstite părinte, Domnul Hristos m-a preamărit cu multă slavă şi m-a numărat în ceata mucenicilor, pentru că ieri am mărturisit înaintea tuturor Preasfântul Lui nume, şi am fost ucis de perşi şi de turci. Iar sufletul meu, ieşind din temniţa cea trupească, a câştigat bunătăţile cele propovăduite de tine. Tu eşti binecuvântat de Dumnezeu, că te-ai făcut mijlocitorul mântuirii mele şi, iată, mă rog Stăpânului celui de obşte să-ţi poruncească să vii la mine, ca împreună să ne îndulcim de fericita viaţă în darul Preasfintei Treimi".

Sfântul Episcop Teodor, deşteptându-se din somn, a mers la Cuviosul Teodosie Stâlpnicul şi i-a spus vedenia care i se făcuse lui. El îl încredinţa că acea vedenie este adevărată, că şi lui i s-a descoperit asemenea de la Dumnezeu. După câteva zile, a venit de la Babilon slujitorul pe care-l lăsase acolo şi a spus sfântului episcop cu de-amănuntul toată întâmplarea aceea, adică cum a pătimit pentru Hristos binecredinciosul împărat Ioan cu cei trei tineri. Sfântul Teodor s-a bucurat cu duhul, mulţumind lui Dumnezeu că

osteneala lui n-a fost în zadar, ci a adus atât de frumos rod în împărăţia cerească.

După aceasta, trecând puţină vreme, Cuviosul Teodosie a văzut, prin descoperire, pe fratele său, Ioan pustnicul, ducându-se către Domnul şi despre aceasta a spus arhiereului. După aceea, însuşi Cuviosul Teodosie, îmbolnăvindu-se puţin, a murit şi a fost îngropat de episcop în biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, unde era mânăstirea sfintelor pustnice. Trecând trei ani de la moartea Sfântului împărat Ioan, s-a arătat acel răbdător de chinuri iarăşi Sfântului Teodor, cu asemănarea arătării celei dintâi, şi a zis: „Părinte, vino că te cheamă Hristos. El a voit ca amândoi să vieţuim împreună în împărăţia Lui şi să ne săturăm de lumina Lui cea dulce". Din această vedenie, arhiereul lui Hristos, Teodor, a cunoscut că se apropie plecarea lui către Dumnezeu. Deci, rânduind bine toate cele pentru Biserica Edesei şi pentru poporul cel dreptcredincios, a dat binecuvântare şi pace oilor celor cuvântătoare, şi-a lăsat păstoria şi s-a dus la Ierusalim.

Acolo, închinându-se Mormântului lui Hristos cel primitor de viaţă, a mers la Lavra Sfântului Sava, unde altădată se călugărise, şi s-a sălăşluit în chilia sa cea sihăstrească de mai înainte. Petrecând într-însa trei săptămâni, s-a mutat în locaşul cel nefăcut de mâna omenească, dându-şi sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 9 zile ale lunii iulie.

Deci, venind preasfinţitul patriarh al Ierusalimului cu episcopii, au îngropat cu cinste, în aceeaşi lavră, trupul cel mult ostenit al plăcutului lui Dumnezeu, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi păcătoşii să-I fie cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A ZECEA

SFINŢII PATRUZECI DE MUCENICI, CARE AU PĂTIMIT ÎN CETATEA NICOPOLI DIN ARMENIA

Păgânul împărat Liciniu, care a fost primit la împărăţie de marele Constantin, stăpânind părţile Răsăritului, a dat poruncă prin toată stăpânirea sa, ca toţi creştinii, care nu vor veni să se închine zeilor, să fie munciţi şi omorâţi în diferite chinuri, iar averile lor să fie luate spre zidirea capiştelor idoleşti, a băilor şi a înnoirii cetăţilor. Venind porunca aceasta şi în Nicopoli, cetatea Armeniei, se pregăteau tot felul de chinuri şi diferite unelte de muncire pentru creştini.

Prinzându-se mulţi creştini şi fiind duşi la chinuri, nişte robi ai lui Hristos, în număr de peste patruzeci, s-au sfătuit să nu aştepte până ce vor fi prinşi de păgâni, ci singuri să meargă la judecată de voie şi, mărturisind numele lui Hristos, să se dea la munci. Între dânşii erau mai de seamă: Leontie, Mavrichie, Antonie şi Alexandru, toţi bărbaţi însemnaţi cu neamul şi cu învăţătura şi îmbunătăţiţi cu viaţa. Deci, ducându-se împreună, au stat înaintea lui Lisie, ighemonul ţării Armeniei, şi au mărturisit că sunt creştini.

Ighemonul, minunându-se de puterea de credinţă, de învoirea între ei şi de îndrăznirea lor la munci, i-a întrebat zicând: „De unde sunteţi voi şi cine v-a învăţat să nu vă închinaţi zeilor noştri?” Sfântul Alexandru a răspuns: „Unii suntem de aici, unii din cetate, iar alţii de prin sate, însă pământul acesta este patria noastră, iar Tatăl nostru este Hristos Dumnezeu din ceruri. Acela ne-a învăţat să nu ne închinăm zeilor celor mincinoşi, surzi şi muţi, nici lucrului făcut de mâini omeneşti”. Ighemonul a zis: „Dar unde este Hristosul vostru? N-a fost El răstignit şi a murit?” Sfântul Leontie a răspuns: „De unde ştii tu că Hristos al nostru a murit?” Să ştii de la mine că El, deşi a murit, apoi a înviat din morţi şi S-a înălţat la

a murit de voie pentru noi, dar S-a sculat iarăşi ca un Fiu al lui Dumnezeu”. Atunci ighemonul a zis: „Dar Hristos acum este viu?” Leontie a răspuns: „O, ighemoane, zeii voştri, murind nu mai înviază, dar Domnul nostru Iisus Hristos viază în veci, măcar că a şi murit. Iar prin moartea Sa, scoţându-ne pe noi din veşnica moarte, ne-a făcut şi ne-a învăţat să murim pentru El, ca astfel să fim vii cu El în viaţa cea fără de sfârşit”. Iar ighemonul a început a-şi lăuda zeii săi: pe Joe, Apolon, pe Asclipie şi pe ceilalţi.

Sfântul Leontie a zis: „Joe este dumnezeul vostru?” Ighemonul a răspuns: „Acela este ţiitorul cerului, tatăl tuturor zeilor”. Leontie a răspuns: „Dumnezeu se cade să fie drept, curat şi fără de păcat. Deci, ce zici tu despre Joe, zeul vostru?” Ighemonul a zis: „Drept, curat şi fără de păcat îl socotesc pe el”. Sfântul Leontie a zis: „Dacă Joe este drept, apoi nu a izgonit el din împărăţie pe tatăl său, Cron? Dacă este curat şi fără de păcat, apoi de ce a luat de soţie pe Ira, sora sa cea de un pântece cu el şi a necinstit multe femei străine? El a necinstit nu numai partea femeiască, dar şi partea bărbătească şi cu ei a făcut multe spurcăciuni. Deci, cum putea să fie Dumnezeu un aşa păcătos? Dacă dumnezeul vostru era păcătos, apoi el avea nevoie pentru îndreptarea sa de un alt Dumnezeu fără de păcat!”

Atunci ighemonul Lisie, umplându-se de mânie, a zis cu răutate: „O, cap rău! Tu eşti judecător al zeilor noştri? Eu mă jur pe ei că nu vă voi cruţa, ci rău vă voi pierde pe toţi”. Sfântul Leontie a răspuns: „Ighemoane, nu te mânia când auzi adevărul! Oare nu sunt legi puse oamenilor, ca nimeni să nu aibă ceva cu femeia străină, nici să ia pe soră de soţie, nici să facă strâmbătate şi nici să ucidă? De ar îndrăzni cineva să facă ceva împotriva legilor, apoi unul ca acela se numeşte călcător de lege şi este vinovat judecăţii şi pedepsei cu moartea. Deci, zeii voştri, fiind oameni, erau plini de toate răutăţile şi fărădelegile, stricaţi şi ucigaşi de oameni; cu un cuvânt, sunt vinovaţi de o groaznică judecată şi vrednici de multe pedepse de moarte. Se cade ca zeii voştri cei fărădelege să se plece spre legile cele omeneşti şi să urmeze oamenilor, care păzesc bine legile, iar voi să fiţi judecători zeilor voştri până ce îi veţi îndrepta”.

Ighemonul a zis: „O, nebun ce eşti! Dumnezeul vostru n-a fost răstignit ca un făcător de rele? Din zeii noştri, spune-mi, care a fost răstignit?” Sfântul Leontie a răspuns: „Dumnezeul nostru S-a răstignit pentru noi şi ne lăudăm cu Crucea Lui, iar zeii voştri se cutremură, temându-se de Dumnezeul nostru Cel răstignit şi fug departe de puterea Crucii. Dumnezeul nostru a pătimit răstignire de voie, iar zeii voştri au pierit cu moarte amară. Dumnezeul

nostru este Mântuitor al neamului omenesc, iar zeii voştri sunt pierzători ai oamenilor. Dumnezeul nostru este adevărat, iar zeii voştri sunt mincinoşi, căci ei nu sunt dumnezei, ci diavoli pierzători şi amăgitori, pentru că singuri au pierit şi pe închinătorii lor îi surpă în pierderea cea veşnică".

Aceste cuvinte ale Sfântului Leontie pornind pe ighemon spre mânie, a poruncit ca pe toţi mărturisitorii lui Hristos să-i bată cu pietre peste gură, zicând: „Să se zdrobească gurile din care iese hulă asupra zeilor noştri!" Deci, sfinţii, fiind bătuţi, grăiau: „Slujitorule al diavolului, aşa să te bată şi pe tine Dumnezeu, că, auzind adevărul, ne judeci cu nedreptate, îmbătându-te de păgânătate". După aceasta, tiranul a poruncit să-i lege pe toţi cu lanţuri de fier şi să-i arunce în temniţă. Sfinţii, fiind duşi în temniţă ca într-o cămară, se veseleau de Dumnezeu, Mântuitorul lor, şi cântau psalmii lui David, pentru că unii dintr-înşii învăţaseră carte din tinereţe.

Sfântul Leontie întărea pe toţi, zicându-le: „Cinstiţi fraţi şi robi ai lui Hristos, să răbdăm toate cu bărbăţie. Ştiţi din Sfânta Scriptură câte a răbdat dreptul Iov, cum a pătimit Domnul nostru şi cum s-au sfârşit şi ceilalţi sfinţi şi robi ai Lui: Sfântului Ioan Înaintemergătorul i s-a tăiat capul; Arhidiaconul Ştefan a fost ucis cu pietre; Sfântul Apostol Petru a fost răstignit cu capul în jos; Sfântul Apostol Toma a fost împuns cu suliţa; iar alţii cu alte morţi mucenicești au murit pentru Domnul. Apoi câţi sfinţi n-au pătimit pe timpul împărăţiei lui Maximian şi a lui Deciu, Adrian şi a altor împăraţi păgâni, care au ucis, nu numai bărbaţi, ci şi femei, precum auzim despre Sfintele Mucenițe Tecla, Eufimia, Capitolina, Iudita şi alte sfinte mucenițe, ale căror nume sunt scrise în ceruri. Deci, dacă femeile au avut atâta bărbăţie, ni se cade şi nouă să fim tari şi nebiruiţi. Deci sufletele noastre să le punem pentru Domnul nostru Hristos, Care şi-a dat sufletul Său pentru noi".

Cu nişte cuvinte ca acestea întărea Sfântul Leontie pe fraţi şi toţi cu osârdie doreau să pătimească toate muncile pentru Hristos. Fiind zăduf şi sfinţii arzând de mare sete, a venit la dânşii în temniţă, ca să-i cerceteze, o oarecare femeie creştină de bun neam, cu numele Vlasiana. Aceea, aducându-le apă rece dintr-un izvor care era în apropiere, i-a adăpat pe sfinţi. Apoi, sosind noaptea, sfinţii au petrecut în rugăciuni şi în cântări de psalmi. Iar ighemonul n-a dormit în noaptea aceea, pentru că se gândea cu ce fel de munci va munci pe robii lui Hristos cei ţinuţi în legături. Numai despre ziuă a adormit puţin şi i s-a arătat diavolul în vedenia visului, zicându-i: „Îmbărbătează-te, Lisie! Eu sunt zeul

Asclipie. Munceşte fără milă pe creştinii care ne hulesc pe noi, pentru că multe necuviinţe grăiesc în temniţă de noi, de aceea cu diferite chinuri să-i pierzi pe ei".

Ighemonul, sculându-se din somn, a venit la judecată şi, punând înaintea sa pe sfinţii cei legaţi, a zis către dânşii: „Închinaţi-vă zeilor, ca să fiţi prieteni stăpânitorilor şi nouă. Pentru aceasta veţi lua fiecare din voi câte două sute de galbeni şi haine noi, apoi, aducând junci, vom face jertfă şi ospăţ şi ne vom veseli împreună. Iar de nu mă veţi asculta pe mine, apoi veţi fi cumplit munciţi. Deci, vă rog să nu vă lipsiţi de lumina aceasta dulce, nici să vă despărţiţi de femeile, copiii şi prietenii voştri, ci jertfiţi măcar unuia oarecare din zeii noştri". Sfinţii au răspuns cu o gură, zicând: „Blestemat să fii tu, chinuitorule, împreună cu zeii tăi, că noi nu vom jertfi diavolilor celor necuraţi. Noi n-avem trebuinţă nici de aurul, nici de îmbrăcămintea, nici de ospăţul şi prietenia voastră, pentru că nouă singur Domnul nostru Iisus Hristos ne este bogăţie, îmbrăcăminte, hrană şi băutură. Acela ne este nouă Tată şi prieten preaiubit, şi pentru Dânsul suntem gata a pătimi toate muncile şi a muri".

Atunci tiranul a poruncit ca, dezbrăcându-i pe toţi, să-i spânzure la muncire şi cu unghii de fier să strujească trupurile lor. Deci, sfinţiţii mucenici fiind strujiţi până la amiază, când soarele ardea mai cu putere, ighemonul a plecat acasă de la priveliște, iar sfinţii, fiind striviţi până la oase, din porunca ighemonului au fost aruncaţi în temniţă. Dar dreptcredincioasa femeie Vlasiana, cea mai sus numită, a venit iarăşi la ei spre cercetare şi i-a adăpat cu apă, pentru că erau slăbiţi de sete, de zăduf şi de răni. Sfinţii, răcorindu-se, au binecuvântat pe acea femeie, rugându-se pentru ea şi pentru fiii ei şi mulţumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru El. Şezând ei în temniţă, Sfântul Leontie a văzut pe unul din fraţi bolnav de răni şi se temea de el ca să nu slăbească în credinţă. Deci, se ruga lui Dumnezeu ca să le dea sfârşitul nevoinţei.

În cetatea aceea era un cetăţean vestit, cu numele Irod, care, supunându-se elinilor, era cinstit de ighemon, ca unul din sfetnici. Acela avea un scriitor, anume Filip, iubit de Sfântul Leontie pentru bunele lui obiceiuri. Trimiţând Sfântul Leontie, l-a chemat la ferestruica temniţei şi i-a zis: „Frate Filipe, spune lui Irod ca să-i aducă aminte de noi, dacă se va duce cu vreo pricină la ighemon, şi să-l sfătuiască să dea mâine răspuns de moarte împotriva noastră". Ducându-se Filip la Irod, i-a spus despre aceasta.

În vremea aceea, Irod a fost chemat de ighemon la cină, dar el nu s-a dus degrabă, pentru aceea ighemonul îl aştepta. Trimiţând

iarăşi, l-a chemat. Ducându-se el târziu, a zis: „Nu pot să mănânc pentru că am văzut cum se munceau osândiţii şi cum curgea sângele din ei; şi din această pricină m-am îngreţoşat şi mi s-a tulburat stomacul şi nu poate să primească hrană". Zis-a ighemonul: „Atunci ce mă sfătuieşti să le fac?" Grăit-a Irod: „Mâine să moară, deoarece sunt porunci împărăteşti potrivnice şi vrednice de moarte; apoi pentru ce să nu moară mai iute?" Ighemonul s-a făgăduit cu jurământ că-i va omorî a doua zi.

Auzind Filip acestea, a alergat la temniţă şi i-a spus Sfântului Leontie. Toţi fraţii, fiind înştiinţaţi de acea hotărâre, s-au bucurat că a doua zi de dimineaţă vor muri pentru Hristos. Deci, a binecuvântat pe Filip pentru ascultarea lui şi se ruga şi se gătea mai înainte spre moarte. În rugăciune zicea: „Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, preamăreşte numele Tău cel sfânt întru noi, cu suflet zdrobit şi cu duh smerit ne rugăm Ţie, ca să fim primiţi, noi cei ce ne aducem singuri Ţie jertfă vie, ca o întreagă ardere de berbeci şi de junci şi ca de zeci de mii de miei graşi, aşa să fie jertfa noastră astăzi înaintea Ta şi să-Ţi fie plăcută, pentru că nu este ruşine celor ce nădăjduiesc spre Tine. Tu ştii, Doamne, că pe Tine Te-am iubit şi pentru Tine ne-am dat la moarte; deci întăreşte-ne pe noi, ca nici unul să nu rămână din aceşti fraţi şi astfel să nu râdă, nici să se bucure de el vrăjmaşul nostru!"

Astfel se rugau sfinţii şi se întăreau unul pe altul. La miezul nopţii au cântat spre îngroparea lor psalmul cel mare, adică *Fericiţi cei fără de prihană...* şi celelalte. După sfârşitul psalmului, venind îngerul Domnului, a umplut temniţa de lumină şi a zis către ei: „Bucuraţi-vă, robii lui Hristos, că sfârşitul vostru este aproape şi numele vostru s-a scris în cer. Nădăjduiţi că Domnul este cu voi!" Zicând îngerul aceasta, s-a dus. Ei, închinându-se, au mulţumit lui Dumnezeu.

În vremea aceea, doi păzitori ai temniţei, ale căror nume sunt Menei şi Virilad, de neam egipteni, petrecând fără somn, au văzut strălucind lumină în temniţă şi au auzit acel glas îngeresc, dar pe înger nu l-au văzut. Deci, Menei a zis către Virilad: „Ai văzut, frate, ai cărui Împărat sunt aceşti oşteni? Eu sunt din început prietenul creştinilor, căci aceştia nu călătoresc pe calea cea fărădelege, ci pe calea dreptţilor. Ei păzesc credinţa în Dumnezeul lor şi I se închină Lui ziua şi noaptea, iar în petrecerea cu oamenii, ei nu fac nici un fel de nedreptate. Ei nu năpăstuiesc pe nimeni, nu caută averile cele străine, ci şi pe ale lor le împart săracilor; pe toţi îi iubesc şi tuturor le fac bine, precum singur ştii. Dar cei ce sihăstresc în pustiile Egiptului, în ce chip îşi duc viaţa? Nu este nici

străin şi nici de mirare, că ei fac şi minuni. Drept aceea mă gândesc să intru la ei în temniţă şi să-i rog să mă primească şi pe mine cu ei, iar tu, frate, ce gândeşti?"

Răspuns-a Virilad: „Tot aceea gândesc şi eu, ceea ce socoteşti şi tu; pentru că şi noi, fiind nevrednici, ne-am învrednicit a vedea lumina, pe care a răsărit-o la ei Dumnezeul lor, pentru care ei mor cu bucurie. Dacă ar fi silit cineva pe ighemon ca să moară pentru Joe, Apolon, Asclipie sau pentru oarecare din zei, ar fi voit el ca să moară? Cred că nu, pentru că iubeşte viaţa aceasta. Aceştia nu se cruţă pe sine, ci îndrăznesc la moarte, fără frică, pentru Dumnezeul lor. Pentru aceea se învrednicesc creştinii de la El de nişte slave ca acelea, pe care zeii nici unuia din cei ce se închină lor nu le-au arătat cândva. Deci, pentru ce să nu ne apropiem de aceşti bărbaţi drepţi şi de adevăratul Dumnezeu?"

Astfel sfătuindu-se amândoi acei păzitori, au intrat în temniţă şi au căzut la sfinţi, zicându-le: „Domnii noştri, robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, primiţi-ne şi pe noi în numărul vostru; pentru că credem şi noi în Domnul Iisus Hristos, Cel ce v-a iubit pe voi. Ne rugăm vouă ca să vă rugaţi Lui pentru noi, ca astfel să ne învrednicească a fi părtaşi cu voi!" Sfinţii, auzind de această mărturisire, s-au bucurat de întoarcerea lor către Dumnezeu şi i-au sărutat, zicându-le: „Voi sunteţi fraţii noştri, că Domnul nostru v-a chemat la mărturisirea Preasfântului Său nume. El vă va da vouă plată asemenea cu noi, precum şi celor ce au venit în via Lui în ceasul al unsprezecelea".

A doua zi, ighemonul Lisie a ieşit cu ostaşii, afară din cetate, la locul unde voia să omoare pe sfinţii mucenici. Locul acela era aproape de râul ce se numea Licos. Deci, făcând divan, a poruncit să scoată pe sfinţii mucenici ca să-i pună înaintea lui. Văzând şi pe cei doi păzitori ai temniţei împreună cu sfinţii cei legaţi, a zis către Apian, întâiul sfetnic: „Iată şi aceşti nebuni voiesc să moară. Nu este mai bună viaţa decât moartea?" Apian a zis: „Porunceşte ca să-i muncească cu munci cumplite". Zis-a ighemonul: „Ba nu, că se vor teme de munci şi, întorcându-se iarăşi la zei, vor fi vii, dar eu nu voiesc să mai fie vii, ci să moară; de aceea voi da un răspuns de moarte asupra lor".

Sfinţilor mucenici, care erau puşi de faţă la divanul lui, nu le-a mai făcut nici o întrebare sau cercetare pentru credinţă, ci îndată a săvârşit acea judecată de moarte, dând un astfel de răspuns: „Aceşti 45 de oameni care stau înaintea judecăţii mele, fiind de credinţă creştinească, neascultând poruncile împărăteşti şi hulind pe zeii părinteşti, poruncesc să ia vrednica pedeapsă pentru faptele

lor. Întâi să li se taie mâinile şi picioarele cu securea, apoi să se dea focului spre ardere; iar oasele lor, care vor rămâne, să se arunce în râu".

Îndată slujitorii, trântind pe mucenici la pământ, le-au tăiat mâinile şi picioarele. Sfinţilor Mucenici li se făcuseră o sete mare, pe de o parte de durerea rănilor, iar pe de alta de arşiţa soarelui. Unii însă au murit într-acea pătimire, alţii abia suflau, iar alţii se îmbărbătau încă cu răbdarea. Unul dintr-înşii, cu numele Ianichit, privind la mâinile şi picioarele sale tăiate, zâmbea şi zicea: „Vedeţi cum cu secera de secerat mi-aţi tăiat mădularele ca pe nişte spice". Iar Sfântul Sisinie, tăvălindu-se în sângele său, s-a prăvălit spre o piatră, care se întâmplase acolo aproape şi, deschizând gura, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, dătătorul tuturor bunătăţilor, Care de demult în pustie ai izvorât apă din piatră şi ai adăpat pe Israil cel însetat, deschide Tu acum piatra aceasta şi scoate apă ca să mă adăp puţin, pentru că vezi setea în care ne topim".

Rugându-se astfel, deodată s-a mişcat piatra aceea, a crăpat şi a izvorât izvor de apă vie. Atunci Sfântul Sisinie a binecuvântat pe Domnul, grăind: „Dumnezeul meu, Ţie îţi cânt că m-ai adăpat pe mine cel însetat, întocmai ca o maică care adapă cu lapte pe pruncul său. Te laud pe Tine, Împăratul meu, că nu m-ai trecut cu vederea pe mine, robul Tău. Deci, mă rog Ţie, nu trece cu vederea pe robii mei şi fraţii mei cei iubiţi, ci îi răcoreşte, că se topesc de sete. Varsă peste dânşii roua darului Tău şi ne întăreşte pe noi toţi, ca să ne săvârşim împreună în nădejdea Ta. Izvorul acesta pe care l-ai scos cu puterea Ta şi prin care ai înnoit minunea cea de demult, porunceşte să curgă până la sfârşitul lumii. Dă acestei ape darul şi puterea de tămăduire spre slava Ta, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, spre pomenirea noastră, a robilor Tăi patruzeci şi cinci de mucenici, care au pătimit pentru Tine".

În vremea aceea, slujitorii, aprinzând o grămadă mare de lemne, care era pregătită pentru aceea, au luat pe sfinţii mucenici şi i-au aruncat în foc. Între sfinţi, unii erau vii, alţii morţi de curând; deci ei i-au aruncat în foc şi pe unii şi pe alţii. Numărând pe cei pe care îi aruncau în foc, unul nu se găsea şi se mirau şi-l căutau. Dar Sfântul Sisinie, care zăcea lângă piatra din care izvorâse apă, a răspuns, zicând: „Iată, sunt aici, luaţi-mă şi mă aruncaţi în foc". Ei, luându-l, l-au aruncat în foc. Sfinţii mucenici fiind mistuiţi de foc, slujitorii au căutat oasele lor rămase în cenuşă şi câte au găsit le-au adunat într-un sac şi le-au aruncat în râul Lices. Râul, primind într-însul oasele sfinţilor ca pe o vistierie de mare preţ, le-a păzit

într-un loc, aproape de mal, nu prea adânc, unde, prin repezeala sa, le-a adunat pe toate.

Venind nişte oameni dreptcredincioşi şi căutându-le, le-au găsit fără multă osteneală. Luându-le pe toate, le-au pus la un loc cinstit până ce a pierit păgânul împărat Liciniu, care stăpânise Răsăritul împreună cu împăratul Constantin, care rămăsese singur la împărăţie şi dăduse libertate Bisericii lui Hristos din toată lumea. Atunci au fost arătate la toţi şi oasele acestor sfinţi mucenici, cărora li s-a zidit o biserică în numele lor. Şi se dădeau tămăduiri din oasele lor cele sfinte şi de la izvorul acela, pe care îl scosese Sfântul Sisinie cu rugăciunea.

Aceşti patruzeci şi cinci de Sfinţi Mucenici au pătimit în ziua de 10 Iulie, în cetatea Nicopoli din Armenia, de la Lisie ighemonul, stăpânind peste Imperiul de Răsărit, Liciniu, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ANTONIE AL PECERSCĂI, ÎNTÂIUL ÎNCEPĂTOR AL MONAHILOR DIN RUSIA

Pe vremea domniei marelui şi binecredinciosului domn Vladimir Sviatoslavici, singurul stăpânitor al pământului Rusiei, Dumnezeu a binevoit să arate pe luminătorul Bisericii Sale şi povăţuitorul monahilor, pe pururea pomenitul bărbat, cuviosul şi purtătorul de Dumnezeu, părintele nostru Antonie. El s-a născut în cetatea Liobecei. Din tinereţe avea frică de Dumnezeu şi dorea să se îmbrace în chipul monahicesc. Căci Domnul cel iubitor de oameni, i-a pus în inimă să se ducă în Imperiul Bizantin şi acolo să se tundă monah. Deci, îndată a plecat în călătorie, înstrăinându-se pentru Domnul, Cel ce S-a înstrăinat şi S-a ostenit pentru mântuirea noastră.

Ajungând la Constantinopol, s-a dus şi pe la Sfântul Munte al Atonului. Acolo, înconjurând sfintele mânăstiri, a văzut petrecerea sfinţilor părinţi cea mai presus de mintea omenească. Aceia, fiind în trup, urmau vieţii îngereşti. Deci, el s-a aprins şi mai mult cu dragostea lui Hristos, dorind să râvnească vieţii părinţilor acelora. Pentru aceea, s-a dus într-una din mânăstirile care erau acolo şi a rugat pe egumen să pună pe dânsul chipul îngeresc al rânduielii monahiceşti. Egumenul, văzând mai înainte bunătăţile care aveau

să fie într-însul, l-a ascultat şi l-a tuns, apoi i-a arătat şi l-a învăţat desăvârşit viaţa monahicească. Antonie plăcând lui Dumnezeu în toate şi sporind în supunere şi în ascultare, toţi se bucurau de dânsul. După ce a petrecut multă vreme în Sfântul Munte, fiind cuvios în toate faptele sale şi folosindu-se mulţi de dânsul, s-a făcut egumenului înştiinţare de la Dumnezeu, ca să trimită pe cuviosul acesta în Rusia. Egumenul, chemându-l, i-a zis: „Antonie, du-te înapoi în Rusia, ca să fii acolo spre sporirea şi întărirea celorlalţi. Acolo vei fi binecuvântat de Sfântul Munte".

Cuviosul Antonie, luând binecuvântare din gura lui ca din gura lui Dumnezeu, s-a dus în Rusia şi, intrând în cetatea Kievului, se gândea unde ar putea petrece. Deci, a umblat prin mânăstiri, care atunci începuseră a se zidi de monahii ce veniseră cu mitropolitul Mihail al grecilor pentru botezul ruşilor, dar care nu ţineau desăvârşit rânduiala şi aşezământul vieţii de obşte. Lui nu i-a plăcut a vieţui în nici una din acele mânăstiri, nebinevoind Dumnezeu. De aceea, a început a umbla prin văi, prin munţi şi prin toate locurile, până ce a ajuns la Berestov. Acolo a aflat o peşteră, pe care altădată au săpat-o nemţii. Deci, făcând rugăciune, s-a sălăşluit acolo şi petrecea în mare înfrânare. După moartea binecredinciosului cneaz Vladimir, a luat stăpânirea răucredinciosul şi ticălosul Sviatopolc, ce s-a aşezat în Kiev şi a început a omorî pe fraţii săi. El este acela care a ucis pe Sfinţii Mucenici Boris şi Gleb. Cuviosul Antonie, văzând o vărsare de sânge ca aceea, s-a dus iarăşi la Sfântul Munte.

După ce binecredinciosul domn Iaroslav a biruit pe Sviatopolc şi s-a aşezat în Kiev, a zidit o biserică în Brostov, unde a pus mulţi preoţi. Era acolo un preot, anume Ilarion, bărbat dreptcredincios, înţelept în dumnezeiasca Scriptură şi pustnic. Pe acesta, binecredinciosul domn Iaroslav, care a adunat mulţi episcopi, prin voia lui Dumnezeu, după mulţi ani, îl puseseră mitropolit în sfânta biserică a Sofiei. Mai înainte însă de aceea, a fost tuns în rânduiala monahicească de Cuviosul Antonie. Deci, acest preot umbla de la Berestov la Nipru. Dealul unde este acum locul mânăstirii celei vechi a Pecerscăi, pe atunci era pădure mare. Deci acolo a săpat Ilarion o peşteră mică ca de doi stânjeni, în care îşi făcea cântarea de psalmi şi închinăciuni, rugându-se lui Dumnezeu în taină.

Cuviosul Antonie, fiind într-acea vreme în Sfântul Munte, la mânăstirea unde se tunsese, s-a făcut de la Dumnezeu iarăşi vestire egumenului, astfel: „Să-mi trimiţi pe Antonie în Rusia, că acolo este el de trebuinţă". Egumenul, chemând pe Antonie, i-a zis: „Mergi iarăşi în Rusia, căci aşa voieşte Dumnezeu şi va fi cu tine binecuvântarea Sfântului Munte". El i-a mai proorocit că: „Mulţi monahi se vor face de tine acolo". Deci, binecuvântându-l, l-a trimis, zicându-i: „Mergi în pace".

Cuviosul Antonie, luând binecuvântare, a mers a doua oară în Kiev şi s-a suit în dealul unde Ilarion săpase acea peşteră mică. Deci, plăcându-i locul acela, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi, zicând: „Doamne, să fie în locul acesta binecuvântarea Sfântului Munte al Atonului şi rugăciunea părintelui meu care m-a tuns, şi mă întăreşte, ca să mă sălăşluiesc aici". Acestea zicându-le, s-a sălăşluit acolo. El a început a vieţui rugându-se totdeauna lui Dumnezeu, mâncând pâine uscată şi bând apă cu măsură. Dar aceasta o dată pe zi, uneori chiar a doua zi. De multe ori nu mânca toată săptămâna, petrecând astfel în priveghere ziua şi noaptea, săpând cu mâinile sale peşteră mai mare.

Unii, înştiinţându-se despre el, veneau să-i aducă cele de trebuinţă şi să ceară binecuvântare de la dânsul. Iar alţii doreau ca să vieţuiască cu dânsul, dintre care era şi fericitul Nicon.

Apoi a venit atunci la Cuviosul Antonie în peşteră şi Cuviosul Teodosie, având 23 de ani. Pe acesta, Cuviosul Antonie a poruncit fericitului Nicon, care era preot şi monah iscusit, să-l tundă în cinul călugăresc.

Murind binecredinciosul domn Iaroslav, a luat stăpânirea fiul lui mai mare şi s-a aşezat în Kiev. Cuviosul Antonie al Pecerscăi, fiind preamărit în pământul Rusiei cu multe fapte bune, ca şi marele Antonie din Egipt, iubitorul de Hristos domn Iziaslav, înştiinţându-se de viaţa lui, a mers cu prietenii săi să ceară de la dânsul binecuvântare şi rugăciune - şi de atunci au ştiut toţi de Cuviosul Antonie. El era cinstit de toţi şi au început a veni la el oarecare iubitori de Hristos, voind să se tundă monahi. Iar el îi primea şi îi tundea.

În acea vreme, a venit la Cuviosul Antonie fericitul Varlaam, fiul marelui boier Ioan. După aceasta, a venit Efrem, famenul domnesc, pe care, după dorinţa lor, Cuviosul Antonie a poruncit fericitului Nicon să-i tundă. Pentru călugărirea acestor doi, Cuviosul Antonie cu fraţii au suferit mare tulburare. Căci marele boier Ioan, luând slugi multe, a mers cu mânie la peşteră şi a izgonit turma cea aleasă de Dumnezeu a Cuviosului Părintelui nostru Antonie, a scos din peşteră pe fiul său, fericitul Varlaam, apoi, dezbrăcându-l de hainele călugăreşti, l-a îmbrăcat cu podoabe luminate boiereşti şi l-a dus cu sila în palatul său. Însuşi voievodul Iziaslav, înştiinţându-se de călugăria iubitului său famen, ca şi de aceea a fiului boieresc, s-a mâniat foarte tare pe aceeaşi turmă a lui Hristos şi a Cuviosului

Antonie. El a poruncit să răpească pe fericitul Nicon, ca unul ce a îndrăznit a-i călugări, iar pe de alta ca să-i îndemne să petreacă iarăşi în lume. El se lăuda că-l va trimite în surghiunie cu povăţuitorul Antonie şi cu toţi cei din peşteră şi că pe aceasta o va risipi.

Cuviosul Părintele nostru Antonie, fiind silit de atâta răutate domnească care se ridicase de la domnul întunericului, a plecat din peşteră, cu fraţii care rămăseseră, în altă parte. Însă, auzind de acea plecare, cnejina, soţia lui Iziaslav, îl ruga cu stăruinţă să nu izgonească din stăpânirea sa cu mânie pe robii lui Dumnezeu, ca să nu se mânie Dumnezeu, precum s-a întâmplat în patria ei de pe pământul leşesc, după izgonirea monahilor. Cnejina aceasta leşească era fiica viteazului Boleslav. Ea îi aducea aminte de mânia lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor care tunseseră pe Cuviosul Moise ungurul.

Când Boleslav, tatăl ei, a izgonit pe acei robi ai lui Dumnezeu, a căzut în moarte năpraznică. Deci, ridicându-se mare război între ei înşişi, poporul a ucis pe episcopii şi pe boierii lor. Atunci voievodul Iziaslav, abia plecându-se, şi-a venit în simţire şi, temându-se de Dumnezeu, a trimis cu rugăminte, ca stareţul să se întoarcă la locul său. Trimişii, abia găsindu-l după trei zile, l-au rugat să se întoarcă.

Cuviosul Părintele nostru Antonie, întorcându-se iarăşi în peşteră, se ruga neîncetat lui Dumnezeu ca să-i dea lui putere să rabde cu vitejie toate ispitele ce i se aduceau asupra sa de vrăjmaşul binelui şi să nu dea fiarelor sufletele ce se mărturiseau lui şi sufletele săracilor săi să nu le uite până la sfârşit. Deci, Dumnezeu, cu rugăciunile lui, i-a dăruit ceea ce a cerut, fiindcă oile cele risipite s-au întors cu pace la păstorul lor şi mulţimea care voia să se mântuiască a venit la dânsul în peşteră, rugându-se ca să-i izbăvească de întuneric, ca de un drum alunecos, şi să-i povăţuiască la calea luminii cea mântuitoare. El îi primea cu dragoste pe toţi şi-i învăţa cum trebuie să urmeze lui Hristos, poruncind fericitului Nicon să-i călugărească. Deci s-au adunat la dânsul 12 fraţi, care au săpat o peşteră mare, unde au făcut o biserică şi chilii, care sunt încă şi până astăzi în peşteră sub Mânăstirea Pecersca cea veche. Acolo a petrecut Cuviosul Antonie 40 de ani.

Odată, fiind adunaţi toţi fraţii la un loc, Cuviosul Părintele nostru Antonie, le-a zis: „Fraţilor, iată, Dumnezeu v-a adunat aici din binecuvântarea Sfântului Munte, unde eu am fost călugărit de egumenul acelei mânăstiri şi unde pe voi v-am tuns. Fie asupra voastră mai întâi binecuvântarea lui Dumnezeu şi a Preasfintei

Născătoare de Dumnezeu, iar a doua de la Sfântul Munte". Acestea zicându-le, le-a vestit lor acestea: „Vieţuiţi singuri, că eu vă voi pune vouă alt egumen, deoarece voiesc ca să vieţuiesc singur, după cum m-am obişnuit mai înainte". Astfel le-a pus lor egumen pe fericitul Varlaam, iar el, nesuferind toată tulburarea şi gâlceava, s-a închis într-o chilie dintr-acea peşteră, care este sub mânăstirea cea mare a Pecerscăi.

Fericitul egumen Varlaam şi ceilalţi fraţi, luând binecuvântare de la Cuviosul Antonie, au rămas şi vieţuiau în peştera cea dintâi. Mai pe urmă, înmulţindu-se numărul fraţilor, încât în timpul sobornicesţii cântări nu mai încăpeau în peşteră, a socotit să zidească o biserică mică afară din peşteră. Atunci, egumenul, împreună cu fraţii, au mers în cealaltă peşteră la Cuviosul Antonie şi i-au zis: „Părinte, iată s-a mărit numărul fraţilor şi în timpul soborniceştii cântări, nu mai pot încăpea în peşteră. Deci, prin porunca Domnului, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi cu a ta sfântă rugăciune, dă-ne binecuvântare, ca să zidim afară din peşteră o biserică mică". Cuviosul binecuvântându-i, ei s-au închinat până la pământ. Apoi, plecând, au început a zidi deasupra peşterii o biserică mică, întru aducerea aminte a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Sfârşindu-se biserica cea mică şi fericitul Varlaam ţinând egumenia în peşteră, voievodul Iziaslav a zidit o biserică de piatră, în numele Sfântului şi Marelui Mucenic Dimitrie, ca cel de un nume cu el, căci el din Sfântul Botez se numea Dimitrie şi a aşezat lângă dânsa o mânăstire. Ca egumen al acelei mânăstiri, a luat pe fericitul Varlaam, pentru că voia să-şi facă mânăstirea sa, mai aleasă decât mânăstirea Pecersca, nădăjduind spre bogăţie. Este ştiut că multe mânăstiri care se întemeiază de împăraţi şi de boieri sunt înzestrate cu bogăţii. Dar nu sunt ca acestea, care se întemeiază cu rugăciunile şi lacrimile sfinţilor, cu postiri şi privegheri.

Tot aşa şi Cuviosul Antonie, nu avea aur, nici argint, ci cu lacrimi udând-o, a făcut să crească o neasemănată mânăstire, din sămânţa care era aruncată în peşteră. Fericitul Varlaam egumenul, plecând, s-a dus la mânăstirea Sfântului şi Marelui Mucenic Dimitrie, unde a ţinut sfat cu fraţii, care erau în peşteră. Apoi, mergând la Cuviosul Antonie, i-a zis: „Părinte, să ne pui egumen". Iar el le-a zis lor: „Pe cine voiţi?" Ei au răspuns lui: „Pe care îl voieşte Dumnezeu, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi tu, cinstite părinte". Apoi cuviosul le-a grăit lor: „Care este între voi ascultător, blând şi smerit, acela să vă fie egumen". Atunci ei au cerut de la dânsul pe Cuviosul Teodosie, ca pe cel de un obicei cu

el şi foarte iscusit întru toate. Deci, Cuviosul Antonie l-a binecuvântat pe el la egumenie, iar fraţii toţi care erau 20 la număr, s-au închinat Cuviosului Antonie până la pământ, fiind bucuroşi de un povăţuitor ca acela.

Cuviosul Teodosie, luând egumenia mânăstirii din peşteră, a început a avea mare sârguinţă, cu postire multă şi cu rugăciuni pline de lacrimi. Lui îi ajuta mult binecuvântarea şi rugăciunea povăţuitorului lui, adică a Cuviosului Părintelui nostru Antonie, care se liniştea în singurătate. Dumnezeu începuse mai mult a înmulţi numărul monahilor, căci la Cuviosul egumen Teodosie se aduseră 100 de fraţi. Deci, fericitul Teodosie, văzând înmulţirea numărului fraţilor, a ţinut sfat cu dânşii să zidească altă mânăstire. Pentru aceea a mers iarăşi la Cuviosul Antonie şi i-au zis: „Părinte, numărul fraţilor a crescut cu mult mai mult şi voim să zidim o mânăstire". Atunci Cuviosul Antonie, umplându-se de bucurie, a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu în toate, iar rugăciunea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi a părinţilor ce sunt în Sfântul Munte, să fie cu voi şi să vă ajute".

Acestea zicând, a trimis pe unul din fraţi la voievodul Iziaslav, zicând: „Voievod iubitor de Hristos, Dumnezeu a mărit numărul fraţilor şi noi avem loc strâmt. De aceea ne rugăm să binevoieşti a ne da muntele cel ce este deasupra peşterii". Voievodul, auzind acestea, s-a bucurat foarte mult şi a trimis un boier al său ca să le dea muntele acela. Deci, Cuviosul Teodosie a făcut acolo o biserică mare de lemn. Apoi, zidind-o, a împodobit-o cu icoane şi a făcut multe chilii, a îngrădit-o cu stâlpi, apoi s-au mutat într-însa. De atunci mânăstirea aceea, fiind din binecuvântarea Sfântului Munte, a început a se numi Pecersca, deoarece mai înainte monahii vieţuiau în peşteră.

Cuviosul Teodosie egumenul, voind a întări mânăstirea sa cu aşezământ de rânduială pentru acei ce petrec călugăreşte, nu în închisoare, ci în mânăstire, a început a căuta îndreptările mânăstirii, precum se scrie în viaţa lui. La aceasta i-a ajutat binecuvântarea şi rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Antonie, precum şi rugăciunile sale, deoarece, după rânduiala lui Dumnezeu, s-a aflat acolo cinstitul Mihail, monahul sfintei mitropolii a studiţilor, care venise din Grecia cu Mitropolitul Grigorie. Cuviosul egumen Teodosie îl întreba pe acela de rânduiala părinţilor studiţi, despre cântări, despre citirea cărţilor, cum ţin închinăciunile şi starea în biserică, şederea la masă, cum şi ce fel de mâncare mănâncă şi în ce zile. De acestea toate s-au înştiinţat cu încredinţare şi celelalte mânăstiri, asemenea şi de la fericitul Efrem Famenul, care fusese

pe la sfintele locuri. Astfel că de la mânăstirea aceea au luat rânduială toate mânăstirile din Rusia; pentru aceasta Mânăstirea Pecersca era cea mai cinstită şi cea mai presus decât toate celelalte.

Atât i-a ajutat binecuvântarea Cuviosului Părintelui nostru Antonie şi rugăciunea Cuviosului Teodosie, egumenul Pecerscăi, încât, vieţuind el în mânăstire şi ocârmuindu-şi îmbunătăţita viaţă după rânduială, era în stare de a primi pe toţi cei ce veneau la el. A venit la el şi Cuviosul Nestor, scriitorul vieţii acestuia şi a celorlalţi, având 17 ani de la naşterea sa, precum singur scrie aici. Pe acesta l-a primit cu osârdie Cuviosul Teodosie, după sfatul şi binecuvântarea Cuviosului Părintele nostru Antonie. Cercetând pentru ce mânăstirea se numea Pecersca, el a scris pe scurt în scrierile lui de ani, începutul nevoinţelor întâiului egumen al acestei mânăstiri, adică ale Cuviosului Părinte Antonie.

Se cade să pomenim şi minunile lui, însă nu pe toate. Se cade a aminti şi de cinstita moarte a Cuviosului Antonie, lăsând mărturie scrisorile anilor, în care se cuprind nevoinţele şi ispitele care le-a răbdat. Acele scrisori, unele sunt de la fericitul episcop Simeon şi altele de la Policarp, ajutorul lui.

Cuviosul Părinte Antonie, fiind în singurătate în peşteră şi văzând înmulţirea şi buna rânduială a turmei sale cea aleasă de Dumnezeu, preamărea pe Domnul în trupul şi în sufletul său, sporind în toate faptele cele bune trupeşti şi sufleteşti şi mergând din putere în putere. Drept aceea, Dumnezeu l-a preamărit, strălucind în pământul Rusiei cu diferite minuni, mai ales prin dăruirea tămăduirii şi a proorociei. El s-a arătat în Rusia doctor minunat şi prooroc. Doctoria lui era făcătoare de minuni, ca unul ce slujea singur bolnavilor şi îi tămăduia cu rugăciunea lui. Însă el îşi ascundea prin smerita cugetare darul tămăduirii. El binecuvânta verdeţurile pe care le mânca şi pe acelea le dădea ca doctorie. Gustându-le, bolnavii îndată se făceau sănătoşi, ori de ce boală ar fi fost cuprinşi. La această doctorie a sa, făcătoare de minune, a lăsat următor pe fericitul Agapit.

Proorocia sfântului, afară de altele, o mărturiseşte lucrul acesta: Oarecând, trei voievozi, Iziaslav domnul Kievului, Sviatoslav al Cernicovului şi Vsevold al Pereaslavului, mergând la război împotriva polovţilor, au venit la Cuviosul Antonie pentru binecuvântare. Cuviosul Antonie, văzând înainte cu duhul mânia lui Dumnezeu asupra lor, a lăcrimat şi a proorocit, zicându-le: „Pentru păcatele voastre veţi fi biruiţi şi goniţi de barbari. Mulţi din ostaşii voştri se vor îneca în râu, unii vor fi prinşi în robie, iar alţii vor

cădea sub ascuţişul sabiei". Acest lucru s-a întâmplat întocmai la râul Altei, încât voievozii abia au putut scăpa cu viaţă, iar polovţii au năvălit pe tot pământul Rusiei, prădând-o şi pustiind-o.

Acelaşi cuvios a proorocit şi lui Simon, fiul lui African, voievod nemţesc, tot în acea vreme când a proorocit şi voievozilor Rusiei. Că el, cu darul lui Dumnezeu, nu avea să se teamă de moarte în acel război, deşi va cădea în mijlocul morţilor; dar, după mulţi ani, are să fie pus întâi în biserica cea de piatră a Pecerscăi, de care asemenea a proorocit că are să se zidească cu facere de minuni. Toate acestea au fost adevărate, căci Simon, întorcându-se de la acel război, a zis Cuviosului Antonie: „Zăceam rănit în mijlocul morţilor şi oarecare putere dumnezeiască m-a scos dintre aceia şi m-a tămăduit de toate rănile mele, aflând şi pe ostaşi sănătoşi". Şi de biserica cea proorocită de la Pecersca a zis: „Asemănarea bisericii ce are să se zidească şi în care voi fi pus eu, de două ori am văzut-o în văzduh, atunci când zăceam între cei morţi pe râul Altei. Şi altădată, pe mare, când eram izgonit de la domnia nemţească, de unchiul meu, Icunom, am fugit în Rusia, la voievodul Iaroslav".

Acestea zicând, i s-a arătat lui cu bunăvoinţa lui Dumnezeu şi a încredinţat pe cuviosul despre zidirea bisericii ce i-a proorocit. Pentru aceea, Simon a adus un brâu şi o coroană de aur şi le-a dat Cuviosului Antonie, zicând: „Am luat acestea de la icoana Domnului Iisus Cel răstignit pe Cruce, când am ieşit din patria mea. Deci, de vreme ce ai zis că aici voi fi aşezat eu, am auzit glasul Domnului, că cu acest brâu să se măsoare temelia bisericii în care voi fi pus şi pe care am văzut-o; iar coroana aceasta să se atârne deasupra jertfelnicului". Astfel s-a arătat că, prin dumnezeiasca bunăvoinţă, se întocmea proorocia Cuviosului Părintelui nostru Antonie, care s-a împlinit desăvârşit, căci, după mai mulţi ani, Simon a fost pus mai întâi în biserica Pecerscăi cea de Dumnezeu zidită de piatră. Se cade a mai pomeni şi acea ispită pe care cuviosul a suferit-o. Să pomenim iarăşi tot din scrierea anilor: urâtorul de lumina faptelor bune, domnul întunericului, diavolul, a ispitit pe Iziaslav, ca să depărteze de la cetatea Kievului pe acel mare luminător, pe Cuviosul Părinte Antonie, care lumina peştera cea întunecoasă prin minuni şi fapte bune. Drept aceea, a făcut o tulburare ca aceasta.

Biruind polovţii, după proorocia sfântului, la războiul ce s-a zis mai înainte, poporul Kievului silea pe voievodul său, Iziaslav, ca să iasă cu ei împotriva vrăjmaşilor celor risipiţi prin Rusia. El, nevoind, a ridicat tulburare şi a scos din temniţă pe Vseslav,

voievodul polovţilor, fiind în robie la Kiev; însă voievodul Iziaslav a fugit în pământul leşesc. Şezând Vseslav în Kiev şapte luni, a venit Iziaslav asupra lui din pământul leşesc cu Voleslav Smileanul, iar Vseslav, ieşind împotrivă, a fugit în taină la Poloţca. Atunci Iziaslav, intrând în Kiev, a început a se mânia împotriva Cuviosului Antonie, îndemnându-l diavolul, pentru că oarecine a clevetit înaintea lui Iziaslav, că Antonie îl iubea şi-l sfătuia pe Vseslav. Deci, îl socotea pricinuitorul acelei tulburări.

Cuviosul Antonie slujea atunci în peşteră bolnavului Isachie, pe care diavolul îl înşelase arătându-se în chipul lui Iisus Hristos şi pe care abia l-a lăsat viu, ostenindu-l prin jucare. Deci, la această slujire a sfântului, mai mult zavistuia înşelătorul, păzind ca Isachie cel înşelat să nu fie tămăduit iute cu trupul şi cu sufletul. Pentru aceea, îndemna pe Iziaslav, să izgonească pe Cuviosul Antonie cu mânie din hotarele Kievului. Pentru o vreme oarecare vrăjmaşul diavol şi-a câştigat dorinţa, pentru că, înştiinţându-se de aceea Svatoslav, voievodul Cernicovului, că Iziaslav fratele lui se mânie asupra Cuviosului Antonie, a trimis noaptea după sfânt şi l-a luat la Cernicov.

Acolo el a iubit un loc aproape de cetate în muntele Boldinei şi, săpându-şi o peşteră, locuia într-însa. Tot acolo s-a zidit mai pe urmă şi o mânăstire. Dar n-a dănţuit mult urâtorul binelui, căci nu după multă vreme, voievodul Iziaslav, socotind bine şi înţelegând nevinovăţia sfântului, a cunoscut lucrarea ispititorului. Deci, fiindu-i jale de el, a trimis în stăpânirea lui Sviatoslav, la hotarele Cernicovului, către Cuviosul Antonie, rugându-l ca să se întoarcă la Kiev, la stăpânirea lui, adică la turma cea aleasă de Dumnezeu.

Cuviosul Antonie, fiind blând şi smerit cu inima, s-a plecat la rugăminte şi s-a întors la fraţii săi, care erau tulburaţi şi părăsiţi, ca oile ce n-au păstor; pentru că nu voia Dumnezeu ca acest preastrălucit luminător, soarele cel cu raze luminoase al Rusiei, Cuviosul Părintele nostru Antonie, să lumineze într-altă cetate, afară de Kiev, cetatea scaunului cea mântuită de Dumnezeu. De aici a pornit începătura cea cu bună rânduială a vieţii monahiceşti; de aici a răsărit lumina dreptei credinţe în tot pământul Rusiei prin binecredinciosul domn Vladimir; de aici a ieşit raza acelui desăvârşit aşezământ pustnicesc, care a binevoit să strălucească prin Cuviosul Părintele nostru Antonie.

Dar după atâtea ispite, Cuviosul Părintele nostru Antonie n-a slăbit, ci, trecând treptele celor mai mari nevoinţe, se ostenea în peşteră. El a biruit cu desăvârşire puterea diavolului cea slabă, căci, cu rugăciunea şi cu postul, a izgonit acest neam înşelător, după

cuvântul Evangheliei, şi cu celelalte îmbunătăţite osteneli, cu privegherea şi cu plecarea cea nemăsurată a genunchilor. El nu-şi lăsa niciodată peştera sa, deşi toată viaţa lui avea într-acel loc întunecos pururea război cu stăpânitorul lumii şi al întunericului acestui veac.

Cuviosul Antonie s-a întors iarăşi la cele mai dinainte faceri de minuni ale sale şi a arătat lucruri mai mari decât acelea. El a început a avea sârguinţă mare pentru Mânăstirea Pecersca, biserica cea de piatră proorocită de el, pentru care şi mărturie de bunăvoire a lui Dumnezeu a luat de la Simon. De aceea, sfătuindu-se cu Cuviosul egumen Teodosie, se ruga cu stăruinţă Fiului Celui Preaînalt, ca El singur, cu mâinile Sale cele fără de prihană, să binevoiască şi să ajute a se zidi casa Maicii Sale, a Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu. Căci, urmând lui David, zicea: *De n-ar zidi Domnul casa bunătăţilor, în deşert ne ostenim...* Când sfântul se nevoia într-o rugăciune ca aceasta, o minune s-a arătat; căci, nedepărtându-se nicăieri din mânăstirea Pecerska, ca altădată acel preaslăvit făcător de minuni, Nicolae din Mira, s-a arătat împreună cu cel de un obicei al său, cu Cuviosul Teodosie în Constantinopol, stând înaintea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de la care luând aur mult, l-a dat meşterilor zidari de piatră, ca să meargă în Rusia spre zidirea bisericii Pecersca, după porunca Împărătesei cerului.

Deci, au venit de la greci cioplitori de piatră şi au spus această mare minune. Dar Cuviosul Antonie s-a pornit şi la alte minuni potrivite cu ale celor de demult prooroci, Ghedeon şi Ilie. Pentru că, întrebând meşterii despre locul pe care ar putea zidi biserica cea poruncită lor de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, Cuviosul Părintele nostru Antonie s-a rugat trei zile, ca singur Dumnezeu să le arate cu semn din cer locul cel vrednic spre locaş Împărătesei cereşti. Atunci, neajungând aceea, căci prin îndemnare dumnezeiască venise voievodul Sviatoslav la oamenii ce se adunaseră, spre a alege un loc ca acela, le-a dăruit câmpul său pentru aceea. Însuşi Iisus Hristos, Împăratul slavei, S-a arătat Cuviosului Antonie, care se rugase pentru aceasta în noaptea întâi, şi i-a zis: „Antonie, ai aflat dar înaintea Mea!"

Cuviosul Antonie, auzind aceasta, a cerut de la Dânsul ca în noaptea aceea să cadă rouă peste tot pământul, numai în locul bisericii să nu cadă. Apoi, într-altă noapte, a cerut ca tot pământul să fie uscat, iar pe locul bisericii să fie rouă. Deci, a treia zi, binecuvântând locul acela şi măsurând temelia cu brâul lui Hristos cel de aur dat de Şimon, a măsurat treizeci de brâie în lungime şi

douăzeci în lăţime, precum i se poruncise de sus lui Simon. El a pogorât foc din cer cu rugăciunea sa, care nu numai prin arderea copacilor, ci şi prin săparea pământului, a pregătit din destul locul acela, unde acum străluceşte sfânta şi făcătoarea de minuni biserica Mânăstirii Pecersca, precum se scrie în povestirea despre această sfântă biserică.

Cu o facere de minuni ca aceasta, Cuviosul Părintele nostru Antonie a binecuvântat pregătirea locului şi începerea zidirii bisericii în sfântul locaş al Pecerscăi. După aceasta el a început a se pregăti singur spre călătorie, la biserica cea nefăcută de mână, care este veşnică în locaşurile cereşti şi de care Sfântul Apostol Ioan, în descoperire, a scris astfel: *Domnul Dumnezeu Atotţiitorul, a Lui este Biserica.* Pentru că Împărăteasa cerească, arătându-se în Vlaherna, aşa a însemnat, când s-a arătat zidarilor de piatră şi le-a zis: „Acest Antonie, binecuvântându-vă numai la lucru, se va duce singur la veşnica odihnă, iar Teodosie se va duce după dânsul în anul al doilea".

Dar ce fel de pregătire cinstită era de trebuinţă înaintea Domnului, pentru moartea Cuviosului Părintelui nostru Antonie? El, care, având locuinţă îmbunătăţită în peşteră ca într-un veşnic mormânt, putea să zică ca Apostolul: *În toate zilele mor.* Drept aceea şi ca proorocul, prin nemincinoasa gură, zicea în toate zilele: *M-am pregătit şi nu m-am tulburat a păzi poruncile Tale.* Deci, gata fiind cuviosul cu inima sa şi nici tulburat pentru lucrurile sale, numai de un lucru se tulbura: ca să nu lase tulburată turma cea aleasă de Dumnezeu. Astfel s-a împlinit în cuvintele cuviosului, acest grai al Apostolului: *Ţinut sunt de amândouă, având dorire să mă dezleg şi să fiu cu Hristos cu mult mai bine; dar a petrece în trup, mai de folos este pentru voi.*

Văzând el că a sosit vremea dezlegării şi a lepădării trupului său, mângâia pe fiii săi şi le făgăduia, că şi după moartea sa nu va părăsi acel loc sfânt, în care s-a nevoit, că totdeauna îl va apăra şi-l va cerceta. El va îngriji de dânsul, va ajuta celor ce vieţuiesc întru dânsul şi aleargă cu credinţă la dânsul. Dar mai ales a lăsat această făgăduinţă de bună nădejde, mai bună decât toată moştenirea ce a lăsat-o în sfântul său loc, căci s-a făgăduit ca, prin rugăciunile sale, să mijlocească la Hristos, aşa precum singur ieşea din trup plin de pocăinţă şi încredinţat în miluire. Asemenea să se învrednicească şi cei ce sunt acolo, de vor avea spre dânsul dragoste, să iasă întru pocăinţă şi să fie miluiţi.

Petrecând în cealaltă peşteră 16 ani, şi-a sfârşit într-însa viaţa sa cea vremelnică şi s-a dus la cea nesfârşită, în 10 zile ale lunii

iulie, având de la naşterea sa 80 de ani, pe vremea domniei lui Sviatoslav Iaroslavici, domnul Kievului şi pe timpul împărăţiei lui Roman Dioghen, împăratul grecilor. Cinstitele lui moaşte au fost puse tot în aceeaşi peşteră, sub mânăstirea cea mare, în care s-a şi sfârşit. Deci, precum Cuviosul Antonie se depărta în viaţa sa de ochii omeneşti, rugându-se în taină lui Dumnezeu, tot asemenea şi pentru moaştele sale tot aceeaşi dăruire a cerut, ca să fie depărtate de ochii omeneşti. Pentru că se cădea dătătorului nostru de lege rusesc să se învrednicească dăruirii, asemenea cu cel israilit. Nu putea altădată să privească la Moise pe când era viu, spre lumina strălucirii cei mari, când a adus legea lui Israil, din muntele Sinaiului. Asemenea, nu putea să-l vadă nici pe Cuviosul Părintele nostru Antonie, pe când vieţuia în peşteră întru lumina lucrurilor celor bune, atunci când a adus legea din muntele Atonului în pământul Rusiei.

Ascunse sunt moaştele lui Moise, israeliteanul dătător de lege. De aceea ascunse sunt de vedere şi moaştele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dătătorul de lege al Rusiei, pe care Dumnezeu, Cel minunat întru sfinţii Săi, ne opreşte a le vedea cu minune până acum. Pentru că mulţi, îndrăznind să sape în locul acela unde este pus cinstitul trup al Cuviosului Părintelui nostru Antonie, au fost pedepsiţi cu ardere şi au suferit arsuri, până ce s-au căit de o îndrăzneală ca aceea.

Deşi la vedere sunt departe de noi moaştele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dar cu ajutorul lui totdeauna sunt aproape de noi şi de toţi cei ce-l cheamă pe el. Căci multe minuni face, ajutând tuturor celor ce cu credinţă aleargă la cinstitul său mormânt. Dar mai ales izgoneşte din oameni întunericul diavolesc cu o adevărată lumină, care luminează până şi în mormântul cel mai întunecat şi care niciodată nu l-a cuprins, ci totdeauna s-a orbit de strălucirea ei.

Cinstitele moaşte ale Cuviosului Părintelui nostru Antonie, izbăvesc de diferite neputinţe, care dau război, nu numai trupurile, ci şi sufletele, precum a fost înştiinţat Sfântul Ioan mult pătimitorul. Căci acela, luptându-se cu patimile necurate timp de trei ani şi mult chinuindu-se de desfrânare, s-a dus la mormântul Cuviosului Antonie, unde a stat destul, rugându-se ziua şi noaptea, şi iată, a auzit glasul cuviosului, zicând către dânsul: „Ioane, Ioane, ţi se cade ca să te închizi aici în peşteră, ca prin întunecare şi tăcere să ţi se uşureze războiul şi Domnul îţi va ajuta". De atunci, Ioan, făcând aceasta, s-a mântuit cu darul lui Dumnezeu şi cu rugăciunea Cuviosului Antonie. De atunci nici nu l-au mai biruit patimile

trupeşti cele necurate, măcar că năvăliseră asupra lui, împreună cu necuratele duhuri, în tot cursul celor treizeci de ani, după cum se scrie în viaţa lui.

Cuviosul Părintele nostru Antonie n-a părăsit locul său cel sfânt precum a făgăduit. Deoarece, îngrijindu-se de dânsul, s-a arătat după moartea sa ca şi înaintea morţii sale, cu Cuviosul Teodosie în Constantinopol, unde a ţinut sfat în biserica Pecersca cu zugravii greci, pentru zugrăvirea icoanelor, cărora le-a dat aur din destul, ca şi zidarilor de mai înainte, cu acelaşi Cuvios Teodosie. Apoi a trimis în cetatea Kievului, la Mânăstirea Pecersca, la fericitul Nicon, care pe atunci era egumen, precum se spune în scrierea sa despre împodobirea sfintei biserici a Pecerscăi.

Vrednic de credinţă este Cuviosul părintele nostru Antonie şi în făgăduinţa cea cu bună nădejde. Pentru că a făgăduit celor ce-l iubesc pe el, să le ajute după plecarea sa, şi ca cei ce locuiesc în locul acela sfânt să se sfârşească întru pocăinţă şi să se învrednicească de miluire. Cuvântul făgăduinţei lui s-a împlinit cu lucrul, prin facere de minuni cu fericitul Erasm, monahul Pecerscăi. Acela, mâhnindu-se pentru aurul împărţit la împodobirea bisericii, a căzut într-o boală cumplită şi acum, fiind aproape de sfârşit, zăcea de şapte zile în nesimţire, neputând nicidecum a se sfârşi fără de pocăinţă şi a fi îngropat la acel loc sfânt. Când, iată, în a opta zi, Cuviosul Antonie şi Teodosie i s-au arătat lui în vis şi i-au grăit: „Ne-am rugat lui Dumnezeu pentru tine şi ţi-a dăruit vreme de pocăinţă!" După aceasta, Erasm s-a făcut sănătos, s-a pocăit desăvârşit şi a fost miluit. Apoi, a treia zi sfârşindu-se, s-a învrednicit a fi numărat cu sfinţii, precum se scrie în viaţa lui.

Deci, să preamărim şi noi pe acest iubitor de oameni şi dăruitor de toate, începător al vieţii monahiceşti din pământul Rusiei, Cuviosul Antonie; ale cărui multe isprăvi - mai ales cele ce au fost în timpul vieţii, voind a se linişti în taină în singurătatea peşterii - nici unul din oameni nu poate să le scrie sau să le spună, decât numai ştiutorul de inimi, Dumnezeu, Care vede cele nearătate şi cele ascunse, a Cărui limbă este condeiul scriitorului ce scrie iscusit. Acela singur a scris mai pe larg în cărţile vieţii veşnice viaţa Cuviosului Părintelui nostru Antonie.

Iar noi, celelalte cărţi negăsindu-le acum, decât numai acestea câteva primindu-le, cu cuviinţă este să ne rugăm cu dinadinsul acestui întâi începător şi făcător de minuni, ca şi noi, fiind părtaşi făgăduinţei lui cea cu bună nădejde, să ne învrednicim a sfârşi viaţa noastră întru pocăinţă şi a fi miluiţi. Aşa şi noi cu Cuviosul Antonie, acest întâi începător, ca fiul cu părintele, să aflăm numele

noastre scrise în cărţile vieţii veşnice, cu darul şi cu iubirea de oameni a Aceluia, Care între toţi este întâiul începător al mântuirii noastre, adică Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine, împreună cu Cel fără de început al Lui Părinte şi cu Sfântul Duh Cel de o fiinţă, cinstea, slava, darul şi stăpânirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, ADUCEREA CINSTITULUI VEŞMÂNT AL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS, DIN PERSIA LA MOSCOVA

În zilele binecredinciosului domn Mihail Teodorovici, marele împărat al Rusiei, şi pe vremea preasfinţitului patriarh Filaret, tatăl împăratului după trup şi duh, împărăţea în Persia, Abasşah. Acest împărat, având dragoste spre binecredinciosul împărat Mihail, trimitea adeseori la dânsul pe solii săi cu daruri. Asemenea şi împăratul Rusiei trimitea înapoi pe solii săi cu daruri. În anul 7133 de la zidirea lumii, iar de la naşterea lui Hristos 1625, în luna Martie, a venit în Moscova la împăratul Mihail, un sol trimis de împăratul Persiei Abasşah cu numele Urusamvec, care a adus o scrisoare şi multe daruri. Afară de aceasta, a mai adus de la împăratul său, pentru preasfinţitul patriarh Filaret, o scrisoare şi un dar fără de preţ, anume veşmântul Domnului nostru Iisus Hristos. Acest dar mare şi sfânt, era pus într-un sicriaş de aur, împodobit cu pietre scumpe.

Împăratul Persiei spunea în scrisoare că, biruind cu oastea şi robind ţara ivirilor, a găsit acel veşmânt al lui Hristos, băgat într-o cruce, între veşmintele mitropoliei şi, luându-l, l-a trimis în dar preasfinţiei sale, Patriarhului Filaret al Moscovei. În aceeaşi scrisoare, împăratul Persiei preamăreşte numele cel mare al Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zicând: „Dacă cineva nu cinsteşte cu cuviinţă dumnezeiască, ca pe un Dumnezeu pe acest veşmânt, acela să fie ars cu foc fără de milă; iar acela care va aprinde focul asupra unui hulitor de Dumnezeu ca acesta, acela este vrednic de cinste şi de mărire".

Preasfinţitul Patriarh Filaret, primind cu bucurie acest mare dar, care era mai mare decât toate celelalte daruri pământeşti, a chemat pe nişte greci bătrâni învăţaţi, care se întâmplaseră în acea vreme în cetatea Moscova, unii fiind din Ierusalim, iar alţii din alte

părţi greceşti. Între ei era un oarecare Nectarie, căruia i s-a dat Arhiepiscopia Vologod şi a marelui Perecom, cum şi Ioanichie, care, înainte cu puţină vreme, venise în Moscova cu Preasfinţitul Teodor, Patriarhul Ierusalimului. Preasfinţitul patriarh Filaret, a întrebat pe acei greci, dacă ştiu ceva despre veşmântul Domnului şi ce se aude de dânsul prin părţile greceşti. Atunci fiecare dintr-înşii a spus ceea ce li se întâmplase să audă.

Arhiepiscopul Nectarie a spus: „Pe când eram arhidiacon la Preasfinţitul Patriarh al Constantinopolului, am fost trimis de dânsul în ţara ivirilor, pentru o trebuinţă oarecare. Acolo s-a întâmplat de m-am dus la biserica ce se numea Ileta şi am văzut într-însa la strana dreaptă şi lângă întâiul stâlp, lumânări multe aprinse. Deci, am întrebat preoţii care erau acolo: „Ce este aceasta?" Ei mi-au răspuns: „Aici este pus veşmântul Domnului Hristos, pe care l-a adus de demult un ostaş al ţării noastre, care fusese în Ierusalim pe vremea răstignirii Domnului şi se fac multe minuni de către acest veşmânt al lui Hristos".

Alţi greci spuneau preasfinţitului patriarh că, în Palestina şi în celelalte părţi greceşti, se aude povestindu-se de cei dreptcredincioşi, că veşmântul Domnului se află la ivireni. Pentru că, pe vremea răstignirii Domnului, a fost un ostaş oarecare din părţile Ivirului, care a luat veşmântul Domnului şi l-a dus în Iviria, ţara sa. El l-a dat ca dar mare surorii sale după trup şi a spus tuturor cele ce s-au făcut în Ierusalim pentru Iisus Hristos. Fecioara aceea, sora sa, auzind cele povestite a iubit acel veşmânt al Domnului şi-l păzea cu cinste. După puţină vreme, sosind sfârşitul vieţii ei, când era aproape să moară, a poruncit ca în locul rânduielilor de îngropare, să-i înfăşoare trupul în acel veşmânt al Domnului. Aşa s-a şi făcut. Apoi, după câtăva vreme, a crescut deasupra mormântului acelei fecioare, un copac mare şi foarte frumos.

Pe vremea marelui Constantin, împăratul grecilor şi al romanilor, când ţara Iviriei a primit Sfântul Botez, atunci din copacul acela a curs mir cu miros plăcut şi tămăduitor. Cu acel mir se ungeau cei cuprinşi de diferite neputinţe şi boli şi se tămăduiau. Dreptcredincioşii împăraţi ai ivirilor, văzând acele minuni preaslăvite care se făceau, au zidit deasupra acelui copac o biserică vestită, rânduind şi un episcop. Trecând mulţi ani, cu voinţa lui Dumnezeu, ţara Iviriei a căzut sub stăpânirea perşilor. Atunci ei au pustiit şi biserica aceea, în care era copacul izvorâtor de mir. Apoi, deşi ţara Iviriei s-a liberat de sub jugul perşilor, copacul acela n-a mai fost acolo, nici mir tămăduitor nu mai curgea din locul acela, ci numai locul era însemnat cu un stâlp. Cât despre veşmântul

Domnului se spune că este tot în ţara Iviriei. Deci, mulţi socotesc că, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, el s-a luat de către credincioşi din mormântul acela, spre paza sfinţeniei, în vremea robiei. Dar cum s-a găsit în mitropolie nu se ştie nicidecum de aceasta.

Preasfinţitul Patriarh Filaret, auzind aceste înştiinţări despre veşmântul Domnului, s-a sfătuit cu preasfinţiţii arhierei ai Rusiei. Atunci era vremea Marelui Post al Paştilor şi a poruncit să se facă cu dinadinsul post şi rugăciune. Deci, în Duminica închinării Sfintei Cruci, făcând rugăciuni de toată noaptea, a poruncit ca pe acel mântuitor veşmânt al lui Hristos, Dumnezeul nostru, să-l pună pe cei neputincioşi, precum mai demult dreptcredincioasa împărătească Elena, a pus crucea lui Iisus Hristos pe un mormânt pentru încredinţare şi precum s-a cunoscut acolo Crucea lui Hristos din puterea cu care a înviat mortul, tot aşa s-a făcut şi aici încredinţare despre veşmântul Domnului. Fiindcă cei ce pătimeau de diferite neputinţe, aceia, prin punerea veşmântului Domnului Hristos, primeau grabnică însănătoşire.

Binecredinciosul împărat şi preasfinţitul patriarh, primind acest mare dar, s-au umplut de mare bucurie şi a poruncit ca în biserica cea mare a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, să aleagă în partea dinspre apus într-un unghi drept, un loc cinstit şi împodobit, acolo unde era chipul Mântuitorului şi Purtătorului de viaţă Hristos. Acolo a pus veşmântul Lui, care şi acum se poate vedea de toţi. El este cinstit cu vrednicie şi cu cucernicie de cei ce vin şi i se închină şi de la care şi astăzi se dau tămăduiri bolnavilor celor ce se duc cu credinţă. Ei au mai aşezat prăznuirea punerii veşmântului Domnului în 10 zile ale lunii iulie, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A UNSPREZECEA

MINUNEA SFINTEI MUCENIŢE EUFIMIA, PRIN CARE S-A ÎNTĂRIT DREAPTA CREDINŢĂ

Sfânta Muceniţă Eufimia s-a născut, a crescut şi s-a încununat prin mucenicie în Calcedon, cetatea Bitiniei de lângă gura Mării Negre, în dreptul Constantinopolului, fiind între ele Bosforul Traciei. Ea a pătimit pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, în 16 zile ale lunii septembrie, în care zi se prăznuieşte pomenirea ei. Acum se pomeneşte minunea care s-a făcut de cinstitele ei moaşte în vremea Sinodului al IV-lea a toată lumea al Sfinţilor Părinţi, ce s-a ţinut în Calcedon la anul 451 şi prin a cărei minune s-a dovedit şi s-a întărit mărturisirea dreptei credinţe. Această minune a fost hotar al Sfinţilor Părinţi, ca să nu treacă spre partea celor rău credincioşi.

Lucrurile s-au început astfel: „Dioscur, patriarhul Alexandriei şi Eutihie, arhimandritul Constantinopolului, încă de pe vremea împăratului Teodosie cel Tânăr, au ridicat un nou eres de hulă împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, amestecând cele două firi ale Lui într-una singură, adică firea cea dumnezeiască şi firea cea omenească. Mulţi din rânduiala duhovnicească şi mirenească s-au amăgit cu această rea credinţă a lor. Pe mulţi bărbaţi şi boieri care erau în palatul împărătesc i-au vătămat cu acel eres şi de la care aveau mare ajutor. S-a ţinut în Efes un sinod local, după cel de al III-lea Sinod a toată lumea, care a fost acolo cu mulţi ani înainte. Dar acestuia cum să-i zicem sinod? Mai bine să-i zicem adunare tâlhărească, deoarece preasfinţitul Flavian, patriarhul Constantinopolului şi mărturisitorul dreptei credinţe, a fost ucis de cei de un gând ai lui Dioscur şi ai lui Eutihie. Atunci s-a întărit mai mult acel eres, astfel credinţa cea rea se primea ca o credinţă dreaptă. Deci, era de trebuinţă să se adune al IV-lea Sinod din toată lumea, al Sfinţilor Părinţi, pentru lepădarea acelui eres şi spre întărirea dreptei credinţe.

În vremea aceea, împăratul Teodosie a trecut din această viaţă către Domnul. După el a luat împărăţia îmbunătăţitul şi plăcutul lui Dumnezeu Marcian cu Sfânta Pulheria. Aceşti râvnitori ai dreptei credinţe, văzând Biserica tulburată de eresuri şi de diferite certuri ce se făceau în ea, au poruncit să se adune în cetatea Calcedonului toţi Sfinţii Părinţi din toată lumea creştină şi să stabilească adevărata credinţă. Adunându-se Sfinţii Părinţi în număr de 330, cu Preasfinţitul Antonie, Patriarhul Constantinopolului şi cu preasfinţitul Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului şi cu trimişii preasfinţitului Leon, Episcopul Romei, fiind de faţă răii începători şi învăţători de eresuri: Dioscor, patriarhul Alexandriei, Maxim al Antiohiei, rânduit la patriarhie de Dioscor în locul lui Domnos, împreună cu ceilalţi arhierei de un gând cu el, şi Eutihie cu ai săi. Numărul ereticilor era fără de număr şi toţi împreună cu Sfinţii Părinţi făceau Sinodul. Cu toţii s-au adunat în biserica Sfintei Mare Mucenițe Eufimia, care este în cetăţuia dinspre Bosfor, pentru că acea biserică ţinea de scaunul mitropoliei Calcedonului şi era foarte mare, încât putea să încapă mult popor. Tot în acea biserică se odihneau moaştele acestei mari mucenițe, de la care se făceau minunate şi preaslăvite minuni, care se cade măcar în parte să se pomenească.

În ziua sfintei ei pomeniri, în care a pătimit pentru Hristos, în toţi anii izvora sânge din cinstitele ei moaşte, ca şi cum ar fi curs dintr-o rană, şi se lua de acolo astfel: Mormântul ei era de marmură şi acoperit de o lespede tot de marmură, având înăuntru moaştele sfintei, puse într-un sicriu de lemn. În acel mormânt de marmură, în partea stângă, era o ferestruie mică, cât încăpea o mână omenească. Ferestruia era încuiată cu tărie şi se deschidea numai la vremuri cuvioase. Prin acea ferestruie, numai episcopul singur, după cântarea rugăciunilor de toată noaptea şi înaintea Sfintei Liturghii, scotea acel sânge cu un burete legat de o verigă lungă de fier. Băgând acolo buretele uscat, îl scotea plin de sânge şi îl storcea într-un vas făcut pentru aceasta. Văzând poporul sângele acela, înălţa rugăciuni atât lui Dumnezeu, cât şi Sfintei Mucenițe Eufimia şi se ungea cu el spre binecuvântare şi tămăduirea neputinţelor lor.

Acel sânge era foarte plăcut la miros, ca şi cum era amestecat cu un mir scump, însă nici un fel de mir din cele pământeşti nu putea să fie asemănător cu acela. Pentru că sângele acela covârşea cu neasemănare toate aromatele şi tămăduia toate bolile. Sfânta muceniță izvora din cinstitele ei moaşte un mir mirositor şi tămăduitor ca sângele, nu numai în vremea prăznuirii sale de peste

an, ci uneori şi în alte vremi. Dar mai ales, izvora când arhiereul acelei biserici era bărbat plăcut lui Dumnezeu, cu viaţă îmbunătăţită. Se făceau încă şi arătări multe, pentru că sfânta se arăta de multe ori celor ce se rugau ei cu credinţă; uneori celor ce zăceau în boli, alteori celor ce alergau la biserică şi la mormântul ei, iar alteori celor ce erau în primejdii şi o chemau în ajutor. Multe popoare alergau din toate ţările şi cetăţile la moaştele ei în Calcedon, spre închinare cu credinţă, dar mai ales din Constantinopol. Drept aceea, adunându-se Sinodul Sfinţilor Părinţi celor din toată lumea, împăraţii au poruncit ca acolo să se întrunească.

La acel sinod al dreptcredincioşilor creştini, făcându-se multă neînţelegere şi ceartă cu ereticii, pentru că ei nicidecum nu voiau să se supună la dogmele cele drepte, atunci Preasfinţitul Anatolie, sfătuindu-se cu ceilalţi părinţi, a zis către eretici: „Voiesc să scrieţi într-o carte despre mărturisirea credinţei voastre şi vom scrie şi noi mărturisirea noastră şi amândouă scrisorile, pecetluindu-le, să le punem în mormânt la preacinstitele moaşte ale Sfintei Mare Mucenițe Eufimia, apoi să ne rugăm lui Dumnezeu cu post, ca prin aceasta să ne descopere care este credinţa cea dreaptă". Aceasta zicând Sfântul Anatolie, toţi au lăudat sfatul lui. Deci, au scris două cărţi: dreptcredincioşii pe a lor, iar ereticii pe a lor. Apoi, pecetluindu-le cu peceţile lor şi descoperind mormântul sfintei, au pus amândouă scrisorile pe pieptul ei. După aceea, acoperind mormântul, l-au întărit cu pecete împărătească şi cu păzitori şi după aceasta s-au rugat trei zile cu postire.

Sosind ziua a patra, împăratul împreună cu tot sinodul, s-au dus la sfântul mormânt al Sfintei Eufimia şi, desfăcând pecetea împărătească, au deschis mormântul şi au văzut scrisoarea celor dreptcredincioşi şezând în dreapta sfintei, iar scrisoarea celor răucredincioşi zăcând la picioarele ei. De mirare era şi aceasta, că ea şi-a întins mâna sa spre împărat şi spre patriarh ca o vie, dându-le lor scrisoarea celor dreptcredincioşi. Atunci toţi s-au umplut de bucurie negrăită şi au dat slavă lui Dumnezeu, cântând cântări de laudă şi de mulţumire sfintei mucenițe şi închinându-se cu fierbinte dragoste moaştelor ei făcătoare de minuni.

Atunci toţi au propovăduit credinţa cea dreptmăritoare, ca una ce era întărită de Dumnezeu prin sfânta şi marea muceniță, iar credinţa ereticilor au dat-o anatemei. Mulţi dintre eretici, văzând acea minune, au trecut la dreptcredincioşi, iar pe cei care se mai împotriveau, pe aceia i-au scos din dregătoriile lor şi i-au trimis la închisoare. Din acel timp, zugravii au început spre aducere aminte de acea preaslăvită minune, care s-a făcut în timpul sinodului, a

zugrăvi pe Sfânta Mare Muceniţă Eufimia cu scrisoarea în mâna dreaptă, căci şi până atunci, şi după aceea, sfânta muceniţă n-a încetat a face minuni şi a izvorî din cinstitele ei moaşte sânge mirositor ca mirul.

După ce au trecut mulţi ani, împărăţia Bizanţului a luat-o Mavrichie. Acest împărat, fiind la început dreptcredincios, mai târziu a cam slăbit în credinţă, îndoindu-se de minunile sfintei şi de sângele care curgea din rănile ei, socotindu-l că este prefăcut, iar nu adevărat. De aceea, vrând să se încredinţeze şi să afle adevărul, a făcut astfel:

Mai înainte de a se face pomenirea sfintei şi marii muceniţe, a poruncit ca atât mormântul, cât şi fereastra mormântului să fie întărite cu pecetea sa împărătească. Deci, sosind ziua praznicului, s-a dus singur de la Constantinopol la Calcedon şi, desfăcând pecetea, a deschis fereastra. Atunci, deodată, a ieşit miros foarte plăcut, încât a umplut biserica, iar sângele, mai bine-zis mirul, curgea din cinstitele moaşte ale sfintei, mai mult ca altădată, pentru că nici într-un an n-a curs atât de mult sânge ca în acel timp. Aceasta spre înfruntarea credinţei împăratului şi spre întărirea credinţei fără îndoire în puterea lui Dumnezeu, Care poate să le facă pe toate mai presus de fire. Domnul, care a putut scoate lui Samson izvor de apă vie dintr-un os uscat de falcă de măgar, oare nu putea ca din moaştele cele nestricăcioase ale plăcutei Sale să izvorască sânge şi mir? Deci, împăratul cunoscând greşeala sa, s-a căit şi a câştigat mare credinţă şi evlavie către Sfânta Eufimia.

După aceasta, în timpul împărăţiei lui Eraclie, a fost, cu voia lui Dumnezeu, mare năvălire a perşilor asupra ţării Bitiniei şi la hotarele Calcedonului. Astfel, supunând toate cetăţile acelea, după obiceiul lor barbar, le-au pustiit. Apoi, intrând în biserica marii muceniţe, tot ceea ce au găsit au luat şi, voind să deschidă mormântul sfintei, nicidecum n-au putut. Deci, ostenindu-se mult, nimic n-au sporit, pentru că, nu numai lespedea de marmură de deasupra era nemişcată, dar nici fereastra nu se putea deschide. Atunci perşii, adunând mulţime de lemne şi de vreascuri, au împresurat mormântul şi, făcând pe dânsul ca un fel de stog, au pus materii arzătoare şi le-au dat foc, aşteptând să se risipească marmura din acea cumplită ardere.

Dar nici aşa n-au sporit, pentru că arzând toată materia aceea a fost prefăcută în cenuşă, dar mormântul sfintei a rămas nevătămat, Dumnezeu făcând pe plăcuta Sa minunată. După plecarea perşilor, împăratul cu patriarhul au ţinut sfat, pentru moaştele Sfintei şi Marii Muceniţe Eufimia şi au socotit să le mute din Calcedon

la Constantinopol, temându-se iarăşi de năvălirea barbarilor împotriva Calcedonului.

Zidind în Constantinopol, aproape de hipodrom, o biserică mare şi frumoasă, după asemănarea celei de la Calcedon, au pus într-însa cu cinste sfintele moaşte, împreună cu mormântul, iar pe mitropolitul Calcedonului l-au rânduit să fie lângă dânsele, spre mai mare cinste a sfintelor moaşte. Mormântul l-au pus în Sfântul Altar în locul dumnezeieştii mese, şi pe el se săvârşea jertfa cea fără de sânge, pentru că înăuntru erau cinstitele moaşte ale Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, de la care se săvârşeau minuni, precum în Calcedon, tot aşa şi în Constantinopol, iar sângele şi mirul cel mirositor izvora la timpul obişnuit.

Deci, trecând mulţi ani şi schimbându-se mulţi împăraţi, iar Sinoadele Sfinţilor Părinţi a toată lumea, al V-lea şi al VI-lea sfârşindu-se, a venit ca împărat al Constantinopolului Leon Isaurul, cel cu nume şi obicei de fiară. Acela a început a tulbura Biserica lui Dumnezeu cu eresul luptării de icoane, numind sfintele icoane idoli; iar către cei de un gând cu el, zicea: „Iată acestea sunt de care zice proorocul: *Ochi au şi nu văd, urechi au şi nu aud, gură au şi nu vorbesc...*". Împăratului Leon i se împotrivea Preasfinţitul Patriarh Ghermano, însă acesta l-a izgonit cu necinste din scaun şi în locul lui a rânduit pe un eretic de un gând cu dânsul. Asemenea a izgonit şi pe ceilalţi arhierei dreptcredincioşi; iar pe cei ce nu se învoiau la ereticia lui, batjocorindu-i, i-a izgonit. El hulea nu numai sfintele icoane, ci şi împotriva moaştelor sfinţilor lătra ca un câine cu neînfrânată limbă, defăimându-le cu totul.

Deci, văzând şi auzind de minunile ce se făceau de sfintele moaşte ale Sfintei şi Marii Muceniţe Eufimia, i se rupeau rărunchii de zavistie, dar nu îndrăznea să facă ceva rău moaştelor, temându-se de ridicarea şi de tulburarea poporului. Însă a aflat un meşteşug ca acesta: s-a dus în ascuns cu cei de un gând ai săi în biserica Sfintei Eufimia şi a descoperit mormântul ei, pe care perşii nu l-au putut descoperi, pentru că Domnul Hristos a lăsat să se atingă mâinile credincioşilor şi ale celor răucredincioşi de cinstitele moaşte ale miresei Sale, dar le-a păzit neatinse de mâinile necredincioşilor păgâni. Perşii greşeau în neştiinţa lor, iar creştinii cei răucredincioşi, ştiind, îndrăzneau. De aceea au fost lăsaţi spre mai marea osândă a lor, ca să necinstească pe acea sfântă.

Împăratul Leon, descoperind mormântul, a scos de acolo racla cea de lemn în care erau nestricate moaştele cele făcătoare de minuni ale Sfintei Eufimia, iar în locul acelora a băgat în mormântul cel de piatră nişte oase putrede şi puturoase, pe care le

pregătise înadins şi, acoperindu-le iarăşi cu lespedea, s-a dus. El a luat tâlhăreşte acele sfinte moaşte şi le-au pus într-o cameră din palatul împărătesc. Surorile împăratului şi cu fiicele sale, tăinuindu-se de el, mergeau la sfintele moaşte şi le cădeau cu miruri şi le aprindeau lumânări, cinstindu-le cu osârdie şi închinându-se cu dragoste. Dar răucredinciosul împărat, înştiinţându-se degrabă despre aceasta, îndată a luat racla cu sfintele moaşte şi, noaptea, a aruncat-o în mare.

A doua zi, strângând adunare din cei răucredincioşi, ocăra la arătare pe poporul cel dreptcredincios, hulind şi defăimând moaştele sfintei marii muceniţe, zicând: „O, oameni nebuni, mergeţi şi vedeţi înşelăciunea cu care vă înşelaţi, spunând că sunt nestricăcioase şi făcătoare de minuni moaştele prealăudatei Eufimia; descoperiţi mormântul şi vedeţi dacă cele ce spun ei sunt adevărate!" Deci, îndată a trimis pe oamenii săi ca să descopere mormântul şi tot poporul a văzut oasele cele putrede şi puturoase. Drept aceea ereticii au început a râde şi a batjocori pe cei dreptcredincioşi, numindu-i închinători de oase puturoase, iar dreptcredincioşii, minunându-se de un lucru neaşteptat ca acela, nu ştiau ce se întâmplase. Deci, s-au umplut de ruşine şi de jale.

Atunci, mulţi socoteau că toate minunile sfintei nu sunt adevărate; de aceea, scuipând oasele acelea puturoase, le-au aruncat afară. Asemenea şi mormântul acela de marmură l-au scos afară şi biserica au prefăcut-o într-o pustie urâtă, căci au necinstit-o cu fel de fel de necurăţii. Biserica aceea era astfel ca o peşteră goală sau ca ocol de animale; încă şi mai rea, pentru că toate spurcăciunile şi necurăţiile se puteau face acolo. Astfel, fierarii îşi făcuseră înăuntrul bisericii cuptoare de fierărie şi lucrau într-însa meşteşugurile lor. Şi, unde mai înainte se auzea glas de cântări dumnezeieşti, acum ieşea de acolo sunetul ciocanelor care băteau fierul pe nicovală şi se auzeau cântece necuviincioase, cuvinte spurcate şi ceartă între oamenii fără de rânduială.

Astfel petreceau acei meşteri în acea biserică pustiită, cu femeile şi cu copiii lor. Iar în Sfântul Altar, ca într-un loc ascuns, îşi aveau locul unde îşi făceau nevoile trupeşti. Dumnezeu a răbdat îndelung acele fapte rele omeneşti, care spurcau până într-atât sfinţenia Lui, până ce pe cei răi, rău i-a pierdut şi iarăşi a ridicat semnul credinţei, adică crucea, curăţind şi sfinţind locul Său, pe care l-a făcut iarăşi sălăşluire a slavei Sale.

Cinstitele şi sfintele moaşte ale muceniţei, fiind aruncate în mare, atunci a plecat o corabie, după rânduiala lui Dumnezeu, de la malul care se numea al "Sofiei". Acea corabie era a fraţilor Serghie şi Sergon. Văzând ei sicriul purtat de valuri aproape de corabia lor, l-au luat în corabie, socotind că într-însul este vreo comoară lumească. Deci, dând drumul la pânze, au plecat. Sosind la gura care se numeşte a lui Avid, au deschis sicriul şi au văzut moaştele sfintei muceniţe nevătămate şi cu bună mirosire, care ieşea din ele. Ei s-au bucurat de acea comoară duhovnicească, dar mai ales când s-au adeverit în vedenie de sfinţenia acelor moaşte. Pentru că în noaptea următoare au văzut în vis slavă mare deasupra moaştelor şi un sfeşnic în care ardeau lumânări şi nişte bărbaţi luminoşi cântând şi lăudând pe Dumnezeu.

După vedenia aceea, ei s-au rugat lui Dumnezeu să le descopere ale cărui sfânt sunt acele moaşte. Deci, plutind, s-au apropiat de insula ce se numea Lemnos. În insula aceea se aflau moaştele făcătoare de minuni şi izvorâtoare de mir ale Sfintei Muceniţe Glicheria. Rămânând ei lângă insula aceea, au văzut în vedenie pe Sfânta Muceniţă Glicheria venind spre corabia lor, iar din corabie ieşind în întâmpinarea ei o fecioară foarte frumoasă, şi amândouă s-au îmbrăţişat cu dragoste. Fecioara care venise a zis către cea care ieşise din corabie: „Bucură-te, muceniţa lui Hristos, fericită Eufimia!" Aceasta, de asemenea, i-a răspuns: „Bucură-te, muceniţa lui Hristos, fericită Glicheria!" Şi sărutându-se una cu alta, s-au despărţit. Sfânta Glicheria s-a dus la locul său, iar Sfânta Eufimia s-a întors în corabie.

Această vedenie s-a făcut la amândoi fraţii, pentru care s-au bucurat foarte mult, fiindcă s-au înştiinţat ale cui sunt moaştele acelea. Deci, rugându-se cu căldură către Sfânta Mare Muceniţă Eufimia, au căzut cu osârdie la sfintele ei moaşte şi le sărutau, plângând de bucurie. Ei voiau să ducă acea vistierie fără de preţ în patria lor, dar Dumnezeu şi sfânta cea plăcută Lui n-au voit aşa. Căci, după ce corăbierii au ridicat pânzele corăbiei, au pornit spre ţara lor. Fiind departe insula aceea, deodată s-a ridicat o furtună şi o învăluire mare, încât corabia, fiind purtată de valuri, iarăşi a venit la aceeaşi insulă. Liniştindu-se marea, corăbierii au pornit din nou la călătoria lor.

Dar iarăşi, din porunca lui Dumnezeu, valurile ridicându-se fără de veste, au adus corabia înapoi la insulă. Aceasta s-a întâmplat nu de două ori, nici de trei ori, ci de mai multe ori. Iar cei din corabie erau în mare nepricepere. Deci, în noaptea următoare, li s-a arătat muceniţa lui Hristos, zicându-le: „Pentru ce vă siliţi să mă duceţi pe mine încoace şi încolo? Nu se poate ca eu să ies de aici, nici nu voiesc să mă duc acolo unde voiţi să mă duceţi voi!" Apoi iarăşi a zis: „Oare nu-mi ajunge acea mutare din Calcedon în Constantinopol şi aducerea mea aici? Pentru ce mai

voiţi să mă duceţi în părţile cele de jos? Aceasta nu vă este cu putinţă. Deci, să nu vă mai osteniţi cu aceasta, ci să-mi faceţi în insula aceasta o casă mică ca să mă odihnesc într-însa".

Zicând acestea, sfânta s-a făcut nevăzută, iar acei fraţi cinstiţi, Serghie şi Sergon, îndată s-au supus cu osârdie poruncii sfinte şi, fiind la mal, au ieşit din corabie la uscat. După aceea, ducându-se ei, au spus episcopului insulei de moaştele Sfintei Eufimia, de arătarea şi de porunca ei. Episcopul s-a bucurat de aceasta şi le-a poruncit să păstreze în taină sfintele moaşte, că şi în acea insulă a ajuns porunca cea groaznică a împăratului cel răucredincios, adică să lepede şi să dea focului sfintele icoane şi cinstitele moaşte ale sfinţilor.

Pentru această poruncă a răucredinciosului împărat, au fost ascunse moaştele Sfintei Muceniţe Eufimia, care izvorau mir. Căutând un loc ales, episcopul a binecuvântat pe Serghie şi pe Sergon să zidească o biserică mică pentru muceniţa lui Hristos, nu departe de malul mării. Săvârşindu-se iute zidirea, episcopul a mers de a sfinţit biserica, iar cinstitele moaşte le-a pus în altar, sub pământ, ca să nu se afle de ele luptătorii de icoane.

Săvârşindu-se aceasta, acei doi fraţi s-au sfătuit şi s-au făgăduit către sfânta, zicând: „Sfântă, mare şi prealăudată Muceniţă Eufimia, nu te vom lăsa pe tine niciodată şi nici nu ne vom depărta de la sfintele tale moaşte, ci aici îţi vom sluji ţie până la sfârşitul vieţii noastre!" Făcând ei o făgăduinţă ca aceasta, şi-au vândut toată marfa lor ce o aveau în corabie şi, lepădându-se de lume, vieţuiau în postiri şi rugăciuni lângă acea biserică. Deci, după o scurtă vreme, plăcând lui Dumnezeu, s-au mutat la viaţa cea fără de moarte prin mijlocirile Sfintei Muceniţe Eufimia, căreia i-au slujit cu atâta osârdie.

Ei, mai înainte de sfârşitul lor, au pus pe mormântul sfintei muceniţe o lespede de piatră, ca să nu se uite locul acela, în care se păzea acea vistierie de mult preţ, iar pe piatră au scris: „Noi, Serghie şi Sergon, fraţi de un pântece, înotând cu corabia spre Elespont, am luat din mare aceste cinstite moaşte, care se purtau de valuri, ale Sfintei şi prealăudatei Muceniţe Eufimia şi, după porunca ei, le-am pus aici". După aceasta, episcopul acelei insule a zidit o biserică aleasă şi voia să mute într-însa moaştele Sfintei Eufimia.

Venind el în acea mică biserică zidită de acei doi fraţi, săvârşea rugăciunea de toată noaptea. Deci, adormind, odată i s-a arătat sfânta, zicând: „Cuvioase părinte, să nu începi a face ceea ce gândeşti, pentru că nu te voi asculta; ci să mergi la sora mea, la

Sfânta Muceniţă Glicheria şi s-o rogi pe ea să se mute în biserica ta. Iar pe mine să mă laşi ca să mă odihnesc în locul acesta, până ce mă voi întoarce la locul meu". Episcopul, deşteptându-se din somn, s-a înspăimântat şi nu a mai îndrăznit să se atingă de acel lucru la care se gândea. Deci, ducându-se la Sfânta Muceniţă Glicheria, care se păzea în alt loc şi făcând rugăciuni către ea, a mutat-o în biserica sa şi a pus-o sub ţărână. Pentru că aşa erau tăinuite moaştele Sfinţilor înaintea luptătorilor de icoane, care vrăjmăşuiau împotriva lor. Deşi erau sub ţărână, însă cei dreptcredincioşi se adunau la ele şi săvârşeau prăznuirile lor cu cinste. De la acele sfinte moaşte se dădeau tămăduiri de toate bolile şi neputinţele.

Într-un an, în ziua pomenirii Sfintei Marii Muceniţe Eufimia, săvârşindu-se praznicul în biserica ei, s-a întâmplat unui voievod oarecare, iubitor şi râvnitor al eresului luptătorilor de icoane, că mergea cu oastea într-o corabie pe lângă o insulă şi, ieşind la uscat, a văzut lângă biserica ce era aproape de liman, un sobor mare de oameni. Întrebând el şi înştiinţându-se de acea prăznuire, i s-a spus că poporul săvârşeşte prăznuire pentru aducerea moaştelor Sfintei Muceniţe Eufimia, care se odihnesc acolo. Atunci răucredinciosul acela s-a umplut de mânie şi s-a pornit cu oastea spre biserică răspândind poporul şi zicând: „Aşa vă poruncesc vouă împăraţii, închinătorilor de idoli şi slujitori ai oaselor moarte?" Astfel batjocorea ticălosul pe creştinii cei dreptcredincioşi. El a risipit acea biserică aproape până la temelie, iar moaştele sfintei s-au păzit întregi sub ţărână şi s-a pustiit locul acela.

După moartea împăratului Leon Isaurul, a venit la împărăţie fiul său Constantin, care se mai numea Copronim, odrasla rădăcinii celei rele. Acesta nu numai că lepăda cinstirea icoanelor, dar s-a lepădat în taină şi de Hristos Dumnezeu, iar pe Sfânta Fecioară Născătoare de Dumnezeu o hulea cu spurcata lui limbă, batjocorind pe sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu. El se deprinsese din tinereţe cu toată răutatea şi cu viaţa cea spurcată, căci a învăţat vrăji şi farmece şi mult sânge omenesc a vărsat fără cruţare.

Constantin Copronim era mai cumplit decât tatăl său, deoarece a ucis mulţi bărbaţi nevinovaţi şi drepţi şi a pierdut cu totul rânduiala monahicească din Constantinopol. El a împărăţit mult, prin voinţa dumnezeiască, pentru păcatele oamenilor, făcând multe răutăţi, dar şi el a murit cu amară moarte. După el a luat împărăţia fiul său Leon care era tot asemenea luptător de icoane, dar nu se arăta atât de râvnitor ca tatăl şi moşul lui. Luând Leon sfârşitul vieţii, a împărăţit după el Constantin, fiul său, cu maica sa

Irina, care nume înseamnă linişte, pace, de vreme ce a adus cu adevărat pace Bisericii lui Hristos.

Fiul ei fiind încă mic, ea singură ocârmuia bine şi cu plăcere dumnezeiască împărăţia grecească, îndreptând toate cele răsturnate şi risipite de împăraţii cei luptători de icoane. Ea a întors de la surghiun pe Sfinţii Părinţi care fuseseră izgoniţi pentru cinstea sfintelor icoane, deoarece era dreptcredincioasă şi iubitoare de Dumnezeu. Ea a făcut de s-a adunat al VII-lea Sinod a toată lumea, cu Preasfinţitul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului. Astfel s-a dăruit sfintelor biserici împodobirea icoanelor, iar eresul cel luptător de icoane s-a blestemat de Sfinţii Părinţi.

Atunci şi biserica din Constantinopol, care este aproape de hipodrom, a Sfintei Muceniţe Eufimia, de care s-a vorbit mai sus că se pustiise de Leon Isaurul, s-a reînoit iarăşi de binecredincioasa împărăteasă Irina, pentru că ea a poruncit s-o curăţe de spurcăciune şi să-i înnoiască toată risipirea. A înfrumuseţat-o cu toate podoabele, cu icoane bine încuviinţate, cu veşminte şi cu vase scumpe. După ce biserica a fost sfinţită, se săvârşeau într-însa iarăşi ca mai înainte slujbele dumnezeieşti, iar mitropolitul Calcedonului petrecea lângă ea.

Împărăteasa Irina, iubitoarea lui Hristos, avea multă sârguinţă pentru căutarea moaştelor prealăudatei Muceniţe Eufimia. În vremea aceea când Leon Isaurul a luat tâlhăreşte moaştele sfintei şi le-a aruncat în mare, s-a răspândit vorba între cei dreptcredincioşi de fapta cea rea a împăratului. Deci, se povestea că cinstitele moaşte s-au aflat într-un loc şi se păzesc de credincioşi. Împărăteasa se îngrijea să le afle unde sunt. Dar Domnul, Cel ce face voia celor ce se tem de El, a dat de ştire împărătesei, despre moaştele dorite de dânsa ale sfintei muceniţe, în chipul acesta:

În insula care se numea Lemnos, unde se păzeau moaştele sub ţărână, precum s-a zis, era un bărbat oarecare slăvit, cu dregătoria comit şi cu numele Anastasie. Aceluia i-a venit ca moştenire acel loc, pe care cei doi fraţi pomeniţi mai înainte, Serghie şi Sergon, au zidit biserica Sfintei Mare Muceniţe Eufimia, în care se aflau cinstitele ei moaşte, având deasupra mormântului o lespede de piatră scrisă.

Acel Anastasie, văzând în stăpânirea sa că biserica prealăudatei muceniţe era risipită, a înnoit-o, zidind-o pe temelia celei dintâi şi a înfrumuseţat-o cu cuviincioasă podoabă. După o vreme oarecare i s-a întâmplat de a căzut într-o ispită, pentru nişte clevetiri nedrepte ale unor oameni pizmuitori şi a fost lepădat din

dregătoria sa fără nici o vină. El s-a dus la Constantinopol să se apere de învinuirile cele nedrepte şi să-şi câştige dregătoria.

Căutând el acolo un mijlocitor către împărăteasă, i s-a spus de unii că Mitropolitul Calcedonului este puternic să-i mijlocească, pentru că are mai multă îndrăzneală decât alţii, ca să folosească celor ce au strâmbătate. Anastasie, căutând pe mitropolit, l-a găsit în palatele împărăteşti şi, căzând la dânsul, i-a spus pricina venirii sale. Deci, rugându-l să-i fie mijlocitor şi ajutător, mitropolitul se lepăda, zicând: „Nu pot să fac aceasta, pentru că nu-mi stă în puterea mea". Mitropolitul, zicând aceasta, s-a dus din palatul împărătesc la casa sa. Anastasie, urmând după dânsul până la curtea arhierească, a văzut biserica deschisă şi a intrat într-însa să se roage.

Rugându-se el din destul cu plecarea genunchilor, a şezut la un loc, pentru că nu era cântare bisericească într-acel loc. Unul din clerici, fiind de rând în acea săptămână, a venit la dânsul şi l-a întrebat: „Cine şi de unde eşti?" Anastasie i-a spus acelui cleric toată întâmplarea şi mâhnirea sa. După aceea, a întrebat pe cleric, zicând: „A cărui sfânt este biserica aceasta?" Clericul a răspuns: „Această biserică este a Sfintei Marii Muceniţe Eufimia".

Anastasie, auzind acestea, îndată cu dragoste şi-a pus mâna dreaptă la piept şi a zis: „O, Sfânta mea Eufimia!" Clericul a zis: „Pentru ce o numeşti a ta?" Anastasie i-a răspuns: „Am pe locul meu o biserică cu cinstitele ei moaşte; deci pentru aceea o numesc cu îndrăzneală". Clericul a zis: „Cum se poate să fie adevărat aceasta ce grăieşti? Omule, păzeşte-te să nu fie mincinoase cuvintele tale, că-ţi vei aduce singur primejdie asupra ta, fiindcă împărăteasa are mare grijă de aceasta. Împărăteasa de mult caută să afle moaştele Sfintei Eufimia şi a poruncit mitropolitului să se roage lui Dumnezeu pentru aceasta, ca să dea înştiinţare despre cinstitele moaşte ale muceniţei Sale".

Anastasie a zis: „Să mă crezi pe mine, cucernice părinte, că moaştele prealăudatei Eufimia, care a fost în Calcedon sunt la mine!" Clericul, auzind aceasta, l-a rugat să aştepte puţin la locul acela, iar el, alergând cu bucurie, a spus cele auzite mitropolitului Andrei". Mitropolitul, auzind acestea, s-a umplut de bucurie şi chemând pe Anastasie, l-a întrebat de moaştele sfintei. El a spus toate cu de-amănuntul, câte le auzise de la cei ce trăiau în insula aceea, despre cinstitele moaşte ale Sfintei Eufimia. A spus, asemenea, şi ceea ce este scris pe lespedea de piatră de către cei

doi fraţi, care au scos moaştele sfintei din mare. Mitropolitul s-a dus îndată la preasfinţitul patriarh Tarasie şi i-a spus acestea.

Atunci Preasfinţitul Patriarh Tarasie s-a dus împreună cu mitropolitul la împăratul şi la maica lui, ducând cu dânşii şi pe Anastasie. Acela a spus împăratului şi maicii sale, toate cele ce ştia de cinstitele moaşte ale muceniţei lui Hristos şi toţi s-au bucurat şi au mulţumit lui Dumnezeu. Pentru aceasta, lui Anastasie i-au dăruit multe daruri şi l-a rânduit în cea dintâi dregătorie.

Deci, gătind o corabie aleasă, împăratul a trimis la insula Lemnos mulţi bărbaţi din duhovnicească rânduială şi din palatele împărăteşti, împreună cu Anastasie comitul, ca să aducă de acolo la Constantinopol moaştele Sfintei. Mergând ei cu bine, au ajuns la insula aceea. Locuitorii de acolo, aflând că dregătorii Constantinopolului au venit să ia de la ei moaştele Sfintei Muceniţe Eufimia, s-au adunat cu mânie, voind să se împotrivească trimişilor împărăteşti şi să nu-i lase să ia din insula lor acea vistierie duhovnicească. Ei se mâniau mai ales împotriva lui Anastasie comitul, numindu-l vânzător, şi se făcea ceartă în popor.

Episcopul acelei insule abia a potolit poporul, zicând: „O oamenilor, nu vă împotriviţi la o voinţă ca aceasta a lui Dumnezeu, nici să porniţi pe împărat spre mânie, pentru că mânia împăratului este ca mânia leului". Poporul liniştindu-se, au descoperit mormântul sfintei şi au scos dinlăuntrul pământului, sfintele moaşte ale miresei lui Hristos. Ei le-au scos ca pe o floare preafrumoasă şi de mirosul lor s-a umplut văzduhul de bună mireasmă. Deci le-au dus în corabie cu cântări de psalmi, cu lumânări şi cu tămâieri. Poporul le-a petrecut cu lacrimi, plângând că se lipseşte de o bogăţie aşa de scumpă ca aceea şi a stat pe malul mării, petrecându-le cu ochii, până ce corabia nu s-a mai văzut.

Ajungând corabia în Constantinopol, toată cetatea împreună cu împăratul au ieşit întru întâmpinarea lor. Asemenea a ieşit şi maica împăratului cu preasfinţitul patriarh şi le-au primit cu bucurie, veselindu-se şi prăznuind pomenirea sfintei muceniţe. Ei le-au dus cu slavă în biserică, de unde fuseseră scoase în taină de eretici, şi le-au pus în acelaşi mormânt de piatră, precum fuseseră mai întâi. Astfel Sfânta şi Marea Muceniţă Eufimia şi-a luat în Constantinopol cinstitul său loc de mai înainte şi Dumnezeu, cel preamărit întru sfinţii Săi, Se slăvea întru minunile ei, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA ŞI DREAPTA OLGA, DOAMNA RUSIEI

Fericita Olga, care a strălucit ca un luceafăr pe pământul Rusiei, fiind mai înainte întunecată cu întunericul închinării idoleşti, a răsărit mai înainte de a sosi ziua prealuminată a sfintei credinţe, luminându-se de Soarele Hristos. Ea era de neam strălucit, strănepoata lui Gostomislu, bărbatul cel mai vestit, şi care, mai înainte de cnejii Rusiei, a strălucit în marele Novgorod, cu al cărui sfat, Ruric, cu fraţii săi, a fost chemat de la domnia nemţească la marea domnie a Rusiei.

Olga s-a născut în satul Vibuţca, care acum este aproape de cetatea Pscov, cetate care în acel timp nu era. Deci, Olga, măcar că a fost crescută de părinţii săi în păgânătatea închinării la idoli, însă ea s-a dat la bună învăţătură, pentru că era foarte înţeleaptă şi întreagă la minte. Aceasta se va arăta din cuvântul ce ne stă înainte. Murind Ruric, marele domn al Rusiei, a lăsat după dânsul pe fiul său, Igor, care, fiind încă mic cu anii, l-a încredinţat lui Oleg, ruda sa, până când va veni în vârstă.

După aceasta, Oleg, adunând oaste multă, s-a dus în Kiev, luând cu dânsul şi pe micul Igor, moştenitorul tronului. Acolo, omorând pe Oscold şi pe Dira, a luat Kievul în stăpânirea sa şi s-a făcut singurul stăpânitor al tuturor părţilor Rusiei, păzind acea mare domnie nepotului său Igor Ruricovici; iar el, de la începutul stăpânirii sale, uneori stătea în Kiev, alteori în marele Novgorod, de unde îşi ocârmuia stăpânirea sa.

Tânărul Igor, ajungând la vârsta tinerească, se îndeletnicea cu vânatul. Deci, i s-a întâmplat lui odată, că, umblând prin cetăţile şi satele de prin jur ale stăpânirii sale şi alergând după vânat, s-a dus până în acea parte, unde acum sunt hotarele cetăţii Iscovului, aproape de satul Vibuţca, ce s-a zis mai sus. Deci, vânând, a văzut de cealaltă parte a râului un vânat dorit de el, dar nu putea să treacă râul, deoarece nu avea luntre. După puţin timp a văzut pe un tânăr venind pe râu într-o luntre şi, chemându-l pe acela la mal, i-a poruncit să-l treacă râul.

Deci, plecând ei, Igor s-a uitat la faţa acelui vâslaş şi a cunoscut că nu este tânăr, ci fecioară foarte frumoasă la faţă. Era fericita Olga, despre care ne este nouă vorba. Igor, la vederea ei îndată s-a rănit cu inima şi aprinzându-se cu poftă spre dânsa, a început a grăi cuvinte tinereşti şi înşelătoare. Ea, înţelegând tulburarea

gândului său şi aprinderea spre poftă, a început a grăi către dânsul, nu cu judecată tinerească, ci bătrânească, tăindu-i vorba, şi zicând astfel: „Pentru ce te tulburi, domnule, şi gândeşti la deşertăciuni? Văd că voieşti să mă necinsteşti, ceea ce nu se cade, căci eu niciodată nu voiesc să aud de aceasta. De aceea te rog, stăpâne, ascultă-mă şi leapădă-te de aceste gânduri necuviincioase şi fără de ruşine, de care chiar tu trebuie să te ruşinezi. Adu-ţi aminte şi gândeşte-te în tine, că eşti domn, iar domnului i se cade să fie luminător tuturor spre lucruri bune, întocmai ca un ocârmuitor şi judecător drept. Iar tu în ce fel de fărădelege voieşti să cazi acum? De vei face singur răutăţi, biruindu-te de pofta cea necurată, apoi cum vei putea să opreşti pe alţii de la fapte rele şi să conduci cu dreptate stăpânirea ta? Deci, lasă-ţi pofta ta de ruşine, de care şi oamenii cei de jos se îngreţoşează. Apoi să ştii şi aceasta că, deşi mă vezi singură aici şi neputincioasă împotriva puterii tale, însă nu mă vei putea doborî; că de voi fi biruită de silirea ta, atunci îndată adâncul râului acesta îmi va fi scăparea. Căci mai bine este să mor în curăţie şi apa aceasta să-mi fie mormânt, decât să-mi fie batjocorită fecioria".

Unele cuvinte ca acestea şi altele multe, grăindu-le despre curăţie fericita Olga către Igor, el îndată şi-a venit în fire, ruşinându-se de a sa nebunie şi, neputând să răspundă nimic împotrivă, tăcea, ruşinându-se. Deci, trecând râul, a plecat. Domnul Igor se mira de buna înţelegere şi de curăţia acestei tinere fecioare. Iată un început bun şi vrednic de mirare al fericitei Olga. Căci ea, încă neştiind pe Dumnezeu şi nici auzind de poruncile Lui, a arătat o nevoinţă ca aceea cu întreaga ei înţelepciune, păzindu-şi fecioreasca sa curăţie cu dinadinsul şi vorbind cuvinte înţelepte din priceperea cea cu minte bărbătească, a îmblânzit pofta cea sălbatecă a tânărului domn, aducându-l pe el în simţire.

Nu după multă vreme, domnul Igor s-a dus iarăşi la Kiev cu rudenia sa, Oleg. El a voit să aşeze acolo scaunul domniei a toată Rusia. Şi aceasta a făcut-o astfel, pentru că şedea cu domnia în Kiev, iar în marele Novgorod, precum şi în celelalte cetăţi mari ale Rusiei, punea neamuri de ale sale. Deci, venind vremea marelui cneaz Igor să se însoţească cu nunta şi aducându-se multe fecioare frumoase, care dintr-însele ar fi fost vrednică de împărătească, voievodul n-a iubit pe nimeni. Ci, aducându-şi aminte de înţeleapta şi frumoasa Olga, a trimis îndată pe Oleg, rudenia sa, şi, aducând-o cu mare cinste în Kiev, s-a însoţit cu ea prin nuntă legiuită. După ce a murit Oleg, ruda şi învăţătorul voievodului, Igor a început a fi singur stăpânitor în tot pământul Rusiei şi avea de la început

războaie mari cu popoarele dimprejur. El a mers până la Constantinopol, unde, robind multe părţi greceşti şi punând dajdie, s-a întors cu izbândă şi cu slavă. După aceea a vieţuit în linişte, având pace cu toate ţările, cu care se învecina. El a avut de la Olga un fiu, numit Sviatoslav, care mai în urmă a fost tatăl marelui domn Vladimir. Igor stăpânea singur în domnia cea mare cu bună sporire, având scaunul în Kiev; iar bogăţia îi curgea de pretutindeni cu îndestulare, că şi cetăţile cele îndepărtate îi dădeau dajdie şi multe daruri.

Sfârşitul lui a fost în acest chip: deoarece acum se uşurase de multe războaie şi avea petrecere paşnică, a voit să-şi vadă stăpânirea sa. Deci, a început a umbla prin cetăţi şi prin ţările pământului Rusiei, luând de la dânşii obişnuitele dajdii. Venind la Drevleni, şi-a adus aminte de răutatea celor de mai înainte, că la începutul domniei sale, ei se depărtaseră de el şi numai prin război i se supuseră. Pentru aceea, a îndoit dajdia asupra lor şi i-a împovărat. Ei, mâhnindu-se, s-au sfătuit cu voievodul lor Maldit care se numea şi Nizchin şi au zis: „Dacă lupul se obişnuieşte la oi, atunci scoţând una câte una, ar mânca toată turma, dacă nu l-ar ucide. Tot astfel şi noi, dacă nu-l vom ucide pe Igor, apoi el ne va pierde pe toţi". Astfel, sfătuindu-se ei, aşteptau vreme prielnică să-l omoare pe Igor. Deci, când domnul Igor a trimis la Kiev dajdia luată de la Drevleni, iar el rămăsese încă la dânşii cu puţini tovarăşi, atunci ei au găsit vremea nimerită şi fără de veste au năvălit asupra lui şi i-au tăiat pe toţi tovarăşii, iar pe el l-au ucis sub cetatea lor, Corostena, îngropându-l acolo.

Astfel a fost sfârşitul marelui domn Igor Ruricovici, marele stăpânitor al pământului Rusiei şi înfricoşătorul popoarelor dimprejur. După moartea lui Igor, a luat domnia povăţuitorul său Oleg, stăpânind singur treizeci şi doi de ani.

Marea doamnă Olga, auzind în Kiev despre uciderea bărbatului său, a plâns după dânsul foarte mult împreună cu fiul său Sviatoslav. Asemenea au plâns şi toţi locuitorii Kievului. Drevlenii, după uciderea marelui domn, au luat mare îndrăzneală şi s-au sfătuit să ia pe doamna Olga de soţie voievodului lor Maldit Nizchin, iar pe Sviatoslav, moştenitorul lui Igor, fiind copil mic, să-l omoare în taină, ca astfel voievodul lor să fie stăpânitor în toată Rusia. Deci, ei îndată au trimis în Kiev la Olga douăzeci de bărbaţi vestiţi cu luntrele, pe de o parte s-o roage ca să se însoţească cu voievodul lor, iar pe de alta, dacă nu va voi, s-o ameninţe ca şi de nevoie să fie femeia stăpânului lor. Bărbaţii trimişi, mergând pe apă, au ajuns la Kiev şi au stat la mal.

Doamna Olga, auzind de venirea lor, i-a chemat la dânsa şi a zis către ei: „Bine aţi venit, cinstiţi oaspeţi!" Ei au răspuns: „Bine v-am găsit". Doamna a zis: „Spuneţi, pentru ce aţi venit la noi?" Bărbaţii au răspuns: „Locuitorii drevleni ne-au trimis la tine, zicând astfel: „Să nu te mânii că am ucis pe bărbatul tău, căci era ca un lup care răpea şi jefuia, iar domnii noştri sunt buni. Ei au lărgit pământul drevlenilor, mai ales domnul nostru acum este mai bun decât Igor. El este blând, iubitor şi milostiv spre toţi, tânăr de ani şi frumos la faţă. Deci, să mergi după voievodul nostru, ca să ne fii nouă stăpână, nu numai peste pământul Rusiei, dar şi peste cel al drevlenilor".

Olga, ascunzându-şi jalea şi durerea inimii după bărbat, s-a prefăcut veselă şi a zis către ei: „Cuvintele voastre îmi sunt plăcute, căci acum nu voi mai învia pe bărbatul meu. Deci, a petrece în văduvie nu este fără primejdie, nici aş putea, precum se cade, a ocârmui o domnie atât de mare, fiind femeie şi fiul meu este încă copil mic. Deci, voi merge de bună voie după voievodul vostru, fiind tânăr, căci şi eu nu sunt încă bătrână. Acum vă duceţi să vă odihniţi în luntrele voastre, iar mâine dimineaţă vă voi chema la ospăţ cinstit, pe care îl voi face vouă, ca toţi să ştie pricina venirii voastre şi voinţa mea. După aceea, voi merge la voievodul vostru. Însă voi, când trimişii noştri vor veni să vă cheme la ospăţ, să ştiţi cum să păziţi cinstea voievodului care v-a trimis, cum şi pe a voastră, ca în ce chip aţi venit la Kiev, aşa să mergeţi şi la palatele ospăţului. Kievenii să vă aducă în luntrii purtate pe capete, ca toţi să vadă cinstea voastră şi să cunoască dragostea mea către voievodul vostru, pentru care vă cinstesc cu mare cinste înaintea oamenilor mei". Ei s-au bucurat şi s-au dus la luntrele lor.

Însă, Doamna Olga se gândea cu ce fel de moarte să-i piardă, ca să se răzbune pentru uciderea bărbatului său. Deci, a poruncit ca din acea noapte să sape o groapă adâncă în curtea domnească, care era afară de cetate, unde erau şi palate foarte frumoase, că acolo gătise locul pentru ospăţul făgăduit. Făcându-se dimineaţă, doamna a trimis bărbaţi ca să cheme pe trimişii voievodului la ospăţ. Ei, şezând în luntre ca nebunii, ziceau: „Noi nu vom merge pe jos, nici călări, nici în carete, ci precum suntem trimişi în luntre de marele nostru voievod, tot aşa să ne duceţi pe capetele voastre la doamna voastră". Kievenii, râzând de nebunia lor, le-au zis: „Voievodul nostru este ucis, iar doamna noastră merge după voievodul vostru şi suntem ca nevrednicii. Deci, facem ceea ce ni se porunceşte. Punându-i pe câte unul în luntrişoare mici, îi duceau astfel, umflându-se ei şi mândrindu-se. Şi dacă i-au dus în curtea

domnească, despre care s-a zis mai înainte, doamna Olga, privind din palate spre ei, a poruncit să-i arunce în groapa cea adâncă, care era gătită pentru dânşii. Apoi ea, ducându-se singură la groapă şi uitându-se într-însa, a strigat, zicând: „Vă este plăcută cinstea aceasta?" Ei au răspuns: „O, amar nouă, că am ucis pe Igor, căci bine n-am aflat, ci în schimb am câştigat rele". Atunci Olga a poruncit să arunce pământ peste ei.

Marea doamnă Olga, făcând aceasta, a trimis degrabă la drevleni, zicând: „Dacă voiţi cu adevărat să mă luaţi pentru voievodul vostru, apoi să trimiteţi la mine oameni mai mulţi şi mai vestiţi decât cei dintâi, ca să mă ducă cu cinste la voievodul vostru. Să-i trimiteţi fără de întârziere, mai înainte până ce nu mă opreşte poporul din Kiev". Drevlenii au trimis la dânsa, cu mare bucurie şi cu sârguinţă, cincizeci de bărbaţi aleşi, care după voievod erau bătrâni mai de frunte în pământul drevlenilor. Când au sosit ei în Kiev, doamna Olga a poruncit să gătească pentru dânşii o baie mare. După aceea a trimis la ei să-i poftească, ca mai întâi după osteneala drumului, să se spele în baie şi să se odihnească, apoi să vină la dânsa. Ei, bucurându-se de aceasta, au intrat în baie. Dar când au început a se spăla, îndată slujitorii au întărit uşile, închizându-le bine şi împresurând baia cu paie şi cu vreascuri, i-a dat foc după porunca doamnei. Astfel au ars toţi boierii drevlenilor cu slugile lor în acea baie.

După aceea, Olga a trimis iar veste la drevleni, înştiinţându-i de grabnica sa venire spre însoţire cu voievodul lor şi le-a poruncit să se gătească ospăţ la acel loc, unde ei au ucis pe bărbatul său. Deci, ea venea la el ca să facă pomenire şi ospăţ bărbatului său cel dintâi, mai înainte de nunta a doua, după obiceiul păgânesc şi după aceea să facă nunta. Drevlenii s-au bucurat mult de aceasta şi au pregătit toate cu îndestulare. Marea doamnă Olga a mers la drevleni, după făgăduinţa sa, cu mulţi oameni pregătiţi nu atât pentru nuntă, cât pentru război. Şi când s-au apropiat de Corestina, cetatea lor de scaun, drevlenii au ieşit în întâmpinarea ei, împodobiţi în haine luminoase, unii călări, alţii pe jos.

Ei au primit-o cu bucurie şi veselie mare, iar ea a mers mai întâi la mormântul bărbatului său, plângându-l şi săvârşind pomenirea. Şi, după vechiul obicei păgânesc, a poruncit ca deasupra mormântului să grămădească o movilă mare. Zis-au drevlenii către ea: „Stăpână doamnă, am ucis pe bărbatul tău că era nemilostiv spre noi, ca un lup răutăcios, iar tu eşti milostivă, ca şi domnul nostru şi de acum vom petrece bine". Răspuns-a Olga: „Nu sunt mâhnită acum de bărbatul cel dintâi, pentru că am săvârşit asupra

lui cele ce se cădea a le săvârşi. Acum este timpul ca să merg la a doua nuntă, veselindu-mă cu voievodul vostru". Atunci au întrebat-o drevlenii de solii lor cei dintâi şi cei de al doilea. Răspuns-a doamna: „Vin după noi pe altă cale cu toată bogăţia mea".

După aceea Olga, lepădând hainele de doliu, s-a îmbrăcat cu haine luminoase de nuntă, precum se cuvine cinstei domneşti, arătându-se că este bucuroasă şi veselă. Deci, ea a poruncit drevlenilor să mănânce, să bea şi să se veselească. Iar oamenilor săi le-a poruncit să servească pe drevleni, să mănânce cu ei şi să nu se îmbete. După ce s-au îmbătat toţi drevlenii, fără de veste a poruncit doamna oamenilor săi, ca cu armele pregătite pentru aceasta, adică cu săbiile, cu cuţitele şi cu suliţele să ucidă pe drevleni, încât mai mult de 5000 au căzut ucişi. Astfel marea doamnă Olga a amestecat veselia drevlenilor cu sânge şi, răzbunând uciderea bărbatului ei, s-au întors la Kiev.

În al doilea an, adunând Olga putere de oaste, s-a dus la drevleni cu fiul său, Sviatoslav Igorovici, povăţuindu-l spre răzbunarea morţii tatălui său. Deci, au ieşit şi drevlenii împotriva lor cu putere mare. Luptându-se cu putere amândouă părţile şi kievenii biruind pe drevleni şi tăindu-i, i-au gonit până la Corestina, cetatea cea de scaun, şi drevlenii s-au ascuns în ea. Dar Olga a bătut asupra lor un an întreg, stând nedepărtată de cetate. Văzând că nu este cu înlesnire a lua cetatea cu bătălie, înţeleapta doamnă s-a dat la purtarea de grijă cea cu meşteşug şi a trimis la cei din cetate, zicându-le: „Nebunilor, pentru ce voiţi să muriţi de foame, nevrând să vă plecaţi mie? Iată alte cetăţi mi s-au supus şi îmi dau dajdii, petrecând acum fără frică prin cetăţi şi prin sate, lucrându-şi ţarinile lor". Ei au zis: „Am voi şi noi să ne supunem ţie, dar ne temem ca să nu te răzbuni asupra noastră pentru bărbatul tău".

Olga a trimis iarăşi la ei, zicând: „M-am răzbunat de mai multe ori pe mai marii voştri şi pe ceilalţi, iar acum nu-mi trebuie decât supunere şi dajdie din partea voastră". Drevlenii au voit să-i dea dajdii, precum voia singură, iar Olga a zis către ei: „Ştiu că acum aţi sărăcit de războaie şi nu puteţi să-mi daţi dajdie de miere, ceară sau alte lucruri oarecare. Deci nici eu nu voiesc să vă îngreunez cu dajdii mai mari, ci să-mi daţi o dajdie mică, ca semn de supunere. Să-mi daţi câte trei porumbei şi câte trei vrăbii de la casa fiecăruia şi îmi este destul, văzând supunerea voastră". Drevlenii socotind această dajdie întru nimic şi batjocorind încă şi înţelegerea ei femeiască, îndată au adunat cu sârguinţă mare de fiecare câte trei porumbei şi vrăbii, trimiţându-i la ea cu plecăciune.

A zis Olga bărbaţilor care veniseră din cetate la ea: „Iată acum v-aţi supus mie şi fiului meu, deci să locuiţi cu pace. Iar eu de dimineaţă mă voi depărta de cetatea voastră şi mă voi duce la locul meu". Liberând pe acei bărbaţi şi auzind cei din cetate de aceste cuvinte ale Doamnei, s-au bucurat.

Olga a împărţit păsările la ostaşii ei, poruncindu-le ca seara târziu, să lege la fiecare porumb şi vrabie peticuţe mici, întocmite cu pucioasă aprinsă şi la toate să le dea drumul în văzduh. Făcându-se aceasta, păsările au zburat în cetatea de unde erau luate şi fiecare porumb a intrat în cuibul lui şi fiecare vrabie în locul ei şi îndată s-a aprins cetatea în mai multe locuri. În vremea aceea, Olga a poruncit puterilor sale ostăşeşti să se apropie de cetate din toate părţile şi să-i bată, iar oamenii cetăţii, neputând suferi focul, au fugit şi, ieşind, căzeau în mâinile potrivnicilor lor. Astfel a fost luată cetatea.

În acea luptă a fost ucisă o mulţime nenumărată din poporul drevlenilor; unii au ars în foc împreună cu femeile şi copiii lor, iar alţii s-au înecat în râul de sub cetate. În vremea aceea, a pierit şi voievodul drevlenilor, iar cei ce au rămas vii i-au dus pe mulţi în robie şi pe cei din urmă i-au lăsat să petreacă la locurile lor, punându-le dajdie grea. Astfel a răsplătit Olga drevlenilor moartea bărbatului său, iar pământul lor l-a supus ei.

Întorcându-se ea la Kiev cu biruinţă, cârmuia toate părţile stăpânirii ruseşti, nu ca o femeie, ci ca un bărbat puternic şi înţelept, stăpânind şi ostăşindu-se cu tărie împotriva vrăjmaşilor. Duşmanilor era înfricoşată, iar popoarelor ei iubită. Fiind milostivă şi bună la obicei, nimănui nu-i făcea strâmbătate, pedepsind cu milostivire pe cei răi, iar celor buni răsplătindu-le cu daruri, fiecăruia măsurându-le după lucruri şi după vrednicie. Ea era înţeleaptă în toate lucrurile, miluind pe cei săraci, scăpătaţi şi lipsiţi, fiind plecată spre cei ce cer milă, auzind iute rugăminţile şi împlinind toate cererile drepte.

Lucrurile ei, deşi se făceau în necredinţă păgânească, erau plăcute lui Dumnezeu şi vrednice darului creştinesc, căci ea avea o viaţă înfrânată şi curată, fiindcă n-a voit să se mărite după alt bărbat, ci petrecea în văduvie curată, păzind sceptrul monarhiei ruseşti fiului său, până la vârsta lui. Fiul ei, după ce a crescut şi s-a îmbărbătat, i-a încredinţat lui toată ocârmuirea domniei celei mari. Iar ea, uşurându-se de toate grijile şi gâlcevile, petrecea fără de grijă, neîncetând cu facerile de bine.

Când s-a apropiat vremea cea bine primită, în care Preabunul Dumnezeu voia să lumineze cu lumina sfintei credinţe pe ruşii cei

orbiţi cu necredinţa, să-i aducă la cunoştinţa adevărului şi să-i povăţuiască la calea mântuirii, a binevoit ca începătura acestei luminări s-o facă prin neputinciosul vas femeiesc, prin fericita Olga, spre ruşinarea bărbaţilor celor împietriţi la inimă. Căci precum mai înainte mironosiţele au propovăduit Învierea Domnului şi prin împărăteasa Elena s-a arătat la toată lumea cinstita Cruce pe care S-a răstignit Hristos, scoasă din sânul pământului, tot astfel şi după aceea pe pământul Rusiei, prin minunata femeie, Elena cea nouă, doamna Olga, a voit a sădi sfânta credinţă. Pe ea a găsit-o Duhul Sfânt vas ales Preasfântului Său nume, ca să-l poarte în ţările Rusiei.

Deci, a răsărit în inima ei raza darului Său cel nevăzut, deschizând ochii minţii ei spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu pe care nu-L ştia. Ea acum a înţeles înşelăciunea şi rătăcirea păgâneştii necurăţii şi arătat ştia că idolii pe care oamenii cei fără de minte îi cinsteau, nu sunt zei, ci lucru neînsufleţit, făcut de mâini omeneşti. De aceea, nu numai că nu-i cinstea, ci îi dispreţuia. Dreapta şi buna credinţă o căuta cu tot sufletul, ca un bun negustor pe mărgăritarul cel de mult preţ, pe care a şi aflat-o. Căci povăţuindu-se prin dumnezeiasca purtare de grijă că Unul este adevăratul Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pământului şi a toată făptura, în care cred grecii şi că afară de Acela nu este alt Dumnezeu şi, îndemnându-se de dorinţa adevăratei cunoştinţe a lui Dumnezeu ca o nelenevoasă, a voit ca însăşi ea să meargă la greci şi să vadă rânduiala slujbei creştineşti, ca să ştie desăvârşit cele despre adevăratul Dumnezeu.

Luând cu sine nişte vestiţi boieri şi curteni ai Rusiei, au mers la Constantinopol în corăbii, având cu ea avere multă. Acolo a fost primită cu mare cinste de împărat şi de patriarh, cărora le-a adus şi daruri multe, vrednice de unele feţe ca acelea. Ea a învăţat acolo credinţa creştinească, ascultând cu osârdie în toate zilele dumnezeieştile cuvinte, luând aminte la podoabele bisericeşti, la cântare şi la toată rânduiala dreptei credinţe creştineşti. Ea se aprindea cu inima de dragostea lui Dumnezeu, crezând în El cu neîndoire şi dorea să primească Sfântul Botez.

Împăratul grecesc, într-acea vreme fiind văduv, voia să se însoţească cu dânsa, căci pe de o parte se biruia de frumuseţea feţei ei, iar pe de alta, era îndemnat de buna ei înţelegere, de slava, de vitejia şi de mărimea ţărilor Rusiei. Deci, a zis către dânsa: „O, doamnă Olga, tu eşti vrednică să fii împărătească creştină şi să locuieşti împreună cu noi în această cetate a împărăţiei noastre". Astfel îi vorbea el despre însoţire. Dar ea se

arăta ca şi cum nu se lepăda de însoţirea împăratului, însă mai întâi cerea Botezul, zicând: „Pentru Sfântul Botez am venit aici, iar nu pentru nuntă. După ce mă veţi boteza, atunci vom vorbi şi despre însoţire. Căci nu se cade ca femeia cea nebotezată şi necreştină să meargă după bărbat creştin". Atunci, împăratul se sârguia ca s-o boteze degrabă, iar patriarhul, după ce a învăţat-o din destul despre dreapta credinţă, a pregătit de botez.

Când s-a pregătit scăldătoarea Sfântului Botez, Olga s-a rugat ca însuşi împăratul să fie primitorul ei din sfânta scăldătoare, căci zicea: „Într-alt mod nu voiesc să mă botez, dacă nu-mi va fi însuşi împăratul tată din botez. Deci, mă voi duce fără a mă boteza şi voi veţi da lui Dumnezeu răspuns pentru sufletul meu!" Deci, împăratul s-a învoit la dorinţa ei şi fericita Olga a fost botezată de preasfinţitul patriarh. Însuşi împăratul s-a făcut ei tată de botez, primind-o din sfânta scăldătoare şi i-a pus numele ei Elena, ca şi cea dintâi împărătească între creştini, Elena, maica marelui Constantin.

După botez, slujind preasfinţitul patriarh, a împărtăşit-o cu Preacuratele Taine ale lui Hristos şi a binecuvântat-o, zicându-i: „Binecuvântată eşti tu între femeile Rusiei, că ai lăsat întunericul şi ai căutat pe Unul adevăratul Dumnezeu şi te-ai logodit cu viaţa cea fără de moarte. De acum vor începe a te ferici toţi fiii Rusiei". Astfel a binecuvântat-o patriarhul. Tot atunci s-au botezat mulţi din cei ce veniseră cu dânsa, din amândouă părţile şi s-a făcut bucurie în Constantinopol pentru botezul marii doamne a Rusiei, iar împăratul a făcut ospăţ împărătesc într-acea zi şi s-a veselit, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos.

După aceasta, împăratul iarăşi i-a vorbit fericitei Elena despre nuntă, însă dânsa i-a răspuns: „Cum ai putea să iei de soţie pe fiica ta cea din Botez? Acesta este lucru spurcat şi lepădat, nu numai în legea creştinească, dar şi în cea păgânească, ca tatăl să aibă de soţie pe fiica sa". Împăratul a zis către dânsa: „O, Olga, m-ai întrecut cu meşteşugul". Fericita Olga a zis către împărat: „Ţi-am spus de mai înainte că nu pentru aceea am venit aici, ca să împărăţesc cu tine, căci mi-e destulă împărăţia Rusiei şi fiul meu. Ci să mă fac mireasa Împăratului cel fără de moarte, Hristos Dumnezeu, pe Care L-am iubit cu tot sufletul meu şi să mă învrednicesc împărăţiei Lui celei veşnice". Atunci împăratul, părăsind dorinţa sa deşartă şi dragostea trupească, a iubit-o cu dragoste duhovnicească, ca pe fiica sa şi dându-i daruri mari, a trimis-o cu pace. Ea, ducându-se din Constantinopol, a mers la preasfinţitul patriarh, ca să ia binecuvântare de cale şi a zis către dânsul: „Părinte preasfinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca să mă întorc cu pace

în ţara mea, unde petrece fiul meu în păgânească rătăcire împreună cu toţi oamenii cei întăriţi în necurăţia cea veche, care sunt împietriţi, ca Domnul să mă izbăvească acolo de toate răutăţile cu sfintele tale rugăciuni".

Patriarhul a zis către dânsa: „Fiica mea cea în Sfântul Duh credincioasă şi binecuvântată, Hristos, în Care prin Sfântul Botez te-ai îmbrăcat, singur să te păzească de tot răul, precum a păzit pe Noe în corabie, pe Lot din Sodoma, pe Moise cu poporul Israil de Faraon, pe David de Saul, pe Daniil din gurile leilor şi pe cei trei tineri în cuptor. Tot aşa şi pe tine să te izbăvească de toată ispita, că binecuvântată eşti în neamul tău, iar nepoţii şi strănepoţii tăi te vor ferici în anii cei de pe urmă".

O binecuvântare ca aceasta, luată de la preasfinţitul patriarh, fericita Elena a considerat-o mai scumpă decât toate darurile. Ea a luat învăţătură pentru curăţie şi rugăciune, pentru post şi înfrânare şi pentru toate lucrurile cele bune, care se cuvin vieţii creştine celei plăcute lui Dumnezeu. A mai luat de la dânsul cinstita cruce, sfintele icoane, preoţi, cărţi şi multe alte sfinţite lucruri şi s-a dus întru ale sale. Se mai povesteşte încă şi aceasta, că cinstita cruce pe care ea a luat-o din mâinile preasfinţitului patriarh, avea deasupra această scriere: „Pământul Rusiei s-a înnoit către Dumnezeu prin Sfântul Botez, pe care l-a primit fericita Olga". Această cruce, după fericitul sfârşit al Sfintei Olga, a fost păzită de credincioşii ce rămăseseră după dânsa, până în timpul marelui domn al Kievului, Iaroslav Vladimirovici, care, zidind cea mai mare şi cea mai frumoasă biserică a Sfintei Sofia, a pus într-însa crucea aceea în partea dreaptă a altarului. Dar acum nu se mai află, căci prin risipirile cele multe, cele dintr-însa s-au pustiit. Deci, să ne întoarcem iarăşi la povestirea despre Sfânta Olga.

Venind în Kiev, Elena cea nouă, marea doamnă Olga, a început ca un soare a izgoni, prin lumina credinţei, întunericul păgânătăţii idoleşti, luminând pe cei întunecaţi, zidind biserici în numele Sfântului Nicolae la movila Oscoldova şi pe mulţi din Kiev i-a întors la credinţa în Hristos. Pe fiul său Sviatoslav, însă, n-a putut nicidecum să-l aducă la înţelegerea cea adevărată şi la cunoştinţa lui Dumnezeu, pentru că nu lua aminte la cuvintele ei. Toată îndeletnicirea lui era în lucrurile oştilor, fiind bărbat viteaz şi iubitor de războaie, şi toată viaţa sa şi-a petrecut-o mai mult la oaste şi în războaie decât în casă. Iar către maica sa, care îl învăţa credinţa creştinească, zicea: „De voi primi botezul şi credinţa creştină, apoi boierii, voievozii şi toate popoarele se vor depărta de mine şi nu voi mai avea cu cine să mă lupt împotriva vrăjmaşilor,

ca să apăr moştenirea noastră". Astfel răspundea voievodul Sviatoslav. Pe cei ce voiau să se boteze, nu-i oprea însă, dar nu mulţi din boieri primeau Sfântul Botez, căci pe cei ce se botezau îi batjocorea. Pentru că la necredincioşi, credinţa creştină este o nebunie, iar din poporul cel simplu mulţi veneau la sfânta biserică.

Deci, Sfânta Olga se ducea în marele Novgorod şi în celelalte cetăţi ale stăpânirii sale şi pretutindeni aducea pe oameni la credinţa lui Hristos, iar idolii îi sfărâmau şi în locurile lor puneau cinstitele cruci, de la care, după aceea, multe minuni se săvârşeau spre încredinţarea necredincioşilor".

După aceea s-a dus în patria sa, în satul Vibuţca, în care s-a născut. Acolo a început a învăţa pe oameni şi pe rudeniile sale cunoştinţa de Dumnezeu. Iar când s-a dus la malul râului Mare, care curgea de la miazăzi spre miazănoapte şi în dreptul locului acela era un alt râu numit Iscova, care curgea de la răsărit şi se vărsa în râul cel mare. Atunci era în locurile acelea o pădure mare şi dumbrăvi multe şi ea a văzut de cealaltă parte a râului trei raze prealuminoase, coborându-se din cer spre acele locuri strălucind; dar nu numai sfânta singură a văzut acea lumină minunată, ci şi toţi cei care erau cu dânsa. Fericita Olga s-a bucurat foarte mult şi a mulţumit lui Dumnezeu de acea slăvită vedenie, care înainte îi însemna ei luminarea părţilor acelora prin darul lui Dumnezeu. Deci, întorcându-se la suita sa, a proorocit zicând: „Să vă fie în ştiinţă că, prin voia lui Dumnezeu, în acest loc strălucit de trei raze strălucitoare, are să fie biserica Preasfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi şi o să zidim cetate mare slăvită şi întru toate îndestulată". Aceasta zicând, s-a rugat mult lui Dumnezeu şi, punând cruce acolo, este încă şi astăzi într-acel loc casă de rugăciune.

Propovăduitoarea lui Hristos, înconjurând multe cetăţi ale lui Hristos, s-a întors în Kiev, unde făcea multe fapte bune. Dacă, întru necredinţă fiind, era plină de fapte bune, cu cât mai ales luminându-se prin sfânta credinţă, se împodobea cu toate faptele bune, sârguindu-se să placă lui Dumnezeu cel cunoscut din nou, Ziditorul şi Luminătorul său. Apoi, aducându-şi aminte de vedenia care a văzut-o la râul Iscova, a trimis acolo mult aur şi argint spre zidirea bisericii Sfintei Treimi, poruncind ca lângă dânsa să se sălăşluiască oamenii. Deci, în scurt timp s-a făcut cetatea cea mare Iscovul, care se numea de la râul Iscov şi se preamărea într-însa numele Preasfintei Treimi.

Într-acel timp, marele domn Sviatoslav, lăsând pe maica sa, Sfânta Olga, în Kiev şi cu dânsa şi pe fiii săi, Iaroslav, Oleg şi Vladimir, a plecat împotriva bulgarilor. Luptându-se el în pământul

lor, le-a luat optzeci de cetăţi şi în cetatea lor cea de scaun, anume Pereiaslaveţ, i-a plăcut a petrece. Iar fericita Olga, rămânând în Kiev, învăţa pe fiii lui Sviatoslav credinţa creştinească, pe cât ei puteau să înţeleagă. Însă n-a îndrăznit a-i boteza, ca să nu facă vreun rău fiului ei cel nesupus, ci i-a lăsat pe ei în voia Domnului. Sviatoslav, zăbovind mult la bulgari, pecenegii au venit fără de veste asupra hotarelor Kievului şi, înconjurând cetatea, se luptau asupra ei. Iar Sfânta Olga cu nepoţii săi stătea închisă. Ei nu puteau să ia cetatea pentru că Domnul, păzind pe Olga, credincioasa roaba sa, a apărat cetatea de vrăjmaşi cu rugăciunile ei.

Înştiinţându-se Sviatoslav despre năvălirea pecenegilor asupra Kievului, s-a sârguit degrabă a veni cu puterea sa şi fără de veste a năvălit în oştile pecenegilor, pe care, bătându-i, i-a izgonit departe. Deci, intrând în Kiev, s-a închinat maicii sale, care era bolnavă. El voia să o lase şi să se ducă la război împotriva bulgarilor, dar fericita Olga, plângând, a zis către dânsul: „Pentru ce mă laşi, fiul meu, şi unde te duci? Căutând cele străine, pe ale tale cui le încredinţezi, căci fiii tăi sunt încă mici, iar eu bătrână şi bolnavă şi de acum aştept sfârşitul meu şi ducerea mea la doritul meu Hristos, întru care cred. Acum, de nimic nu mă îngrijesc, decât numai de tine, că mult te-am rugat şi te-am învăţat să laşi păgânătatea idolească şi să cunoşti pe adevăratul Dumnezeu pe care eu L-am cunoscut. Dar n-ai băgat de seamă rugămintea mea şi ştiu că, pentru neascultarea ta către mine, pe pământ nu te aşteaptă bun sfârşit, iar după moarte munci veşnice, care sunt pregătite necredincioşilor. Însă acum, măcar această rugăminte de pe urmă a mea să o împlineşti: Nu te duce nicăieri, până ce nu mă voi duce din viaţa aceasta. Iar după ce mă vei îngropa, atunci te vei duce unde vei voi. După moartea mea însă, să nu-mi faceţi nimic deasupra mormântului, după obiceiul vostru păgânesc, ci preoţii mei să-mi îngroape păcătosul meu trup, precum este obiceiul creştinesc. Să nu îndrăzniţi a grămădi movilă deasupra mea, nici să faceţi privelişte. Ci să trimiteţi aur preasfinţitului patriarh din Constantinopol, ca acela să săvârşească rugăciuni către Dumnezeu pentru sufletul meu şi să ospăteze cu milostenie pe săraci".

Sviatoslav, auzind acestea, a plâns şi a făgăduit că va face toate cele poruncite de dânsa, afară numai că nu primeşte sfânta credinţă. După trei zile, fericita Olga, venind la slăbiciunea cea de pe urmă, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine ale Preacuratului Trup şi de viaţă făcătorul Sânge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, şi a făcut întru totul rugăciunea cea cu dinadinsul către Dumnezeu şi către Preacurata Născătoare de Dumnezeu, pe care ea o avea

ajutătoare, după Dumnezeu. De asemenea, chema într-ajutor pe toţi sfinţii şi mai ales făcea rugăciune pentru luminarea pământului Rusiei, pentru că vedea înainte cele ce aveau să fie. Ea, de multe ori, în zilele vieţii sale, spunea înainte, prooroceşte, că Dumnezeu va lumina poporul Rusiei şi mulţi dintr-înşii vor fi sfinţi mari. Acest lucru ea îl cerea degrabă de la Dumnezeu, ca să se împlinească mai aproape de sfârşitul său. Fiind încă cu rugăciunea în gură, cinstitul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupeşti şi a intrat în mâinile lui Dumnezeu ca un drept. Astfel s-a mutat ea de la cele pământeşti la cele cereşti şi s-a învrednicit a intra în cămara nemuritorului Împărat, Iisus Hristos Dumnezeu. Ea s-a numărat întâia sfântă din ceata sfinţilor din pământul Rusiei. Fericita Olga, numită Elena din Sfântul Botez, a murit la 11 iulie.

Ea a petrecut în însoţire de la fecioria sa 42 de ani; iar mai înainte de însoţire era tânără şi în putere desăvârşită, având 20 de ani. După moartea bărbatului său, în anul al zecelea, s-a învrednicit de Sfântul Botez, iar după Botez a vieţuit cu dumnezeiască plăcere 15 ani. Astfel că toţi anii vieţii ei erau aproape nouăzeci. După dânsa a plâns fiul ei Sviatoslav, marele domn, nepoţii, boierii, dregătorii şi tot poporul şi au îngropat-o cu cinste după obiceiul creştinesc.

După moartea Sfintei Olga s-au împlinit proorociile ei despre răul sfârşit al fiului său şi despre buna luminare a pământului Rusiei. Astfel, fiul ei Sviatoslav, după câţiva ani, precum scrie Cuviosul Nestor al Pecerscăi, a fost ucis în război de voievodul pecenegilor, care se chema Curia. Acesta, tăindu-i capul, a făcut pahar de băut din ţeasta capului, ferecând-o în aur şi scriind pe dânsa cuvintele acestea: „Cel ce caută cele străine, pierde pe ale sale!" El bea cu paharul acela cu boierii săi când benchetuia.

Astfel marele domn al Kievului, Sviatoslav Igorovici, care era viteaz şi nebiruit în războaie, şi-a trecut această viaţă, după proorocia maicii sale, căci n-a ascultat-o. Şi s-a împlinit proorocia ei şi despre pământul Rusiei. Pentru că, trecând 20 de ani după moartea Sfintei Olga, Vladimir, nepotul ei, a primit Sfântul Botez. Şi astfel toate părţile Rusiei le-a luminat cu sfânta credinţă. Apoi, zidind o biserică de piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a numit-o "Deseatniţe", căci Vladimir a dat pentru dânsa a zecea parte din averea sa.

Deci, sfătuindu-se cu Preasfinţitul Leontie, Mitropolitul Kievului, care venise după Mihail, a scos din pământ, întregi şi nevătămate, cinstitele moaşte ale Sfintei Olga, care erau pline de plăcută mirosire, şi le-a mutat cu mare cinste în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Ei nu le-au ţinut în ascuns, ci le-au pus

la vedere, pentru că cei ce alergau la dânsele cu credinţă îşi câştigau împlinirea rugăciunilor lor. Căci de la aceste cinstite moaşte se dau multe tămăduiri la toate neputinţele.

Nu se cuvine a trece cu vederea nici aceasta: în peretele bisericii, deasupra mormântului ei, era o ferestruie. Şi atunci când cineva se apropia de sfintele ei moaşte cu credinţă neîndoită, ferestruia aceea se deschidea singură şi se arăta celui ce stătea afară, ca să vadă cinstitele ei moaşte făcătoare de minuni, de la care cei vrednici vedeau ieşind o minunată strălucire, şi de o vedere ca aceea, de orice boală era cuprins cineva din cei ce aveau credinţă, îndată câştigau sănătate. Însă celui ce se apropia cu puţină credinţă, nu i se deschidea ferestruica, nici nu putea să vadă cinstitele moaşte, chiar de-ar fi intrat în biserică, ci vedea numai mormântul. Unul ca acela nu putea să câştige nici tămăduire. Iar cei ce credeau, câştigau toate cele spre folosul sufletelor şi trupurilor, cu rugăciunile Sfintei şi dreptei Olga, care din botez s-a numit Elena, şi cu ajutorul darului Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂSPREZECEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI PROCLU ŞI ILARIE

Aceşti sfinţi mucenici, Proclu şi Ilarie, au fost din hotarele cetăţii Caliptiei, care este aproape de Ancira. Ei au fost munciţi pe vremea împărăţiei lui Traian şi a lui Maxim ighemonul. Mai întâi a fost prins Sfântul Proclu şi l-au dus chiar la împăratul, care era atunci în acele ţări. El a fost pus în fiare şi aruncat în temniţă; deci, împăratul, cercetându-l şi aflându-l nesupus la porunca sa păgânească, l-a dat lui Maxim ighemonul ca să-l muncească.

Maxim, şezând la judecată, a pus de faţă la întrebare pe legatul lui Hristos şi l-a cercetat astfel: „De ce neam eşti?" El a răspuns: „Neamul meu este creştin şi nădejdea mea este Dumnezeul meu!" Ighemonul a zis: „Mă jur pe zei, că nu te voi ierta". Şi iarăşi l-a întrebat: „Ştii poruncile împărăteşti cele puse de faţă pretutindeni, adică toţi creştinii să aducă jertfe zeilor?" Sfântul a răspuns: „Am auzit de poruncile celor fărădelege, pe care le-a pus multora spre sminteală, iar lor spre pierzare!" Ighemonul a zis: „Ocărăşti pe împărat şi îndrăzneşti a huli legile lui? Au, nu vezi muncile care sunt înaintea ta, ticălosule?"

Mucenicul a răspuns: „Fă ceea ce voieşti, pentru că eu nu voi jertfi zeilor tăi, nici mă tem de muncile care ucid trupul, dar nu şi sufletul. Mai bine este a ne teme de Dumnezeu, decât de oameni!" Ighemonul a zis: „O, omule, alege-ţi una din două, ori viaţa, ori moartea! Iată, vezi că stă pregătit pentru tine lemnul cel de muncire şi uneltele cele puse dinainte; deci, aşteptăm răspunsul tău, ce vei alege!" Sfântul Proclu, a răspuns: „Dacă voi vă temeţi a călca porunca împăratului, ca să nu căderi în muncile cele de puţină vreme, cu atât mai vârtos noi, creştinii, ne temem de a călca porunca lui Dumnezeu, ca să nu cădem în muncile cele veşnice şi pe care Dumnezeul nostru le-a pregătit celor ce se leapădă de El şi se

închină zeilor voştri celor mincinoşi, care, la judecata ce va să fie, se vor da la pierzarea cea nesfârşită împreună cu cei ce le jertfesc lor". Ighemonul a zis: „Dar cum îndrăzneşti a ocărî pe zeii noştri? Apoi să ştii căci cu sila te voi face să mărturiseşti atotputernicia lor!"

Mucenicul a răspuns: „Nădăjduiesc spre Dumnezeul meu că, mai înainte de a mă sili tu pe mine să mărturisesc pe zeii tăi, eu mai degrabă te voi face pe tine, ca, înaintea tuturor ostaşilor şi a slugilor tale, să mărturiseşti pe Stăpânul meu şi să scrii cu mâna ta, că El este adevăratul Dumnezeu, Dumnezeul păcătosului Proclu şi nu este altul afară de El". Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe mucenic la muncire, să-i lege de picioare o piatră grea şi să-i rupă trupul lui cu unghii de fier. Deci, Sfântul Proclu, fiind muncit astfel, răbda cu vitejie, negrăind nimic, decât numai privea spre cer; apoi, luându-l de la muncire, îl ţinea legat.

După aceasta, ighemonul s-a dus în cetatea Calipta, poruncind ca şi pe mucenic să-l ducă după dânsul. Deci, sfântul a fost dus cu sila pe lângă caii care mergeau iute. Când au ajuns la jumătatea drumului, mucenicul s-a rugat cu mare glas lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu pentru Care pătimesc, fiind dus cu batjocură de ostaşii aceştia, ascultându-mă astăzi pe mine robul Tău, ca să se preamărească numele Tău în veci! Tinde mâna Ta cea atotputernică, ţine pe acest fărădelege ighemon şi nu-l lăsa să călătorească, până ce nu va mărturisi înaintea poporului acesta că nu este alt Dumnezeu afară de Tine!"

Astfel rugându-se el, deodată ighemonul a stat în drum legat, pentru că nici caii lui nu puteau să păşească, nici el singur nu putea să se mişte din loc, fiind ţinut cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu. Cu el stăteau şi toţi ostaşii, care se mirau de un lucru minunat ca acela. Unii se osteneau bătând caii, iar alţii, schimbând caii de la careta ighemonului, îi sileau a trage careta, dar nimic n-au sporit, fiindcă pe ighemon n-au putut să-l scoată din careta ce stătea nemişcată ca un munte. Atunci ighemonul a zis către cei ce erau cu dânsul: „Vedeţi voi, oare ce minunată putere vrăjitorească ne-a făcut nouă vrăjitorul acesta de creştin? Iată, nu putem păşi din loc, ci mergem înapoi!"

Deci, ighemonul a trimis pe una din slugile sale, anume Ermie, la mucenic, care era încă mult înapoi, zicându-i: „De ce ai făcut aceasta şi ne-ai oprit pe noi în mijlocul drumului cu vrăjile tale? De aceea este dovedit că, temându-te de muncile care te aşteaptă în cetate, ai făcut acest meşteşug ca să nu fii dus acolo!" Atunci Sfântul Proclu a zis către sluga ighemonului: „Viu este Domnul Dumnezeul meu, că nu veţi putea să vă mişcaţi din locul

acela, până ce ighemonul nu va mărturisi numele Domnului meu Iisus Hristos, precum i-am zis lui mai înainte!" Ermie a zis: „Chiar de ar şi mărturisi ighemonul numele Dumnezeului tău, stând în mijlocul drumului, apoi tu cum vei putea să auzi sau să ştii, fiind atât de departe de dânsul?" Mucenicul a grăit: „Ighemonul să scrie mărturisirea aceasta pe o hârtie şi să o trimită la mine. Şi apoi în acel ceas veţi pleca în drumul vostru la cetatea Calipta". Atunci Ermie, întorcându-se, a spus ighemonului cuvintele mucenicului. Iar acela, fără voia sa, a fost silit de primejdia de faţă şi, luând o hârtie, a scris: „Mărturisesc că unul este Dumnezeul cel adevărat, Acela pe care Proclu îl cinsteşte, şi nu este alt Dumnezeu afară de El!" Astfel scriind ighemonul, a trimis hârtia aceea mucenicului şi îndată au pornit caii şi oastea, ducându-se cu ighemonul în calea ce le stătea înaintea lor.

Ajungând în cetatea Calipta, ighemonul a stat la judecată şi punând în faţă pe Sfântul Proclu, i-a zis: „Toată puterea farmecelor tale ai arătat-o spre noi pe drum, iar eu aici îmi voi arăta spre tine puterea stăpânirii mele şi, precum tu m-ai silit ca să mărturisesc pe Dumnezeul tău, tot aşa şi eu te voi sili pe tine să mărturiseşti pe zeii noştri şi să le aduci jertfe". Zicând acestea, a poruncit ca să aducă lumânări aprinse şi să-i ardă pântecele şi coastele lui. Deci, mucenicul atât de tare a fost fript, încât toată carnea lui s-a ars, iar el nearătând nici un lucru de nerăbdare, tăcea răbdând ca fiind în trup străin. Iar ighemonul a zis către dânsul: „Oare nu bagi de seamă muncile?" Sfântul a răspuns: „Nu bag în seamă la acestea, ci mă tem de cele veşnice!" Ighemonul a zis iarăşi: „Te vei supune zeilor noştri?" Sfântul a răspuns: „Mă voi supune lui Hristos, Cel ce petrece în veci, pentru că El este nădejdea mea!" Ighemonul a zis: „Dar voieşti ca să mori rău?" Sfântul a răspuns: „Chiar de voi muri, însă iarăşi voi fi viu!" Atunci ighemonul a poruncit ostaşilor, să-l scoată pe el afară din cetate şi, răstignindu-l pe lemn, să-l săgeteze cu săgeţi.

Ostaşii, luând pe mucenic, i-au zis: „Ascultă-ne pe noi şi jertfeşte zeilor şi îndată te vor tămădui pe tine doctorii cei iscusiţi şi cu mare dregătorie vei fi cinstit". Răbdătorul de chinuri a răspuns: „Eu dregătorie am la ceruri, cu care mă va cinsti pe mine Hristos Dumnezeul meu; iar voi să încetaţi de a mă înşela, şi faceţi ceea ce vi s-a poruncit!" Astfel vorbind ei şi mergând, i-a întâmpinat pe dânşii pe drum un bărbat tânăr, anume Ilarie, nepot de frate al Sfântului Proclu. Acela, alergând, s-a închinat unchiului său. Apoi, sărutându-se amândoi, Ilarie striga: „Şi eu sunt creştin!" Atunci ostaşii, prinzând pe Ilarie, l-au dus în temniţă, iar pe Sfântul

Proclu l-au dus la locul cel de moarte, unde l-au răstignit pe lemn şi, încordându-şi arcele lor, trăgeau într-însul. Dar răbdătorul de chinuri, primind multe săgeţi prin tot trupul său, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „În mâinile Tale îmi dau sufletul meu; izbăveşte-mă, Doamne, Dumnezeul adevărului!" Astfel, plecându-şi capul, Sfântul Mucenic Proclu şi-a dat duhul în 12 zile ale lunii iulie.

Credincioşii, luând în taină cinstitele lui moaşte, le-au îngropat. Dar Sfântul Ilarie, şezând în temniţă, cânta: *Iubite-voi, Doamne, vârtutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitorul meu...* şi multe altele. Apoi, adormind, i s-a arătat îngerul Domnului în vedenie, zicându-i: „Îmbărbătează-te şi te întăreşte, că eu sunt cu tine, fiind trimis de Dumnezeu să te întăresc!" Deci, a treia zi după sfârşitul Sfântului Proclu, au scos pe Sfântul Ilarie la cercetare, iar ighemonul l-a întrebat, zicând: „Eşti creştin?" Mucenicul a răspuns: „Da, cu adevărat sunt creştin, precum şi neamul meu întru creştinătate a fost, şi toţi, pe Hristos cinstindu-L, s-au sfârşit". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l spânzure pe mucenic la muncire şi să-l bată multă vreme. Apoi l-a osândit la moarte, poruncind să-l ducă ca la trei stadii afară de cetate şi acolo să-i taie capul.

Ostaşii, legând mâinile mucenicului, l-au aruncat la pământ şi, legându-l de picioare cu o frânghie, l-au târât. Mucenicul, fiind târât cânta: *Temeliile Lui pe munţii cei sfinţi, Domnul iubeşte porţile Sionului mai mult decât toate sălăşluirile lui Iacov...* Deci, trupul mucenicului, târându-se, se zdrobea iar pământul se înroşea cu sângele lui. Când era ca la trei stadii de cetate, călăul şi-a scos sabia, iar sfântul s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, primeşte sufletul meu!" Şi i-au tăiat capul. Sfântul Mucenic Ilarie s-a sfârşit în 15 zile ale lunii iulie, a treia zi după sfârşitul Sfântului Proclu. Trupul Sfântului Ilarie a fost aruncat în acelaşi loc unde i s-a tăiat capul. Deci, credincioşii mergând noaptea, l-au luat şi l-au îngropat cu cinste împreună cu trupul Sfântului Proclu, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL PĂRINTE MIHAIL MALEIN

Acest fericit părinte era dintr-o latură a Capadochiei, care se numea Harsian. El s-a născut din părinţi de bun neam şi vestiţi, foarte credincioşi şi bogaţi. Dar nu numai tatăl lui, ci şi moşul lui,

adică tatăl tatălui său, cu numele Evstatie, era foarte cinstit şi vestit în împărăţie, cu slujba de patriciu şi vestit între voievozi. Asemenea şi celălalt moş al lui, tatăl mamei sale, cu numele Adralest, era mai înainte în vrednicia de patriciu, apoi s-a făcut mai mare al părţii Răsăritului, pentru multa lui vitejie şi înţelepciune, iar mătuşa lui era rudenia împăratului Roman. Toţi aceştia din care s-au născut părinţii acestui cuvios, erau cucernici şi credincioşi, fiind împodobiţi cu toată fapta bună şi bunăcuviinţă. Ei se înrudeau cu împăratul Leon, care era atunci în Constantinopol şi se numeau Evdochim şi Anastasia.

Dar să venim la minunata naştere a cuviosului, care s-a făcut din făgăduinţă şi s-a numit fiu al rugăciunii. Căci, pentru ca să ştie fiecare din ce fel de oameni a ieşit el, am scris foarte puţin, însă toate rudeniile lui se trăgeau din sânge împărătesc.

Maica Cuviosului Mihail a fost mulţi ani stearpă şi fără fiu, de aceea amândoi părinţii erau întristaţi că şi-au trecut toată tinereţea şi n-au făcut nici un copil care să moştenească bogăţia lor. Ei de multe ori mergeau la biserici şi se rugau lui Dumnezeu să le dea fiu; dar Dumnezeu nu le-a ascultat rugăciunea lor. Mai pe urmă, însă, s-au dus la o biserică a Născătoarei de Dumnezeu, care este în locul numit Cuna şi la a cărei icoană locuitorii aveau multă evlavie. Deci, Anastasia şi Evdochim se rugau să le dea moştenitor după dorinţa lor.

Preasfânta Născătoare a ascultat rugăciunea lor, căci s-a arătat preotului celui de rând al bisericii, cu numele Metodie, ţinând omofor, iar în dreapta sa avea trei mahrame. Ea a poruncit să le dea Anastasiei, cu această tocmeală, să ia iarăşi înapoi, întru tot Sfânta, o basma din acele trei. Deci, îndată ce preotul a arătat femeii vedenia, atunci cea care mai înainte nu avea copii, s-a făcut cu mulţi şi buni fii. Întâiul fiu ce s-a născut, părinţii l-au numit Manoil şi care, ajungând la vârsta legiuită, împăratul l-a cinstit cu vrednicia candidatului, iar părinţii aveau mult dor să-l însoare, după obiceiul lumii, şi să vadă nepoţi dintr-însul.

Ei căutau o fecioară bogată şi frumoasă, din sânge împărătesc asemenea lui, ca să-l însoţească cu femeie, pe cel ce este mai mult fără de carne şi fără de sânge. Dar, când se făceau tocmelile nunţii, ca nişte pământeni, atunci Tatăl cel ceresc, Care sfinţise pe tânăr în pântecele mamei sale, râvnindu-l, l-a răpit din mijlocul lor. Căci în zilele acelea, Evdochim s-a dus la Constantinopol pentru o trebuinţă oarecare şi a luat şi pe Manoil împreună cu el; apoi s-a întors la casa sa, lăsând acolo pe tânăr, ca să înveţe rânduielile împărăţiei.

După puţină vreme a murit dreptcredinciosul împărat Leon, pe care Manoil văzându-l purtat mort, plângea, socotind nescăparea de la moarte şi zicea în mintea sa: „Dacă şi împăraţii mor, ce folos voi avea eu, aflându-mă în deşertăciunea lumii? Mai bine să mă duc într-un loc liniştit şi acolo să mă rog pentru mântuirea mea". Plângând el şi tânguindu-se, s-a dus la o biserică şi a făcut rugăciune către Domnul, zicând: „Stăpâne, de-ţi este plăcut Ţie să mă fac monah, arată-mi voia Ta!" Apoi a zis acestea, ţinând în mâinile sale Psaltirea şi, deschizând-o, a aflat al zecelea psalm, ce zice: *Spre Domnul am nădăjduit; cum veţi zice sufletului meu: Mută-te în munţi ca o pasăre...*, şi celelalte. El, citind acest stih, s-a bucurat, făgăduind lui Dumnezeu a se face monah. Deci, găsind pricină către rudeniile sale că doreşte să meargă la părinţii săi, a plecat din Constantinopol, fără voia lor. Ei, văzând că nu-i ascultă să rămână, i-au dat oameni mulţi să meargă cu dânsul, după vrednicia lui. Deci, ajungând la râul ce se numea Galos, care curge alături de muntele Chimineul, a trecut podul lui Monocamar. Apoi a poruncit oamenilor care îi urmau pentru slujba lui să se ducă la tatăl său, iar el va veni mai pe urmă.

El, oprind cu sine câţiva, s-a dus în satul Hersin, care este lângă poalele muntelui şi acolo slujitorii pregătind masa, Manoil a luat de o parte pe un om din sat şi l-a întrebat de este acolo aproape vreun monah îmbunătăţit. Acela i-a zis: „Aici în munte este un bătrân sfânt, numit Ioan, cu porecla Elatit, prin care mulţi se mântuiesc cu sfaturile lui". Deci, Manoil, îndată cum a auzit, n-a mai căutat masă, ci a luat numai pe unul, pe cel dintâi om al tatălui său, s-a suit la acel bătrân şi, căzând la picioarele lui, plângea fierbinte.

Cuviosul s-a minunat văzând podoaba hainelor, mulţimea lacrimilor şi tinereţea vârstei lui. Deci îl întreba cine şi de unde este şi care este pricina unui necaz ca acela. Iar el a răspuns: „Nu am nici un necaz, părintele meu, ci caut numai mântuirea mea!" Bătrânul a zis: „Nu cumva eşti rob al cuiva şi ţi s-a întâmplat vreo primejdie? Spune adevărul, ce om eşti? Cum şi unde ai aflat aceste haine scumpe?" Dar el a răspuns: „Sunt robul lui Dumnezeu şi fiul unui tată bogat. Dar având mult dor să trăiesc singur, am venit de la loc depărtat cu acest om, căruia i-am făgăduit, de-mi voi dobândi dorinţa, să-i dăruiesc calul". Zicând acestea, bătrânul a primit să-l ţină, văzând fierbinţeala şi dorul lui. Atunci, a rugat pe omul său să ia calul şi să se întoarcă cu tovarăşii săi la tatăl său, care a primit fără voia sa şi s-a întors plângând. Manoil, rănindu-se de dumnezeiescul dor, silea în fiecare zi pe sfântul bătrân, să-l facă monah;

căci se temea ca să nu-l ia cu sila tatăl său şi astfel să-l lipsească de dorul său.

Bătrânul, văzând setea ce avea, a patra zi, l-a îmbrăcat în chipul îngeresc, numindu-l Mihail în loc de Manoil. După ce şi-a căpătat dorinţa, a mărturisit pricina pe faţă. Bătrânul, auzind că este de sânge împărătesc, fiu al unui boier aşa de bogat, s-a minunat de dumnezeiasca lui râvnă şi dorinţă şi se temea puţin de tatăl lui, ca nu cumva să se mânie dobitoceşte şi să-l omoare. Dar, având nădejde în Dumnezeu, i-a zis: „Dacă tu, care eşti tânăr, te-ai lepădat de lume şi de părinţi, pentru dragostea lui Dumnezeu, cum eu, fiind bătrân, să nu defaim moartea, pentru porunca lui Dumnezeu?" Deci, a rămas minunatul Mihail, nevoindu-se cu sârguinţă şi cu lepădare de această lume, dar a făcut mare rană vicleanului diavol.

Ajungând slugile la Evdochim, tatăl său, şi spunându-i pierderea copilului, atâta durere în inimă a simţit, încât răcnea ca un ieşit din minte şi nebun; ca şi cum îl împungea cu suliţe şi zicea: „O, silă! Mi-am prăpădit lumina mea, mi-am pierdut nădejdea bătrâneţii şi întărirea casei mele. Am văzut bine în vis, că a căzut stâlpul cel mare al casei mele". Slugile, văzându-l că plângea aşa de tare, se tânguiau cu toţii, dar, mai ales soţia lui, cum a auzit, a căzut fără de glas, încât toţi crezuseră că a murit. După multă vreme, venindu-şi în simţire, îşi rupea carnea, îşi smulgea părul din cap fără milă şi a făcut atâta tânguire şi bocet, încât era jalnică privire şi vrednică de lacrimi, căci plângeau toate rudele şi casnicii. Evdochim a bătut mai întâi foarte tare pe toţi care fuseseră împreună cu copilul, zicându-le că de ce nu s-au dus la mânăstire să-l ia cu sila şi l-au lăsat. Apoi a luat mult popor şi a plecat la muntele lui Chimena.

Ajungând acolo, a poruncit oamenilor să stea afară, împrejurul mânăstirii, să nu scape vânatul. Iar el a intrat pe furiş şi, mergând la biserică, a stat într-un colţ al tindei bisericii. Căci se cânta Utrenia şi într-adins se dusese noaptea, ca să nu-l simtă şi să se ascundă undeva. În acel ceas se întâmplase, după voinţa lui Dumnezeu, de cânta fiul său acest tropar: *Suflete, cele de aici sunt vremelnice, iar cele de acolo, veşnice...* Tânărul era atât de dulce la glas, încât întrecea privighetoarea. Tatăl său, cunoscându-l după glas, a oftat din adâncul inimii şi a plâns. Mihail, cunoscând pe tatăl său din greaua oftare, a lăsat cântarea şi a alergat la bătrân, care nu s-a tulburat nicidecum, ci a săvârşit Utrenia. Apoi a ieşit şi s-a închinat boierului. Boierul a început să-l certe şi să-l ocărască, zicând: „O, omule neînvăţat şi pricinuitorul morţii mele mai înainte

de vreme; pentru ce mi-ai stins lumina aşa fără cercetare? O, amăgitorule şi înşelătorule, unde ai învăţat să desparţi de părinţi pe fiii cei preaiubiţi? Oare nu mă ştiţi cine sunt şi pricina care m-a adus aici fără veste?" Cuviosul i-a răspuns cu glas blând: „O, preacinstite, eu nu ştiu cine eşti; numai Stăpânul Hristos te cunoaşte, El care ştie cele ascunse. Iar pe fiul tău nu l-am primit fără deslușire, precum zici tu, preastrălucitule, ci m-am învăţat evangheliceşte, să nu scot pe cel ce se apropie!" Boierul, văzând îmbunătăţirea şi neraŭtatea marelui bătrân, înţelegând şi bunătatea obiceiurilor lui, nu i-a mai zis nici un cuvânt aspru, ci a luat numai pe fiul său şi s-a dus. Mihail, văzând pe bătrân că plângea de lipsirea lui, l-a mângâiat, zicându-i: „Părinte, roagă-te şi nu te întrista nicidecum pentru mine, că nici un lucru din lume nu mă va despărţi de dragostea Stăpânului meu".

Ajungând el la casa lor şi văzându-l maica sa aşa tuns şi îmbrăcat în negru, în loc să se bucure, plângea amar şi se tânguia. De prisos îl rugau amândoi să scoată hainele cele negre şi să pună alte haine strălucite, spunându-i multe şi schingiuindu-l. Dar n-au putut să-l înduplece la socoteala lor. Ca să-l dezbrace cu sila, se temeau de greutatea păcatului, căci erau cinstitori ai lui Dumnezeu şi preacucernici. Atunci ei au încercat să-l amăgească cu diferite meşteşuguri şi nenumărate măiestrii, dar n-au putut, fiindcă încercase mierea pustniciei şi era beat de dumnezeiască îndrăgire şi nu simţea dorul cel trupesc, care se veştejise ca o buruiană.

Când au văzut, însă, că se muncesc fără de folos, l-au izgonit mânioşi. Fugind el de supărarea lumii ca de foc, a alergat la mânăstire şi primindu-l bătrânul, s-au bucurat împreună. Bătrânul a proorocit către ceilalţi părinţi despre dânsul, zicând: „Fraţilor, să ştiţi că acest tânăr va creşte ca muntele şi-l va umple de oi cuvântătoare". Aşa s-a şi întâmplat, după înainte vederea aceluia, că muntele acela s-a umplut de monahi, care se află acolo până astăzi şi se împlineşte astfel proorocia lui Isaia, care zice: *A izvorât apă în pustie şi în bălţi s-a făcut pământ însetat*, că mulţime de pustnici s-au sălăşluit într-însul.

După ce Mihail a venit la mânăstire, bătrânul l-a făcut îndată trapezar. Iar el slujea fraţilor cu atâta sârguinţă şi osârdie, încât stătea înaintea lor când mâncau. El le aducea bucatele cu smerenie de slugă, încât se minunau toţi cum primea să facă nişte slujbe aşa de proaste, el, om de treabă, care crescuse în atâta fericire şi fiind slujit de mulţi. De atâta smerenie era cuprins, încât el gătea bucatele, spăla vasele, mătura şi alte asemenea lucruri grele săvârşea fără pregetare şi cu osârdie. Dar, fiindcă era supărat de somn, tiranisindu-se mult de dânsul din ispită diavolească, se ostenea şi el cât putea ca să-l biruiască. Astfel petrecea toată ziua numai într-o cămaşă şi desculţ, iar noaptea se odihnea pe scânduri, chiar când era frig.

Trecând doi ani l-a făcut monah, fiind acolo şi tatăl său care, văzându-l monah desăvârşit, s-a bucurat şi, lăcrimând, l-a sfătuit, zicând: „Fiul meu, vezi să nu te laşi de Dumnezeu, pe Care L-ai iubit mai mult decât pe părinţi şi decât lumea". Apoi, sărutându-l, s-a dus plângând. Ajungând la femeia sa, i-a spus: „Am văzut pe Manoil şi mi s-a înveselit sufletul. Deci m-am gândit în mintea mea, că el este acela cu adevărat, care ni l-a dăruit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi, după vedenie, l-a luat iar. Să nu ne întristăm, ci mai vârtos să slăvim pe Stăpâna noastră, că acest fiu al nostru are să se facă lauda şi întărirea noastră. El are să fie podoabă la tot neamul şi îndemnare şi mângâiere către fapte bune la multe suflete".

De atunci au încetat de a mai fi trişti şi se bucurau duhovniceşte. După puţină vreme, Evdochim a murit fără veste. Iar buna lui mamă a trimis la el să vină. Deci, venind, a împărţit toată averea copiilor săi şi s-a făcut şi ea monahie. Petrecând cu plăcere de Dumnezeu şi ajutându-se de Mihail, şi-a sfârşit şi ea viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Cuviosul avea încă o soră, care s-a măritat şi a născut pe Nechifor, încoronatul de Dumnezeu, şi pe Leon. Mihail, purtătorul de Dumnezeu, a împărţit săracilor toate lucrurile cele mişcătoare, care i-au revenit lui ca parte. El avea un frate cu numele Constantin, cu care a împărţit toate lucrurile părinţilor; pe cele mişcătoare le-a dat săracilor şi robilor săi, pe care i-a eliberat; iar pe cele nemişcătoare le-a lăsat fratelui său şi a luat plata întocmai cum le preţuise. Galbenii i-a luat la mânăstire şi i-a dat bătrânului, să facă cu ei ce va voi. El a împărţit jumătate la monahii săraci, iar pe ceilalţi i-a cheltuit pentru întreţinerea mânăstirii. Fratele lui, fiind patriciu, s-a făcut voievod vestit al întregii Capadochii.

Cuviosul, izbăvindu-se de toată grija părinţilor, adică după al treilea an al săvârşirii sale, a poftit să se ducă la un loc liniştit. Aflând departe de mânăstire o piatră mare care era bună spre pustnicie, şi-a luat iertare de la bătrân şi, ducându-se, a şezut pe acea piatră, cele cinci zile ale săptămânii, mâncând odată pe zi şi lucrând cu mâinile cele trebuincioase, după porunca bătrânului. Iar sâmbăta venea în mânăstire, unde petrecea două zile, împreună cu fraţii. Şezând acolo patru ani, s-a îndulcit gustând mierea liniştii. Deci, luând cu el pe o rudenie îmbunătăţită, cu numele Agapie,

s-au dus, cu binecuvântarea bătrânului, în pustia dinlăuntrul muntelui, petrecând acolo doi ani; şi atât de aspră şi rea era pătimirea, încât cu anevoie se cunoştea că are chipul omenesc. Stând amândoi împreună atâta vreme, au voit să se liniştească fiecare deosebi. Deci, Agapie s-a dus în alt loc şi a făcut mari şi strălucite isprăvi, iar Mihail a rămas singur. El, povăţuindu-se de Dumnezeu, a aflat un loc mai liniştit, numit de cei de acolo Zirolimni, lângă care era şi un pustnic îmbunătăţit.

Mihail, făcându-şi în acel loc o colibă, petrecea în linişte, ducând o viaţă îngerească, nevoindu-se cu vitejie împotriva diavolilor. El a făcut atâtea fapte bune, încât, în puţină vreme s-a dus vestea în multe părţi ale lumii şi multe popoare se adunau, dorind să urmeze petrecerii lui. El, la început, nu voia să primească pe nimeni; dar mai pe urmă, văzând osârdia lor, primea pe fiecare, învăţându-i să se mulţumească a se hrăni numai cu pâine şi cu apă.

Toţi care îi vedeau înfrânarea, smerita cugetare, dulceaţa vorbirii şi celelalte fapte, se bucurau, având-l pe el ca pe un model, către care îşi îndreptau bine petrecerea lor. Cei întristaţi se mângâiau văzându-l. Cei împietriţi şi neumiliţi se îndemnau spre lacrimi fierbinţi, auzind umilitele lui învăţături. Cei somnoroşi şi lenevoşi, văzând mulţimea privegherii lui şi îngăduirea stării celei de toată noaptea, se schimbau cu dumnezeiască schimbare. În scurt timp s-au adunat acolo mai mult de cincizeci de cuvioşi şi luau pildă de faptă bună de la el.

După aceea a trimis de a luat pe părintele Agapie şi l-a făcut proestos, ca să chivernisească Lavra Zirolimniei, pentru că acolo era locul strâmt şi nu puteau să petreacă mulţi monahi. Luând el pe oarecare din ucenici, au căutat tot muntele, până când au găsit un loc îndemânatec, dinspre Bitinia, foarte liniştit şi cu izvoare de apă rece şi dulce, pe care l-au şi cumpărat. Apoi, îndată au început zidirea lavrei şi a bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zugrăvind-o cu osârdie. Astfel, se arăta ca un alt cer împodobit cu stele. În câteva zile după aceea, s-au adunat acolo atâţia fraţi, încât cetatea a rămas pustie de oameni. Sfântul le-a scris legile pustniciei şi petrecerile pustniceşti, ca un al doilea Moise.

El aducea în fiecare zi dar lui Dumnezeu popor de moştenire, scoţând vrednici din nevrednici şi trecându-i neudaţi la pământul făgăduinţei din tulburata mare a vieţii, cu povestirile şi scrierile lui cele folositoare şi mântuitoare de suflet. Această pustie s-a făcut cea mai împodobită şi înfloritoare, întocmai ca un crin mirositor. Acolo unde nimeni nu îndrăznea mai înainte să stea nici o zi, acum, prin Mihail, s-au adunat mulţime de monahi. N-a rămas loc

în acel munte râvnit şi minunat al lui Chimina, care să nu aibă monahi şi să nu slăvească pe Domnul. Acest lucru nu l-a făcut Cuviosul cu înlesnire şi fără pătimire, ci cu multe sudori, cu lacrimi şi cu multe osteneli a încetăţenit acea pustie.

Văzându-l vicleanul diavol, cum se îngrijea atât de mântuirea fraţilor cât şi de a lui, s-a luptat mult şi se nevoia, neputinciosul, să împiedice pe omul lui Dumnezeu, să nu săvârşească un lucru plăcut Domnului. Dar a rămas ruşinat şi nelucrător, biruindu-se lesne cu rugăciunile şi fierbinţile lacrimi ale cuviosului; căci nu putea suferi văpaia ce ieşea din gura lui, când se ruga Domnului. Gura lui era sfinţită, căci nu s-a jurat, nu a ocărât şi nu a certat pe cineva cândva. Dar mai ales se ruga pentru cei ce-l urau, şi nepomenitorul de rău le răsplătea cu faceri de bine. El era atât de milostiv şi iubitor de oameni, încât nu putea să vadă pe cineva necăjit şi să nu pătimească durerea împreună cu acela, sau să-i ajute după trebuinţa lui. Pe săraci, mai cu seamă, îi miluia în fiecare zi cu îmbelşugare, pentru care a zidit o casă mare primitoare de străini, în care să se odihnească călătorii ce treceau. Acolo avea slujitori şi toate cele trebuincioase, adică hrană şi haine.

Acest mare părinte s-a învrednicit şi de darul preoţiei, fiind curat şi fără de prihană. Cu aceasta şi-a împodobit viaţa şi, cugetând ziua şi noaptea la dumnezeiasca Scriptură, a arătat că preoţia se cuvine a fi împreună ajutată cu aşezarea monahicească. El, ca să nu grăiesc mai mult, a ajuns la atâta nepătimire şi înălţime de privire duhovnicească, încât vedea pe cele depărtate ca aproape şi spunea mai înainte cele ce erau să fie, ca un prooroc. Încă a săvârşit şi multe minuni, din care să spunem puţine spre încredinţarea celor multe.

În lavra cuviosului era un monah oarecare cu obicei rău, cu numele Chiriac. El fura lucrurile fraţilor şi pe toţi îi tulbura, ca un necuviincios ce era. De multe ori, Cuviosul Mihail îl sfătuia să-şi îndrepteze viaţa, ca să nu se muncească. Dar el nu se supunea. Acela atât de mult ura pe sfânt pentru că-l învăţa, încât a vrut să-l ucidă. Deci, într-o noapte s-a dus la chilia Cuviosului, ţinând cuţitul în mână şi, căutând printr-o crăpătură a uşii, a văzut pe Cuviosul rugându-se şi stând în mijlocul focului. Drept aceea s-a îngrozit de ce a văzut şi i s-a uscat mâna. Cuviosul, ştiind din dumnezeiescul dar cele cugetate de dânsul, i-a grăit dinăuntru, zicând: „Intră, fiule, şi leapădă cuţitul pe care îl ţii ascuns".

El, aruncând cuţitul, a intrat, strigând: „Am păcătuit!" Şi căzând la picioarele lui şi-a mărturisit păcatul. Iar cel fără de răutate l-a iertat, zicându-i cu blândeţe: „Du-te, fiule, şi pocăie-

şte-te din toată inima pentru păcatele tale, căci în puţine zile se va sfârşi surghiunul tău!" După aceea a mai trăit 40 de zile. Şi astfel s-a împlinit prezicerea mai înainte a Cuviosului.

În altă zi, cuviosul a trimis la râul Gal, pentru o slujbă oarecare, pe un ucenic liniştit care se numea Isihie, spunându-i să se întoarcă la mânăstire tot în acea zi. El, ducându-se cu osârdie, după poruncă, s-a întâmplat de a căzut o ploaie mare şi a intrat într-un loc prăpăstios şi neumblat care era ca o peşteră, ca să nu-l plouă şi a înserat acolo. Văzând însă că viaţa îi era în primejdie, pentru neascultare, deoarece fiind noapte, nu vedea să iasă din acea prăpastie fără primejdie, a strigat acestea cu credinţă: „Sfinte Mihaile, ajută-mi!" Atunci, îndată Cuviosul i s-a arătat cu lumini, dincolo de prăpastie şi îi lumina calea ca să vadă, până ce a ajuns la mânăstire. După aceea, el s-a făcut nevăzut, iar Isihie a intrat în mânăstire. Cuviosul, nevăzându-l, i-a zis mai înainte de a zice el ceva: „Puţin credinciosule, de ce te-ai îndoit?" El a răspuns: „Dacă nu apucai înainte să-mi ajuţi, viaţa îmi era în primejdie". Cuviosul i-a poruncit să nu spună la nimeni minunea aceea.

Altădată, în vremea verii, umblând sfântul, a stat sub umbra unui copac ca să se odihnească. Stând el acolo, un ţăran sărac i-a adus trei pere, care erau foarte mari şi frumoase. Ţăranul i-a răspuns, oftând: „Aveam un pom de la părinţii mei şi era atât de roditor, încât ne hrăneam dintr-însul. Dar, pizmuindu-l un oarecare om invidios, nu mai rodeşte nicidecum; astfel că suferim de sărăcie". Deci, cuviosul s-a milostivit spre sărac şi, ducându-se la pom, l-a binecuvântat şi, făcând rugăciune către Dumnezeu şi gonind pe vicleanul diavol, care se încuibase într-însul, pomul acela s-a făcut mai roditor decât întâi. Drept aceea, săracul acela se ducea şi aducea cuviosului poame în fiecare an, ca să nu se facă nemulţumitor către făcătorul lui de bine.

Cuviosul avea un ucenic, cu numele Constantin, care era cântăreţ. Acela era neputincios cu trupul şi mai neputincios cu sufletul, fiind puţin credincios, de vreme ce avea trei galbeni şi îi păzea cu dinadinsul să-i aibă pentru trebuinţa sa. Cuviosul îl sfătuia să nu-şi pună nădejdea într-înşii, ci să-i pună la mijloc şi să nădăjduiască spre Atotputernicul Dumnezeu şi spre Sfânta Născătoare de Dumnezeu, dar el nu primea. După câteva zile s-a întâmplat că, cuviosul avea trebuinţă de 12 bani şi, negăsind, s-a împrumutat. Pentru aceasta, bunul Constantin grăia de rău pe cuviosul, zicând: „El nu are 12 bani şi pe mine mă sfătuia să risipesc cei trei galbeni şi să nu-i păstrez pentru nevoia mea. Bârfind acestea, a adormit şi a văzut în vis că era sărbătoare şi se

adunaseră toţi în biserică. Acolo s-a arătat Stăpâna cea cu totul fără prihană, ţinând într-o mână pe Domnul Hristos, iar de cealaltă o ţinea cuviosul şi astfel umbla prin biserică. Când a ajuns în tindă, Sfânta a poruncit cuviosului să-şi întindă rasa. Făcându-se aceasta, a aruncat pe dânsa nenumăraţi galbeni, apoi s-a întors către Constantin, zicând: „Necredinciosule şi nemilostivule cu chipul, nu-ţi ajung aceştia să te hrăneşti?" Constantin, auzind aceasta, s-a sculat tremurând şi alergând către cuviosul, a aruncat cei trei galbeni şi făcând metanie, îşi cerea iertare.

Cuviosul, voind a zidi o biserică mare, spre slava lui Dumnezeu şi a Preacuratei Maicii Lui şi spre odihnirea fraţilor celor întru Hristos, s-a dus un ucenic care voia să aducă bârne pentru zidire; pentru aceea, dimineaţa a luat binecuvântare de la cuviosul. Dar cuviosul, ca un mai înainte văzător, a cunoscut ceea ce era să se întâmple şi i-a zis: „Fiule, ia aminte să nu cazi în ispită, pentru cârtirea şi necredinţa ta". El, ducându-se din lucrarea diavolească, s-a oprit şi, cârtind, a căzut peste dânsul un lemn mare, pentru necredinţa lui. După aceea, Leon zăcea, căci aşa se numea ucenicul, chinuindu-se cumplit. Cuviosul, cunoscând din Duhul Sfânt acestea, a ieşit din chilie cu sârguinţă şi a trimis pe un monah puternic, zicând: „Aleargă să scapi pe Leon, că a căzut un lemn peste el şi este în pericol de moarte". Locul acela era departe ca la 15 stadii. Deci, ducându-se în fugă, l-a izbăvit.

Dar nu numai aceste întâmplări le-a cunoscut mai înainte Cuviosul, ci şi altele foarte multe, mai ales despre războaiele şi tulburările împăraţilor şi evenimentele ce s-au întâmplat pe vremea lui Roman şi Constantin. Toate acelea sfântul le-a spus mai înainte, fiind rugat de unii. Apoi, iar a mângâiat pe Constantin, zicându-i să nu se întristeze, că degrabă îşi va lua iar strămoşeasca împărăţie. Astfel, toate câte a proorocit Cuviosul s-au împlinit. Acestea le spunem pe scurt, de vreme ce în hronograf se arată mai pe larg.

Între ceilalţi ucenici ai Cuviosului era unul bun scriitor şi osârdnic, care se numea Teofan. Acela i-a slujit patruzeci de ani, de mic copil, până la sfârşit şi nu s-a despărţit de dânsul niciodată, ca să-i moştenească faptele lui cele bune, precum s-a şi întâmplat. Acestuia i-a poruncit odată să scrie o carte folositoare. El, ca un ucenic bine cunoscător şi adevărat, s-a silit peste măsura sa, încât în puţină vreme a sfârşit-o. Dar, de osteneală multă, i s-a umflat obrazul şi mai tot capul, atât de urât şi fără de măsură, încât nu i se vedeau nici ochii, nici urechile; nasul şi gura i se astupaseră desăvârşit şi nu se vedea chipul sau asemănare de om la dânsul. Deci, era în primejdie de moarte, căci, cu mare osteneală îi des-

chidea gura şi îi turna puţină apă când îi venea leşin. Pe atunci Cuviosul Mihail, fiind dus la Constantinopol, bolnavul se chinuia şi nu era putere omenească cu meşteşug doctoricesc care să-l vindece. Văzându-l aşa jalnic şi chinuindu-se cumplit, s-au sfătuit să-i spintece obrazul şi grumazul, ca ori se tămăduieşte, ori moare.

Cugetând ei acestea, marele Mihail s-a arătat bolnavului noaptea, zicându-i: „Să nu laşi să te spintece, că mori; crede numai!" Şi, deodată cu cuvântul, îşi scoase potcapul său şi-l puse pe capul bolnavului. Şi îndată, o, minunile Tale, Hristoase, Atotputernice, deodată Teofan s-a arătat fără de nici o boală, nici pe dinafară, nici pe dinăuntru. Ci, sculându-se din pat, el, care înainte stătea nemişcat, striga în miezul nopţii: „De nu venea părintele nostru, cu adevărat muream; deci, daţi-mi să mănânc, că nu mă mai doare nimic!" Fraţii, auzind glasul, socoteau că de dureri şi-a ieşit din minţi şi, aprinzând o lumină, l-au văzut pe dânsul sănătos şi au slăvit pe Domnul, Care preamăreşte pe robii Săi nu numai în ceruri, dar îi slăveşte şi prin cei ce sunt de faţă.

Doream să ies puţin din ceea ce-mi stă înainte, ca să împodobesc sfinţitul chip al Cuviosului cu laude. Dar, de vreme ce faptele lui ajung spre lauda lui şi spre folosul nostru, nu voiesc să vorbesc multe deci, ci voi spune despre fericita lui moarte. Acest minunat cuvios a călugărit şi pe Cuviosul Atanasie, care a zidit Lavra Atonului. El, aflându-se odată în Constantinopol, l-a văzut Atanasie şi cucerindu-se de faptele lui cele bune, a mers cu el la muntele lui Chimina şi a rămas mulţi ani sub ascultarea lui. Când Atanasie a cunoscut că cuviosul bătrân voia să doarmă, a fugit ca să nu-l facă egumen. El a luat din evlavie culionul lui Mihail, pe care îl purta totdeauna la sărbătorile cele mari, câtă vreme a trăit, până la cea mai de pe urmă zi. Şi, punându-şi mantia şi acel sfinţit culion, le purta până în ceasul ce şi-a dat sufletul. Aceasta a făcut-o pentru multa evlavie ce avea către acel duhovnicesc părinte al său. Nu scriem aici mai mult despre aceasta, fiindcă s-a scris mai arătat în viaţa lui.

Deci, Sfântul Mihail, având nişte rudenii de neam bun ca acelea, nu s-a slăvit în deşert niciodată, ci totdeauna se smerea tuturor, ca şi cum ar fi fost ţăran prea prost. El s-a lepădat de lume când era de optsprezece ani şi a stat în pustie 50 de ani, petrecând îngereşte, cel cu nume de înger, neschimbându-şi deloc canonul înfrânării, până la cea mai de pe urmă suflare. El postea totdeauna, afară de boală grea sau praznic împărătesc, sau când i se întâmplau oarecare cinstiţi şi mari boieri. Întâi, când s-a făcut monah, mânca o dată la două zile, iar hrana lui era din poame şi

verdeţuri, fierte sau nefierte, legume şi zeamă de orz, iar ca băutură avea apă. Îmbrăcămintea lui era foarte sărăcăcioasă şi aspră. Când era sănătos, dormea şezând pe scaun, iar când era bolnav, dormea pe pat, pe care avea o rogojină şi două piei. El era foarte iubitor de prăznuiri, dar mai ales când era praznicul Stăpânului Hristos, sau al Născătoarei de Dumnezeu, priveghea toată noaptea în cântări. În altă zi nu-l vedea nimeni vesel, numai atunci când avea praznice, pe care le săvârşea cu multă evlavie.

În Constantinopol era un iubitor de Hristos, care, prăznuind cu multă evlavie un praznic al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe când era la priveghere şi stătea în strană şi se ruga, a văzut o vedenie, care i-a zis: „Este trebuinţă să mă duc la muntele Chimina, ca să prăznuiesc împreună cu monahul Mihail, credincioasa mea slugă. Acela mă primeşte cu mult dor şi evlavie". Văzând aceasta, acel cucernic care o prăznuia, s-a dus la Chimina şi, vorbind împreună cu Cuviosul, a văzut că, cu dreptate, împărăteasa îl pune pe monahul Mihail înaintea tuturor şi a mărturisit minunea. Deci, aşa petrecând cel întocmai cu îngerii şi cu nume de înger, cu cuvioşie şi cu plăcere de Dumnezeu, Cuviosul Mihail s-a dus către veşnica împărăţie, pe care s-o dobândim şi noi cu dumnezeiescul dar şi iubire de oameni. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI TEODOR NEAMŢUL ŞI IOAN, FIUL SĂU, CARE AU FOST UCIŞI ÎN KIEV

În zilele marelui domn al Rusiei, Vladimir, mai înainte de creştinarea lui, era în Kiev un om al lui Dumnezeu, anume Teodor, neamţ de neam. Acela, fiind mai întâi la greci, s-a luminat cu credinţa în Hristos; apoi, mergând la Kiev, petrecea în poporul cel necredincios, ca crinul între mărăcini. El avea un fiu numit Ioan, copil mic, frumos la faţă, dar mai frumos la suflet; iar în casa lor, mai pe urmă, Vladimir, după primirea Sfântului Botez, a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe acea vreme, Vladimir, fiind încă întru necredinţă, s-a dus împotriva unui popor, ce se numea Iatveghi şi, biruindu-i pe ei, a luat pământul lor.

Deci, întorcându-se cu bucurie în Kiev, făcea jertfe idolilor cu boierii săi şi cu toţi kievenii. Diavolul, care nu suferea să vadă pe un creştin între necuraţii închinători de idoli, petrecând cu plăcere

dumnezeiască, a găsit vreme lesnicioasă răutăţii sale ca să chinuiască şi să piardă pe Teodor, robul lui Hristos, cu fiul lui, din neamul cel păgânesc; căci pe toţi îi avea ca pe oamenii săi, slujindu-i prin închinarea de idoli, iar creştinul printre păgâni era ca un spin în inimă. Deci, a băgat sfat viclean între boieri şi între cei mari, şi aceia au zis: „Să tragem sorţi pe fiii şi pe fiicele noastre; şi pe cine va cădea soarta, pe acela să-l junghiem zeilor ca jertfă". Ei, începând a trage sorţi, îndată, prin lucrarea diavolului, soarta a căzut pe casa lui Teodor. Deci, au trimis la dânsul ca să ia pe fiul său, Ioan, ca să-l junghie spre jertfă.

Mergând trimişii, i-au zis lui Teodor: „Soarta a căzut pe fiul tău, căci zeii noştri l-au iubit. Deci, dă-ni-l nouă ca să-l înălţăm jertfă zeilor, care ne-au dat biruinţă asupra vrăjmaşilor noştri". Fericitul Teodor le-a răspuns: „Zeii voştri nu sunt zei, ci idoli, făcuţi din lemn, care după puţină vreme o să putrezească. Deci, cum idolii pot să fie zei, când sunt neînsufleţiţi şi nesimţitori? Voi singuri vedeţi şi nu vreţi să înţelegeţi, că idolii voştri nu au suflet nici suflare, nici vreo simţire, căci nu mănâncă, nu beau, nu vorbesc şi nici nu umblă. Deci, cum sunt zei? Însă este un Dumnezeu adevărat, nezidit de nimeni, mai înainte de veci şi în care cred creştinii, ai Cărui robi suntem, eu şi fiul meu, botezându-ne în numele Aceluia. El a făcut cerul şi pământul, soarele, luna şi stelele şi toate cele văzute în cer şi pe pământ. Acela şi pe om l-a făcut, i-a dat să vieţuiască şi să stăpânească toate cele de sub cer şi l-a împodobit cu înţelegere, ca să cunoască pe Dumnezeu, Care l-a zidit. Aceluia se cuvine să-i slujească cu credinţă, înălţându-i laudă şi mulţumită şi păzind poruncile Lui. Dar zeii voştri ce au făcut? Nimic. Ei înşişi sunt făcuţi de mână omenească şi de unealtă de fier; sunt locuinţe diavoleşti, căci aceia locuiesc în idolii voştri şi se cinstesc de voi ca nişte zei. Deci, nu voi da diavolilor pe fiul meu!"

Trimişii, întorcându-se, au spus mai marilor şi poporului toate cuvintele lui Teodor. Dar nebunii Kievului, umplându-se de mânie, au alergat la curtea lui Teodor, strigând şi chiuind, au dărâmat poarta curţii şi uşile casei şi au început a le tăia cu securile. Fericitul Teodor cu fiul său, văzând acestea, au alergat în foişorul ce era pe stâlp şi, ridicând ochii în sus şi înălţând mâinile, s-au rugat Domnului Hristos. Aceia, văzându-i, strigau cu mânie: „Dă-ne pe fiul tău, ca să-l jertfim zeilor noştri!" Fericitul Teodor le-a zis: „De sunt vii zeii voştri, să trimită pe unul dintr-înşii şi să-l ia ei înşişi pe fiul meu, iar vouă ce vă trebuie el?" Kievenii, răcnind, au săpat foişorul pe dedesubt şi zidirea a căzut şi au ucis pe robii lui Hristos.

Astfel au pătimit pentru Hristos, Teodor Neamţul şi fiul său Ioan. Ei au fost cei dintâi mucenici pe pământul Rusiei, al căror sfânt sânge, ca o sămânţă bună, degrabă a crescut şi a dat rod mult. Pentru că, nu după mulţi ani, cu sfintele lor rugăciuni, Vladimir, marele domn, a primit Sfântul Botez. De atunci tot pământul Rusiei s-a luminat cu credinţă şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, PĂTIMIREA SFÂNTULUI MUCENIC SERAPION

Acest bărbat dreptcredincios şi îmbunătăţit a trăit pe vremea împăratului Sevir. El, fiind prins de boierul Achivila şi întrebându-se de ce credinţă este, a mărturisit cu îndrăzneală, preamărind pe adevăratul Dumnezeu. Deci, pentru aceea a fost muncit cu diferite munci. După aceea, aruncându-l în foc, mucenicul şi-a dat obştescul sfârşit.

LUNA IULIE

ZIUA A TREISPREZECEA

SOBORUL SFÂNTULUI ARHANGHEL GAVRIIL

Pe binevestitorul mântuirii noastre, pe marele slujitor al lui Dumnezeu, pe trimisul cel purtător de bucurie la Preacurata Fecioară Maria, pe Arhanghelul Gavriil, se cuvine să-l lăudăm cu cântări. Această sărbătoare se prăznuieşte de două ori; întâiul sobor al acestuia se prăznuieşte a doua zi după Buna Vestire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, adică la 21 martie, iar acum, cu acelaşi sobor al lui se înnoieşte Sfânta Biserică şi iarăşi se pomenesc arătările lui cele minunate care s-au făcut prin dumnezeiasca poruncă.

Acesta l-a învăţat pe Moise în pustie scrierea cărţilor, spunându-i lui începutul facerii lumii, zidirea lui Adam - omul cel dintâi, viaţa aceluia şi a celor ce au fost după dânsul. L-a învăţat a scrie despre neamurile cele de mai înainte, despre potop şi despre despărţirea neamurilor. L-a mai povăţuit pe el să înţeleagă rânduiala corpurilor cereşti, stihiile, aritmetica, geometria şi toată înţelepciunea. Acesta a tâlmăcit Proorocului Daniil vedeniile cele minunate, care erau să fie mai pe urmă pentru împăraţi şi împărăţii, şi care se închipuiau prin diferite fiare. I-a mai spus lui despre eliberarea poporului lui Dumnezeu din robia Babilonului şi despre vremea venirii celei dintâi în lume a lui Hristos, prin întruparea cea din Preasfânta Fecioară.

Acesta s-a arătat sfintei şi dreptei Ana, care se tânguia pentru nerodirea sa între pomii cei din grădină şi cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu, şi a zis către dânsa: „Ano, Ano, rugăciunile şi suspinurile tale au străbătut norii şi s-au auzit, iar lacrimile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu. Deci, vei zămisli şi vei naşte pe fiica cea preaslăvită, prin care se vor binecuvânta toate seminţiile pământului. Numele ei va fi Maria şi prin ea se va da mântuirea lumii". Asemenea s-a arătat Sfântului şi dreptului Ioachim, care

postea în pustie. Sfântul Arhanghel Gavriil, arătându-se şi acestuia, i-a spus acelaşi lucru ca şi Sfintei Ana, că vor naşte pe fiica cea mai aleasă din veci, adică pe Maica lui Mesia, Care avea să vină spre mântuirea neamului omenesc.

Sfântul Arhanghel Gavriil a fost păzitorul Preasfintei Fecioare Maria când se afla în biserică. El o hrănea, aducându-i hrana cea de toate zilele. Tot el s-a arătat Sfântului Zaharia arhiereul, stând de-a dreapta lui în timpul cădirii altarului, şi i-a binevestit dezlegarea nerodirii Elisabetei, femeia lui cea îmbătrânită de zile multe, şi naşterea Sfântului Ioan Înaintemergătorul Domnului, şi a legat cu amuţire limba celuia ce nu credea, până la vremea împlinirii cuvintelor sale.

Acest înaintestătător al Domnului, trimiţându-se de Dumnezeu în Nazaret, a stat înaintea Preasfintei Fecioare, care era logodită cu bătrânul Iosif, şi i-a binevestit ei zămislirea Fiului lui Dumnezeu, prin umbrirea şi lucrarea Sfântului Duh. Acesta i s-a arătat şi lui Iosif în vis, încredinţându-l despre Fecioara cea neispitită de nuntă, cum că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt.

Când S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleem, Gavriil, acest înger al Domnului, s-a arătat noaptea păstorilor care păzeau turmele împrejurul Betleemului, şi le-a zis: *Vă binevestesc o bucurie mare, căci astăzi s-a născut Mântuitorul lumii!* Apoi îndată au cântat cu mulţimea oştilor cereşti: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace; între oameni, bunăvoire!* Despre acest înger se mai povesteşte că s-a arătat Mântuitorului Hristos, mai înainte de patima Lui cea de bună voie, pe când se ruga în grădină. Numele acesta de Gavriil se tâlcuieşte puterea lui Dumnezeu; de aceea şi Gavriil, arătându-i-se Domnului nostru Iisus Hristos, Îl întărea, ca cel ce are pe lângă alte slujiri ale sale şi aceasta: a întări pe cei ce sunt în nevoinţe.

Deci şi Domnul nostru, fiind în nevoinţe şi rugându-se mai fierbinte, avea trebuinţă de întărire. Acest înger s-a arătat femeilor mironosiţe şezând pe piatra mormântului şi spunându-le despre Învierea cea din mormânt a lui Hristos; pentru că cel ce a fost binevestitor al zămislirii şi al Naşterii Domnului, tot acela s-a arătat şi vestitor al Învierii Lui. Acesta, arătându-se şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe când se ruga în Muntele Eleonului, i-a spus despre apropierea cinstitei ei adormiri şi de mutarea ei de la cele pământeşti la cele cereşti; şi, ca încredinţare, i-a dat ei o stâlpare purtătoare de lumină.

Aceste multe arătări ale Arhanghelului Gavriil, povestite atât din Legea cea veche cât şi din cea nouă, pomenindu-le Sfânta

noastră Biserică şi ştiind mijlocirea cea neîncetată a acestuia către Dumnezeu pentru neamul omenesc, acum îi aduce prăznuire sobornicească. Iar aceasta o face ca poporul lui Dumnezeu să se deştepte spre osârdie, ca totdeauna să alerge cu căldură spre apărarea şi ajutorul mijlocitorului cel atât de mare şi binefăcătorul neamului omenesc, ca să ia, cu rugăciunile lui, iertare de păcate de la Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Notă - Despre Sfântul Arhanghel Gavriil, vezi cuvântul mai pe larg în 26 ale lunii martie, în care zi se săvârşeşte întâiul lui sobor. Dar pentru care pricină s-a aşezat acest al doilea sobor? De aceasta nu se ştie, negăsindu-se nimic în scripturile vechi bisericeşti. Se pare însă că atunci când în Constantinopol şi în celelalte ţări greceşti s-au zidit biserici prin diferite locuri în numele acestui Sfânt Arhanghel, tot de atunci şi prăznuirea soborului său cel pus la 40 de zile după Buna Vestire, s-a mutat la această zi a lunii, deoarece atunci vremea marelui post opreşte prăznuirea cea cu dezlegare la toate; iar acum se poate să se săvârşească aceasta mai cu libertate. Precum şi pomenirea Sfântului Ioan Gură de Aur, care a murit în 14 zile ale lunii septembrie, în ziua Înălţării Cinstitei Cruci, pentru praznicul şi postul ce se ţine în acea zi, s-a mutat la 13 ale lunii noiembrie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL IULIAN, EPISCOPUL CHENOMANIEI, DIN GALIA

Sfântul Iulian – care a vieţuit în timpul Sfinţilor Apostoli şi care se pare unora că este Simon stricatul, şi despre care se pomeneşte în Evanghelie, deoarece din Sfântul Botez şi-a schimbat numele din Simon în Iulian – a fost numit episcop de Sfântul şi marele Apostol Petru. El a fost trimis de dânsul în Galia, să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu. Deci, mergând în cetatea Chenomaniei, a fost într-însa mai întâi apostol, după cum a fost şi Sfântul Dionisie Areopagitul, episcop al parisianilor. Că în aceiaşi ani, amândoi puneau temeliile sfintei credinţe în ţările acelea şi zideau biserici lui Hristos, ostenindu-se apostoleşte întru bunavestire şi îngrijindu-se de mântuirea sufletelor omeneşti.

Propovăduirea cea nouă, care se grăia necredincioşilor chenomanieni prin gura Sfântului Iulian, era unora sminteală, iar altora spre râs şi batjocură. Dar când au văzut şi minunile care se făceau în numele Mântuitorului Hristos, toţi au început a se

încredinţa de aceasta. Căci prin mâinile propovăduitorului lui Dumnezeu se săvârşeau multe minuni; diavolii se izgoneau, stricaţii se curăţeau, orbii se luminau şi toate bolile se tămăduiau. Deci, cele ce le spunea cu gura despre adevăratul Dumnezeu, pe acelea le întărea cu minunatele lui tămăduiri, chemând spre cei bolnavi numele lui Hristos. Căci, însemnându-i pe dânşii cu semnul Sfintei Cruci, le tămăduia trupurile, şi împreună le tămăduia şi sufletele, încredinţându-i despre Iisus Hristos şi luminându-i prin Sfântul Botez. Sfântul avea de la început locuinţa sa într-o casă mică, care era înaintea cetăţii; deci, au început a veni la dânsul mulţi din cei nou luminaţi, pentru învăţătură, iar necredincioşii pentru tămăduiri, care, câştigând îndoită tămăduire, se adăugau la numărul credincioşilor.

Dar, de vreme ce locul acela în care petrecea sfântul era fără de apă şi toţi cei ce veneau la dânsul şi zăboveau pe lângă el aveau mare nevoie de apă – căci apa se aducea de departe –, omul lui Dumnezeu, cu bărbaţii ce veniseră la dânsul, ieşind la o pădurice mică aproape de chilia lui, a înfipt toiagul său în pământ şi s-a rugat lui Dumnezeu în auzul tuturor, zicând: „Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai izvorât în pustie apă din piatra cea vârtoasă poporului Tău celui însetat, caută şi spre noi robii Tăi şi ne deschide vistieria milostivirii Tale şi porunceşte ca să curgă izvor de ape vii din acest pământ uscat, ca să cunoască cei ce stau de faţă, că Tu eşti adevăratul Dumnezeu, Care ai trimis în lume pe Fiul Tău, ca să ducă pe cei ce cred în Tine la Pământul Făgăduinţei".

Astfel rugându-se, credincioşii ziceau: "Amin". Atunci, îndată a curs izvor de apă din locul acela în care era înfipt toiagul; şi astfel s-a arătat popoarelor atotputernicia lui Dumnezeu, credinţa şi îndrăzneala cea mare a Sfântului către Dumnezeu. Atunci, credincioşii s-au întărit în credinţă, iar necredincioşii, căzând la picioarele omului lui Dumnezeu, cereau Sfântul Botez. Deci, sfântul îi boteza pe dânşii în apa izvorului aceluia şi astfel, din zi în zi, creştea şi se înmulţea Biserica lui Hristos.

Sfântul Episcop Iulian preamărindu-se cu minunile, mai marele cetăţii aceleia, cu numele Defensor, a voit să-l vadă pe omul lui Dumnezeu; deci a trimis cu cinste să-l cheme pe el la sine. Mergând sfântul la acel boier, când s-a apropiat de casa lui a văzut pe un orb şezând lângă poartă şi cerând milostenie. El, milostivindu-se spre dânsul, a chemat numele lui Iisus Hristos şi, însemnându-l cu semnul Sfintei Cruci pe ochi, l-a făcut pe orb să vadă. Cel tămăduit s-a bucurat foarte mult, iar cei ce se întâmplaseră să fie acolo s-au mirat mult şi îndată au înştiinţat pe

mai marele cetăţii de sosirea lui. Drept aceea, sârguindu-se, a ieşit să întâmpine pe sfânt şi să vadă şi pe orbul cel luminat.

Văzându-i pe amândoi, mai întâi s-a închinat propovăduitorului lui Dumnezeu şi, ducându-l în casa sa, a căzut la picioarele sfântului, rugându-l cu smerenie să-l povăţuiască pe el cum ar putea să câştige viaţa cea veşnică. Sfântul Iulian, întinzând apostoleşte propovăduirea, a învăţat din destul pe mai marele cetăţii şi pe toţi casnicii lui cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi a sfintei credinţe. Apoi le-a poruncit să postească, învăţându-i spre Botez.

După puţine zile, el a botezat pe mai marele cetăţii împreună cu tot neamul său; iar acela a dat casa sa sfântului, ca să o prefacă în biserică şi i-a dăruit şi averi îndestulate spre toate trebuinţele bisericeşti. Asemenea şi o parte din cetăţenii mai de seamă, urmând pe mai marele cetăţii, au primit sfânta credinţă în Hristos şi s-au botezat. Ei au făcut multe dăruiri din averile lor arhiereului lui Dumnezeu; iar el a făcut o biserică aleasă şi a înfrumuseţat-o cu multe podoabe. Poporul se aduna în toate zilele în biserică şi se învăţa de la dânsul, încredinţându-se din minunile ce le făcea, şi se lumina prin Sfântul Botez, pentru că sfântul avea atâta putere de la Dumnezeu, încât învia şi morţii.

În cetate era un bărbat vestit, anume Anastasie, care nu primise încă sfânta credinţă, ci tot se mai ţinea de închinarea idolilor. El avea un fiu iubit care, îmbolnăvindu-se greu, a murit. Tatăl său, umplându-se de mare jale şi întristare din pricina morţii fiului său, a alergat la Arhiereul Iulian, văitându-se cu tânguire şi zicând: „Iuliane, slujitorul lui Dumnezeu, care Îl propovăduieşti pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, te jur pe tine cu acelaşi Hristos Dumnezeu pe care Îl propovăduieşti, de poţi, înviază pe fiul meu!" Sfântul a zis către dânsul: „Anastasie, de vei crede în Cel propovăduit de mine, vei avea pe fiul tău viu şi tu însuţi vei câştiga viaţa cea veşnică". Atunci Anastasie se făgăduia cu jurământ, zicând: „De voi vedea pe fiul meu viu, voi mărturisi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu; iar de idoli mă voi lepăda cu totul!"

Deci, sculându-se Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, cu clerul său, a mers cu Anastasie la casa lui, în care zăcea trupul copilului celui mort şi, văzând pe mulţi plângându-l şi tânguindu-se cu strigare mare, a poruncit să fie tăcere. Atunci toţi şi-au întors ochii spre dânsul, zicând în sine: „Ce voieşte acesta să facă trupului celui mort?" Iulian, făcătorul de minuni, apropiindu-se de pat, a luat de mână pe cel mort şi, ridicându-şi ochii la cer, s-a rugat zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Care ai înviat pe fiul văduvei din cetatea Nain şi pe Lazăr, cel de patru zile şi împuţit, l-ai chemat cu

cuvântul puterii tale din morţi, porunceşte şi acestuia, ca să învieze din morţi, ca, prin acesta, să învieze mulţi cu sufletele. Deci, crezând în Tine, să cunoască cei ce stau de faţă că Tu eşti Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Care a mântuit lumea prin porunca Tatălui şi Căruia Îi dăm prin Tine vrednică mulţumire în vecii nesfârşiţi". La aceasta clericii au răspuns "Amin".

Atunci copilul, deşteptându-se ca din somn, s-a sculat viu şi sănătos. Văzând toţi aceasta, s-au înspăimântat şi s-au mirat foarte tare. De atunci s-a făcut bucurie negrăită casei lui Anastasie şi toţi preamăreau pe Unul, adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, şi au crezut în El. Asemenea au crezut toţi cei ce au văzut şi au auzit aceasta şi s-au botezat.

După câtăva vreme, Domnul Hristos a binevoit să facă şi altă minune prin plăcutul Său Iulian, şi întru slava preasfântului Său nume. Odată, Iulian, ieşind cu clerul din cetate ca să treacă prin hotarele Chenomaniei căutând sufletele omeneşti cele pierdute, a văzut ducând la cimitirul păgânilor, spre îngropare, pe un tânăr mort. Acela era singurul fiu al unui oarecare boier, cu numele Iovinian, şi mult popor urma mortului acela. Sfântul Iulian, venind la dânşii, a poruncit celor ce-l duceau să stea şi, făcând semn cu mâna spre popor ca să tacă, a zis cu glas mare către tatăl celui mort: „Ioviniane, Hristos, pe care eu Îl propovăduiesc şi Care S-a făcut om pentru oameni, a înviat din morţi, a izgonit pe diavoli cu cuvântul şi toate câte a voit a făcut vieţuind cu oamenii, ca să-Şi arate puterea dumnezeirii Sale. De vei crede în acel Dumnezeu cu toată inima ta şi de te vei boteza, vei avea bucurie de mântuire şi de învierea fiului tău".

Atunci Iovinian şi tot poporul cu dânsul, căzând la picioarele sfântului, cerea milă să învieze pe cel mort. Iovinian zicea cu lacrimi: „Sfinte Iuliane, mare slujitor al lui Dumnezeu, de-mi vei învia pe unul născut fiul meu, care era lumina ochilor mei şi bucuria vieţii mele, nu numai eu voi mărturisi pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, ci şi tot poporul acesta, lepădându-şi zeii, va primi cu osârdie credinţa cea propovăduită de tine".

Dumnezeiescul arhiereu, cel plin de darul facerii de minuni, plecându-şi genunchii la rugăciune, înălţându-şi ochii şi ridicându-şi mâinile spre cer, s-a rugat către Domnul în auzul tuturor, zicând: „Stăpâne Atotputernice, Doamne, Iisuse Hristoase, Care eşti pretutindeni şi Care ai binevoit a Te face om pentru mântuirea noastră, Cel ce ai petrecut cu oamenii pe pământ şi prin semnul Sfintei Tale Cruci ai alungat moartea din neamul omenesc, porunceşte să învieze tânărul acesta, şi cu puterea Ta, cea atât de mare, să se

întărească credinţa celor ce cred în Tine; iar inimile necredincioşilor să se supună Ţie, Unul născut Fiul lui Dumnezeu, pe Care, cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, Îl mărturisim că împărăţeşte în vecii vecilor". Cei ce stăteau de faţă au zis "Amin".

Atunci, îndată s-a sculat mortul de pe patul pe care era purtat şi toţi s-au mirat cu spaimă de acea minune. Tânărul care a înviat, a început a striga cu glas mare: „Cu adevărat, mare este Dumnezeul creştinilor pe Care Îl propovăduieşte Iulian, robul Lui." Iar către tatăl său a zis: „Cu adevărat, până acum rătăceam, neştiind pe adevăratul Dumnezeu; căci zeii care se cinsteau de noi sunt adevărat idoli, pentru că i-am văzut în iad, şi am cunoscut că nu au odihnă în cumplitele şi neîncetatele lor munci". Deci, toţi au început a striga cu glas mare şi a slăvi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. El, învăţându-se de Sfântul Iulian, a primit Sfântul Botez împreună cu Iovinian, tatăl său. Astfel, păstorul cel bun căutând oile cele rătăcite, s-a dus în cale şi mulţi din popor, urmând după dânsul, doreau să se îndulcească din cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu şi să vadă minunile Lui.

Sfântul Iulian, apropiindu-se de satul care se numea Procliac, şi înnoptându-se, a intrat în sat vrând să se odihnească într-însul. Dar, de vreme ce în acel ceas murise un copil mic al stăpânului acelui sat, se auzea de departe tânguirea din casa lui. Deci sfântul a intrat acolo, aducându-şi aminte de cuvintele ecclesiastului: *Mai bine este a merge în casa tânguirii, decât a merge în casa unde este veselie.* Şi i s-a dat lui o cămară deosebită pentru odihna cea de noapte, iar el a poruncit să aducă la dânsul pe copilul cel mort. Închizându-se în odaie, a petrecut în rugăciune până la ieşirea luceafărului, şi astfel, cu rugăciunile lui, a înviat copilul şi l-a dat părinţilor viu şi sănătos, schimbând plângerea lor în bucurie. După ce s-a făcut ziuă, a străbătut vestea prin tot satul de minunea aceea şi toţi s-au adunat în casa stăpânului, ca să vadă pe cel înviat şi pe cel ce l-a înviat.

Deci, văzând pe Iulian, făcătorul de minuni, au dus la dânsul pe neputincioşii lor; iar el, rugându-se pentru toţi şi binecuvântându-i, i-a făcut sănătoşi. Atunci, întreg satul acela a primit sfânta credinţă în Hristos şi s-au luminat cu Sfântul Botez. Pe copilul cel înviat, părinţii săi l-au făgăduit lui Dumnezeu, împreună cu satul acela, care era să fie moştenirea copilului, ca, venind el în vârstă, să se rânduiască spre slujba bisericească, iar satul să fie de obşte pentru venitul bisericii.

Sfântul Iulian, plecând de acolo şi apropiindu-se de alt sat numit Ruiliac, ce era lângă râul Lida, l-au întâmpinat pe el nişte

trimişi ai stăpânului acelui sat, rugându-l să vie la dânşii. Căci fiica stăpânului, fiind îndrăcită, se muncea foarte mult cu necuratul duh, astfel că şi mâhnirea părinţilor şi prietenilor era mare din pricina aceea. Deci, arhiereul lui Hristos a mers cu sârguinţă acolo şi, izgonind pe diavolul din fecioara aceea, pe părinţii ei i-a adus la credinţa lui Hristos, iar idolii lor i-a sfărâmat şi a zidit o biserică. El a zăbovit la dânşii până ce pe toţi din satul acela şi pe cei dimprejur i-a luminat cu Sfântul Botez.

De acolo, Sfântul Iulian s-a dus la un alt sat, ce se numea Artina. Acolo era o mare capişte idolească şi un idol vestit al necuratului Joe, în care locuia un diavol şi înşela cu multe năluciri pe oamenii cei rătăciţi. Auzind cei ce trăiau în satul acela că episcopul creştinilor vine la dânşii, s-au adunat întru puterea lor, nevrând să-l lase pe el la dânşii. Ei se temeau să nu facă zeului lor, ceea ce a făcut zeilor de prin celelalte sate, sfărâmându-i pe aceia ca praful. Deci, când arhiereul lui Dumnezeu a venit la dânşii, strigau împotriva lui cu mânie, zicând: „Să se ucidă ca un răzvrătit al obiceiurilor celor vechi, părinteşti". Iar alţii strigau: „Să se ardă ca un vrăjitor, amăgitor şi vrăjmaş al zeilor noştri". Ei se mâniau asupra lui, dar nu puteau să-i facă nici un rău, căci dreapta Celui Preaînalt îl apăra.

Deci, Sfântul Iulian, înarmându-se cu zaua cea nevăzută a puterii lui Dumnezeu şi cu arma trecând ca un viteaz ostaş fără de temere prin mijlocul tulburării poporului, a intrat în capiştea idolească, unde, chemând numele Celui Atotputernic, a poruncit idolilor să cadă şi diavolului să iasă de acolo. Atunci idolul îndată a căzut la pământ şi s-a sfărâmat în bucăţi; iar din idolul cel sfărâmat a ieşit diavolul la vederea ochilor, în asemănare de balaur mare şi înfricoşat, care, scoţând foc de pucioasă din gură şi repezindu-se spre slujitorii săi - pentru că intrase în capiştea aceea mult popor necredincios -, a început a-i ucide pe dânşii şi a-i omorî.

Poporul, neavând unde să fugă de mânia şi de otrava balaurului, a început a striga către Sfântul Iulian, cerând ajutor, ca să-i izbăvească pe ei din primejdia aceea. Sfântul Iulian, slujitorul lui Dumnezeu, întinzându-şi dreapta spre balaur şi cu semnul Sfintei Cruci, ca şi cu un toiag de fier, bătându-l pe acela şi gonindu-l, a poruncit diavolului celui văzut ca, încetând a vătăma pe oameni, să se ducă în adâncul pierzării sale. Deci, fugind balaurul din capişte, s-a făcut nevăzut.

Atunci poporul necredincioşilor, cunoscându-şi rătăcirea lor, striga către Episcopul Iulian: „Robule al Dumnezeului Celui adevărat, mântuieşte-ne pe noi!" Sfântul Iulian, învăţându-i pe

dânşii din destul, pe toţi i-a adus la cunoştinţa lui Hristos; pentru că toţi au primit cu osârdie sfânta credinţă şi s-au botezat. Capiştea aceea îndată au risipit-o, iar în locul ei au zidit o biserică, întru slava lui Hristos Dumnezeu şi toţi idolii ce se mai aflau pe aiurea i-au sfărâmat. Deci, s-a făcut mare bucurie în ţara aceea, pentru izbăvirea din înşelăciunea idolească, astfel că păstorul cel ales, înconjurând hotarele păstoriei sale, a adus la păşunea cea duhovnicească oile cele cuvântătoare. El i-a scos din gura lupului cel din iad pe toţi aceia, fără numai puţini au rămas în partea celor pieriţi, care nu s-au lăsat de înşelăciunea cea mai dinainte.

Auzind Defensor, cel mai înainte pomenit, de toate cele făcute, adică cum arhiereul lui Dumnezeu, Iulian, a luminat hotarele Chenomaniei, făcând minuni multe cu darul lui Hristos, se bucura de aceasta foarte mult şi slăvea pe Hristos Dumnezeu. Sculându-se el odată, s-a dus la Sfântul Iulian şi, cu dragoste sărutându-l, l-a rugat să vină în satul său, unde avea o casă aleasă şi avere multă. El l-a chemat acolo pentru a izgoni îndrăcirile idoleşti, bucurându-se duhovniceşte şi făcând cu veselie ospătare trupească întru slava lui Dumnezeu, mulţumind bunătăţii Sale celei iubitoare de oameni. Iulian, plăcutul lui Dumnezeu cel ce pretutindeni căuta mântuirea sufletelor omeneşti, nu s-a lepădat de rugămintea lui Defensor şi a mers cu dânsul în satul lui.

Mergând el, a aflat pe un prunc tăvălindu-se în cale, pe lângă care se încolăcise un balaur mare, cu coada legându-i picioarele ca şi cu o funie; astfel că tot trupul copilului era încins împrejur şi toţi s-au temut văzând aceea. Dar Iulian, omul lui Dumnezeu, mergând aproape de el, s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit prin Crucea Ta neamul omenesc cel căzut din rai prin amăgirea şarpelui, izbăveşte şi acum această zidire a Ta, de balaurul care a legat-o pe dânsa, ca să cunoască cei ce stau de faţă că Tu eşti păzitorul tuturor celor ce nădăjduiesc spre Tine". Atunci balaurul îndată a crăpat în două şi a murit, iar copilul, scuturându-se de el, s-a sculat sănătos şi toţi au slăvit pe Dumnezeu.

Apropiindu-se de satul unde voiau să meargă, le-a ieşit mult popor întru întâmpinare; iar doi îndrăciţi au strigat către sfântul, cerând ajutor. El îndată a chemat numele lui Hristos şi a izgonit dintr-înşii necuratele duhuri. Apoi, acei oameni care au câştigat izbăvire şi toţi necredincioşii, câţi se aflau acolo, au crezut în Hristos. Sfântul Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, a fost primit în satul acela cu cinste şi cu dragoste şi au făcut ospăţ mare, nu numai trupesc, ci şi duhovnicesc; pentru că toate cuvintele lor erau pentru slava şi puterea lui Hristos şi pentru pierderea diavolilor celor biruiţi şi ruşinaţi.

După ce a făcut acel ospăţ întru slava lui Dumnezeu, Defensor a arătat sfântului episcop toate vistieriile sale şi-l ruga să-şi ia pentru sine cât va voi. Dar Sfântul Iulian n-a voit să ia nimic, nici aur, nici argint, ci căuta mântuirea sufletelor omeneşti, care este mai scumpă decât toate vistieriile. Drept aceea, învăţându-i din destul cu cuvintele cele de Dumnezeu insuflate, atât pe dregător, cât şi casa lui, şi tot satul, câţi i-a aflat nebotezaţi, i-a botezat şi, întărindu-i în credinţă, s-a dus în cetate la casa sa. Intrând el în cetate, legaţii ce erau în temniţa cea de lângă porţile cetăţii, văzând pe sfântul prin ferestruie, au strigat către dânsul cu glas mare, cerând izbăvire din legături. Iar el, fiind milostiv şi părinte iubitor de oameni, s-a umilit de dânşii şi nu s-a dus mai întâi la casa sa, ci a mers la acei judecători, cărora le era încredinţată rânduiala cetăţii, şi i-a rugat, ca, cu prilejul venirii lui pe acolo, să lase în libertate pe cei legaţi. Dar aceia, fiind tari la inimă, n-au ascultat rugămintea episcopului, iar el a plecat de la ei mâhnit.

Mergând el la biserică, a făcut lui Dumnezeu cântare de mulţumire şi de rugăciune, pentru că i-a ajutat să câştige atât de multe suflete. După aceea a mers acasă la dregător, unde i-au dat să mănânce; dar sfântul nu voia să guste, fiind mâhnit pentru cei legaţi. Domnul, Care face voia celor ce se tem de El, a trimis pe îngerul Său şi a deschis uşile temniţei, sfărâmând toate legăturile, iar pe cei legaţi i-a lăsat liberi. Aceia, ieşind din temniţă, mergeau prin mijlocul cetăţii către casa arhiereului, neobservându-i nimeni, nici zicându-le cineva ceva împotrivă, pentru că toţi vedeau, că nu erau dezlegaţi din legături şi liberaţi din temniţă de mână omenească, ci cu puterea lui Dumnezeu. Văzându-i Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, venind la dânsul, s-a umplut de multă bucurie şi i-a făcut pe ei părtaşi ai mesei sale; deci, ospătându-i din destul cu bucate trupeşti şi duhovniceşti, i-a trimis pe fiecare la locul său.

Sfântul Iulian a petrecut pe scaunul său mulţi ani ca episcop, conducând bine Biserica oilor celor cuvântătoare, cea luminată din nou, hrănind-o cu păşunea cea duhovnicească. Ostenindu-se el apostoleşte întru bunăvestirea lui Hristos, s-a apropiat de cinstitul său sfârşit, izgonind din hotarele Chenomaniei închinarea de idoli şi slujbele diavoleşti, ajungând până la adânci bătrâneţi. Înainte cu câteva zile de sfârşitul său, a ieşit din cetate la un sat, care era moşie bisericească, şi acolo s-a îmbolnăvit. Deci, auzindu-se în cetate de boala lui, clericii s-au adunat la dânsul şi mulţi din cetăţenii cei mai cucernici, câţi aveau dragoste duhovnicească către dânsul. Iar el, învăţându-i multe pe toţi, le-a poruncit ca, după

moartea lui, să-l aleagă episcop al lor pe preotul Turevie, care s-a ostenit cu dânsul împreună pentru mântuirea sufletelor omeneşti. Apoi, dând tuturor cea de pe urmă sărutare, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu.

La sfântul său sfârşit s-a întâmplat să nu fie Defensor, boierul, fiindcă în acea vreme nu se afla în cetate, ci era dus în satul său cel depărtat. Însă i s-a descoperit lui despre aceasta, astfel: în ziua în care a murit sfântul, Defensor, prânzind cu prietenii în casa sa, i s-au deschis ochii cei sufleteşti şi a văzut pe Sfântul Iulian îmbrăcat arhiereşte, împreună cu trei diaconi care purtau lumini, intrând la dânsul şi dându-i binecuvântare; iar diaconii au pus pe masă cele trei lumini şi s-au dus. Defensor a zis către cei ce şedeau cu dânsul: „Vedeţi voi slava pe care o văd eu?" Aceia i-au răspuns că nu văd nimic. Atunci, el le-a zis: „Au n-aţi văzut pe părintele nostru Iulian, care ne-a arătat atâtea bunătăţi şi a făcut atâtea minuni? Iată acesta a intrat acum aici la noi cu trei diaconi şi cu trei lumini şi, privind cu faţa luminată şi zâmbind, ne-a binecuvântat; apoi, lăsând luminile înaintea noastră, a ieşit. Eu socotesc din acestea, că el acum a murit, pentru că noi am auzit de boala lui".

Defensor, zicând acestea, îndată s-a sculat şi s-a dus degrabă la cetate şi în satul acela în care a murit sfântul; şi, aflându-l pe el odihnit întru Domnul, a plâns mult. Asemenea şi tot poporul a vărsat multe lacrimi după părintele şi păstorul lor. El, punând în caretă cinstitele lui moaşte, le-a dus în cetate. Când a ajuns aproape de cetate la râul numit Sarta, ce este foarte adânc şi peste care se trecea pe pod, mai înainte de a se sui ei pe pod, caii, care trăgeau careta cu trupul sfântului, îndreptându-se cu mână nevăzută, s-au repezit spre râu şi mergeau pe apă ca pe uscat, neudându-şi picioarele. Astfel au trecut pe celălalt mal, încât toţi s-au spăimântat de acea minune preaslăvită; pentru că Sfântul Iulian, nu numai în viaţă a făcut minuni, ci şi după moarte.

Sfântul lui trup fiind dus cu slavă în cetate, toţi alergau spre întâmpinarea sfintelor lui moaşte. În acea vreme, o femeie, scăldând pruncul său într-un vas de aramă, a pus puţin foc sub vasul acela, ca să se încălzească apa. Dar, văzând că poporul ducea pe sfântul şi mulţi erau cu lumânări aprinse, cu tămâieri şi cu cântări de laude, a căutat cu mintea spre acela şi aprinzându-se de dragoste duhovnicească, a lăsat pruncul în scăldătoare şi a alergat la acea slăvită petrecere a cinstitului trup al plăcutului lui Dumnezeu, ca să se uite mai bine. Deci, a zăbovit puţin până ce a trecut de casa ei. Apoi şi-a adus aminte de scăldătoarea pruncului şi, întorcându-se degrabă la el, a văzut focul de sub vasul acela

foarte aprins, iar scăldătoarea înfierbântată. Deci ea a strigat de spaimă şi, apucând degrabă vasul de pe foc şi vărsând apa cea fiebinte, a găsit pruncul viu şi sănătos, nevătămat deloc. Această minune au văzut-o mulţi din cei ce se întâmplaseră acolo şi toţi s-au încredinţat că pruncul a fost păzit cu rugăciunile sfântului. Ei au îngropat pe Arhiereul lui Hristos, Iulian, în biserica cea zidită de dânsul, pe locul unde mai înainte fusese casa boierului Defensor, acum dăruită sfântului. La mormântul lui se săvârşeau multe minuni, căci se dădeau tămăduiri la toate bolile, cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ GOLINDUHIA

Pe pământul Persiei, în împărăţia lui Hosroe cel bătrân, era o femeie tânără şi frumoasă, care se chema cu nume persan Golinduhia. Ea se trăgea din neam slăvit şi din boieri mari, fiind însoţită după un bărbat vestit, mai mare al vrăjitorilor. Această femeie, după trei ani ai însoţirii sale, înţelepţindu-se din dumnezeiasca luminare, a început a cunoaşte rătăcirea păgânătăţii persane şi cerceta care este credinţa cea dreaptă. Auzind de credinţa creştinească cea neîntinată, gândea în sine despre dânsa: „Oare aceasta este credinţa cea dreaptă sau alta?" Deci, dorea să se povăţuiască spre aceea şi să vină la cunoştinţa adevărului.

Petrecând ea multe zile într-o astfel de gândire, într-o noapte a avut în vis o vedenie: a văzut stând înaintea ei pe un înger luminos al lui Dumnezeu, care, luând-o, a dus-o într-un loc întunecos şi aprins, plin de mare frică şi de spaimă, unde se munceau mulţime de oameni. Ea a întrebat pe îngerul care o ducea: „Ce este locul acesta înfricoşat şi cine sunt cei ce sunt munciţi într-însul?" Iar îngerul a zis către dânsa: „Locul acesta este pedeapsa păcătoşilor şi a necredincioşilor şi într-însul sunt strămoşii tăi, care s-au închinat idolilor persani". Golinduhia se mâhnea de pierderea strămoşilor săi şi suspina. Apoi îngerul a dus-o în alt loc, unde era Raiul, locul de sălăşluire al drepţilor şi, printr-o uşă mică, i-a arătat o lumină mare ce era înăuntru. În acel loc dănţuiau mulţi bărbaţi şi femei cu bucurie nespusă.

Deci îngerul, arătându-i aceasta, a intrat prin uşa aceea. Golinduhia voia şi ea să intre în urma îngerului, dar n-a lăsat-o,

zicându-i: „Nu poţi să intri aici pentru că nu eşti creştină. Nimeni nu intră aici din cei ce nu au Sfântul Botez al Domnului nostru Iisus Hristos". Ea, deşteptându-se din somn, se mira cu spaimă de acea vedenie şi dorea foarte mult să se facă creştină, lepădând păgânătatea persană şi vrăjile bărbatului său. Ea se îngrijea cu gândul, cum s-ar putea învrednici de Sfântul Botez şi de aceea se ruga cu lacrimi către Dumnezeul creştinilor. Apoi, degrabă şi-a câştigat cererea sa, pentru că, povăţuindu-se de îngerul Domnului, a ieşit din casă, neştiind nimeni, şi s-a dus la un sfinţit slujitor al Domnului, care petrecea într-un loc ascuns, ca un înger în trup. Tot de acela s-a învăţat sfânta credinţă şi s-a botezat, punându-i numele la Sfântul Botez, Maria.

După primirea Sfântului Botez, ea s-a dus iarăşi la casa sa, dar, fiind logodită cu Hristos, nu s-a mai însoţit după lege cu bărbatul său cel necurat, nevrând să se întineze. Deci, petrecea în post şi rugăciune, precum o învăţase duhovnicescul părinte care a botezat-o. Ea petrecea nopţi întregi fără de somn, stând şi rugându-se Domnului, iar ziua tăcea, luând aminte la sine, nevoind să vorbească cu cei necredincioşi. Pe bărbatul său nu l-a lăsat nici să se apropie de ea, iar el se mira de o schimbare ca aceasta, nepricepând pricina. Deci, era în mare mâhnire pentru ea. El se mâhnea mai ales de împreunarea firii, pentru că nicidecum nu voia să se apropie de el. Deci, silindu-se spre obişnuita împreunare, cu amăgire şi rugăminte, cu îngrozire, cu bătaie şi cu sila, nimic nu sporea, pentru că era întărită de puterea nevăzută a lui Dumnezeu.

Cunoscând el că soţia lui este creştină, a plâns de ea, ca pentru o femeie pierdută, şi o îndemna cu lacrimi în tot chipul să se lepede de Hristos şi să fie cu dânsul pentru împreunarea însoţirii, precum a fost şi mai înainte. Dar n-a putut, căci ea era întărită în credinţă şi în dragostea lui Iisus Hristos. El mai făcea încă şi vrăji pentru ea, chemând în ajutor puterea diavolească, dar nici aşa nu a făcut nimic, pentru că diavolii nu îndrăzneau să se apropie de ea, văzând-o luminată de darul lui Hristos. Deci, s-a dus la împăratul Hosroe, spunându-i cu jale că femeia sa este creştină.

Atunci, împăratul a trimis la dânsa pe unul din sfetnicii săi ca s-o povăţuiască; dar şi acela s-a întors fără de ispravă. Împăratul n-a făcut numai o dată aceasta, ci de mai multe ori, deoarece trimitea la ea bărbaţi cinstiţi şi femei de neam bun, ca s-o îmbuneze şi s-o înduplece a se întoarce la credinţa ei de mai înainte şi astfel să petreacă cu bărbatul său; însă toate ostenelile erau zadarnice.

Odată împăratul a trimis la dânsa, zicându-i: „Dacă te vei lepăda de credinţa creştinească şi te vei întoarce la cea păgânească, împăratul te va lua de femeie şi vei fi împărăteasa lui". Sfânta a zis către cei ce veniseră la ea: „Vă întreb să-mi spuneţi un lucru. Dacă împăratul mă va lua ca să-i fiu femeia lui, el nu va muri? Va fi viu în veci? Dacă va fi fără de moarte în veci, atunci îl voi asculta". Cel ce venise i-a răspuns: „Nu este cu putinţă omului să fie fără de moarte, căci şi împăratul este om, deci va muri şi el!" Atunci sfânta a răspuns: „Eu nu voiesc să mă însoţesc cu împăratul cel muritor şi de puţină vreme, căci m-am însoţit cu Împăratul cel fără de moarte, cu Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce petrece în veci, pentru Care sunt gata a pătimi şi a muri". Întorcându-se, trimişii au spus împăratului cuvintele ei. Iar el, foarte mâniat, a poruncit să o lege cu lanţuri de fier peste tot trupul şi să o arunce într-o temniţă uitată şi părăsită. Acolo, de toţi să fie uitată ca o moartă.

Sfânta a petrecut în temniţa aceea 18 ani. În acei ani a murit împăratul Persiei, Hosroe cel bătrân, şi după el a urmat fiul său, Armisdas. Pe atunci grecii au avut ca împăraţi pe Iustin cel tânăr, pe Tiberie, al doilea cu acest nume, iar după ei au avut pe Mavrichie. În această vreme a venit în Persia un sol, bărbat cinstit, cu numele Aristobul, iubitor şi plăcut lui Dumnezeu, care, auzind de Sfânta Muceniţă Golinduhia (Maria) că şade în temniţă, a dorit s-o vadă şi să se învrednicească de binecuvântarea ei. Deci, a rugat pe împăratul Persiei să poruncească, ca să-l lase să meargă la dânsa în temniţă. Deci, câştigând învoială, a mers la sfânta, căreia i-a sărutat lanţurile cu care era legată pentru Hristos şi a luat o parte din acelea spre binecuvântarea sa. Întârziind bărbatul acela câtăva vreme în Persia, se ducea adeseori la sfânta, învăţând-o psalmii lui David. Mireasa lui Hristos, şezând în temniţă ca într-o cămară, cânta şi mulţumea lui Dumnezeu.

După plecarea lui Aristobul, împăratul Armisdas a dat pe sfânta vrăjitorilor, ca s-o muncească. Aceia o scoteau în toate zilele din temniţă şi o băteau, rănind-o fără milă. Însă a doua zi o găseau sănătoasă. Într-o vreme, de multe bătăi, i s-a crăpat pieptul în jumătate, pentru că o bătea pe pântece şi pe piept; iar a doua zi, fiind scoasă iarăşi la bătaie, s-a arătat cu trupul sănătos. Acest lucru văzându-l perşii care o priveau, s-au mirat şi au preamărit puterea lui Hristos. Deci, mulţi dintre ei s-au plecat la credinţa creştinească. Vrăjitorii care o munceau, se mâniau spre mieluşeaua lui Hristos ca fiarele. Deci, au aflat asupra ei alte munci, astfel: i-au ars capul cu jăratec, au pus-o într-un sac legat şi pecetluit şi după aceea au aruncat-o într-o groapă adâncă, ca să moară acolo.

Dar, cu dreapta cea puternică a lui Dumnezeu, Care îi păzea viaţa, a petrecut vie multe zile fără hrană şi fără băutură. Astfel fiind muncită muceniţa mai presus de fire multe zile, împăratul a porunmcit la nişte oameni ca s-o batjocorească, ducând-o într-o casă deosebită. Când acei oameni intrau în casă, nu găseau pe muceniţă pentru că era acoperită de Dumnezeu prin nevedere şi ochii lor întunecaţi nu puteau să vadă pe curata mireasă a lui Hristos. Plecând cei fără de ruşine, muceniţa se vedea iarăşi de către slujitorii ighemonului.

Deci, ducând-o iar la muncire, a răbdat fel de fel de pătimiri. După aceea au aruncat-o spre mâncare unui balaur mare şi înfricoşat, pe care îl ţineau şi-l hrăneau într-o peşteră adâncă. Dar Cel ce a închis gurile leilor, ca să nu mănânce pe Daniil cel aruncat în groapă, tot Acela a trimis pe îngerul Său şi a închis gura balaurului, ca să nu vatăme nici să se atingă de trupul cel mult chinuit al muceniţei. Ea a înfrânat mânia lui şi balaurul era înaintea ei ca un mieluşel blând, zăcând şi odihnindu-se lângă picioarele ei. Sfânta a petrecut cu balaurul în acea prăpastie patru luni. Balaurului i se arunca în toate zilele hrana cea rânduită, iar muceniţa petrecea vie fără de hrană şi fără băutură, tot ca mai înainte, ţinându-i viaţa, cu minuni, puterea lui Dumnezeu.

După mai multe zile, a flămânzit şi i s-a arătat ei îngerul Domnului, care s-a atins de gura ei, făcând semnul Sfintei Cruci şi zicându-i: „De acum nu vei mai flămânzi, nici vei mai înseta, afară numai când de voia ta vei pofti, ca să mănânci ceva puţin, arătându-te prin aceasta că încă eşti cu trup; dar aceea va fi întru a ta stăpânire". Acestea zicându-i, a scos-o din prăpastia aceea. Deci, păgânii păzind-o pe dânsa, iarăşi au prins-o şi mult s-au mirat că nu a mâncat-o balaurul. Ei se mai mirau cum ea a ieşit din groapă şi ziceau că a fermecat pe balaur cu vrăji creştineşti, ca să nu o mănânce şi a ieşit din groapă tot cu vrăji. Dar iarăşi ziceau: „Cât de puternică este vraja creştinească, încât a biruit vrăjile persane".

Împăratul, aflând că sfânta este vie, a poruncit s-o taie cu sabia. Dar, pe când o ducea la tăiere, îngerul Domnului a răpit-o pe ea din mâinile ostaşilor fărădelege şi a păzit-o nevătămată. Deci, ducându-se muceniţa, petrecea între creştini, neştiută de chinuitori. Creştinii, pe atunci, nu erau mulţi în Persia şi nu vieţuiau prin locuri vestite, ci mai mult prin locuri retrase, deşi ştiau de dânşii necredincioşii. Deci sfânta era, după cuvântul îngerului, neflămânzind, nici însetând, fără numai când voia să se arate pe sine că este trup, iar nu nălucire. Ea lua o fărâmitură mică de

pâine şi, muind-o pe aceea în apă caldă, o mânca. Dar aceasta o făcea rar, uneori după zece zile, iar alteori după mai multe zile. Deci, trecând puţină vreme, după izbăvirea de moarte a sfintei muceniţe, a pierit cu sunet necredinciosul împărat al Persiei, Armisdas, fiind ucis de ai săi.

După el a venit Hosroe, fiul său şi nepotul lui Hosroe cel bătrân; dar şi asupra aceluia s-au răsculat boierii, încât Hosroe a fugit din Persia. Deci, gândea unde să se întoarcă: în Arabia, unde stăpâneau turci, sau în părţile greceşti, la creştini. El nu se pricepea nici pe ce cale să apuce. Drept aceea, a lăsat liber frâul calului său, ca, pe calea pe care o va lua, într-acolo să meargă. Deci, când a sosit la o răscruce, de unde pornea o cale către Arabia, iar alta spre greci, calul a apucat pe cea care ducea către greci şi Hosroe a mers cu casnicii săi la stăpânirea grecească, unde a fost primit cu cinste şi cu dragoste de Mavrichie, împăratul grec. Deci, Mavrichie a dat lui Hosroe multă putere din oastea sa şi, ducându-se în Persia, a biruit pe vrăjmaşii săi şi iarăşi şi-a luat scaunul său, dând linişte şi libertate creştinilor ce erau în Persia. Căci Hosroe avea pe Mavrichie ca pe un tată al său şi pentru dânsul n-a făcut rău creştinilor, până la sfârşitul lui Mavrichie.

Când Hosroe a venit în Persia, împreună cu dânsul a venit şi Sfântul Dometian, episcopul Melitinei, care era trimis de Mavrichie. El a văzut cu ochii săi, precum a văzut şi Aristobul mai înainte, pe Sfânta Muceniţă Maria, care se numea în persană Golinduhia. Dar acum nu mai era în legături, ci în libertate, propovăduind pe Hristos perşilor. El a vorbit cu dânsa, iar de pătimirea ei a aflat din gura alteia, iar aceea a auzit din spusele altora. Deci, întorcându-se în ţara grecească, a spus de dânsa multora. Rudeniile ei au primit în Persia sfânta credinţă, încă şi alţi însemnaţi şi vestiţi oameni şi mulţi din popor s-au făcut creştini, pentru că vedeau minunile cele multe făcute de dânsa şi proorociile celor viitoare; pentru că avea dar de proorocie şi de înainte-vedere şi cele ascunse le vedea. Astfel se înmulţea prin ea slava lui Hristos în părţile acelea.

După aceasta, Sfânta Muceniţă Maria s-a dus în hotarele stăpânirii greceşti, la Chirchesia şi la Daria, apoi s-a dus la Ierusalim, unde s-a închinat făcătorului de viaţă lemn al cinstitei Cruci a Domnului şi la Mormântul Lui şi la celelalte locuri sfinte. Apoi, ea a mers într-o mânăstire oarecare, unde pătrunsese eresul răucredinciosului Sever, care mărturisea că dumnezeirea a fost pătimitoare, adăugând la rugăciunea "Sfinte Dumnezeule" aceste cuvinte: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, «Cel ce Te-ai răstignit pentru noi», miluieşte-ne pe noi"; ca şi cum Tatăl, Fiul şi

Sfântul Duh ar fi pătimit pe Cruce. Deci, sfânta s-a rugat lui Dumnezeu ca să-i descopere ei despre severiani. Oare se cade ei a se apropia de împărtăşirea lor sau nu? Deci, ea a văzut pe un înger ţinând două pahare, unul plin de întuneric şi altul plin de lumină. Prin aceasta i se arăta ei că paharul cel cu întuneric este ereticeasca credinţă, iar cel cu lumină este al sfintei Biserici sobornicesti. Drept aceea, sfânta s-a mâhnit de ereticeasca învăţătură şi degrabă s-a dus de acolo. Ea a fost trecută de îngerul lui Dumnezeu şi dusă prin alte cetăţi şi ţări. În Ierapolea Siriei a cercetat pe Episcopul Ştefan, care mai pe urmă a scris viaţa ei.

Când i s-a apropiat fericitul ei sfârşit, s-a îmbolnăvit puţin pe când era în biserica Sfântului Mucenic Serghie, care este între Nisibe şi cetatea care se numeşte Dara. Deci, ea s-a rugat mult pentru mântuirea a toată lumea, a dat mulţumire lui Dumnezeu pentru mila Lui cea mare pe care a făcut-o cu dânsa şi cu bucurie şi-a dat sfântul său suflet în mâinile Domnului său, pe Care L-a iubit şi pentru Care a pătimit multe chinuri. Astfel s-a numărat cu sfintele muceniţe întru împărăţia Lui cea cerească. Sfânta Muceniţă Maria, care mai înainte s-a numit Golinduhia, şi-a săvârşit viaţa sa pe pământ, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ŞTEFAN SAVAITUL

Viaţa Cuviosului Ştefan nu am aflat-o scrisă nicăieri, însă suntem încredinţaţi, din slujba lui scrisă în Minei, că s-a făcut monah din tânăra lui vârstă şi cu faptele lui cele bune a strălucit ca o rază în adunările monahiceşti, păzindu-şi curăţia trupului său. Şi prin dorirea cea mare, urmând purtătorului de Dumnezeu Sava, s-a făcut ucenic al său. Astfel, după moartea aceluia, s-a făcut următor ales şi, cercând adâncul înţelepciunii, s-a nevoit împotriva hulitorilor eretici. Deci, bineplăcând lui Dumnezeu, s-a mutat la El şi s-a numărat în ceata cuvioşilor.

LUNA IULIE
ZIUA A PAISPREZECEA

POMENIREA SFÂNTULUI APOSTOL ACVILA, UNUL DIN CEI ŞAPTEZECI

Sfântul Apostol Acvila, unul din cei şaptezeci de apostoli, a fost ucenicul Sfântului Apostol Pavel şi a fost pus episcop de acesta. El era de neam iudeu, din părţile Pontului, locuind în Italia cu femeia sa, Priscila, mai înainte de a crede ei în Hristos. Când Claudiu Cezarul a poruncit ca toţi iudeii să fugă din Roma, atunci Acvila cu soţia sa au trecut în Corint. Pricina acestei izgoniri a iudeilor din Roma a fost aceasta: începându-se propovăduirea Domnului nostru Iisus Hristos în Roma şi Sfântul Apostol Petru venind şi el acolo, au primit sfânta credinţă în Hristos, dar mai mulţi petreceau întru necredinţă. Dar ei aveau multe certuri între dânşii, căci unii mărturiseau că Hristos este adevăratul Mesia, iar alţii se lepădau de El, hulindu-L.

Necredincioşii iudei, precum în Ierusalim şi în celelalte părţi, tot astfel şi în Roma, de multe ori se sculau cu răutate împotriva creştinilor. Ei nu sufereau nici să audă de numele lui Iisus Hristos, dar şi pe păgâni îi îndemnau spre aceasta, gonind pretutindeni pe cei credincioşi. Dar cei care se întorseseră la Hristos, aceia apărau pe iudeii ce crezuseră, de iudeii cei necredincioşi; din această pricină se ridica între dânşii cearta. De acest lucru s-a dat de ştire lui Claudiu Cezarul. Dar, de vreme ce Hristos se numea de creştini că este Fiul lui Dumnezeu şi împărat al lui Israil, pentru aceea Cezarul s-a temut să nu se ridice vreo tulburare în popor şi să se arate între dânşii un alt împărat, care să-i ia stăpânirea lui. Deci, el a poruncit ca pe toţi iudeii cei credincioşi şi necredincioşi, să-i izgonească din Roma şi din toată Italia.

Se mai povestesc încă şi alte pricini ale izgonirii acelora. Iudeii cei necredincioşi amăgiseră la credinţa lor mozaică pe împărăteasa Agripina, femeia lui Claudiu. Deci iudeii, fiind izgoniţi

de acolo, Acvila s-a dus în Corint, hrănindu-se din osteneala mâinilor sale, pentru că era cu meşteşugul făcător de corturi.

Pe vremea aceea, Sfântul Apostol Pavel, propovăduind pe Hristos între neamuri, a mers de la Atena la Corint, cetate de scaun a Ahaiei şi, aflând acolo pe Acvila cu soţia sa, Priscila, a găzduit la dânşii şi, fiind de acelaşi meşteşug cu ei, lucrau împreună corturi. Deci, învăţându-i pe ei a crede în Hristos, i-au botezat. Petrecând Pavel în Corint câtăva vreme, se întreba cu iudeii şi cu elinii despre Hristos. Astfel, i-a învăţat pe ei cuvântul lui Dumnezeu un an şi şase luni. Apoi, plecând cu corabia în Siria, a luat cu dânsul pe Acvila şi pe Priscila. Sfântul Apostol Pavel a sosit împreună cu dânşii şi cu ceilalţi următori ai lui la Efes şi, voind ca să fie în Ierusalim de praznicul Paştelui, au lăsat în Efes pe Acvila şi pe Priscila, ca să înveţe pe efeseni sfânta credinţă cea în Iisus Hristos. Iar el s-a dus singur la Ierusalim, făgăduindu-le că iarăşi o să se întoarcă la dânşii în Efes.

După ce Pavel s-a dus în calea cea socotită de dânsul, a venit la Efes iudeul Apolo, de neam alexandrin, bărbat cuvântăreţ şi tare în Scripturi. Acesta era învăţat în calea Domnului şi, arzând cu duhul, grăia şi învăţa cu dinadinsul cele pentru Domnul. Însă nu ştia încă de botezul cel în Sfânta Treime, ci numai de botezul lui Ioan. Auzind Acvila şi Priscila de această învăţătură a lui Apolo, l-au primit pe el la dânşii şi mai cu încredinţare i-au spus calea Domnului. După aceasta, Sfântul Apostol Pavel s-a întors de la Ierusalim la Efes şi a scris de acolo Întâia Epistolă către Corintenii care crezuseră în Hristos. Iar la sfârşit le grăieşte: *Închină-se vouă întru Domnul Acvila şi Priscila, cu adunarea cea din casa lor,* (adică cu slugile lor).

După aceasta, murind Claudiu Cezarul, iarăşi s-a dat libertate iudeilor să vieţuiască în Roma. Deci, iudeii se întorceau fiecare la locul lor cel dintâi, la averile lor, adică în Italia. Atunci şi Acvila cu Priscila s-au întors în Roma.

Când Sfântul Apostol Pavel s-a întors iarăşi la Corint şi a scris de acolo epistola cea către Romani, n-a uitat ca într-însa să trimită sărutarea sa, către aceşti iubiţi ucenici ai săi, zicându-le în capitolul cel mai de pe urmă, astfel: *Sărutaţi pe Acvila şi Priscila, ajutătorii mei în Iisus Hristos, care pentru sufletul meu şi-au pus grumajii lor, cărora nu eu singur le mulţumesc, ci toate Bisericile neamurilor.* Sfântul Acvila, zăbovind câtăva vreme în Roma, s-a dus iarăşi în Asia, cu soţia sa. Pentru că a fost rânduit de învăţătorul său, Sfântul Apostol Pavel, la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, când s-a pus de dânsul episcop. Mergând el la Efes, ajuta întru os-

teneli pe Sfântul Apostol Timotei, ucenicul Sfântului Apostol Pavel, pe care, punându-l episcop, l-a lăsat acolo, precum grăieşte în cea dintâi Epistolă scrisă către dânsul din Laodiceea: *Te-am rugat pe tine să rămâi în Efes, când mergeam în Macedonia...*

După aceasta, când Sfântul Apostol Pavel a fost izgonit de evrei din Ierusalim şi a fost dus la Roma în lanţuri, a scris de acolo a II-a Epistolă către Timotei. În aceeaşi epistolă vorbeşte de aceşti iubiţi ucenici ai săi, zicând: *Sărută pe Priscila şi pe Acvila...* Sfântul Apostol Acvila, propovăduind pe Hristos în Asia, în Ahaia şi în Eracleea, a adus la mântuire mulţime mare de suflete omeneşti. Pe mulţi i-a întors de la idoleasca nebunie la dumnezeiasca cunoştinţă, botezându-i.

El a trecut şi prin alte ţări diferite, binevestind pretutindeni împărăţia lui Dumnezeu şi luminând pe mulţi cu sfânta credinţă. A sfărâmat mulţi idoli şi a ridicat multe biserici, punând preoţi, şi suferind multe ispite. În urmă a fost ucis de cei necredincioşi şi a aflat odihnă la ceruri cu ceilalţi Sfinţi Apostoli, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI PĂRINTE ELIE MONAHUL

Cuviosul Elie este strălucit între monahii din pustiile Egiptului, bineplăcând lui Dumnezeu. Acesta s-a dus din copilărie în mânăstire şi s-a dat în slujba Domnului. Deci, învăţându-se în întreaga înţelepciune, s-a învrednicit deplin cu darul lui Dumnezeu, de a face minuni din tinereţile sale. El, fiind încă copil, când îl trimiteau ceilalţi monahi să aducă foc, lua cărbuni aprinşi şi îi aducea la stareţ în haină, fără însă a i se aprinde haina. Acest lucru văzându-l fraţii, se mirau de acea minune şi doreau ca să urmeze vieţii celei minunate a tânărului copil, care covârşea cu sfinţenia lui pe cei bătrâni.

Într-o vreme, acest fericit Elie, umblând singur prin pustie, a dorit să mănânce miere. Deci, văzând un fagure de miere aşezat pe o piatră şi cunoscând că aceea este meşteşugirea vrăjmaşului, a început singur a se ocărî pe sine, zicând: „Du-te de la mine poftă înşelătoare, căci scris este: *Să umblaţi cu duhul, iar pofta trupească să n-o săvârşiţi...*, şi îndată s-a dus din locul acela. Intrând în pustiul cel mai dinăuntru, petrecea în postire, chinuindu-şi trupul său cu înfrânarea şi cu foamea. Fiind în pustie, în săptămâna a treia a

postirii sale, a văzut pe pământ nişte mere şi alte roduri de saduri alese şi, cunoscând că aceea este înşelăciunea vrăjmaşului, a zis: „Nu voi gusta, nici mă voi atinge de ceva dintr-acestea, ca să nu se smintească sufletul meu, pentru că scris este: *Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu*.

Postind el, a patra săptămână a adormit puţin şi a văzut în vis pe îngerul Domnului, stând înaintea lui şi zicându-i: „Scoală-te şi cele ce vei afla puse înaintea ta, să le mănânci şi să te întăreşti, fără să stai la îndoială". Deşteptându-se din somn, a văzut un izvor de apă vie şi împrejurul lui nişte verdeţuri foarte dulci la gust. Deci a mâncat din verdeţurile acelea şi a băut apă din izvor şi şi-a întărit trupul. După aceea, povestea fraţilor că niciodată în viaţa sa nu i s-a întâmplat, ca să se îndulcească de o hrană ca aceea.

Ducându-se el puţin de acolo, a găsit o peşteră şi s-a sălăşluit într-însa, unde a petrecut câtăva vreme. Însă, când firea cea trupească avea trebuinţă de hrană, îşi pleca genunchii şi se ruga şi atunci îndată i se punea înaintea lui, de o mână nevăzută, pâine curată şi caldă, măsline şi diferite poame.

O dată, cuviosul s-a dus să cerceteze pe fraţii care petreceau cu nevoinţă în pustie, ducându-le lor hrană din bunătăţile care i le trimitea Dumnezeu. Mergând el pe cale şi îngreunându-se de sarcina hranei pe care o ducea, a văzut nişte măgari sălbatici, umblând şi păscând în pustie. El a strigat la ei, zicând: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vină aici unul din voi şi să ducă sarcina mea". Atunci, îndată a venit la dânsul un măgar ce era mai puternic, dar cu multă blândeţe, iar cuviosul şi-a pus sarcina pe asin şi însuşi a încălecat pe dânsul. Şi astfel a ajuns repede la chiliile fraţilor din pustie şi i-a înveselit cu hrana ce le-a adus, iar dobitocului care îi adusese sarcina, i-a dat drumul în pustie.

Altă dată a mers dimineaţa, într-o zi de Duminică, la o mânăstire pustnicească şi, văzând că nu se săvârşeşte Sfânta Liturghie, a întrebat: „Pentru ce ziua Domnului a rămas fără slujbă?" Fraţii i-au răspuns: „Preotul, fiind în partea cealaltă de râu, n-a venit la noi de frica unui crocodil care este în râu şi care a mâncat mulţi oameni". Sfântul le-a zis: „De veţi voi, eu voi merge şi voi aduce pe preotul vostru". Fraţii i-au zis: „Nu este cine să te treacă pe tine în partea cealaltă, pentru că toţi se tem de a se apropia de acea trecere, de frica crocodilului". Iar Sfântul Elie a mers, nădăjduind spre Dumnezeu.

Când a ajuns pe malul râului, a chemat numele Domnului şi îndată a venit la dânsul acel crocodil, care se obişnuise a mânca oamenii pe care îi găsea. Acela, cu poruncă dumnezeiască, s-a făcut

trecătorul cuviosului, pentru că, luând pe sfântul pe spatele său, cu frică şi cu blândeţe l-a trecut peste râu la celălalt mal. Cuviosul, ajungând la locuinţa preotului, îl ruga să vină la fraţi. Preotul, necunoscându-l pe el, îl întreba cine este şi de unde vine. Iar el i-a răspuns că vine de la o mânăstire. Preotul, văzând pe fericitul că avea o haină veche şi cu multe cusături şi cunoscându-l din cuvinte şi din obiceiul cel bun că este om al lui Dumnezeu, a zis către dânsul: „O, frate, ai proastă haină trupească, dar ai bună şi negrăită haină sufletească".

Deci, sculându-se, mergea cu dânsul spre mânăstire. Când au sosit la râu, el neavând cu ce să treacă, cuviosul a zis către preot: „Nu te îndoi, părinte, Dumnezeu ne va găti îndată o luntre". Şi strigând cu glas mare a chemat la sine pe crocodil. Crocodilul, auzind glasul sfântului, îndată a venit la dânşii şi cu blândeţe îşi dădea spatele său, ca să se suie pe el. Cuviosul Elie, suindu-se cel dintâi pe crocodil, chema pe preot, zicând: „Suie-te, părinte, şi nu te teme!" Dar preotul, văzând crocodilul, s-a înfricoşat şi a fugit înapoi. Fraţii, stând pe celălalt mal, priveau la acea minune, adică cum omul lui Dumnezeu trecea râul, fiind purtat de crocodil şi toţi se minunau de el cu spaimă. Cuviosul, trecând râul şi ieşind la mal, a scos împreună cu el şi pe acel crocodil, către care a zis: „Mai bine este să mori tu singur, decât să dai pe oameni morţii şi să mănânci trupurile lor". Şi crocodilul, căzând, îndată a murit.

Sfântul Elie a petrecut în mânăstirea aceea trei zile, învăţând pe fraţi cu cuvinte insuflate de Dumnezeu. El, fiind mai înaintevăzător, ştia gândurile fiecăruia şi vedea ştiinţele tuturor şi fiecăruia îi spunea deosebit de ceea ce era bântuit. Unuia îi zicea: „Frate, eşti aprins de duhul necurăţiei". Altuia: „Te aprinzi de mânie". Iar altuia: „Te robeşti de lăcomie". Altuia îi spunea că se biruieşte de altă patimă. Asemenea şi faptele cele bune ale monahilor celor îmbunătăţiţi le spunea la arătare spre folosul altora, numind pe unul blând, pe altul drept, pe altul răbdător şi pe altul ascultător. Iar altuia îi zicea că are altă faptă bună, pentru că vieţile tuturor şi toate lucrurile cele făcute în taină, şi bune şi rele, îi erau descoperite lui de Dumnezeu. Deci, toţi cei ce erau biruiţi de patimi, spuneau despre sine că aşa este precum grăieşte Elie; apoi se umileau cu inimile şi îşi îndreptau viaţa lor.

Cuviosul părinte, după multe vorbe duhovniceşti, a zis către dânşii: „Pregătiţi masa, căci, iată, acum vor veni nişte fraţi străini". Fiind masa pregătită, după cuvântul sfântului, nişte fraţi, venind de departe, au intrat în mânăstire. Sfântul Elie, primindu-i şi ospătându-i cu cinste, s-a dus după aceea în pustie. Unul din fraţii

cei tineri îl ruga să-i poruncească să petreacă cu dânsul în pustie. Sfântul i-a zis: „Frate, acest lucru este greu şi îţi trebuie multă osteneală, pentru că se cuvine a răbda cu tărie împotriva ispitelor diavoleşti". Fratele acela se făgăduia că le va suferi pe toate; deci, sfântul, primindu-l, i-a poruncit să vieţuiască în cealaltă peşteră. Sosind noaptea, diavolii au năvălit asupra lui, mai întâi nevăzuţi şi cu gânduri spurcate, tulburându-i mintea; apoi, prin năluciri înfricoşate se repezeau la el, sugrumându-l şi vrând să-l ucidă.

Fugind el din peşteră, a alergat la cuviosul şi i-a spus primejdia. Stareţul, mângâind pe acel frate cu puţine cuvinte şi întărindu-l în răbdare şi în credinţă, l-a dus iar în peşteră; şi, însemnând cu degetul acel loc împrejur şi îngrădindu-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a poruncit ca, înarmându-se cu numele Domnului, să petreacă fără frică. După aceea, fratele petrecea în pustiul acela nevăzut de asupririle diavoleşti, învrednicindu-se de aceeaşi hrană, care se aducea de mână nevăzută, cu care era hrănit de Dumnezeu şi cuviosul lui povăţuitor.

Sfântul Elie, ajungând la adânci bătrâneţi şi făcând multe minuni, s-a mutat la Dumnezeu, Căruia I-a plăcut. El s-a mutat în ceata cuvioşilor care stau în cer înaintea scaunului Tatălui, Fiului şi Sfântului Duh, Dumnezeu Unul în Treime, Căruia Se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL NICODIM AGHIORITUL, PURTĂTORUL DE DUMNEZEU

Acest astru strălucitor al Bisericii a văzut lumina zilei în anul 1749, în insula Naxos din arhipelagul Ciclade - Grecia. Părinţii săi, evlavioşi şi cu frică de Dumnezeu, i-au dat la Sfântul Botez numele de Nicolae şi l-au încredinţat preotului satului pentru a-l învăţa să citească. De mic copil s-a îndepărtat de jocurile gălăgioase ale celorlalţi copii, pentru a se dedica stăruitor lecturii. El a fost dăruit de Dumnezeu nu numai cu o inteligenţă vie, ci, de asemenea, şi cu o memorie excepţională, care-i permitea să reţină şi să repete imediat tot ceea ce citea.

Apoi a fost trimis la Smirna, la vârsta de 16 ani, pentru a deprinde învăţătura dascălului Ierotei. Aici s-a făcut iubit de toţi, atât de învăţători, cât şi de fraţi, pentru dulceaţa şi bunătatea deprinderilor sale. În afară de cultura laică şi studiul cărţilor sfinte a învăţat latina şi franceza şi a devenit iscusit cunoscător al Sfinţilor

Părinţi, al aghiografiei şi sfintelor canoane. Aceasta l-a învrednicit să fie un profund teolog ortodox, făcând cunoscut poporului grec, robit de turci, comorile Tradiţiei Bisericii.

După patru ani de studii la Smirna, deoarece turcii masacrau pe grecii din regiune, în urma campaniei ruse, el a fost nevoit să se întoarcă în patria sa, Naxos. Acolo i-a întâlnit pe părinţii Grigorie, Nifon şi Arsenie, exilaţi din Sfântul Munte în urma controversei *colivarilor*, care susţineau că nu se pot face parastase Duminica, întrucât este ziua Învierii Domnului. Aceştia i-au aprins dragostea pentru viaţa monahală şi l-au iniţiat în practica ascezei şi a rugăciunii inimii. Informat de către ei că la Hydra trăia un om cu virtuţi deosebite, cunoscător adânc al Sfinţilor Părinţi, anume Mitropolitul Macarie al Corintului, tânărul Nicolae s-a dus la el, asemenea cerbului însetat la izvoarele apelor, şi în apropierea acestui sfânt ierarh a înţeles nevoia urgentă de a edita şi traduce cărţi din izvoarele Sfintei Tradiţii.

Acolo s-a întâlnit şi cu vestitul sihastru Silvestru din Cezareea, care se nevoia într-o chilie izolată, la mică distanţă de Corint. Acest sihastru sfânt i-a zugrăvit atât de luminos bucuriile vieţii ascetice, încât tânărul Nicolae s-a hotărât să ia îndată jugul lui Hristos şi, luând scrisoare de recomandare de la Silvestru, s-a dus la Muntele Athos în anul 1775.

Aici a intrat în obştea Mânăstirii Dionisiu şi, la puţin timp, a fost făcut rasofor sub numele de Nicodim, primind ascultarea de secretar şi citeţ; el devine curând model pentru toţi fraţii, iar ascultarea o îndeplinea cu supunere fără murmur şi cu râvnă pentru post şi rugăciune. El sporea în fiecare zi, supunându-se învăţăturii duhovniceşti şi pregătindu-se pentru luptele vieţii isihaste. După doi ani, Sfântul Macarie din Corint l-a vizitat în Sfântul Munte şi l-a rânduit să corecteze şi să pregătească pentru tipar „Filocalia", această enciclopedie ortodoxă a rugăciunii şi vieţii spirituale.

Tânărul călugăr s-a retras într-o chilie la Karyes, pentru a săvârşi această lucrare dumnezeiască a celor mai înaintaţi părinţi ai isihasmului şi care cerea o profundă cunoaştere a sufletului. La fel a făcut şi pentru alte scrieri, cum sunt „Everghetinos" şi „Tratatul despre Sfânta Împărtăşanie" scris de Sfântul Macarie, dar pe care l-a îmbunătăţit mult. După terminarea corecturii acestor cărţi, monahul Nicodim s-a întors la Dionisiu, dar studierea părinţilor filocalici şi lucrarea neîncetată a rugăciunii lui Iisus l-au preocupat toată viaţa.

Auzind de Sfântul Paisie de la Neamţ, care conducea o mie de călugări în Moldova în această sfântă lucrare a coborârii minţii în inimă, Cuviosul Nicodim a pornit cu corabia spre Moldova, ca

să-l cunoască. Dar, prin providenţa dumnezeiască, o furtună l-a împiedicat să-şi atingă acest scop.

Arzând de dorinţa de a se dărui total rugăciunii în linişte, a părăsit Mânăstirea Dionisiu şi s-a retras la o chilie aproape de Karyes, apoi la schitul Capsala, care ţine de Mânăstirea Pantocrator, sihăstrie dedicată Sfântului Atanasie. Aici a recopiat multe manuscrise pentru nevoile sale sufleteşti, dăruindu-se neîncetatei rugăciuni şi cugetării la scrierile Sfinţilor Părinţi. După puţin timp, Cuviosul Arsenie din Peloponez, pe care-l cunoscuse la Naxos, s-a reîntors în Muntele Athos şi s-a aşezat în schitul Capsala. Astfel, fericitul Nicodim i-a devenit ucenic bătrânului. Apoi se retrage într-o insulă aproape pustie lângă Eubeea, în anul 1782.

Acolo, la cererea vărului său, Episcopul Ierotei din Euripos, Sfântul Nicodim a scris capodopera operelor sale - "Manualul sfaturilor bune", sau "Paza celor cinci simţiri", despre păzirea simţurilor şi a gândurilor şi despre activitatea minţii. În vârstă de 32 de ani şi singur, lipsit de cărţi şi notiţe şi neavând ca resurse decât bogăţia imensei sale memorii şi dialogul continuu cu Dumnezeu, el expune în această operă o sinteză a tuturor învăţăturilor spirituale ale Sfinţilor Părinţi, arătate printr-un mare număr de citate, texte însoţite de referinţe exacte. El învaţă cum se poate dezrobi mintea (nous) de înlănţuirea plăcerilor simţurilor, pentru a-i permite înălţarea prin rugăciunea inimii la cugetările duhovniceşti ale contemplaţiei. În timpul petrecut în această insulă, sfântul a înfruntat atacurile puternice ale demonilor care căutau să-l războiască; dar el îşi păzea mintea şi nu-şi ridica capul din cartea sa, decât pentru a râde de încercările lor neputincioase.

După un an petrecut în Skiropoula, el s-a reîntors în Athos, unde avea să primească marea schimă şi culionul Sfântului Teonas din Capsala. A acceptat să aibă un discipol, pe Ierotei, şi s-a dăruit mai mult ca oricând scrierii şi cercetării fraţilor care veneau să se stabilească în împrejurimi, pentru a se folosi de înţelepciunea sa. Cu prilejul revenirii sale în Sfântul Munte, Sfântul Macarie i-a încredinţat grija traducerii şi editării operelor complete ale Sfântului Simeon Noul Teolog. În introducerea acestei opere, care conţine profunde analize asupra contemplaţiei, Sfântul Nicodim precizează că astfel de cărţi nu sunt scrise doar pentru călugări, ci şi pentru laici, pentru că toţi creştinii sunt chemaţi să trăiască desăvârşirea evanghelică.

El a redactat apoi un "Îndreptar de spovedanie" care este folosit regulat în Biserica Greacă de azi şi a adunat într-o culegere unică, corespunzând celor opt glasuri şi fiecărei zile a săptămânii

"Canoanele Maicii Domnului", cântate la sfârşitul Vecerniei în mânăstiri. Dincolo de alte numeroase cântări liturgice, el a publicat, de asemenea, două opere adaptate după vestitele cărţi duhovniceşti din Apus, adică "Războiul nevăzut" de Lorenzo Scuppoli (1589) şi "Deprinderi duhovniceşti", care au cunoscut până în zilele noastre un mare ecou.

Ieromonahul Agapie din Peloponez a venit la Muntele Athos pentru a-i propune Sfântului Nicodim să traducă o antologie a Sfintelor Canoane pe care o pregătise şi o comentase. Sfântul, pentru care viaţa şi disciplina Bisericii erau mai preţioase decât propria sa viaţă, a luat câţiva caligrafi şi a terminat această operă foarte necesară Bisericii, pe care a numit-o "Pidalion", adică îndreptar. El a muncit zi şi noapte, timp de doi ani, adunând şi corectând textele îndoielnice, respectând canoanele Sfintelor Sinoade ale Părinţilor şi decretele legislaţiei bizantine şi îmbogăţind Pidalionul cu un număr mare de note şi subînsemnări, care au format o garanţie pentru aplicarea corectă a canoanelor în viaţa Bisericii. Când cartea a apărut la Leipzig, în anul 1800, contribuind la cunoaşterea sfântului, el a fost profund îndurerat şi a scris: „Era mai bine să mă fi împuns direct în inimă cu o sabie, decât să mi se adauge sau să mi se retragă ceva din ceea ce am scris în această carte".

Sfântul Nicodim a corectat şi pregătit pentru tipar scrierile complete ale Sfântului Grigorie Palama, o adevărată lucrare dogmatică şi mistică de mare valoare. Dar lucrarea a fost distrusă la Viena pe timpul războiului. Aceasta a fost o mare pierdere pentru Ortodoxie.

Întristat de toate acestea, Cuviosul Nicodim se nevoia singur ca un mare sihastru, îmbrăcat rău ca un cerşetor, hrănindu-se mai mult cu orez fiert, cu miere şi măsline. Când era apăsat de foame, se ducea la vecini să mănânce, dar cel mai adesea, fiind prins în discuţii, cuviosul uita să mănânce. Nu cunoştea decât două activităţi: rugăciunea şi studiul. La orice oră din zi sau din noapte îl găseai deasupra unei cărţi sau scriind, sau stătea cu bărbia în piept, pentru a face ca mintea să se coboare cât mai profund în inima sa, chemând neîncetat numele cel sfânt al lui Iisus. El a devenit astfel o neîncetată rugăciune, căci prin această unire intimă cu Hristos, harul divin punea în inima sa întreaga comoară a Bisericii.

Când scria, era aşa de absorbit, încât nu simţea nimic în jurul lui. Într-o zi, un călugăr, venind la el şi găsindu-l lucrând, i-a pus o bucată de pâine proaspătă în gură. Seara, când a trecut din nou, l-a găsit pe sfânt în aceeaşi poziţie, cu bucata de pâine în gură, ca şi când n-ar fi avut nimic.

El a făcut un vast comentariu al Epistolelor Sfântului Apostol Pavel, după Sfântul Teofilact al Bulgariei, ca şi al Epistolelor Sobornicesti. De asemenea a făcut un comentariu al celor nouă cântări ale lui Moise din Vechiul Testament, intitulat "Grădina Harului" şi a tradus comentariul Psalmilor lui Eftimie Zigabenul. Ca în toate celelalte traduceri ale sale, Sfântul Nicodim depăşea mult rolul unui traducător, căci completa textele cu note bogate în mărturii ale altor Sfinţi Părinţi ai Bisericii. El a editat, de asemenea, o colecţie de vieţi de sfinţi vechi, o culegere nouă şi "Noul martirologiu", adică antologia vieţilor noilor sfinţi martiri, oprimaţi sub jugul otoman, datorită cărora numeroşi apostaţi puteau fi convertiţi ca să fie număraţi în ceata sfinţilor martiri.

Mereu preocupat de educaţia poporului lui Dumnezeu, a compus un „Manual al bunelor maniere creştine", în care a adunat scrierile morale ale Sfântului Ioan Gură de Aur. Zi de zi, toţi cei care erau răniţi de păcate sau de apostazie, neglijând episcopii şi duhovnicii lor, alergau la ascetul din Capsala, Cuviosul Nicodim, pentru a găsi vindecare şi mângâiere sufletelor. Şi veneau nu numai călugări, ci şi mireni sosiţi de departe, astfel încât sfântul a ajuns să se plângă că nu se poate ruga cum se cuvine, dorind să plece în pustie. Dar, boala l-a împiedicat să facă acest pas. Avea vârsta de 57 de ani. Însă, era epuizat de asceză şi de munca editării de cărţi, care puteau să umple o bibliotecă.

El era atins de o aşa slăbiciune, că nici o mâncare nu-l putea întări. Deci a părăsit sihăstria din Capsala pentru a trăi un timp în chilia fraţilor săi din Kayres. Aici a redactat, după doi ani de muncă, „Sinaxarul", care cuprinde toţi sfinţii Bisericii. Întorcându-se la Capsala, a scris comentarii ale canoanele sărbătorilor şi ale Octoihului. Astfel a terminat această ultimă operă în care apare întreaga sa ştiinţă teologică şi esenţă spirituală, chiar dacă era foarte bolnav în anul 1808. La noile calomnii care au apărut, condamnând nedrept pe Atanasie din Paros şi alţi trei colivari, de către Patriarhul Grigorie al V-lea, Sfântul Nicodim nu a putut să le ia apărarea şi s-a mulţumit să redacteze o *Mărturisire de credinţă*.

Starea sa de sănătate se înrăutăţi mult. Apoi a zis: „Domnul mă cheamă! Domnul mă cheamă! Eu sunt sătul de această lume!" Din zi în zi, boala se întindea în tot corpul său, iar el repeta cu voce tare rugăciunea lui Iisus, scuzându-se în faţa fraţilor că nu putea să o ţină în taină. După ce s-a spovedit şi a primit Sfânta Împărtăşanie, a luat în mâinile sale moaştele Sfântului Macarie din Corint şi cele ale lui Partenie Skourtaios şi, îmbrăţişându-le cu lacrimi, a zis: „Voi aţi plecat spre cer şi păstraţi virtuţile pe care

le-aţi semănat pe pământ, gustând deja slava Domnului nostru. Eu sufăr din cauza păcatelor mele! Pe voi, care aţi fost părinţii mei, vă rog să staruiţi pentru mine pe lângă Domnul, ca El să aibă milă de mine şi să mă aducă unde sunteţi şi voi". În timpul nopţii, el striga: „Eu mor! Eu mor! Aduceţi-mi Sfânta Împărtăşanie!"

După ce a primit Sfânta Împărtăşanie, a dobândit o linişte deosebită şi, încrucişând mâinile deasupra pieptului, a răspuns călugărilor care îl întrebau dacă are odihnă: „Eu am făcut să intre Hristos în mine! Cum să nu am odihnă?" În zorii zilei de 14 iulie, 1809, sfântul şi-a dat sufletul în mâinile Domnului. Unul dintre cei prezenţi a strigat: „Era mai bine dacă ar fi murit astăzi mii de creştini, decât Nicodim!" Dar, chiar dacă astrul este ascuns, razele sale nu vor înceta să lumineze Biserica, iar cărţile sale rămân un izvor permanent de învăţătură, de mângâiere, de încurajare pentru împlinirea vieţii în Hristos. Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să ne miluiască şi să ne mântuiască în veci. Amin.

Notă. Cuviosul Nicodim Aghioritul a scris şi a tradus peste 20 de cărţi bisericeşti, dintre care amintim:

1. **Filocalia,** ce cuprinde texte patristice despre urcuşul duhovnicesc al sufletului către Dumnezeu - anul 1782;
2. **Everghetinos,** ce cuprinde texte patristice şi fapte ale unor sfinţi - anul 1783;
3. **Din scrierile Sfântului Simeon Noul Teolog** - anul 1790;
4. **Carte foarte folositoare de suflet** - anul 1794;
5. **Cunună Pururea Fecioarei**, sau Noul Theotocarion - anul 1796;
6. **Războiul nevăzut** - anul 1796;
7. **Epitomă** (Prescurtare) din psalmii proorocului şi împăratului David, anul 1799;
8. **Noul martirologiu** - anul 1799;
9. **Pidalionul** - anul 1800;
10. **Deprinderi duhovniceşti** - anul 1800;
11. **Paza celor cinci simţiri** - anul 1801;
12. **Culegere nouă** (Sinaxar) - anul 1803;
13. **Hristoitia** - Cartea bunelor moravuri creştine;
14. **Tâlcuire** la cele şapte Epistole sobornicesti ale sfinţilor şi prealăudaţilor apostoli Iacob, Petru, Ioan şi Iuda - anul 1806;
15. **Cartea Sfinţilor Varsanufie şi Ioan** - anul 1816;
16. **Sinaxar** - anul 1819;

17. **Tâlcuirea** Epistolelor Sfântului Apostol Pavel, după Teofilact al Bulgariei - anul 1819;

18. **Grădina harurilor** - anul 1819;

19. **Mărturisire de credinţă** - anul 1819;

20. **Tâlcuire** la cei 150 de Psalmi ai proorocului şi regelui David - anii 1819-1821;

21. **Eortodromionul** sau Comentar la canoanele sărbătorilor - anul 1836;

22. **Scara cea nouă,** adică "Tâlcuire la cele 75 de trepte ale Octoihului din diferiţi scriitori bisericeşti" - anul 1844;

23. **Introducerea** Sfântului Nicodim la scrierile Sfântului Grigorie Palama - anul 1883;

24. **Despre dumnezeiasca Împărtăşanie** cu Preacuratele Taine ale lui Hristos;

25. **Opera poetică** a Sfântului Nicodim.

LUNA IULIE
ZIUA A CINCISPREZECEA

SFINŢII MUCENICI CHIRIC ŞI IULITA

În cetatea Iconiei, din Licaonia, era o femeie tânără, de neam bun, anume Iulita. Ea se trăgea din seminţia împăraţilor Romei şi era creştină cu credinţa. Petrecând puţin timp cu un bărbat legiuit, a zămislit şi a născut de la dânsul un prunc de parte bărbătească. Apoi a rămas văduvă. Pruncul ce l-a născut, l-a luminat cu Sfântul Botez şi i-a dat numele de Chiric.

În acea vreme, Diocleţian, ţinând împărăţia Romei, ridicase prigonire mare împotriva creştinilor de prin toate părţile stăpânirii sale. El a pus ca ighemon în ţara Licaoniei pe un oarecare Domiţian, om sălbatic la fire şi fără de omenie, ce avea chip de fiară şi năravasemenea, bucurându-se de vărsarea sângelui creştinesc. Deci, venind în Iconia, a început a munci cumplit pe cei ce credeau în Hristos şi căuta cu tot dinadinsul pe cei ce ţineau în taină credinţa creştinească. Iulita, credincioasa roabă a lui Hristos, văzând aceasta şi ştiind că dreapta sa credinţă nu se va putea tăinui de muncitor, s-a gândit să fugă. Ea se temea ca nu cumva, neputând suferi muncile cele cumplite, să se lepede de Hristos.

Deci, şi-a lăsat toată averea sa şi toată frumuseţea lumii acesteia, casa, rudele, robii, slava deşartă, pentru dragostea lui Hristos şi, luând pe fiul său, Chiric, care era de trei ani, şi două roabe credincioase, au ieşit noaptea din cetatea Iconiei şi au plecat în străinătate, aducându-şi aminte de ceea ce s-a zis în Scriptură: *Aici nu avem cetate stătătoare, ci să căutăm pe cea viitoare*. Ea s-a dus în Seleucia şi acolo a aflat aceeaşi prigonire împotriva creştinilor, pentru că un oarecare Alexandru, luând de la împărat stăpânirea ighemoniei, s-a dus în Seleucia şi acolo ucidea fără milă pe toţi cei ce mărturiseau numele lui Iisus Hristos.

Fericita Iulita, aducându-şi aminte de ceea ce se scrie: *Nu daţi loc mâniei,* adică fugiţi de mânie, şi iarăşi: *Când vă vor goni pe voi*

din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă, a ieşit din Seleucia şi s-a dus în Tars, cetatea Ciliciei, trăind acolo printre cei săraci. După o vreme oarecare, acelaşi Alexandru s-a dus şi în Tars, ca să muncească pe creştini. Sfânta Iulita, fiind cunoscută de unii, au spus-o ighemonului. Acela îndată a poruncit s-o prindă şi a şezut înaintea poporului în divanul din privelişte. Prinzând-o ostaşii împreună cu fiul ei, au fugit de la dânsa amândouă slujnicile. Însă de departe o urmau, voind ca să-i vadă pătimirea şi sfinţirea ei. Muceniţa a fost dusă înaintea ighemonului, având pe mâini pe Sfântul Chiric, prunc de trei ani.

Întrebată de ighemon de nume, neam şi patrie, ea răspundea cu îndrăzneală, mărturisind numele Domnului nostru Iisus Hristos, numindu-se creştină şi zicând: „Acesta este numele şi neamul meu cel bun, iar patrie îmi este împărăţia cerească a lui Hristos". Ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să-i ia pruncul, s-o dezbrace şi să o întindă la pământ, ca să o bată fără de cruţare cu vine de bou. Pe când ostaşii băteau pe muceniţă, pruncul privea spre ea, plângând, şi se smulgea din mâinile celor ce-l ţineau, ca să se ducă la maica sa.

Văzând ighemonul că pruncul este frumos, a poruncit să-l ducă la el. Deci, luându-l, l-a pus pe genunchii săi, îl mângâia ca să nu plângă, netezindu-i părul capului şi sărutându-l, îi spunea fel de fel de cuvinte dulci. Dar pruncul se ferea, trăgându-se din mâinile lui şi capul îl trăgea la o parte, ca să nu-i netezească părul şi să-l sărute cu buzele lui cele întinate. Deci, privind la maica sa, pe când ei o băteau, striga: „Sunt creştin! Lasă-mă să mă duc la mama mea!" El zgâria faţa ighemonului cu unghiile, smucindu-se cu mâinile de la el. Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a aruncat jos pe prunc, izbindu-l cu piciorul în coaste. Pruncul, căzând de pe treptele de piatră, s-a zdrobit şi a umplut tot locul acela de sânge. Astfel, Sfântul Chiric şi-a dat sufletul cel sfânt şi fără de prihană în mâinile lui Dumnezeu, încununându-se cu mucenicii.

Iulita, maica lui, fiind cumplit bătută, pătimea ca fiind în trup străin, nesimţind ca un stâlp neînsufleţit. Ea nu striga altceva decât aceasta: „Sunt creştină şi nu voi jertfi idolilor voştri". După ce a bătut-o şi a ridicat-o de la pământ, a văzut pe iubitul ei fiu mort, zăcând în sânge. Drept aceea s-a umplut de bucurie şi a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că ai învrednicit pe fiul meu să primească cununa cea neveştejită întru slava Ta!" După aceea, ighemonul a poruncit s-o spânzure şi cu piepteni de fier să-i strujească trupul, apoi să-i stropească cu smoală topită rănile sale. Sfânta fiind muncită astfel, propovăduitorul striga: „Miluieşte-te,

Iulito, pe tine singură; cruţă-ţi tinereţile tale şi închină-te zeilor, ca să te izbăveşti din munci, şi să nu pieri cu moarte cumplită ca şi fiul tău". Dar muceniţa răspundea: „Nu mă voi închina idolilor celor surzi şi muţi, ci mă voi închina Domnului meu Iisus Hristos, Unul născut, Fiul lui Dumnezeu, prin Care toate le-a făcut Tatăl. Eu mă sârguiesc ca să ajung pe fiul meu, ca împreună cu el să mă învrednicesc împărăţiei cereşti".

Văzând ighemonul răbdarea şi puterea cea nebiruită de suflet a muceniţei, a condamnat-o la tăiere cu sabia. Luând-o, slujitorii au dus-o afară din cetate la locul cel de moarte, unde se ucideau cei osândiţi. Sfânta, bucurându-se, mergea ca la o nuntă. Ajungând la locul acela, a cerut puţin timp pentru rugăciune. Deci, plecându-şi genunchii, s-a rugat, zicând: „Mulţumesc Ţie, Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, că ai chemat pe fiul meu mai înainte de mine, învrednicindu-l a pătimi pentru numele Tău cel sfânt şi înfricoşat, şi i-ai dat lui, în locul acestei vieţi deşarte, viaţa cea veşnică! Primeşte-mă şi pe mine, nevrednica roaba Ta, şi mă învredniceşte să dobândesc darul înaintea Ta, ca să fiu numărată cu fecioarele cele înţelepte care au intrat în cămara Ta cea neîntinată, ca să Te binecuvinteze sufletul meu pe Tine, pe Tatăl Tău cel fără de început şi pe Duhul Sfânt, Cel împreună de o fiinţă în veci. Amin".

Sfânta rugându-se astfel, călăul, ascuţindu-şi sabia, i-a lovit grumajii, tăindu-i cinstitul ei cap, iar trupul l-a lăsat în locul acela fără a-l îngropa, spre a-l mânca câinii şi fiarele. Asemenea a pătimit şi trupul Sfântul Chiric, căci, târându-l din cetate, l-au aruncat lângă trupul maicii lui şi au plecat. Sosind noaptea, au venit cele două slujnice zise mai sus şi au luat trupul stăpânei lor şi a fiului ei şi, ducându-le departe, le-au îngropat în pământ. Una din aceste slujnice a trăit până în vremea marelui Constantin, întâiul împărat al creştinilor, în zilele căruia a biruit adevărul, iar bisericile lui Dumnezeu au luat îndrăznire, cu darul lui Hristos.

Atunci acea slujnică a arătat credincioşilor creştini acel loc, unde erau îngropate cinstitele moaşte ale Sfinţilor Mucenici Chiric şi Iulita, povestind şi pătimirea lor. Drept aceea, ei au scos din sânul pământului sfintele moaşte, nestricate şi pline de bună mireasmă, care dădeau şi tămăduiri de neputinţe. Iar pătimirea aceasta au dat-o în scris, spre pomenirea şi cinstirea sfinţilor mucenici, spre folosul credincioşilor şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ŞI ÎNTOCMAI CU APOSTOLII, VLADIMIR, MARELE DOMN AL KIEVULUI

Marele Vladimir, domnul Kievului şi singurul stăpânitor a toată Rusia, era fiul lui Sviatoslav, nepotul lui Igor şi al Sfintei Olga şi strănepotul lui Ruric, cel chemat de nemţi la domnia Rusiei, care îşi trăgea seminţia sa de la August, Cezarul Romei. Ruric avea scaunul domniei în marele Novgorod; iar Igor Ruricovici, după moartea tatălui său, a mutat scaunul la Kiev şi a născut din Sfânta Olga un fiu, anume Sviatoslav. Sviatoslav Igorovici avea trei fii: Iaropolc, Olg şi Vladimir, nu însă dintr-o femeie.

Sviatoslav, împărţind marea domnie a Rusiei la cei trei fii ai săi, a dat celui mai mare fiu, Iaropolc, Kievul; celui mijlociu, Olg, Dreblenul; iar celui mai mic, Vladimir, marele Novgorod. După moartea marelui domn Sviatoslav, Iaropolc, luând scaunul Kievului, s-a sculat cu război asupra fratelui său, Olg, voievodul dreblenilor, şi l-a ucis; iar domnia aceluia a luat-o pentru el. Acest lucru auzindu-l Vladimir, voievodul Novgorodului, s-a temut de Iaropolc, fratele său cel mai mare, ca nu cumva să-i facă şi lui asemenea. Deci, a fugit peste mare la germani. Iaropolc, aflând aceasta, a luat întru a sa stăpânire şi domnia marelui Novgorod, ca şi pe a dreblenilor.

Vladimir, nu după multă vreme, adunând multă putere de oaste, atât de la nemţi, cât şi din alte părţi ale pământului Rusiei, a mers împotriva lui Iaropolc, domnul Kievului, şi l-a ucis. Deci, luând domnia Kievului, şi pe femeia fratelui său, cea de neam grecesc, s-a făcut stăpân peste tot pământul Rusiei. El a pus în Kiev idoli la locuri înalte şi s-a închinat lor cu jertfe, îndemnând poporul la închinarea lor. Cei ce nu voiau să se închine idolilor, poruncea să-i dea morţii. Atunci a fost ucis fericitul Teodor creştinul şi fiul său, Ioan, căci n-au voit să fie părtaşi închinătorilor la idoli, nici să-şi dea pe fiul său la drăcească jertfă. Ceilalţi creştini, care erau luminaţi de Sfânta Olga şi cărora le-a zidit biserică la movila Tecoldova, ce se aflau acolo, de frică se făcuseră neştiuţi. Pentru că unii fugeau, alţii păzeau în taină sfânta credinţă, iar alţii se întorceau la păgânătate; şi de era undeva vreo biserică creştinească, pe aceea o risipea cu mâna închinătorului de idoli.

Vladimir pusese în Kiev idolii cei mai aleşi, mai întâi Perun, începătorul idolilor, pe care îl credea a fi zeul tunetului, al fulgerelor şi al norilor de ploaie; al doilea, Volos, zeul dobitoacelor; al treilea, Pozvizd sau Vihor, zeul văzduhului; al patrulea, Lado, zeul veseliei; al cincilea, Cupalo, zeul rodurilor pământului; al şaselea, Coleida, zeul prăznuirii ce se face iarna, şi alţii ce li se păreau a fi zei. El i-a pus nu numai în Kiev, ci şi prin toate părţile stăpânirii ruseşti, şi pe toţi îi cinsteau prin închinăciune păgânească. O închinăciune de idoli ca aceea se făcea şi în marele Novgorod. Căci, Vladimir trimisese acolo să fie mai mare pe unchiul Dobrin voievodul, fratele maicii sale. Acela, ceea ce a văzut pe Vladimir făcând în Kiev, tot asemenea a făcut şi el acolo, punând de asemenea idoli şi numindu-i cu acelaşi nume.

Vladimir, pe lângă închinarea de idoli, avea şi altă răutate, adică trăia fără de înfrânare în poftele trupeşti. Căci era foarte mult iubitor de femei, ca şi Solomon cel de demult, şi nesăţios în trupeştile patimi. El avea multe femei, dar şi mai multe ţiitoare petreceau cu el, fiind în rătăcirea închinării de idoli. Despre viaţa lui Vladimir, cât a fost în neştiinţă de Dumnezeu şi în păgânătate, despre uciderea de frate, despre vărsările de sânge, despre vitejie şi multele războaie, despre diavoleştile slujiri, despre aprinderile spre femei, despre toate se scrie pe larg în istoricul Sfântului Nestor al Pecerscăi şi în alte istorii ruseşti scrise cu mâna. Se mai află şi în Sinopsisul Pecerscăi cel tipărit şi cine voieşte să afle mai multe, să citească acolo. Dar noi nu voim să descriem viaţa lui cea necurată şi păcătoasă, ci pe cea dreaptă şi sfântă. Aceasta o facem ca să nu ne zăbovim mult cu lucrurile sale cele rele, care le făcuse mai înainte de primirea sfintei credinţe. Deci, ajunge că le-am pomenit pe acelea pe scurt, pe de o parte, ca nu de prisos să se lungească istoria, iar pe de alta, ca auzul cel întreg înţelept, să nu se îngreuieze. Se cade, deci, să mergem la luminarea lui prin botez şi la lucrurile cele plăcute lui Dumnezeu, din care s-a făcut folos de suflet mântuitor la toate neamurile Rusiei.

Când Preabunul Dumnezeu, Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor, ci întoarcerea lor la mântuire, din negrăita Sa milostivire, a binevoit ca părţile Rusiei cele întunecate cu întunericul închinării de idoli, să nu piară până la sfârşit, ci cu lumina sfintei credinţe să fie luminate şi să se povăţuiască la calea mântuirii, le-au ales lor spre acestea, pe acest mare domn Vladimir, precum de demult a ales romanilor şi grecilor pe marele Împărat Constantin, iar la începutul tuturor neamurilor, pe Sfântul Apostol Pavel. Pentru că Cel ce a zis ca din întuneric să răsară lumină, a făcut şi

aceea de a răsărit în inima lui Vladimir raza luminii celei de taină, şi a deşteptat într-însul dorirea de cunoştinţa adevărului. Astfel, l-a prefăcut pe el din păgân şi închinător de idoli, în creştin drept-credincios; din prigonitor, precum oarecând pe Sfântul Saul, în apostol şi învăţător al ruşilor. El a scăpat multe popoare ale Rusiei de înghiţirea iadului şi din veşnica moarte şi le-a adus prin Sfântul Botez la a doua naştere, în viaţa cea veşnică.

Deci, este de cuviinţă ca aici să pomenim pe scurt şi de asta. Ruşii, mai înainte de Vladimir cu câtăva vreme, s-au botezat, deşi nu toţi, însă o parte din ei. Întâi s-a botezat poporul Rusiei cel slavon, de către Sfântul Apostol Andrei, cel dintâi chemat, care a creştinat pe sciţi. Căci, ajungând în munţii Kievului, i-a binecuvântat şi, înfigând o cruce pe un deal înalt, a proorocit despre zidirea cetăţii şi de darul lui Dumnezeu ce avea să răsară în acele locuri. Iar pe câţi oameni a aflat atunci acolo, i-a învăţat sfânta credinţă şi i-a botezat. După aceea, a mers în alte părţi ale Rusiei, unde este acum marele Novgorod şi unde sunt alte cetăţi vestite, şi pretutindenea pe câţi a putut să-i întoarcă la Hristos, i-a luminat cu Sfântul Botez. O parte din ruşi s-au mai botezat pe vremea împăratului grec Vasile Macedon, şi pe vremea patriarhiei Preasfinţitului Fotie, fiind trimis de dânşii arhiereul Mihail. Dar în acea vreme, fiind încă mic de vârstă Igor Ruricovici, domnul Rusiei, ocârmuia domnia Oleg, rudenia şi povăţuitorul voievodului.

Astfel, arhiereul grecesc, mergând din Constantinopol pe pământul Rusiei ca să înveţe sfânta credinţă pe poporul cel necredincios, toate popoarele doreau să vadă vreo minune de la dânsul. Deci, i-a întrebat arhiereul: „Ce fel de minune vă trebuie?" Iar ei au zis: „Cartea aceea care învaţă credinţa voastră cea creştinească să se arunce în foc şi, de nu va arde, vom cunoaşte din aceasta căci credinţa voastră este bună şi adevărată şi Dumnezeul cel propovăduit de tine este mare". Arhiereul, nădăjduind în Dumnezeu, a poruncit ca, înaintea tuturor, să aprindă un foc mare şi, ridicându-şi mâinile spre cer, s-a rugat, zicând: „Preamăreşte numele Tău, Hristoase Dumnezeule!" Aceasta zicând, arhiereul a pus cartea Sfintei Evanghelii în foc, dar n-a ars. Căci, toate lemnele arzând şi focul potolindu-se, s-a găsit Evanghelia întreagă, nemistuită de foc. Văzând această minune popoarele, foarte mulţi dintre ei au crezut în Hristos şi s-au botezat.

Poporul Rusiei s-a mai botezat şi în zilele marii doamne Olga, soţia marelui domn al Rusiei, Igor Ruricovici, maica lui Sviatoslav şi bunica lui Vladimir. Dânsa, după cum se scrie în viaţa sa, ducându-se la Constantinopol, a primit sfânta şi dreapta credinţă şi

s-a numit Elena din Sfântul Botez. Apoi, întorcându-se de acolo, pe mulţi din Kiev şi din celelalte cetăţi ale Rusiei, i-a adus la sfânta credinţă şi la Sfântul Botez. Dar n-a putut pe toţi să-i lumineze. Nici chiar pe fiul său, Sviatoslav, n-a putut să-l plece la creştinătate. Fiind aceste botezuri mai înainte de Vladimir, sfânta credinţă nu s-a putut lărgi şi întări. Pe de o parte, pentru războaiele cele dese, iar pe de alta, pentru domnii care se dăduseră la păgânească închinare de idoli. Rusia s-a luminat desăvârşit în zilele marelui domn Vladimir. Căci el, luminându-se mai întâi singur şi cunoscând calea cea adevărată a mântuirii, a povăţuit pe toţi la aceasta, îndemnându-i să-i urmeze, şi chiar poruncind. Creştinarea ruşilor s-a făcut astfel:

Vladimir preamărindu-se cu vitejia, cu singură stăpânirea şi cu mântuirea împărăţiei sale, mai mult decât alţi împăraţi şi domni în toată partea de sub soare, au început a veni la dânsul diferite popoare, lăudându-se către dânsul cu credinţa lor. La început au venit mahomedanii, pe care Vladimir i-a întrebat: „Ce fel este credinţa voastră?" Ei au răspuns: „Credem în Dumnezeul care este în ceruri şi avem pe proorocul lui Dumnezeu, Mahomed. Acela ne dă voie să avem mai multe femei, câte voieşte cineva şi să ne desfătăm din toate dulceţile trupeşti; numai ne porunceşte să ne tăiem împrejur, să nu mâncăm carne de porc şi să nu bem vin". Apoi mai spuneau şi alte multe lucruri de necinste şi de ruşine, pe care nu se cuvine a le scrie aici. Iar Vladimir, fiind iubitor de femei, îl asculta cu plăcere, dar tăierea împrejur şi înfrânarea de la vin, n-a iubit-o. Deci, a zis către dânşii: „Noi nu putem să trăim fără vin, deoarece în Rusia toată veselia şi beţia se face cu băutură".

După aceea, au venit de la nemţi, de la papa Romei, de la Cezarul Apusului şi de la ceilalţi domni, fiecare spunând că credinţa lor este mai bună, dar nici una din acelea n-a iubit. Încă şi evreii au venit, spunându-i despre credinţa lor că este mai bună decât toate credinţele. Atunci Vladimir i-a întrebat: „Unde este pământul şi împărăţia voastră?" Ei au răspuns: „Pământul nostru este Ierusalimul, Palestina şi cele de primprejurul ei; dar de vreme ce am mâniat pe Dumnezeu cu păcatele noastre l-a dat creştinilor". Vladimir le-a zis: „Cum învăţaţi voi pe alţii la credinţa voastră, când voi înşivă sunteţi lepădaţi de Dumnezeul vostru? Că de v-ar fi iubit Dumnezeu, nu v-ar fi răspândit prin pământuri străine. Oare şi nouă ne doriţi o risipire ca aceea?" Acestea zicându-le, i-a izgonit din faţa sa.

După toţi aceştia, a venit un sol trimis cu daruri de la Vasile şi Constantin, împăraţii greceşti, şi de la Nicolae Hrisoverghie,

Patriarhul Constantinopolului. Acel sol era bărbat ales, cuvântăreţ şi insuflat de Dumnezeu, numit Chiril filosoful*.

Acest filosof, Chir, a vorbit mult cu Vladimir despre credinţa creştină, începând de la zidirea lumii, explicându-i toate proorociile de la întruparea Domnului nostru Iisus Hristos, până la pătimirea care a suferit-o de bună voie, până la moartea pe cruce, pentru mântuirea omenească, şi până la Învierea cea de a treia zi din morţi şi Înălţarea Lui la ceruri, precum despre aceasta scrie pe larg Cuviosul Nestorie al Pecerscăi. Mai pe urmă adăugă cuvântul despre a doua venire a lui Hristos, despre învierea morţilor, despre înfricoşata judecată, despre munca cea fără de sfârşit pregătită păcătoşilor şi despre răsplătirea drepţilor întru împărăţia cerurilor.

Apoi i-a dat lui în dar o pânză mare ţesută cu aur, pe care era închipuită înfricoşata judecată a lui Dumnezeu şi despărţirea păcătoşilor de drepţi. Drepţii stăteau în dreapta Judecătorului. De aceeaşi parte dreaptă era şi Raiul; iar păcătoşii stăteau de-a stânga, unde se vedea gheena focului, iadul, înfricoşatele chipuri ale diavolilor şi se mai vedeau şi diferite munci. Vladimir, privind spre toate acestea cu dinadinsul, întreba pe Chir despre fiecare lucru, iar filosoful, spunându-i toate cu de-amănuntul, a zis: „Când va veni Hristos Dumnezeu din cer pe pământ întru slava Sa, să judece vii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui, atunci pe câţi va afla drepţi, îi va pune de-a dreapta Sa, şi-i va trimite în împărăţia Sa cea cerească, la veşnica veselie. Iar pe câţi îi va afla păcătoşi, îi va pune de-a stânga şi-i va trimite în focul gheenei cel nestins, în muncile cele nesfârşite".

Vladimir, auzind acestea, a suspinat şi a zis: „Fericiţi cei ce vor sta de-a dreapta şi amar celor ce vor sta de-a stânga!" Atunci Chir filosoful i-a zis: „Împărate, de vei înceta de la lucruri rele şi de vei primi Sfântul Botez, te vei învrednici a sta de-a dreapta; iar de vei rămâne în necurăţie, locul tău va fi la stânga". Atunci Vladimir, luând aminte la cele grăite de filosof şi socotindu-le, a zis: „Voi mai aştepta încă puţin până ce mai cu dovedire voi cerceta toate credinţele". Apoi, dăruind daruri filosofului şi celor dimpreună cu dânsul, i-a trimis cu cinste la Constantinopol.

Plecând Chir, filosoful grec, Vladimir a chemat la dânsul pe toţi boierii şi dregătorii săi, şi le-a zis: „Iată, au venit la mine

* Mai este un filosof cu numele de Chiril, care împreună cu fratele său, Metodie, au propovăduit pe Hristos; mai întâi la Cozari (cazari) şi apoi în Moravia, tălmăcind Evanghelia din limba grecească în cea slavonească. Şi acel filosof, Chiril, a fost înaintea acestuia cu o sută de ani şi mai mult, iar acesta de pe urmă se numeşte de alţi istorici şi Chir.

înţelepţi din diferite ţări, de la mahomedani, de la nemţi, de la romani, de la jidovi şi de la celelalte neamuri, lăudându-şi fiecare din ei credinţa lor. Iar la urma tuturor au venit creştinii. Aceştia îmi spuneau despre credinţa lor lucruri multe şi minunate, mai mult decât alţii, povestindu-mi faptele ce s-au făcut sub cer de la începutul lumii şi până acum. Ei au mai spus că are să fie un alt veac şi o altă viaţă şi cum, după moarte, toţi vor învia, iar de a făcut cineva bine în veacul acesta, acela se va bucura în veacul cel ce va să fie, vieţuind cu viaţă fără de moarte, iar păcătoşii se vor munci în veci".

Atunci boierii şi dregătorii au zis către dânsul: „Nimeni nu huleşte ceva al său vreodată, ci mai ales îl laudă; iar tu, mare domn ce eşti, de voieşti să cunoşti mai cu încredinţare adevărul, ai mulţi oameni înţelepţi, trimite dintre dânşii pe cei mai aleşi pe la diferite popoare, ca să vadă şi să ştie felul de credinţă, adică, cum slujeşte cineva Dumnezeul său. După aceea, întorcându-se, îţi vor spune ţie şi nouă toate faptele cu de-amănuntul". Vladimir a ascultat un sfat ca acesta, a trimis bărbaţi pricepuţi şi înţelepţi în diferite ţări, ca să cerceteze credinţele şi slujbele fiecărui popor. Ei, străbătând multe ţări şi împărăţii, s-au dus la urmă şi la Constantinopol şi au scris împăraţilor greceşti, Vasile şi Constantin, pricina venirii lor. Împăraţii s-au bucurat şi îndată au spus despre dânşii Preasfinţitului Patriarh. Patriarhul a poruncit să împodobească biserica, a făcut praznic, s-a îmbrăcat în cele mai scumpe veşminte arhiereşti şi au săvârşit dumnezeiasca Liturghie cu mulţi episcopi şi preoţi.

Deci s-au dus la Sfânta Liturghie împăraţii cu trimişii lui Vladimir şi, ducându-i în biserică, i-au pus într-un loc unde le era cu înlesnire să vadă şi să audă toate. Văzând ei frumuseţea cea negrăită a laudei lui Dumnezeu, precum nu văzuseră în nici o parte, şi auzind glasurile cele dulci ale cântărilor de laudă pe care nu le mai auziseră niciodată, se mirau foarte mult şi li se părea că nu mai stau pe pământ, ci în cer. Pentru că în acea vreme i-a strălucit lumina cerească, încât se făcuseră de bucurie duhovnicească, ca şi cum ar fi afară de sine, bucurie de care se umpluse inima lor atunci.

După săvârşirea dumnezeieştii Liturghii, împăraţii şi patriarhii au făcut cinste şi ospăţ mare solilor din Rusia şi, dăruindu-le daruri multe, i-au lăsat să plece. Când s-au întors la Vladimir, el a chemat pe toţi boierii şi bătrânii săi şi a poruncit ca trimişii care s-au întors, să spună înaintea tuturor ceea ce au văzut şi auzit. Ei, începând, au spus toate pe rând despre credinţa fiecărui popor şi despre slujba lor, dar tuturor celor ce auzeau acele credinţe, le erau

neplăcute. Apoi au început a spune cele văzute la creştini, când s-au dus în Constantinopol. Ei le-au spus cum i-au dus în biserica lor, unde slujesc Dumnezeului lor, şi cum au văzut acolo o frumuseţe şi o slavă pe care nu poate să o spună limba; minunatele veşminte ale preoţilor, rânduiala slujirii foarte cinstită şi cucernica stare înainte a tuturor oamenilor, cântările atât de dulci, precum nu auziseră niciodată, cum i-a cuprins o bucurie mare, încât nu se mai simţeau, nici nu cunoşteau dacă mai erau pe pământ sau în cer. Ei le-au spus că nu este în toată lumea o podoabă şi o preaslăvită laudă de Dumnezeu ca aceea, pe care ei au văzut-o la creştinii din Constantinopol. „Pentru aceea, au zis ei, credem că adevărată este credinţa lor şi numai cu acei oameni locuieşte Dumnezeul cel adevărat".

Boierii au zis către Vladimir: „Dacă credinţa creştinească n-ar fi bună şi adevărată, atunci bunica ta, Olga, n-ar fi primit acea credinţă, pentru că era femeie foarte înţeleaptă". Atunci Vladimir, lucrând într-însul darul Sfântului Duh, a început a se lumina câte puţin în mintea sa, a cunoaşte dreapta credinţă creştinească şi a o dori. Dar, de vreme ce nimeni nu era lângă dânsul care să-l aducă degrabă spre săvârşirea lucrului ce gândise, pentru că toţi boierii şi sfetnicii fiind întunecaţi cu întunericul păgânătăţii, s-a prelungit încredinţarea şi botezul lui până la o vreme, până ce a aflat un sfat, adică să se ducă cu război împotriva împăraţilor greceşti, să ia cetăţile lor şi să câştige dascăli creştineşti care să-i înveţe credinţa.

Adunând Vladimir oaste multă, s-a dus la Herson şi a luat întâi cetatea grecească Cafa. Apoi s-a dus sub Herson, cetatea de scaun a pământului acela, stând lângă malul Mării Negre, unde era liman ales de corăbii. Deci, a înconjurat cetatea aceea şi, luptându-se împotriva ei multă vreme, nu a putut să o ia că era tare, şi oastea grecească dintr-însa se lupta împotrivă cu bărbăţie. Vladimir le zicea hersonenilor ca să i se plece lui de voie, dacă voiesc să câştige milă de la dânsul. Iar de nu, va sta multă vreme sub cetatea lor, până o va lua şi în ceasul acela nu va avea nici o milă.

Dar, hersonenii nu băgau în seamă cuvintele lui, deşi sufereau strâmtoare în cetate. Căci de şase luni erau înconjuraţi şi aveau lipsă de cele de nevoie. Dar dumnezeiasca purtare de grijă, căutând prin judecăţile cele neştiute, ceea ce era mai de folos, nu numai grecilor, ci şi la tot poporul Rusiei, a rânduit ca cetatea Hersonului să se plece lui Vladimir, lucru care s-a şi întâmplat. Atunci, un protopop al Hersonului, anume Anastasie, a scris lui Vladimir pe o săgeată, astfel: „Împărate Vladimir, dacă voieşti să iei cetatea, caută în pământ spre părţile Răsăritului, urloaiele prin care curge în

cetate apa cea dulce. Acelea dacă le vei tăia şi vei lua apa cetăţii, poporul ţi se va pleca cu înlesnire, fiind silit de sete".

Protopopul, scriind astfel pe săgeată, a încordat arcul şi i-a dat drumul către cortul lui Vladimir. Săgeata a căzut înaintea corturului şi cei ce au văzut-o au luat-o îndată şi, văzând pe dânsa acea scrisoare, au dus-o lui Vladimir. El a chemat tălmaci ai limbii greceşti, care, citindu-i scrisoarea, a poruncit să caute în pământ, spre părţile Răsăritului, acele urloaie prin care venea apa. Căutând şi aflându-le, le-au tăiat şi, nemaifiind apă în cetate, poporul a slăbit de sete şi, nevrând, s-a supus lui Vladimir. Acesta, luând cetatea Hersonului, a intrat într-însa cu dănţuire, nefăcând oamenilor nici un rău, nici strâmbătate.

După luarea Hersonului şi a toată Tavrichia, Vladimir a trimis la împăraţii greceşti, zicând: „V-am luat Hersonul, cetatea voastră slăvită, şi tot pământul Tavrichiei: Acum aud că aveţi o soră fecioară frumoasă; deci să mi-o daţi mie spre însoţire. Iar de nu veţi voi, voi face cetăţii voastre împărăteşti ceea ce am făcut Hersonului". Împăraţii greceşti primind scrisoarea aceea de la Vladimir, s-au mâniat foarte mult, pentru că sora lor, cu numele Ana, nu voia să se însoţească cu un păgân. Dar ei, temându-se de multa putere a oştilor Rusiei şi de vitejia lui Vladimir, au scris înapoi către dânsul, astfel: „Nouă, creştinilor, nu ni se cade să dăm pe sora noastră după cel ce petrece în credinţă păgânească, dar dacă voieşti s-o iei, leapădă-te de legea ta şi crede, ca şi noi, în Hristos, adevăratul Dumnezeu, şi primeşte Sfântul Botez, că atunci fără oprire vei lua în însoţire pe sora noastră şi vei petrece cu noi în dragoste, ca cel de o credinţă cu noi, moştenind încă şi cerească împărăţie".

Vladimir, primind un răspuns ca acesta de la împăraţii greceşti, a trimis la dânşii, zicându-le: „Eu am iubit credinţa voastră din vremea aceea, când cei trimişi de mine să cerceteze diferitele credinţe au fost şi la voi şi când s-au întors şi ne-au spus cu amănuntul, că credinţa voastră este mai bună decât toate credinţele şi slujirea cu care slujiţi Dumnezeului vostru este mai aleasă decât a tuturor popoarelor. Eu de atunci doresc a primi credinţa voastră, însă voi trimiteţi un episcop la mine, ca să mă boteze. Voi înşivă, dacă voiţi, veniţi cu sora voastră, sau trimiteţi-mi pe sora voastră spre însoţire. Iar eu vă voi înapoia Hersonul şi toată Tavrichia".

Împăraţii greceşti, primind această bună înştiinţare, s-au bucurat foarte mult şi au îndemnat cu rugăminte pe sora lor, să meargă la Vladimir, zicându-i: „Milostiveşte-te de împărăţia creştinească, căci, de nu vei merge după el, apoi el nu va înceta a

supune pământul nostru şi frică ne este, ca să nu facă şi cetăţii împărăteşti ceea ce a făcut Hersonului. Iar dacă Vladimir se va boteza, pentru tine şi prin tine, Domnul va întoarce spre Sine pământul Rusiei şi pe cel grecesc îl va elibera de războaiele cele grele şi de năvălirile ruşilor. Deci, de la toţi vei avea slavă veşnică şi fericire nemuritoare". Ana, sora împăraţilor, deşi nu voia, însă socotind mântuirea Rusiei, care voia să se întoarcă la Dumnezeu, încă şi patriei sale, împărăţiei greceşti, dorindu-i pace, s-a învoit cu sfatul şi cu rugămintea fraţilor săi şi a zis cu lacrimi: „Fie voia Domnului!" Împăraţii au trimis-o pe ea în corăbii, pe mare, cu arhiereul Mihail, cu preoţi şi cu cinstiţi boieri. Ajungând ea la Herson, a întâmpinat-o cu slavă şi a dus-o în palatul împărătesc.

În acea vreme, nu cu multe zile înaintea venirii fiicei împărăteşti, Vladimir s-a îmbolnăvit la ochi şi a orbit. Deci, începuse a se îndoi de sfânta credinţă şi de Sfântul Botez şi, tulburându-se în sine, zicea: „Zeii Rusiei s-au mâniat împotriva mea, auzind că voiesc să-i las şi să primesc altă credinţă; de aceea, au trimis asupra mea pedeapsa orbirii". Atunci, sora împăraţilor greceşti a trimis la el, zicându-i: „De voieşti să fii sănătos şi să vezi cu ochii, primeşte Sfântul Botez degrabă, căci în alt mod nu te vei izbăvi de orbirea ta. Iar de te vei boteza, te vei mântui nu numai de orbirea trupească, ci şi de cea sufletească!"

Vladimir, auzind, a răspuns: „De va fi adevărat graiul acesta, apoi voi cunoaşte din aceasta că Dumnezeul creştinilor este mare!" Chemând el îndată pe episcop, a cerut Sfântul Botez; iar episcopul mai întâi l-a luat şi l-a învăţat bine dreapta credinţă, apoi l-a botezat în biserica Sfinta Sofia, care este în mijlocul cetăţii Herson (Crimeea), dându-i numele Vasilie. La botezul lui s-a făcut o minune, asemenea aceleia ce s-a făcut cu Sfântul Apostol Pavel pe calea către Damasc, când prigonea Biserica lui Dumnezeu şi care, din lumina cerească ce l-a strălucit pe el în cale, devenise orb. Căci Vladimir, care era orb la ochi, când a intrat în sfânta scăldătoare şi episcopul a pus mâna pe el, după rânduiala Sfântului Botez, îndată a căzut orbirea de pe ochii lui ca nişte solzi. De atunci a văzut şi a preamărit pe Dumnezeu, căci l-a adus la adevărata credinţă, mulţumind Domnului Hristos, bucurându-se şi veselindu-se.

Boierii şi oastea lui, văzând acea minune, cu toţii s-au botezat şi s-a făcut bucurie mare ruşilor şi grecilor, dar mai ales sfinţilor îngeri din cer. Pentru că, dacă îngerii se bucură de un păcătos care se pocăieşte, cu atât mai vârtos s-au bucurat de atâtea suflete, care au cunoscut pe Dumnezeu şi au cântat *slavă întru cei de sus lui Dumnezeu*, şi celelalte. Botezul lui Vladimir, a boierilor lui şi a

oştirilor s-a săvârşit în Herson, în anul facerii lumii 6485, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul, în anul 977.

După Botez, împăraţii greceşti au adus la Vladimir pe sora lor pentru cununie şi nu după multe zile s-a cununat cu dânsa în legiuită nuntă. Vladimir a înapoiat grecilor Hersonul cu toată Tavrichia şi, întărind pacea cu ei, s-a întors în pământul său, luând cu sine pe arhiereul Mihail, care venise în Constantinopol cu sora împăraţilor. Acel arhiereu a fost întâiul mitropolit al Rusiei, însă nu acel Mihail care s-a pomenit mai sus, care, punând Evanghelia în foc, a luat-o nearsă, încredinţând prin această minune pe mulţi din popor. Ci acesta este altul cu acelaşi nume şi mai în urmă cu anii, căci de la Mihail cel dintâi, până la acesta, au trecut o sută de ani şi mai mulţi. Vladimir a luat din Herson împreună cu arhiereul şi mulţi preoţi, clerici şi monahi.

El a mai luat de acolo şi moaştele Sfântului Sfinţit Mucenic Clement, întâiul episcop al Romei şi ale ucenicului său, Fiva. A luat icoane sfinte, cărţi şi multe podoabe bisericeşti. A mai luat încă şi pe protopopul Anastasie, care l-a învăţat pe el cum să ia cetatea Herson. Deci, Vladimir a mers în Kiev cu bucurie mare, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos. Cum a ajuns, îndată a început a pune sârguinţă pentru creştinarea locuitorilor Kievului, cetatea sa de scaun, cum şi toată stăpânirea sa cea rusească.

Vladimir a poruncit la început să boteze pe fiii săi, în număr de 12, pe care i-a avut cu mai multe femei: „Iziaslav, Mitislav, Iaroslav, Vsevolod cu Rohmida, doamnă leşească; Sviatopolc cu femeia fratelui său, de neam grec; Vişeslav cu doamna Cehina; Sviatoslav şi Stanislav cu altă doamnă Cehina; Boris şi Gleb cu o femeie de neam bulgar; Vriacislav şi Sudislav cu o altă femeie. Pe aceştia toţi i-a botezat mitropolitul Mihail într-un izvor, nefiind încă biserică în Kiev, după dărâmarea celor de mai înainte. Acel izvor din munte de lângă râul Nipru, se numeşte din vremea aceea şi până acum, Creştatic.

Apoi a trimis propovăduitori prin toată cetatea, poruncindu-le, ca a doua zi să se adune cu toţii la râul Poceiniu, care curge din Nipru şi se varsă iarăşi în Nipru, toţi bătrâni şi tineri, mari şi mici, bogaţi şi săraci, bărbaţi şi femei. Iar de nu s-ar găsi cineva în acea vreme la râu, acela se va arăta potrivnic lui Dumnezeu şi marelui voievod. Făcându-se ziuă, însuşi voievodul cu boierii au mers la râu, şi cu dânsul, arhiereul şi toţi preoţii. Deci, s-a adunat toată cetatea la râu, de toată rânduiala şi vârsta, mulţime foarte mare din amândouă părţile, în acel loc unde este acum biserica Sfinţilor răbdători de chinuri Boris şi Gleb.

Acelora li s-a poruncit ca, dezbrăcându-se de haine, să intre în apă, deosebindu-se partea bărbătească de cea femeiască. Cei mai mari în locuri mai adânci, iar cei mai mici aproape de mal. Astfel să stea toţi în apă, unii până la grumaji, alţii până la brâu, despărţindu-se în cete. Preoţii, îmbrăcaţi în veşminte preoţeşti, stăteau lângă mal, pe scândurile ce erau pregătite înadins pentru aceea şi citeau asupra poporului rugăciunile ce se cuvin la Sfântul Botez. Ei le puneau nume la fiecare ceată câte un nume deosebit şi le porunceau să se afunde de trei ori în apă; apoi strigau spre dânşii, chemând după rânduiala Botezului, numele Sfintei Treimi. Astfel, s-a botezat tot poporul Kievului, în anul de la facerea lumii 6487, iar de la întruparea lui Dumnezeu în anul 979 şi după botezul lui Vladimir în anul al doilea. Sfântul Vladimir, privind la botezul unei mulţimi de atâta popor, se bucura cu duhul şi, ridicând ochii şi mâinile spre cer, a zis: „Doamne, Dumnezeule, Cel ce ai făcut cerul şi pământul, caută spre poporul Tău cel nou botezat şi le dă ca să Te cunoască pe Tine. Întăreşte-i în dreapta credinţă şi ajută-mi mie asupra văzuţilor şi nevăzuţilor vrăjmaşi, ca să preamăresc numele Tău cel sfânt în părţile Rusiei".

După botezul poporului, Vladimir a poruncit ca îndată să sfărâme idolii şi capiştile lor să le risipească până în temelie. Pe Perun, idolul cel mai întâi, a poruncit să-l lege de coada calului şi să-l târască din deal la vale spre râul Nipru, punând 12 oameni să-l bată cu beţe. Aceasta o făcea nu pentru că idolul simţea vreo durere, fiind de lemn neînsufleţit şi nesimţitor, ci pentru ca să facă mai multă necinste diavolului. Deci, târându-l la mal, l-a aruncat în râul Nipru. El a poruncit ca nicăieri să nu lase pe idoli la mal, până ce nu vor trece pragurile ce sunt în josul Niprului, iar vântul şi valurile, l-au aruncat sub un munte mare, care şi acum se cheamă al Perunului. Se mai povesteşte şi aceasta printre cei vechi, că pe un alt idol, legându-l credincioşii cu funii, l-au târât la râul Nipru ca să-l înece, iar alţii îl băteau cu beţe fără de milă şi diavolul răcnea în idol ca şi cum suferea durere.

Aruncându-l în râul Nipru, pe când se scufunda, poporul, care era întunecat cu credinţa, mergea pe mal, plângând şi strigând: „Vidibal gospodarul nostru, boje vidibal", adică: „Înoată şi ieşi la mal". Diavolul, mişcând pe idol, a ieşit la mal acolo unde este mânăstirea Viduviţca. Însă, când necredincioşii au vrut să-l ia, au alergat credincioşii şi au legat o piatră de el, aruncându-l iarăşi în râu, unde l-au înecat. Locul la care a ieşit idolul Vidibal, din vremea aceea s-a numit Vidibal. Pe toţi ceilalţi idoli i-au sfărâmat din porunca marelui domn, pe unii i-au aruncat în apă, iar pe alţii

în foc. Văzând kievenii cei necredincioşi sfărâmarea şi pierzarea idolilor celor vechi, plângeau şi se tânguiau după ei, iar cei pricepuţi ziceau: „Înţelept este voievodul şi boierii lui. Ei ştiu care Dumnezeu este mai bun; căci dacă aceşti zei ar fi fost mai buni, n-ar fi poruncit a-i sfărâma şi nici nu ar fi ales altă credinţă mai bună, lepădând pe cea proastă".

După sfărâmarea idolilor şi după risipirea capiştilor idoleşti, Vladimir a poruncit ca în locurile acelea să zidească sfinte biserici. Întâi a zidit biserica Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe locul unde era idolul Perun. Apoi a zidit o biserică în numele Sfântului Marelui Vasile, de vreme ce şi Vladimir, din Sfântul Botez, s-a numit Vasile, întemeind şi alte biserici pretutindeni. El mai ales s-a sârguit a zidi o biserică din piatră, în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care, mai pe urmă s-a numit Desiatina.

La acea biserică, după risipirea ce s-a făcut de Batie, se vedea numai o parte, în care se săvârşeau slujbele de toate zilele. Biserica aceea era cea mai mare dintre toate bisericile zidite în Kiev, în zilele lui Vladimir. Ea era lucrată în piatră de înţelepţi zidari greci şi înfrumuseţată cu toate podoabele. Deci, săvârşindu-se, a intrat Vladimir în vremea sfinţirii şi, precum Solomon cel de demult a intrat în biserica Ierusalimului cea zidită de el, s-a rugat la Dumnezeu, zicând: *„Doamne, Dumnezeule, caută din cer şi vezi, cercetează via aceasta şi o desăvârşeşte pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta!* Caută spre popoarele Tale acestea noi, cărora li s-a întors inima în înţelegere, ca să te cunoască pe Tine, adevăratul Dumnezeu. Caută şi spre biserica aceasta pe care am zidit-o, eu, nevrednicul robul Tău, în numele Preanevinovatei Maicii Tale, care Te-a născut, Pururea Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Dacă se va ruga cineva cu credinţă şi osârdie în această biserică, ascultă-i rugăciunea, iartă-i toate păcatele şi dăruieşte-i toate cererile folositoare cu rugăciunile Preacuratei Tale Maici".

Vladimir, rugându-se din destul, a zis: „Iată, din toată averea mea şi din toate cetăţile mele, dau a zecea parte acestei biserici a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu". Zicând aceasta, a întărit-o cu un înscris şi blestem a pus asupra celor de pe urmă, dacă ar îndrăzni cineva, să ia ceva ce el a dat acestei sfinte biserici. Din vremea aceea s-a numit acea biserică Desiatina. Vladimir a încredinţat biserica protopopului Anastasie cel mai sus pomenit, pe care l-a adus din Herson. El a adus într-însa moaştele Sfântului Clement, primul episcop al Romei, şi toată podoaba bisericească cea de mare preţ, ce o adusese din Herson, a dat-o acolo. El a mai făcut o şcoală pentru învăţătura cărţii, căci pe fiii săi şi pe mulţi

copii de boieri a poruncit să-i înveţe Sfânta Scriptură, punându-le dascăli iscusiţi. Asemenea a poruncit ca şi pe copiii oamenilor cei proşti, să-i ia la învăţătura cărţii. Dar maicile cele nebune plângeau după copii ca după nişte morţi.

Nu numai Kievul, dar toată stăpânirea sa a voit s-o lumineze cu lumina sfintei credinţe. Deci a trimis în toate cetăţile Rusiei, ca să boteze popoarele. Iar celor ce nu voiau să se boteze, le punea dăjdii mari. Vladimir vieţuia cu plăcere de Dumnezeu şi cu dreptate, schimbându-şi în bine obiceiurile cele vechi, ce le avea pe când era în păgânătate. El era povăţuit la toată fapta bună de soţia sa, Ana, sora împăraţilor greceşti, cu care vieţuia după legea creştinească. Pe celelalte femei ale sale, pe care le avusese mai înainte de primirea botezului, le-a eliberat, îndestulându-le cu bogăţii şi dându-le voie, ca fiecare, dacă voieşte, să poată să se mărite cu alt bărbat.

La cea dintâi femeie a sa, Rohmida, fiica lui Rogvold, voievodul Poltiniei, care îi era mai iubită decât altele, a trimis la începutul întoarcerii sale de la Herson, zicându-i: „Eu am primit credinţa şi legea creştinească, iar tu să-ţi alegi dintre boierii mei pe care vei voi şi cu el te vei însoţi". Dar ea a răspuns: „Oare numai ţie îţi trebuie împărăţie cerească, iar mie nu? Şi către acesta, fiind eu doamnă, cum voi putea suferi ca să fiu roabă la sluga ta? Deci, nu voiesc să mă mărit după alt bărbat. Dar, mă rog ca să mă faci mireasa lui Hristos". Zicând ea acestea, şedea lângă dânsa în vremea aceea, fiul său, Iaroslav, care era şchiop din naştere. Când acela a auzit de la maica sa nişte cuvinte ca acelea, a mulţumit lui Dumnezeu de înţelegerea şi de voinţa ei cea bună şi îndată s-a însănătoşit şi a început a umbla, el care până atunci nu umblase. De această minune, Vladimir s-a bucurat îndoit, întâi de Rohmida, că are osârdie spre Hristos şi apoi de fiul său, Iaroslav, că s-a tămăduit la picioare. După primirea Sfântului Botez, Rohmida s-a tuns în sfântul chip îngeresc al călugăriei, luând numele de Anastasia.

După aceasta, Vladimir a trimis la Constantinopol la Preasfinţitul Patriarh Serghie, rugându-l ca să mai trimită la dânsul arhierei şi preoţi, deoarece are seceriş mult, iar lucrătorii sunt puţini, pentru că la multe cetăţi ale Rusiei trebuie lumină. Oamenii din Rusia nu erau din destul lesnicioşi la duhovnicească rânduială, pentru că nu demult se începuse între dânşii învăţătura cărţii. De aceea, Preasfinţitul Patriarh Serghie a trimis pe Ioachim, episcopul Hersonului, împreună cu alţi episcopi şi preoţi. Vladimir, luând pe episcopii care veniseră la dânsul, s-a dus cu ei în pământul slavon, în părţile

Zaliscului, în stăpânirea Rostovului şi a Suzdalului, şi acolo, lângă râul Cleazmul, a făcut o cetate pe care a numit-o Vladimir, după numele său, zidind într-însa o biserică a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. El a poruncit ca pretutindeni să boteze pe oameni şi să zidească biserici, şi le-a pus lor episcop. De acolo mergând în Rostov, a zidit o biserică din lemn, punându-le şi episcop.

Apoi a mers în marele Novgorod şi a pus într-însul arhiepiscop pe Ioachim Hersoneanul. Acest arhiepiscop a stricat acolo pe idolul Perun, care era asemenea cu cel din Kiev, şi a poruncit să-l arunce în râul Volhov. Şi, punând oameni să bată pe idol cu beţe spre batjocură, diavolul, care locuia într-însul, a început a striga cu glas mare, ca şi cum l-ar fi durut: „Vai, Vai! Amar mie, că am căzut în mâinile acestor oameni nemilostivi, care aseară ca pe un dumnezeu mă cinsteau, iar acum îmi fac multe răutăţi! Vai mie!" Oamenii, târându-l la pod, l-au aruncat în râul Volhov şi îndată s-a afundat în adâncime. Dar, după puţină vreme, înotând împotriva râului, s-a arătat iarăşi afară din apă. Atunci un om din popor a aruncat în el cu un băţ, pe care idolul, apucându-l, l-a aruncat pe pod şi a lovit pe unul din cei ce-l dorea pe el şi iarăşi, strigând, s-a afundat şi a pierit cu sunet.

Sfântul Vladimir, străbătând şi prin celelalte cetăţi ale stăpânirii sale şi pretutindeni botezând popoarele, le zidea biserici şi le punea episcopi şi preoţi. După aceea s-a întors în Kiev, cetatea de scaun, şi a împărţit pământul Rusiei în 12 domnii, după numărul celor 12 fii ai săi. Pe Vişeslav, fiul său cel mai mare, l-a pus în marele Novgorod; pe Iziaslav, în Poloţca; pe Sviatoslav, în Turova; pe Iaroslav, în Rostov. După moartea lui Vişeslav din marele Novgorod, a mutat din Rostov în locul lui pe Iaroslav, iar în Rostov a pus pe Boris; pe Gleb, în Muron; pe Sviatoslav, în Dreblen; pe Vsevolod, în Vladimir; pe Mitislav, în Tmutorocan; pe Stanislav, în Smolensca; pe Vriacislav, la Volina în Luţca şi pe Sudislav, în Iscova. Şi le-a poruncit cu tărie să petreacă în dragoste şi în unire şi să nu facă strâmbătate unul altuia, nici să treacă hotarele hotărâte fiecăruia; ci toţi să se îndestuleze cu hotarul domniei lor. El le-a mai poruncit şi aceasta: ca fiecare în domnia sa să înmulţească slava lui Hristos Dumnezeu şi să caute mântuirea sufletelor omeneşti, aducând pe cei necredincioşi la credinţă, zidind biserici. Iar pentru aceasta le-a dat fiecăruia episcop şi preoţi.

Astfel, rânduindu-i pe ei şi trimiţându-i la domniile lor, petrecea singur în Kiev. El acum ajunsese la adânci bătrâneţi. Deci, nevoindu-se la lucruri bune, împodobea şi întemeia biserici şi

mânăstiri, dând tuturor milostenie nelipsită şi adeseori punea în curtea sa mese îndestulate pentru săraci; iar celor ce erau neputincioşi, care nu puteau să meargă în curtea domnească, le trimitea acasă toată hrana şi băutura. El avea pace şi dragoste cu domniile de primprejur, cu leşii, cu ungurii şi cu cehii, nemaiavând războaie. Numai cu pecenegii avea război, pe care îi biruia, ca şi Constantin cel de demult, cu puterea lui Iisus Hristos.

Sfântul Vladimir atât era de milostiv şi îndurat, încât şi pe oamenii cei răi şi vrednici de pedeapsă, nu se grăbea a-i pierde, oricât de mare vină ar fi avut. Pentru aceea, se înmulţiseră tâlharii, hoţii şi toţi ceilalţi făcători de rele. Atunci mitropolitul şi bătrânii au zis către Vladimir: „Domnule, pentru ce nu pedepseşti pe cei răi?" Iar el a zis: „Mă tem de păcat". Mitropolitul şi bătrânii au zis: „Tu eşti pus de Dumnezeu stăpânitor spre pedepsirea celor răi şi spre miluirea celor buni. Deci, ţi se cuvine să pedepseşti pe cei răi cu certare, că de nu vei pedepsi pe cei răi, apoi să ştii că faci rău celor buni. Aşadar, pierde pe cei răi, ca cei buni să petreacă în pace". Pe timpul acestui mare voievod, a venit din Muntele Atonului în Kiev, Cuviosul părintele nostru Antonie şi s-a sălăşluit în peştera nemţească lângă Nipru, aproape de locul care se cheamă Verestova.

Apropiindu-se fericitul sfârşit al Sfântului Vladimir, mai întâi s-a apropiat sfârşitul soţiei lui, marea doamnă Ana, sora împăraţilor Constantinopolului, care a fost pricinuitoarea creştinării Rusiei şi mântuirii atâtor suflete omeneşti. Ea, cu trei ani înaintea sfârşitului lui, s-a mutat la Domnul. Nu după multă vreme, înaintea ducerii sale către Domnul, Sfântul Vladimir a chemat la dânsul pe fiul său Boris, căci îi era lui mai iubit decât toţi ceilalţi. În acelaşi timp, s-a întâmplat că Sviatoslav venise în Kiev, iar Vladimir se înştiinţase că pecenegii vin împotriva Rusiei. Şi, deoarece Vladimir nu mai putea să se împotrivească pecenegilor, pentru că era bolnav, a trimis pe fiul său Boris cu toată oastea sa, iar el a început din zi în zi a slăbi cu trupul. Dar, Sviatoslav nu ieşea din Kiev, ci aştepta sau, mai ales, dorea sfârşitul tatălui său. Deci, Vladimir, zăcând multe zile şi săvârşind toate cele cuviincioase sfârşitului său, în bună mărturisire şi-a dat dreptul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 15 zile ale lunii iulie, în anul facerii lumii 6513 după numărul scrierii de ani a Sfântului Nestor al Pecerscăi, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul, 1005.

Astfel s-a sfârşit marele domn Vladimir, care s-a numit din Sfântul Botez, Vasile. El a petrecut la marea domnie a Kievului, mutându-se de la marele Novgorod, 35 de ani, adică înaintea

botezului 8 ani şi după botez 27 de ani şi câteva luni, iar în anul al 28-lea s-a săvârşit. Sviatoslav, iubitorul de stăpânire, s-a bucurat de sfârşitul tatălui său, vrând să răpească scaunul marii domnii. Întâi tăinuia moartea lui; apoi, neputând să o mai tăinuiască, l-a dus în biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Desiatina.

Acolo s-au adunat la cinstitul lui trup, toţi kievenii şi mărginaşii duhovniceşti şi mireneşti, plângând şi tânguindu-se ca după tatăl lor. Ei, făcându-i îngropare slăvită, l-au pus în mormânt de marmură şi l-au aşezat în biserica zidită de dânsul. Ei au mai rânduit a prăznui şi pomenirea lui, ca a unui sfânt şi întocmai cu apostolii, pentru că luminase cu Sfântul Botez tot pământul Rusiei.

Deci, dacă cineva întoarce din rătăcire pe un păcătos şi face din om nevrednic, unul cinstit, cu atât mai mult cel ce a întors la Dumnezeu din pierzătoarea înşelăciune idolească atâtea popoare de păcătoşi, care nu ştiau pe Dumnezeu. Astfel, din cei nevrednici, i-a făcut vrednici lui Dumnezeu şi s-a rânduit cu sfinţii în împărăţia lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea, slava, mulţumirea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A ŞAISPREZECEA

POMENIREA SFÂNTULUI SFINŢIT MUCENIC ATINOGHEN ŞI CEI ZECE UCENICI AI SĂI

Pe vremea lui Diocleţian, păgânul împărat al Romei, era cumplită prigonire împotriva creştinilor. Pe atunci erau în primejdie toţi cei ce vieţuiau după Dumnezeu. Toată lumea se tulbura şi mulţi se dădeau la moarte unul pe altul, de frica împăratului; tată pe fiu, frate pe frate şi rudenie pe rudenie. Venind în Sevastia, cetatea Armeniei, un ighemon oarecare cu numele Filomarh, a adunat mulţime de slujitori idoleşti şi le-a poruncit să-şi pună cununi pe capete şi să aducă jertfe cu veselie şi dănţuire necuraţilor lor zei, zicând din trâmbiţe, glăsuind din ţimbale şi cântând din viori şi din fluiere. Iar el, stând în divanul din faţa poporului, a poruncit propovăduitorului, să strige astfel: „Cetăţeni şi oameni de seamă, ascultaţi porunca împăratului şi apropiaţi-vă de aduceţi jertfe zeilor".

Atunci toată mulţimea poporului a strigat, zicând: „Suntem creştini şi nu ne vom închina idolilor!" Ighemonul a poruncit ostaşilor să-i ucidă pe toţi. Deci, mulţi au murit pentru Hristos, luând cununile cereşti. După aceasta, un om, anume Nicolae, mai-marele oştilor, apropiindu-se de muncitor, a zis: „Stăpâne, aici este un bărbat cu numele Atinoghen, episcop creştin, care întorce pe mulţi la credinţa sa şi petrece în satul Pidaton". Atunci ighemonul a trimis îndată ostaşi să-l prindă. De satul acela fiind aproape o mănăstire mică, Sfântul Atinoghen petrecea acolo, într-un loc deosebit şi liniştit în post şi rugăciuni. El vieţuia acolo împreună cu zece ucenici ai săi.

Venind ostaşii la mânăstirea lui, n-au găsit pe sfântul episcop, fiindcă se dusese de acolo cu o trebuinţă pentru nevoile mânăstirii.

Deci, au prins pe ucenicii lui şi, legându-i, i-au dus în Sevastia. Ighemonul, văzându-i, a poruncit să-i bage în temniţă, să-i lege şi să-i păzească cu străşnicie. Iar către ostaşi a zis: „Să-mi căutaţi şi pe învăţătorul acestora".

Ostaşii, ducându-se, au căutat pe Atinoghen pretutindeni, dar nu l-au găsit. Atinoghen, omul lui Dumnezeu, venind în mânăstire şi negăsind pe fraţii săi, a intrat în casa de rugăciune şi, uitându-se spre Sfânta Cruce care era acolo, a grăit cu lacrimi: „Unde sunt fraţii pe care ţi i-am încredinţat? Cine va face cu mine rugăciunile cele obişnuite lui Dumnezeu? Unde sunt ramurile cele frumoase de măslin? Nu ştiu ce li s-a întâmplat". Deci, sfântul era în mare mâhnire şi umbla împrejurul mânăstirii, mirându-se şi nepricepând unde s-au dus fraţii. Atunci a alergat la dânsul o cerboaică, pe care el o hrănise nu de mult cu mâinile sale şi, bucurându-se la dânsul, i-a lins mâinile. După aceea, a întâlnit pe un oarecare om cunoscut, care i-a zis: „Stăpâne sfinte, unde ai fost când ostaşii ighemonului au prins pe ucenicii tăi şi i-au dus în cetate legaţi, ca să-i muncească?"

Sfântul, auzind aceasta, s-a umplut de bucurie şi, căutând spre cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, îţi mulţumesc că ai chemat la cereasca Ta împărăţie pe aleşii robii Tăi!" Deci, dând drumul cerboaicei în pustiu, s-a dus cu sârguinţă în cetatea Sevastiei la ucenicii săi. Ajungând în curtea ighemonului, a început a striga cu glas mare: „O, muncitorule, pentru ce mi-ai furat şi mi-ai prădat biserica! Dumnezeu să vadă lucrul tău cel rău pe care l-ai făcut şi să-şi îndrepte mânia Sa asupra ta". Ostaşii, prinzând îndată pe sfânt, l-au dus înaintea ighemonului, zicând: „Iată, Atinoghen, pe care ne-ai poruncit să-l căutăm, ocărăşte foarte rău stăpânirea ta".

Ighemonul îndată a poruncit să-l arunce în temniţă, unde erau închişi ucenicii lui. Sfântul, văzând pe fraţii săi, s-a bucurat foarte mult şi a zis către dânşii: „Fiii mei, pacea voastră să se înmulţească şi darul lui Hristos să fie cu voi. De vreme ce v-aţi făcut bineplăcuţi lui Dumnezeu, pentru aceea El v-a chemat la prânzul cel ceresc. Îmbărbătaţi-vă şi nu vă temeţi de îngrozirea muncitorului, pentru că Domnul vă va dărui nevoinţa, dacă mâine de dimineaţă vă veţi săvârşi. Şi astfel, vă sălăşluiţi întru bucuriile raiului cu îngerii şi cu cetele sfinţilor şi întru veselie veţi slăvi în veci pe Stăpânul cerului".

A doua zi, muncitorul a venit la judecată şi a poruncit să aducă înaintea lui pe Atinoghen şi pe cei zece ucenici ai lui. Ei fiind aduşi, ighemonul a zis către dânşii: „Jertfiţi zeilor, după porunca împăratului, căci de nu veţi asculta, vă voi munci cu chinuri cumplite şi vă voi pierde din viaţa aceasta, precum am pier-

dut mai înainte de voi pe cei ce petreceau în nesupunere şi rău au pierit acei răi". Sfântul Atinoghen, i-a răspuns, zicând: „O, răule ighemon, acei care zici tu că sunt pieriţi, n-au pierit; ci sunt în cer, dănţuind cu sfinţii îngeri". Acela a zis: „Atinoghene, nu mă osteni, ci ascultă-mă împreună cu tovarăşii tăi, jertfeşte zeilor, ca să nu pieriţi rău". Sfântul a zis către ighemon: „O, chinuitorule fără de lege, întinat şi neruşinat, nu ne vei înfricoşa cu îngrozirile tale. Fă ceea ce voieşti pentru că suntem gata să răbdăm toate pentru Dumnezeul nostru". Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit ca pe cei zece ucenici ai lui Atinoghen, să-i dezbrace şi, spânzurându-i la muncire, să-i bată cumplit şi să le strujească trupurile lor cu piepteni de fier. Iar ei, suferind, grăiau: „Gata suntem la bătăi pentru Hristos cel fără de moarte şi nu ne vom lepăda de Tine, Stăpânul şi Dumnezeul nostru!"

Văzând muncitorul mărimea lor de suflet cea neschimbată şi răbdarea cea cu bărbăţie, căci ei cu nici un fel de munciri nu se biruiau, a poruncit să-i taie cu sabia. Aşa s-au sfârşit sfinţii în bună mărturisire şi au trecut cu slavă în lăcaşurile Raiului. După uciderea celor zece sfinţi mucenici, ighemonul, întorcându-se spre Sfântul Episcop Atinoghen, a zis către dânsul: „Unde este Hristosul vostru, de care ziceţi voi că este Dumnezeu? Pentru ce n-a venit aici şi n-a izbăvit pe ucenicii tăi din mâinile mele?" Ighemonul, zicând aceasta, a poruncit ca şi pe el să-l spânzure de lemnul de muncă şi să-l bată. Deci, sfântul, fiind bătut, grăia: „Slavă Ţie, Dumnezeule, că m-ai învrednicit şi pe mine a pătimi pentru numele Tău". Ighemonul a zis către dânsul: „Pentru ce Dumnezeul tău nu te izbăveşte pe tine şi din mâinile mele?" Mucenicul a răspuns: „Nelegiuitule, el m-a izbăvit şi mă va izbăvi din meşteşugirile tale cele rele". Atunci ighemonul a poruncit ca, luându-l la muncire, să-l bată cumplit peste coaste. Dar sfântul se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, mântuieşte-mă cu mila Ta!"

Atunci el a auzit de sus un glas dumnezeiesc, zicându-i: „Îndrăzneşte alesul Meu, Eu sunt cu tine; Eu sunt Dumnezeul tău, Cel ce te păzeşte pe tine!" Acest glas a fost auzit nu numai de sfânt, dar şi de slujitorii care îl munceau. Deci, îndată s-au cuprins de frică, nemaiputând să muncească mai mult pe omul lui Dumnezeu, pentru că înţepeniseră mâinile lor. Atunci, un oarecare prieten al ighemonului, cu numele Filip, şezând cu dânsul, a zis către ighemon: „Oare nu ţi-am spus eu ţie mai înainte, că aceşti creştini sunt nişte vrăjitori? Pierde îndată pe acesta, ca să nu se înşele cei ce privesc la dânsul". Atunci ighemonul a osândit îndată

pe mucenic la tăiere cu sabia. Sfântul a grăit către ighemon: „Ighemoane, mă rog ţie, porunceşte acestora să mă ducă la mânăstirea mea şi acolo să mă omoare". Ighemonul i-a îndeplinit ultima lui dorinţă.

Sfântul, fiind dus spre mânăstirea sa, cânta oarecare stihuri din psalmii lui David, bucurându-se şi veselindu-se, că sufletul său are să se dezlege de trup şi să treacă la Domnul. Apropiindu-se el de mânăstirea cea zisă mai sus, a ieşit din pustie cerboaica. Aceea, a întâmpinat pe sfânt şi i s-a plecat la picioarele lui, iar sfântul a zis către dânsa: „Te-ai lipsit de fraţi, iar acum te vei lipsi şi de acela care odinioară te-a hrănit pe tine. Dumnezeul veacurilor să nu te dea pe tine şi seminţia ta spre vânarea vânătorilor, ci seminţia ta astfel să fie, adică să-şi aducă puii aici spre junghiere şi mâncare pentru slava lui Dumnezeu şi întru pomenirea noastră, a celor ce vor veni la prăznuirea pomenirii noastre".

Cerboaica, vărsând lacrimi din ochi, a căzut la picioarele sfântului, iar el, însemnând-o pe ea cu semnul Sfintei Cruci, a zis către dânsa: „Mergi cu pace în sânul pustiei". După aceea, intrând Sfântul Atinoghen în mânăstirea sa, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, primeşte în pace sufletul meu şi mă învredniceşte să fiu împreună cu fraţii mei, ca să slăvim sfântul Tău nume, în toţi vecii. Dă, Doamne, celor ce vor cinsti cu dragoste pomenirea mea, binecuvântarea cea veşnică. Tuturor celor ce se vor ruga Ţie cu pomenirea numelui meu, arată-le darul Tău şi le dă ajutor grabnic întru toate nevoile lor". Astfel rugându-se el, s-a auzit un glas din cer, zicându-i: „Astăzi, cu Mine şi cu ucenicii tăi, vei fi în rai şi toată dorinţa ta se va împlini".

Mucenicul, auzind glasul acela, s-a umplut de mare bucurie. Deci, plecându-şi cu veselie capul sub sabie, s-a sfârşit întru Domnul, iar cinstitul lui trup a fost îngropat de credincioşi în acelaşi loc. Acolo creştinii se adunau în tot anul, în ziua sfârşitului lui, şi săvârşeau pomenirea lui cu prăznuire mare. În fiecare an se făcea o mare minune, pentru că acea cerboaică pe care sfântul a hrănit-o şi a binecuvântat-o, venea după porunca lui la praznic şi aducea un pui al său spre jertfire. Apoi, lăsându-l pe el, se ducea în pustie, neoprind-o nimeni pe ea. Aceasta o făcea în toţi anii, căci ea, venind la praznic, îşi aducea puiul său, care se junghia şi se mânca de creştini, întru cinstea şi pomenirea Sfântul Mucenic Atinoghen episcopul şi a celor zece ucenici ai lui. Acestea se făceau spre slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ IULIA FECIOARA

Când perşii au luat Cartagina, slăvita cetate africană, au dus în robie şi o mulţime de robi. În acel timp, împreună cu alţi robiţi, a fost luată o fecioară mică, fericita Iulia, de care ne este nouă vorba, fiica unui bărbat vestit cu numele Analson, şi au dus-o în Siria Palestinei. Acolo au vândut-o unui oarecare negustor, care era de credinţă păgân. Fecioara, deşi era la stăpân necredincios, însă ţinea cu tărie la sfânta credinţă cea întru Hristos în care se născuse şi la obiceiurile cele bune creştineşti, cu care se învăţase de pe când era în scutece. Ea adeseori se ruga şi postea. Ajungând la anii desăvârşiţi, îşi păzea foarte mult curăţia sa cea feciorească, petrecând în înţelepciune şi în multă înfrânare. Ea slujea stăpânului său cu credinţă, după cuvântul Apostolului: *În curăţia inimii slujind, nu numai înaintea ochilor, precum fac cei ce caută să placă oamenilor.* Ea, ca înaintea lui Dumnezeu făcea cu bună înţelegere toate lucrurile ce i se porunceau şi care nu erau potrivnice lui Dumnezeu şi vieţii ei celei înţelepte; iar cele ce erau potrivnice, la acelea nimeni nu putea s-o silească pe dânsa.

Stăpânul ei o îndemna mult să se lepede de Hristos şi să vieţuiască în necurăţie, după obiceiul lor cel păgânesc. Dar cu nici un fel de îngroziri nu putea s-o înduplece, pentru că Iulia era gata mai bine să moară, decât să se lepede de Hristos şi să se lipsească de înţelepciunea Sa. Stăpânul ei de multe ori a voit să o piardă, dar, văzând slujba ei credincioasă, o cruţa. El se mira de obiceiul ei cel bun, de blândeţea şi răbdarea ei, de smerenia şi de postirea ei cea mare. Fiindcă el o vedea postind în toate zilele, afară de sâmbătă şi Duminică. Vremea care-i prisosea din slujbe, nu o petrecea în deşert şi în odihnă, ci, uneori în rugăciuni fierbinţi către Dumnezeu, iar alteori în citirea cărţilor pe care le învăţase din copilărie. Numai câteodată se odihnea în timpul nopţii şi totdeauna era galbenă la faţă şi trupul îi era slab şi obosit de osteneală şi de înfrânare. De acest lucru stăpânul ei se mira foarte mult. Deci, văzând-o că petrece neschimbată în această hotărâre, a început a-i fi milă de dânsa, a o iubi şi a o cinsti. Căci Dumnezeu, privind cu milostivire spre Sfânta Iulia, plăcuta Sa, înduplecă spre milă inima cea înăsprită a omului celui necredincios.

Când era ea mai mult de 20 de ani, stăpânul ei, fiind negustor, a voit să plece cu multă marfă în Galia, pe mare. Deci, a luat

cu sine şi pe Iulia, credincioasa roaba sa, de vreme ce vedea că averea lui se înmulţeşte prin mâinile ei, pentru că Dumnezeu a binecuvântat pentru dânsa casa acelui negustor, ca altădată în Egipt casa lui Putifar, pentru Iosif. De aceea, cu negustoria sa cea de mult preţ, a luat şi pe roaba sa, care era mai scumpă decât toată negustoria, şi a pornit pe mare. Plutind pe lângă insula care se numea Corsica, a stat acolo unde erau cetăţi creştineşti şi păgâneşti. Deci, negustorul acela, când s-a oprit pe insulă, a văzut aproape de liman o adunare de cei de o credinţă cu el, făcând prăznuire şi jertfe zeilor. Atunci s-a dus la ei cu toţi slujitorii lui şi, cumpărând un viţel gras, l-a adus împreună cu ei jertfă zeilor şi au început a se veseli mâncând, bând şi dănţuind. Iar Sfânta Iulia a rămas în corabie, suspinând din adâncul inimii şi plângând pentru rătăcirea şi pierzarea acelor oameni.

Unul din adunarea aceea, mergând la corabie şi văzând pe fecioara Iulia plângând şi suspinând, şi aflând că este creştină, s-a dus şi i-a spus mai-marelui acelei adunări, zicându-i deosebi: „În corabia care a sosit aici este o fecioară, care huleşte pe zeii noştri şi defaimă jertfele făcute de noi pentru ei". Atunci, îndată, mai-marele acelei adunări a zis negustorului ce venise din Palestina: „Pentru ce n-au ieşit din corabie la jertfe şi la prăznuirea noastră toţi ai tăi?" Negustorul i-a spus că au ieşit toţi, dar mai-marele acela i-a zis: „Aud că în corabia ta este o fecioară, care batjocoreşte pe zeii noştri şi huleşte numele lor". Negustorul a răspuns: „Zici oare de roaba mea? Pe aceea, cu nici un chip n-am putut s-o întorc de la înşelăciunea creştinească şi s-o aduc la credinţa noastră, nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, şi, de nu mi-ar fi fost mie credincioasă şi de foarte mare trebuinţă în slujbe, de mult aş fi pierdut-o cu diferite chinuri".

Mai-marele acela a zis: „Acum s-o sileşti ca, împreună cu noi, să se închine zeilor şi să se îndulcească de jertfă. Pentru aceasta, sau îţi voi da în locul ei patru roabe de ale mele sau să-ţi dau pentru dânsa preţul de argint, numai să mi-o dai mie şi eu o voi sili să fie închinătoarea zeilor noştri". Negustorul i-a răspuns: „Ţi-am spus că este cu neputinţă a o sili pe dânsa la aceasta, căci mai degrabă va voi să moară, decât să se depărteze de credinţa sa. Iar să ţi-o vând, nici aceasta nu este cu putinţă; căci, chiar de ai voi să-mi dai mulţi bani pentru dânsa, tot nu se aseamănă cu slujba ei, pentru că este foarte credicioasă, şi averile mele se înmulţesc prin mâinile ei; de aceea i le-am încredinţat ei pe toate".

Atunci mai-marele adunării, sfătuindu-se în taină cu ai săi, au rânduit să dea pentru oaspeţi o masă mai mare. Şi astfel au

îmbătat foarte tare pe acel negustor care era stăpânul Iuliei. După ce acela s-a îmbătat şi a adormit şi asemenea s-au îmbătat şi toţi cei ce erau cu el, atunci nelegiuiţii păgâni ai acelei insule, alergând la corabie, au scos pe Sfânta Iulia la mal şi au pus-o înaintea mai-marelui lor. Acela a zis către dânsa: „Fecioară, jertfeşte zeilor, căci eu voi da stăpânului tău pentru tine preţul, cât va voi, şi-ţi voi da şi ţie libertatea". Sfânta a răspuns: „Libertatea mea este ca să slujesc lui Hristos, Căruia-I slujesc cu conştiinţa curată, iar de rătăcirea voastră mă mâhnesc".

Atunci, mai marele acela a poruncit s-o bată peste obraz, dar muceniţa zicea: „Dacă Domnul meu Iisus Hristos a răbdat pentru mine lovire peste obraz şi scuiparea feţei Sale, apoi oare nu voi răbda şi eu aceasta pentru El? Să se lovească pentru El obrazul meu, iar în loc de scuipări, lacrimile să curgă pe faţa mea!" Atunci muncitorul a poruncit s-o tragă de păr şi, dezbrăcând-o, s-o bată cu amar peste tot trupul. Muceniţa, fiind bătută, striga: „Pe Acela Îl mărturisesc, Care a fost bătut pentru mine. Dacă Stăpânul meu a răbdat cununa de spini şi răstignirea pe Cruce, se cade ca şi eu, roaba Lui, să fiu părtaşă şi următoare a Patimilor Sale ca să mă preamăresc cu El întru împărăţia Sa".

Apoi muncitorul a poruncit să-i taie feciorescul ei piept, iar ea a răbdat cu vitejie, pentru dragostea lui Hristos, toate acele cumplite chinuri. Muncitorul, vrând s-o piardă mai înainte de a se deştepta din somn stăpânul ei, a poruncit să se facă îndată o cruce şi să răstignească pe muceniţă, ca altădată evreii pe Hristos. Sfânta Iulia, în pătimirea sa pentru Hristos, era de o închipuire cu Însuşi Domnul Hristos Cel răstignit, învrednicindu-se a fi răstignită pe cruce pentru El.

Fiind spânzurată pe cruce şi apropiindu-se de sfârşit, stăpânul ei s-a deşteptat din somn şi, văzând-o răstignită, s-a umplut de mare jale. Dar nimic n-a putut să-i ajute pentru că mireasa lui Hristos era în cele din urmă răsuflări. Când sfântul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupeşti, s-a văzut de toţi zburând pe deasupra capului ei o porumbiţă mai albă ca zăpada, înălţându-se spre cer. S-a văzut încă la dânsa, de către cei ce o munceau, şi o arătare îngerească. Acea mare frică căzând peste ei, au fugit de acolo, rămânând numai trupul sfintei, spânzurat mort pe cruce. Dar Domnul Hristos nu a lăsat trupul singur, pentru că a poruncit îngerilor Săi ca să-l păzească, până ce a rânduit să fie cinstita ei îngropare în chipul acesta.

Nu tocmai aşa departe de acea insulă, ce se numea Corsica, este o insulă mai mică, care mai de mult se numea Mărgărit, iar

acum se numeşte Gorgon. Acolo era o mânăstire de călugări, cărora, arătându-li-se îngerul, le-a spus despre Sfânta Muceniţă Iulia şi le-a poruncit să meargă repede cu corabia la acea insulă şi să coboare de pe cruce mult chinuitul trup al sfintei muceniţe şi, aducându-l în mânăstirea lor, să-l îngroape cu cinste. Monahii, intrând în corabie şi ridicând pânzele, au pornit. Ajungând la liman, au găsit astfel după cum le-a spus îngerul Domnului. Deci, coborând de pe cruce sfântul trup, l-au învelit cu pânze curate, iar pieptul ei cel tăiat l-au găsit lepădat puţin mai departe de ea, lângă o piatră şi, luându-l, l-au lipit la locul lui.

Ducând-o în corabie, s-au întors cu bună sporire în mânăstire şi au depus-o cu cinstită îngropare în biserică, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Cel ce a grăit prin roaba Sa, spre o nevoinţă muceniceasca ca aceea. De la mormântul ei se dădeau tămăduiri de toate neputinţele; asemenea se făceau minuni şi la locul unde a pătimit. Înştiinţându-se creştinii acelei insule de pătimirea sfintei, au zidit o biserică în numele ei, în locul unde a fost răstignită. Biserica era mică pentru că şi acel loc era mic. Din locul unde a fost aruncat pieptul ei, curgea de sub o piatră apă vie şi dătătoare de tămăduiri; căci toţi neputincioşii câţi beau din această apă sau se spălau cu ea, câştigau sănătate.

Această minune se făcea din piatra aceea, de sub care a curs izvorul în vremurile acelea. În toţi anii, la ziua pomenirii ei, izvora din ea nişte sudori şi picături de lapte şi sânge, întru mărturisirea fecioriei şi a muceniciei Sfintei Iulia, care s-a albit ca un lapte de curăţia fecioriei şi s-a roşit cu sângele cel vărsat pentru Hristos. Unele din acele picături ce ieşeau din piatră, curgeau toată ziua, de dimineaţă până seara. Cei ce se ungeau cu acele picături, asemenea câştigau tămăduire. După ce au trecut mulţi ani, biserica aceea, care era zidită în numele sfintei muceniţe pe locul unde a fost răstignită, s-a învechit şi începuse a cădea. Drept aceea, oamenii, pentru că acel loc era strâmt, voiau să zidească pe un alt loc mai larg, nu departe de cel dintâi, o biserică nouă şi mai mare. Deci, ei au gătit pietrele, cărămizile, varul şi toate celelalte spre zidire, ca a doua zi să pună temelia. Dar dimineaţă au aflat tot materialul acela, pietrele, cărămizile şi celelalte la locul dintâi, unde fusese biserica cea veche, şi zidarii nu se pricepeau ce înseamnă această minune.

După o vreme, le-au mutat iarăşi pe locul celălalt, unde voiau să zidească biserica. Dar iarăşi noaptea s-au mutat de acolo la locul cel dintâi. Păzitorii de noapte au văzut o fecioară luminoasă, într-un car cu boi albi, punând materialul cel pregătit spre aceea zidire şi

ducându-l la locul cel dintâi. Atunci ei au cunoscut că sfânta voieşte ca biserica să se ridice pe locul său cel dintâi. Deci au făcut după bunăvoinţa ei. Se făceau însă şi alte minuni în amândouă insulele, la Corsica şi la Gorgon, până ce nu se luaseră de acolo cinstitele ei moaşte şi nu se mutaseră la Brizia.

Dar, după mutarea moaştelor, poporul din Corsica, alergând cu credinţă la biserica sfintei, nu se lipsea de ajutorul ei şi oamenii se păzeau de năvălirile vrăjmaşilor nerisipiţi, cu sfintele ei rugăciuni şi cu milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A ŞAPTESPREZECEA

PĂTIMIREA SFINTEI MARE MUCENIŢE MARINA

Sfânta Mare Mucenită Marina s-a născut în Antiohia Pisidiei din părinţi de neam bun, dar nu binecredincioşi, fiind întunecaţi cu păgânătatea elinească. Tatăl ei, cu numele Edesie, era slujitor idolesc. După moartea mamei sale, rămânând orfană şi în scutece, tatăl său a dat-o la o doică care petrecea într-un sat departe ca la 15 stadii de cetate. Copiliţa, fiind hrănită şi venind în vârstă, s-a arătat a fi frumoasă cu trupul, dar mai frumoasă cu sufletul, pentru că era împodobită cu bună pricepere şi cu bun obicei. În vremea aceea, fiind mare prigoană împotriva creştinilor, preoţii şi clericii, învăţătorii cuvântului lui Dumnezeu, se ascundeau de frica muncitorilor, unii prin pustietăţi, alţii prin munţi şi peşteri, iar alţii prin sate, printre oamenii cei proşti. Ei se tăinuiau în chip de săraci, dar unde puteau, învăţau sfânta credinţă în taină şi pe mulţi întorceau de la înşelăciunea idolească la creştinătate.

Deci, s-a întâmplat că fecioara Marina, care acum era de 12 ani, a auzit de la un oarecare om credincios cuvânt despre Hristos, adevăratul Dumnezeu, cum S-a întrupat de la Duhul Sfânt în pântecele Preasfintei Fecioare şi cum S-a născut dintr-însa păzindu-i fecioria nestricată; apoi cum a făcut multe minuni şi a pătimit de bunăvoie pentru mântuirea oamenilor, a murit, a înviat, S-a înălţat la cer şi a pregătit celor ce cred în El şi-L iubesc, viaţa cea fără de sfârşit, slava şi împărăţia cea veşnică. Sfânta Mare Mucenită Marina cea cu bună înţelegere, auzind acestea, a crezut în Hristos. Inima ei s-a aprins cu dumnezeiasca dragoste, încât nici nu mai gândea şi nici nu grăia altceva, decât numai despre Iisus Hristos. Toată luarea ei aminte era acolo, unde auzea ceva grăindu-se despre adevăratul Dumnezeu. Ea, precum credea într-Însul cu inima, tot aşa nu se ruşina a-L mărturisi pe El cu gura, deşi era încă nebotezată. Sfânta Marina dorea să-şi verse sângele său pentru

Hristos şi cu El să se boteze, ca într-o scăldătoare a botezului, precum a auzit că mulţi din sfinţii mucenici, din amândouă părţile, s-au botezat în sângele lor, punându-şi sufletele lor pentru Domnul. Asemenea voia şi ea să se facă următoare lor.

Edesie, tatăl ei, aflând că fiica lui, Marina, a crezut în Hristos, a urât-o şi o socotea pe ea, nu ca pe o fiică, ci ca pe o străină. Dar Fecioara Marina îşi punea nădejdea spre Tatăl cel ceresc. Deci, venind în vârsta cea desăvârşită, ca la 15 ani, a plecat odată la oile tatălui său, care păşteau pe câmp, ca să le vadă. În acel timp, s-a întâmplat că eparhul Olimvrie din părţile Răsăritului, un muncitor cumplit al creştinilor, mergea spre Antiohia Pisidiei. El a întâmpinat-o pe ea pe drum şi, văzând-o că este frumoasă, s-a mirat de neobişnuita ei frumuseţe.

Deci, îndată rănindu-se de dragostea ei, s-a gândit să o ia de soţie. El, stând în loc şi privind-o, a început a o întreba: „Fecioară, să-mi spui mie despre tine tot adevărul de ce neam eşti, a cui fiică eşti şi cum te numeşti, pentru că te văd foarte frumoasă la vedere. De eşti din părinţi liberi, te voi lua pe tine cu nuntă legiuită, iar de eşti roaba cuiva, te voi răscumpăra şi te voi face femeia mea". Dar fecioara, înfrumuseţându-se mai mult cu înţelepciunea decât cu podoaba feţii şi răspunzând cu blândeţe, i-a spus a cui fiică este şi cum se numeşte. Dar n-a tăinuit că este roaba lui Hristos, crezând întru Unul Dumnezeu, Care a zidit cerul şi pământul, şi cu Acela însoţindu-se prin dragostea inimii, nu mai are trebuinţă de alt mire.

Eparhul, auzind că fecioara este creştină, îndată, ca unul ce avea stăpânire de la împăraţi asupra creştinilor ca să-i muncească, a poruncit ostaşilor să o ia pe dânsa şi să o aducă în cetate după dânsul. Însă cu cinste, pentru că auzise cuvintele ei cele fecioreşti cu bună înţelegere. De aceea, mai mult a iubit-o pe ea, nădăjduind ca, prin îngrozirea muncilor, să o întoarcă de la Hristos şi să o aducă spre a sa voie.

Fecioara, fiind dusă de către ostaşi, se ruga în auzul tuturor către Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, nu mă lăsa şi nu da sufletul meu întru stricăciune, ca să nu mă biruiască vrăjmaşii mei. Auzul meu să nu se spurce din cuvintele lor cele viclene. Înţelegerea mea să nu se schimbe din înşelăciunile lor cele spurcate, inima mea să nu se înfricoşeze de îngrozirile lor cele cumplite. Nu face, Doamne, ca a mea credinţă să fie aruncată în noroiul lor şi să nu se bucure de mine diavolul cel urâtor de bine. Ci, trimite-mi ajutor din înălţimea sfântului Tău scaun şi-mi dă înţelepciune, spre deschiderea gurii mele, ca, înarmându-mă cu puterea Ta şi cu darul Tău înţelepţindu-mă, să

stau fără de frică şi să dau răspuns la întrebarea ighemonului. Doamne, caută spre mine cu milostivire în ceasul acesta. Iată, acum sunt ca o oaie în mijlocul lupilor, ca o pasăre între cei ce o vânează şi ca peştele în mreajă. Deci, vino şi mă izbăveşte de toate meşteşugirile vrăjmaşului". Astfel rugându-se sfânta pe drum, a ajuns în cetatea Antiohiei Pisidiei.

Eparhul, intrând în cetate după obiceiul său păgânesc, a adus jertfă necuraţilor săi zei şi a făcut praznic în numele împăraţilor săi, iar pe câţi creştini a prins, pe toţi i-a aruncat în temniţă, ca să fie bine păziţi pentru munci. Pe fecioara Marina a încredinţat-o la nişte femei cinstite să o păzească. A doua zi, eparhul, şezând la judecată înaintea poporului, a poruncit ca mai întâi să aducă pe Marina la întrebare, pentru că gândul lui era la dânsa. Deci, fecioara fiind pusă în faţă, el privea cu plăcere şi cu dragoste trupească fără de măsură la negrăita ei frumuseţe. Apoi a început a vorbi către dânsa, zicând: „Preafrumoasă fecioară, toţi zeii ştiu că-mi este milă de tinereţile tale şi-ţi cruţ trupul tău cel tânăr care cu podoabă înfloreşte. Te rog, ascultă-mă şi pe mine şi adu jertfă zeilor, ca să-ţi fie bine, pentru că multe averi şi bogăţii vei lua. Tu vei fi mai fericită decât cele de o vârstă cu tine şi mai cinstită decât toate femeile din cetatea aceasta".

Dar Sfânta Marina i-a răspuns: „Eu, învăţându-mă a cunoaşte pe Tatăl cel ceresc, pe Unul născut Fiul Lui, pe Sfântul Duh, pe Unul în Treime, Dumnezeul cel adevărat şi viu, deprinzându-mă a mă închina Lui şi a-I aduce jertfă de laudă totdeauna, zeilor voştri, pe care nu i-am cunoscut, nu mă voi închina, nici le voi aduce jertfă, ca unii ce sunt fără de suflet şi nesimţitori. Deci, unora ca acelora nu le voi da cinstea mea, care se cuvine numai Ziditorului meu". Atunci eparhul a zis: „Marino, iarăşi mă rog ţie, ascultă-mă şi cinsteşte pe zeii cei nebiruiţi, pentru că de vei asculta sfatul meu, atunci îndată înaintea ochilor tuturor cetăţenilor te vei învrednici de mare cinste. Eu te voi lua de soţie şi toţi vor începe a te cinsti, ca pe soţia mea cea iubită. Eu îţi voi fi spre slavă şi cinste, iar tu îmi vei fi spre veselia şi îndulcirea vieţii mele. Deci, de nu mă vei asculta şi vei defăima dragostea ce o am către tine, atunci să ştii că vei cădea în multe rele. Pentru că mă vei sili să te muncesc, chiar nevrând, şi vei pierde în zadar o aşa frumuseţe, sănătate şi viaţă dulce. Astfel tu vei lua multe, amare şi nesuferite munci, şi de foc şi fiare vei pieri".

Sfânta a răspuns: „Eparhule, nu nădăjdui că vei schimba credinţa mea cea întru Hristos, cu necredinţa voastră, nici cu îmbunări şi nici cu îngroziri, pentru că sunt roabă credincioasă

Stăpânului meu, Care a pătimit de voie pentru mine. Dacă pentru mine El a răbdat cruce şi moarte, necruţându-Şi sfântul Său trup cel luat din Preasfânta Fecioară Maria, apoi cu cât mai mult sunt eu datoare să mor şi să pătimesc pentru Dânsul, necruţându-mi cu nimic sănătatea şi păcătosul meu trup. Să nu socoteşti că mă vei înfricoşa cu îngrozirile tale. Iată, eu sunt gata spre toate muncile şi morţile tale, căci Acela spre care eu nădăjduiesc mă va întări. Cele ce-mi zici pentru însoţire, despre cinste, despre slavă şi despre bogăţii, toate acelea îmi sunt mai urâte decât noroiul. Pentru ce să mă lepăd de Mirele meu Hristos, Împăratul Cel fără de moarte, şi să mă însoţesc cu un om tiran şi necredincios, mort cu sufletul? Niciodată nu voi face aceasta".

Eparhul, auzind acele cuvinte îndrăzneţe ale Sfintei Marina şi socotindu-le drept ocară mare şi spre necinstea lui, s-a umplut de mânie şi îndată, schimbând dragostea spre vrajbă şi spre urâciune, a poruncit să dezbrace hainele de pe mireasa lui Hristos, s-o întindă la pământ şi s-o bată fără cruţare cu vergi. Sfânta fiind bătută fără de milă, trupul ei cel fecioresc se risipea de bătăile ce primea, iar sângele curgea din răni ca pâraiele, încât înroşea pământul. Poporul care privea la aceea, era cuprins de o jale mare, că vedea pe fecioara atât de frumoasă muncită cumplit. Deci, mulţi dintre ei plângeau. Dar propovăduitorul striga: „Marino, jertfeşte zeilor, ca să nu-ţi pierzi în deşert frumuseţea şi să te lipseşti mai înainte de vreme de această viaţă dulce".

Muceniţa, ridicându-şi ochii minţii către Dumnezeu, se ruga, cerând ajutor şi întărire în nevoinţa sa cea pătimitoare. Ea nu simţea durerile în munci, căci se întărea cu darul lui Hristos şi răbda bătăile ce i se dădeau ca în trup străin. Încă şi unii din popor ziceau către dânsa: „Fecioară, pentru ce îţi pierzi frumuseţea ta de bună voie, petrecând în nesupunere? Vezi cât de cumplit este judecătorul. El te va pierde şi se va şterge de pe pământ pomenirea ta, iar nouă ne este milă de tine!" Sfânta a răspuns către dânşii cu glas mare, ocărându-i: „O, viclenilor sfetnici şi ajutători ai răutăţii! Voi sunteţi plini de duhul înşelăciunii, precum demult şarpele a sfătuit cu vicleşug pe Eva în Rai; tot aşa şi voi acum mă sfătuiţi, să mă depărtez de Dumnezeul meu. Deci, depărtaţi-vă de la mine voi, lucrătorii fărădelegii, că nu mă veţi înşela pe mine, care m-am dat lui Hristos cu tot sufletul".

Încetând slujitorii a o bate, tiranul a zis către muceniţă: „Marino, acesta este numai începutul durerilor tale, iar de vei petrece mai mult în nesupunerea ta, îndată vei primi munci şi mai mari". Sfânta a răspuns: „Fă toate cele ce-ţi plac, atât ţie, cât şi

tatălui tău, diavolul, căci eu nu am grijă de munci. Eu am pe Hristos, Care mă ajută şi El va ruşina toate meşteşugirile voastre!" Eparhul, mâniindu-se mai mult, a poruncit s-o pironească la muncire cu piroane şi cu ostii de fier să-i strujească trupul. Ea, ridicându-şi ochii spre cer, zicea: „Vrăjmaşii care îmi gândesc rele m-au înconjurat; iar Tu, Doamne, caută spre mine şi mă miluieşte. Trimite-mi ajutorul Duhului Tău cel făcător de viaţă, ca să mă înţelepţească a mărturisi numele Tău cel Preasfânt şi să mă întărească, să stau cu vitejie împotriva diavolului şi a slugilor lui, ca, biruindu-i, să-i umplu de ruşine. Astfel să fiu spre pildă celor ce Te iubesc şi îşi păzesc cinstea pentru Tine şi să câştig cu dânşii parte între cei de-a dreapta, în vremea judecăţii Tale".

Sfânta se ruga astfel, iar nemilostivii slujitori ai păgânului muncitor, ca nişte mâncători de trupuri, îi strujeau trupul şi o chinuiau mai cumplit. Carnea îi cădea şi sângele îi curgea pe pământ, încât i se vedeau oasele goale. Eparhul, neputând să se uite la o muncire cumplită ca aceea, îşi acoperise faţa. Şi toţi care erau de faţă se mirau de o răbdare ca aceea a sfintei. Tiranul grăia către dânsa: „Marino, până când nu-ţi va fi milă de tine? Iată că ţi s-a zdrobit trupul; deci, măcar acum hotărăşte-te a jertfi zeilor, ca să nu pieri desăvârşit". Muceniţa a răspuns: „O, fiară sălbatică, care mănânci trupuri omeneşti! Tu te arăţi că te milostiveşti şi ţi-e milă de mine, dar eu nu mă jelesc pe mine, deoarece Însuşi Hristos, Cel ce nu S-a cruţat pe Sine, S-a dat pentru mine la munci şi mai mari. Iar eu, de voi asculta sfatul tău nebun şi de-mi voi cruţa trupul, atunci sufletul meu cum se va încununa în împărăţia cerească?" După aceasta, eparhul a poruncit să ia pe muceniţa de la muncire şi s-o arunce într-o temniţă adâncă şi întunecoasă, unde se aruncau cei osândiţi la moarte.

Sfânta Muceniţă Marina, stând singură în temniţa aceea, nefiind acolo alţi osândiţi, se ruga lui Dumnezeu cu căldura duhului său, strigând din adâncul inimii: „Preaputernice Doamne, Căruia Îţi stau înainte cu frică toate puterile cereşti; Începătoriile şi Stăpâniile se cutremură înaintea feţei Tale şi toată zidirea se ţine, se schimbă şi se înnoieşte cu tăria Ta cea atotputernică. Tu, Stăpâne, caută din înălţimea cerului spre mine, smerita, netrebnica şi nevrednica roaba Ta, că spre Tine nădăjduiesc, la Tine am năzuit şi pentru numele Tău pătimesc. O, Preamilostive, caută şi vindecă acest trup rănit de bătăi şi rupt ca un sac! Înnoieşte sufletul meu şi-l păzeşte în Împărăţia Ta. Dă-mi putere ca să biruiesc şi să calc pe vrăjmaşul meu, precum se calcă nisipul cu picioarele. Să sfărâm puterea aceluia cu ajutorul Tău cel nebiruit, ca şi în mine să se preamărească Preasfânt numele Tău, în veci!"

Sosind noaptea şi sfânta rugându-se lui Dumnezeu neîncetat, diavolul a îndrăznit a înfricoşa pe muceniţa prin nişte înfiorări de năluciri. Dumnezeu a voit acestea, spre mai mare preamărire a plăcutei Sale. Deci, fără de veste s-a cutremurat temniţa şi s-a văzut ieşind dintr-un foc ca un fum, o oarecare strălucire şi s-a arătat diavolul în chip de balaur pestriţ, mare şi înfricoşat. El era înconjurat şi încins împrejurul trupului său cel văzut, de mulţi şerpi mici şi de vipere. Diavolul a şuierat înfricoşat şi, căscând gura mare şi spurcată, lăsa o putoare nesuferită. El, înconjurând împrejur pe muceniţă, îi făcea frică mare şi spaimă; apoi, deschizându-şi gura cea spurcată, a năvălit şi a apucat capul sfintei înghiţindu-l. Astfel că muceniţa se părea că este înghiţită de balaur, precum de demult Proorocul Ionà de chit. Ea nu s-a deznădăjduit însă, nici nu s-a îndoit în credinţă; ci, îndreptându-şi toată mintea către Dumnezeu, a făcut pe sine semnul Sfintei Cruci, şi îndată a văzut crăpându-se pântecele balaurului, iar ea a ieşit întreagă şi nevătămată din înghiţirea lui. Din acel ceas a pierit toată înfricoşarea, nălucirea şi vedenia diavolească, pentru că, desfăcându-se pământul, a înghiţit pe balaur şi pe toţi şerpii care erau cu dânsul, pogorându-i în iad.

Sfânta Muceniţă, fiind strălucită de o lumină cerească şi uitându-se în sus, a văzut acoperământul temniţei ridicat şi raze coborându-se de sus spre dânsa în chipul soarelui. Ea a văzut o cruce mare strălucind cu lumină negrăită, iar deasupra crucii vedea o porumbiţă albă ca zăpada, care grăia astfel: „Bucură-te, Marino, înţeleaptă porumbiţă a lui Hristos, căci ai biruit pe vrăjmaşul cel rău. Bucură-te şi te veseleşte, fiica Sionului celui de sus, căci a venit ziua veseliei tale, în care, cu înţeleptele fecioare, vei intra în cămara cea nestricată a Mirelui Celui fără de moarte, a Împăratului ceresc!"

Porumbiţa grăind acestea către dânsa, Sfânta Marina s-a umplut de negrăită bucurie şi plăcere, iar trupul ei cel rupt se vindeca. Ea singură simţea în sine cum creştea carnea în rănile ei şi le umplea. Pielea cea rănită s-a vindecat şi i-a trecut toată durerea şi neputinţa. Astfel s-a făcut cu tot trupul sănătoasă şi frumoasă, ca şi mai înainte. Ea s-a întins spre mulţumirea lui Dumnezeu, strigând şi zicând: „Te binecuvintez pe Tine, Stăpâne; Te preamăresc Doamne, Dumnezeul meu, şi laud numele Tău; că, milostivindu-Te spre mine, m-ai cercetat şi ai tămăduit trupul meu. Sufletul meu l-ai întărit şi nu m-ai dat în mâinile vrăjmaşilor mei; ci, arătându-mi chipurile lor cele necurate, i-ai doborât pe ei în adâncul cel mai desubt. Înfricoşările lor le-ai gonit din mine, iar acum, bucurându-mă şi veselindu-mă de Tine, Dumnezeule, Mântuitorul meu, mă

rog bunătăţii Tale celei iubitoare de oameni, ca să mă învredniceşti pe mine băii Sfântului Botez, ca precum cu sângele, aşa şi cu apa spălându-mă, să mă aflu vrednică a intra în cămara Ta, că eşti binecuvântat în veci!" În nişte vedenii şi descoperiri ca acestea şi într-o bucurie ca aceasta prăznuind Sfânta Marina, a petrecut toată noaptea aceea, până ce s-a luminat ziua, când a sosit şi vremea sfârşitului nevoinţei sale.

A doua zi, eparhul Olimvrie iarăşi a şezut la judecata sa cea necurată şi nedreaptă, adunându-se la privelişte tot poporul. Porunci el ca să scoată pe muceniţă din temniţă, a pus-o înaintea sa la întrebare. Văzând-o pe ea cu faţa luminoasă şi cu tot trupul întreg şi sănătos, neavând nici o urmă de rănile cele de ieri, s-a mirat foarte mult şi tăcea uimit, nepricepând cum muceniţa, care ieri a fost rănită peste tot, într-o noapte s-a tămăduit desăvârşit. Încă se mira şi poporul de acea minunată tămăduire. Deci, unii ziceau, că mare este puterea lui Hristos, iar alţii o numeau pe aceea vrajă.

Eparhul, abia deschizându-şi gura, a început a zice către sfântă: „O, Marino, vezi cât se îngrijesc de tine zeii noştri, căci, milostivindu-se spre tinereţea şi frumuseţea ta, te-au vindecat de rănile tale. Deci, se cade şi ţie ca, pentru facerea de bine ce ai luat-o de la ei, să le răsplăteşti cu jertfe mulţumitoare, iar mai vârtos se cade ţie, ca să fii următoare şi moştenitoare tatălui tău, precum el slujeşte zeilor în rânduiala jertfelor, tot aşa şi tu te vei face jertfitoare şi le vei sluji lor în toate zilele vieţii tale". Sfânta a răspuns: „Nu se cuvine mie să las pe Dumnezeul meu Cel adevărat şi viu şi să slujesc zeilor voştri celor mincinoşi şi morţi. Mai ales se cade şi ţie, să cunoşti pe Unul Dumnezeul cerului şi să crezi în El. Puterea Lui ai văzut-o în mine, căci tu care m-ai rupt ieri în bucăţi, El astă noapte, într-un ceas m-a făcut întreagă şi sănătoasă; pentru că El este doctor Atotputernic al sufletelor şi al trupurilor omeneşti". Dar împietritul eparh a poruncit ca iarăşi s-o chinuiască.

Atunci au spânzurat-o din nou la muncire şi, aducând lumânări aprinse, îi ardeau spatele şi coastele ei, iar ea, afundându-şi mintea în Dumnezeu, cu rugăciunea ce o făcea, în taina inimii ei, răbda acele chinuri în tăcere. Ea a fost arsă ca un cărbune şi friptă ca nişte carne de mâncare. După ce au scos-o de la muncire abia vie, a strigat cu glas mare: „Doamne, m-ai învrednicit pe mine pentru numele Tău a trece prin foc, învredniceşte-mă a trece şi prin apa Sfântului Botez, ca, spălându-mă de păcate, să mă duci în împărăţia Ta!" Muncitorul, auzind că muceniţa a pomenit de apă, a zis: „Iată, însetează, ticăloasa! Se cade a o adăpa pe dânsa".

Deci, el a poruncit să tragă un poloboc foarte mare şi să-l umple cu apă şi să arunce într-însul pe muceniţă legată, ca, afundându-se în apă, să se înece. Slujitorii când au luat-o ca s-o arunce în apă, ea a zis cu glas mare: „Doamne, Iisuse Hristoase, Care prin bărbăţie scoţi pe cei ferecaţi, Care dezlegi legăturile morţii şi ale iadului şi ridici din morminte cu voia dumnezeieştii Tale puteri, caută spre roaba Ta şi rupe legăturile mele, iar această apă să-mi fie spre Sfântul Botez şi spre a doua naştere, cea spre viaţa veşnică; astfel ca, dezbrăcându-mă de omul cel vechi, să mă îmbrac în cel nou şi să mă arăt Ţie în cămara Ta în haina cea de nuntă!"

Aşa rugându-se muceniţa, slujitorii au aruncat-o în polobocul cel plin de apă şi, afundându-o, voiau să o înece. Atunci îndată s-a cutremurat pământul şi legăturile muceniţei s-au dezlegat, iar slujitorii, cuprinşi de mare frică, au fugit de lângă poloboc, pentru că venise de sus o rază de lumină negrăită deasupra capului sfintei şi i s-a arătat iarăşi acea porumbiţă albă pe care o văzuşe mai înainte pogorându-se din înălţime în chipul soarelui. Aceea, purtând în gură o cunună de aur şi zburând pe deasupra capului muceniţei, se atinse cu picioarele de creştetul capului ei şi iarăşi zbură în înălţime. Vedenia aceasta era văzută nu numai de sfântă, ci şi de unii din cei ce stăteau de faţă, care erau vrednici de o vedenie ca aceea; pentru că în popor erau mulţi creştini tăinuiţi, care s-au învrednicit de a vedea acestea.

Sfânta, stând în apă, fără a se scufunda, cânta slăvind şi binecuvântând numele cel mare al Preasfintei Treimi: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Apoi s-a văzut un stâlp de foc deasupra sfintei, ajungând până la cer, iar pe stâlp era o cruce în chipul cristalului, care arunca raze luminoase; deci, porumbiţa aceea, zburând, a şezut pe vârful crucii. Atunci a venit un glas de sus în auzul tuturor, zicând: „Pace ţie, Marino, mireasa lui Hristos! Acum vei primi din mâna Domnului cununa frumuseţii cea neveştejită şi te vei odihni cu sfinţii în împărăţia cerurilor!" Poporul auzind acel glas, încă şi pe muceniţă văzând-o ieşind din apă cu trupul sănătos, neavând pe sine nici urmă de arsuri, ci fiind întreagă, albă cu trupul şi frumoasă, îndată o mulţime mare de bărbaţi şi de femei au crezut în Hristos şi s-au mărturisit că sunt creştini, arătându-se gata de moarte pentru Hristos. Ighemonul s-a înspăi-mântat văzând întoarcerea către Hristos a poporului celui atât de numeros. Deci, nu ştia ce să facă.

El, umplându-se de mânie, a scos oastea pe care o avea înarmată cu săbiile trase asupra poporului şi a poruncit ca pe toţi cei ce slăveau numele lui Hristos să-i taie. Deci, câţi erau acolo

necredincioşi sau fricoşi, aceia au fugit. Iar câţi cu adevărat au crezut, aceia singuri s-au plecat sub sabie. Atunci au căzut ucişi din amândouă părţile ca la cincisprezece mii. Aceia, botezându-se în sângele lor şi curăţindu-se de toate păcatele, au intrat întru bucuria Domnului lor, încununaţi cu mucenicie.

După aceasta, eparhul a condamnat şi pe muceniţă a fi tăiată cu sabia. Deci, Sfânta Marina, fiind scoasă afară la locul cel de tăiere, a cerut puţină vreme la cei ce o duceau pe ea şi, întorcându-se spre poporul cel ce venea după dânsa, îi sfătuia pe toţi să cunoască pe Unul adevăratul Dumnezeu, făcătorul lor, şi să fugă de înşelăciunea diavolească şi de pierderea închinării de idoli. Apoi, plecându-se la rugăciune, s-a rugat din destul pentru toţi. Atunci, deodată s-a cutremurat pământul şi a venit frica peste toţi. Mulţi au căzut la pământ de frică, chiar şi călăul, pentru că Domnul nostru Iisus Hristos, cu sfinţii Săi îngeri, S-a arătat din cer miresei Sale, chemând-o pe dânsa întru odihna Sa, întinzându-şi mâinile ca să-i primească sufletul ei. Ea, umplându-se de negrăită bucurie, a rugat pe călău ca degrabă să-şi săvârşească porunca lui. Deci, ea şi-a plecat cinstitul său cap sub sabie şi astfel a fost tăiat, iar sufletul i s-a luat cu mâinile Domnului şi l-a dus la locaşurile cereşti.

Sfânta Mare Muceniţă Marina şi-a sfârşit nevoinţa muceniciei sale, în 17 zile ale lunii iulie. Pătimirea a scris-o cel ce a văzut cu ochii, robul lui Dumnezeu Teofim, care a privit la toate muncile ei. El s-a învrednicit de aceleaşi vedenii, care i s-au descoperit sfintei. Astfel, el a dat credincioşilor spre folos şi spre cinstea şi pomenirea iubitei mirese a lui Hristos, Marina, şi spre slava iubitorului de oameni, Hristos, Mântuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A OPTSPREZECEA

PĂTIMIREA SFÂNTULUI MUCENIC EMILIAN

Pe vremea împărăţiei păgânului împărat Iulian, depărtatul de Dumnezeu, s-a pornit o cumplită prigoană împotriva creştinilor, ca un vifor şi furtună, încât s-a tulburat toată lumea. El dăduse poruncă, trimiţând ighemoni aspri în toată stăpânirea Romei prin toate ţările şi cetăţile, ca toţi creştinii din toată seminţia şi neamul şi de toată vârsta, să fie daţi fără de milă la cumplite chinuri. Cu o nedreaptă poruncă ca aceea, Iulian, întărâtându-se cu mânie şi cu vrajbă împotriva lui Hristos şi a robilor Lui, a stricat legile cele drepte şi a umplut Răsăritul şi Apusul de sângele creştinilor.

Şi a aşezat în cetatea Durostor, care se află în ţara Mysiei, pe un muncitor nemilostiv, anume Capitolin, plin de înşelăciune şi cu mintea întunecată, pierzător de oameni şi iubitor de idoli.

Acesta, intrând în templu, după ce a adus jertfe tuturor zeilor săi, s-a întors în palatul său. În altă zi a ieşit la locul cel de judecată, care era în privelişte şi a şezut pe un scaun înalt cu mare mândrie şi cu îngrozire spre înfricoşarea creştinilor. Deci, punând de faţă porunca împărătească, întreba cu dinadinsul de este cineva în cetate, care se împotriveşte zeilor şi mărturiseşte că este creştin. Cetăţenii cu jurământ îl încredinţau că nu este în cetatea lor nici unul din acel fel; ci toţi cu închinăciune şi cu jertfe, cinstesc pe zei în toate zilele.

Auzind acestea, ighemonul Capitolin s-a bucurat foarte mult, şi a poruncit să fie chemate la un ospăţ toate căpeteniile sale, zicându-le: „De vreme ce vă văd pe voi slujind cu osârdie părinteştilor zei, se cade ca în ziua de astăzi să mâncăm, să bem şi să ne veselim împreună".

În acea cetate era un creştin tăinuit cu numele Emilian, rob al oarecărui bărbat cinstit şi mai mare al cetăţii. Pe când aceştia

petreceau împreună cu Capitolin, fericitul Emilian, aflând vreme bună să câştige cununa vieţii celei de sus, fiindcă se socotea pe sine creştin nu numai în faţa lui Dumnezeu şi a îngerilor, ci cunoscut şi în faţa oamenilor şi ca lucrul acesta să fie arătat tuturor, îmbrăcat fiind totdeauna ca un viteaz ostaş al lui Hristos cu platoşa credinţei şi cinstita cruce, a intrat în capiştea idolească şi, luând un ciocan de fier, a răsturnat cu mâinile sale toţi idolii, sfărâmându-i în bucăţi. Apoi a răsturnat altarul lor, jertfele care erau înaintea lor le-a aruncat, a spart sfeştnicele şi a vărsat toate vasele.

După plecarea lui, a intrat în capişte un elin oarecare, servitorul lui Capitolin, şi, văzând toate sfărâmate, s-a spăimântat. Alergând, a vestit ighemonului şi tuturor căpeteniilor ce erau la masă cu dânsul. Atunci el îndată s-a tulburat şi s-a mâniat foarte tare şi a trimis cu sârguinţă să caute pe cel ce a îndrăznit să facă o răutate ca aceea. Alergând trimişii degrabă, au văzut pe un oarecare ţăran venind de la ţarină, mergând pe lângă capişte; deci, prinzându-l pe acela, l-au adus la palatul lui Capitolin, târându-l ca pe un tâlhar. După el venea mult popor cu slujitorii idoleşti, plângându-se de sfărâmarea zeilor lor.

Fericitul Emilian, văzând aceasta, a gândit în sine, zicând: „De voi tăinui eu lucrul meu, apoi ce folos va fi din aceasta; oare nu mai rău voi îngreuna conştiinţa mea, făcându-mă pricinuitor de moartea omului nevinovat şi voi fi pedepsit ca un ucigaş înaintea lui Dumnezeu?" Aceasta gândind, el a alergat la cei ce trăgeau şi băteau pe omul acela, i-a oprit pe dânşii şi cu glas mare a strigat: „Lăsaţi pe acest nevinovat şi luaţi-mă pe mine; pentru că eu am sfărâmat şi am călcat pe zeii voştri cei fără de suflet". Deci, apucându-l soldaţii l-au dus cu bătăi şi cu ocări la palatul lui Capitolin, lăsând pe omul acela.

Ighemonul, şezând înaintea poporului la obişnuita lui judecată şi văzând pe Emilian, a zis către cetăţeni: „Cine este acesta?" Iar cetăţenii au zis: „Acesta este cel ce a sfărâmat pe zeii noştri şi a răsturnat jertfele". Ighemonul, umplându-se de mânie, a grăit către cetăţeni cuvinte mai aspre: „Voi aţi zis că nu este în cetatea voastră nici un potrivnic zeilor, dar iată, prin nepurtarea voastră de grijă, s-a găsit unul ca acesta; pentru această pricină veţi plăti la visteria împărătească o litră de aur".

Aceasta zicând către cetăţeni, s-a întors spre fericitul Emilian şi a început a-l întreba pe el cu mânie, zicându-i: „Cap necurat, să ne spui nouă cum te numeşti?" Emilian, viteazul ostaş al lui Hris-

tos, a răspuns: „Sunt creştin". Ighemonul, mâniindu-se şi mai mult, a zis: „Necuratule, numele tău să ni-l spui". Mucenicul a răspuns: „Dacă mă întrebi de numele meu obişnuit, să ştii că părinţii mei m-au numit Emilian, iar Hristos, adevăratul Dumnezeu, m-a învrednicit a fi şi a mă numi creştin". „Spune-ne cine te-a îndemnat să aduci astfel de ocări nemuritorilor zei?"

Atunci robul lui Dumnezeu a răspuns: „Dumnezeu şi sufletul meu mi-au poruncit să sfărâm idolii cei fără de suflet care se numesc de voi zei. Aceasta am făcut ca să se arate tuturor că sunt pietre fără suflet, muţi şi surzi, în care nu se află nici un fel de grăire. Deci, să ştii că nu am adus ocară adevăratului Dumnezeu, Care a făcut toate, ci am defăimat zeii voştri cei mincinoşi, care n-au creat nimic, ca să piară în veci, ca unii ce sunt făcuţi de voi".

Capitolin a întrebat iarăşi: „Singur tu ai sfărâmat pe zei, sau a fost şi altcineva cu tine?" Sfântul Emilian a răspuns: „Singur eu, cu ajutorul lui Hristos, am sfărâmat pe zeii voştri; iar jertfele şi lumânările lor le-am călcat în picioare; astfel că nici unul n-a putut să-şi izbândească strâmbătatea sa, nici să scape din mâinile mele, pentru că n-au putere, nici simţire. Cu dreptate spune Sfânta Scriptură: *Să se facă asemenea lor, cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce se încred în ei!*

Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să-l dezbrace spre bătăi. Mucenicul fiind dezbrăcat pentru bătăi, ighemonul a zis către el: „Ticălosule, spune-ne cine te-a îndemnat să necinsteşti pe zei?" Sfântul, cu mare îndrăzneală i-a răspuns: „Ţi-am spus mai înainte şi îţi spun şi acum că nimeni altul decât numai Dumnezeu mi-a poruncit să fac aceasta".

Auzind ighemonul aceasta, a zis către slujitori: „Întindeţi-l şi-l umpleţi de răni adânci, ca să ştie că îndrăzneala lui nu-i va ajuta, nici nu-l va elibera din mâinile mele". Mucenicul fiind bătut cumplit şi pământul roşindu-se de sângele său, ighemonul a zis către dânsul: „Spune cine te-a îndemnat să faci răul acesta?" Iar mucenicul a răspuns: „Ţi-am spus şi tot nu mă crezi? Dumnezeu mi-a poruncit mie şi sufletului meu, însă nici un rău nu am făcut, ci bine; pentru că am ruşinat pe diavol şi am preamărit pe Dumnezeu!"

Ighemonul Capitolin a zis către slujitori: „Întorceţi-l şi-l loviţi pe pântece şi pe piept, pentru că este îndrăzneţ şi neascultător legilor împărăteşti". După ce mucenicul a fost bătut multă vreme fără de cruţare, ighemonul a poruncit să înceteze cu bătaia şi a zis către sfânt: „Rob eşti, sau liber?" Sfântul Emilian a răspuns: „Sunt

rob al lui Hristos şi slujitor unui om oarecare, prefectul acestei cetăţi". Auzind ighemonul aceasta, s-a mâniat foarte mult pe omul acela din cetate care era stăpânul lui Emilian, că ţine la dânsul pe un rob potrivnic zeilor şi nesupus poruncii împăratului; de aceea a pus asupra lui condiţie ca să dea la visteria împărătească o litră de argint; iar mucenicului i-a zis: „La ce-ţi va folosi mărimea trupului tău? Căci ai dispreţuit să te împotriveşti chinurilor, ca să te arăţi mai nevrednic dintre toţi. Pentru aceasta, ca nu cumva şi alţii să se gândească la acestea şi, prin tine, să se rătăcească în numele tău, tu singur vei fi aruncat în flacăra cuptorului".

Atunci, Sfântul Emilian a zis servitorilor: „Liberaţi-mă puţin ca să mă rog Dumnezeului meu". Deci, după ce s-a rugat şi şi-a împlinit rugăciunea, îndată slujitorii şi poporul, luând pe sfânt, l-au scos afară din cetate şi, aprinzând un foc mare aproape de malul râului Dunărea a aruncat într-însul pe Sfântul Mucenic Emilian, socotind că va deveni îndată cenuşă. Dar văpaia focului, înconjurând pe sfânt, nu s-a atins de dânsul, ci l-a păzit întreg şi neatins, iar pe slujitorii lui Capitolin, ce erau aproapre, i-a cuprins flacăra şi i-a ars de tot.

Văzând Slăvitul Mucenic Emilian că focul nu l-a atins, a mărit pe Dumnezeu şi, întorcându-se către răsărit, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi, ridicându-şi privirile către cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hrisoase, primeşte duhul meu!" Şi, zicând astfel, a adormit în pace. Iar focul fiind stins, trupul său a rămas nevătămat de foc, încât nici perii capului n-au ars. După aceasta, cetăţenii care erau în taină creştini, mergând la femeia ighemonului, care asemenea era în taină creştină, au spus ei toate cele despre sfânt, îndemnând-o să ceară de la bărbatul ei trupul mucenicului spre îngropare.

Deci, femeia, rugându-se de bărbatul său, acela i-a poruncit să-l ia fără temere. Credincioşii, luând trupul Sfântului Emilian, l-au îngropat cu pânze curate, l-au uns cu aromate şi apoi l-au îngropat cu cinste cu psalmi şi cu cântări, în locul numit Ghizidina, departe de cetatea Durostor ca la trei stadii.

Sfântul Mucenic Emilian a pătimit pentru Hristos de la ighemonul Capitolin, în 18 zile ale lunii lui iulie, stăpânind în Roma Iulian Paravatul, iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh I se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI PAMVO

Cuviosul Pamvo a vieţuit în pustia munţilor Nitriei, din părţile Egiptului, până la adânci bătrâneţi.

Despre viaţa lui cea sfântă, îmbunătăţită şi lui Dumnezeu plăcută, se mărturiseşte de mulţi şi mari părinţi. Despre aceasta ne va arăta cuvântul ce ne stă înainte, care este luat din diferite cărţi. La început, Cuviosul Antonie cel Mare a zis despre dânsul: „Că frica lui Dumnezeu a făcut a petrece într-însul Duhul lui Dumnezeu". Cuviosul Pimen a zis: „Trei lucruri am văzut la părintele Pamvo: postirea în toate zilele, tăcerea şi lucrul mâinilor".

Cuviosul Teodor Studitul, despre acest fericit părinte, dă mărturie în acest fel: „Pamvo să se fericească după vrednicie şi cu lucrul şi cu cuvântul, ca un înalt părinte". Iar Socrat Scolasticul scrie despre dânsul: „Pamvo la începutul călugăriei sale, nefiind cărturar, s-a dus la unul dintre fraţi, care era învăţător de carte, voind să înveţe de la dânsul psalmii lui David. Când a auzit întâiul stih al psalmului 38, care zice: *Zis-am că voi păzi căile mele, ca să nu greşesc cu limba mea...*, n-a mai voit să asculte celelalte stihuri, ci s-a dus, zicând: „Acest stih singur îmi este destul, dacă voi învăţa să-l împlinesc cu fapta"; deci n-a mai voit să se ducă la dascăl.

După şase luni, dascălul, văzându-l într-un loc, a zis către dânsul: „Pentru ce n-ai mai venit la mine?" Pamvo a răspuns: „N-am învăţat încă a săvârşi acel stih cu fapta". Trecând mulţi ani după aceea, unul din părinţi, cunoscut lui, l-a întrebat: „Frate, acum ai învăţat stihul acela?" Pamvo a răspuns: „L-am învăţat 19 ani neîncetat şi abia m-am deprins a face cu fapta ceea ce învaţă acel stih". Cuviosul Pamvo, deşi n-a fost cărturar de la început, dar după aceea, fiind înţelepţit de Dumnezeu, avea destulă înţelegere a dumnezeieştilor Scripturi – precum scrie Paladie despre dânsul –, încât multora le-a fost învăţător.

Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani de zile rugându-se la Dumnezeu şi zicând: „Să nu mă slăveşti pe pământ!" Şi atât l-a slăvit Dumnezeu încât nu putea să se uite cineva la faţa lui, de slava care o avea.

Ucenicii lui au fost cei patru fraţi slăviţi în părţile Egiptului: Dioscor, Amonie, Evsevie şi Eftimie, care se numeau "lungi" şi care s-au pomenit şi în viaţa Sfântului Ioan Gură de Aur. Dintre aceia, cel dintâi, Dioscor*, a fost episcop al Ermopoliei, asemenea a fost ucenic al lui Pamvo şi cinstitul Dracontie, care se pomeneşte în viaţa Cuviosului Ilarion cel Mare şi care a fost episcop şi mărturisitor al lui Hristos, pătimind izgonire de la arieni. Unor ucenici ca aceştia a fost Pamvo învăţător.

Cuviosul Pamvo, între alte multe şi mari fapte bune, avea şi aceasta, ca să treacă cu vederea aurul şi argintul. Când Sfânta Melania Romana şi-a împărţit pentru Hristos toată averea sa la cei ce aveau trebuinţă, a ajuns în Alexandria. Auzind despre Cuviosul Pamvo, s-a dus la dânsul în pustie cu preotul Isidor, primitorul de străini al alexandrenilor, aducând cu sine trei sute de litre de argint. Deci, ea l-a rugat să-şi ia din argintul adus cât va voi. Dar el nici nu s-a uitat spre acel argint şi nici din lucrul mâinilor n-a încetat, pentru că împletea o rogojină, decât numai a răspuns către dânsa, grăind: „Domnul să-ţi răsplătească ţie după osârdia care o ai către Dânsul". Supărându-l ea cu rugăminţile ei de a lua ceva, cuviosul a grăit către fratele, care îl slujea: „Să iei ceea ce-ţi va da şi să duci să împărţeşti la fraţii care sunt în Liva şi prin insule, deoarece sunt foarte lipsiţi, fiind pământul neroditor. Iar la mânăstirile care sunt în Egipt să nu dai nimic, căci pământul lor are îndestulare şi pot să se hrănească din osteneala lor".

Fericita Melania a adus tot argintul şi l-a dat în mâinile fratelui acela să-l împartă; apoi a zis către Cuviosul Pamvo: „Părinte, să ştii că argintul ce îţi dau este trei sute de litri". El a răspuns: „O, fiică, Dumnezeu nu are trebuinţă să ştie cât argint ai adus, pentru că Cel ce măsoară pământul cu palma şi pune munţii cu măsura, au nu ştie măsura argintului tău? Dacă mi l-ai fi adus mie, cu dreptate mi-ai fi spus măsura argintului ce mi-ai dat; dar de vreme ce îl dai lui Dumnezeu, care n-a defăimat nici pe cei doi bani ai văduvei, ci i-a primit mai bine decât multe bogăţii, de aceea taci şi nu trâmbiţa înaintea ta".

Cuviosul Pamvo l-a trimis odată pe ucenicul său ca să vândă rucodelia sa. Stând 16 zile în cetate, noaptea dormea în tinda bisericii Sfântului Apostol Marcu; şi, văzând slujba Bisericii şi învăţând şi câteva tropare, s-a întors la bătrânul. Deci i-a zis lui bătrânul: „Te văd, fiule, tulburat. Nu cumva vreo ispită ţi s-a întâmplat în cetate?" Răspuns-a fratele: „Cu adevărat, părinte, întru lenevire cheltuim zilele noastre în pustia aceasta şi nici

* Acest Dioscor a fost altul, care a trăit mai înainte cu anii, nu acela care a fost eretic şi care a fost anatematizat de al IV-lea Sinod din toată lumea al Sfinţilor Părinţi, ce s-a ţinut în Calcedon în anul 451.

canoane, nici tropare nu cântăm. Mergând în Alexandria, am văzut pe cei din biserică cum cântă şi m-am întristat că nu cântăm şi noi canoanele şi troparele". I-a zis lui bătrânul: „Amar nouă, fiule, că au ajuns zilele în care vor lăsa călugării hrana cea tare, cea zisă prin Sfântul Duh, şi vor urma cântărilor şi glasurilor, căci, ce umilinţă şi ce lacrimi se nasc din tropare când stă cineva în chilie sau în biserică şi îşi înalţă glasul său ca neputincioşii? Că, dacă înaintea lui Dumnezeu stăm, suntem datori să stăm cu multă umilinţă şi nu cu răspândire; că n-au ieşit călugării în pustie ca să stea înaintea lui Dumnezeu şi să se răspândească şi să cânte cântări, să pună glasurile la rânduială cu meşteşug, ci suntem datori, cu frica lui Dumnezeu şi cu cutremur, cu lacrimi şi suspine, cu glas evlavios, umilit, măsurat şi smerit, să aducem Domnului rugăciune.

Că iată zic ţie, fiule, vor veni zile când vor strica (răstălmăci) creştinii cărţile Sfintelor Evanghelii şi ale Sfinţilor Apostoli şi ale dumnezeieştilor Prooroci, ştergând Sfintele Scripturi şi scriind tropare şi cuvinte elineşti. Şi se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinţii noştri au zis: «Cei ce sunt în pustia aceasta, să nu scrie vieţile şi cuvintele părinţilor pe pergament, ci pe hârtie, că va să şteargă neamul cel de pe urmă vieţile părinţilor şi să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină»".

Şi a continuat bătrânul: „În astfel de vremuri se va răci dragostea multora şi va fi necaz mult. Năpădirile păgânilor şi pornirile popoarelor, neastâmpărul împăraţilor, desfătarea preoţilor, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgând seamă de mântuirea lor şi a turmei, osârdnici toţi şi silitori la mese şi gâlcevitori; leneşi la rugăciune şi la clevetiri osârdnici, gata a osândi vieţile bătrânilor şi cuvintele lor, nici urmându-le, nici auzindu-le, ci mai vârtos ocărându-le şi zicând: «De am fi fost noi în zilele lor, ne-am fi nevoit şi noi». Iar episcopii în zilele acelea se vor sfii de feţele celor puternici, judecând judecăţi cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve şi pe sărmani neajutându-i. Încă şi în popor va intra necredinţă, erezie, curvie, urâciune, vrajbă, zavistie, întărâtări, furtişaguri şi beţie". Şi a întrebat fratele: „Şi ce va face cineva în vremile şi anii aceia?" Răspuns-a bătrânul: „Fiule, în acele zile, cel ce-şi mântuieşte sufletul său, mare se va chema în Împărăţia cerurilor".

Au venit odată patru pustnici la Cuviosul Pamvo, purtând piei. Şi au vestit fiecare fapta cea bună a celuilalt, nefiind acela de

faţă. Unul postea mult, cel de al doilea era neagonisitor şi cel de al treilea a câştigat multă dragoste. Se spunea încă şi de cel de al patrulea că 22 de ani avea de când era sub ascultarea unui bătrân. Le-a răspuns lor Cuviosul: „Vă zic vouă că fapta cea bună a acestuia este mai mare, căci fiecare dintre voi, fapta bună care a câştigat-o, cu voia sa a agonisit-o; iar acesta, tăindu-şi voia, voia altuia o face. Căci acst fel de bărbaţi sunt mărturisitori, dacă până la moarte se vor păzi aşa.

Odată, a venit la acest Cuvios Pamvo părintele Pior şi a adus cu sine partea sa de pâine uscată. Pamvo l-a întrebat: „Părinte, pentru ce ai adus pâine cu tine?" Pior a răspuns: „Ca să nu te împovărez, adică să nu împuţinez pâinea ta, ci s-o mănânc pe a mea". După câteva zile, ducându-se şi Cuviosul Pamvo la părintele Pior, a luat asemenea cu sine o parte uscată din pâinea sa şi a înmuiat-o în apă. Pior, văzând, a zis: „Părinte, pentru ce ai adus pâinea înmuiată în apă?" Pamvo a răspuns: „Ca să nu te împovărez, nu numai cu pâinea, dar nici cu apa".

Într-o vreme oarecare Sfântul Atanasie, Episcopul Alexandriei, l-a rugat pe părintele Pamvo să vie la dânsul în eparhie. Deci, pogorându-se, a văzut o femeie uşuratică; era foarte împodobită spre ademenirea oamenilor. Dar stareţul, văzând-o astfel, a început a plânge. Fraţii l-au întrebat: „Părinte, pentru ce plângi?" El a răspuns: „Plâng pentru două pricini: una, pentru pierderea sufletului acestei femei, iar alta, pentru nesârguinţa mea către sufletul meu, precum are femeia aceea grijă pentru trupul său. Pentru ca să fie plăcută oamenilor, s-a împodobit atâta, iar eu nu mă îngrijesc să-mi împodobesc sufletul, ca să fie plăcut lui Dumnezeu".

Odată, Cuviosul Pamvo, umblând prin părţile Egiptului cu câţiva fraţi, a văzut nişte mireni şezând, nebăgând de seamă călugării care treceau. El a zis către acei mireni: „Sculaţi-vă şi vă plecaţi călugărilor, ca să fiţi binecuvântaţi de dânşii; pentru că aceştia vorbesc adesea cu Dumnezeu şi gura lor este sfântă!"

Cuviosul Pamvo, fiind plin totdeauna de umilinţă, nu râdea, nici nu zâmbea vreodată. Într-o zi diavolii, voind să-l facă să râdă, au legat o pană cu o funie şi o trăgeau înaintea ochilor lui, ca pe o bârnă, şi certându-se unii cu alţii, strigau: „Ajutaţi! Ajutaţi!" Părintele Pamvo, văzând aceea a râs, iar diavolii au început a dănţui, strigând: „Ha, ha! Pamvo a râs!" El le-a răspuns, grăind: „N-am râs, ci am batjocorit neputinţa voastră; că sunteţi atâţia şi nu puteţi să duceţi o pană". Atunci diavolii, umplându-se de ruşine, au fugit.

Ucenicii lui ne spuneau despre dânsul şi aceasta, că era foarte păzit în vorbire şi cu multă socoteală în răspunsuri. Când îl întreba cineva din dumnezeiasca Scriptură, sau despre vreun lucru oarecare, nu răspundea îndată; ci mai întâi socotea în sine cu multă tăcere şi zicea de multe ori: „N-am aflat ce să răspund împotriva întrebării acesteia". Dar abia după trei zile, sau după trei săptămâni, iar uneori abia după trei luni, dădea răspuns la întrebare. Răspunsul lui era adevărat şi foarte folositor, căci îi venea de la înţelegerea ce o avea din darul lui Dumnezeu; pentru aceea toţi primeau din gura lui cuvântul cu frică, pentru că Dumnezeu grăia prin gura lui.

În zilele acestui cuvios părinte, în părţile acelea ale Egiptului erau doi fraţi de un pântece, Paisie şi Isaia. Ei erau fii de părinţi bogaţi, pentru că tatăl lor fusese neguţător slăvit, care umblase cu neguţătoria cea de mult preţ până în Spania. Amândoi acei fraţi, după moartea părinţilor lor, împărţind între ei averea cea multă, care le rămăsese lor, au zis unul către altul: „O, frate, ce fel de viaţă să ne alegem noi? De vom fi neguţători, ca şi tatăl nostru, apoi cine ştie cui vor rămâne ostenelile noastre. Şi încă va trebui să ne temem, ca să nu cădem în oarecare primejdii sau în tâlhării sau în înecarea mării. Deci, să ne alegem viaţa călugărească, ca şi averile părinteşti să le punem în vistieria cerească şi sufletele noastre să nu le pierdem".

Astfel, amândoi sfătuindu-se, s-au lepădat de lume. Drept aceea, unul împărţind îndată partea sa la săraci, biserici şi mânăstiri, s-a dus în pustie. El a căutat să înveţe un meşteşug, ca să lucreze ceva şi să poată să se hrănească din osteneala mâinilor sale. Deci vieţuia singur întru Dumnezeu, silindu-se la postire şi la rugăciune. Iar celălalt, zidindu-şi o mânăstire mică, nu departe de locuinţele mireneşti, şi primind puţini fraţi la sine, se nevoia cu iubirea de străini şi cu hrănirea săracilor. Căci, zidind o casă primitoare de străini, pe toţi cei ce veneau la dânsul îi odihnea, şi slujea bolnavilor cu toată osârdia. În zilele de sâmbătă şi Duminică, punea câte două, trei şi patru mese pentru cei săraci. Astfel amândoi acei fraţi, trăind câţiva ani, s-au mutat către Domnul.

După sfârşitul lor, a fost între fraţi o duhovnicească cercare şi iscodire pentru acei fraţi. Unii lăudau mai mult pe cel ce şi-a împărţit averea şi s-a dus la linişte în pustie; iar alţii cinsteau mai mult pe celălalt, care, din averile sale, a slujit străinilor, săracilor şi bolnavilor. Din această pricină, fraţii, neînvoindu-se între ei câtăva

vreme, au mers să întrebe despre aceasta pe Cuviosul Pamvo; fiindcă voiau să ştie, a cărui viaţă din acei doi fraţi este mai plăcută lui Dumnezeu şi care dintr-înşii a câştigat mai multă răsplătire.

Cuviosul Pamvo, auzind întrebarea lor, le-a răspuns: „Amândoi sunt desăvârşit plăcuţi înaintea lui Dumnezeu, pentru că primitorul de străini s-a asemănat dreptului Avraam, iar pustnicul, Sfântului prooroc Ilie; deci, amândoi au bineplăcut lui Dumnezeu!" Dar fraţii încă nu se învoiau, ci vorbeau între ei cu împotrivire, unii fericind mai mult pe pustnic, şi ziceau: „Acela a împlinit porunca Evangheliei: *Vindeţi averile tale şi dă-le săracilor...*, căci, făcând astfel şi luându-şi crucea, a urmat lui Hristos, petrecând în toate zilele în foame şi în sete. Iar celălalt, primitorul de străini din averile sale, deşi slujea săracilor, însă şi el însuşi avea răcorire, mâncând şi bând cu străinii şi gustând cu bolnavii".

Iar ceilalţi ziceau: „Şi primitorul de străini a împlinit cuvântul lui Hristos, Care a zis în Evanghelie: *N-am venit ca să-mi slujească Mie, ci ca să le slujesc Eu lor...*; căci a slujit la mulţi ieşind în toate zilele în calea poporului, căutând străini, săraci, bolnavi, nevoiaşi şi aducându-i în casa sa îi îndestula cu de toate. Dacă pentru un pahar de apă rece, care se dă celui însetat, este făgăduită plată de la Dumnezeu, apoi cât de mare plată va avea fratele acela, care a primit străini, a îndestulat numeroşi flămânzi şi însetaţi şi a slujit tuturor bolnavilor?"

Cuviosul Pamvo, văzând neînţelegerea dintre fraţi, le-a zis: „Fraţilor, îngăduiţi-mi puţin, până voi câştiga adeverire de la Dumnezeu şi după aceea vă voi spune!" Trecând câteva zile, fraţii iarăşi au venit la dânsul, voind să afle răspuns la întrebarea lor. Stareţul le-a zis: „Vă grăiesc înaintea lui Dumnezeu, că pe acei doi fraţi, Paisie şi Isaia, i-am văzut stând împreună în Rai". Toţi fraţii, auzind aceasta, s-au mângâiat şi au lăudat pe Dumnezeu.

Din acea descoperire a cuviosului, care i s-a făcut pentru cei doi fraţi, era arătat tuturor cât de mare dar avea el de la Dumnezeu; căci mai înainte de sfârşitul său, s-a învrednicit a avea bunătăţile Raiului şi din vederea acelora, şi mai ales din darul lui Dumnezeu ce-l avea într-însul, s-a făcut asemenea cu vieţuitorii. El trăind încă între oameni în chip stricăcios, de acum chipul nestricăciunii Raiului îl arăta în faţa sa, fiind luminat nu numai cu sufletul, dar şi cu trupul. Faţa lui strălucea cu slavă, ca altădată faţa Sfântului Prooroc Moise, despre care lucru se scrie în Pateric astfel: „Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani rugându-se lui Dumnezeu şi

zicând: «Doamne, mă rog Ţie, să nu mă preamăreşti pe mine pe pământ!»" Dar Dumnezeu, Care preamăreşte pe plăcuţii Săi, atât l-a preamărit, încât fraţii nu puteau să privească la faţa lui, de slava pe care o avea. Astfel sfântul a fost preamărit în trup pe pământ, mai înainte de preamărirea sa cea din ceruri.

Când s-a apropiat de fericitul său sfârşit, după şaptezeci de ani ai vieţii sale, a zis către fraţii care stăteau împrejurul lui: „De când m-am sălăşluit în această pustie şi am zidit chilia în care m-am aşezat, n-am petrecut nici o zi în care să nu fi lucrat ceva cu mâinile, până când oboseam. Nici nu-mi aduc aminte ca să fi mâncat cândva în zadar pâine dată de cineva; ci mâncm pâinea pe care eu singur o aveam din osteneala mâinilor mele. Din gura mea n-a ieşit vreun cuvânt, de care să mă ruşinez în ceasul acesta sau să mă căiesc. Acum mă duc la Dumnezeu, aşa ca, cel ce nici n-am început a vieţui cu plăcere dumnezeiască şi călugărească". Zicând aceasta, şi-a dat cinstitul şi sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, neavând nici un fel de durere trupească.

Aşa a fost viaţa şi sfârşitul acestui plăcut al lui Dumnezeu, ale cărui sfinte rugăciuni să ne ajute şi nouă păcătoşilor a ne povăţui la viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, ca să câştigăm din milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Notă - Viaţa acestui cuvios este adunată de la diferiţi scriitori: din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 10, din cartea lui Rufin preotul, Despre vorbirile părinteşti, din cartea lui Eraclid, Raiul, cap. 1, de la Socrat scolasticul, cartea IV, cap. 18, şi din Patericul Egiptean.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IOAN MULT PĂTIMITORUL

Prin multe nevoinţe ni se cade nouă a intra în împărăţia Domnului, zice Sfântul Pavel, învăţătorul neamurilor. Cu el împreună, tot aşa ne spune şi acest iubit ucenic al lui Iisus, Ioan feciorelnicul, zicând: *Eu sunt Ioan, fratele şi părtaşul vostru în necazuri.* Aceeaşi împreună glăsuire este potrivită şi iubitului ucenic al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cel din mânăstirea Pecersca, adică al lui Ioan Feciorelnicul, ce este de neam rusesc şi care se mai numeşte „mult pătimitor", pentru că a pătimit cu adevărat multe necazuri. El şi-a avut fecioria logodită Mirelui cel

ceresc, precum singur şi-a mărturisit viaţa sa cea mult chinuită, fiind aproape de moarte, pentru o nevoie ca aceasta. De multe ori venea la acel cuvios, care se închisese într-un loc strâmt, din peştera Cuviosului Antonie, şi acolo îşi petrecea toată viaţa sa. Un frate ce se lupta cu ispita diavolească spre pofta cea trupească, acela se ruga de sfânt ca să se roage Domnului pentru uşurarea patimii lui.

Cuviosul Ioan îi grăia: „Frate, îmbărbătează-te, că are să ţi se întărească inima. *Aşteaptă pe Domnul şi păzeşte căile Lui, că Acela nu te va lăsa în mâinile vrăjmaşilor tăi, nici te va da spre vânare dinţilor lor".* Acel frate i-a răspuns: „Părinte, să mă crezi, că dacă nu-mi vei da uşurare, apoi nu mă voi odihni, ci voi trece din loc în loc". Cuviosul Ioan i-a zis: „De ce voieşti să te dai spre mâncare vrăjmaşului şi să te asemeni omului care stă aproape de prăpastie? La acela venind vrăjmaşul, deodată îl aruncă jos şi căderea lui va fi atât de cumplită, încât nu poate să se mai scoale; iar de vei petrece aici în sfânta mânăstire, vei fi asemenea ca omul ce stă departe de prăpastie. Pe acela, oricât s-ar osteni vrăjmaşul să-l tragă, nu-l va putea să-l înduplece. Astfel, Domnul, prin răbdarea ta, te va scoate din groapa patimilor şi din tina necurăţiei. Dar, ascultă-mă frate, să-ţi spun ce mi s-a întâmplat în tinereţile mele. Şi el a început să-şi spună cu de-amănuntul toată viaţa sa astfel.

Când am venit în această sfântă mânăstire Pecersca şi când am început a mă osteni după rânduiala sfântului chip îngeresc şi călugăresc, am pătimit multe ispite de desfrânare şi nu ştiu ce nu răbdam pentru mântuirea mea. Câte două şi uneori câte trei zile petreceam nemâncat, iar de multe ori şi toată săptămâna nu gustam nimic, cu multă sete mă omoram şi privegheam în toate nopţile. Astfel am petrecut trei ani, într-o pătimire rea ca aceea; dar nici aşa n-am aflat odihnă. Atunci m-am dus în peştera Cuviosului Părintelui nostru Antonie şi petreceam ziua şi noaptea, rugându-mă lângă mormântul lui. Odată am auzit glasul cuviosului către mine: „Ioane, Ioane, ţi se cade să te închizi aici în peşteră şi, prin nevedere şi prin tăcere, să ţi se uşureze războiul. Atunci Domnul te va ajuta cu rugăciunile cuvioşilor Săi".

Drept aceea, eu din ceasul acela m-am închis aici în acest loc strâmt şi chinuitor în care petrec de treizeci de ani şi abia acum câtăva vreme am aflat odihna, căci toţi anii mă luptam cu patimile şi cu gândurile cele trupeşti. Eu am petrecut ani cu asprime, mai întâi cu postul şi cu privegherea obosindu-mi trupul; apoi, neştiind ce să fac şi neputând să rabd războiul cel trupesc, am socotit să vieţuiesc gol şi să pun fiare grele pe trupul meu. Astfel, de atunci

până acum mă obosesc de răceală şi de roaderea fierului; iar când toate acestea nu-mi erau destule, am făcut un alt lucru: am săpat o groapă adâncă până la umeri şi, sosind zilele sfântului post al Paştelui, am intrat în groapă şi mi-am împresurat tot trupul cu ţărână, încât numai capul şi mâinile le aveam libere. Aşa am petrecut tot postul înghesuit de pământ, neputând a mă mişca cu trupul, dar nici aşa n-a încetat pornirea trupească şi aprinderea poftelor; căci vrăjmaşul diavol îmi făcea înfiorări, voind să mă gonească de acolo.

Meşteşugirea acestuia am simţit-o astfel: picioarele mi s-au aprins în fundul gropii, încât şi vinele se zgârciseră într-însele; oasele trosneau, văpaia ajunsese până la pântece, iar mădularele îmi ardeau. Eu însă nu băgam de seamă acea cumplită durere, ci mă bucuram cu sufletul; căci mi se fereau de întinăciune şi voiam mai bine să ard în focul acela pentru Domnul, decât să ies din groapă, batjocorit de diavol. Tot în acel timp am văzut un balaur foarte înfricoşat şi cumplit, suflând în văpaie şi arzându-mă cu scântei; acela voia să mă înghită. Lucrul acesta l-a făcut în mai multe zile, voind să mă gonească. Deci, sosind noaptea cea purtătoare de lumină a Învierii lui Hristos, a năvălit deodată asupra mea acel cumplit balaur, mi-a înghiţit capul şi mâinile în gura lui şi mi-a ars părul de pe cap şi din barbă, precum mă vezi acum. Eu, fiind cu capul în gâtul acelui balaur, am strigat din adâncul inimii mele: „Doamne, Dumnezeule, Mântuitorul meu, pentru ce m-ai lăsat? Miluieşte-mă Stăpâne, că Tu Însuţi eşti iubitor de oameni! Mântuieşte-mă pe mine păcătosul, Unule fără de păcat, izbăveşte-mă de spurcăciunea fărădelegilor mele, ca să nu mă leg de lanţurile vicleanului în veci! Mântuieşte-mă de înghiţirea vrăjmaşului acesta, că răcneşte ca un leu, voind să mă înghită! Ridică puterea Ta şi vino să mă mântuieşti; fulgeră fulgerul Tău şi-l goneşte, ca să se stingă de la faţa Ta!" Când am săvârşit rugăciunea, îndată a strălucit o lumină dumnezeiască ca fulgerul, şi acel cumplit balaur s-a stins. Cu darul lui Dumnezeu de atunci nu l-am mai văzut.

După aceea am auzit şi glasul Domnului către mine: „Ioane, Ioane, iată ţi s-a trimis ajutor; de acum să iei aminte de tine, ca să nu pătimeşti ceva mai rău în veacul ce va să fie!" Eu, închinându-mă, am zis: „Doamne, de ce m-ai lăsat a fi astfel muncit?" Răspuns-a mie, grăindu-mi: „După puterea răbdării tale s-a lăsat asupra ta, ca să te arăţi curat ca aurul; pentru că mai presus de putere, Dumnezeu nu dă ispite omului, ca nu cumva, slăbind, să fie batjocorit de şarpele cel viclean, ci ca un Stăpân înţelept, robilor

tari şi puternici le încredinţează lucruri mari şi grele, iar celor neputincioşi şi slabi, proaste şi uşoare. Aşa să înţelegi şi de războiul poftei trupeşti, pentru care tu singur te rogi pentru tine; însă mortului, celui ce este lângă tine, să te rogi ca să te uşurezi de patima desfrânării; căci acesta a făcut mai mult decât Iosif şi poate să ajute celor ce pătimesc foarte tare de o patimă ca aceasta". Eu, neştiind numele unui mort ca acela, am început a striga: „Doamne, miluieşte-mă cu rugăciunile acestui cuvios! Apoi m-am înştiinţat că acela era Moise ungurul. Atunci a venit spre mine o lumină negrăită, în care sunt şi acum, netrebuindu-mi lumânare ziua şi noaptea. Asemenea şi toţi cei ce vin la mine, se satură de o lumină ca aceasta şi văd la arătare mângâierea mea, care m-a luminat în noaptea Învierii, pentru nădejdea luminii ce va să fie".

Astfel, Cuviosul Părintele nostru Ioan, sfârşindu-şi mărturisirea mult chinuitei sale vieţi, s-a întors spre cel pătimaş şi i-a mai zis: „Dar noi, frate, singuri ne-am pironit mintea spre iubirea trupească; de aceea Dumnezeu trimite patimi asupra noastră cu dreapta Sa judecată, fiindcă niciodată n-am făcut roade vrednice de pocăinţă. Deci, frate, îţi zic aceasta: să ne rugăm Cuviosului Moise, că el îţi va ajuta ţie! Atunci s-a rugat împreună cu pătimaşul şi, luând un os din moaştele Cuviosului Moise, l-a dat lui zicând: „Lipeşte acest os pe trupul tău". El, făcând aceasta, a simţit îndată că i s-a stins aprinderea, i-a încetat săltarea şi i s-au omorât toate patimile desfrânării în trupul lui; şi de atunci nu i se mai făcea lui supărare.

Deci sfântul şi pătimaşul au dat laudă lui Dumnezeu, că l-au preamărit în viaţa sa prin curăţie. Apoi Cuviosul Părintele nostru Ioan, în puţină vreme după mărturisirea chinurilor sale celor multe, în 18 zile ale lunii iulie, şi-a dat duhul în mâinile Domnului, ca să împărăţească cu El. Sfintele lui moaşte, care izvorăsc tămăduiri, stau şi până acum nemişcate, ca un stâlp de tărie în faţa vrăjmaşului, acolo unde mai înainte s-a îngropat singur până la umeri, pe când se nevoia.

Cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Ioan, al cărui cinstit trup, ca al celui ce a biruit patima trupească prin multă chinuire, s-a făcut stâlp în casa lui Dumnezeu, să ne fie şi nouă a ne povăţui pe pământul ceresc cel făgăduit, ca şi cu o lumină şi o umbrire a stâlpului care este aproape de Moise. În acele locuri care sunt vrednice celor de la piept - adică pruncilor, nu altora, ci ca celui de la pieptul lui Hristos, aşa şi acestui feciorelnic Ioan, adică cu darul şi cu slava Celui în Treime slăvit, Căruia se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A NOUĂSPREZECEA

VIAŢA CUVIOASEI MACRINA, SORA SFÂNTULUI VASILE CEL MARE

Chipul acestui cuvânt ne arată că este o epistolă, scrisă de Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele ei, şi trimisă către Olimpie monahul. Dar, mulţimea vorbelor covârşind hotarele epistolei, se întinde spre povestire şi spre scriere de viaţă:

Frate Olimpie, îţi aduci aminte de vorbirea care am făcut-o între noi, când te-am întâmpinat în Antiohia şi când ai voit să te duci la Ierusalim pentru închinare la Sfintele Locuri? Atunci, pornindu-se între noi multe cuvinte – căci priceperea ta a dat pricina acestora –, a venit vorba şi despre aducerea aminte a petrecerii celei îmbunătăţite a fericitei Macrina, a cărei povestire nu-şi avea deplină adeverire din auzire de la alţii, ci din însăşi iscusirea şi cercetarea făcută. Cuvioasa Macrina a fost sora mea, născută cea dintâi din aceiaşi părinţi. Deci, fiindcă şi tu ai judecat a fi de folos sufletului această povestire, să nu se uite viaţa ei şi să se ascundă cu tăcerea, ca nefolositoare, ea s-a suit la săvârşirea faptelor bune prin pustnicie şi nevoinţă. Pentru aceasta socotesc că este bine a mă pleca îndemnării tale şi a povesti viaţa ei cu puţine şi scurte cuvinte.

Această fecioară a fost numită de părinţii noştri Macrina. Numele acesta era, care îl avea la arătare. Ea a avut şi alt nume într-ascuns, cu care s-a numit mai înainte de a se naşte, primit printr-o dumnezeiască vedenie. Maica noastră Emilia era foarte îmbunătăţită şi dorea să-şi păzească fecioria şi să-şi petreacă viaţa fără prihană. Dar, pentru că a rămas orfană de tată şi de mamă şi fiind foarte frumoasă, mulţi se îndemnau s-o ia de soţie. Deci, dacă nu s-ar fi măritat de bunăvoie cu vreun bărbat, s-ar fi primejduit să pătimească cu sila şi s-o răpească vreunul din cei ce erau răniţi de frumuseţea ei. Pentru aceasta a primit să-şi ia bărbat pe cel mai

cinstit cu viaţa, adică pe tatăl nostru, Vasile, ca să aibă păzitor al vieţii şi al întregii ei înţelepciuni. Drept aceea, când a venit vremea ca maica noastră să nască, a văzut în somn că purta în mâinile sale pe această pruncă, fiică a ei, şi i s-a arătat un om preaîncuviinţat, care a numit-o Tecla. Zic Tecla, aceea care are mare laudă între fecioare! Şi după ce preaîncuviinţatul acela a numit de trei ori pe pruncă Tecla, s-a făcut nevăzut, dând uşurinţă maicii noastre ca s-o nască. Mama, după ce s-a deşteptat, îndată a născut pe sora noastră.

Deci, numele acesta de Tecla, sora noastră îl avea în ascuns; însă eu socotesc, că preaîncuviinţatul acela, care s-a arătat maicii noastre, nu avea de gând să povăţuiască pe maica noastră să o numească Tecla; ci ca mai înainte să arate prin numele acestei fecioare, viaţa surorii noastre şi asemănarea voinţei pe care o avea împreună cu fecioara Tecla.

După ce Macrina a trecut de vârsta pruncească şi s-a făcut îndemânatică a învăţa sfaturile acelea -, pe care le primeşte firea copiilor -, adică obiceiurile cele bune pe care părinţii săi i le-au dat, întru acelea bine a sporit. Maica noastră se sârguia s-o înveţe cuvintele Sfintei Scripturi cele de Dumnezeu insuflate şi cele ce sunt potrivite pentru vârsta copiilor, dar mai ales înţelepciunea lui Solomon, şi altele câte ajută la obiceiurile cele bune ale vieţii. Cuvintele Psaltirii erau învăţătura Macrinei, pe care le zicea la timp potrivit, adică atunci când se scula din somn, când începea vreun lucru, când îl isprăvea, când sta şi se scula de la masă şi când se culca, totdeauna psalmii lui David îi avea în gură ca pe o bună însoţire. Cu aceste cuvinte şi cu altele asemenea, Cuvioasa Macrina creştea cu învăţătura.

Când a învăţat să facă şi lucru sfinţit de mână, a împlinit vârsta de 12 ani, în care începe a străluci floarea tinereţii. Pentru aceea ea era vrednică de minune; căci, deşi frumuseţea ei era ascunsă, cu toate acestea nu s-a tăinuit, ci mulţi gândeau cum că Macrina avea acel fel de frumuseţe, cum în toată patria ei nu se mai afla. Mulţi tineri alergau la părinţii noştri şi o cereau lor de soţie. Dar tatăl nostru, fiind înţelept şi vrednic a judeca socoteala şi aşezarea cea bună a oamenilor, a alergat la un tânăr de neam bun, iscusit la învăţătură şi strălucit la întreaga înţelepciune şi a hotărât ca acela să o însoţească pe tânăra noastră soră Macrina, dar numai după ce va veni în vârstă. Pentru aceasta, tânărul acela trăgea nădejde că avea să ia pe Macrina de soţie şi, ca arvună, a dat în cuvinte tatălui nostru, dovada pe care o avea, apărându-se şi sprijinindu-se cu dânsele faţă de cei ce-l nedreptăţeau. Cu toate

acestea, moartea i-a luat aceste bune nădejdi, răpindu-l din viaţa aceasta în floarea tinereţii.

Fecioara Macrina ştia de făgăduinţa făcută de tatăl nostru, ca să o mărite după dânsul. Însă, deoarece acea hotărâre s-a împiedicat prin moartea tânărului, ea a socotit ca şi cum nunta s-ar fi făcut; deci, a judecat în mintea ei să rămână de aici înainte supusă nunţii aceleia şi a doua oară să nu se mai mărite. Când părinţii îi ziceau despre nuntă, fiindcă mulţi o cereau pentru frumuseţea ei, ea le răspundea că era lucru necuviincios şi afară de lege, ca să nu primească nunta care s-a hotărât mai înainte de tatăl nostru. Ea zicea: „De ce să mai fac altă nuntă, deoarece oamenilor le este hotărâtă o nuntă, o naştere şi o moarte; şi bărbatul care s-a logodit cu mine, după hotărârea părinţilor mei, nu a murit, ci numai s-a dus. El este viu întru Dumnezeu pentru nădejdea învierii. Deci, ar fi necuviincios lucru a nu păzi credinţa şi întreaga înţelepciune a mirelui meu, care s-a dus".

Cu nişte cuvinte ca acestea izgonea ea pe cei ce o cereau în căsătorie. Deci, a socotit ca şi de aici înainte să păzească această bună hotărâre, adică să nu se despartă niciodată de lângă maica sa. Această unire a Macrinei era plină de câştig şi maicii sale; deoarece, în loc să aibă multe slujnice, slujba pe care o făcea ei era destulă; ea era bună chiverniseală amândurora, că maica slujea întru toate cele trebuincioase sufletului fiicei sale, iar fiica, trupului maicii sale. Făcea aceasta, pentru că se cădea făgăduinţei fecioriei ei să se îndeletnicească într-o sfântă lucrare ca aceasta. Ea de multe ori făcea cu osteneala mâinilor sale şi pâinea pe care o mâncau amândouă; dar nu numai aceasta, ci şi toată grija casei o chivernisea împreună cu maica sa, fiindcă maica noastră avea nouă copii, afară de Macrina, patru fii şi cinci fete. Ea era supusă în trei deosebite stăpâniri, fiindcă avea avuţii şi moşii în stăpânirea a trei neamuri. De aceea, maica noastră, pentru îngrijirea casei, era împărţită în toate părţile, căci tatăl nostru murise mai înainte.

În toate grijile acelea, Macrina era părtaşă împreună cu maica noastră, uşurând-o de greutăţile muncii, iar în vremea sa îşi păzea şi viaţa sa curată şi fără de prihană, cu învăţătura maicii sale. Lângă aceasta, pentru o petrecere ca aceea a ei, a luat pildă şi maica sa, ca să urmeze şi ea aceeaşi nevoinţă ca a ei, şi puţin câte puţin a atras-o şi pe dânsa spre întinderea şi spre viaţa cea fără de materie şi mai desăvârşită a monahilor. După ce maica noastră a rânduit pe surori bine şi prin bună rânduială, s-a întors de la şcoală şi fratele nostru mai mare, Vasile, după ce s-a ostenit mulţi ani în învăţătura filosofiei celei dinafară.

Minunata Macrina l-a luat pe Vasile cu dânsa şi, în scurt timp, l-a adus la scopul adevăratei filosofii şi pustnicii. El, cu toate că era înălţat din cugetul filosofiei celei dinafară şi strălucit cu mărimea mai mult decât mulţi stăpânitori, măcar că defăimase vredniciile şi dregătoriile, cu toate acestea cuvioasa l-a făcut pe el să se despartă de strălucirea lumească, să defaime laudele înţelepciunii şi ale învăţăturii din afară şi să vină în viaţa aceasta cea desăvârşită şi să-şi pregătească lui, drumul petrecerii celei îmbunătăţite şi neîmpiedicate, adică cele prin viaţa Marelui Vasile. Pe celelalte isprăvi ale lui, prin care s-a făcut cunoscut în toată lumea, le lăsăm acum, căci trebuie mult timp să le scrie cineva; de aceea să revenim acum la scopul nostru.

Deoarece fericita Macrina a scăpat de grijile vieţii celei lumeşti, a făcut şi pe maica ei să lase viaţa cea obişnuită ei, petrecerea cea amăgitoare şi serviciile pe care le avea de la slugile şi roabele ei şi să se facă cu cugetul asemenea cu cei mulţi, să se unească şi ea cu fecioarele şi monahiile în petrecere; iar pe slujnicile de mai înainte să le facă ca pe nişte surori întocmai cu cinstea. Aici doresc să vă spun o poveste, pe care nu voiesc să o las la o parte, fiindcă printr-însa se arată mai mult gândirea cea înaltă a Cuvioasei Macrina.

Unul din cei patru fraţi ai noştri, cel de al doilea după Marele Vasile, cu numele Navcratie, se deosebea de ceilalţi cu darurile cele fireşti, cu frumuseţea trupului, cu puterea, cu grăbnicia şi cu îndemânarea pe care o avea la orice lucru. Ajungând vârsta de 22 de ani, a dat mare veste şi nădejde, în auzul multora, pentru iubirea de osteneală a lui. Mai pe urmă, defăimând toate câte avea în mâinile lui, din dumnezeiasca purtare de grijă, s-a apucat cu mare pornire şi sârguinţă de petrecerea cea pustnicească a monahilor, neavând la el nimic altceva decât pe sineşi. Lui i-a urmat şi unul din oamenii casei noastre, care se numea Hrisafie şi care iubea mult pe Navcratie, având aceeaşi dragoste către petrecerea monahicească.

Navcratie s-a dus într-o pustie, aproape de râul ce se numea Irid şi, aflând în vârful dealului un loc cu desiş de copaci sălbatici şi cu o poiană ascunsă, s-a aşezat acolo şi îşi petrecea viaţa departe de tulburările cetăţilor şi de grijile divanului. El slujea cu mâinile sale bătrânilor, săracilor, bolnavilor şi celor ce erau aproape. Fiind îndemânatic la prinderea peştilor, scotea hrana vieţii neputincioşilor şi cu aceste osteneli îşi împila tinereţile sale. În vremea aceea se supunea şi voilor mamei sale, când i-ar fi poruncit ceva. Cu aceste două fapte bune îşi împodobea viaţa şi sporea în dumnezeieştile porunci.

După ce Navcratie a făcut cinci ani în nevoinţă şi pustnicie, a urmat o primejdie grea şi pricinuitoare de mâhnire, cred că din vrăjmăşia diavolului, care a întristat mult toate rudeniile noastre. El, fără nici o veste, s-a răpit din viaţa aceasta, fără nici o boală, fără nici o altă patimă arătată; că, ducându-se la râu ca să prindă peşte, a rămas să hrănească pe acei bătrâni şi neputincioşi, pe care îi îngrijea la bătrâneţe; deci, s-a adus la chilia sa mort, împreună cu Hrisafie, tovarăşul său.

Maica noastră, fiind departe de acel loc cale de trei zile, după ce s-a înştiinţat de moartea lui, măcar că era desăvârşită în fapte bune, cu toate acestea a biruit-o mâhnirea şi de întristarea ei s-a făcut ca fără de suflare şi fără de glas. Atunci s-a arătat vitejia şi fapta bună a marii Macrina; căci ea s-a împotrivit întristării, cu gândul şi socoteala cea dreaptă, păzindu-se nebiruită. Astfel, prin socoteala ei cea tare şi nebiruită, a întărit neputinţa maicii noastre şi a scos-o din adâncul întristării, învăţând şi îndreptând spre bărbăţie sufletul ei. Pentru aceasta maica noastră şi-a revenit îndată din acea mâhnire şi n-a pătimit nimic din slăbiciunile femeilor, adică să strige sau să-şi rupă hainele de pe sine de durere sau cu versuri de bocet să-şi pornească plângerile. Ea răbda întristarea cu linişte şi cu netulburare, izgonind de la sine neputinţa firii femeieşti, cu gândurile sale cele drepte şi cu cuvintele pe care i le aducea Macrina, spre mângâierea suferinţei.

După ce maica noastră s-a izbăvit de grijile pentru creşterea şi pentru aşezarea lor şi după ce a împărţit averea ei fiilor, atunci, după cum am zis mai sus, viaţa fiicei sale, Macrina, i s-a făcut ei sfat şi pildă bună către viaţa pustnicească. Pentru aceasta a lăsat toate obiceiurile cele vechi şi a ajuns la aceleaşi măsuri ale cugetării Macrinei şi s-a făcut de o cinste cu celelalte monahii. Ea mânca din aceeaşi mâncare, dormea pe acelaşi aşternut şi asemenea se împărtăşea din toate celelalte. Precum sufletele acelea care se despart de trupurile lor, în aceeaşi măsură se despart şi de toate grijile lumii, tot astfel şi viaţa Macrinei şi a maicii noastre era despărţită de toată deşertăciunea lumească. Ele urmau viaţa cea îngerească, căci în petrecerea lor nu se arăta mânie, pizmă, ură, mândrie sau vreo altă patimă de felul acesta şi nici se afla în ele vreo poftă a lucrurilor celor deşarte, de cinste, slavă, trufie şi celelalte asemenea, ci înfrânarea era desfătarea lor. Deci, slava lor era de a nu fi cunoscute de cineva.

Toate lucrurile cele iubite ale acestei vieţi ele le aveau ca pe nişte lucruri deşarte; iar lucrul singur adevărat era cugetarea dumnezeieştii Scripturi, rugăciunea necontenită şi cântarea de psalmi

neîncetată, care se făcea toată noaptea şi toată ziua. Ce cuvânt poate să arate o petrecere ca aceasta, care era ca un hotar între viaţă omenească şi între cea îngerească? Căci, ca să se elibereze de patimile cele omeneşti, Macrina şi maica noastră erau mai presus decât starea oamenilor cea firească; iar a avea trup şi a trăi împreună cu simţirile, era mai prejos decât firea îngerească.

Dar poate ar îndrăzni cineva să zică, că nici cu aceasta nu erau mai prejos; căci, deşi erau împreună legate cu trupul, cu toate acestea, după asemănarea îngerilor celor fără de trupuri, nu se trăgeau în jos de greutatea trupului, ci viaţa lor era aleasă şi înălţată către cer, ridicându-se cu puterile cele cereşti. Astfel au petrecut ele mai mulţi ani şi împreună cu anii creşteau şi cu faptele bune. Ea totdeauna sporea spre mai înaltă măsură, prin adăugirile faptelor bune cele noi.

La acest mare scop al vieţii Macrinei, slujea alesul şi bunul Petru, fratele nostru, cel mai de pe urmă, care, îndată după ce s-a născut, a rămas orfan de tată; dar, deşi tatăl nostru a murit, Macrina, sora noastră cea mai mare, l-a crescut şi l-a învăţat cu înaltă filosofie şi pedagogie. Ea l-a iscusit atât de mult, de mic copil, în sfintele învăţături, încât n-a dat libertate sufletului său să-l plece sau să-l abată la vreun lucru deşert. Macrina i s-a făcut lui tată, dascăl, pedagog, maică şi sfetnic la toate lucrurile şi faptele bune. În acest fel l-a pregătit, încât mai înainte de a trece vârsta copilăriei, s-a înălţat la acest scop înalt al pustniciei şi s-a făcut îndemânatec la tot meşteşugul; căci lucra cu mâinile, neavând nici un povăţuitor sau meşter care să-l înveţe. El a învăţat cu de-amănuntul meşteşugul şi ştiinţa, pe care alţii cu multă vreme şi cu oasteneală le-au învăţat. Deci, fratele nostru Petru, defăimând înţelepciunea cea dinafară şi având firea sa ca dascăl la toată învăţătura bună, căutând şi la sora noastră Macrina, ca la o faptă a lucrului cel bun, atât de mult a sporit în fapta bună, încât nu era mai prejos de Marele Vasile.

În vreme aceea s-a întâmplat o foamete mare. Mulţi, auzind de facerile lor de bine – căci Macrina, maica şi fratele nostru, Petru, au plecat să petreacă în pustie –, alergau la locul unde se nevoiau ei, iar Petru, prin iconomia lui Dumnezeu, atât de mult a înmulţit hrana şi bucatele celor flămânzi, încât mulţimea oamenilor care veneau la dânşii făcea pustia aceea ca pe o cetate.

Între timp, maica noastră, ajungând la adânci bătrâneţi, s-a dus către Domnul, odihnindu-se pe mâinile celor doi fii ai săi. Însă vrednic lucru este să spunem aici şi cuvintele rugăciunii pe care ea le-a zis fiilor săi când şi-a dat sufletul. După ce s-a rugat mai întâi

pentru fiii ei, care lipseau, şi-a întins mâinile sale peste Macrina şi Petru, care şedeau aproape de dânsa, unul la dreapta şi altul la stânga sa, şi a zis acestea către Dumnezeu: „Doamne, Ţie Îţi dăruiesc şi această pârgă şi pe al zecelea fiu al meu. Pârga mea este fiica cea întâi născută, iar al zecelea este fiul meu cel de pe urmă. Ţie îţi sunt dăruiţi după lege şi cei dintâi născuţi şi zeciuielile tuturor rodurilor; căci toate sunt prinosuri şi dăruiri ale Tale. Deci, să fie sfinţenia şi darul Tău asupra pârgii acesteia şi asupra acestui al zecelea fiu al meu", arătând cu mâinile ei spre Macrina şi Petru. Acestea zicând, a încetat şi din rugăciune şi din viaţă, după ce a poruncit fiilor ei ca trupul să i-l îngroape în mormântul tatălui lor.

După ce au săvârşit porunca maicii lor, s-au nevoit în pustnicie mai cu sârguinţă, întrecându-se întotdeauna cu viaţa lor, iar isprăvile lor cele dintâi le biruiau cu cele mai de pe urmă. În acest timp, Marele Vasile a fost ales arhiepiscop al Cezareei, apoi a hirotonit, preot şi arhiereu al Sevastiei pe fratele nostru Petru. De atunci, Petru a petrecut viaţă şi mai sfântă, mai curată şi mai cinstită decât întâia oară; căci, cu adăugirea arhieriei, s-a mărit şi nevoinţa lui*.

După ce au trecut opt ani, Marele Vasile, cel vestit în toată lumea, a plecat din viaţa aceasta şi s-a dus către Domnul, făcându-se pricină de plâns patriei sale şi la toţi creştinii. Sora noastră, Macrina, auzind de departe înştiinţarea plină de jale a morţii lui, s-a mâhnit cu sufletul de acea pierdere. Şi cum era cu putinţă să nu simtă durerea morţii şi aceea care îi era soră? – durere care, până şi vrăjmaşii adevărului, au simţit-o. Cu toate acestea nu a căzut în deznădejde, ci a suferit cu bărbăţie acea durere; căci, precum argintul se lămureşte în multe feluri de topitori, ca să se scoată toată întinăciunea şi rugina şi să rămână desăvârşit curat, tot aşa şi Macrina s-a lămurit prin multe feluri de încercări dureroase. De aceea s-a arătat totdeauna bărbăţia cea adevărată şi neclintită a sufletului ei: întâi prin moartea fratelui său Navgratie, al doilea prin despărţirea maicii sale şi al treilea, când Marele Vasile s-a dus din această viaţă – cel care a fost păstorul de obşte al neamului omenesc –, rămânând ca un luptător nebiruit şi trecând peste toate primejdiile vieţii.

---

*În viaţa Sfântului Vasile cel Mare, este scris în limba rusească, cum că Sfântul Petru, episcopul Sevastiei, a fost însurat, şi zice că eparhioţii cârteau pentru aceasta. Apoi scrie cum l-au pârât Sfântului Vasile, şi multe altele după cum se scrie acolo. Însă toate sunt neadevărate; pentru că aici Sfântul Grigorie, fratele lor, nu spune nimic despre aceasta.

După nouă ani de la moartea Marelui Vasile, s-a adunat sinod în Antiohia, la care am fost şi eu. După ce sinodul s-a risipit, ne-am întors fiecare în eparhiile noastre şi, mai înainte de a se împlini anul, mi-am pus în gând să mă duc la sora mea Macrina, pentru că trecuse mult timp de când nu m-am mai dus să o cercetez. La aceasta am fost împiedicat de îmbulzeala ispitelor, pe care le-am pătimit de la începătorii eresului arian. Numărând anii, am aflat că erau trecuţi de opt, de când nu am întâlnit-o şi nu am văzut-o; deci am plecat.

După ce am călătorit multă vreme pe drum, fiind departe de sora mea, am avut un vis care îmi arăta înfricoşate nădejdi despre vremea viitoare. Mi s-a arătat în vis că port pe mâinile mele nişte moaşte de mucenici, din care ieşea atâta strălucire, parcă ar fi ieşit din oglinda cea curată când se pune în dreptul soarelui, încât acea strălucire îmi întuneca ochii şi nu puteam să mai privesc. Visul acesta l-am avut de trei ori în acea noapte; dar nu am putut să înţeleg ce mi s-a arătat. Numai în sufletul meu simţeam o mâhnire mare şi căutam să văd din fapte împlinirea visului arătat. Când am ajuns aproape de sihăstrioara cuvioasei, am întrebat pe un prieten, mai întâi despre fratele nostru Petru. Acela mi-a răspuns că Petru are şase zile de când a plecat ca să vină la noi. Din aceasta am cunoscut că el s-a dus pe alt drum şi de aceea nu ne-am întâlnit. Apoi am întrebat despre Cuvioasa Macrina cum se află şi, aflând că este bolnavă, m-am grăbit la drum şi am călătorit mai iute; căci întristarea şi frica au tulburat sufletul meu de ceea ce are să fie.

După ce am ajuns la sihăstria cuvioasei, toţi pustnicii au ieşit în întâmpinarea mea - că aveau acest obicei, ca să întâmpine pe prieteni -, iar ceata pustnicelor stătea cu bună podoabă în biserică şi mă aşteptau. Deci, după ce am intrat în biserică şi după terminarea rugăciunii care se făcea de obicei, monahiile şi-au plecat capetele cu bun chip şi s-au dus. Văzând eu că Macrina, egumena lor, nu era cu dânsele, am luat un povăţuitor şi m-am dus la chilia ei. Ea zăcea de boală, culcată jos pe un aşternut întins pe o scândură. Ca aşternut avea sub dânsa un sac de păr, iar în loc de pernă avea altă scândură pusă de-a curmezişul. Pe aceea îşi rezema capul sau grumazul său.

Dacă m-a văzut că am venit aproape de uşa chiliei, s-a sculat şi s-a rezemat în cot, dar n-a putut să vină la mine, fiindcă puterea ei era slăbită de fierbinţeală. Deci, întărindu-şi pe pământ mâinile ei pe cât putea, s-a tras pe brânci din zăcerea ei, şi cu aceasta a împlinit primirea întâmpinării mele. Eu, văzând-o astfel, îndată am alergat şi, sprijinind-o cu mâinile mele, am ridicat-o şi am pus-o pe

aşternutul ei obişnuit pe care zăcea. Ea, întinzându-şi mâinile spre Dumnezeu, a zis: „Îţi mulţumesc, Doamne, Dumnezeul meu, că mi-ai îndeplinit cererea şi nu m-ai lipsit de dorinţa mea, că ai pornit pe robul Tău spre cercetarea roabei Tale". Dar, ca să nu-mi pricinuiască vreo mâhnire, şi-a ţinut suspinul ei şi, silindu-se să-şi ascundă faţă de mine necazul inimii sale, a început să-mi spună cuvinte de bucurie, şi astfel mă bucura cu întrebările ei.

Când a început vorba despre Marele Vasile, îndată s-a zdrobit inima mea şi faţa mi s-a posomorât. Dar fericita Macrina era atât de departe de a se mâhni împreună cu mine, încât din aducerea aminte a sfântului, a luat pricină de mai multă mărime de suflet şi a vorbit mult despre firea omenească, arătând lucrarea lui Dumnezeu care este ascunsă în întâmplările cele aducătoare de mâhnire. Ea a vorbit atât de mult despre viaţa ce va să fie, fiindcă era luminată de Sfântul Duh, încât mi se părea că mintea mea s-a înălţat prin cuvintele ei şi a ieşit din trup, mergând la cele neapropiate ale cerurilor, povăţuindu-mă de cuvintele ei.

Deci, precum auzim despre Iov că avea dureri în trup, dar mintea lui nu se împiedica din lucrarea sa, nici îşi curma gândul său a privi tainele cele mai înalte, un lucru ca acesta vedeam şi la fericita Macrina. Deşi fierbinţeala uscase toată puterea ei şi o împingea spre moarte, ea însă, răcorindu-şi trupul cu răbdarea ca cu o rouă, îşi avea mintea neîmpiedicată de vederea celor înalte, nevătămându-se deloc de boală şi slăbiciune. De nu s-ar fi întins cuvântul atât de mult, aş fi voit să povestesc toate cele următoare, adică cum s-a înălţat cu vorbirea pururea pomenita Macrina, cum a filosofat despre suflet şi pentru care pricină s-a făcut omul, cum s-a făcut muritor şi de unde i-a venit moartea şi cum se întoarce iarăşi din moarte la viaţă. Acelea le povestea ea cu multă uşurinţă, fiindcă era luminată de darul Sfântului Duh şi cuvintele curgeau din gura ei, precum curge apa de izvor.

După ce s-a săvârşit vorbirea, a zis către mine: „Frate, este vremea să odihneşti puţin trupul tău, care este ostenit de atâta călătorie". Eu, deşi aveam multă trebuinţă de odihnă, nu voiam să mă despart de dânsa şi să n-o mai văd, vrând să-i ascult cuvintele ei cele mari şi pline de dulceaţă duhovnicească. Dar, de vreme ce aceasta îi era ei plăcut, ca să mă arăt că în toate mă plec dascălului meu, am mers cu un povăţuitor într-o grădină ce era în apropiere şi găsind un sălaş pregătit, foarte bucuros m-am odihnit la umbra copacilor celor cu viţă de vie. Cu toate acestea nu era cu putinţă să simt acea veselie care mi se pregătise, căci sufletul meu se necăjea din aşteptarea celor de întristare; visul pe care îl

văzusem, se părea că se arăta prin fapte. Vederea fericitei Macrina dinaintea mea, se arăta cu adevărat ca nişte sfinte moaşte de sfânt mucenic, care erau strălucite de darul Sfântului Duh ce locuia într-însele.

În vremea când eu mă aflam mâhnit pentru aşteptarea celor ce aveau să fie, nu ştiu cum cuvioasa a cunoscut gândurile mele şi a trimis la mine veste de bucurie, spunându-mi să fiu cu inimă bună şi să am pentru dânsa nădejdi mai bune, căci simte că-i este mai bine. Ea nu zicea acestea ca să mă amăgească, ci erau adevărate, deşi eu atunci nu le-am înţeles. Cu adevărat aşa au fost, căci, precum un drumeţ care aleargă şi întrece pe cel împreună luptător cu el, când a ajuns aproape de sfârşitul drumului şi când se apropie să ia darul şi să vadă cununa biruinţei, atunci el se bucură în sine ca şi cum ar fi luat-o şi vesteşte biruinţa cu bucurie prietenilor săi, astfel şi fericita Macrina, pornind dintr-un aşezământ ca acesta, mi-a vestit să nădăjduiesc pentru dânsa cele mai bune; fiindcă atunci privea către darul chemării celei de sus şi numai nu zicea cuvântul acela al Apostolului: *Mi s-a pregătit mie cunună a dreptăţii, pe care mi-o va da Dreptul Judecător. Cu nevoinţa cea bună m-am nevoit, drumul l-am săvârşit şi credinţa am păzit.*

Bucurându-mă eu de vestea auzită, m-am împărtăşit din multe feluri de bucate pe care le gătise şi care erau pline de toată veselia inimii; căci sârguinţa cuvioasei în acest chip se pogorâse, până şi la gătirea bucatelor mele. După ce m-am odihnit, iarăşi m-a chemat şi a început să pomenească faptele pe care le-a făcut din tinereţile ei; asemenea îmi povestea şi de lucrurile părinţilor noştri, câte le ţinea minte şi câte au urmat mai înainte de naşterea mea; apoi spunea şi de viaţa mea care a urmat. Scopul ei era ca, prin această povestire, să aducă mulţumire lui Dumnezeu pentru toate.

Povestea despre viaţa părinţilor noştri, nu că era atât de strălucită în acele vremi, ci a crescut şi s-a mărit din iubirea de oameni a lui Dumnezeu, fiindcă strămoşii tatălui nostru au mărturisit pe Hristos şi s-au lipsit de averile lor. Strămoşul maicii noastre a fost omorât de urgia împărătească şi părinţii noştri au rămas străini de averile părinţilor lor. Cu toate acestea, viaţa şi bogăţia părinţilor noştri atât au crescut – prin credinţa care au avut-o către Dumnezeu –, încât în vremea lor nu era altul mai renumit şi mai vestit decât dânşii. Averea lor s-a împărţit la fiecare din fraţii noştri; dar Dumnezeu, cu binecuvântarea Sa, atât de mult a înmulţit averile fiecărui fiu, încât averea fiecăruia covârşea întreaga avere a părinţilor noştri.

Cuvioasa zicea încă şi aceasta, că din câte averi i-a revenit, nu a ţinut pentru sine nimic, ci pe toate le-a dat fratelui său, Petru, ca să le iconomisească după porunca lui Dumnezeu. Viaţa ei a fost astfel - din binecuvântarea lui Dumnezeu -, încât mâinile ei nu încetau, lucrând după poruncă. Ea nici către oameni n-a privit cândva, nici cu facerile de bine şi cu milostenia oamenilor nu şi-a iconomisit trebuinţele vieţii sale. Ea niciodată n-a izgonit pe fraţii care i-au cerut milostenie, fără să le dea ceva, nici n-a cerut de la iubitorii de Hristos, care împărţeau milostenie; căci şi Dumnezeu îi creştea ale ei pe ascuns. Acel puţin lucru de mâini care îl lucra, îl înmulţea ca pe nişte seminţe, cu binecuvântarea Sa.

Dar fiindcă şi eu am început a povesti ostenelile care am pătimit mai înainte, adică despre prigonirea pe care a făcut-o răucredinciosul împărat Valent împotriva dreptei credinţe şi mai pe urmă despre gâlceava şi tulburarea Bisericilor lui Hristos, care ne-a chemat pe noi spre nevoinţe şi osteneli, Cuvioasa Macrina a zis către mine: „Nu încetezi de a te arăta nemulţumitor către bunătăţile care ţi le-a dăruit Dumnezeu? Nu-ţi îndreptezi nemulţumirea ta? Nu alături bunătăţile părinţilor tăi cu ale tale? Aşa era tatăl nostru de cunoscut, încât era cel dintâi dintre ritori; dar, cu toate acestea, vestea despre el nu a trecut peste hotarele patriei noastre. Dar tu te-ai făcut renumit între cetăţi, popoare şi neamuri. Biserica lui Dumnezeu trimite de te cheamă ca să le ajuţi şi să le îndreptezi, iar tu nu socoteşti darul acesta, nici nu ştii de unde este pricina atâtor bunătăţi! Deci, se cade să mulţumeşti lui Dumnezeu, Care te-a ridicat pe tine la înălţimea aceasta, prin rugăciunile părinţilor noştri; căci tu, de la sineţi, nu aveai nici o putere la aceasta".

Acestea le zicea ea, iar eu doream ca ziua să se lungească mai mult, ca să nu înceteze această fericită ocazie de a-mi îndulci auzul cu cuvintele ei. Dar, de vreme ce glasul celor ce cântau, ne-a chemat la Vecernie, m-am dus în biserică; iar ea s-a îndreptat iarăşi către Dumnezeu prin rugăciune. Trecând astfel noaptea şi sosind ziua, am socotit mai înainte, din semnele care le vedeam, că în ziua aceea avea să fie sfârşitul vieţii sale, fiindcă fierbinţeala a stricat toată puterea trupului ei.

Cunoscând ea neputinţa gândurilor mele, socotea să mă scoată din aşteptările cele mâhnite şi îmi risipea întristarea sufletului meu cu cuvintele ei cele bune. Cu toate acestea, sufletul meu primea multe feluri de pătimiri şi, după obiceiul firesc, se pleca spre întristare, după cum era de cuviinţă; pentru că nu mai era nădejde să-i mai aud altădată glasul, că după puţin avea să iasă din viaţa aceasta – lauda cea de obşte a neamului nostru. În alt

chip se mai umplea sufletul meu de bucurie, socotind acelea pe care vedeam, precum că sora mea a covârşit cu adevărat firea obişnuită şi s-a făcut mai presus de obşte.

Eu vedeam pe fericita Macrina, când a ajuns la răsuflarea cea de pe urmă, că nu se temea de despărţirea de viaţă, nici nu a pătimit vreo schimbare pentru aşteptarea morţii ei. Ea a vorbit cu minte înaltă despre petrecerea monahicească, până la cea mai de pe urmă suflare. Pentru aceasta mi se pare că atunci a arătat celor ce erau de faţă dumnezeiescul dor, pe care îl ascundea în adâncurile sufletului ei, către Mirele cel nevăzut, Hristos, şi câtă dorinţă avea să se lase de legăturile trupului, ca să ajungă mai iute la doritul Hristos şi să se unească cu El.

Partea cea mai mare a zilei trecuse şi soarele a ajuns la apus, iar sârguinţa fericitei nicidecum n-a obosit. Deci, cu cât se apropia de sfârşitul vieţii, cu atât mai mult alerga cu dorinţa fierbinte către Cel dorit, văzând mai curat frumuseţea Mirelui ei. Pentru aceea nu mai căuta la mine, ci privea la Dânsul; pentru că patul ei căuta spre răsărit, de aceea a lăsat vorbirea care o făcea cu mine şi vorbea cu Dumnezeu prin rugăciuni şi Îl ruga şoptind, cu aşa glas, încât de-abia auzeam cuvintele ei, care erau acestea:

„Doamne, Tu în dar ne-ai dezlegat pe noi de frica morţii. Tu ai pus începutul vieţii celei adevărate şi sfârşitul vieţii de acum. Tu pentru o vreme odihneşti trupurile noastre cu somnul morţii şi iarăşi ne deştepţi pe noi cu trâmbiţa cea mai de pe urmă. Tu dai pământului ca pe un amanet trupul nostru, pe care cu mâinile Tale l-ai închipuit şi iarăşi îl iei din pământ, pe acel care l-ai dat lui, şi în dar schimbi în nestricăciune trupul nostru cel muritor şi grozav. Tu ne-ai izbăvit pe noi din blestem şi din păcat, făcându-Te pentru dragostea noastră blestem şi păcat. Tu ai zdrobit capul balaurului, care, prin neascultare, a înghiţit pe om. Tu ne-ai deschis nouă calea către înviere şi, zdrobind porţile iadului, ai surpat stăpânirea morţii, adică pe diavol. Tu ai dat semn celor ce se tem de Tine, chipul cinstitei Tale Cruci, spre pierderea vrăjmaşului şi spre apărarea vieţii noastre. Spre Tine, Dumnezeul meu, m-am aruncat din pântecele maicii mele şi spre Tine a nădăjduit sufletul meu, din toată puterea mea. Ţie mi-am dăruit trupul şi sufletul meu din tinereţe şi până acum.

Pune-mi înainte înger luminat, ca să mă povăţuiască la locul odihnei şi în sânurile sfinţilor părinţilor noştri. Tu, Cel ce ai oprit sabia cea de văpaie şi ai aşezat în Rai pe vestitul tâlhar, care s-a răstignit împreună cu Tine şi a căzut sub îndurările Tale; pomeneşte-mă şi pe mine întru împărăţia Ta, că şi eu m-am răstignit

împreună cu Tine, pironindu-mi cu frica Ta cărnurile mele şi înfricoşându-mă de judecăţile Tale. Să nu mă desparţi pe mine de aleşii Tăi în înfricoşata prăpastie, nici să se pună împotrivă în drumul meu pizmaşul diavol; nici să se afle înaintea ochilor Tăi păcatele mele, orice am greşit prin neputinţa firii mele, cu cuvântul, cu lucrul sau cu gândul. Tu, Cel ce ai putere a ierta păcatele, iartă-mi şi mie, ca să mă aflu înaintea Ta, când mă voi dezbrăca de trupul acesta, neavând nici o întinăciune în chipul sufletului meu; ci sufletul meu să se primească în mâinile Tale curat şi fără de prihană, ca tămâia înaintea Ta".

Zicând acestea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe ochi, pe gură şi pe inima sa. Apoi, pentru că i se arsese limba de fierbinţeală, nu a mai putut să pronunţe un cuvânt. Asemenea şi glasul i se stinsese şi numai prin semnul buzelor şi prin mişcarea mâinilor înţelegeam că se roagă.

Asupra acestora a sosit şi seara; şi când a adus lumânare, fericita a deschis ochii şi a văzut lumina. Ea se arăta că avea sârguinţă să zică obişnuita mulţumire de seară, dar, fiindcă i se curmase glasul de tot, a mulţumit cu inima şi cu mişcarea mâinilor; şi împreună cu inima i se mişcau şi buzele. Îndată ce a sfârşit mulţumirea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe faţa sa. După aceea a răsuflat odată tare şi greu şi apoi şi-a dat sufletul. Atunci mi-am adus aminte de porunca ei, care mi-a dat-o când am întâlnit-o întâia dată, ca să pun mâinile peste ochii ei după ce va muri şi să-i închid, precum se obişnuieşte la morţi, iar trupul ei să îl îngrop după cum se cuvine. Deci, am pus mâna pe sfânta ei faţă, atât numai ca să-i împlinesc porunca, pentru că ochii fericitei nu aveau trebuinţă de a-i închide cineva, că i-a închis singură cu mare bunăcuviinţă, precum se închid în somnul cel firesc. Asemenea s-au închis şi buzele cu potrivire şi mâinile ei s-au întins pe piept. Toată aşezarea trupului s-a făcut cu bun chip de la sine şi nu avea trebuinţă de vreo mână să-l împodobească.

Deci, eu din două părţi am slăbit de pătimirea întristării: atât de moaştele pe care le vedeam, cât de plângerea fecioarelor. Dar ele au suferit întristarea lor cu linişte şi au încetat cu pornirea bocetelor din afară, de frica care o aveau de dânsa; căci faţa egumenei deşi tăcuse din certare, cu toate acestea ele se temeau să nu audă zgomot de plângere mare, afară de rânduiala şi porunca ei, şi să mâhnească pe învăţătoarea lor cea moartă. Dar n-au mai putut să ţină cu linişte mâhnirea, că durerea ardea în sufletele lor ca un foc ascuns. Atunci numaidecât s-a auzit de la dânsele un glas amar şi neţinut, aşa încât nici eu n-am mai putut să-mi ţin gândul.

Atunci patima întristării m-a înecat cu totul, ca un râu de primăvară, şi n-am socotit cele ce aveam în mâini, ci m-am dat cu totul plânsului, socotind că era pricină binecuvântată, pentru care plângeau monahiile.

Ele nu plângeau pentru că au fost lipsite de trupeasca purtare de grijă a cuvioasei, nici pentru vreun alt lucru lumesc de care se mâhnesc mirenii la moartea rudelor lor; ci plângeau şi se tânguiau, pentru că s-au lipsit de nădejdea şi mântuirea sufletelor lor cea după Dumnezeu, şi cu lacrimi strigau acestea: „S-a stins făclia ochilor noştri; s-a luat de la noi lumina povăţuirii sufletelor noastre; s-a ridicat de la noi pecetea nestricăciunii noastre, s-a curmat legătura întregii noastre înţelepciuni, s-a zdrobit întărirea celor neputincioase şi s-a pierdut vindecarea celor bolnavi! O, buna noastră învăţătoare, în zilele tale, noaptea ni se arăta ca ziua, fiindcă se lumina cu viaţa ta cea curată; iar acum şi ziua ni se pare noapte şi întuneric!" Mai mult decât toate monahiile, plângeau acelea pe care le găsise cuvioasa lepădate în cale pe vremea foametei şi le luase, le crescuse şi le povăţuise în viaţa cea nestricăcioasă a fecioriei, căci o numeau maica şi hrănitoarea lor.

După puţină vreme, privind eu la sfântul cap al moaştelor celei moarte, ca şi cum am fost certat de dânsa pentru neorânduiala şi tulburarea plânsetelor, îndată mi-am ridicat gândul, ca dintr-un adânc al mării, şi am strigat către fecioare: „Uitaţi-vă la dascălul vostru şi aduceţi-vă aminte de poruncile ei, cu care vă învăţa ca să păziţi toată buna rânduială la toate lucrurile. Acel suflet dumnezeiesc ne-a învăţat să plângem numai în vremea când ne rugăm lui Dumnezeu. Acest lucru trebuie să-l facem şi acum. Deci, să schimbăm glasurile de plângere în cântare umilitoare de psalmi". Am zis aceasta cu glas mare, ca glasul meu să biruiască plânsetelor lor. După aceea, am îndemnat pe fecioare să meargă la chilii şi să rămână puţine din ele ca să-i slujească, adică acelea pe care le primea fericita pe când trăia.

Între ele era şi o femeie renumită în bogăţie, din neamul cel bun, care se numea Uetiani; şi, fiind frumoasă, se măritase după un bărbat bogat. După puţină vreme a rămas văduvă şi a luat ca păzitoare şi povăţuitoare a văduviei ei pe fericita Macrina. Uetiani, cea mai multă vreme o petrecea împreună cu fecioarele şi învăţa de la dânsele petrecerea cea îmbunătăţită. Deci, acesteia i-am zis că acum nu este lucru oprit a pune peste sfintele moaşte oarecare podoabă luminată, de giulgiuri strălucitoare, pentru a împodobi acel trup curat. Uetiani a zis: „Se cuvine să ne înştiinţăm dacă şi cuvioasa a judecat cu cale să i se facă acest lucru, adică, dacă este

cu cuviinţă să facem ceea ce şi ei îi va plăcea; căci ce este bineplăcut lui Dumnezeu şi ei îi va fi bineplăcut!"

Era o fecioară mai întâi decât toată ceata celorlalte, cu numele Lampadia şi cu treapta, diaconiţă. Aceasta ştia cu de-amănuntul cele ce poruncise cuvioasa despre îngroparea ei. Deci, întrebând-o eu, mi-a răspuns cu lacrimi: „Împodobirea sfintei este viaţa cea curată! Aceasta era podoaba ei pe când trăia şi aceasta să fie şi acum la îngroparea ei. Cele ce sunt spre împodobirea trupului, nu le-a primit, nici nu le-a păzit în viaţa ei, ca să le aibă acum la îngropare. Drept aceea şi de vom voi să facem ceva mai mult moaştelor ei, nu avem nici gătirea, nici chipul". Eu am întrebat-o: „N-aveţi nimic păstrat din cele ce pot să împodobească moaştele ei?" Ea a răspuns: „Ce să avem păstrat? Aici sunt toate lucrurile ei ce le avea: îmbrăcămintea, acoperământul şi încălţămintea cea ruptă a picioarelor ei. Acestea sunt bogăţia şi hainele ei şi afară de acestea pe care le vedeţi nu are ascuns nimic altceva în lăzi, nici în chilia ei. Ea ştia o vistierie a bogăţiei ei, cerul. Pentru aceea le-a strâns acolo pe toate şi n-a lăsat nimic pe pământ!"

La acestea eu i-am zis: „Dar dacă voi aduce vreuna din acelea care le-am păstrat pentru îngroparea ei, oare îi va fi ei plăcută?" Ea mi-a răspuns: „Sfânta, dacă ar fi fost vie, cu adevărat ar fi primit prinosul acesta, atât pentru arhieria pe care o ai, cât şi pentru rudenia cea frăţească a firii. Ea n-ar fi socotit ca străin darul fratelui ei; fiindcă pentru aceasta a poruncit, să se îngroape trupul ei cu mâinile tale". Fiindcă ne-a dat voie să înfăşurăm sfintele ei moaşte în hainele mele, am poruncit unui om al meu, să aducă o haină ca să îmbrăcăm moaştele ei.

Uetiani, înfăşurând cu mâinile ei sfinţitul cap al Cuvioasei Macrina, a pus mâna pe grumajii ei şi a zis către mine: „Iată podoaba care este atârnată de grumaz!" Şi, dezlegând legătura de pe cap, mi-a arătat o cruce şi un inel de fier, care erau legate de gât cu aţe subţiri şi atârnau deasupra inimii sale. Eu am zis: „Câştigul acesta să fie de obşte! Tu să ai crucea spre păzirea ta, iar mie îmi este destul moştenirea inelului!" Deasupra peceţii inelului era închipuită o cruce, care arăta cinstitul lemn al Sfintei Cruci. Acela era ascuns în pecetea inelului, precum mi-a spus Uetiani, care ştia.

Dar, deoarece era vremea să se îmbrace trupul cel curat cu haina şi fericita îmi dăduse poruncă să-i slujesc la aceasta, iată că vine şi Uetiani, cea mai sus pomenită, şi îmi ajută. Pe când îmbrăcam sfintele moaşte cu haina, ea mi-a zis: „Să nu laşi nevăzută minunea cea mare care a făcut-o sfânta!" Atunci îndată a dezgolit

o parte oarecare din pieptul ei şi, aducând lumânarea mai aproape de partea aceea, mi-a arătat un semn mic în piele, care se asemăna cu un ac subţire. Eu i-am zis ei: „Ce minune este, dacă această parte a trupului are semnul acesta?"

Ea a răspuns: „Acesta a rămas pe trupul ei, ca o aducere aminte a ajutorului cel mare pe care fericita l-a primit de la Dumnezeu. Pentru că într-o vreme, s-a ivit în partea aceasta a trupului ei o boală cumplită, încât era în primejdie mare, căci dacă nu se tăia cu briciul, se făcea mare şi nu se mai putea vindeca; pentru aceasta maica ei o ruga să aducă un doctor să o vadă. Fericita, socotind că a se dezgoli la trup şi a se vedea de ochi străini, era mult mai rău decât boala aceea pe care o suferea, după ce a venit seara şi a săvârşit către maica sa obişnuita ei slujbă, a intrat în sfântul altar; şi acolo, căzând în genunchi, a rămas toată noaptea, rugându-se lui Dumnezeu, Doctorul tuturor, să o tămăduiască. Ea a vărsat atâtea lacrimi, încât cu ele a făcut tină, şi din tina aceea a făcut o doctorie pentru boala ei. Dar, fiindcă maica sa se mâhnea şi o îndemna să aducă un doctor, sfânta a zis către dânsa că, dacă va face cu mâna ei semnul sfintei şi de viaţă făcătoarei cruci pe partea trupului unde o durea, se va tămădui. Atunci îndată a pus mâna sa pe sânul ei şi a făcut Semnul Cruci. Şi, o, minune! Rana s-a tămăduit şi a rămas numai acest mic semn, ca să fie spre aducere aminte a dumnezeieştii tămăduiri şi spre necontenita mulţumire către Dumnezeu".

După ce trupul sfintei s-a împodobit în acest chip, Uetiani mi-a zis: „Nu se cuvine ca sfânta să se arate împodobită ca o mireasă în ochii fecioarelor; deci, eu am o haină neagră, care a fost a fericitei maicii tale; pe aceea se cuvine să o punem peste sfintele moaşte, ca să nu se arate sfinţita frumuseţe, care străluceşte cu această străină împodobire a hainei". Astfel a pus deasupra haina cea neagră, dar şi prin ea strălucea faţa sfintei. Gândesc că puterea cea dumnezeiască a dat sfintelor moaşte darul acesta, încât după visul acela pe care l-am avut mai înainte, se vedea că ieşeau fulgere din frumuseţea aceea.

După ce noi am săvârşit acestea şi se auzeau cântările şi plângerile fecioarelor, nu ştiu cum s-a auzit glasul acela de cei ce locuiau împrejur, încât toţi au alergat împreună din toate părţile. Ei au venit atât de mulţi, încât nici curtea nu-i încăpea. Deci, în noaptea aceea s-a făcut priveghere cu cântări de laudă, precum se face la praznicile mucenicilor; iar când s-a ajuns la slujba Duminicii, mulţimea bărbaţilor şi femeilor care se adunaseră au tulburat cântarea de psalmi cu plângerile lor. Eu, cu toate că sufeream rău

de întristare, însă mă gândeam că ar fi cu putinţă ca să nu se lipsească nimic din acelea, care se cădea să se facă la îngropare. De aceea am despărţit mulţimea adunată, pe femei le-am pus împreună cu fecioarele, iar pe bărbaţi, împreună cu ceata monahilor. Astfel am făcut să fie de amândouă părţile câte o cântare de psalmi bine întocmită.

După ce s-a făcut ziuă şi tot locul sihăstriei se strâmtorase, din cauza mulţimii, Araxie, episcopul acelei cetăţi, care venise la îngropare cu toţi preoţii, m-a îndemnat să ridicăm moaştele şi să le ducem la locul unde aveau să se îngroape. Atunci, eu mai întâi am rânduit racla cu moaştele de o parte, iar episcopul de altă parte şi doi citeţi de celelalte două părţi. Astfel am mers cu linişte, iar înainte de amândouă părţile moaştelor, mergeau o mulţime de diaconi şi citeţi, petrecând sfintele moaşte şi având toţi lumânări aprinse. Îngroparea fericitei era ca un praznic, fiindcă şi cântarea de psalmi se cânta cu un glas de către toţi.

Dar fiindcă drumul până la biserica mucenicilor, unde erau îngropate trupurile părinţilor noştri, era ca la şapte sau opt stadii de-abia am trecut cu mare greutate acea depărtare; căci mulţimea aceea ne împiedica pe noi pe drum. După ce am ajuns la biserica aceea, am pus jos racla cu sfintele moaşte şi am început să facem rugăciune fără cântare de psalmi. Rugăciunea aceea s-a făcut pricină de plângere a poporului; căci, după ce a început cântarea de psalmi, s-a descoperit mormântul părinţilor noştri, în care sfânta avea poruncă să se îngroape. Atunci una din fecioare, văzând acea sfinţită faţă, a strigat: „Vai mie! De acum înainte nu voi mai vedea această faţă cu chip dumnezeiesc".

Cum au auzit aceasta celelalte monahii, au strigat şi ele împreună cu dânsa; şi îndată s-a făcut un zgomot fără de rânduială, încât s-a tulburat rugăciunea aceea ce se făcea cu cuviinţă. Din pricina aceasta, inimile tuturor celor adunaţi s-au zdrobit cu cuvintele acelea şi s-au pornit spre lacrimi; dar eu făcând un semn ca să tacă, iar diaconul cântând în biserică obişnuitele ectenii, le-a poruncit să se roage. Astfel, poporul cu sila s-a aşezat în locul cel cu bună rânduială al rugăciunii.

După ce s-a săvârşit rugăciunea, a intrat în sufletul meu o frică a acelei porunci dumnezeieşti, care zice: „Goliciunea părintelui tău şi a maicii tale nu o vei descoperi". Dar eu am zis în gândul meu: „Cum voi putea să scap de osânda aceasta, eu, care am să văd la trupurile părinţilor mei goliciunea cea de obşte a firii omeneşti, fiindcă trupurile lor s-au risipit, rămânând nişte oase goale?"

Acestea socotindu-le eu şi, mai ales, temându-mă de mâhnirea pe care a arătat-o Noe către fiul său, Ham, căci i-a văzut goliciunea lui, mai pe urmă de toată meşteşugirea pe care au uneltit-o cei doi fii ai lui Noe, Sim şi Iafet, mi-a arătat ce să fac. Pentru aceea, îndată ce s-au luat lespezile de pe mormântul părinţilor mei, moaştele lor, mai înainte de a se vedea au fost acoperite cu un giulgiu curat. După aceasta, eu şi episcopul am luat sfintele moaşte şi le-am pus lângă moaştele maicii noastre. Astfel s-a îndeplinit rugăciunea şi făgăduinţa care au avut-o amândouă, maica şi fiica; pentru că amândouă au cerut de la Dumnezeu, ca şi după moarte trupurile lor să se unească, după cum erau unite şi în viaţa aceasta.

După ce s-au săvârşit toate cele spre îngropare, am căzut pe mormânt şi am sărutat ţărâna; apoi am pornit la drum mâhnit şi plin de lacrimi, gândindu-mă de ce fel de bine s-a lipsit viaţa oamenilor. Pe drum s-a întâmplat că am întâlnit un om vestit, care avea stăpânire ostăşească într-o cetate a Pontului. Acela se numea Sevastopolis. El, aflându-se împreună cu ostaşii lui, m-a întâmpinat cu multă dragoste şi, auzind de moartea fericitei mele surori, s-a întristat, că era rudenie a noastră.

După ce am încetat din lacrimi, am început să vorbim şi mi-a zis: „Ascultă-mă, cât de mare bine a ieşit din viaţa aceasta!" Şi a început povestirea astfel:

Odată, am dorit împreună cu soţia mea să mergem la şcoala faptelor bune, că aşa se cade a se numi sihăstria aceea, în care locuia fericita. Cu noi a mers şi fiica noastră, care avea la un ochi o patimă vătămătoare, încât era grozavă şi jalnică la vedere; fiindcă îmbrăcămintea luminii ochiului se îngroşase şi se albise. După ce am ajuns la mânăstire, am împărţit locurile. Eu m-am dus la mânăstirea de călugări, peste care era egumen Petru, fratele tău, iar soţia mea s-a dus în mânăstirea fecioarelor, unde era Sfânta Macrina.

După ce am zăbovit câtăva vreme, am voit să ne întoarcem la casa noastră. Pe când ne pregăteam noi, deodată, cu o împreună glăsuire, ne-au oprit; adică fratele tău m-a rugat pe mine să mai îngăduiesc până mă voi împărtăşi din masa lui cea pustnicească; iar fericita Macrina, sora ta, asemenea n-a lăsat pe soţia mea să se ducă, ci, ţinând pe copila noastră în braţe, zicea că nu voieşte s-o dea maicii sale, până ce nu se va împărtăşi din masa ei. Apoi, sărutând copila după obicei, şi-a apropiat gura de ochiul bolnav al copilei, şi, văzând patima ce o avea la ochi, a zis: „Dacă îmi veţi face mie darul acesta şi veţi îngădui să vă împărtăşiţi din masa noastră, vă voi da şi eu o plată vrednică de o cinste şi de un dar

ca acesta". Mama copilei a zis: „Ce plată ai să ne dai?" Fericita a răspuns: „Am să vă dau o doctorie, care să tămăduiască ochiul copilei voastre!" Această făgăduinţă a sfintei mi s-a vestit şi mie, şi, bucurându-ne pentru aceasta, am rămas la ei.

După ce ne-am sculat de la masă, am pornit cu bucurie la drum, povestindu-ne unul altuia cele ce am văzut şi am auzit. Eu îi povesteam faptele monahilor, iar soţia mea îmi povestea cu de-amănuntul cele ce a văzut şi a auzit de la fericita, şi nu voia să lase nepovestite nici pe cele mai mici. Deci, povestind acestea, a venit şi la cuvintele prin care se făgăduise sfânta că ne va da o doctorie, care va tămădui copila noastră. Atunci ea a întrerupt povestirea şi a zis: „Vai, ce-am făcut! Cum am uitat să luăm doctoria care ne-a făgăduit-o?" Dar fiindcă mă mâhneam şi eu pentru nepurtarea aceea de grijă, i-am poruncit să se întoarcă degrabă înapoi s-o ia. Atunci, din întâmplare, copila, pe care o ţinea doica în braţe, s-a întors către mama sa, care, uitându-se la ochiul ei, de bucurie a zis cu glas mare către mine: „Nu te mâhni pentru doctorie, că nu ne-am lipsit de ceea ce ne-a făgăduit sfânta, căci doctoria ei a fost tămăduirea ce a făcut-o prin rugăciune copilei noastre". Deci nu rămăsese la ochiul copilei nici un semn de patimă, ca să fie nevoie să se vindece din doctoria ei. Zicând aceasta, a luat copila în braţe şi a dat-o în mâinile mele. Văzând şi eu o minune ca aceasta, mi-am adus aminte de minunile Domnului nostru Iisus Hristos, pe care unii nu le cred, şi am zis: „Ce mare lucru este a se tămădui orbii prin mâna Domnului! Căci şi Macrina, roaba Lui, cu credinţa ei în Dumnezeu, a făcut o minune ca aceasta, care nu este mai prejos decât acelea!"

Povestindu-mi acestea, acel vestit bărbat, ruda noastră, a tăcut şi a început să-i curgă lacrimile din ochi. Acestea şi alte minuni asemenea ale Fericitei Macrina, am auzit de la cei ce vieţuiau împreună cu dânsa şi ştiau cu de-amănuntul viaţa ei. Pe acelea nu le mai povestesc, că se vor părea necrezute de mulţi; fiindcă cei mai mulţi dintre oameni, după măsura cunoştinţei lor, judecă şi pe acelea care le aud; iar lucrul care covârşeşte măsurile cunoştinţei lor, îl presupun că este minciună şi nu-l cred. Pentru aceea nu mai spun aducerea de roadă ce a făcut fericita în vremea foametei, înmulţind grâul pe care-l scotea din hambar şi îl împărţea la săraci.

Ea a făcut şi alte minuni încă mai slăvite decât aceasta, precum erau: vindecare celor bolnavi, tămăduirile celor îndrăciţi şi proorocirile care le spunea, despre cele ce au să fie. Iar cei ce au cunoştinţă adevărată şi întreagă, le cred pe toate că sunt adevărate, deşi se par necrezute, căci sunt mai presus de fire. Aceia însă care

sunt proşti la minte, socotesc că sunt cu neputinţă. Eu una ştiu: că după măsura credinţei, aşa se dau şi dumnezeieştile daruri; adică, mici la cei puţin credincioşi, şi mari la cei ce au credinţă mare şi desfătată.

Pentru aceea le-am lăsat şi eu şi n-am scris minunile cele preaslăvite, care le-a făcut Dumnezeu prin Cuvioasa Macrina, ca să nu se vatăme cei puţin credincioşi, care nu cred în darurile lui Dumnezeu; socotind că acelea, pe care le-am scris, sunt destule spre scrierea împrejur a petrecerii ei, pentru ale cărei rugăciuni să ne învrednicim şi noi împărăţiei cerului. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI DIA

Patria Cuviosului Dia a fost Antiohia Siriei. El s-a născut din părinţi creştini şi, crescând în dreapta credinţă, a intrat din tinereţe în nevoinţa pustnicească, povăţuindu-se la îmbunătăţita viaţă monahicească, de bărbaţii cei de Dumnezeu insuflaţi. El avea multă luptă cu diavolul, nevăzutul vrăjmaş, şi cu potrivnicul de casă, cu trupul său, care pofteşte asupra duhului. Drept aceea, pe diavol îl biruia cu neîncetata rugăciune, iar trupul îl supunea cu postirea, cu nedormirea şi cu multe alte osteneli.

Cuviosul Dia se lupta în tot chipul şi cu tot dinadinsul ca să-şi omoare mădularele şi să-şi robească trupul duhului. Hrană primea foarte puţină şi nu în toate zilele, ci a doua sau a treia zi. Ba de multe ori petrecea întreaga săptămână fără hrană şi fără somn. Cu o înfrânare ca aceasta, omorându-se pe sine şi biruind pe potrivnic, s-a ridicat la înălţimea vieţii cea fără de patimă şi s-a făcut locaş curat al Sfântului Duh, pentru că s-a sălăşluit într-însul darul lui Dumnezeu. El s-a făcut bărbat puternic cu lucrul şi cu cuvântul, făcând minuni şi povăţuind pe mulţi spre mântuire, slăvindu-se printr-însul Tatăl ceresc.

Vieţuind el mulţi ani în Antiohia, i s-a făcut în vedenie o poruncă de la Dumnezeu, ca să se ducă la Constantinopol pentru folosul multora. Deci, de la început n-a voit să creadă acea vedenie, temându-se să nu fie vreo meşteşugire a potrivnicului, pentru că diavolul ştie uneori a se închipui pe sine în îngerul luminii. Dar, după ce şi a doua oară i s-a arătat lui aceeaşi vedenie şi poruncă a Domnului, ba încă şi acea cetate în care nu fusese niciodată i s-a dezvăluit în ce fel este, s-a supus voii lui Dumnezeu, Care le rânduieşte pe toate spre folos. Deci, lăsând Antiohia, a mers la cetatea împărătească.

Intrând el în cetate şi văzând sfintele biserici ale lui Dumnezeu, palatele şi toate zidirile cele frumoase ale cetăţii, se minuna în sine despre toate acelea, pentru că le văzuse în descoperirea lui Dumnezeu, şi a cunoscut că a fost adevărată acea vedenie, pe care a văzut-o când era în Antiohia. Înconjurând el, nu numai cetatea, ci şi pe cele dinaintea cetăţii, a aflat în afară loc pustiu, în care erau morminte vechi păgâneşti, unde locuiau mulţi diavoli; deci, locul acela era înfricoşat celor ce treceau pe alături, pentru diavoleştile năluciri şi înfricoşări. Dar el, iubindu-l şi înarmându-se cu puterea Crucii şi cu rugăciunea, ca cu o armă şi platoşă împotriva diavolilor, s-a sălăşluit acolo, făcându-şi o mică bolniţă.

Cine poate să spună supărările ce le avea de la diavoli, ziua şi noaptea? Pentru că neîncetat năvăleau asupra lui cu diferite năluciri înfricoşate, vrând să-l îngrozească şi să-l izgonească din locul acela. Dar el, ca un ostaş viteaz al Împăratului ceresc, chemând numele lui Iisus Hristos cel înfricoşat diavolilor, fără de teamă se împotrivea lor şi îi biruia cu mare răbdare bărbătească.

Vrând el să se înştiinţeze de este bună voirea Domnului să petreacă în acel loc, s-a rugat pentru aceasta de trei ori, Unuia în Treime Dumnezeu şi, luându-şi toiagul său cel uscat, l-a înfipt în pământ, zicând: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, de va odrăsli toiagul acesta şi de se va înrădăcina, apoi şi eu voi petrece aici". Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El şi ascultă rugăciunea lor, a auzit rugăciunea plăcutului Său şi a împlinit cererea lui; pentru că toiagul cel uscat a odrăslit şi s-a înrădăcinat şi a început a creşte încet, încet, încât după câţiva ani a crescut şi a ajuns un stejar mare. Acel stejar şi după moartea cuviosului a stat mai mult de o sută de ani, până când a înflorit şi dreapta credinţă creştinească.

Cuviosul Dia, văzând odrăslirea toiagului său cel uscat, a cunoscut voia Domnului său, ca el să vieţuiască acolo. Deci, mai mult s-a înarmat împotriva diavolilor, curăţind locul acela de nălucirile şi înfricoşările lor. Diavolii, luptându-se multă vreme cu dânsul şi neputând a-l birui şi a-l izgoni de acolo, singuri au fugit din locul acela, ca nişte biruiţi şi neputincioşi. Aşa Sfântul Dia, curăţind locul acela de diavoli cu rugăciunile sale, trăia într-însul îngereşte. El lăuda pe Dumnezeu ziua şi noaptea, iar hrană avea din purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Apoi a început a se face cunoscut oamenilor, pentru că cei dimprejur, văzând pe stareţ că s-a sălăşluit în acel loc înfricoşat şi periculos, întâi se mirau, apoi au început a veni la el şi, văzând că nu avea nimic în chilie, au început a-i aduce cele de trebuinţă; iar el, pe cei ce veneau la

dânsul, îi învăţa pe calea cea mântuitoare şi îi folosea cu cuvinte de Dumnezeu insuflate.

El, cu cele aduse lui, ospăta pe cei ce le aduceau. Asemenea hrănea pe săracii şi străinii care treceau pe acolo. Dar mai ales de toţi a fost ştiut, când, cu darul lui Dumnezeu care vieţuia într-însul, a început a tămădui bolile omeneşti. Atunci alergau la dânsul mulţi bolnavi, cărora el le dădea sănătate, nu numai trupească, ci şi sufletească. La bolile cele trupeşti el alătura şi lipea rugăciunea, ca un plasture doctoricesc, iar rănile cele sufleteşti le lega cu învăţăturile cele folositoare, aducându-i la umilinţă şi îndemnându-i la pocăinţă.

În vreme aceea împărăţea Teodosie cel Tânăr, care era nepotul lui Teodosie cel Mare. Acela, auzind de Cuviosul Dia, singur a mers la dânsul spre cercetare şi s-a umilit, minunându-se de viaţa şi de darul învăţăturii lui celei folositoare de suflet, care ieşea din gura aceluia. Împăratul s-a mai mirat foarte mult şi de toiagul ce odrăslise şi care crescuse copac mare. Deci, a poruncit să se zidească acolo, din vistieriile sale împărăteşti, o biserică şi s-o îngrădească cu zid împrejur ca pe o mânăstire, iar cuviosul părinte să fie începător şi povăţuitor spre mântuirea multora. Preasfinţitul Patriarh Atic, văzând acestea, a silit pe Cuviosul Dia să primească rânduiala preoţească; şi astfel, plăcutul lui Dumnezeu s-a făcut egumenul fraţilor adunaţi la dânsul şi al tuturor celor ce veneau pentru folos la slăvitul învăţător - doctor ales al sufletelor şi al trupurilor -, care era povăţuitor în toată cetatea împărătească. Locaşul lui s-a făcut liman şi odihnă celor ce nu aveau unde să-şi plece capul.

În mânăstire era lipsă de apă, de vreme ce locul era uscat şi apa se aducea de departe. Deci, fraţii au rugat pe Cuviosul Dia să le poruncească să sape un puţ în mânăstire, nu numai pentru nevoile mânăstireşti, dar şi pentru cei ce veneau. Sfântul s-a împăcat cu cererea lor. Puţul s-a săpat în multă vreme şi n-au dat de apă, căci locul era înalt şi pietros. Fraţii fiind în nepricepere şi lucrătorii vrând să înceteze cu osteneala lucrului, pentru că nu dădeau de apă, a venit acolo cuviosul şi, luând o sapă, a poruncit să-l coboare în puţ. Deci, fiind coborât, când a ajuns la jumătatea puţului, a poruncit să fie oprit vasul în care era coborât şi a lovit cu sapa în peretele de pământ, chemând numele Preasfintei Treimi, şi îndată a curs de acolo izvor îndestulat de apă, încât abia au grăbit de au scos afară pe lucrătorii care erau în fundul puţului.

Apa înmulţindu-se foarte repede şi umplând puţul, toţi s-au mirat de acea minune şi au preamărit pe Dumnezeu. Unul din

lucrători, stând deasupra şi văzând că apa curgea din coastele pământului, era cuprins de necredinţă şi a zis în taină către ceilalţi că stareţul a făcut oarecare farmece ca să curgă apa; căci, negăsind apă la fund, cum a putut să curgă deodată atâta îndestulare de apă din peretele pământului. Astfel zicând el, îndată l-a ajuns judecata lui Dumnezeu, că omul acela, alunecând, a căzut în apă şi s-a înecat.

De acest lucru înştiinţându-se femeia lui, a alergat îndată cu mare tânguire şi a început a zice cuvinte de ocară Cuviosului Dia: „O, de n-ai fi venit aici, bătrân fermecător, înşelător şi pierzător de oameni, care ai pierdut pe bărbatul meu! Iată şi eu singură mă voi pierde, ca păcatele noastre de la amândoi să fie asupra sufletului tău!" Ea mai zicea şi alte ocări; dar cuviosul, mângâind-o cu glas blând, i-a grăit: „O, femeie, cu bună nădejde, aşteaptă că vei lua de aici pe bărbatul tău!" Femeia, mâniindu-se şi mai mult, a răcnit: „O, monah înşelător, de unde îmi vei da bărbatul? Oare vei putea învia pe cel mort?" Deci, repezindu-se la cuvios, l-a apucat de haină, voind să o rupă.

Fraţii, nesuferind cele ce făcea ea, au apucat-o, vrând s-o izgonească de la porţile mânăstirii; dar sfântul a zis către ei: „Lăsaţi-o, că nu ne ocărăşte ea, ci diavolul care o îndeamnă şi care se va ruşina îndată de darul lui Dumnezeu, care ne ajută". Zicând acestea a poruncit să caute în apă pe omul cel înecat. Ei, căutându-l şi găsindu-l, l-au scos afară. Acela zăcând mort, Cuviosul Dia, cel minunat şi plăcut lui Dumnezeu, s-a apropiat de el şi, făcând rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, a apucat de mână pe cel mort şi l-a ridicat viu de la pământ. Apoi, chemând pe femeie, i-a dat bărbatul. Femeia, văzând viu pe bărbatul său, s-a înspăimântat, asemenea şi pe toţi i-a cuprins frica de minunea aceea. Deci femeia, luându-şi bărbatul, s-a dus cu dânsul la casa lor.

Mergând ei şi neajungând încă acasă, deodată acelui bărbat înviat, slăbindu-i genunchii, a căzut cu faţa în jos şi a murit iarăşi. Femeia, văzând aceea, s-a înspăimântat foarte şi tremura, pentru că se temea să nu fie şi ea asemenea pedepsită de mânia lui Dumnezeu şi să cadă la pământ, să moară. Atunci s-a întors la mânăstire plângând şi tânguindu-se şi, căzând înaintea cuviosului, îi cerea iertare şi zicea: „Părinte, pentru rugăciunile tale, Dumnezeu a înviat pe bărbatul meu, dar pentru păcatele mele, iarăşi a murit!" Atunci pe toţi i-a cuprins mai multă frică pentru minunatele şi neştiutele judecăţi ale lui Dumnezeu. Drept aceea, cuviosul a sfătuit pe acea femeie, ca de atunci să petreacă în pocăinţă, plângându-şi păcatele; iar fraţilor le-a poruncit ca pe bărbatul ei să-l dea obişnuitei îngropări.

Cuviosul a mai făcut încă şi multe alte minuni cu puterea şi ajutorul Atotputernicului Dumnezeu; însă acelea n-au venit la ştirea noastră, pentru că învechirea vremii, prigonirile cele de multe feluri care au fost asupra Bisericii şi stricările cetăţii împărăteşti, pierzând multe cărţi, abia aceste câteva pe care le povestim, ne-au rămas despre Cuviosul Dia.

El, trăind mulţi ani şi ajungând la adânci bătrâneţi, s-a îmbolnăvit ca de moarte şi, chemând pe fraţi, i-a învăţat. După aceea, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile Taine, a rămas nemişcat şi fără de suflare, ca mort. Toţi, socotind că într-adevăr este mort, îl plângeau şi îi pregăteau cele spre îngropare. Acolo venise şi Preasfinţitul Patriarh Atic al Constantinopolului şi Alexandru, Patriarhul Antiohiei, care se întâmplase a fi atunci în cetate, şi se adunaseră şi alţi mulţi bărbaţi cinstiţi din rânduiala duhovnicească şi mirenească, voind să-i facă îngropare deosebită.

Atunci el, deşteptându-se ca din somn şi ridicându-se din pat, a zis: „Dumnezeu mi-a dăruit să mai petrec în viaţa aceasta încă 15 ani! El s-a sculat sănătos şi tuturor le-a fost bucurie pentru întoarcerea lui de la porţile morţii, pentru că tuturor le era de mare trebuinţă: arhiereilor, în vorbirea cea duhovnicească şi înţelepţită de Dumnezeu; împăraţilor, pentru mijlocirea cea în rugăciune către Dumnezeu; celor ce căutau mântuire, spre chipul vieţii îmbunătăţite; păcătoşilor, spre îndemnarea la pocăinţă; bolnavilor, spre tămăduire; străinilor, pentru odihnă, săracilor, pentru hrănire şi fiecăruia, spre toate trebuinţele; pentru că tuturor le era de folos cuviosul acesta, ajutând pe fiecare cu cuvântul şi cu lucrul şi arătându-se că este fiecăruia adevărat părinte.

Cuviosul Dia, petrecând vremea de 15 ani care i se adăugase de Dumnezeu, în obişnuitele osteneli pustniceşti şi în folosinţa multor suflete - fiind lumina lumii -, s-a apropiat către trecerea cea desăvârşită de la cele pământeşti. Intrând el în biserică şi în Sfântul Altar ca să se roage, a văzut arătându-i-se un bărbat prealuminos, îmbrăcat în veşminte preoţeşti şi zicând către dânsul: „S-au sfârşit anii vieţii tale şi a sosit vremea mutării tale la viaţa cea neîmbătrânită; deci, pregăteşte-te să te dezlegi din trup şi să treci către Domnul".

Cuviosul s-a închinat bărbatului aceluia ce i se arătase şi, mulţumind lui Dumnezeu pentru o înştiinţare ca aceea a ceasului morţii, a chemat pe fraţi şi, spunându-le cel mai de pe urmă cuvânt de învăţătură, a poruncit şi despre îngroparea sa, ca să nu i se ia trupul lui de cei din cetate, ci să-l îngroape în mânăstirea sa. El, rânduind toate cele cuviincioase bunului sfârşit creştinesc, rugân-

du-se din destul pentru toţi şi pentru sine şi dând la toţi cea mai de pe urmă sărutare, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu stând înaintea lui şi aceluia şi-a dat cu bucurie cinstitul său suflet.

Astfel s-a mutat către Domnul Cuviosul părintele nostru Dia. Împăratul şi patriarhul voiau ca cinstitul lui trup să-l aducă în cetate, pentru apărarea cetăţii. Dar monahii le-au spus aşezământul lui, ca trupul lui să nu se îngroape în altă parte, ci în gropniţa mânăstirii. Neîndrăznind ei să calce aşezământul stareţului, au făcut după porunca lui şi l-au îngropat în locaşul său cu cinstită îngropare, slăvind pe Dumnezeu Cel minunat întru sfinţi, pe Unul în Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂZECEA

VIAŢA ŞI MINUNILE SFÂNTULUI PROOROC ILIE TESVITEANUL*

Vrând să începem viaţa Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul, văzătorul cel slăvit şi învăţătorul poporului celui depărtat de la Dumnezeu, mustrătorul împăraţilor celor fărădelege şi pedepsitorul proorocilor mincinoşi, minunatul făcător de minuni şi râvnitor către Dumnezeu, cel căruia stihiile s-au supus şi cerul i-a dat ascultare, marelui plăcut al lui Dumnezeu, a celui ce petrece până acum în trup şi va să fie, ca o înainte cuvântare, mergător înainte la a doua venire a lui Hristos, vom punem înainte faptele care le-a făcut el, pentru cea mai luminoasă arătare a râvnei lui, cu care s-a nevoit către Domnul Dumnezeu.

De la început, popoarele lui Dumnezeu cele alese, care se înmulţiseră în douăsprezece seminţii, după numărul celor doisprezece fii ai lui Israil, au fost nedespărţite între dânsele, cu o unire şi o sfătuire îndreptându-se, cu un povăţuitor care s-a început de la Moise, de la Isus al lui Navi şi de la ceilalţi judecători ai lui Israil, până la împăratul David şi Solomon. După Solomon a luat împărăţia fiul său, Roboam, şi, ca un tânăr, nebăgând în seamă sfatul cel bun al bătrânilor celor înţelepţi, ci ascultând sfatul cel răzvrătit al tinerilor celor de o seamă cu dânsul, a început a asupri poporul lui Israil, îngreunându-l cu diferite dăjdii şi pedepsindu-l cu bătăi şi risipiri. Atunci cele zece seminţii ale lui Israil, desfăcându-se de dânsul şi-au ales alt împărat cu numele Ieroboam. El a fost mai înainte rob al lui Solomon, pe care împăratul vrând să-l bată pentru oarecare pricină, acesta a fugit în Egipt, unde a stat până la moartea lui Solomon.

---

* Toate acestea sunt adunate din dumnezeiasca Scriptură, din cartea a III-a şi a IV-a a Împăraţilor, de la Metafrast şi de la alţii.

Apoi, s-au întors seminţiile lui Israil, ce se despărţiseră de Roboam, fiul lui Solomon, care împărăţea în Ierusalim numai peste două seminţii: peste seminţia lui Iuda şi peste cea a lui Veniamin. Iar Ieroboam, robul lui Solomon, împărăţea peste zece seminţii ale lui Israil, în cetatea Sichem cea înnoită de dânsul şi care mai pe urmă a fost risipită. Deci, cele două seminţii care rămăseseră cu fiul lui Solomon, Roboam, formau împărăţia lui Iuda; iar cele zece seminţii care rămăseseră cu robul lui Solomon, Ieroboam, se numeau împărăţia lui Israil. Deşi seminţiile lui Israil se despărţiseră în două părţi, totuşi ele slujeau împreună unui singur Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pământului. Dar ele, neputând să mai aibă alte biserici, decât numai pe cea din Ierusalim zidită de Solomon, şi nici alţi preoţi, decât numai pe cei puşi de Dumnezeu, de aceea popoarele din împărăţia lui Israil veneau în toţi anii la Ierusalim să se închine Domnului Dumnezeu, cu aducere de jertfe.

Ieroboam, împăratul lui Israil, văzând aceea s-a gândit în sine, zicând: „Aceste popoare, dacă vor merge totdeauna astfel pe la Ierusalim, pentru închinare lui Dumnezeu, iarăşi se vor lipi de împăratul lor cel dintâi – de fiul lui Solomon –, şi pe mine mă vor ucide". Acestea gândindu-le, căuta cum ar putea să întoarcă pe israiliteni să nu se mai ducă în Ierusalim; şi s-a gândit că nu poate să-i întoarcă pe dânşii de a se mai duce la Ierusalim, dacă nu-i va întoarce pe ei de la credinţa în Dumnezeu. Ştiind el că poporul acela este lesne aplecat spre închinarea de idoli şi spre toată jertfa cea fărădelege, s-a gândit să-i depărteze pe ei de la Dumnezeu printr-un meşteşug ca acesta:

Împăratul cel fărădelege, urmând celor vechi şi depărtaţi de Dumnezeu, precum făcuseră şi israilitenii cei de demult când ieşiseră din Egipt, a făcut doi viţei de aur şi, chemând la dânsul tot poporul acela şi arătându-i, le-a zis: „Aceştia sunt zeii tăi, Israile, care te-au scos din pământul Egiptului! Deci, nu mai umblaţi de acum la Ierusalim, ci să vă închinaţi acestor zei". Apoi, a pus acei viţei în diferite locuri; pe unu în Betel şi pe altul în Dan. El le-a zidit idolilor case frumoase şi le-a rânduit în cinstea lor diferite praznice, apoi el singur s-a făcut slujitor al lor. El a poruncit, spre înşelarea popoarelor celor iubitoare de păcate, să săvârşească toată fărădelegea lângă acei idoli în chip de viţei de aur, la necuratele lor praznice.

Astfel, acel împărat păgân, pentru o împărăţie vremelnică, singur a căzut de la Dumnezeu şi pe toate cele zece seminţii le-a întors de la Dânsul. Deci, poporul întreg se ţinea după acel împărat şi după ceilalţi împăraţi ai lui Israil, de aceeaşi păgânătate şi

închinători de idoli, precum se deprinsese astfel de la Ieroboam. Dar Preabunul Dumnezeu, nevrând să părăsească pe poporul care îl părăsise pe El şi căutând întoarcerea lor, le-a trimis proorocii Lui cei sfinţi, ca să le arate rătăcirea lor şi să-l sfătuiască, ca, izbăvindu-se din cursele diavolului, să se întoarcă iarăşi la credincioasa cinstire a Dumnezeului cel adevărat. Între alţi prooroci, care din diferite timpuri au fost trimişi la dânşii, a fost şi acesta, despre care ne este nouă vorba, adică Sfântul Ilie cel mare între prooroci, despre a cărui naştere se povestesc multe de către cei vrednici de credinţă.

Patria Sfântului Ilie, proorocul lui Dumnezeu, a fost ţara Galaadului, de cealaltă parte de Iordan, care se învecinează cu Arabia şi cu cetatea Tesvi, după care s-a numit şi Tesviteanul. El s-a născut din seminţia lui Aaron, din tată cu numele Sovac. În timpul în care maica sa l-a născut, Sovac, tatăl lui, a văzut nişte bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe, vorbind cu pruncul şi învelindu-l pe el cu foc, băgându-i văpaie de foc în gură, ca să mănânce. Aceasta văzând-o tatăl său şi spăimântându-se, s-a dus la Ierusalim şi a spus preoţilor vedenia sa. Unul din acei preoţi, bărbat mai înainte văzător, i-a zis: „Omule, nu te teme de vedenia aceea pentru pruncul tău, dar să ştii că el va fi locaş al luminii darului lui Dumnezeu şi cuvântul lui va fi ca focul de puternic şi de lucrător. Râvna lui către Domnul şi viaţa lui fiind bineplăcută lui Dumnezeu, va judeca pe Israil cu sabie şi cu foc".

Un semn ca acesta şi o mai înainte-vestire pentru Sfântul Ilie la naşterea lui i-a fost arătată, adică ce fel avea el să fie, după ce va veni la vârsta bărbatului desăvârşit. Pruncul, crescând, avea înclinare către preoţie, ca unul ce era din seminţie preoţească. Deci, punându-şi nădejde în Dumnezeu din tinereţe, a iubit curăţia fecioriei şi petrecea într-însa ca un înger al lui Dumnezeu, cu sufletul şi cu trupul. Lui îi plăcea să se îndeletnicească în dumnezeiasca gândire. Adeseori ieşea la linişte în locurile pustiului şi astfel mult vorbea cu Însuşi Dumnezeu, prin rugăciunea cea fierbinte, arzând ca un serafim de dragoste înfocată către Dânsul. El era iubit de Dumnezeu, pentru că Domnul iubeşte pe cei ce-L iubesc pe El. Toate câte cerea de la milostivirea lui Dumnezeu, le lua ca unul ce aflase înaintea Lui mult dar.

Sfântul Ilie, auzind şi văzând fărădelegile ce se făceau în poporul cel răzvrătit a lui Israil – împăraţii petrecând în păgânătate, judecătorii şi cei mari făcând nedreptăţi, popoarele slujind urâciunilor idoleşti, fără frică şi fără teamă de Dumnezeu, tăvălindu-se în necurăţie şi aducând pe fiii lor ca jertfă diavolilor;

iar adevăraţii cinstitori de Dumnezeu se primejduiau în strâmtorare şi în prigonire, necăjindu-se şi dându-se la moarte –, îl durea foarte tare inima şi se tânguia; pe de o parte, pentru pierderea sufletelor omeneşti, iar pe de alta, pentru prigonirea cea cumplită împotriva drepţilor. El se mâhnea mai vârtos pentru necinstirile ce se făceau adevăratului Dumnezeu de cei necredincioşi, se întrista şi se umplea de râvnă pentru toate câte vedea.

Deci, mai întâi se rugă la Dumnezeu să întoarcă pe cei păcătoşi la pocăinţă; dar, de vreme ce Dumnezeu are trebuinţă de la cei păcătoşi de chiar voinţa lor spre bine, iar în acei oameni împietriţi nu era deloc acea voinţă a binelui, de aceea proorocul râvnind foarte mult, s-a rugat lui Dumnezeu să-i pedepsească vremelnic, ca măcar astfel să se înţelepţească. Dar, văzând pe Domnul zăbavnic spre pedepsire, ca pe un iubitor de oameni şi îndelung răbdător, a îndrăznit a cere să-i poruncească lui să pedepsească pe cei călcători de lege, că poate se vor întoarce oamenii spre pocăinţă când vor fi pedepsiţi de om. Deci el nu s-a depărtat de o rugăciune ca aceea până ce nu a câştigat-o. A luat cererea aceea de la Preaînduratul Dumnezeu pentru că El nu voia, ca un Părinte iubitor de fii, să mâhnească pe acel iubit rob al Său, care Îi slujea Lui ca un fiu, necălcând nici cea mai mică poruncă a Lui; ci precum Ilie Îi era în toate ascultător, nemâhnindu-L câtuşi de puţin vreodată, tot aşa şi Dumnezeu îi asculta rugăciunile lui, nemâhnindu-l pe dânsul.

Pe acea vreme împărăţea peste Israil, Ahab, împăratul cel fărădelege, având scaunul său în Samaria – acel loc era atunci al treilea scaun al împărăţiei lui Israil. Cel dintâi era în partea lui Efrem. Al doilea, în Tere, în partea lui Manasi. Al treilea, în Samaria, tot în partea lui Efrem. Ahab şi-a luat de soţie pe Izabela, fata lui Ieteval, împăratul Sidonului şi a adus cu ea în Samaria pe urâciunea acelei cetăţi, pe idolul Baal şi l-a pus în casa lui, pe care o zidise în Samaria. Ei se închinau aceluia ca unui Dumnezeu şi tot Israilul venea la închinarea idolului Baal. Acel împărat a mâniat pe Dumnezeul Cel Preaînalt, mai mult decât toţi împăraţii care au fost în Israil înaintea lui, căci a înmulţit foarte mult închinăciunea de idoli în împărăţia sa. Deci, proorocul lui Dumnezeu Ilie, a mers la Ahab, fiind plin de râvnă către Dumnezeu, spre a-l mustra pentru rătăcire, că, părăsind pe Dumnezeul lui Israil, se închina diavolilor şi pe toate popoarele le trăgea cu sine în pierzare.

Văzând pe împărat că nu asculta sfaturile lui, Sfântul Prooroc Ilie a adăugat şi fapte pe lângă cuvinte, pedepsind pe potrivnicul lui Dumnezeu şi pe poporul lui. El a zis: *Viu este Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israil, înaintea Căruia stau eu, că nu va fi în anii aceştia rouă şi ploaie din cer pe pământ, decât numai prin cuvântul gurii mele.* Aceasta zicând, a plecat dinaintea lui Ahab. Deci, îndată cu cuvântul proorocului s-a încuiat cerul şi s-a făcut secetă şi nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pământ, iar uscăciunii pământului a urmat nerodirea, lipsa de hrană şi foametea poporului. Pentru că împăratul greşind singur, a venit mânia lui Dumnezeu asupra lui şi a tuturor şi toată împărăţia se primejduia, ca şi mai înainte pentru păcatul lui David. Proorocul lui Dumnezeu, Ilie, aştepta să se pedepsească Ahab, împăratul lui Israil şi, cunoscându-şi rătăcirea sa, să se întoarcă prin pocăinţă la Dumnezeu şi pe popoarele cele răzvrătite să le întoarcă cu sine la calea cea dreaptă.

După ce l-a văzut pe Ahab petrecând în împietrire ca pe Faraon şi că nici nu gândea să se lase de acea păgânătate, ci mai vârtos mergând în adâncul răutăţii, prigonind şi ucigând pe cei ce slujeau lui Dumnezeu cu dreaptă credinţă, a lungit acea pedeapsă până în al doilea şi al treilea an. Atunci s-a împlinit cuvântul Sfântului Prooroc Moise, întâiul văzător de Dumnezeu, care a zis către Israil: *Va fi cerul deasupra capului tău de aramă şi pământul cel de sub tine de fier.* Pentru că, încuindu-se cerul, pământul nu avea umezeală, nici îşi dădea rodul său asupra lui; pomii şi florile se vestejiseră şi toată iarba pământului se uscase.

Astfel pieriseră toate roadele pământului, grădinile, ţarinile şi câmpiile se făcuseră pustii, fiindcă nu puteau nici să are, nici să semene. Izvoarele apelor se uscaseră, râurile erau mici şi pâraiele secaseră, iar apele care erau mari se împuţinaseră. Tot pământul rămăsese fără de apă şi uscat, încât oamenii, dobitoacele şi păsările mureau de foame. Dar această foamete nu era numai asupra poporului lui Israil, ci venise şi asupra ţărilor dimprejur, pentru că, aprinzându-se o casă din cetate, erau în primejdie şi cele de primprejur. Astfel, casa lui Israil atrăgând asupra sa mânia lui Dumnezeu, din această pricină pătimea toată lumea.

Acestea s-au făcut nu atât cu mânia lui Dumnezeu, cât cu râvna proorocului Ilie, pentru că Domnul, Preamilostivul iubitor de oameni, biruindu-se de îndurările Sale şi văzând primejdia popoarelor şi pieirea tuturor vieţuitoarelor, voia să trimită ploaie pe pământ; dar se oprea, făcând voia proorocului, care zisese: *Viu va fi Domnul, că nu va pogorî ploaie sau rouă pe pământ, decât numai prin cuvântul gurii mele.* Zicând acestea, el era cuprins după Dumnezeu cu atâta râvnă, încât nu se cruţa nici pe sine; căci ştia că, dacă va lipsi hrana de pe pământ, atunci şi el va răbda aceeaşi

foamete ca şi celelalte popoare. Însă nu se îngrijea de aceasta, mai bine voia să moară de foame decât să miluiască pe păcătoşii care nu se pocăiau şi erau ca nişte vrăjmaşi ai lui Dumnezeu.

Dar Domnul cel milostiv, a trimis pe prooroc într-un loc deosebit, depărtat de oameni, zicându-i: *Du-te spre răsărit şi ascunde-te la pârâul Cherit cel de lângă Iordan. Acolo vei bea apă din pârâu, iar corbilor le-am poruncit să te hrănească.* Domnul a făcut aceasta, pe de o parte, ca să păzească pe prooroc de mâinile ucigaşe ale Izabelei, iar pe de altă parte, că nu voia să-l omoare cu foamea, ci să-l aducă în umilinţă pentru popoarele care se topeau şi mureau de foame şi sete, prin chipul corbilor şi al râului Cherit. Firea corbilor este mult mai mâncătoare de cărnuri decât a altor păsări şi nu se milostivesc nu numai spre oameni, dar nici spre puii lor; căci cum fac pui, îndată îi părăsesc să moară de foame, zburând aiurea.

Dar purtarea de grijă a lui Dumnezeu îi hrăneşte, trimiţându-le în gură muşte din văzduh. Deci, corbii, zburând în toate zilele la prooroc, după porunca lui Dumnezeu, îi aduceau hrană: dimineaţa pâine, iar seara carne. Dumnezeu, orânduind aceasta, părea că-i grăieşte cu vorbe tainice în inima lui: „Vezi, cum corbii, care sunt sălbatici, lacomi, mâncăcioşi, urâtori de pui, se ostenesc pentru hrănirea ta? Ei singuri, fiind flămânzi, îţi aduc ţie de mâncare; iar tu, fiind om, nu te milostiveşti spre oameni. Tu nu voieşti să omori numai pe oameni, ci şi dobitoacele şi păsările!" Asemenea, când proorocul a văzut după câteva zile şi râul secat, Dumnezeu a zis către dânsul: „Acum este vremea de a milui făptura cea muncită şi a trimite ploaie spre dânsa, ca să nu mori nici tu de sete". Însă râvnitorul lui Dumnezeu se întărea, rugându-se lui Dumnezeu dimpotrivă, ca să nu fie ploaie, până ce nu se vor pedepsi cei neînvăţaţi şi se vor pierde de pe pământ vrăjmaşii lui Dumnezeu.

Deci, Domnul, plecând cu înţelepciune spre milă pe robul Său, l-a trimis în Sarepta Sidonului, care nu era sub stăpânirea împăratului lui Israil, la o femeie văduvă şi săracă, ca să se gândească în sine câtă primejdie a adus nu numai asupra oamenilor bogaţi şi însuraţi, dar şi asupra văduvelor sărace, cărora, nu numai în vreme de foamete, ci şi în îndestulare şi belşug, de multe ori le lipseşte hrana zilnică. Proorocul, ducându-se la porţile acelei cetăţi, a văzut acolo o văduvă adunând lemne, nu mai mult decât două despicături; dar nu avea nici făină în vas, decât numai un pumn şi într-un ulcior o picătură de untdelemn. El, fiind flămând, a cerut de la dânsa o bucată de pâine. Ea, spunându-i despre sărăcia cea

mare, i-a zis şi aceasta, că din acel pumn de făină trebuie să gătească masa cea mai de pe urmă pentru ea şi pentru copilul ei, iar după aceea să moară de foame.

Omul lui Dumnezeu putea şi prin aceea să se umilească şi să-i fie milă de toate văduvele cele sărace, care se topeau de foame, dar râvna cea mare din el către Dumnezeu biruia pe toate, neîngrijindu-se de făptura care pierea, voind numai să preamărească pe Făcătorul şi să arate în toată partea cea de sub cer tăria cea atotputernică a Aceluia. El, având de la Dumnezeu darul facerii de minuni, după măsura credinţei sale, a înmulţit cu îndestulare făina şi untdelemnul în casa văduvei. Astfel au fost hrăniţi de dânsul până ce a trecut vremea de foamete. El a înviat cu rugăciunea sa pe fiul ei care murise, prin suflarea de trei ori asupra lui. Despre acest lucru se citeşte în dumnezeiasca Scriptură şi se povesteşte că numele lui era Ionă, care, venind în vârstă, s-a învrednicit de darul proorocesc. El a fost trimis de Dumnezeu să propovăduiasca pocăinţă în cetatea Ninive şi, fiind înghiţit de un chit, a ieşit din el după trei zile. Aceasta a închipuit în sine Învierea lui Hristos cea de a treia zi, precum se povesteşte pe larg în proorocească lui carte şi în viaţa lui.

După trecerea celor trei ani de neplouare şi de foamete, preabunul Dumnezeu, văzând zidirea sa că se topise desăvârşit de foame, s-a pornit spre milostivire şi a zis către robul Său Ilie: „Du-te şi te arată lui Ahab, pentru că voiesc să miluiesc lucrul mâinilor mele, să dau ploaie şi să adăp pământul cel uscat prin cuvântul gurii tale, ca să-l fac aducător de roade; căci acum şi Ahab se pleacă spre pocăinţă şi te caută, voind să te asculte la ceea ce-i vei porunci". Plecând Proorocul Ilie din Sarepta Sidonului, s-a dus în Samaria, cetatea împărăţiei lui Israil.

Împăratul Ahab avea un iconom cu numele Obadia, bărbat temător de Dumnezeu, slujind cu credinţă aceluia. El ascunsese de sabia Izabelei o sută de prooroci ai Domnului, în două peşteri, câte cincizeci într-una şi îi hrănea cu pâine şi cu apă. Pe acest iconom al său, chemându-l împăratul Ahab la sine mai înainte de venirea lui Ilie la dânsul, l-a trimis să caute iarbă uscată pe la pâraiele apelor, pentru hrănirea puţinilor cai ce rămăseseră şi a celorlalte dobitoace. Când Obadia a ieşit din cetate, a întâmpinat pe Sfântul Prooroc Ilie şi i s-a închinat până la pământ, apoi i-a spus că Ahab l-a căutat cu dinadinsul prin toată împărăţia sa. Sfântul Ilie a zis către Obadia: *Du-te şi spune Stăpânului tău că vin la dânsul.* Obadia se lepăda, zicând: *Mă tem că, dacă voi pleca de lângă tine, Duhul Domnului să nu te răpească în altă parte şi mă voi face min-*

cinos înaintea stăpânului meu, care, mâniindu-se, mă va ucide. Sfântul Ilie i-a zis: *Viu este Domnul puterilor, Căruia îi stau înainte, că astăzi mă voi arăta lui Ahab.* Deci, Obadia, ducându-se, a spus împăratului toate acestea, iar el, grăbindu-se, a ieşit în întâmpinarea omului lui Dumnezeu şi când l-a văzut, îndată, din răutatea pe care o avea în sine, a îndrăznit a zice către dânsul un cuvânt aspru ca acesta: *Oare tu eşti cel ce răzvrăteşti pe Israil?* Iar proorocul lui Dumnezeu i-a răspuns împotrivă fără frică: *Nu eu răzvrătesc pe Israil, ci tu şi casa tatălui tău; căci aţi părăsit pe Dumnezeul vostru şi v-aţi aplecat necuratului idol Baal.*

Dar proorocul, ca cel ce avea în sine puterea dumnezeiescului ajutor, a început a porunci împăratului cu stăpânire, zicându-i: „Acum, trimiţând, adună la mine în muntele Carmelului, pe toate cele zece seminţii ale lui Israil şi să aduci fără de ruşine pe cei patru sute şi cincizeci de prooroci ai lui Baal. Asemenea să aduci şi pe ceilalţi patru sute şi cincizeci de prooroci, care jertfesc în munţii cei înalţi şi în prăpăstii, la alţi necuraţi idoli care cu toţii mănâncă din masa Isabelei. Toţi aceia să se întrebe cu mine despre Dumnezeu şi vom vedea care este Dumnezeul cel adevărat".

Împăratul, trimiţând în pământul lui Israil, a adunat în muntele Carmelului pe toţi proorocii cei mincinoşi, împreună cu slugile lor şi cu mult popor şi însuşi Ilie râvnitorul către Dumnezeu a mers acolo. Stând el înaintea tuturor, a zis către împărat şi către tot poporul lui Israil: *Până când veţi şchiopăta voi de amândouă gleznele voastre? Dacă Dumnezeu, Care v-a scos pe voi din pământul Egiptului, este Dumnezeu, apoi pentru ce nu mergeţi în urma Lui? Iar dacă Baal este zeul vostru, apoi mergeţi după el.* La aceste cuvinte ale lui, poporul tăcea şi nici nu putea răspunde ceva; căci toţi câţi erau israililiteni, erau mustraţi de conştiinţă pentru rătăcirea lor. Proorocul le-a zis: „Iată acum, ca să cunoaşteţi pe adevăratul Dumnezeu, faceţi ceea ce vă voi porunci. Mă vedeţi pe mine proorocul Domnului, rămas singur în tot Israilul, iar pe toţi ceilalţi i-aţi ucis. Vedeţi aici şi pe proorocii lui Baal, cei atât de mulţi; deci, aduceţi-ne nouă doi viţei spre jertfe, mie unul, iar slujitorilor lui Baal, altul, şi să nu ne daţi foc. Drept aceea, peste a cărui jertfă va cădea focul din cer şi o va arde, al aceluia este adevăratul Dumnezeu şi toţi să vă închinaţi acelui Dumnezeu, iar potrivnicii să se dea morţii".

Poporul, auzind aceasta, a lăudat judecata proorocului lui Dumnezeu şi au zis: „Aşa să fie! Bun este cuvântul acesta". Deci, fiind aduşi amândoi viţeii în mijlocul soborului, Sfântul Ilie a zis către proorocii cei fără de ruşine ai lui Baal: „Alegeţi-vă un viţel şi aduceţi-l întâi voi jertfă, de vreme ce voi sunteţi mai mulţi, iar eu

sunt singur, deci, voi face pe urmă. Şi punând viţelul pe lemne, să nu aprindeţi focul, ci să vă rugaţi către zeul vostru Baal, ca să vă trimită foc din cer şi să vă ardă jertfa". Proorocii lui Baal au făcut aşa. Ei, aruncând sorţi, şi-au luat un viţel, apoi, punând lemne multe, au junghiat viţelul, l-au tăiat în bucăţi, l-au pus pe altar şi au început a se ruga către Baal, zeul lor, ca să le trimită foc spre jertfa lor. Ei au chemat numele aceluia de dimineaţă până la amiază, strigând: „Ascultă-ne, Baale, ascultă-ne pe noi!" Dar nu era nici glas, nici ascultare şi toţi alergau împreună împrejurul jertfelnicului lor.

Dar când a venit la amiază Ilie, proorocul lui Dumnezeu, îi batjocorea şi le zicea: *Strigaţi cu glas mare ca să vă audă zeul vostru, de vreme ce acum are poate altă îndeletnicire; poate face altceva sau vorbeşte cu alţii sau benchetuieşte sau doarme. Deci, strigaţi cu glas mare, ca să-l deşteptaţi!* Proorocii cei mincinoşi strigau tare şi se crestau cu cuţitele, după obiceiul lor; iar unii se băteau cu bicele până la ţâşnirea sângelui lor.

Apropiindu-se seara şi popii cei fără de ruşine nesporind nimic, Sfântul Ilie Tesviteanul le-a zis: *Tăceţi de acum şi încetaţi căci a sosit vremea jertfei mele.* Proorocii lui Baal au încetat, dar Ilie a zis către popor: *Apropiaţi-vă de mine!* Toate popoarele s-au apropiat de dânsul şi a luat douăsprezece pietre, după numărul celor douăsprezece seminţii ale lui Israil, le-a pus pe altarul Domnului, apoi, tăind viţelul în bucăţi, l-a pus pe lemne, a săpat groapă împrejurul altarului şi a poruncit popoarelor ca, luând patru vase de apă, să toarne apa pe jertfă şi pe lemne sı au făcut aşa. Apoi el le-a zis: „Turnaţi al doilea rând!" şi au turnat. Apoi le-a mai zis: „Turnaţi al treilea rând!" şi au turnat. Apa a udat toate cele ce erau pe altar şi a străbătut şi împrejurul altarului, încât groapa s-a umplut cu apă.

Atunci Sfântul Ilie, privind către cer, a strigat către Dumnezeu: *Doamne, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacob, ascultă-mă pe mine, robul Tău, şi trimite foc peste această jertfă, ca astăzi să cunoască toate aceste popoare, că Tu singur eşti Dumnezeul lui Israil şi eu, robul tău şi Ţie ţi-am înălţat această jertfă. Ascultă-mă pe mine, Doamne, ascultă-mă cu foc, pentru ca să se întoarcă inimile acestor popoare în urma Ta.* Şi a căzut foc din cer de la Domnul şi a mistuit toate jertfele cele întregi, lemnele, pietrele, ţărâna şi apa care erau în groapă. Popoarele, văzând aceasta, au căzut cu feţele la pământ, strigând: „Cu adevărat Acesta este Unul Dumnezeu şi nu este altul afară de El." Sfântul Ilie le-a zis: *Prindeţi pe proorocii lui Baal, ca să nu scape nici unul dintr-înşii.* Oamenii au prins pe

toţi proorocii mincinoşi şi Sfântul Ilie i-a dus la râul Chişon, care curgea şi acolo i-a junghiat cu mâna sa; iar necuratele lor stârvuri le-a aruncat în apă, ca să nu se spurce pământul cu ele, nici să se vatăme văzduhul de mirosul lor.

După aceasta, Sfântul Ilie a zis către împăratul Ahab ca degrabă să mănânce şi să bea, să înhame caii la caretă şi să plece în cale, pentru că o să se coboare ploaie mare şi o să-i ude pe toţi. Deci, Ahab şezând să mănânce şi să bea, Sfântul Ilie s-a suit în muntele Carmelului şi, plecându-se la pământ, şi-a pus faţa între genunchii săi şi s-a rugat lui Dumnezeu să trimită ploaie pe pământ şi îndată cu rugăciunea lui, ca şi cu o cheie, s-a deschis cerul şi s-a coborât o ploaie mare, încât a udat pe toţi şi pământul cel însetat l-a adăpat din destul. Atunci împăratul Ahab, cunoscând rătăcirea sa, plângea pentru păcatele sale, mergând pe cale spre Samaria. Sfântul Ilie, încingându-şi mijlocul, a alergat pe jos înaintea lui Ahab, bucurându-se în Domnul său.

Împărăteasa Izabela, soţia lui Ahab, înştiinţându-se de toate acestea, s-a umplut de iuţime şi de mânie pentru pierderea proorocilor săi celor fără de ruşine şi a trimis la Sfântul Ilie, jurându-se pe zeii săi, că a doua zi, în ce ceas a ucis el proorocii lui Baal, în acelaşi ceas îl va ucide şi ea. Sfântul Ilie s-a temut de moarte, ca un om supus neputinţei firii omeneşti, după ceea ce s-a zis: „Ilie era asemenea om pătimaş!" Şi a fugit de frica Izabelei în Beer-Şeba, pământul Iudeei, şi s-a dus în pustie. Într-o zi a stat să se odihnească sub un arbore şi, fiind mâhnit, se ruga lui Dumnezeu de moarte, zicând: „Doamne, destul am trăit pe pământ până acum, ia acum de la mine sufletul meu. Oare eu sunt mai bun decât părinţii mei?" Aceasta a grăit-o proorocul, nu că era supărat de acea prigonire, ci ca un râvnitor al lui Dumnezeu, care nu suferea răutăţile omeneşti, necinstirea lui Dumnezeu şi hulirea Preasfântului Său nume. Lui îi era mai uşoară moartea, decât să audă şi să vadă oamenii cei fărădelege, defăimând şi lepădând pe Dumnezeu, Ziditorul lor.

Astfel rugându-se, s-a culcat şi a adormit sub copacul acela, când iată, îngerul Domnului s-a atins de el, zicându-i: *Scoală-te şi mănâncă*. Deşteptându-se Ilie, a văzut la căpătâiul său o azimă caldă şi un ulcior cu apă. Deci, sculându-se, a mâncat şi a băut şi apoi iarăşi a adormit. Atunci îngerul s-a atins a doua oară de el, zicând: *Scoală şi mănâncă, căci calea îţi este depărtată!* Deci, sculându-se el, a mâncat şi a băut. El, întărindu-se bine, a mers patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, până la muntele Horeb. Acolo a locuit singur în peşteră, vorbind mai întâi cu îngerul, după

aceea cu Dumnezeu singur, Care i S-a arătat în vânt subţire, suflând cu linişte prin văzduh luminos. Când Domnul se apropia de dânsul, mergeau înainte cele mai înfricoşate semne ale venirii Lui. La început era un vifor mare, care răsturna dealurile şi sfărâma pietrele; după aceea venea foc, dar nu venea încă Domnul în foc, iar după foc venea un glas de lumină subţire şi acolo era Domnul.

Când Ilie a auzit de venirea Domnului, şi-a acoperit faţa cu cojocul lui şi, ieşind, stătea înaintea peşterii. Când a auzit pe Domnul grăind către dânsul: „Ce faci aici, Ilie?" El a răspuns: „Râvnesc după Tine, Doamne, Atotţiitorule, că fiii lui Israil au părăsit legea Ta, altarele Tale le-au risipit, pe prooroci i-au tăiat cu sabia şi am rămas numai eu singur; deci, acum caută şi sufletul meu să mi-l ia". Domnul, mângâindu-l pe el din necaz, i-a spus că nu tot poporul lui Israil s-a depărtat de la Dânsul; ci mai are ascunşi dintre robii Săi încă şapte mii, care nu şi-au plecat genunchii zeului Baal. După aceea, i-a vestit însă şi pierderea lui Ahab şi a Izabelei împreună cu toată casa lor, care avea să fie cât de curând; apoi a poruncit Domnul ca, pe un oarecare bărbat vestit cu numele Iu, să-l numească la împărăţia lui Israil, ca unul ce are să piardă toată seminţia lui Ahab. Domnul a mai poruncit ca pe Elisei să-l ungă prooroc. Astfel, Dumnezeu, mângâind pe robul Său, S-a dus de la dânsul.

Proorocul Ilie, plăcutul lui Dumnezeu, după porunca Domnului ducându-se de acolo, a găsit pe Elisei, fiul lui Safat, arând pământul cu douăsprezece perechi de boi şi, după ce şi-a pus cojocul, i-a spus voia Domnului şi l-a numit pe el prooroc. După aceasta, Elisei a zis către dânsul: „Rogu-mă ţie, lasă-mă puţin timp să sărut pe tatăl şi pe maica mea şi apoi voi merge după tine". Sfântul Ilie neoprindu-l, Elisei s-a dus de a sărutat pe tatăl şi pe maica sa şi, înjunghiind o pereche de boi, cu care el singur ara, a dat ospăţ vecinilor şi casnicilor săi; apoi a plecat după Sfântul Ilie, fiindu-i lui slugă şi ucenic şi urmându-i în tot locul. În acel timp, împăratul Ahab, fiind stăpânit de Izabela, nelegiuita lui soţie, spre cele mai dinainte răutăţi ale ei, a făcut altă fărădelege în acest fel.

Un oarecare israilitean, anume Navute (Nabot), avea o vie în Samaria, lângă aria împăratului Ahab. Acesta a zis către Navute: *Dă-mi mie via ta, ca să fac o grădină de verdeţuri, pentru că este aproape de casa mea; iar eu îţi voi da ţie altă vie mai bună decât acesta. De nu-ţi va fi cu plăcere, atunci îţi voi da argint pe ea. Navute a răspuns: Să nu-mi fie mie acesta de la Domnul Dumnezeul meu, ca să-ţi dau eu ţie moştenirea părinţilor mei.* Auzind aceasta Ahab, s-a întors la casa sa tulburat şi deznădăjduit de cuvintele lui

Navute şi de necaz n-a mâncat deloc. Atunci Izabela, înştiinţându-se de cauza mâhnirii lui, a râs de dânsul şi a zis: „Oare în acest fel este stăpânirea ta, împărate al lui Israil? Tu nu eşti puternic asupra unui om, să faci după voia ta? Nu mai fi mâhnit şi mănâncă pâine; apoi mai aşteaptă puţin că eu singură îţi voi da în mâini via lui Navute".

Aceasta zicând, a dat poruncă în numele împăratului la mai-marii cetăţilor lui Israil şi a pecetluit-o cu pecetea împărătească. Într-însa a scris ca să pună asupra lui Navute o pricină nedreaptă, ca şi cum ar fi vorbit rău de Dumnezeu şi de împărat; apoi, punând în faţă martori mincinoşi, l-au ucis cu pietre afară din cetate. Astfel s-a săvârşit acea nedreaptă ucidere, din porunca celor fărădelege. Murind nevinovatul Navute, Izabela a zis către Ahab: „Acum moşteneşte via lui Navute fără de argint, pentru că el s-a dus dintre cei vii". Ahab, auzind de uciderea lui Navute, s-a mâhnit puţin, apoi s-a dus să ia via; dar pe drum a fost întâmpinat, din porunca lui Dumnezeu, de Sfântul Prooroc Ilie. Acesta a zis către dânsul: „Deoarece ai ucis cu nedreptate pe Navute cel nevinovat şi i-ai răpit viaţa lui, pentru aceasta zice Domnul: „În locul în care au lins câinii sângele lui Navute, tot în acel loc şi sângele tău îl vor linge câinii. Asemenea şi pe femeia ta, Izabela, o vor mânca câinii şi toată casa ta se va pierde".

Ahab, auzind cuvintele acestea, a plâns şi, lepădând hainele sale împărăteşti, s-a îmbrăcat în sac şi a postit. Atât a putut de mult acea pocăinţă a lui înaintea lui Dumnezeu, încât acea vremelnică pedeapsă a luat-o de pe casa lui şi a amânat moartea sa, pentru că Domnul a zis către proorocul Său Ilie: „De vreme ce Ahab s-a smerit, pentru aceasta în zilele lui nu voi aduce rele asupra casei lui". După aceasta, Ahab a mai vieţuit trei ani şi apoi a fost ucis în război. El a fost adus în Samaria cu careta lui, iar sângele care cursese l-au lins câinii, după cuvântul proorocului lui Dumnezeu. Asemenea şi cele proorocite despre Izabela şi despre toată casa lui Ahab, s-au împlinit toate la vremea lor, după răpirea Sfântului Ilie.

După moartea lui Ahab, a împărăţit în locul lui fiul său, Ohozie; dar precum a fost moştenitor la scaunul tatălui său, tot aşa a fost şi al păgânătăţii. Deci, ascultând pe Izabela, ticăloasa sa mamă, a slujit cu jertfe şi cu închinăciune necuratului Baal şi a mâniat foarte tare pe Domnul Dumnezeul lui Israil, iar din întâmplare, a căzut de pe fereastra foişorului său şi s-a îmbolnăvit. Atunci a trimis soli la zeul Baal, mai bine zis la diavolul care locuia

în acel idol. El dădea răspunsuri mincinoase la cei ce-l întrebau despre sănătatea sa, adică dacă se va scula din pat.

Trimişii lui Ohozie ducându-se la Baal, i-a întâmpinat în cale proorocul lui Dumnezeu Ilie, din porunca Domnului, şi a zis către dânşii: *Oare nu este Dumnezeu din Israil de vă duceţi să întrebaţi pe întinatul Baal? Deci, întoarceţi-vă şi spuneţi împăratului, care v-a trimis: Domnul zice astfel: «Nu te vei mai scula de pe patul pe care te-ai culcat, ci pe el vei muri»*. Ei, întorcându-se, au spus aceste cuvinte împăratului cel bolnav. Împăratul i-a întrebat: „Ce fel de om era acela care a spus aceste cuvinte?" Ei au răspuns: „Era păros şi încins cu o curea peste mijloc". Împăratul a zis: „Acela a fost Ilie Tesviteanul".

Apoi a trimis pe un ostaş al său, mai mare peste 50, ca să prindă pe Ilie şi să-l aducă la dânsul. Ducându-se, l-au găsit în muntele Carmelului, pentru că acolo obişnuia a petrece mai mult. Mai-marele acela, văzându-l şezând în vârful muntelui, a zis către dânsul: „Omul lui Dumnezeu, împăratul îţi porunceşte să te pogori de aici şi să mergi la dânsul". Sfântul Ilie a răspuns: „Dacă sunt om al lui Dumnezeu, atunci să se pogoare foc din cer să te mistuie pe tine şi pe cei cincizeci de oameni ai tăi". Atunci a căzut îndată foc din cer şi i-a prefăcut pe toţi în cenuşă. Apoi, împăratul a trimis pe un alt ostaş, tot cu 50 de bărbaţi, şi acelora li s-a făcut acelaşi lucru; căci, căzând foc din cer, i-a mistuit. Împăratul a trimis şi pe al treilea mai mare peste 50 de bărbaţi.

Acela, ştiind ce au pătimit trimişii cei mai dinainte de el, s-a dus la Sfântul Ilie cu frică şi cu smerenie şi, plecându-se înaintea lui, l-a rugat, zicând: „Omule al lui Dumnezeu, sufletul meu este gata înaintea ta, cum şi sufletele acestor robi care sunt cu mine, miluieşte-ne pe noi, care n-am venit de voia noastră, ci trimişi; deci, nu ne pierde cu foc, ca pe cei trimişi mai înainte de noi". Proorocul a iertat pe cei ce veniseră cu smerenie, iar pe cei ce veniseră cu mândrie şi cu stăpânire şi voiau să-l ducă ca pe un rob, nu i-a cruţat. Deci, Sfântul Ilie a luat porunca Domnului, ca să meargă la împărat fără temere cu rândul al treilea şi să-i zică aceleaşi cuvinte, care le zisese mai înainte.

Sculându-se omul lui Dumnezeu, a mers cu cel mai mare peste cei 50 şi cu oamenii lui şi, ajungând la împărat, a zis către dânsul: *Aşa grăieşte Domnul; deoarece ai trimis la Baal să întrebe despre viaţa ta, ca şi cum n-ar fi fost Dumnezeu în Israil, pe care ai fi putut să-L întrebi, pentru aceea nu te vei scula de pe patul pe care zaci, ci vei muri*. Astfel a murit Ohozie, după cuvântul Domnului cel grăit prin gura proorocului. După Ohozie, împărăţia lui Israil a

luat-o Ioram, fratele lui, deoarece Ohozie n-a avut fiu. În vremea lui Ioram, s-a sfârşit casa lui Ahab, pierzându-se de mânia dumnezeiască, în zilele Sfântului Prooroc Elisei, precum se scrie în viaţa lui.

Când s-a apropiat vremea în care voia Domnul să ia pe Ilie la sine viu cu trupul, Ilie şi Elisei mergeau de la Galgal, o cetate care se numea astfel, la cetatea Betel. El, văzând cu dumnezeiască descoperire răpirea lui, care i se apropiase, voia să ia pe Elisei în Galgal, tăinuind înaintea lui, cu smerită cugetare, preamărirea ce era să i se facă de Dumnezeu, şi a zis către Elisei: *Tu să şezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul până la Betel.* Sfântul Elisei, ştiind asemenea din dumnezeiasca descoperire ceea ce era să fie, i-a răspuns: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău, că nu te voi lăsa.* Deci, ei au mers amândoi până la Betel. Fiii proorocilor care locuiau în Betel, apropiindu-se deosebi de Elisei, i-au zis: „Tu ştii că Domnul va lua pe stăpânul tău de la tine?" Elisei a răspuns: *Ştiu, dar tăceţi.* După aceasta Sfântul Ilie a zis către Elisei: *Tu şezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul la Iordan.* Elisei a răspuns: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău că nu te voi lăsa;* deci, amândoi au mers la Ierihon.

Apropiindu-se de Elisei, fiii proorocilor din Ierihon i-au zis: *Ştii că Domnul va lua astăzi de la tine pe stăpânul tău pe deasupra capului?* Elisei a răspuns: *Ştiu, dar tăceţi.* Sfântul Ilie a zis către Elisei: *Şezi aici, că Domnul m-a trimis la Iordan.* Elisei a zis: *Viu este Domnul şi viu este sufletul tău, că nu mă voi depărta de tine.* Şi au mers amândoi, iar 50 de bărbaţi din fiii proorocilor s-au dus în urma lor, de departe. Când amândoi sfinţii prooroci au ajuns la Iordan, Ilie a luat cojocul său şi, învârtindu-l, a lovit apa cu dânsul şi s-a despărţit în două; apoi au trecut amândoi ca pe uscat. După ce au trecut ei Iordanul, Ilie a zis către Elisei: *Cere de la mine ce vrei, mai înainte de a fi luat de la tine.* Elisei a zis: *Cer ca darul din tine să fie îndoit în mine.* Ilie i-a zis: *Greu lucru ai cerut; însă, dacă mă vei vedea când voi fi luat de la tine, ţi se va împlini cererea; iar de nu mă vei vedea, nu ţi se va împlini cererea.*

Pe când mergeau ei şi grăiau, deodată s-a arătat între amândoi un car cu cai de foc şi Ilie s-a luat spre cer. Elisei privea şi striga: „Părinte, părinte, carul şi caii lui Israil", ca şi cum ar zice: „O, părinte, tu ai fost toată puterea lui Israil, care mai mult cu rugăciunea şi cu râvna ta ai ajutat împărăţia lui Israil, decât multă mulţime de viteji şi de ostaşi înarmaţi", şi nu l-a mai văzut. Elisei s-a apucat de hainele sale şi le-a rupt tânguindu-se. Atunci a căzut de sus cojocul lui Ilie, lăsat peste dânsul şi, luându-l, a stat pe

ţărmurile Iordanului; deci, despărţind cu el apa ca şi Ilie, a trecut pe uscat; şi astfel s-a făcut moştenitor darului care lucra în învăţătorul lui.

Sfântul Ilie, proorocul lui Dumnezeu, fiind luat cu trupul în carul cel de foc, până acum este viu în trup, păzindu-se de Dumnezeu în locaşurile cereşti. El a fost văzut în Tabor de cei trei Sfinţi Apostoli în vremea Schimbării la Faţă a Domnului şi iar se va vedea de oamenii cei muritori trupeşte, înaintea venirii a doua pe pământ a Domnului şi cel ce mai înainte a scăpat de sabia Izabelei, va pătimi în acel timp de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh şi cu Ioan. De atunci încolo se va învrednici de mare cinste nu numai ca prooroc, dar ca şi mucenic în ceata sfinţilor, de la dreptul dătător de plată Dumnezeu, Cel Unul în trei feţe, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, Căruia se cuvine cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI UNA

VIAŢA SFÂNTULUI PROOROC IEZECHIEL*

Sfântul Prooroc Iezechiel era dintr-o cetate evreiască, ce se numea Sarira. El era fiul lui Buzi, din seminţia lui Levi, preot al Dumnezeului celui Preaînalt.

Sfântul Prooroc Iezechiel a fost robit şi dus în Babilon de Nabucodonosor, împăratul acestei cetăţi, împreună cu Ioachim, împăratul iudeilor, numit Iehonia al II-lea, în a doua robie a Ierusalimului; pentru că Ierusalimul a fost robit de trei ori de către Nabucodonosor. Întâi în zilele lui Ioachim, împăratul Iudeei, care în Sfânta Scriptură se numeşte şi Iliachim şi Iehonia, fiul lui Iosie, fratele lui Ioahaz şi al lui Sedechie; iar tatăl lui Iehonia este altul, pe care, după ce l-a legat cu lanţuri, Nabucodonosor l-a dus în Babilon. Tot atunci au fost duşi în robie şi Sfântul Prooroc Daniil împreună cu cei trei tineri: Anania, Azaria şi Misail. Însă după puţin timp, Nabucodonosor l-a liberat pe Ioachim iarăşi în Ierusalim la împărăţie, făcându-l pe el birnic.

Ioachim stând trei ani sub stăpânirea lui, iar după cei trei ani, nevrând să-i mai dea dajdie, a venit iarăşi împotriva Ierusalimului puterea lui Nabucodonosor, care a luat cetatea, iar împăratul Ioachim a fost ucis şi aruncat afară din cetate, spre mâncarea câinilor.

În locul lui, din porunca lui Nabucodonosor, a fost pus împărat fiul lui Ioachim, care, aşijderea se numea Ioachim, după numele tatălui său, şi l-a făcut pe dânsul un alt Iehonia, care era asemenea birnic împărăţiei Babilonului, precum fusese şi tatăl lui. Dar, deoarece acest Iehonia era rău înaintea lui Dumnezeu, de aceea, cu voia lui Dumnezeu, Nabucodonosor, după câtva timp, a venit iarăşi în Ierusalim şi a luat în robie pe Iehonia cu toată casa

* Culeasă pe scurt din cartea proorociei lui, de la Sfântul Epifanie al Ciprului, de la Ieronim şi de la alţi scriitori vrednici de crezut.

lui. Asemenea a luat o mulţime de oameni însemnaţi şi de bărbaţi viteji. Toţi câţi erau îndemânatici la război şi toţi cei iscusiţi au fost luaţi; de asemenea au fost luate şi vasele bisericeşti cele de aur. Aceasta a fost a doua robie a Ierusalimului.

În această robie, Sfântul Prooroc Iezechiel, Mardoheu şi Iosedec - tatăl lui Isus, acela care împreună cu Zorobabel, a înnoit biserica cea stricată a Ierusalimului - au fost duşi în robie. Deci, a treia şi cea mai de pe urmă risipire şi pustiire a Ierusalimului de către Nabucodonosor a fost în zilele împăratului Sedechie; pentru că Nabucodonosor l-a pus pe el împărat în locul lui Iehonie, punând asupra lui şi dajdie. Când Sedechie a aruncat de pe el jugul lui Nabucodonosor, atunci acesta, venind cu toată puterea haldeiască, a risipit cu desăvârşire Ierusalimul, trecându-l prin foc şi sabie; iar poporul care a rămas viu l-a dus în robie. Din această vreme a încetat împărăţia Iudeii şi a lui Israil. Despre această a treia risipire a Ierusalimului de către Nabucodonosor, s-a scris mai pe larg în viaţa Sfântului Prooroc Ieremia.

Iezechiel, preotul lui Dumnezeu, petrecând în robia Babilonului, îşi avea locuinţa sa lângă râul ce se numea Hovar. Atunci, în anul al treizecilea al vieţii lui şi în al cincilea an al robiei lui Iehonia, în luna a patra – adică în iunie, care este a patra de la martie –, şi într-a cincea zi a acelei luni, i s-a arătat o vedenie de mare mirare, în acest fel: A văzut cerurile deschizându-se, iar spre miazănoapte era un vânt foarte tare. De acolo venea un nor mare şi luminos, iar prin mijlocul norului umbla un foc, ce strălucea împrejur şi arunca raze. Din mijlocul acelui nor se vedeau nişte jivine, la vedere ca arama curată arsă de foc; fiecare jivină avea câte patru feţe: faţă de om, de leu, de viţel şi de vultur şi aveau încă şi câte patru aripi, iar sub aripi mâini omeneşti; deci, două aripi le aveau întinse spre zburare, iar cu celelalte două îşi acopereau goliciunea trupurilor lor; şi lumina cea de foc se întorcea între jivine, ieşind şi fulgere din foc.

Apoi se mai vedeau şi patru roţi mari; lângă fiecare roată era o junică, iar roţile acelea erau la vedere ca tarsisul sau ca piatra de hrisolit, care înflorea ca marea Lazoreului, cea cu strălucire de aur, care se face din razele soarelui; apoi încă se vedea ca şi cum în roţile acelea mai erau şi alte roţi. Toate acele roţi aveau putere de viaţă, ca şi cum ar fi fost însufleţite. La roţile acelea se vedeau înjugate patru junice şi când ele mergeau, se învârteau şi roţile cu dânsele; iar când stăteau, se opreau şi roţile. Când mergeau ele, din aripile lor se făcea un zgomot ca de ape multe şi ca o ceată de popor mult; iar când stăteau ele, tăceau şi

aripile lor, însă stăteau şi tăceau în acel ceas, când de la înălţimea lui Dumnezeu se auzea glas, pentru că deasupra acelor patru junici şi roţi se vedea o tărie în chipul cristalului şi pe acea tărie era un scaun în chipul safirului şi pe scaun o asemănare omenească prealuminoasă şi strălucitoare, şi împrejur se asemăna cu curcubeul ce se vede pe nori în timp de ploaie.

O astfel de vedenie a slavei Domnului s-a arătat Sfântului Iezechiel, în care se vedea luminoasa asemănare omenească, după tâlcuirea celor de Dumnezeu înţelepţi şi insuflaţi; căci cea de pe scaun în chipul safirului închipuia întruparea Fiului lui Dumnezeu din pântecele Preacuratei Fecioare, care a fost scaun însufleţit al lui Dumnezeu. El S-a făcut om dintr-însa, fiind mai înainte închipuită pe acel scaun în chipul safirului; pentru că safirul, piatra ce de mare preţ, fiind asemenea cu cerul, prin floarea sa cea luminoasă, are într-însul părticele în felul aurului, după cum cerul are stelele. Safirul este asemenea cu Preasfânta Fecioară Maria, în care, ca într-o fire cerească, nu este nici o prihană şi pântecele ei s-a arătat mai desfătat decât cerurile, încăpând într-însul pe Cel neîncăput şi s-a împodobit cu acele daruri dumnezeieşti ca şi cu nişte stele.

Cele patru jivine cu câte patru feţe, închipuiau pe cei patru Sfinţi Evanghelişti, care, scriind viaţa cea pământească a Domnului nostru Iisus Hristos, au scris omenirea lui cu faţă omenească, care se închipuia în jivinile acelea. Dumnezeirea lui Hristos se arăta prin chipul leului; pătimirea lui Hristos prin chipul viţelului, iar Învierea şi Înălţarea lui Hristos se vedeau în chipul vulturului. Cele patru roţi cu mulţi ochi şi în care se vedeau şi alte roţi, închipuiau cele patru părţi ale lumii, care are într-însa diferite popoare, la care, ajungând propovăduirea Apostolilor, a deschis ochii minţii la multe popoare, spre cunoştinţa şi vederea lui Dumnezeu. Focul ce se vedea umblând în mijlocul descoperirii, strălucind mult împrejur, însemna mărirea cea neapropiată a slavei lui Dumnezeu. Deci şi alte taine duhovniceşti se închipuiau într-acea minunată şi înfricoşată vedenie, pe care văzând-o Sfântul Iezechiel, de spaimă a căzut cu faţa la pământ. El a auzit un glas de sus, de asemănare omenească, care şedea pe scaun, zicând către dânsul: „Fiul omului, şezi pe picioarele tale, ca să vorbesc cu tine!" Atunci a venit la dânsul o putere nevăzută care l-a ridicat de la pământ şi l-a pus pe picioare.

Proorocul stând cu cutremur înaintea slavei Domnului, care i s-a arătat, Domnul a zis către dânsul: „Fiul omului, te trimit pe tine în casa lui Israil, la poporul cel care M-a amărât şi încă Mă

amărăşte pe Mine. Ei singuri şi părinţii lor s-au lepădat de Mine până în ziua de astăzi şi sunt mândri şi împietriţi la inimă; de aceea te trimit pe tine la dânşii ca să le spui cuvintele Mele şi să nu te temi de ei, chiar de se vor răi asupra ta şi te vor înconjura ca nişte scorpii".

Acestea grăindu-le Domnul, Iezechiel a văzut o mână întinsă către dânsul şi într-însa o hârtie strânsă; apoi mâna aceea a desfăcut înaintea lui hârtia şi într-însa era scris: *Tânguire, jale şi amar!* Domnul a zis către dânsul: *Fiul omului, mănâncă hârtia aceasta şi mergi de spune fiilor lui Israil, cele ce-ţi poruncesc Eu ţie.* După aceea, Iezechiel, deschizând gura, a mâncat hârtia aceea şi din ceasul acela s-a umplut de proorocescul dar şi duh. După ce a dispărut din ochii lui acea vedenie, a auzit un glas ca de la popor mult, grăind: *Bine este cuvântată slava Domnului de la locul Lui!* Zgomotul aripilor de la jivinile care zburau şi al roţilor care mergeau, se asemăna cu un zgomot de cutremur mare; astfel acea înfricoşată căruţă a slavei lui Dumnezeu s-a dus în înălţime dinaintea lui şi aşa s-a sfârşit vedenia aceea.

După aceasta, proorocul, tăcând şapte zile, se gândea întru el la cele văzute şi auzite. Deci, a auzit iarăşi cuvântul Domnului, zicându-i: *Fiul omului! Iată, te-am pus străjer casei lui Israil; vei asculta cuvântul ce-Mi va ieşi din gură şi-l vei vesti ca din partea Mea. De voi zice celui rău: Vei muri! Şi tu nu-l vei înştiinţa, nici nu-i vei grăi, pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască, cel rău va pieri în nelegiurea sa şi Eu voi cere sângele lui din mâna ta. Iar dacă tu vei înştiinţa pe cel rău şi el nu se va întoarce de la răutatea lui şi de la calea sa cea rea, acela va pieri de păcatul său, iar tu îţi vei mântui sufletul tău!*

După aceasta Iezechil a fost scos de Duhul la un câmp şi iarăşi a văzut slava Domnului ca şi întâi. Atunci i s-a poruncit să se închidă în casa sa şi să petreacă în tăcere până la o vreme, când Domnul îi va porunci ca să-şi deschidă gura şi să propovăduiască cuvintele lui Dumnezeu. Apoi i s-a descoperit lui în tăcere, ceea ce avea să se întâmple după puţini ani; adică prădarea şi dărâmarea Ierusalimului de către haldei, pe care nu numai cu cuvântul să le-o spună poporului, dar şi cu fapta să le-o închipuiască.

Lui i s-a mai poruncit de Domnul să-şi radă capul şi barba şi în trei părţi, desprinzând perii, cu măsură să-i împartă; o parte să o ardă cu foc în mijlocul cetăţii, altă parte să-i taie cu sabia, iar cea de-a treia s-o risipească în văzduh, arătând prin aceea, că Dumnezeu voieşte ca pe popoarele lui Israil din Ierusalim şi din toată Palestina, care nu voiau să se întoarcă la adevărata pocăinţă şi nu

se leapădă de la urâciunile idoleşti, are să le pedepsească în trei părţi cu judecata Sa cea dreaptă; de aceea le-a despărţit, ca fiecare să-şi ia partea sa de pedeapsă.

Deci, o parte de popor la înconjurarea Ierusalimului va muri de foame şi de ciumă; cealaltă parte va cădea sub sabia haldeilor şi a treia, prin toată lumea se va risipi. Deci, toate acestea s-au împlinit, fiindcă poporul evreiesc a mâniat foarte mult pe Dumnezeu. Pentru că în acea vreme, deşi ei slujeau Dumnezeului Celui ceresc, Care a scos pe strămoşii lor din Egipt cu mână tare şi cu braţ înalt, însă, deprinzându-se a se închina zeilor din zilele împăratului Solomon, nu se despărţeau de dânşii, fiind înşelaţi prin praznicele lor cele urâte. Deci, ei nu erau opriţi de nimeni a face toate acele ospăţuri necurate şi toate cele de ruşine fărădelegi, căci, împăraţii, domnii şi judecătorii erau povăţuitori spre păgânătate.

Evreii se închinau Dumnezeului ceresc, însă se ţineau şi de păgânătatea închinării de idoli şi pe idoli îi puneau în dumnezeieştile biserici; şi, unde mai înainte numai Unuia singur Dumnezeu i se aducea jertfă, după aceea aduceau şi diavolilor jertfe necurate, lucru care era foarte neplăcut Domnului. El socotea poporul evreu ca pe o femeie desfrânată, care nu-şi păzea credinţa bărbatului său cel adevărat, ci şi cu alţii păcătuia. Pentru aceasta, Domnul a zis mai pe urmă şi în Evanghelie despre poporul iudaic: *Neam viclean şi desfrânat!* Dumnezeu, şi mai înainte, în proorocia lui Ieremia, a asemănat neamul acela cu o femeie preadesfrânată şi pe acela îl îndemna spre pocăinţă multă vreme prin sfinţii prooroci.

Dar, fiindcă nu se pocăiau, i-au dat haldeilor pentru a-i risipi desăvârşit; iar pământul lor l-a lăsat în pustiire ca la 70 de ani. Dar atunci, deşi Zorobabel, după cei 70 de ani, a înnoit Ierusalimul şi biserica, însă nu mai avea podoabele cele mai dinainte, bogăţiile şi slavele. Evreii cei eliberaţi din robia Babilonului, deşi se mutaseră iar în pământul lor, însă nu se conduceau de împăraţii lor, ci erau sub jug străin şi greu, slujind împăraţilor de altă limbă; întâi babilonienilor, apoi egiptenilor şi după aceea romanilor, de la care au pierit desăvârşit. Despre această risipire a Ierusalimului, singur Domnul a proorocit, zicând: *Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.* Iar despre pustiirea cea mai înainte de haldei, Sfântul Prooroc Iezechiel era înaintevestitor, ca şi ceilalţi prooroci.

Pe vremea Sfântului Prooroc Iezechiel, care petrecea în robia Babilonului în pământul haldeilor, vieţuia în Ierusalim şi Sfântul Ieremia. Amândoi aceşti prooroci, deşi erau depărtaţi cu mult unul de altul, însă prooroceau la fel despre pustiirea Ierusalimului şi despre alte lucruri, care se arată în cărţile lor; pentru că Duhul lui

Dumnezeu lucra deopotrivă în amândoi proorocii. Astfel, se trimiteau în Babilon de către unii din Ierusalim cuvintele cele prooroceşti la fraţii cei robiţi, iar de la Babilon se trimiteau la Ierusalim cuvintele lui Iezechiel.

Iezechiel mărturisea poporului său din Babilon că este adevărată proorocia lui Ieremia din Ierusalim, iar Ieremia dădea mărturisiri despre adevărata proorocie a lui Iezechiel. Însă acele proorocii nu se credeau de către iudeii cei răzvrătiţi şi puţini în credinţă, pentru că, abătându-se spre înşelăciunea închinării de idoli, puneau toată credinţa lor în proorocii cei mincinoşi; iar pe sfinţii prooroci, care cu Duhul lui Dumnezeu prooroceau adevărul, îi socotea mincinoşi. Pentru aceea ierusalimitenii chinuiau pe Ieremia, iar pe Iezechiel, care era în robia Babilonului, îl munceau în legături, precum îi zisese Domnul înainte, grăindu-i: *S-au dat legături asupra ta şi te vor lega cu ele.*

Sfântul Iezechiel era atât de mare înaintevăzător, încât pe cele ce se făceau departe, le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe când era în Babilon, vedea cele ce se făceau în Ierusalim şi le spunea popoarelor care erau în robie cu dânsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de înger şi dus în Ierusalim şi a fost pus în biserica lui Solomon. Acolo a văzut pe idolii care stăteau înăuntru şi afară, ca o urâciune a pustiirii la loc sfânt, şi slujirile cele spurcate care li se făceau; pe oamenii cei mai mari ai lui Israil, aducând tămâie idolilor; preoţii întorcându-şi faţa de la scaunul lui Dumnezeu şi închinându-se soarelui, şi femeile care şedeau plângând lângă Tamuza, ce se zice de elini Adonida sau necurata Afroditâ, ucisă de un vier sălbatic şi cinstită între zei de cei păgâni şi de evreii cei răzvrătiţi. Iar slava lui Dumnezeu o vedea după asemănarea celei văzute mai înainte la râul Hovar, care, fiind mâniată, se sfătuia să iasă din biserică, lăsând-o pustie. El a auzit pe Domnul grăind către dânsul: *Fiul omului, au doară mică este fărădelegea aceasta pe care o fac popoarele acestea, precum vezi? Ei au umplut pământul de necurăţii şi s-au sfătuit să Mă întărâte şi să Mă lepede. Deci, le voi face şi izbândire întru mânia Mea şi nu-i va cruţa ochiul Meu, nici îi va milui; şi când vor striga cu glas mare spre urechile Mele nu-i voi auzi.*

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigând cu groază şi cu frică către prooroc, zicând astfel: *S-a apropiat izbândirea şi pieirea cetăţii; deci, să aibă fiecare în mâini arme de ucidere!* Domnul zicând aceasta, au ieşit şase bărbaţi înfricoşaţi, înarmaţi cu săbiile trase, iar în mijlocul lor era un bărbat îmbrăcat în veşminte de in, având călimări şi trestie de scris, şi a zis Domnul către dânsul: *Treci*

prin mijlocul cetăţii Ierusalimului şi fă semn în fruntea bărbaţilor şi robilor Mei, care pătimesc durere în inimile lor, care suspină şi plâng pentru fărădelegi în cetatea aceasta, şi pe cei aleşi ai mei îi vor feri de pedeapsă.

Deci, s-a dus bărbatul acela îmbrăcat cu haine de in şi a făcut semn pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească, care se chema „Tau" şi care se asemăna cu cinstita Cruce. În urma bărbatului aceluia care străbătea cetatea cu cuviinţă preoţească şi însemna pe robii lui Dumnezeu, au fost trimişi cei şase bărbaţi înfricoşaţi. Aceia închipuiau pe cei şase voievozi ai puterilor haldeieşti şi care erau să vină cu Nabucodonosor, spre pierderea Ierusalimului. Domnul cel mâniat a grăit către cei şase bărbaţi: *Mergeţi după el prin cetate şi loviţi! Să nu aveţi nici o milă şi ochiul vostru să fie necruţător! Nu cruţaţi, nici nu miluiţi, nici pe bătrâni, nici pe tineri, nici pe femei, nici pe fecioare şi nici pe prunci; ci ucideţi pe toţi, începând de la preoţii cei sfinţi şi de la bărbaţii cei mai mari; iar peste cei care este semnul Meu, de aceia să nu vă atingeţi.*

Sfântul prooroc a văzut ucişi din amândouă părţile, în răpirea aceea, toată rânduiala şi vârsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvârşească în faptă. Atunci a căzut cu faţa la pământ, înaintea Domnului, strigând: *Amar, amar mie, Doamne, că voieşti să pierzi rămăşiţele lui Israil, vărsând mânia Ta peste Ierusalim!* După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu haină de in, care, întorcându-se la Domnul, a zis: *Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit.* Domnul i-a poruncit iar ca să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roţilor heruvimilor şi să-i verse peste tot Ierusalimul, ca acela nu numai de sabie, dar şi de foc să se ardă de haldei. După răpirea şi vedenia aceea, proorocul s-a aflat iar între haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată.

Sfântul Iezechiel a proorocit şi asupra popoarelor dimprejur, care au râs de pedeapsa ce a venit asupra Ierusalimului de la Dumnezeu, adică asupra amonitenilor, a moabitenilor, a edomitenilor, a filistenilor, a idumeilor, a celor din Tir şi Egipt, care era să vie asupra lor prin haldei, pentru că s-au bucurat de risipirea şi pustiirea Ierusalimului. Împlinindu-se toate acestea, a proorocit mai pe urmă despre potolirea mâniei dumnezeieşti, cea asupra evreilor, şi de întoarcerea lor de la Babilon la moştenirea lor, de îngrădirea şi înnoirea cetăţii şi a bisericii; pentru că el a fost al doilea rând răpit de mâna Domnului în pământul Iudeei.

Acum Ierusalimul fiind dărâmat şi pustiit, el a văzut într-o descoperire, ce i s-a făcut acolo, locul Ierusalimului măsurându-se

prin porunca lui Dumnezeu şi zidindu-se cetatea şi biserica Domnului şi slava lui Dumnezeu umplând biserica sa, precum se scrie mai pe larg despre aceasta în prooroceasca lui carte. Sub toată acea vedenie se închipuia cu taină eliberarea noastră din robia vrăjmaşului şi rânduiala Bisericii lui Hristos, care era să fie prin arătarea în trup a Dumnezeului Celui născut din Preacurata Fecioară, pe care proorocul acesta a numit-o uşă încuiată şi de nimeni deschisă, decât numai de Dumnezeu.

Lui i s-a descoperit de la Dumnezeu şi despre învierea morţilor. El se vedea că era răpit de mâna lui Dumnezeu şi pus în mijlocul unui câmp, care era plin de multe oase de oameni. Acele oase toate, prin cuvântul lui Dumnezeu, au primit carne şi, venind asupra lor duhul, au înviat, s-au sculat pe picioarele lor şi s-a făcut o adunare foarte mare şi a zis Domnul: *Voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate dintr-însele!*

Încă şi despre multe alte taine dumnezeieşti, care erau să vină în anii cei mai de pe urmă în arătata săvârşire, s-au făcut descoperiri proorocului lui Dumnezeu. El le-a vestit pe toate mai înainte şi le-a scris în cartea sa; iar cel ce voieşte să le ştie, să citească acolo. Iar noi, scurtând cuvântul, aceasta o vom pomeni despre dânsul, numai de la acei povestitori vrednici de credinţă, căci şi dânsul a fost făcător de minuni ca şi Moise şi a fost despărţitor de ape. Căci, odată, adunându-se la dânsul lângă râul Hovar mult popor evreiesc, au năvălit asupra lor tâlharii haldeilor, iar el a făcut cu rugăciunea sa de s-a despărţit apa râului şi a dat calea uscată popoarelor celor prigonite, ca să scape în partea cealaltă. Popoarele evreieşti au trecut pe uscat, iar haldeii, care au îndrăznit a alerga după dânşii pe aceeaşi cale, au fost acoperiţi de apă şi au pierit. Judecând în Babilon seminţia lui Dan şi a lui Gad şi văzându-i că nu cinsteau pe Domnul, ci prigoneau pe cei ce păzeau legea Lui, a trimis asupra locaşurilor lor balauri şi jivine, care mâncau pe copii şi dobitoacele lor. Apoi, fiindu-i milă de rana cea aducătoare de moarte a acelora, a izgonit de la dânşii balaurii şi jivinele cu rugăciunea.

Într-o vreme de foamete a înmulţit popoarelor hrană îndestulată, cu rugăciunile sale către Dumnezeu, şi pe cei slăbiţi de foame până la moarte, i-a întors la viaţă de la porţile morţii. După aceea, el s-a sfârşit cu sfârşit mucenicesc; căci, văzând pe poporul său, care era cu dânsul în robie, că se împărtăşea la slujirea idolilor cu haldeii şi se obişnuise la toate lucrurile cele necurate ale acelora, îi mustra şi-i îndemna să înceteze cu acele fărădelegi, îngrozindu-i cu mânia lui Dumnezeu. De aceea, mai-marele

evreilor, care se dăduse la păgânătatea haldeiască, umplându-se de mânie, l-a ucis pe el, rupându-l cu caii.

Iar trupul lui cel rupt, adunându-l popoarele, l-au îngropat în satul Maur, în mormântul lui Sim şi al lui Apfaxis, strămoşii lui Avraam. Acolo se adunau la mormântul lui mulţime de popoare evreieşti, unde săvârşeau rugăciunile lor către Domnul Savaot, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL SIMEON CEL NEBUN PENTRU HRISTOS ŞI SFÂNTUL IOAN PUSTNICUL*

Pe vremea dreptcredinciosului împărat Iustinian, popoarele iubitoare de Hristos venind în Sfânta Cetate a Ierusalimului, la praznicul înălţării cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului, doi tineri, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au plecat din Siria la Ierusalim, să se închine cinstitului lemn al Sfintei Cruci. Numele unuia era Ioan, iar al celuilalt Simeon, fiind amândoi de neam bun şi bogaţi. Ioan era în vârstă de 24 de ani şi, având femeie tânără, petrecea lângă tatăl său cel îmbătrânit, deoarece maica lui murise. Simeon era neînsurat, avea o maică văduvă şi bătrână, în vârstă de 80 de ani. Amândoi aceşti tineri se întovărăşiseră între dânşii cu dragostea lui Hristos, ca unii ce erau din aceeaşi ţară şi au petrecut în Ierusalim multe zile, cercetând împreună sfintele locuri şi închinându-se. Pe când se întorceau ei într-ale lor, s-au pogorât în valea Ierihonului şi, mergând pe sub munte, au trecut pe lângă cetate.

Văzând ei mânăstirile dimprejurul sfântului Iordan, Ioan a zis către Simeon: „Ştii oare cine vieţuieşte în acele locaşuri?" Simeon a zis: „Cine vieţuieşte într-însele?" Ioan a răspuns: „Acolo vieţuiesc îngerii lui Dumnezeu". Simeon, minunându-se şi suspinând, a zis: „Putem oare să-i vedem?" Ioan a zis: „De vom vrea să primim o viaţă ca a lor, apoi cu adevărat ne vom îndulci de vederea feţei şi de vorbele lor". Deci, ei şedeau în cale amândoi călări. Apoi, descălecând de pe cai, i-au dat slugilor lor, zicând: „Mergeţi încet înaintea noastră". Slugile mergeau înainte cu caii, iar ei, urmând de departe, vorbeau cum ar putea să-şi mântuiască sufletele lor. Mergând încetişor, au ajuns la o răspântie, de unde era o cale care ducea către locul unde li se cădea să meargă, iar altă cale mergea spre Iordan, de unde se vedeau acele mânăstiri. Ioan a zis către

*Scrisă în scurt de Leontie, episcopul Neapolei din Cipru şi de Simeon Metafrast.

Simeon, arătând cu degetul calea ce duce spre Iordan: „Aceasta este calea care duce la viaţă!" Iar spre calea ce era spre Siria, a zis: „Aceasta este calea ce duce la moarte! Deci, să stăm, frate, la această răspântie şi să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne povăţuiască pe care cale să mergem".

Plecându-şi ei genunchii, au început a se ruga Domnului cu căldură, zicând: „Doamne, Dumnezeule, Cel ce voieşti să se mântuiască toată lumea, arată voia Ta robilor Tăi şi ne îndreptează calea pe care vom merge". Rugându-se din destul, au aruncat sorţi şi a căzut soarta ca să meargă pe calea ce ducea la Iordan. Atunci ei s-au umplut de mare bucurie duhovnicească şi cu smerenie au mulţumit lui Dumnezeu. Deci şi-au uitat părinţii, unul pe tată şi femeie, iar altul pe maica sa şi, defăimându-şi averile, au socotit întru nimic toate cele frumoase şi dulci ale acestei lumi.

Cuprinzându-se în braţe unul cu altul şi sărutându-se cu sărutare sfântă, au pornit pe calea ce duce spre Iordan şi pe care cu adevărat au ajuns la viaţa veşnică. Ei alergau cu bucurie la Mormântul lui Hristos cel primitor de viaţă, ca Petru şi Ioan, întărindu-se şi îndemnându-se unul pe altul. Pentru că Ioan se temea ca Simeon, de dorinţa mamei lui cea bătrână, să nu se întoarcă de la scopul cel bun. Iar Simeon, de asemenea, se temea de Ioan ca nu cumva, dragostea femeii cu care se însoţise de curând, să-l distragă de la acelea ce le erau puse înainte, ca magnetul pe fier.

Drept aceea îşi întindeau unul către altul cuvinte duhovniceşti, învăţătoare şi mântuitoare. Ioan zicea către Simeon: „Iubite frate, nu te lenevi, nici nu slăbi, căci nădăjduiesc spre Domnul că Acela în ziua de azi iarăşi ne-a născut pe noi. Şi ce folos poate să ne fie nouă din deşertăciunile lumeşti? Şi ce ajutor vom afla din bogăţii în ziua judecăţii? Oare nu ne vom vătăma mai mult? Asemenea şi tinereţile şi frumuseţile noastre cele trupeşti, oare pururea le vom petrece? Nu se vor schimba oare în bătrâneţe? Oare nu ne va ajunge moartea? Noi nu suntem înştiinţaţi că vom ajunge la bătrâneţe, pentru că şi cei tineri mor, neaşteptând moartea". Simeon a grăit iarăşi către Ioan: „Eu, frate, n-am nici tată, nici fraţi, nici surori, decât numai pe o singură mamă, care m-a născut şi care acum a îmbătrânit. Pe mine nu mă doare inima atât de dânsa, dar mă întrebam în inima mea pentru tine, ca să nu te abaţi din această cale bună, din pricina dorinţei femeii tale cea frumoasă şi iubită, cu care te-ai unit de curând prin nuntă". Astfel vorbeau ei între dânşii pe când călătoreau.

Ei s-au rugat lui Dumnezeu şi pentru aceasta, ca să le înştiinţeze voia Sa, în care anume mânăstire să se tundă în călugărie.

Şi şi-au pus un semn ca acesta: în care mânăstire vor afla porţile deschise, în aceea le porunceşte Dumnezeu să intre. Deci s-a întâmplat de au mers la mânăstirea Cuviosului Gherasim, în care era egumen un bărbat insuflat de Dumnezeu, cu numele Nicon. Aceluia i s-a vestit mai întâi de la Dumnezeu de venirea acestor doi tineri aprinşi de dumnezeiasca dragoste. Pentru că Nicon a văzut pe Domnul într-acea zi, în vedenia visului, zicând către el: „Scoală şi deschide uşile ogrăzii, ca să intre aici oile Mele".

Egumenul, deşteptându-se, a mers şi a deschis porţile mânăstirii şi şedea acolo, aşteptând venirea oilor lui Hristos. Apropiindu-se Ioan şi Simeon de mânăstirea lui şi văzând porţile deschise şi pe stareţ şezând în poartă, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, Ioan a zis către Simeon: „Bun este acest semn, frate, că mânăstirea este deschisă şi portarul şade ca şi cum ea aşteaptă venirea noastră. Venind ei la poartă, egumenul s-a sculat şi le-a zis: „Bine aţi venit, mieluşeii lui Hristos". Şi, primindu-i cu dragoste, i-a dus în mânăstire şi i-a ospătat cu trupească şi duhovnicească hrană şi i-a odihnit în noaptea aceea ca pe nişte străini.

A doua zi le-a zis: „Frumoasă şi plăcută este lui Dumnezeu dragostea voastră, pe care într-un suflet o aveţi către Dânsul. Însă trebuie ca şi voi să o păziţi cu dinadinsul, ca nu cumva să o stingă în voi vrăjmaşul mântuirii voastre. Bună este alergarea voastră, însă sunteţi datori să nu slăbiţi în alergare, până ce veţi ajunge cununile. Bun este scopul vostru, însă nu fiţi fără de grijă, ca să nu se răcească căldura cea duhovnicească, care este acum în inimile voastre. Bine este a cinsti mai mult pe cele veşnice, decât pe cele vremelnice. Bine este a sluji şi părinţilor celor după trup, dar fără de asemănare este mai bine a plăcea Părintelui celui ceresc. Buni sunt fraţii cei după trup, dar cei duhovniceşti sunt mai folositori. Buni sunt prietenii pe care îi aveţi în lume, dar mai bine este a câştiga prieteni pe sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu. Buni sunt apărătorii şi mijlocitorii pe care îi aveţi către boieri, dar nu sunt aşa cum sunt îngerii cei ce mijlocesc pentru noi către Dumnezeu. Bine este a face milostenie săracilor pentru Dumnezeu, dar nici o jertfă nu este atât de bine primită lui Dumnezeu, precum este jertfirea sufletului şi a voii pentru Domnul. Dulce este saţiul vieţii acesteia, dar nu este întocmai cu saţiul Raiului. Frumoasă este bogăţia şi iubită de toţi oamenii, dar nu este asemenea cu acele vistierii, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit. Bine este a ostăşi cineva împăratului celui pământesc, dar de puţină vreme şi cu multă primejdie se face acea ostăşire; iar a se face cineva ostaş Împăratului ceresc, este a dănţui peste toată puterea cea potrivnică".

Acestea şi cele asemenea cu acestea grăind către ei cuviosul egumen şi văzând lacrimile ce ieşeau din ochii lor, a zis către Simeon: „Nu dori, nici nu plânge pentru cărunteţile stăpânei maicii tale, căci pentru ostenelile tale, Dumnezeu poate mai bine să o mângâie, decât dacă ai fi tu lângă ea. Şi chiar dacă nu vei fi departe de dânsa n-ai putea şti dacă tu o vei îngropa pe ea sau ea, pe tine şi ai fi murit fără de plăcerea lui Dumnezeu, neavând ceva ca să te poată izbăvi de răutăţile cele ce vor să fie după moarte. Căci nici lacrimile cele de maică, nici dragostea cea de tată, nici bogăţia, nici slava, nici însoţirea femeii şi nici iubirea fiilor nu pot să roage pe Judecătorul cel înfricoşat, fără numai viaţa cea îmbunătăţită, nevoinţele şi ostenelile suferite pentru Dumnezeu".

Apoi, întorcându-se către Ioan, i-a zis: „O, fiule, să nu-ţi aducă vrăjmaşul nişte gânduri ca acestea şi să-ţi zică în mintea ta: „Cine afară de mine va sprijini şi va hrăni bătrâneţile tatălui meu? Cine va potoli tânguirea soţiei mele? Pentru că de i-aţi lăsat pe dânşii să slujească altui dumnezeu, iar voi v-aţi fi dus la altul, cu dreptate v-aţi fi îngrijit de dânşii; dar deoarece unul şi acelaşi este Dumnezeu, Căruia aţi încredinţat pe părinţii voştri şi pentru a Cărui dragoste i-aţi lăsat pe ei, fiţi încredinţaţi că El singur se va îngriji de dânşii. Încă şi la aceasta să vă mai gândiţi, că pe când eraţi în lume şi slujeaţi Domnului cu cinste, bunătatea Domnului se îngrijea de voi şi vă umplea casele voastre de toate bunătăţile, cu atât mai vârtos acum se va îngriji de casele voastre, fiindcă aţi venit, ca să-i slujiţi Lui cu toată inima, vrând să-I placeţi şi mai bine. Fiilor, aduceţi-vă aminte de cuvântul Domnului, când a zis către cel ce a vrut să meargă în urma Lui: *Doamne, porunceşte-mi ca mai întâi să merg să îngrop pe tatăl meu.* Iar Domnul i-a grăit: *Lasă pe cei morţi să-şi îngroape morţii lor, iar tu vino după Mine.*

Deci şi voi, cu voie neschimbată şi cu inimă neîndoită, să alergaţi în urma lui Hristos. Că de v-ar fi chemat pe voi un împărat pământesc şi vremelnic, vrând să vă facă în palatele lor postelnici sau sfetnici, oare n-aţi fi lăsat casele voastre şi n-aţi fi mers cu sârguinţă la împărat, să staţi înaintea lui cu slavă şi cinste şi să vă îndulciţi de vederea feţei lui? Desigur, aceasta aţi fi făcut-o pentru puţină vreme, în care el ar fi voit să vă cinstească pe voi înaintea boierilor săi". Iar Ioan şi Simeon i-au zis: „Adevărat, aşa este, părinte!"

Atunci cuviosul egumen a grăit către dânşii: „Suntem datori ca şi cu mai multă sârguinţă şi osârdie să alergăm la chemarea Împăratului ceresc, Cel ce ne cheamă la cinstea aceea, căreia nici o altă înaltă cinste lumească nu poate să se împotrivească sau să se

asemene. De aceea suntem datori a asculta pe Dumnezeu, Cel ce ne cheamă pe noi la Dânsul, aducându-ne aminte de dragostea Sa cea către noi, pentru care chiar pe Fiul Său Unul născut nu L-a cruţat, ci L-a dat pentru noi morţii, ca să ne facă pe noi fii ai Săi. Şi chiar de am vărsa tot sângele nostru pentru aceasta, nimic vrednic n-am răsplăti pentru bunătatea şi dragostea Lui arătată spre noi; pentru că sângele robilor nu este asemenea cu sângele împărătesc".

Cuviosul Nicon, bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, grăind aceste cuvinte către tinerii mireni, cu toate că cunoştea osârdia lor cea curată către Domnul, îi sfătuia să nu primească îndată chipul monahicesc, ci să mai aştepte câtăva vreme, până ce singuri pe dânşii se vor ispiti, adică de vor putea suferi greutatea nevoinţei monahiceşti, ştiindu-i crescuţi cu hrană dulce şi îmbrăcaţi în haine moi. Dar ei, căzând la picioarele lui, îl rugau cu lacrimi să-i tundă şi să-i îmbrace în schima monahală.

După aceasta, stareţul, vrând să-i ispitească pe ei, a luat la o parte pe Ioan şi i-a zis lui: „Acum eu am sfătuit pe prietenul tău, ca până la anul să mai petreacă în chipul mirenesc". Atunci Ioan a răspuns: „De voieşte el, petreacă cum voieşte; dar eu nu pot suferi atâta vreme până la tundere; de aceea, mă rog, părinte, ca îndată să săvârşeşti asupra mea, ceea ce doreşte sufletul meu". Simeon, văzându-i pe ei vorbind de o parte, a zis către stareţ: „Nu pierde vremea, părinte, ascultând cuvintele lui Ioan. Pentru că se cutremură inima mea pentru dânsul, ca să nu tânjească pentru soţia sa cea bogată şi atât de frumoasă, cu care s-a însoţit anul acesta şi nu cumva pentru aceasta să nu cadă din dragostea lui Dumnezeu".

Atunci Ioan a grăit cu lacrimi către stareţ, pentru că era foarte plecat spre lacrimi: „Rogu-mă ţie, părinte, ca îndată să ne călugăreşti pe noi, pentru ca să nu pierdem pe iubitul meu frate, care are o maică ce îl iubeşte foarte mult şi care nu poate trăi fără de vederea feţei lui. Deci, mă tem pentru dânsul, ca nu cumva, aducându-şi aminte de dragostea maicii sale, să se lipsească de dragostea lui Dumnezeu. De aceea, nu voi înceta de a mă îngriji, până ce nu îl voi vedea pe el călugărit". Atunci stareţul, văzând grija cea mare ce o aveau unul pentru altul şi fiind încredinţat că Dumnezeu nu ruşinează, nici trece cu vederea pe cei ce aleargă la Dânsul din tot sufletul şi cu credinţă neîndoită, i-a dus pe ei în biserică şi, tunzându-i, i-a îmbrăcat în chipul celor noi începători. Pe când se săvârşea călugăria lor, Ioan plângea foarte tare, iar Simeon în taină îl îmboldea pe el, poruncindu-i să tacă, fiindcă i se

părea că plânge după tată şi după femeia sa, dar acela plângea şi vărsa lacrimi din căldura şi dragostea inimii sale ce o avea către Dumnezeu.

După tundere şi după săvârşirea Sfintei Liturghii, egumenul iarăşi a ţinut multă vreme cuvânt de învăţătură către dânşii, deoarece el, având duh văzător, a înţeles că nu vor petrece mult în mânăstirea lui, chemându-i Dumnezeu pe dânşii la cea mai desăvârşită viaţă. Deci, ziua aceea fiind sâmbătă, egumenul voia ca a doua zi, Duminică, să pună desăvârşit pe dânşii haina cea călugărească a chipului îngeresc. Însă unii din fraţi grăiau către Ioan şi Simeon: „Fericiţi sunteţi voi, că mâine dimineaţă aveţi să vă naşteţi din nou şi să fiţi curaţi, născuţi ca din pântecele maicii voastre şi vă veţi curăţi de păcatele voastre, ca şi cum într-acea zi aţi fi primit botezul".

Dar ei, neînţelegând cele ce li se grăiau, se minunau şi se spăimântau; şi, alergând la sfântul egumen în seara sâmbetei, îl rugau pe el, zicând: „Nu ne boteza pe noi, părinte, că suntem creştini şi fii de părinţi creştini, curăţiţi deja prin baia Sfântului Botez". Dar egumenul, nepricepând nimic din cuvintele lor, a zis către dânşii: „Cine voieşte să vă boteze pe voi, fiilor?" Ei au zis: „Am auzit de la părinţi că mâine de dimineaţă avem să ne botezăm". Egumenul, înţelegând ceea ce li s-a vorbit lor de fraţi despre sfântul şi îngerescul chip, a zis către dânşii: „Bine v-au spus părinţii pentru că mâine de dimineaţă voim să vă îmbrăcăm pe voi în rânduiala cea desăvârşită a chipului cel îngeresc, care, ca un al doilea botez, vă va curăţi de toate păcatele făcute în lume".

Dar Ioan şi Simeon nu ştiau ce este rânduiala cea desăvârşită a chipului îngeresc. Deci, egumenul a poruncit să cheme un frate, pe care, cu o Duminică înainte, îl îmbrăcase în rânduiala cea desăvârşită; şi fiindcă fratelui acela nu i se împlinise şapte zile, purta încă toată îmbrăcămintea rânduielii celei sfinte, după aşezământul mânăstiresc. Venind fratele acela, l-a rugat pe el ca îndată şi în acelaşi timp, fiind seară, să-i îmbrace şi pe ei într-un chip ca acela. Pentru că ziceau ei: „Nu ştim de vom mai trăi peste această noapte şi de vom ajunge ziua de mâine; căci ne temem să nu ne ducem din viaţa aceasta, neavând o cunună ca aceasta, o slavă şi o bucurie, precum vedem la fratele acesta".

Egumenul, înţelegând că ei văd o vedenie, a trimis pe fratele cel chemat, la chilia sa. Atunci Ioan şi Simeon au zis către egumen: „Părinte, îndată să ne faci şi pe noi astfel, precum este fratele acela; căci cu adevărat pe nici unul n-am văzut în mânăstirea ta, să fie într-o cinste ca aceasta, în care este fratele acela". Egumenul i-a

întrebat: „Ce aţi văzut, fiilor, la acel frate?" Ei i-au răspuns: „Am văzut împrejurul capului lui o cunună luminoasă şi oarecare feţe cu podoabă sfântă înconjurându-l cu lumânări, care cântau cu plăcere". Egumenul s-a minunat de atâta curăţenie sufletească a lor şi a zis către dânşii: „Mâine de dimineaţă, cu darul Duhului Sfânt, şi voi veţi primi aceeaşi cunună şi slavă în rânduiala cea sfântă".

Sosind ziua Duminicii, egumenul a săvârşit acel sfânt chip asupra lor şi amândoi vedeau unul la altul strălucind cunună deasupra capului, iar noaptea îşi vedeau faţa unul altuia ca ziua. Sufletele lor s-au umplut de atâta bucurie, încât nu doreau să guste nici hrană şi nici băutură. După primirea rânduielii celei desăvârşite, trecând două zile, li s-a întâmplat de au văzut pe fratele cel de mai înainte, îmbrăcat în haină de păr şi făcând slujba mânăstirii, dar n-au văzut deasupra lui slava şi cununa dintâi; deci, se minunau pentru aceea.

Simeon a zis către Ioan: „Să mă crezi, frate, că după săvârşirea celor şapte zile şi noi nu vom mai vedea unul deasupra altuia cununa şi strălucirea cea frumoasă, precum vedem acum". Ioan a zis: „Dar ce voieşti, frate, ca să-ţi fie?" Simeon a zis: „Voiesc să mă asculţi pe mine, ca, precum am fugit din lume, tot aşa să fugim şi de aici şi să ieşim în viaţa pustnicească şi liniştită. Pentru că, de când cinstitul egumen ne-a îmbrăcat pe noi în acest chip, s-a aprins inima mea cu o minunată dorire; iar sufletul nu voieşte să vadă, nici să vorbească, nici să audă ceva de la cineva, ci doreşte să petreacă cu totul depărtat de toţi". Ioan a zis: „Dar ce vom mânca în pustie?" Simeon a zis: „Ce mănâncă şi ceilalţi vieţuitori ai pustiei, despre care am auzit ieri din gura egumenului, care ne învăţa pe noi. Cel ce îi hrăneşte pe aceia, tot Acela ne va hrăni şi pe noi. Deci, mi se pare că egumenul, vrând ca şi noi să ne alegem viaţa pustnicească, ne-a vorbit mult despre cei care petrec în pustie".

Ioan a zis: „Dar încă nu am învăţat cântarea de psalmi, după rânduiala mânăstirii". Simeon a răspuns: „Cel ce a mântuit pe cei ce i-au plăcut mai înainte de David, Acela ne va mântui şi pe noi! Şi, precum pe David care păştea oile în pustie, l-a învăţat a alcătui psalmi, tot aşa ne va învăţa şi pe noi! Deci, ascultă-mă pe mine, frate, precum împreună ne-am dat lui Dumnezeu, tot aşa împreună să-i slujim Lui". Ioan a zis: „Vom face precum voieşti; dar cum vom ieşi din mânăstire, de vreme ce porţile se închid noaptea?" Simeon a zis: „Cel ce ne-a deschis nouă ziua, tot Acela ne va deschide şi noaptea!"

Astfel alcătuind şi întărind sfatul între ei şi apropiindu-se noaptea, egumenul a văzut în vis pe un bărbat cu sfântă podoabă,

deschizând porţile mânăstirii şi zicând: „Oile lui Hristos, ieşiţi la păşunea voastră!" Deci, deşteptându-se îndată, a alergat la poartă şi a găsit-o deschisă. Socotind el că Simeon şi Ioan au ieşit acum, şedea îngrijorat suspinând şi zicând: „N-am fost vrednic eu, păcătosul, ca să primesc rugăciunile părinţilor mei; căci ei mi-au fost mie părinţi şi învăţători, iar nu eu lor. O, câte pietre scumpe – precum zice Scriptura – necunoscându-se, se tăvălesc pe pământ, văzute de mulţi, dar necunoscute de mulţi!"

Acestea zicând în sine egumenul şi întorcându-se, iată, robii lui Hristos mergeau de la chilie spre poartă, ca să iasă din mânăstire. Egumenul a văzut că mergeau înaintea lor nişte tineri preafrumoşi, cu făclii luminoase. Dar Ioan şi Simeon nu vedeau pe acei tineri. Ei, văzând porţile deschise, s-au bucurat foarte mult că nu s-au lipsit de nădejdea lor. Dar când au văzut lângă poartă pe stareţ, s-au temut şi voiau să se întoarcă, pentru că nu ştiau că este egumenul. Iar el i-a chemat, zicându-le: „Nu vă temeţi, fiilor; veniţi în numele Domnului!" Ei, cunoscând că este egumenul, mai mult s-au bucurat şi au cunoscut că Dumnezeu, Care i-a descoperit venirea lor, i-a arătat şi plecarea lor.

Deci, închinându-se stareţului, au zis: „Îţi mulţumim, părinte, şi nu ştim ce fel de mulţumire vom da lui Dumnezeu şi cinstitului tău cap. Care din noi nădăjduia să se învrednicească de nişte daruri ca acestea? Care împărat putea să ne cinstească pe noi cu o rânduială ca aceasta? Ce visterie putea să ne îmbogăţească pe noi atât de mult? Ce baie putea să ne cureţe sufletele noastre? Care părinţi ar fi putut să ne iubească şi să ne mântuiască pe noi ca tine, cinstite părinte? Tu ne eşti nouă ca un tată şi maică, după Hristos. Tu ne eşti stăpân, păstor şi povăţuitor, care ne duce de mână. Prin tine am câştigat visteria cea nefurată şi am aflat mărgăritarul mântuirii cel fără de preţ. Ştim cu adevărat puterea botezului celui de-al doilea, precum ne-au spus nouă părinţii. Pentru aceea ne rugăm fericirii tale, părinte, să faci rugăciune pentru noi şi să ne laşi pe noi, robii tăi, să plecăm unde ne va povăţui Dumnezeu. Căci Aceluia am dorit a-I sluji cu tot sufletul. Adu-ţi aminte, părinte, de oile tale pe care le-ai adus lui Hristos spre jertfă". Acestea le-au grăit ei cu multe lacrimi. Dar şi egumenul plângea de bucurie duhovnicească, văzând atâta dorinţă către Dumnezeu din partea lor.

După aceasta, el, punând pe Simeon de-a dreapta, iar pe Ioan de-a stânga şi ridicându-şi mâinile spre cer, a început a se ruga astfel: „Dumnezeule cel drept şi slăvit, Dumnezeule cel mare şi tare, Dumnezeule cel mai înainte de veci şi veşnic, ascultă-mă pe

mine, păcătosul, în ceasul acesta. Ascultă-mă, Doamne, Cel ce Te-ai făgăduit să asculţi pe toţi cei ce îţi slujesc Ţie cu adevărat; îndreaptă paşii acestor robi ai Tăi şi povăţuieşte picioarele lor în calea păcii. Fii ajutător acestor tineri fără de răutate şi păzeşte-i ca pe nişte porumbei. Ceartă duhurile cele necurate, ca să nu se apropie de aceşti prunci ai Tăi, ci să fugă departe de la faţa lor. Apucă armă şi pavăză şi te scoală în ajutorul lor. Ridică sabie şi îi apără pe ei împotriva celor ce-i gonesc. Zi fiecărui suflet: *Mântuirea ta sunt Eu!* Fă, ca să fugă din gândurile lor toată nerăbdarea şi spaima, mândria şi părerea de sine şi toată răutatea să piară din mintea lor. Fă să se stingă toată aprinderea trupului, care se face din diavolească ispitire. Fă să se sfinţească trupul şi sufletul lor, iar duhul să se lumineze cu lumina darului Tău, ca să ajungă ei bărbaţi desăvârşiţi prin creşterea cea duhovnicească. Fă să se învrednicească de partea plăcuţilor Tăi, să Te laude cu sfinţii îngeri şi totdeauna să se închine Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Unui Dumnezeu în Treime, în veci. Amin".

Apoi, întorcându-se spre robii lui Hristos, le-a zis cu lacrimi: „O, bunii mei fii, Dumnezeu, pe Care L-aţi ales şi la Care aţi alergat, să trimită îngerul Său înaintea feţei voastre, ca să se facă fără frică calea înaintea picioarelor voastre şi să meargă înaintea voastră, izbăvindu-vă de toate puterile cele potrivnice, precum a izbăvit pe Iacov de Lavan şi de Isav şi pe Daniil din gura leilor". Apoi, cuprinzându-i în braţele sale, grăia către Dumnezeu: „Dumnezeule, mântuieşte pe cei ce Te-au iubit cu toată inima, că drept eşti, Doamne. Nu lăsa pe cei ce au lăsat toate cele deşarte pentru Tine". Apoi a mai zis către dânşii: „Fiilor, păziţi-vă, că mergeţi la înfricoşat şi nevăzut război, dar nu vă temeţi, că Dumnezeu este puternic să nu dea asupra voastră ispite mai presus de măsura voastră. Nevoiţi-vă, fiilor, ca să nu vă biruiască vrăjmaşul. Staţi cu vitejie, având ca pavăză sfânta rânduială monahicească a chipului îngeresc. Aduceţi-vă aminte de Cel ce a zis: *Oricine punând mâna pe plug şi căutând înapoi, nu este îndreptat întru împărăţia lui Dumnezeu.* Să nu fiţi leneşi sau trândavi, începând această cale a Domnului, ca nu şi vouă să vi se împlinească pilda despre cel ce a început a zidi turn şi nu l-a putut săvârşi. Deci, îmbărbătaţi-vă, o, fiilor, ştiind că mic este războiul, dar mare este cununa; de puţină vreme este osteneala, dar veşnică va fi odihna".

Îndeletnicindu-se ei în nişte vorbiri ca acestea, sosise ceasul ca să toace de Utrenie şi era vremea să iasă din porţile mânăstirii. Simeon, ducând pe egumen deosebit, i-a zis: „Părinte, mă rog ţie, fă rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu pentru fratele meu, Ioan, ca să i se şteargă din minte pomenirea soţiei lui; ca nu cumva să mă lase întru ispitele vrăjmaşului, căci mă voi topi de jale pentru despărţirea lui. Roagă încă pe Dumnezeu şi pentru tatăl lui, care l-a născut, ca să nu se mâhnească pentru fiul care l-a părăsit". Asemenea şi Ioan, luând deosebit pe stareţ, i-a zis: „Părinte, să nu uiţi în sfintele tale rugăciuni pe fratele meu, Simeon, ca să nu fugă de la mine la maica sa, atrăgându-se spre dânsa din dragoste, căci astfel ne vom afla în furtună, pătimind înecare". Stareţul s-a minunat de o dragoste ca aceea, ce era între dânşii şi, făgăduind că se va ruga pentru dânşii, i-a binecuvântat, îngrădindu-i cu semnul Sfintei Cruci şi i-a liberat cu pace.

Ioan şi Simeon, robii lui Hristos, ducându-se de la cuviosul egumen, grăiau: „Dumnezeule, pentru rugăciunile robului Tău şi a părintelui nostru Nicon, du-ne singur unde este voia Ta, că suntem străini şi nu ştim nici locul, nici ţara unde ne vom duce; ci, venind la Tine, ne-am dat în această pustie adâncă spre moarte". Apoi Ioan a zis către Simeon: „Frate, ce vom face acum? În ce parte ne vom duce?" Simeon a răspuns: „Să mergem spre dreapta, că toate cele ce sunt spre dreapta sunt bune". Deci, au mers spre partea dreaptă. Aceea a fost cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care nu lasă pe robii Săi.

Mergând ei din destul, s-au apropiat de Marea Moartă şi au aflat aproape de mare şi de râul Iordan, unde intra în mare, un loc frumos şi o chilie, în care petrecuse un stareţ oarecare, vieţuitor în pustie, şi care se mutase către Domnul cu câteva zile mai înainte de sosirea lor. Acolo erau şi puţine vase şi grădină care avea verdeţuri sădite, cu care se hrănea răposatul stareţ. Robii lui Hristos, văzând aceea, s-au veselit foarte mult, ca şi cum ar fi aflat cineva o vistierie bogată. Ei au mulţumit lui Dumnezeu şi, sălăşluindu-se acolo, au început a vieţui. Dar nu după multă vreme diavolul, vrăjmaşul sufletelor noastre, nesuferind viaţa cea plăcută lui Dumnezeu a robilor lui Hristos, a început a se lupta împotriva lor. Căci acela a adus aminte lui Ioan de femeie şi de tată, iar lui Simeon de dragostea maicii sale. Ei, dacă s-au văzut unul pe altul mâhniţi, îndată au grăit unul către altul: „Stai, frate, să ne rugăm împreună Stăpânului nostru Iisus Hristos, ca să ne păzească de meşteşugirile vrăjmaşului, cu rugăciunile Sfântului Nicon, stareţul nostru".

Rugându-se ei, ajutorul lui Dumnezeu a venit degrabă, căci s-a gonit de la dânşii asuprelile potrivnicului. Uneori, ispititorul le aducea pofta de mâncare de carne şi de băutură de vin. Alteori le arăta în vis pe părinţi şi pe rudenii, unii plângând pentru dânşii, iar alţii ospătându-se. Uneori îi arunca la trândăvie şi în lenevire, iar

alteori voia să-i înspăimânte prin năluciri înfiorate. Deci le venea în gând să se întoarcă în mânăstire, ca şi cum le era nesuferită viaţa pustnicească. Acel vrăjmaş se sârguia în multe feluri să împiedice alergarea cea bună a nevoitorilor aleşi. Dar ei, aducându-şi aminte de făgăduinţele lor şi de cununile cele luminate, pe care le văzuseră la început unul asupra altuia, de învăţătura stareţului lor şi de lacrimile vărsate, se întăreau întru Domnul şi, simţind adeseori în inimile lor o oarecare dulceaţă duhovnicească, se mângâiau.

După o împotrivire bărbătească contra ispitelor vrăjmaşului, li se arăta în vis Cuviosul Nicon, uneori sfătuindu-i, alteori făcând rugăciuni lui Dumnezeu pentru dânşii, iar alteori învăţându-i psalmi şi rugăciuni. Ei, deşteptându-se, îşi aduceau aminte de cele ce îi învăţa sfântul în vis şi aveau bucurie mare. Chiar şi mâhnirea care li se făcea din aducerea aminte a celor de acasă, le-a uşurat-o Domnul după doi ani, prin nişte descoperiri ca acestea: Simeon vedea noaptea în vedenia visului, că cercetează în casa ei pe maica sa şi grăia către dânsa în limba sirianã: „Maică nu te îngriji, că nouă ne este bine. Eu şi domnul Ioan suntem sănătoşi, suntem rânduiţi în palatele împărăteşti, purtăm cununi cu care ne-a încununat Împăratul şi ne-a împodobit cu haine luminoase. Spune şi tatălui lui Ioan să nu se întristeze pentru fiul său şi să nu vă îngrijiţi de noi".

O vedenie ca aceasta de multe ori i se făcea lui Simeon. Deci, din aceea a cunoscut că atunci maica lui nu se mai îngrijeşte de dânsul, fiind mângâiată de Dumnezeu. Asemenea, arătându-i-se şi lui Ioan în vedenia visului o oarecare faţă prealuminoasă, îi zicea: „Iată, pe tatăl tău l-am făcut fără mâhnire, mutându-l la odihnă şi la bucurie. Asemenea şi pe femeia ta o voi lua întru împărăţia Mea în aceste zile". Ioan şi Simeon, spunând unul altuia nişte vedenii ca acestea, se bucurau în sufletele lor şi se veseleau întru Dumnezeu, Mântuitorul lor. De atunci nici un fel de grijă nu mai aveau, adică unul de tatăl şi de femeia sa, iar altul de maica sa, ci grija lor era ca ziua şi noaptea să laude pe Dumnezeu. Aceasta era osteneala lor cea fără de pregetare şi grija cea fără de grijă, ca să facă neîncetat rugăciuni. Deci, nu după multă vreme, s-au făcut vase vrednice ale Sfântului Duh, învrednicindu-se de vederea dumnezeieştilor descoperiri. Ei uneori vieţuiau deosebit unul de altul, dar nu departe; ci numai ca la o azvârlitură de piatră. Când unuia îi venea un gând potrivnic, îndată alerga la celălalt, pentru că unul altuia îşi descopereau gândurile şi astfel goneau asupririle celui potrivnic.

Trecând câtăva vreme, fericitul Simeon, şezând la locul său deosebit, s-a pomenit în răpire şi s-a văzut pe sine că se întorsese în patria sa, cetatea Emesa şi cerceta pe maica sa cea bolnavă, către care a zis: „O, maică, cum petreci?" Iar ea a răspuns: „Bine petrec, fiule". El a zis către dânsa: „Mergi la Împărat fără să te temi de nimic, căci eu L-am rugat pentru tine şi ţi-am pregătit un locaş şi, de va voi El, apoi şi eu voi veni la tine!" După această vedenie, Simeon, venindu-şi în sine, a cunoscut că într-acel ceas a murit maică-sa şi, alergând degrabă la fratele Ioan, l-a rugat pe el ca să se roage pentru sufletul maicii sale.

Deci şi el însuşi plecându-şi genunchii, se ruga cu lacrimi, zicând: „Dumnezeule, Cel ce ai binevoit a primi jertfa lui Avraam şi nu ai lepădat jertfele lui Ieftae, nici ai trecut cu vederea darurile lui Abel, şi pentru Samuil, pruncul Tău, ai arătat-o pe maica lui, proorociţa Ana; Tu, Doamne, Doamne al meu, pentru mine robul Tău, primeşte sufletul maicii mele celei bune. Adu-ţi aminte de durerile şi ostenelile ei cele pentru mine. Adu-ţi aminte de suspinele şi lacrimile ei, pe care le-a vărsat când am venit la Tine. Adu-ţi aminte de laptele ei, cu care m-a hrănit, nădăjduind să aibă mângâiere şi ajutor de la mine, dar n-a câştigat cele dorite. Nu uita, Stăpâne, tânguirile inimii ei pentru mine, când am lăsat-o pe ea pentru Tine. Adu-ţi aminte câte nopţi nu a fugit somnul de la ochii ei, aducându-şi aminte neîncetat de tinereţile mele şi de sărăcia sa.

O, cât o durea inima, privind la hainele mele, în care acum nu se mai îmbrăca mărgăritarul ei cel de mult preţ. Adu-ţi aminte de câtă bucurie şi veselie am lipsit-o pe ea prin plecarea de la dânsa, ca să-Ţi slujesc Ţie, Dumnezeul şi Stăpânul meu. Dă-i ei păzitor tare pe îngerul Tău, ca să-i păzească sufletul ei de duhurile cele viclene şi nemilostive din văzduh, care voiesc să înghită pe toţi. Porunceşte Dumnezeul meu, ca sufletul ei să se despartă de trup fără de durere şi fără de frică şi iartă-i ei toate greşelile ce le-a făcut în această viaţă. Astfel, Dumnezeule şi Dreptule Judecător, să nu o duci pe ea din mâhnire în mâhnire, din primejdie în primejdie şi din suspin în suspin. Ci, în loc de mâhnirea ce a suferit-o pentru mine, unul născut fiul său, dă-i ei bucurie şi în loc de lacrimi, veselia cea pregătită sfinţilor Tăi".

Deci, rugându-se şi Ioan împreună cu dânsul pentru sufletul celei moarte şi sculându-se de la rugăciune, Ioan mângâia pe Simeon, zicând: „Iată, frate, Dumnezeu a auzit rugăciunile tale şi a primit pe maica ta. Deci, osteneşte-te încă cu mine, să rugăm

amândoi pe Dumnezeu, ca să facă mila Sa şi cu femeia care a fost soţia mea, ca să o ducă pe dânsa din lumea aceasta la viaţa monahicească sau s-o ia la El". Şi s-au rugat amândoi pentru aceasta. Trecând puţină vreme, Sfântul Ioan s-a aflat în răpire şi a văzut pe femeia lui şezând în casa sa. Deci, venind maica lui Simeon, a luat-o de mână şi i-a zis:

„Scoală-te, sora mea, şi vino la mine, căci frumoasă casă mi-a dat Împăratul, Cel ce a făcut ostaş pe fiul meu şi pe bărbatul tău; schimbă hainele tale şi îmbracă altele curate". Ea, îndată sculându-se, şi-a schimbat hainele şi a mers în urma ei. Din această vedenie, Ioan a cunoscut că a murit femeia lui şi în loc bun s-a rânduit cu maica lui Simeon; pentru aceea s-a bucurat cu bucurie mare. De atunci, ei erau amândoi fără de grijă; şi au petrecut în pustie, vieţuind împreună douăzeci şi nouă de ani, luptându-se cu vrăjmaşii cei nevăzuţi, în toată pătimirea cea rea, biruindu-i şi gonindu-i cu darul lui Dumnezeu. Dar mai ales Simeon venise într-atâta nepătimire, încât trupul lui era ca un lemn nesimţitor. El n-avea în sine nici un fel de poftă, având toate mădularele lui omorâte cu totul.

Într-o zi, Simeon a zis către Ioan: „Frate, ascultă-mă pe mine! De acum nu mai este nevoie să petrecem în pustiul acesta, ci să mergem să slujim mântuirii altora. Pentru că aici ne folosim numai pe noi, dar de folosul altora nu avem plată. Oare nu zice Apostolul Pavel: *Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe cele ce sunt ale aproapelui.* Şi iarăşi: *Tuturor le fac spre plăcere, necăutând folosul meu, ci al multora, ca să se mântuiască.* Şi iarăşi acelaşi apostol zice: *Tuturor m-am făcut toate, ca pe toţi să-i mântuiesc.* Ioan a răspuns: „Frate, socotesc că satana a urât liniştea noastră şi ţi-a dat un gând ca acesta; deci, împotriveşte-te lui şi şezi aici. Această alergare a noastră pe care am început-o şi la care suntem chemaţi de Dumnezeu, s-o sfârşim în această pustie!" Simeon i-a zis: „Frate, crede-mă că eu de acum nu voi mai fi aici, ci mă duc cu puterea lui Hristos, să râd de lume!"

Dar Ioan i-a zis: „Eu încă n-am venit într-o săvârşire ca aceasta, ca să pot a-mi bate joc de lume; căci mă tem ca nu cumva aceea să mă batjocorească pe mine, lipsindu-mă astfel de darul lui Dumnezeu. Deci, mă rog ţie, bunul meu frate, căci Domnul ne-a însoţit pe noi, să nu mă laşi pe mine, smeritul, nici să te depărtezi de fratele tău. Tu ştii că după Dumnezeu nu am pe nimeni, decât numai pe tine. De toţi m-am lepădat şi cu tine m-am legat; iar tu voieşti acum să mă laşi pe mine singur în această pustie ca în mare? Adu-ţi aminte de ziua în care am aruncat sorţi şi am pornit

împreună, ca să slujim Domnului şi ne-am făgăduit să nu ne despărţim unul de altul. Adu-ţi aminte de ceasul acela, în care Cuviosul Părintele nostru Nicon ne-a îmbrăcat pe noi în sfântul şi îngerescul chip al monahilor şi ne-am făcut amândoi ca un suflet, încât toţi se minunau de dragostea noastră. Nu uita cuvintele marelui stareţ, cu care ne mângâia şi ne sfătuia în noaptea când am ieşit din mânăstire. Frate, mă rog ţie, nu mă lăsa, ca nu cumva să pier, fiind singur în această pustie. Căci Dumnezeu va cere sufletul meu de la tine". Simeon i-a zis: „Închipuieşte-ţi că eu am murit; şi, fiind mort, atunci nu ai petrece singur? Deci, crede-mă că dacă vei merge cu mine, vei face bine; iar de nu vei merge, fie voia ta. Eu nu voi mai petrece aici, ci mă duc unde îmi porunceşte Dumnezeu".

Ioan, cunoscând că de la Dumnezeu este înştiinţarea fratelui lui ca să se ducă din pustie la lume, a încetat de a-i mai zice ceva. Deci, plângând pentru despărţirea sa, a grăit astfel către dânsul: „Iubite Simeoane, păzeşte-te ca cele ce ai adunat în pustie, să nu le risipească lumea şi pe câte tăcerea le-a sporit, să nu le vatăme gâlceava lumească. Nedormirile tale cele de toată noaptea să nu le piardă somnul, şi filosofia monahicească să n-o risipească înşelăciunea lumească. Păzeşte-te ca vederea femeilor, de care te-a păzit Dumnezeu până în ziua de astăzi, să nu vatăme întreaga ta înţelepciune şi sărăcia ta cea pustnicească să n-o fure iubirea de avuţii. Să nu se risipească postirile tale prin gustările de multe feluri; plângerea, cu râsul şi rugăciunea să nu se piardă cu lenevirea.

Iubitule, chiar dacă ai luat de la Dumnezeu o putere ca aceasta, ca să poţi, fără de vătămarea mântuirii tale, să petreci în lume cu oamenii, păzeşte-ţi însă inima cu dinadinsul de cele ce vei vedea în lume şi de cele ce vei face înaintea oamenilor cu trupul, ca să nu lucreze împreună şi voinţa sufletească. Când mâna ta se va atinge de ceva, să nu se atingă şi sufletul; mâncând cu gura, să nu se îndulcească inima; păşind cu picioarele, să nu se risipească odihna cea dinăuntru. Toate cele făcute din afară, să nu se simtă înăuntru şi mintea ta să petreacă fără de tulburare. Eu mă bucur de mântuirea ta, decât numai roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca în veacul ce va să vie să nu ne despartă pe noi unul de altul".

Simeon i-a grăit: „Nu te teme, iubitul meu frate, pentru că ceea ce voiesc să fac, nu voiesc de voia mea, ci din dumnezeiasca poruncă. După aceasta vei cunoaşte tu că lucrul meu este plăcut lui Dumnezeu, că mai înainte de moartea mea voi veni la tine, mă voi închina ţie şi te voi chema după mine şi după puţine zile mă vei ajunge". Vorbind ei astfel, au stat la rugăciune şi s-au rugat cu

multe lacrimi; apoi, îmbrăţişându-se şi sărutându-se unul cu altul, Ioan a lăsat pe Simeon, petrecându-l până departe, pentru că nu-i venea să se despartă de dânsul şi de câte ori îi zicea Simeon lui: „Frate Ioane, întoarce-te acum", acele cuvinte i se păreau că sunt ca o sabie ascuţită, care îi desparte sufletul de trup. La sfârşit, sărutându-se unul cu altul, s-au despărţit. Deci, Simeon s-a dus în lume, iar Ioan s-a întors în pustie, vărsând lacrimi din destul.

Fericitul Simeon, ieşind din pustie, s-a dus în cetatea Ierusalimului, pentru că dorea foarte mult să vadă Sfintele Locuri, pe care nu le văzuse de atâţia ani. Ajungând la Sfânta Golgota, a petrecut trei zile, intrând şi închinându-se cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci şi Sfântului Mormânt al Domnului. El se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i acopere faptele lui înaintea oamenilor, până ce se va muta din viaţa aceasta. El se ruga să fugă de slava deşartă şi de înălţare, care şi pe îngerii din cer i-a surpat şi i-a pierdut şi toţi să-l aibă ca pe un nebun şi fără minte. Această cerere a lui a fost auzită, pentru că Domnul ascultă rugăciunile robilor Săi adevăraţi şi ia aminte la rugăciunile lor.

Multe minuni a făcut după aceea acest plăcut al lui Dumnezeu. Gonea diavolii, cele ce aveau să fie le spunea mai înainte, tămăduia toate felurile de boli, izbăvea de năpraznice morţi, pe cei necredincioşi îi aducea la credinţă, iar pe cei păcătoşi îi povăţuia la pocăinţă. Dar oamenii nu puteau să cunoască sfinţenia lui, Dumnezeu acoperindu-l, şi, până la sfârşitul său, au socotit că este nebun şi îndrăcit. El ştia singur că lucrurile cele minunate ale sale, care se făceau cu darul lui Dumnezeu, trebuia să le acopere cu nebunia, care se arăta pe dinafară, precum va arăta cuvântul ce urmează. Dar să nu se sminteaască cineva auzind oarecare fapte necuviincioase şi vrednice de râs, pe care le făcea acest sfânt în nebunia lui cea prefăcută, batjocorind lumea cea deşartă şi trufaşă. Să se gândească fiecare la cuvintele Apostolului: *Cel ce voieşte să fie înţelept în veacul acesta, să se facă nebun*. Şi iarăşi: *Noi suntem nebuni pentru Hristos; pentru că cel nebun al lui Dumnezeu, este mai înţelept decât oamenii.*

Cuviosul Simeon de la Ierusalim s-a dus la cetatea Emesei. Acolo a început nebunia sa pentru Hristos, în felul acesta: Apropiindu-se de cetate a văzut un câine mort, zăcând în gunoi. Atunci el şi-a descins brâul, a legat câinele de picioare şi l-a tras în cetate, alergând pe uliţi şi pe la porţi. Copiii, adunându-se după dânsul, strigau: „Iată un călugăr nebun! Iată un călugăr nebun!" Şi aruncau cu pietre în el şi îl băteau cu beţe. A doua zi, fiind Duminică, a intrat în biserică, pe când se începuse Sfânta Liturghie,

având nuci în sân, după aceea a început a stinge lumânările. Când a voit să-l izgonească, el s-a urcat în amvon şi arunca nucile spre femei; deci abia cu multă osteneală au putut să-l dea afară din biserică. Fugind el pe uliţă a răsturnat pâinile care se vindeau şi din această pricină vânzătorii de pâine l-au bătut foarte tare, încât abia a rămas viu.

Un om oarecare cu numele Fuscarie, vânzător de linte şi de alte lucruri de mâncare, fiind necredincios în dreapta credinţă şi ţinându-se de eresul lui Sevir, văzând pe acest fericit stareţ şi neştiind nebunia lui, a zis către el: „Bătrânule, de ce umbli de colo până colo, vino la mine să vinzi linte, bob, crupe şi altele de mâncare". El s-a învoit îndată şi, şezând la prăvălia omului acela, a început a împărţi marfa la săracii care veneau la dânsul, fără parale, mâncând şi singur din ele, că nu mâncase de o săptămână întreagă. Iar după ce le-a risipit pe toate, neadunând bani deloc, bărbatul acela, văzând acel lucru, l-a bătut foarte tare, i-a smuls barba şi l-a gonit din casa lui. Stareţul însă a stat lângă porţile lui. După un ceas, auzind pe femeia lui Fuscarie că are trebuinţă de cărbuni aprinşi ca să-şi tămâieze casa, a alergat la cuptor şi negăsind hârb, a luat cărbunii aprinşi în pumni şi i-a dus la stăpâna sa ca să pună tămâie şi să tămâieze.

Femeia, văzând acest lucru, s-a înspăimântat şi a strigat către el, zicând: „Ce faci? Pentru ce îţi arzi mâinile? El, punând focul în haina sa, a zis: „De nu-ţi place ţie ca să tămâiezi cu mâinile mele, apoi voi face aceasta cu haina". Deci, punând tămâie în haină, a tămâiat casa, până ce s-au stins cărbunii. Iar femeia şi bărbatul ei, văzând mâinile şi haina lui nevătămate de foc, s-au minunat foarte mult şi s-au lipit după aceea de Sfânta şi Sobornicească Biserică; iar pe stareţ au început a-l cinsti ca pe un sfânt. Apoi, el a fugit din casa aceea şi nu s-a mai întors în cetate, decât numai după ce s-a uitat acea minune.

Făcând el prin cetate nebunii, un oarecare cârciumar l-a luat la el în cârciuma sa ca pe un servitor. Cârciumarul acela era un om foarte aspru şi nemilostiv. El dădea stareţului puţină hrană, cu toate că de pe urma lui câştiga foarte mult, pentru că cetăţenii ziceau: „Să mergem să bem în cârciuma unde se află nebunul!", pentru că stareţul veselea pe cei ce beau, făcând nebunii. Altă dată, un şarpe, târându-se, a băut vin dintr-un vas şi, vărsându-şi veninul într-însul, s-a dus, negăsind pe nimeni în vremea aceea în casă, pentru că nebunul era dus afară, glumind cu poporul şi sărind înaintea celor ce cântau. După o vreme oarecare intrând în casă, a văzut deasupra vasului o scrisoare nevăzută de nimeni şi pe care era scris singur cuvântul acesta: "Moarte!"

Atunci, stareţul, cunoscând ceea ce se făcuse, a luat un lemn şi a sfărâmat vasul acela plin cu vin, astfel că a pricinuit pagubă cârciumarului. În acel ceas venind cârciumarul şi văzând că stareţul a sfărâmat vasul, a apucat acelaşi lemn şi l-a bătut pe el fără de milă până ce singur a ostenit; apoi l-a gonit din casă. Însă a doua zi, stareţul a venit iarăşi la cârciumă şi stătea ascuns dinaintea stăpânului său. Şarpele, târându-se iarăşi, a început a bea vin din alt vas. Acest lucru văzându-l cârciumarul, a apucat un lemn şi vrând să ucidă şarpele a lovit vasul acela şi l-a spart, iar vinul s-a vărsat; dar n-a spart numai vasul, ci şi sticlele care erau aproape de acel vas. Atunci stareţul, care stătea la o parte, a strigat, zicând: „Vezi, că nu sunt numai eu nebun, spărgând vasele, ci şi tu faci acelaşi lucru". Atunci cârciumarul, cunoscând că Simeon a vărsat ieri vasul cu vin, pentru veninul şarpelui, se căia că-l bătuse fără de vină şi a început a-l cinsti pe el ca pe un sfânt. Dar stareţul nu dorea cinste, ci necinste şi batjocură.

Deci el, sub chipul nebuniei ascunzându-şi cu înţelepciune viaţa sa cea sfântă şi îngerească în trup, a făcut un lucru ca acesta. Într-una din zile, femeia cârciumarului odihnindu-se singură în casa sa, iar cârciumarul vânzând vin, stareţul s-a dus la ea şi a început a-şi trage hainele de pe dânsul, ca şi cum ar fi voit să se culce cu femeia. Dar ea, văzând aceasta, a ţipat deodată. Bărbatul ei, alergând, ea a zis către el: „Goneşte pe acest nebun blestemat, că voieşte să se culce cu mine". Atunci omul acela, bătând pe stareţ cu palmele, l-a izgonit afară în ger; pentru că era frig mare şi ploaie; iar stareţul şedea afară şi răbda frigul, având numai o haină veche şi ruptă. De atunci încolo, nu numai cârciumarul nu-l socotea pe el sfânt, dar nici alţii. Pentru că de zicea cineva că Simeon se face nebun pentru Hristos, cârciumarul le răspundea cu jurământ, zicându-le: „Cu adevărat că este îndrăcit şi nu are minte, ba încă este şi curvar, pentru că a voit să necinstească pe femeia mea. El mănâncă carne şi face alte lucruri necuviincioase, ca unul ce nu are Dumnezeu".

Cuviosul, voind de multe ori să acopere postirea sa, după nemâncarea cea de şapte zile, mânca carne înaintea tuturor, numai înadins. Pentru ca toţi să-l socotească pe el nu numai nebun, dar şi ca pe un păcătos. El, spre mai mare arătare a părutei sale nebunii, îşi lepăda ruşinea omenească şi de multe ori umbla gol prin târg, ca un om fără de trup, adevăratul următor al celor fără de trupuri.

Un diacon mirean din cetatea aceea, cu numele Ioan, bărbat îmbunătăţit şi plăcut lui Dumnezeu, ştiind de nebunia cea prefăcută a lui Simeon pentru Hristos, l-a văzut în una din zile foarte slab cu

trupul; pe de o parte pentru nemâncarea lui, iar pe de alta, pentru osteneala cea sufletească întru nebunie. Deci, vrând să-l spele, a zis în glumă către dânsul: „Nebunule, mergi la baie să te speli?" Iar el a zis, râzând: „Voi merge, voi merge". Şi îndată cuviosul a dezbrăcat de pe dânsul haina sa cea ruptă şi, învârtind-o pe ea, a pus-o pe capul său. Atunci diaconul a zis către dânsul: „Îmbracă-te, frate, că de vei merge aşa gol, eu nu voi putea merge cu tine". Iar stareţul a grăit: „Eu lucrul acesta l-am făcut şi mai înainte şi de nu vei voi ca să mergi cu mine, eu mă voi duce înaintea ta". Aceasta zicând, a alergat înainte.

Deci, erau acolo două băi, una pentru bărbaţi şi alta pentru femei. Lăsând el pe cea pentru bărbaţi, s-a dus la cea de femei. Dar diaconul, ajungându-l pe el, a zis: „Aşteaptă, nebunule, nu merge acolo, pentru că baia aceea este pentru femei". Simeon, întorcându-se către dânsul, a zis: „Tot una este, căci şi acolo este apă caldă şi apă rece; iar mai mult nu este acolo ca şi aici". Aceasta zicând, a alergat gol în baie în mijlocul femeilor, iar ele, repezindu-se îndată cu toate la dânsul, l-au bătut şi l-au izgonit din baie.

Diaconul acela, luându-l de-o parte, l-a întrebat, zicând: „Părinte, cum te-ai simţit la trup, când ai intrat dezbrăcat în mijlocul acelor femei?" Stareţul a răspuns: „Crede-mă, frate, că precum stă un lemn în mijlocul lemnelor, aşa am fost şi eu în mijlocul lor. Eu n-am simţit că am trup, nici m-am gândit că am intrat la trupuri, ci mintea mea era îndreptată către Dumnezeu!" O nepătimire ca aceasta a trupului său cel osândit, fericitul a spus-o cu adevărat diaconului acela, către care toată viaţa sa nu o tăinuia, văzându-l pe dânsul că este adevărat rob al lui Dumnezeu. Între ei amândoi era o dragoste prietenească întru Hristos şi unul altuia ştiau faptele cele plăcute lui Dumnezeu.

Cuviosul Simeon făcea nebunia aceea nu pentru sine singur, ci şi pe alţii, pentru că pe mulţi păcătoşi, învăţându-i cu cuvântul şi cu lucrul, îi aducea la pocăinţă. Un tânăr oarecare a căzut în păcatul desfrânării şi îndată, ca pedeapsă din partea lui Dumnezeu, a fost dat satanei spre chinuirea trupului şi astfel se muncea de duhul cel necurat. Văzându-l pe el, stareţul l-a lovit peste obraz, zicându-i la ureche: „Să nu fii desfrânat". Îndată cu cuvântul a ieşit diavolul dintr-însul şi tânărul acela a rămas sănătos. Deci, mulţi întrebându-l cum s-a tămăduit, el spunea: „Am văzut pe un stareţ ţinând în mâini o cruce de lemn. Cu aceea a izgonit de la mine pe un câine negru înfricoşat, pe care bătându-l, m-am făcut sănătos!" Acela nu putea să spună că Simeon Nebunul l-a tămăduit pe el, ţinând Dumnezeu limba aceluia, până la ziua morţii lui Simeon.

Într-un târg era un vrăjitor cu numele Psifas, care făcea fel de fel de comedii de râs. Acela făcând înaintea poporului lucrul său cel obişnuit, Simeon s-a dus acolo şi, văzând pe vrăjitor, l-a cunoscut că în viaţa sa avea o faptă bună. Deci, vrând să-l tragă de la acel lucru neplăcut, care îl făcea la arătare, a luat o piatră foarte mică, făcând pe ea semnul sfintei cruci, a aruncat-o spre vrăjitorul acela, lovindu-l în mâna dreaptă. Atunci îndată s-a uscat mâna vrăjitorului şi nimeni nu putea să ştie cine a aruncat piatra aceea. Deci, vrăjitorul s-a dus din privelişte, bolnav şi mâhnit. Cuviosul i s-a arătat lui în vis, zicându-i: „Eu te-am lovit cu piatra şi de nu te vei pocăi şi îmi vei jura că nu vei mai face acel meşteşug pricinuitor de râs, nu te vei tămădui". Vrăjitorul i-a jurat pe Preacurata Fecioară Născătoarea de Dumnezeu că nu va mai face acele scamatorii. Deşteptându-se din somn, s-a văzut sănătos şi mâna îi era tămăduită. Dar nu putea să arate pe tămăduitorul său, decât numai zicea: „Un monah, care purta pe capul său o cunună de ramuri de finic, m-a tămăduit".

Cuviosul vedea de asemenea mai înainte, cele ce erau să fie şi pe toate le spunea la alţii. Când s-a întâmplat marele cutremur de pământ din care pricină a căzut şi Antiohia, pe vremea împărăţiei lui Mavrichie, atunci multe zidiri s-au sfărâmat în cetatea Emesei. Cu multe zile înainte de aceea, stareţul, în nebunia sa, a luat din şcoală un bici de piele împletit şi, alergând prin cetate, bătea stâlpii de piatră prin care se sprijineau zidirile şi la fiecare stâlp zicea: „Domnul îţi porunceşte să stai tare!" Mergând la un alt stâlp, i-a zis: „Tu nici să stai, nici să cazi". Deci, când s-a întâmplat cutremurul de pământ, toţi acei stâlpi, pe care sfântul îi bătuse, poruncindu-le să stea, au rămas întregi şi nemişcaţi, iar unii au căzut cu casele care erau pe ei şi s-au sfărâmat în bucăţi. Iar stâlpul acela către care sfântul a zis: „Tu nici să stai, nici să cazi...!" acela a crăpat în jumătate de sus până jos şi, plecându-se puţin, stătea. De aceea, când sfântul bătea acei stâlpi, poruncindu-le să stea, poporul socotea că aceea o făcea din nebunie. Însă după ce a văzut că acei stâlpi au rămas nemişcaţi şi nevătămaţi de cutremur, mulţi au cunoscut că şi cutremurul, era vestirea proorocească a nebunului.

De asemenea, având să fie şi câţiva morţi, sfântul, ducându-se în şcoală, săruta copiii în glumă, spunând fiecăruia: „Mergi, o, bunul meu! O, frumosul meu, mergi!" Însă nu îi săruta pe toţi copiii, ci pe care îi arătase dumnezeiescul dar. Către dascăl, zicea: „Frate, să nu baţi pe aceşti copii pe care îi sărut eu. Căci ei vor merge în cale depărtată. Dar dascălul îl batjocorea pe el şi uneori

chiar îl bătea, iar alteori şi copiilor le poruncea să-l bată. Cu voia lui Dumnezeu, venind asupra cetăţii aceleia o moarte grabnică, n-a rămas între cei vii nici unul din acei copii pe care sfântul îi sărutase, ci toţi au murit. Atunci s-a cunoscut proorocia lui.

Stareţul avea obicei de a intra în casele celor bogaţi şi făcea nebuniile lui. El de multe ori săruta înaintea tuturor slujnicile lor. Odată, s-a întâmplat că o slujnică a unui cetăţean însemnat a păcătuit cu un tânăr şi a zămislit de la el. Când ea s-a cunoscut că este îngreunată, stăpâna ei o întreba cu cine a greşit. Dar ea nu voia să arate pe cel adevărat, ci zicea că monahul cel nebun a silit-o. Stareţul mergând după obicei la acea casă, jupâneasa a zis către dânsul: „Simeoane, bine ai făcut tu oare că ai batjocorit slujnica mea şi ai îngreunat-o?" Stareţul, râzând, i-a zis: „Îngrijeşte acum, îngrijeşte de ea, până ce va naşte pruncul; atunci vei avea un Simeon mic!" Din acea zi, stareţul a început a numi pe slujnica aceea femeia sa, şi venea în toate zilele la dânsa, aducându-i pâine curată, carne şi peşte, zicându-i: „Mănâncă, femeia mea, mănâncă...!"

Când a sosit vremea naşterii, acea femeie n-a putut să nască până la trei zile, astfel că era să moară. Stăpâna ei a zis către sfântul: „Bătrânule, roagă-te lui Dumnezeu, căci femeia ta nu poate să nască". El jucând şi sărind, zicea: „Mă jur pe Iisus..., mă jur pe Iisus..., că nu va ieşi pruncul dintr-însa, până ce nu va mărturisi, cine este tatăl lui!" Auzind aceasta femeia care se lupta cu naşterea, a mărturisit adevărul, spunând că a năpăstuit pe monahul cel nevinovat. Deci a spus pe cel cu care a căzut în păcat. Atunci a născut pruncul. Deci, a început a-l avea pe stareţ ca pe un sfânt. Alţii ziceau de Simeon că vrăjeşte cu ajutorul cel diavolesc, fiind nebun şi îndrăcit.

Sfântul vedea încă şi tainele gândurilor inimilor omeneşti. Acest lucru s-a arătat astfel: aproape de cetate era o mânăstire, în care, vorbind doi părinţi, făceau cercetare despre Origen şi ziceau: „Pentru ce un înţelept ca acela a căzut în eres şi a pierit?" Deci, unul zicea că înţelepciunea lui Origen nu era de la Dumnezeu, ci din învăţătură şi din multa citire a cărţilor. Celălalt zicea că este cu neputinţă omului ca să vorbească şi să scrie unele ca acelea, fără darul lui Dumnezeu, învăţături care şi până astăzi se primesc bune de cei dreptcredincioşi. Astfel ei, pricindu-se şi neînţelegându-se, au zis unul altuia: „Se aude că pustia Iordanului are mari sfinţi părinţi înţelepţiţi de Dumnezeu. Deci, să mergem acolo, doar vom găsi pe acela ca să ne dezlege îndoiala noastră". Astfel, sfătuindu-se ei, au mers mai întâi în Sfânta Cetate a Ierusalimului şi, după ce s-au închinat la Sfintele Locuri, s-au dus în pustiul Mării Moarte.

Acolo, după rânduiala lui Dumnezeu care n-a defăimat ostenelile lor, au găsit pe Cuviosul Ioan, ce era prieten şi împreună pustnic cu Simeon; însă acum ajunsese şi Ioan în măsura cea desăvârşită a sfinţeniei şi avea şi el darul proorociei. El, văzând pe părinţii care veniseră la dânsul, a zis către dânşii: „Bine aţi venit, voi cei ce aţi lăsat marea şi voiţi să scoateţi apă din iezerul cel uscat". Deci, făcându-se între dânşii altă vorbire duhovnicească şi pomenindu-se pricina cea despre Origen, Cuviosul Ioan a zis către cei ce veniseră: „O, părinţilor, eu încă n-am luat de la Dumnezeu un dar ca acesta, ca să pot socoti pe cele neştiute, dar să mergeţi la nebunul Simeon, cel din cetatea voastră. Acela vă va spune toate ce-l veţi întreba".

Ei, întorcându-se la locul lor, s-au dus în cetatea Emesei şi întrebau: „Unde este Simeon, stareţul cel nebun?" Unii le-au răspuns, râzând: „Ce voiţi să auziţi de la un nebun, care pe toţi îi sminteşte şi îi ocărăşte, dar mai ales pe monahi îi dosădeşte?" Ei nebăgând de seamă acele cuvinte, căutau pe bătrân şi l-au găsit în casa unui vânzător de legume, zăcând pe bob şi mâncând din acelea ca un urs. Atunci unul dintr-înşii, smintindu-se, a zis singur în sine, râzând: „Cu adevărat la mare înţelept am venit să învăţăm! Mult ne va învăţa acesta?" Apoi, apropiindu-se de dânsul, a zis: „Binecuvintează, părinte!" El, uitându-se la dânşii, cu mânie le-a zis: „Rău aţi venit şi cel ce v-a trimis la mine este un nebun!" Apoi, sculându-se, a lovit tare peste obraz pe cel ce se smintise şi i-a zis: „Pentru ce huleşti bobul şi spui că este înmuiat de 40 de zile? Origen n-a mâncat de acesta; ci, intrând în mare, n-a putut să iasă dintr-însa; şi astfel s-a înecat în adânc! Duceţi-vă de aici! Duceţi-vă, că veţi fi bătuţi!" Ei s-au dus, minunându-se de mai înainte-vederea stareţului. Căci mai înainte de a-l întreba ei despre Origen, el le-a spus totul despre înecarea lui în marea Scripturii.

El a pomenit şi despre cel ce i-a trimis la dânsul. Le-a înţeles şi gândul inimii lor, dar nu putea să spună la nimeni nimic de dânsul. Că a zis despre bob, că este muiat de patruzeci de zile, să se înţeleagă că el a petrecut atâtea zile fără de hrană, precum a spus singur de aceasta mai pe urmă prietenului său, diaconul Ioan.

Într-una din zile, luând un fluier, a ieşit în uliţă la un loc oarecare, unde locuia un duh necurat într-o casă pustie. Duhul acela înfricoşa pe cei care treceau târziu pe acolo şi pe unii chiar îi vătăma. Sfântul, şezând acolo, cânta din fluier rugăciunea Cuviosului Nicon, părintele său pe care o învăţase de la dânsul. Şi astfel a izgonit pe diavol de acolo. Diavolul, prefăcându-se într-un arap mic, s-a dus în casa celui cu legumele, a îngrozit pe toţi şi a

sfărâmat toate vasele. Întorcându-se Simeon, a văzut pe femeia aceluia îngrozită şi mâhnită, şi femeia i-a spus, zicând: „A venit repede un arap înfricoşat şi mânios, mic de stat, care ne-a spăimântat pe toţi şi a sfărâmat toate vasele noastre". Sfântul a zis către dânsa: „Eu l-am trimis la voi, deoarece nu vă duceţi la Sfânta Biserică! Fiindcă se ţinea şi aceea de eresul lui Sevir cel fără cap. Femeia voia să prindă pe nebun şi să-l bată. Dar el, plecându-se, a luat ţărână de jos şi aruncând în faţa ei, i-a umplut ochii de ţărână şi a zis către dânsa: „Nu mă vei prinde, până ce nu te vei împărtăşi cu Biserica mea; iar de nu vei voi să te împărtăşeşti, apoi arapul va veni iar la voi". Zicând aceasta, a fugit din casa aceea. A doua zi, tot la acel ceas, diavolul în asemănare de arap, a intrat ca şi mai înainte, în casa celui cu legume şi a făcut acelaşi lucru ca şi mai înainte. Atunci a alergat toată casa aceea şi a trecut la Biserica dreptcredincioşilor.

Asemenea a fost întors la Hristos, prin Cuviosul Simeon, şi un oarecare iudeu, hulitor al numelui lui Iisus Hristos; pentru că acel iudeu, Dumnezeu rânduindu-i calea spre mântuire, a văzut odată pe stareţ spălându-se şi doi îngeri vorbind cu dânsul. Cunoscând el că este plăcut lui Dumnezeu, voia să arate poporului ceea ce văzuse despre dânsul. Sfântul însă, arătându-i-se în vis, i-a poruncit să nu spună la nimeni ceea ce văzuse. Iudeul, ieşind a doua zi în târg şi nerăbdând să ascundă acea taină, pe când voia să-şi deschidă gura, ca să grăiască poporului despre Simeon, îndată sfântul i-a stat în faţă şi s-a atins de buzele lui, însemnându-l cu semnul Sfintei Cruci. Iudeul a rămas mut cu desăvârşire, iar sfântul a fugit de lângă dânsul, sărind şi jucând prin popor. Iudeul, ducându-se la sfântul, i s-a închinat şi, făcându-i semn cu mâna, i-a spus că se va boteza. După aceasta, sfântul, arătându-i-se în vis, i-a zis: „Sau te botezi, sau rămâi mut! Iudeul s-a botezat şi, când a ieşit din sfânta scăldătoare, îndată i s-a dezlegat limba şi a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu. Deci, el a adus la Sfântul Botez toată casa lui.

Sfântul ajunsese într-atâta curăţenie şi nepătimire, încât, jucând între femei, petrecea ca un aur curat în mijlocul focului. El, de multe ori fiind gâdilat de mâini neruşinoase ce i se băgau în sân, petrecea ca un mort cu trupul şi nesimţitor ca un lemn. Astfel era luată de la dânsul pofta cea firească cu darul lui Dumnezeu. El a povestit despre sine diaconului Ioan, cel mai sus pomenit, zicând: „Când eram în pustie şi aveam multă supărare de patimile trupeşti şi când mă rugam lui Dumnezeu cu lacrimi pentru uşurarea acelui război, mi s-a arătat Sfântul Nicon, zicându-mi: „Frate, cum petreci?" Eu i-am răspuns: „Pătimesc rău, părinte, şi de nu-mi vei

ajuta, nu ştiu ce voi face, pentru că trupul mă munceşte foarte mult". Stareţul, zâmbind, a luat apă din Sfântul Iordan şi mi-a turnat pe pântece; apoi, făcând semnul Sfintei Cruci, mi-a grăit: „Acum eşti sănătos!" De atunci n-am mai simţit în mine poftă trupească, nici în somn şi nici la arătare. Aceasta a mărturisit-o el acelui fericit diacon.

El, fiind fără patimă, se apropia cu netemere de partea femeiască şi precum de demult în Sinai, rugul de foc stătea nears, tot aşa şi el petrecea nears de atingerea femeiască. El mergea printre dânsele, căutând mântuirea lor, pentru că uneori zicea către orice desfrânată: „Dacă vei voi să-mi fii prietenă, îţi dau o sută de galbeni, numai să nu mai păcătuieşti. Zicând aceasta, arăta desfrânatei aurul, pe care Dumnezeu i-l dădea nevăzut. Dar femeile cele desfrânate, batjocorindu-l i se făgăduiau că nu vor greşi cu nimeni. Dar lui îi trebuia jurământ de la dânsele şi de se jura vreuna că va petrece în curăţenie, îi dădea galbenii. După aceea, dacă nu păzea jurământul şi greşea cu cineva, sfântul o cunoştea îndată şi o mustra. Atunci venea asupra ei o boală cumplită sau vreun diavol s-o muncească, până ce făcea făgăduinţă nemincinoasă de pocăinţă adevărată. Astfel a mântuit sfântul pe multe femei desfrânate.

Când poporul începea a-l vedea ca pe un sfânt, îndată făcea un semn, care nu era arătat de sfinţenie, ci de nebunie. Pentru că uneori umbla şchiopătând, alteori sărind, alteori se târa pe pământ şi împiedica picioarele celor ce mergeau în cale şi, zăcând la pământ, bătea cu picioarele; iar la lună nouă se făcea îndrăcit şi cădea ca un îndrăcit. El făcea multe fapte neplăcute şi necuviincioase ochilor omeneşti, arătându-se la toţi pe sine că este nebun. Acestea le făcea ca să nu-l socotească nimeni că este sfânt.

Altădată, în Sfântul şi Marele Post, cel de 40 de zile, a postit cu toată asprimea, dar în Sfânta şi Marea Joi de dimineaţă, şedea în târg şi mânca. Acest lucru văzându-l cei ce treceau pe acolo, grăiau: „Vezi pe nebunul acesta, că nici această Sfântă Joi nu o cinsteşte, ci mănâncă de dimineaţă". Diaconul Ioan, văzându-l, a zis către dânsul: „Cu câţi bani ai cumpărat acea hrană pe care o mănânci?" Iar el a răspuns: „Cu patruzeci de bani"; ceea ce s-a adeverit, că în 40 de zile n-a mâncat nimic.

Un protocomit oarecare, care petrecea aproape de Emesa, auzind de o viaţă ca a lui, a zis în sine: „Mă duc să-l văd pe Simeon şi să-l cunosc. Oare pentru Hristos se nevoieşte sau cu adevărat este fără de minte?" Deci, intrând în cetate şi fiind aproape de casa femeilor desfrânate, a văzut pe o oarecare femeie

de acolo, ducând pe stareţ în casa lor, iar pe alta, bătându-l dinapoi cu curele. Protocomitul, smintindu-se, a zis în gândul său: „Cine va crede că acest mincinos monah nu păcătuieşte cu aceste femei desfrânate?" Aceasta zicând-o el în sine şi fiind departe de el ca la o aruncătură de piatră, deodată stareţul acela, alergând la protocomit şi lovindu-l pe el peste obraz, şi-a descoperit haina sa şi, neruşinându-se, i-a arătat trupul său cel mort, sărind înaintea lui şi zicând: „Ticălosule, aici este zburdare?" Procomitul s-a mirat că de departe stareţul i-a cunoscut gândul lui şi l-a cunoscut pe el că este robul lui Dumnezeu, înnebunindu-se de bună voie pentru Hristos. El nu putea să spună aceasta cuiva, cu toate că voia. Căci cu oarecare putere, limba lui, ca şi a celorlalţi, se ţinea până la sfârşitul sfântului.

Într-o uliţă din acea cetate s-a sălăşluit într-o oarecare casă pustie un diavol. Cuviosul Simeon, apropiindu-se, l-a văzut pregătindu-se să lovească, de va trece cineva prin locul acela. Atunci stareţul, luând pietre mici în sânul său şi stând acolo, arunca câte o piatră mică către cei ce voiau să meargă într-acolo. Un câine, trecând pe acolo şi fiind lovit de diavol, îndată a început să facă spume. Atunci sfântul a zis către popor: „De acum puteţi trece, pentru că în loc de om a fost lovit un câine". După aceasta, s-a întâmplat stareţului că mergea pe lângă un loc, unde dănţuiau o mulţime de fecioare. Fetele acelea, văzându-l pe el, au început a-l batjocori şi a-l chema la dansul lor, strigând: „Monahule, monahule...!" Dar el, vrând să pedepsească şi să înţelepţească nerânduiala lor, s-a rugat în taina inimii sale către Dumnezeu. Deci le-a făcut ochii strâmbi, căutând fiecare cruciş, iar stareţul s-a dus în drumul său.

Fetele, cunoscându-şi strâmbarea ochilor, au înţeles că nebunul le-a făcut lor aceea şi alergau în urma lui plângând şi strigând: „ Nebunule, îndreaptă-ne ochii noştri", pentru că lor li se părea că din vrajbă le-a făcut lor aceea. Deci, ajungându-l, l-au prins şi îl rugau cu sila, zicându-i: „Dezleagă ceea ce ai legat!" Iar el, jucând, a zis către dânsele: „De voieşte cineva din voi să se tămăduiască, atunci să-i sărut ochii cei strâmbi şi se va tămădui". Unele din ele, câte a voit Domnul să le tămăduiască, s-au învoit cu stareţul să le sărute ochii lor; deci, prin sărutarea lui, îndată au luat tămăduire. Celelalte, care le-au fost scârbă şi n-au voit să le sărute stareţul ochii, acelea au rămas netămăduite.

Plecând stareţul puţin de la ele, au început şi acelea a alerga în urma lui şi a striga: „Aşteaptă, nebunule, aşteaptă pentru Dumnezeu şi sărută-ne şi pe noi!" Dar stareţul nu le-a ascultat pe ele,

ci alerga înainte, iar fetele veneau în urma lui. Unii din popor care priveau la aceasta, ziceau: „Se joacă fetele cu dânsul, iar alţii le socoteau şi pe acelea că sunt nebune. Dar cuviosul zicea către dânşii: „De n-ar fi strâmbat Dumnezeu ochii lor, apoi ar fi întrecut cu desfrânarea lor toate femeile din Siria; dar pentru schimbarea ochilor lor, nu vor mai fi astfel".

Altădată, unii dintre cetăţenii Emesei s-au dus la Ierusalim, ca să prăznuiască acolo Sfintele Paşti. După săvârşirea praznicului, întorcându-se ei pe la locurile lor, un om dintre ei s-a despărţit de ei şi s-a dus în pustie, ca să cerceteze pe sfinţii părinţi şi să se învrednicească de binecuvântarea şi de rugăciunile lor. Acela cerceta chiliile părinţilor cu aduceri de daruri şi milostenii din averile sale. Dar, după rânduiala lui Dumnezeu, i s-a întâmplat de a întâlnit în pustie pe Cuviosul Ioan, care a fost pustnic împreună cu Sfântul Simeon. Sfântul Ioan petrecea aproape de Marea Moartă şi de râul Iordan. Deci el, închinându-se lui, cerea binecuvântare şi rugăciuni. Cuviosul Ioan a zis către dânsul: „Având în cetatea ta pe Simeon, plăcutul lui Dumnezeu, ce mai ceri de la mine săracul? De rugăciunile lui nu numai eu, ci toată lumea are trebuinţă".

Apoi, luând pe omul acela, l-a dus la chilia sa. Acolo au aflat în chilie o masă neobişnuită pustiului, pusă de o mână nevăzută şi trimisă de Dumnezeu. Pe masă erau pâini curate şi calde, peşti aleşi, vin bun şi vase. Deci, şezând ei, au mâncat şi s-au săturat, mulţumind lui Dumnezeu. După masă, Cuviosul Ioan, luând trei prescuri asemenea trimise de Dumnezeu, le-a dat omului aceluia, zicându-i: „Dă aceste prescuri fratelui meu, Simeon cel Nebun, şi zi-i lui: „Roagă-te pentru fratele tău, Ioan!" Întorcându-se omul acela în cetatea Emesei, Cuviosul Simeon l-a întâmpinat pe el la porţile cetăţii şi i-a zis: „Sănătos este fratele meu Ioan? Nu mi-ai mâncat oare vreo prescură din cele trei pe care mi le-a trimis mie pentru binecuvântare?"

Atunci omul acela s-a mirat, de o mai înainte-vedere ca aceea; iar stareţul, luându-l pe el în coliba lui cea săracă, iarăşi i-a pus înainte o masă ca aceea trimisă de Dumnezeu Cuviosului Ioan, ce îi fusese pusă înainte în pustie. Simeon a spus omului acela toate cele ce a vorbit în pustie cu Ioan, ce a mâncat şi ce a băut. Deci, plecând de la stareţ, se minuna cu spaimă de toate cuvintele lui cele grăite cu proorocie; însă nu îndrăznea să spună de aceasta cuiva; pe de o parte că era oprit de Dumnezeu şi pe de alta, că se ruşina de oameni; pentru că ştia că nu-l vor crede pe el, deoarece toţi îl aveau pe Simeon ca pe un nebun; însă el era mai înţelept decât toţi oamenii.

Asupra diaconului Ioan, cel pomenit mai sus, într-o vreme oarecare, a năpădit, prin voia lui Dumnezeu, o ispită în acest fel: „Nişte tâlhari au făcut o ucidere în cetate şi, luând trupul omului ucis, l-au aruncat în curtea diaconului. Făcându-se ziuă şi găsindu-se mortul în curtea diaconului s-a făcut gâlceavă mare. Deci, prinzând boierul pe diacon, făcea asupra lui judecată ca asupra unui ucigaş şi nu se găsea nimeni care să fie martor al nevinovăţiei lui. Deci, nevinovatul diacon a fost osândit la moarte, adică să fie spânzurat pe lemn.

Ducându-l pe el la locul cel de moarte, nu zicea nimic altceva, decât numai atât: „Dumnezeul nebunului, ajută-mi! Dumnezeul lui Simeon, stă-mi de faţă în ceasul acesta!" Dar Simeon, în acea vreme îşi făcea nebunia sa în alt loc. Dumnezeu, voind să izbăvească pe nevinovatul diacon de o năpastă şi moarte ca aceea fără de cinste, a trimis un om oarecare la stareţ şi i-a zis lui: „Nebunule, prietenul şi făcătorul tău de bine, diaconul Ioan, este osândit la moarte şi de va muri el, apoi tu vei pieri de foame; pentru că nimeni nu se va mai îngriji de tine, precum s-a îngrijit el".

Aceasta grăind, i-a spus şi pricina pentru care a fost osândit la moarte. Sfântul Simeon, auzind aceasta, îndată a mers în ascuns la locul acela, unde se obişnuise a se ruga în taină şi nimeni nu-i ştia locul acela, decât numai singur diaconul. Acolo, plecându-şi genunchii, a început cu dinadinsul a se ruga lui Dumnezeu pentru mântuirea diaconului din acea primejdie de moarte şi îndată s-au găsit ucigaşii. Judecătorul a trimis repede călăreţi în urma cetelor ce duseseră pe diacon la moarte, ca să libereze pe nevinovat. Deci i-au aflat pe ei acum la locul acela, la care era să spânzure pe diacon. Diaconul, fiind liberat, nu s-a dus la casa sa, ci s-a dus drept la locul acela unde se ruga Sfântul Simeon. Dar, găsindu-l pe el încă cu rugăciunea neisprăvită şi având mâinile ridicate în sus, a stat puţin înapoia lui înspăimântat. Pentru că vedea, precum spunea mai pe urmă cu jurământ, ieşind din gura sfântului, nişte văpăi ca săbiile şi o roată de foc împrejurul lui.

Diaconul, văzând aceasta, nu îndrăznea să se apropie de dânsul, până ce nu şi-a sfârşit rugăciunea; iar roata aceea de foc s-a ridicat spre cer. Sfântul, uitându-se, a zis către diacon: „Ce este, frate Ioane? Puţin a lipsit de n-ai băut paharul morţii; deci, mergi de te roagă şi mulţumeşte izbăvitorului Dumnezeu. Căci această ispitire ţi s-a întâmplat pentru că doi săraci au venit la tine şi aveai ce să le dai, dar nu le-ai dat; ci te-ai întors spre dânşii şi le-ai dat drumul fără nimic. Au doar ale tale sunt cele ce dai? Nu crezi Aceluia, care a zis: *Că cel ce dă săracilor pentru Dumnezeu, însutit*

va primi în veacul cel de acum? Iar de nu vei da, este arătat că nu crezi în Dumnezeu. Acestea erau cuvintele nebunului, dar mai ales ale sfântului şi cuviosului bărbat, căci când era cu diaconul Ioan în singurătate, nimic nu făcea cu nebunie, ci cu blândeţe şi cu inimă umilită vorbea cele de folos. De multe ori, când diaconul acela asculta cuvintele sfântului cele folositoare de suflet, simţea ieşind din gura lui un miros plăcut.

Într-o Duminică de dimineaţă, după a şaptea zi de nemâncare, acest sfânt, luând un cârnaţ făcut cu carne, l-a pus pe umărul său, ca pe un orar diaconesc, iar în dreapta avea muştar. Deci, dând cârnaţul prin muştar, mânca, iar celor ce veneau la dânsul să se roage le ungea gura cu muştar. Într-o zi, a venit la dânsul un sătean prost, având durere de ochi, din pricina unei albeţe. Atunci el, fără de veste l-a frecat la ochi cu muştar. Când acela a strigat de durere, nebunul a zis către dânsul: „Du-te de te spală la ochi cu oţet şi usturoi şi îndată te vei tămădui!" Dar acela, neascultând pe sfânt, s-a dus la doctori şi a orbit şi mai rău. După aceea, căindu-se, a zis: „Chiar de-mi vor sări ochii, voi face ceea ce mi-a poruncit nebunul stareţ!" Iar când el şi-a spălat ochii săi cu oţet şi usturoi, îndată s-a însănătoşit desăvârşit la ochi. După aceasta, întâlnindu-l pe el odată sfântul pe drum, i-a zis: „Iată, eşti sănătos, de acum să nu mai furi capre de la vecinul tău!" Aşa a învăţat sfântul pe cel ce fura, pentru că ştia toate lucrurile omeneşti cele tăinuite.

Odată s-au furat de la nişte cetăţeni cinci sute de galbeni. Omul acela se mâhnise pentru aurul său risipit şi cu dinadinsul făcea cercetare pentru aceea. El era foarte aspru cu slugile sale şi le bătea fără milă. Deci, mergând el odată pe uliţă, l-a întâmpinat Simeon şi i-a zis: „Vrei să afli galbenii tăi?" Iar el a zis: „Cu adevărat voiesc". Nebunul Simeon a grăit: „Ce-mi dai mie, ca în acest ceas să-ţi găsesc aurul tău?" Omul a răspuns: „Îţi voi da zece galbeni". Nebunul a zis: „Nu voiesc aur, ci voiesc să-mi juri, că nu vei bate pe cel ce a furat şi nici pe altcineva". Atunci cetăţeanul s-a jurat, iar sfântul i-a zis: „Galbenii tăi ţi i-a furat pitarul, dar păzeşte-te ca să nu-l baţi pe el şi nici pe altul". Deci, ducându-se omul acela în casa lui, a găsit tot aurul la pitar, sluga sa, după cum i-a zis sfântul, dar nu l-a bătut. După aceasta, când se întâmpla să bată pe vreo slugă a lui pentru vreo pricină oarecare, atunci îi amorţea mâna de durere şi nu putea să mai bată. Deci, aducându-şi aminte de jurământ, s-a dus la stareţ şi a zis: „Nebunule, dezleagă-mă de jurământ, ca să-mi fie mâna liberă". Dar el, ca şi cum nu înţelegea cele ce i se spune, îşi făcea nebunia sa. Omul acela venea de multe ori la dânsul, supărându-l, ca să-l dezlege de

jurământ. Odată sfântul i s-a arătat lui în vedenia visului, zicându-i: „Te voi dezlega de jurământ, dar voi dezlega de la tine şi aurul tău şi toată averea ta o voi risipi, pentru că voieşti să baţi pe robii tăi, care vor să meargă înaintea ta în veacul ce va să fie". După acea vedenie, venind el în frica de Dumnezeu, se arăta blând către toţi.

Pentru nişte minuni ca acestea ale sale, ca să nu fie cunoscute de oameni, se făcea îndrăcit, ca şi cum ştia din lucrarea diavolească cele ce se făceau în taină între oameni. De aceea umbla cu cei îndrăciţi, ca fiind dintre dânşii şi, milostivindu-se spre ei, cu rugăciunea a izgonit mulţi diavoli din ei; iar ceilalţi îndrăciţi, mai ales diavolii, care locuiau în oameni, rânjeau la el, zicându-i: „O, nebunule, care batjocoreşti pe toată lumea, pentru ce ai venit să ne faci nouă strâmbătate? Du-te de aici! Nu eşti dintre noi, pentru că toată noaptea ne munceşti şi ne arzi pe noi".

Sfântul în îndrăcirea sa prefăcută mustra pe mulţi oameni, ca unul ce toate le ştia din Duhul Sfânt, pentru păcatele lor cele tăinuite. Pe unii, pentru necurăţie; pe alţii, pentru furt; iar pe alţii, pentru călcare de jurământ. Pe unii îi mustra de-o parte, iar pe alţii, înaintea tuturor. Altora le spunea prin pildă lucrurile cele rele, ca să-şi cunoască greşeala lor, iar pe alţii îi ocăra pentru fărădelegile făcute. Astfel oprea toată cetatea de la păcatele cele de moarte, aducând popoarele întru simţire şi la pocăinţă. Mulţi îl credeau că nu ştie tainele de la Dumnezeu, ci de la diavol, crezându-l că este îndrăcit. Pentru aceea, unii din păcătoşii cei nepocăiţi se temeau să vină înaintea feţei lui sau să se întâlnească cu dânsul. Ci fugeau de el ca să nu fie mustraţi.

În vremea aceea era în cetate o femeie fermecătoare, care făcea vrăji şi era pricinuitoare de multe răutăţi. Vrând cuviosul să strice vrăjile acelea, a început a veni la ea adeseori şi, împrietenindu-se cu ea, îi aducea bucatele ce i se dădea lui, bani şi haine. Iar el i-a zis odată: „Voieşti să-ţi fac un lucru pe care, când îl vei purta cu tine, nimeni să nu te mai deoache şi nici un rău să nu se apropie de tine?" Ea, crezând că nebunul ştie ceva din lucrurile drăceşti, i-a zis lui: „Da, voiesc!" Deci, luând el o scândurică mică, a scris sirieneşte pe dânsa: „Să te certe pe tine Dumnezeu, ca să nu mai poţi întoarce pe oameni de la Dânsul". Deci, a dat scândurica femeii ca s-o lege la gât. Făcând femeia aceasta, îndată a slăbit puterea farmecelor ei cu totul şi nu mai putea să mai vatăme pe nimeni, nici să ajute cuiva.

Mergând stareţul cu fraţii lui cei săraci şi apropiindu-se de cuptorul unde se lucrau sticle, lucrătorul acela era evreu şi, şezând sfântul aproape de cuptor, se încălzea, iar lucrătorul făcea sticle.

Nebunul a zis către ceilalţi săraci ai săi: „Voiţi să vă fac să râdeţi". Iar ei şi-au întors ochii spre el ca să vadă ce va face. Când jidovul a făcut o sticlă, el a făcut semnul Sfintei Cruci cu mâna dreaptă şi îndată sticla s-a spart. Făcând el altă sticlă, s-a spart şi aceea prin însemnarea crucii făcute de Simeon. Asemenea s-a spart a treia, a patra până la a şaptea. Deci, săracii au început a râde cu hohot şi au spus jidovului ceea ce se făcea. Umplându-se el de mânie, a apucat un tăciune şi a gonit pe nebun, bătându-l şi arzându-l. Nebunul, ducându-se, striga către el, zicând: „O, sticlarule, până ce nu vei face cruce pe fruntea ta, să ştii că toate sticlele ţi se vor sfărâma". Necrezând, jidovul a început lucra sticle şi i s-au spart, una după alta, vreo treisprezece. Văzându-şi paguba, a făcut fără de voie semnul Sfintei Cruci pe fruntea sa şi a încetat a se mai sfărâma sticlele ce le lucra. Cunoscând el puterea Sfintei Cruci, a mers la sfânta biserică şi s-a făcut creştin, primind Sfântul Botez.

În vremea aceea, a căzut în boală unul din cei mai de frunte ai cetăţii, în a cărui casă se obişnuise cuviosul nebun a merge şi a juca. Îngreunându-se boala aceluia, i s-a arătat în vis o vedenie ca aceasta: se vedea că aruncă un arşic de joc cu un oarecare arap înfricoşat şi s-a făcut între ei un rămăşag. Dacă arşicul nu va cădea celui bolnav de trei ori numărul şase, apoi el va fi biruit de arap; astfel bolnavul a rămas în îndoire şi în frică mare. Bolnavului i s-a mai arătat nebunul Simeon, zicându-i: „Cu adevărat acum te va birui pe tine acest arap; deci, dă-mi cuvânt că nu vei mai întina patul femeii tale şi eu voi arunca numărul pentru tine şi tu vei birui. Bolnavul s-a jurat sfântului, în acea vedenie, că nu va mai păcătui. Apoi sfântul, luând un os, l-a aruncat şi a căzut de trei ori şase şi arapul a plecat de la bolnav. Deşteptându-se din somn, a simţit că i s-a uşurat boala. Venind nebunul ca de obicei, în casa lui, a zis către el: „Bine ai făcut cele trei aruncături de arşic. Însă, crede-mă pe mine, că, de-ţi vei călca jurământul, atunci arapul te va sugruma". După aceea, ocărând pe toţi cu obiceiul nebuniei sale, s-a dus de acolo.

Cuviosul avea o colibă pentru odihnă şi mai ales pentru rugăciunile cele de noapte; dar în ea nu era nimic decât o sarcină de viţă. În acea colibă petrecea la rugăciune toate nopţile până dimineaţa, udând pământul cu lacrimi. Sosind ziua, îşi împletea o cunună de măslin sau de buruieni, pe care o punea pe cap şi ţinând în mâini o stâlpare, umbla prin cetate, strigând: „Este prăznuirea împăratului celui biruitor şi a cetăţii lui". Prin aceste cuvinte sfântul numea sufletul drept cetate, iar mintea, împărat care stăpânea peste patimi, şi le tâlcuia diaconului Ioan, prietenul

său, la care mergea adeseori în taină şi vorbea pe larg, de toate cuvintele şi lucrurile sale, zicându-i cu jurăminte îngrozitoare, ca nimănui să nu spună ceva de el, până la sfârşitul vieţii lui.

Mai înainte cu două zile de moartea lui, a mers la diaconul Ioan şi a zis: „Eu astăzi am fost la iubitul meu frate, Ioan, vieţuitorul în pustie, cu care din început m-am lepădat de lume şi am intrat în călugărie. Pe el l-am găsit sporit în bunătăţi şi desăvârşit plăcut lui Dumnezeu. Deci, m-am bucurat că l-am văzut purtând pe cap o cunună luminoasă, pe care era scris: „Cununa răbdării pustiului!" După aceea, Cuviosul Simeon iarăşi a grăit către diacon: „Am văzut pe un slăvit oarecare, zicând către mine: «Vino, nebunule, vino să primeşti pentru mântuirea atâtor suflete omeneşti, nu o cunună, ci mai multe»".

Sfântul Simeon, zicând acestea, a suspinat şi iarăşi a zis: „Frate diacon, nimic nu ştiu să fi făcut de acest fel, care să fie vrednic de răsplătirea cerească, pentru că nebunul şi lipsitul de înţelegere, ce plată va primi, fără numai un dar, de mă va milui Stăpânul meu cu darul Său. Te rog însă pe tine, frate, ca pe nimeni din cei săraci, mai ales din monahi, să nu-i defăimezi, nici să-i ocărăşti. Deci, să ştie dragostea ta, că mulţi dintre dânşii, prin pătimirea cea rea, sunt curăţiţi şi strălucesc ca soarele înaintea lui Dumnezeu. Asemenea şi între oamenii cei proşti, care vieţuiesc prin sate şi lucrează pământul şi care petrec în neraûtate şi în dreptatea inimii lor şi pe nimeni nu hulesc şi nici nu năpăstuiesc, ci din osteneala mâinilor lor îşi mănâncă pâinea întru sudoarea feţei. Între unii ca aceştia mulţi sunt sfinţi mari, pentru că i-am văzut venind în cetate şi împărtăşindu-se cu Trupul şi cu Sângele lui Hristos şi făcându-se ca aurul cel curat".

Acestea pe care ţi le grăiesc ţie, domnul meu, să nu crezi că le zic pentru vreo slavă deşartă, ci dragostea ta m-a silit ca să nu tăinuiesc înaintea ta lenevirea vieţii mele celei ticăloase. Deci, să ştii că şi pe tine îndată te va lua Domnul de aici. Dar se cade a te îngriji pentru sufletul tău pe cât îţi este puterea, ca să poţi fără de supărare a trece duhurile cele din văzduh şi a scăpa de cumplitele mâini ale stăpânului întunericului.

Ştie Dumnezeu că şi eu am a pătimi mult necaz şi mare frică, până ce voi trece acele înfricoşătoare locuri, în care se cercetează cu de-amănuntul toate cuvintele, lucrurile şi faptele omeneşti. De aceea, te rog, fiule şi fratele meu Ioan, ca în tot chipul să te sârguieşti să fii milostiv, că în acel ceas înfricoşat, milostivirea poate să ne ajute mai mult decât alte bunătăţi. Căci este scris: *Fericit este cel ce înţelege pe cel sărac şi scăpătat; căci în ziua cea rea îl va*

izbăvi pe el Domnul. Păzeşte şi aceasta: „Să nu te apropii la dumnezeiasca slujire, având mânie asupra cuiva, ca nu cumva păcatele tale să oprească venirea Sfântului Duh!"

Acestea şi mai multe altele vorbind Cuviosul Simeon cu acel cinstit diacon, l-a rugat ca, după două zile, să vină în coliba lui. Plecând de la dânsul, nu s-a mai arătat umblând prin cetate, ci a petrecut în colibă până la ceasul cel mai de pe urmă al sfârşitului său. Însă nimeni nu ştie în ce fel a fost sfârşitul lui, decât numai Unul Dumnezeu şi îngerii Lui; pentru că aceia s-au obişnuit a fi de faţă la sfârşitul oamenilor săraci, cei cu totul părăsiţi, precum a fost de faţă la Lazăr, cel ce a murit în gunoi şi despre care se pomeneşte în Evanghelie că a murit şi a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. Deci, nu este îndoială că aceiaşi sfinţi îngeri ai lui Dumnezeu au stat de faţă şi la acest sfânt, care a fost sărac cu duhul şi cu lucrul, adică la Cuviosul Simeon, în ceasul fericitului său sfârşit. Şi, dezlegând cu blândeţe sufletul cel drept din trupul cel curat, l-au dus cu glas de bucurie în locaşurile cereşti.

Trecând aceste două zile, unii din săracii care au avut cu dânsul tovărăşie, nevăzându-l, şi-au zis: „Oare nu cumva s-a îmbolnăvit nebunul?" Deci s-au dus la coliba lui şi l-au găsit zăcând mort şi ziceau: „Iată, cel ce s-a înebunit în viaţa sa, s-a aflat nebun şi după moarte, căci nu s-a sfârşit culcat pe viţe, ci sub ele". Deci l-au luat doi oameni ca să îngroape fără de spălare acel cinstit trup, la locul unde îngropau pe cei străini fără de obişnuita cântare, fără lumânări şi fără tămâie.

Deci, sfântul a fost dus la îngropare pe lângă casa acelui creştin botezat de curând, care a fost mai înainte jidov, lucrător de sticle, şi acela a auzit mulţime de cântăreţi, cântând cântări cu glasuri prea dulci şi negrăite şi s-a mirat de acea neobişnuită cântare. El a privit pe o fereastră, dar n-a văzut pe nimeni altul, decât numai pe acei doi oameni care duceau la îngropare trupul nebunului. Iar glasurile nu încetau, cântând nevăzut, căci îngerii lui Dumnezeu cântau, iar mirosirea cea plăcută umplea văzduhul. Creştinul acela a mirosit şi a zis: „Fericit eşti, nebunule, că neavând oameni să-ţi cânte pentru îngropare, ai pe cereştile puteri care te cinstesc cu cântări şi te umplu de mireasma cădirii cea din Rai". Deci, el îndată a mers cu acei doi oameni şi au dus cu ei acel sfânt trup şi l-au îngropat cu mâinile lor între mormintele străinilor şi ale săracilor. El spunea tuturor că a auzit cântări îngereşti deasupra acelui mormânt şi negrăită bună mireasmă.

Diaconul Ioan, mergând la coliba aceea şi negăsind pe sfânt, îl căuta pretutindeni. După aceea, înştiinţându-se că a murit şi este

îngropat, a plâns foarte mult şi s-a dus la mormântul lui, vrând să ia trupul de acolo şi să-l îngroape cu cuviinţă la loc de cinste. Când a descoperit însă mormântul, n-a găsit trupul sfântului, pentru că Domnul l-a mutat pe El, prin sfinţii Săi îngeri, în loc nevăzut de oameni. Atunci toţi oamenii din cetatea Emesei, deşteptându-se ca din somn, au început a-şi aduce aminte şi a-şi spune unul altuia lucrurile cele minunate ale plăcutului lui Dumnezeu, proorociile şi viaţa lui cea mult chinuită.

Astfel au cunoscut că nebunul nu era nebun, ci era mai înţelept decât toţi înţelepţii acestui veac şi cel ce se părea că este nesănătos era drept şi cuvios. Sub chipul cel de nebunie şi de păcătos, îşi ascundea înaintea oamenilor viaţa sa cea înţelepţită de Dumnezeu şi plăcută Lui. Astfel au fost viaţa şi nevoinţele acestui minunat Simeon, care a fost nebun pentru Hristos. El a petrecut ca Lot cel de demult în mijlocul sodomitenilor, care nu s-a întinat de păcatele acelora. Aşa şi el acum, vieţuind în mijlocul lumii, nu s-a vătămat cu patimile cele lumeşti.

Cuviosul Simeon s-a sfârşit în 21 zile ale lunii iulie, iar după dânsul şi Cuviosul Ioan, tovarăşul lui de pustnicie, a adormit cu fericit sfârşit în pustiul Iordanului. Deci, precum au început amândoi împreună a sluji Domnului pe pământ, tot aşa şi în cer au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu. Viaţa amândurora, precum s-a spus diaconului Ioan prin sfânta şi nemincinoasa gură a lui Simeon, aşa de la acelaşi diacon Ioan al Bisericii cea din Emesa, s-a povestit cu credinţă şi cu adevărat marelui între părinţi, Sfântului Leontie, episcopul Neapolei Ciprului. Acela a dat-o în scris, spre folosul celor ce o vor citi şi o vor asculta şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI DOUA

SFÂNTA MIRONOSIŢĂ ŞI ÎNTOCMAI CU APOSTOLII, MARIA MAGDALENA

Sfânta Maria, numită Magdalena, a fost uceniţa şi mironosiţa lui Hristos cea dintâi şi cea mai mare decât toate mironosiţele şi purtătoarele de mir. Ea se trăgea din seminţia lui Neftalim, a cărei patrie se cuprinde în hotarele Galileii celei de sus, dintr-un loc ce se numea Magdala şi de unde s-a şi numit Magdalena. Aceasta a trăit în vremea venirii pe pământ a Domnului nostru Iisus Hristos, ca, după judecăţile lui Dumnezeu, să se arate lucrurile Fiului lui Dumnezeu întru dânsa, precum Însuşi zice despre orbul din naştere. Tot prin voinţa dumnezeiască şi spre oarecare folos sufletesc, ea era muncită şi supărată de şapte duhuri necurate.

Auzind ea de Hristos, Mântuitorul lumii, Care umbla în vremea aceea prin cetăţile şi satele Galileii, că tămăduia toate bolile şi neputinţele din oameni, izgonea pe diavoli dintr-înşii, propovăduia Evanghelia împărăţiei cerului şi cu puterea Sa dumnezeiască cea dătătoare de tămăduiri, făcea bine tuturor, s-a dus la Dânsul şi s-a învrednicit îndată de milostivirea Lui cea iubitoare de oameni, împreună cu cei miluiţi. Domnul Cel multmilostiv, care cunoştea pe toate mai înainte de facerea lor, a gonit dintr-însa pe cei şapte diavoli muncitori cumpliţi, făcând-o sănătoasă nu numai cu trupul, dar şi cu sufletul; căci i-a luminat mintea cu lumina cunoştinţei adevărului, făcând-o să cunoască pe Mesia Cel aşteptat şi să creadă într-Însul, că El este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel trimis de Tatăl, spre mântuirea lumii.

De atunci, Sfânta Maria Magdalena s-a făcut uceniţă şi următoare lui Hristos, slujindu-L împreună cu celelalte sfinte femei, până la patimile Lui cele de bună voie, până la moartea pe cruce şi până la îngroparea dumnezeiescului Trup, după cum mărturiseşte despre aceasta Sfântul Matei Evanghelistul, astfel: *Acolo erau şi*

femei multe, privind de departe, care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-I Lui, între care era şi Maria Magdalena.

Celelalte femei mironosiţe erau: Maria, mama lui Iacob şi a lui Iosi, adică vara Maicii Domnului; Maria lui Cleopa şi Salomeea, mama fiilor lui Zevedei; Ioana, femeia lui Huza, un ispravnic al lui Irod; Suzana şi cele două surori ale lui Lazăr, Marta şi Maria.

Această sfântă mironosiţă petrecea nedezlipită de Hristos şi de Preacurata Lui Maică, mai mult decât toate. Pentru aceasta evanghelistul o pune mai întâi decât pe celelalte, ca pe o iubitoare de Hristos şi de Maica Lui şi ca pe o mai osârdnică slujitoare Maicii Domnului şi Mântuitorului nostru. Ea, în vremea răstignirii Lui, stătea lângă cruce, împreună cu Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu şi cu celelalte femei, privind la pătimirea lui Hristos. Pe de o parte, plângea şi se tânguia cu amar pentru Dânsul, iar pe de alta suferea pentru Maica Lui cea cu totul fără de prihană, care plângea şi se jelea ca o Maică fără de mângâiere, pentru preaiubitul ei Fiu, al cărui suflet i l-a pătruns sabia, după cum spusese bătrânul Simeon mai înainte. Deci, inima sfintei fecioare, fiind slăbită cu totul, Sfânta Maria Magdalena, pe cât îi era cu putinţă, împreună cu celelalte, o mângâia şi o sprijinea, făcând toate pentru uşurarea supărării ei.

După ce s-au dus toţi răstignitorii şi după ce Hristos Şi-a dat sufletul, a venit Iosif din Arimateea cu Nicodim şi au luat trupul lui Iisus de pe cruce; deci, Maria Magdalena, căzând împreună cu Preacurata Lui Maică şi cu celelalte, au sărutat sfântul şi îndumnezeitul Lui trup şi L-au petrecut până la mormânt. După ce L-au pus în mormânt, prăvălind piatra pe uşa lui, toate celelalte femei s-au dus împreună cu Iosif şi cu Nicodim, numai ea împreună cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu se vede că au rămas lângă mormânt, după cum zice Sfântul Matei Evanghelistul: *Era şi Maria Magdalena şi cealaltă Marie,* adică Născătoarea de Dumnezeu, şezând în preajma mormântului.

Dar, fiindcă atunci era Vineri, seara târziu şi după porunca Legii Vechi, se cădea să se odihnească fiecare după lucrul său, s-au dus şi ele să se odihnească în casa lor. Deci, Sâmbătă s-au odihnit, după poruncă, după cum zice Sfântul Luca Evanghelistul. După ce a trecut Sâmbăta, când se lumina de ziua întâia a săptămânii, după cum scrie Sfântul Matei Evanghelistul, care istoriseşte cea dintâi mergere a femeilor la mormânt, care lumina spre Duminică, a venit Maria Magdalena şi cealaltă Marie, adică Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, să vadă mormântul; pentru că Maica Domnului, pătimind durere ca o maică mai mult decât

toţi, n-a putut să rabde până ce se vor pregăti şi celelalte mironosiţe. Deci, aflând pe Maria Magdalena împreună alergătoare şi întocmai ca dânsa cu sârguinţa, cu durerea şi dorinţa – pentru aceea se pomeneşte de toţi cei patru evanghelişti –, a venit după miezul nopţii la mormânt, nu cu aromate, că nu îngăduia vremea, ci numai să vadă mormântul. Aceasta este cea dintâi ducere a cinstitelor şi sfintelor femei la mormântul Domnului nostru Iisus Hristos, pe care o istoriseşte Sfântul Matei Evanghelistul.

Apropiindu-se ele de mormânt, *iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, coborând din cer şi venind, a răsturnat piatra de pe mormânt şi a stat deasupra ei.* Îngerul venise să vestească că a înviat Domnul! Deci, evanghelistul n-a zis că după ce s-a răsturnat piatra, atunci a ieşit Mântuitorul din mormânt, ci cum că îngerul a răsturnat piatra şi a stat deasupra ei. Că Domnul, strălucind trupul Său cu nestricăciune ca un Dumnezeu, când piatra era peste mormânt, a ieşit dintr-însul, precum şi în seara aceleiaşi Duminici, uşile fiind încuiate, a intrat la ucenicii Săi. Şi zice: *Chipul lui era ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada şi de frica lui s-au cutremurat străjerii, rămânând ca morţi.* Îngerul a zis către femei: *Nu vă temeţi, ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi Nu este aici, ci S-a sculat, precum a zis; veniţi de vedeţi locul unde a zăcut Domnul; şi, ducându-vă, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi.*

Vedeţi că îngerul nu le-a mustrat, nici le-a spăimântat, ci a vorbit cu blândeţe către dânsele: *Nu vă temeţi, ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi...?* Şi nu numai aceasta, dar le cheamă să vadă şi locul unde a fost pus trupul Lui, zicându-le: *Veniţi de vedeţi unde a zăcut.* El le şi sfătuieşte să se ducă să spună ucenicilor că Domnul a înviat, zicându-le: *Degrabă mergând, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi....* Pentru ce aşa? Ca să se arate din amorţirea străjerilor, din cutremurul care a urmat şi din vorbirea cea cu blândeţe, că aceasta este cea dintâi ducere la mormânt a femeilor, iar nu după cum socotesc alţii.

Deci, aceste două femei, adică Preasfânta Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu şi Maria Magdalena, ducându-se de la mormânt, cu frică şi cu bucurie mare, să vestească apostolilor că S-a sculat Domnul, precum a zis către dânsele îngerul, le-a întâmpinat Însuşi Dumnezeu, Cuvântul cel întrupat, şi le-a zis: *Bucuraţi-vă!* Ele, căzând, s-au închinat Lui şi, cuprinzându-I picioarele le-au sărutat. Deci, Domnul nu le-a certat când s-au atins de Dânsul, căci Îl vedeau întâi; ba, dimpotrivă, le-a îmbărbătat şi le-a făcut fără de temere, zicând: *Nu vă temeţi, ci duceţi-vă şi spuneţi fraţilor Mei să se ducă în Galileea; că acolo Mă vor vedea.* Ele, ducându-se la ucenici, le-au vestit lor şi tuturor celor ce erau împreună cu ei, glasul îngerului şi al Domnului că L-au văzut pe El. Dar nu numai aceasta, ci şi picioarele Lui le-au cuprins. Ucenicii Domnului, din pricina multei şi negrăitei întristări ce li s-a făcut cu răstignirea Dascălului lor, nu sufereau nici să le audă. Însă, pentru Magdalena, după cum mi se pare, nici un cuvânt n-au zis; iar pentru Preacurata Maica Domnului, pentru că o cinsteau şi se ruşinau de dânsa, au zis în sine, că covârşirea mâhnirii a amăgit-o, tulburându-i mintea, vederea, auzirea şi pipăirea. Dar sufletul ei cel curat şi strălucit a fost încredinţat cu dinadinsul de toate acelea care le-a văzut şi le-a pătimit; şi a cugetat în sine, nimic pricindu-se mai mult cu ucenicii şi nemaiducându-se la mormânt.

Maria Magdalena, crezând mai mult apostolilor, decât celor văzute şi pipăite de ea însăşi, era mică la credinţă, neîncrezându-se unei vederi. Deci, socotind că i s-a nălucit, a luat cu ea pe Ioana, pe Maria şi pe alte femei şi iarăşi s-au dus cu aromate la mormânt, în aceeaşi noapte, fiind încă dimineaţă, mult mai înainte de a se lumina de ziuă; şi au intrat în mormânt cu cele ce erau cu ea şi nu se dumireau în sinea lor. Atunci au stat înaintea lor doi bărbaţi, care nu erau alţii decât doi sfinţi îngeri, îmbrăcaţi în haine albe. Temându-se ele de acea vedere, îngerii au zis către ele: *Ce căutaţi pe Cel viu cu cei morţi? Nu este aici, ci S-a sculat!*

Deci, luaţi aminte, iubiţilor, cum se arată, că nu este aceasta întâia mergere a femeilor la mormânt, ci a doua. Lucru necuviincios era ca, pe femeile care nu văzuseră nimic şi nu auziseră de Învierea Domnului, să le certe şi să le mustre sfinţii îngeri, zicându-le: *Ce căutaţi pe Cel viu cu cei morţi...?* Arătat este că ele au auzit mai înainte toate acestea, de la cei ce au văzut de faţă pe Domnul şi au auzit de la El mesajul către ucenici, dar n-au crezut. Pentru acestea le certau îngerii şi încă pentru că erau şi bărbaţi cu ele. Şi cine zice acestea? Sfântul Luca Evanghelistul. Iată ce zice el: *Iar în prima zi după Sâmbătă (Duminică), foarte de dimineaţă, au venit femeile la mormânt, aducând aromatele cele ce le gătiseră...* După aceea, nu numai că le-au certat îngerii, dar le-au şi zis: *Aduceţi-vă aminte, cum v-a grăit, pe când era cu voi în Galileea, zicând că se cădea Fiului Omului, să se dea în mâinile oamenilor păcătoşi, să se răstignească şi a treia zi să învieze...* Atunci ele şi-au adus aminte de cuvintele Lui.

Plecând acei bărbaţi, femeile împreună cu Maria Magdalena, au vestit pe ucenici. Deci, Maria Magdalena pentru a doua oară văzuse mormântul, iar celelalte o dată. Se zice că cuvintele lor s-au

arătat înaintea ucenicilor ca o bârfeală şi nu le-au crezut. Acestea le scrie Sfântul Luca Evanghelistul, pentru a doua mergere a femeilor la mormânt.

După acestea, duhul Mariei Magdalena ardea, căci ucenicii n-au crezut-o nici acum pe ea, nici pe cele împreună cu ea, ci au socotit ca o bârfeală cuvintele lor. Pentru aceea, sculându-se de dimineaţă s-a dus la mormânt, pentru a treia oară şi a văzut piatra răsturnată de pe uşa mormântului. Deci, a alergat la Simon Petru şi la Ioan. Din acestea se vede priceperea femeii acesteia, căci se necăjea cu sufletul, împreună cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, vestind ucenicilor întâia mergere la mormânt şi învierea lui Hristos, dar nu le-au crezut. Apoi, venind foarte de dimineaţă împreună cu alte femei şi bărbaţi, şi atunci cuvintele ei s-au arătat ca o bârfeală. Ea se necăjea nu numai că nu au crezut-o, dar nici nu s-a sculat cineva dintre ei să se ducă la mormânt cel puţin şi să vadă. Ci, fie de frica iudeilor, fie de multa şi negrăita mâhnire, şedeau toţi ca nişte morţi. Singur Petru, după a doua vestire a femeilor, s-a sculat şi s-a dus singur la mormânt, dar nu s-a mai aplecat spre el, căci nu îndrăznea să intre, fie pentru că se credea nevrednic, fie că-şi aducea aminte de lepădarea sa de Dânsul; poate şi pentru frica iudeilor, precum s-a zis mai sus.

Pentru acestea, Maria Magdalena, arzând cu duhul de dragostea ce o avea către Dascălul şi Binefăcătorul său şi fiind plină de cuget dumnezeiesc, s-a dus singură a treia oară la mormânt iarăşi de dimineaţă şi aflând piatra luată de pe el, s-a întors la ucenici, gândind în sine acestea: „Dacă le voi spune lor că a înviat Hristos, iarăşi voi ridica strigare împotriva mea că sunt îndrăcită; căci dacă n-am fost crezută împreună cu celelalte femei, când le-am vestit învierea lui Hristos, cum voi fi crezută acum singură? Deci, ştiu ce voi face: voi grăi celor mai mari şi mai fierbinţi cu dragostea către Hristos, adică lui Petru şi lui Ioan. Aceştia, însă, au auzit mai înainte de învierea Domnului nostru Iisus Hristos, dar de frica iudeilor, se îndoiau de această minune, ca şi cum nimic n-ar fi auzit. Deci, cum îi voi deştepta pe ei, numai să meargă la mormânt şi să vadă lucrul ce s-a făcut? Am aflat ce voi face: nu le voi spune lor că a înviat Domnul, căci atunci voi cădea iarăşi în cele de mai înainte, ci le voi spune o veste vrednică de crezut".

Deci, Maria Magdalena a venit, precum s-a zis, la Petru şi la Ioan şi le-a zis: *Au luat pe Domnul din mormânt şi nu ştiu unde L-au pus*. Ca şi cum ar fi zis astfel: „Ascultaţi-mă pe mine robii lui Dumnezeu! Ori S-a sculat Domnul din morţi, ori nu; deci, eu nu ştiu ce să vă spun vouă; dar, una vă zic cu adevărat, că trupul Lui nu mai

este în mormânt. Pentru aceea sunteţi datori a vă sârgui să cunoaşteţi cine este acela care L-a luat şi unde L-a pus". Văzut-ai înţelepciunea acestei femei? Că de nu vom zice că astfel s-a sfătuit în sine, vom cădea în socoteli fără de rânduială şi nepotrivite; ca şi cum aceea care I-a pipăit picioarele Lui, împreună cu Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu,şi a auzit de la îngeri a doua oară că S-a sculat Domnul, n-ar fi spus drept. Iar din aceea că le-a vorbit ca de un mort, *că au luat pe Domnul meu din mormânt şi nu ştiu unde L-au pus...*, este arătat că răspunsul ei era meşteşugit şi înţelept; deci, îndată i-a plecat a merge la mormânt!

După ce au pornit aceşti doi ucenici la mormânt, ea le-a urmat lor. Ucenicii, intrând în mormânt, au văzut giulgiurile singure zăcând şi mahrama,cu care era înfăşurat capul Lui, era învăluită şi aruncată într-un colţ, iar trupul Lui nicăieri. Deci, atunci au văzut şi au crezut, că au luat pe Domnul din mormânt, precum le-a spus Maria Magdalena. După aceea şi ucenicii s-au întors iar la ai lor, necrezând nimic despre Înviere şi prin necredinţa lor au aruncat în oarecare îndoială şi pe Maria, care se făcuse atât de credincioasă, după ce văzuse şi auzise atâtea. Ea socotea acestea în sine din multa evlavie; adică, până acum mi se părea că am oarecare cuget întemeiat, până când apostolii nu văzuseră mormântul şi pentru aceea nu credeau în Învierea Domnului. Deci, după ce au văzut că trupul Domnului nu este mormânt, se aflau tot în această credinţă, adică că l-a furat cineva. Dar este arătat că eu, fiind femeie, am păreri şi nu aud nici nu văd nimic adevărat; iar ei, fiind bărbaţi luminaţi de la Dumnezeu, rămân nerătăciţi şi nu se amăgesc cu înlesnire, ca noi femeile.

Maria Magdalena, având în mintea sa această socoteală, a rămas plângând lângă mormânt şi, după ce s-au dus Petru şi Ioan, s-a aplecat iar în mormânt şi a văzut doi îngeri îmbrăcaţi în veşminte albe. Aceia, văzând-o, au întrebat-o: *Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi?* Ea a răspuns: *Au luat pe Domnul şi nu ştiu unde L-au pus...!* Apoi, venind Domnul şi văzându-L îngerii, s-au sculat înaintea Lui. Ea, văzând că îngerii s-au sculat şi, sfiindu-se de dânşii, s-a întors înapoi şi, văzând pe Domnul, nu L-a cunoscut. Pentru ce? Pentru că Domnul după Înviere era îmbrăcat cu trup nestricăcios şi nu se arăta decât numai acelora, cărora voia şi când voia.

Fiind întrebată de Domnul: *Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi?* Ea a răspuns asemenea ca şi către îngeri; căci credea că el este grădinarul acelei grădini, în care era mormântul. Deci, a zis către Dânsul: *Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus*

pe El, că eu Îl voi lua! Acest răspuns către Domnul şi către înger, Maria Magdalena nu l-a făcut cu cugetare şi făţărnicie ca mai înainte, precum a făcut către ucenici; că acelora, ca unora ce nu ştiau, le-a răspuns, ca să-i deştepte pe toţi să se ducă la mormânt. Ci, după ce au venit şi au văzut că trupul Domnului nu era în mormânt şi după ce n-au crezut că a înviat, de aceea s-a îndoit şi ea cu gândul şi a pătimit aceasta, pentru că era foarte cucernică. Ea se încredea mai mult apostolilor, decât socotelii sale. Deci ea, fiind schimbată după aceea şi încredinţată cu adevărat că trupul Domnului s-a luat din mormânt de cineva, a răspuns aşa precum credea în socoteala sa.

Atunci Iisus, ca un Dumnezeu, cunoscând inima ei, a strigat către dânsa cu glasul Său cel obişnuit, ca să-L cunoască: *Marie!* Iar ea, cunoscându-i glasul, că a doua oară i se arăta, a căzut la picioarele Lui, ca şi la vederea cea dintâi; dar nu a primit-o cu aceiaşi bucurie, ca întâi, ci a îndepărtat-o de la El, zicând: *Nu te atinge de mine!* Deci, mai întâi S-a lăsat ca cele două femei să-I sărute cinstitele şi preacuratele Lui picioare; dar nici o vorbă n-a auzit de la Dânsul. Vezi, că de vreme ce n-a crezut cu adevărat, a îndepărtat-o Mântuitorul, zicându-i: *Nu te atinge de Mine!*

Atunci, la întâia arătare a Domnului, le-a lăsat să se atingă şi să-I sărute picioarele, ca mai mult decât cu vederea şi cu auzirea să se încredinţeze prin pipăire, că Cel ce S-a răstignit şi S-a îngropat, a înviat. Dar acum o izgonea de la Dânsul pe Maria Magdalena, fiindcă, schimbându-se după atâta încredinţare, a auzit: *Nu te atinge de Mine, că încă nu M-am suit la Tatăl Meu!* Astfel o certa pe ceea ce s-a îndoit în credinţă şi îi deştepta mintea, aducându-i aminte de Părintele Cel ceresc. Domnul a încredinţat-o să nu-L socotească a fi numai Acela care se vede, adică om înviat din morţi, ci şi Dumnezeu adevărat, ca Unul ce este Fiul adevăratului Dumnezeu şi Care S-a făcut om pentru noi. El a zis: *Du-te şi spune fraţilor Mei, că Mă voi sui la Tatăl Meu şi la Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu şi la Dumnezeul vostru!* Maria Magdalena, auzind şi văzând acestea, s-a dus la ucenicii Lui şi nu le-a mai zis că au luat pe Domnul din mormânt; ci a venit cu multă încredinţare şi îndrăzneală, spunând că a văzut pe Domnul şi le-a spus ceea ce i-a zis Hristos. Aceasta este a treia mergere a femeilor la mormântul Domnului, pe care a scris-o Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu şi care s-a făcut foarte de dimineaţă, fiind încă întuneric.

Acum trebuie să spunem şi despre a patra ducere a femeilor la mormânt, ca să se vadă osârdia, evlavia, dragostea şi durerea inimii pe care Sfânta Maria Magdalena o avea către Domnul şi

Dascălul ei; căci numai ea dintre toate, s-a dus la mormânt de patru ori. Pentru aceea Sfântul Duh a învrednicit-o pe dânsa să o amintească Sfântul Marcu în Evanghelia sa. Dar unde este arătat, că a patra ducere la mormânt a femeilor este cea istorisită de Sfântul Marcu? Aceasta ne-o arată vremea, fiindcă numai Marcu scrie că femeile au venit la mormânt, când răsărea soarele. Pe Sfânta Maria Magdalena au pomenit-o toţi cei patru evanghelişti, după cum s-a zis mai înainte; că Maria Magdalena a venit împreună cu celelalte femei, care aveau miruri mai înainte pregătite. Deci, trecând sâmbăta, *dis-de-dimineaţă, în prima zi a săptămânii, au venit femeile la mormânt, pe când răsărea soarele.*

Acum să vedem pentru ce Maria Magdalena, după trei vederi, s-a dus iar împreună cu femeile acelea la mormânt şi mai ales ducând cu sine miruri şi aromate, socotind că vor afla trupul în mormânt. Cititorule, ascultă cu luare aminte: Maria Magdalena, încredinţându-se desăvârşit despre Învierea Domnului prin a treia vedere a lui Dumnezeu şi mărturisind ucenicilor că a văzut pe Domnul şi că i-a zis cele ce s-au spus mai sus, nu s-a mai îndoit. Dar, de vreme ce a văzut pe Maria lui Iacov cel Mic şi mama lui Iosi, pe Salomeea şi pe alte femei ducându-se la mormânt, având cu ele aromate, s-a dus împreună cu dânsele, tocmai pe când răsărea soarele, nu că se îndoia, ci ca şi cum povăţuia pe celelalte femei. Ea se bucura şi sălta, că a văzut de multe ori mormântul deşert, iar femeile celelalte, ori că nu auziseră până atunci nimic din cele făcute, ori că auziseră rău; de unde se poate vedea, că nimic nu ştiau cu dinadinsul, căci ziceau: *Cine ne va răsturna nouă piatra de pe uşa mormântului? Dar, căutând, au văzut că piatra era răsturnată de pe uşa mormântului, fiindcă era foarte mare.*

Vezi, că nici despre piatră nu ştiau ele bine, precum ne spun Sfinţii Evanghelişti Matei şi Luca. Apoi, intrând în mormânt, au văzut pe un tânăr şezând de-a dreapta, îmbrăcat în veşmânt alb, şi s-au spăimântat. Acela nu le-a certat pe ele, precum ne spune Sfântul Evanghelist Luca, asemenea şi Sfântul Evanghelist Ioan despre Însuşi Domnul, căci tânărul ştia că atunci veniseră întâi. Dar nici pe Magdalena n-a certat-o, căci cunoştea prin bucuria feţei ei, că acum venise la mormânt fără să se îndoiască de Învierea Mântuitorului; ci a venit bucurându-se şi veselindu-se. De aceea, nu numai că nu le-a certat, dar chiar le-a îmbărbătat pe ele, ca şi îngerul cel dintâi, precum ne spune Sfântul Evanghelist Matei, zicându-le: *Nu vă spăimântaţi; pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit Îl căutaţi? S-a sculat, nu este aici; iată locul unde L-au pus pe Dânsul. Deci, duceţi-vă şi spuneţi ucenicilor Lui şi lui Petru, că va merge mai*

înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea pe El, precum v-a zis vouă. Femeile, ieşind degrabă, au fugit de la mormânt, căci le cuprinsese cutremur şi spaimă mare, şi n-au spus nimănui nimic, căci se temeau. Din acestea se arată că femeile de mai sus sunt altele, afară de cele de care ne spune Sfântul Evanghelist Luca şi Matei şi afară de Maria Magdalena.

Sfânta Maria Magdalena, uceniţa şi osârduitoarea lui Hristos, I-a slujit Lui cu dragoste şi cu sârguinţă şi mai înainte de patimi. Ea a suferit durere îndoit de mare, în vremea patimii Mântuitorului nostru Iisus Hristos; pe de o parte, văzând pe Domnul său spânzurat pe Cruce, astfel încât putea cu uşurinţă să-I numere oasele, capul rănit de spini, faţa neavând chip, mâinile şi picioarele pătrunse de piroane, coasta împunsă cu suliţa şi tot trupul rănit de bătăi; iar pe de alta, văzând pe Preacurata Lui Maică, tânguindu-se cu amar şi leşinând de durerea inimii, o sprijinea şi o mângâia.

Acestea toate sunt probe doveditoare pentru adeverirea Învierii lui Hristos. Numai ea a mers de patru ori la Mormântul Lui şi, după a patra întoarcere de la Mormânt, a rămas lângă Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, slujindu-i ei, de atunci până la Înălţarea Lui la ceruri, nu ca unei maici a Dascălului şi a Făcătorului de bine, ci ca unei Maici a Însuşi Fiului lui Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

După înălţarea Lui la ceruri, a ieşit şi ea, ca un apostol, la propovăduire şi, străbătând prin multe ţări, a binevestit pe Hristos tuturor păgânilor. Pe mulţi i-a adus la cunoştinţa de Dumnezeu, ca şi Sfinţii Apostoli, apoi a mers la Roma şi a stat înaintea Cezarului Tiberiu, pe care Sfânta Maria Magdalena l-a tămăduit, fiind bolnav de un ochi. Ea, povestindu-i toate cele despre Hristos, l-a făcut să creadă într-Însul, după cum zic unii. De aceea el s-a pornit cu urgie împotriva lui Pilat şi împotriva arhiereilor şi i-a pedepsit, după faptele lor, cu rea şi cumplită moarte. După aceasta, ea a plecat din Roma şi s-a dus în Efes, la Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu. Acolo slujind apostoleşte la mântuirea oamenilor, prin fericita adormire s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată la intrarea peşterii, de către Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu. Tot acolo au adormit şi cei şapte sfinţi tineri mai pe urmă.

Pe vremea împărăţiei preaînţeleptului Leon, s-au adus de acolo în Constantinopol cinstitele moaşte ale Sfintei Maria Magdalena şi le-a pus în mânăstirea Sfântului Lazăr, pe care o zidise el. Acolo se săvârşea prăznuirea pomenirii ei, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Preasfântul şi de viaţă Făcătorul Lui Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI TREIA

POMENIREA SFÂNTULUI MUCENIC FOCA

Sfântul Mucenic Foca este unul din cei patru Foca pomeniţi de sinaxar. El a trăit în Sinope, în zilele împăratului Traian, strălucind cu toate faptele bune şi cu petrecere neprihănită. Când a fost adus la eparhul African şi întrebat de acesta, el a mărturisit cu îndrăzneală credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. Atunci eparhul African hulind pe Hristos şi chinuind pe sfântul mucenic, s-a făcut cutremur mare şi fără de veste, căzând el împreună cu slujitorii lui, au rămas fără suflare. Văzând femeia lui această minune, s-a înfricoşat şi a rugat pe sfântul, care l-a înviat.

După aceea, l-au dus la împăratul Traian şi, mărturisind pe Hristos, a fost spânzurat strujit, şi apoi băgat în var. Fiind pus într-o baie foarte fierbinte, şi astfel rugându-se, şi-a dat sufletul în mâna lui Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC APOLINARIE, EPISCOPUL RAVENEI

În zilele Cezarului Claudie, Sfântul Apostol Petru a mers din Antiohia la Roma, cu mulţi creştini. El, intrând într-o adunare jidovească, le-a spus că este iudeu; apoi a început să le propovăduiască pe Iisus Hristos, arătându-le din cărţile proorocești, că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu şi că a venit să mântuiască neamul omenesc. Sfântul Petru le-a mai povestit lor toate minunile lui Hristos pe care le-a făcut în Israil. Propovăduind el toate acestea în toate zilele, mulţi dintre iudei au crezut în Hristos. Dar nu numai din iudei, ci şi din romani, mulţi, auzind propovăduirea Apostolului, primeau cu bucurie cuvântul lui, zicând: „Dumnezeu a cer-

cetat neamul omenesc, trimiţând pe Fiul Său spre înnoirea lumii". Deci, crezând în Hristos, s-au botezat.

Nu după multă vreme, Sfântul Apostol Petru a zis către ucenicul său, Apolinarie, care venise cu dânsul din Antiohia: „Iată, ai învăţat bine a cunoaşte pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, şi te-ai înştiinţat de faptele Lui cele dumnezeieşti; deci, să primeşti sfinţirea Sfântului Duh şi să te duci în cetatea Ravena, ca să propovăduieşti acolo numele lui Iisus Hristos, netemându-te de nimic". Zicând aceasta, a făcut rugăciune şi, punând mâinile pe capul lui, l-a făcut episcop al cetăţii Ravena, zicându-i: „Domnul nostru Iisus Hristos să-ţi trimită pe îngerul Său, care îţi va găti calea şi îţi va împlini cererile tale". Apostolul, grăind acestea către Apolinarie, l-a sărutat şi l-a liberat cu pace. Sfântul Apolinarie, apropiindu-se de cetatea Ravena, a intrat în casa unui oarecare ostaş, cu numele Irineu, voind să se odihnească. Şi, făcând vorbă cu dânsul, i-a spus despre dânsul cine este, de unde şi pentru ce a venit în cetatea lor. Apoi i-a spus despre Iisus Hristos şi despre puterea Lui cea dumnezeiască.

Irineu a zis către dânsul: „O, străinule părinte, am un fiu orb şi dacă este vreo putere în propovăduirea ta, fă-l să vadă, că şi eu voi merge în urma Dumnezeului tău, crezând întru Dânsul". Sfântul a poruncit să aducă la el pe acel orb. Acela fiind adus înaintea Sfântului Apolinarie, s-au adunat toţi ai casei, voind să vadă ce va face orbului. Sfântul, făcând semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a grăit: „Dumnezeule, Care eşti pretutindeni, fă cunoscut pe Fiul Tău în cetatea aceasta, ca să se lumineze nu numai ochii cei trupeşti ai acestor oameni, dar şi cei sufleteşti; şi astfel să Te cunoască pe Tine, Unul, adevăratul Dumnezeu şi pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis spre mântuirea lumii". Sfântul grăind acestea, îndată s-au deschis ochii orbului şi a văzut. Acela a căzut la picioarele omului lui Dumnezeu împreună cu părinţii săi şi astfel toată casa aceea a crezut în Hristos şi s-a botezat în râul care nu era departe de Ravena. De atunci, sfântul a început a petrece în casa lui Irineu.

În cetatea aceea era o femeie bolnavă cu numele Tecla, soţia tribunului, care, fiind bolnavă de mulţi ani şi căutată de mulţi doctori iscusiţi, n-a putut să fie tămăduită; deci, s-a întâmplat lui Irineu, ostaşul cel nou botezat, a se duce la tribun şi, văzându-l foarte mâhnit pentru femeia sa, care bolea şi nu se vindeca, a zis către dânsul: „Tribunule, este la mine un om străin care a tămăduit pe fiul meu cel orb fără de nici o doctorie; aceluia de-i vei porunci să vină la tine, va tămădui îndată pe soţia ta". Tribunul l-a întrebat:

„De unde a venit aici, omul acela?" Irineu a răspuns: „Din Roma". Tribunul a întrebat: „Este roman?" Irineu a răspuns: „Nu ştiu, însă mi se pare că nu este roman, ci grec". Tribunul a zis: „Să-l aduci în taină în casa mea".

Deci, pe când Sfântul Apolinarie a intrat cu Irineu în cetatea Ravena, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci, zicând: „Dumnezeule, Cel ce ai ajutat învăţătorului meu Petru, fii şi mie ajutor, ca să se preamărească numele Tău cel sfânt şi să se săvârşească în această cetate voia Ta". Sfântul intrând în casa tribunului, acela a zis către dânsul: „Bine ai venit, doctore, căci ce este mai dulce, decât apa cea rece celui însetat?" Sfântul Apolinarie a zis: „Pacea Domnului nostru Iisus Hristos să se odihnească peste voi". Tribunul a întrebat: „Cine este Acela de care grăieşti?" Apolinarie a răspuns: „Acela este Fiul lui Dumnezeu, Care a înnoit toată lumea cea învechită". Tribunul a zis: „Din aceasta mi se pare că este galileean". Sfântul a răspuns: „Aşa este". Tribunul a întrebat: „Ştii doctorii?" Răspuns-a sfântul: „Nu ştiu nimic, afară de numele lui Iisus. Să chemi aici pe toţi ostaşii de sub stăpânirea ta şi toţi, privind, vor cunoaşte puterea Domnului meu Iisus Hristos".

Tribunul a trimis îndată, de a chemat pe toţi ostaşii săi şi a zis către sfânt: „Uite, femeia mea zace pe patul durerii de mulţi ani şi toate doctoriile nu i-au ajutat, ci mai mult au vătămat-o; de aceea, de este în tine vreo putere tămăduitoare arat-o acum spre cea care boleşte". Sfântul a grăit: „Dumnezeu să deschidă ochii inimilor voastre, ca, văzând minunile Lui, să credeţi într-Însul". Apoi, apropiindu-se de pat, a luat de mână pe cea bolnavă şi i-a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi crede într-Însul; dar să nu socoteşti că mai este cineva la fel ca Dânsul".

Atunci femeia s-a făcut îndată sănătoasă cu tot trupul şi s-a sculat de pe pat, strigând şi zicând: „Nu este alt Dumnezeu afară de Iisus Hristos, pe Care tu Îl propovăduieşti". Tribunul şi toţi ostaşii lui, văzând aceasta, s-au mirat şi au zis: „Acela este Dumnezeu cu adevărat, Care face nişte lucruri ca acestea! Acela poate să ne ajute şi în războaie, dacă Îl vom iubi". Atunci tribunul a crezut în Hristos, împreună cu femeia sa, cu copiii şi cu toată casa lor şi mulţi alţi păgâni care erau acolo au crezut şi s-au botezat.

Din acea vreme, Sfântul Apolinarie a început a petrece în casa tribunului din acea cetate. Mulţi oameni în toate zilele veneau la dânsul şi el îi învăţa să creadă în Hristos şi îi boteza. Mulţi din cei ce credeau, îşi dădeau copiii la sfântul pentru învăţătura cărţii. Pentru aceea, Sfântul Apolinarie a făcut în casa tribunului o biserică şi slujea în ea, împărtăşind pe credincioşi cu dumnezeieştile

Taine ale Trupului şi Sângelui lui Hristos. Petrecând el acolo 12 ani, a hirotonit doi preoţi, pe Aderet şi pe Calochir, iar pe Marchian, bărbatul cel de bun neam, şi pe Levcadie i-a făcut diaconi împreună cu alţi şase clerici. El cânta în biserică rugăciunile de zi şi de noapte, împreună cu dânşii preamărind pe Dumnezeu. Deci, creştinii înmulţindu-se şi străbătând în popor vestea despre numele şi despre puterea lui Iisus Hristos, precum şi despre propovăduitorul acela, omul lui Dumnezeu nu putea să se ascundă. Deci, unii au spus despre dânsul lui Saturnin, stăpânitorul cetăţii.

Acela, trimiţând după el, l-a adus şi l-a pus înaintea slujitorilor celor mai mari ai capiştei din Ravena şi îl întreba, zicând: „Cine eşti tu?" Sfântul a răspuns cu glas mare, zicând: „Eu sunt creştin". Saturnin a zis: „Cine este Hristos?" Sfântul a răspuns: „Hristos este Fiul Dumnezeului Celui viu, prin Care trăieşte toată făptura din cer, de pe pământ şi din mare". Saturnin a zis: „Acela te-a trimis la noi să risipeşti slujba zeilor noştri? Nu ştii tu pe marele zeu Joe, care vieţuieşte în capitoliul cetăţii şi căruia eşti şi tu dator a i te închina?" Sfântul a răspuns: „Nu ştiu cine este acela şi nici capiştea lui nu i-am cunoscut-o". Popii idoleşti au zis către sfântul: „Atunci vino şi vezi împodobită frumos capiştea lui cea mare. Într-însa vei vedea chipul nebiruitului Joe şi te vei închina lui".

După aceea sfântul a fost dus la acea capişte, în care intrând şi văzând podoaba cea de mult preţ, a râs şi a zis către popii cei idoleşti: „Iată cât aur şi argint se află aici prăpădit, care este mai bine să se împartă la săraci, decât să atârne în zadar înaintea demonilor!" Atunci păgânii, umplându-se de mânie şi de iuţime, au bătut foarte mult pe Sfântul Apolinarie şi, legându-l de picioare cu o funie, l-au tras afară din cetate şi l-au aruncat ca pe un mort pe malul mării. Luându-l ucenicii abia viu, l-au ascuns în casa unei femei văduve, care credea în Hristos, şi acolo purtau grijă de el.

După şase luni de la aceasta, un om cinstit cu numele Bonifatie a amuţit deodată şi, chemând mulţi doctori, cu nimic nu au putut să-i ajute. În vremea aceea, s-a făcut ştire în casa lui, că Apolinarie, robul lui Dumnezeu, este viu şi ascuns la o femeie văduvă. Atunci femeia lui a alergat cu sârguinţă la omul lui Dumnezeu şi, căzând la picioarele lui, îl ruga să vină în casa ei şi să-i tămăduiască bărbatul. Deci, arhiereul lui Hristos, sculându-se, a mers la ea. Intrând în casa lui Bonifatie, o fecioară din slujnice, care avea în sine duh necurat, îndrăcindu-se, a strigat: „Du-te de aici, robul Dumnezeului Celui viu, căci dacă nu te vei duce, voi face iarăşi să te tragă afară din cetate legat de picioare". Sfântul Apolinarie, certând duhul cel necurat, l-a izgonit dintr-însa.

Intrând după aceea la Bonifatie, l-a văzut zăcând mut şi s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai închis gura acestui om, ca să nu cheme pe diavoli în ajutorul său, deschide-i-o acum, ca să cheme numele Tău cel sfânt şi să creadă că Tu eşti Dumnezeul Cel ce petreci în veci". Astfel, rugându-se sfântul şi creştinii cei de faţă zicând amin, în acel ceas s-a dezlegat limba lui Bonifatie şi gura i s-a deschis spre binecuvântarea lui Dumnezeu; deci, a strigat cu glas mare: „Nu este alt Dumnezeu, decât Cel propovăduit de Apolinarie!" Tot în ziua aceea au crezut în Hristos mai mult de cinci sute de bărbaţi, primind Sfântul Botez.

După câteva zile, păgânii, fiind porniţi de vrăjmaşul cel ascuns, au prins iarăşi pe Sfântul Apolinarie şi l-au bătut foarte tare cu toiege, poruncindu-i ca nicidecum să nu îndrăznească a mai propovădui pe Hristos, nici a mai pomeni numele Lui. Iar el, zăcând la pământ, striga: „Adevărat este că Iisus Hristos este Dumnezeu, Care a voit să pătimească pentru oameni". Păgânii, nesuferind să audă mărturisirea lui cea pentru Hristos, l-au pus cu picioarele goale pe cărbuni aprinşi, muncindu-l cu arderea focului. Iar el mai mult propovăduia pe Hristos cu glas mare. Pentru aceea l-au legat de picioare şi l-au tras afară din cetate, zicând: „Măcar că faci tămăduiri, însă în cetate să nu mai intri, dacă voieşti să fii viu". Sfântul, zăcând lângă cetate, învăţa neîncetat numele lui Iisus Hristos şi mulţi din cei ce se temeau de Dumnezeu, veneau şi îi slujeau lui. Înmulţindu-se numărul credincioşilor cu propovăduirea sfântului, s-a zidit o biserică mică, nu departe de cetate, lângă malul mării; iar Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvârşea în acea bisericuţă Sfânta Liturghie şi boteza în apa mării pe cei ce se întorceau la Hristos Dumnezeu.

După câţiva ani, sfântul, fiind izgonit de cei necredincioşi, s-a dus la Emilia, în ţara Italiei, şi aducea la sfânta credinţă cu propovăduirea cuvântului pe câţi putea. În vremea aceea, în Ravena, cu porunca lui, rânduia Biserica preotul Calochir, pentru că şi acela făcea multe minuni cu numele lui Iisus Hristos. Petrecând Sfântul Apolinarie în Emilia multă vreme şi întorcând mulţi oameni la Hristos, s-a întors iarăşi la Ravena şi a fost primit cu bucurie de cei credincioşi. În Ravena era atunci un boier cu numele Rufin. Acela avea o fiică ce era bolnavă şi trăgea să moară. Auzind boierul de Sfântul Apolinarie, a poruncit ca să-l aducă cu cinste în casa sa, ca să tămăduiască pe fiica lui. Intrând în casă sfântul episcop împreună cu clerul său, tocmai atunci murise şi fiica cea bolnavă. Deci, au început plângerile şi tânguirile părinţilor şi a celor ai casei.

Văzând Rufin pe sfânt, a zis către el: „Mai bine îmi era, dacă n-ai fi venit în casa mea; pentru că marii zei s-au mâniat pe mine pentru tine şi n-au voit să tămăduiască pe fiica mea". Iar sfântul i-a grăit: „Jură-te mie pe sănătatea Cezarului tău, că nu vei opri pe fiica ta să meargă în urma Mântuitorului său, şi vei vedea puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine!" Iar Rufin i-a zis: „Ştiu că fecioara a murit şi nu este vie; dar dacă o voi vedea înviată şi vorbind, voi lăuda puterea Dumnezeului tău şi nu o voi opri să urmeze pe Mântuitorul ei". Apropiindu-se sfântul de moartă, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce ai dat toate câte a cerut apostolul şi învăţătorul meu Petru, împlineşte cererea mea şi înviază pe fecioara aceasta, ca să vadă toţi ce stau de faţă tăria Ta cea atotputernică şi să înţeleagă că nu este alt Dumnezeu afară de Tine". Apoi, atingându-se de moartă, a zis: „Scoală-te şi mărturiseşte pe Ziditorul tău".

Îndată fecioara a înviat şi, sculându-se în picioare, a strigat cu glas mare: „Mare este Dumnezeul pe care Îl propovăduieşte Apolinarie şi nu este alt Dumnezeu decât numai Acela!" Părinţii fecioarei, văzând aceasta, s-au bucurat împreună cu toţi creştinii, că s-a preamărit numele Domnului Iisus, şi s-a botezat fecioara, maica sa şi toată casa. Sufletele care au primit Sfântul Botez, erau în număr de 324, bărbaţi şi femei; şi mulţi au crezut în Domnul, însă pentru frica Cezarului n-au primit Sfântul Botez. Dar în taină iubeau pe arhiereul lui Dumnezeu şi îi slujeau lui. Fiica lui Rufin s-a sfinţit spre slujba lui Hristos Dumnezeu, logodindu-se mireasă Lui; şi astfel a petrecut fecioară în toate zilele vieţii sale.

Cezarul a fost înştiinţat de către păgâni, că un oarecare om din Antiohia, venind cu vrăji şi farmece, a adus în cetatea Ravenei numele lui Iisus şi mult popor îl ascultă; iar casa lui Rufin a tras-o la credinţa lui. Cezarul îndată a trimis la Ravena pe un om al său, cu numele Mesalin, ca să ia stăpânirea lui Rufin. Iar pe Apolinarie a poruncit să-l silească la închinarea păgâneştilor lor zei sau să-l izgonească. Deci, Mesalin, împlinind porunca Cezarului, a chemat pe Apolinarie la curte şi îl întreba înaintea slujitorilor păgâneşti, cine şi de unde este şi ce meşteşug are. El le-a spus despre sine că este creştin, cu neamul din Antiohia şi ucenic apostolesc, iar meşteşugul lui este propovăduirea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a făcut cerul, pământul şi marea şi toate cele dintr-însele". Mesalin a zis: „Oare de acel Hristos ne spui, Care acum câţiva ani, numindu-se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu, a fost ucis de iudei? Acela de ar fi fost Dumnezeu, n-ar fi murit, nici n-ar fi primit ocări. Dar de vreme ce era mândru, de aceea a fost dat la munci şi s-a pierdut

cu pedeapsă de moarte; iar tu pentru care pricini cinsteşti pe unul ca Acela între zei?"

Atunci Sfântul Apolinarie a răspuns: „Acest Iisus Hristos de care vorbim, a fost, este şi va fi Dumnezeu în veci. El, vrând să elibereze neamul omenesc din robia vrăjmaşului, S-a smerit pe Sine şi S-a întrupat de la Sfântul Duh în pântecele Preacuratei Fecioare, care n-a cunoscut bărbat; deci S-a născut dintr-însa negrăit". Zis-a Mesalin: „Şi noi am auzit despre aceasta; dar acest lucru este greu de crezut". Sfântul a zis: „O, judecătorule, ascultă-mă pe mine şi ia aminte: Dumnezeu a fost în trup curat şi făcea în lume semne şi minuni mari; iar că a fost prins de iudei şi răstignit, aceasta a pătimit-o trupul Lui cel luat din Preacurata Fecioară, dar dumnezeirea a rămas fără de patimă şi fără de moarte. Acea dumnezeire, pe trup l-a înviat din morţi a treia zi şi, arătându-se multora, s-a suit la ceruri, de unde Se şi pogorâse. Apoi a dat stăpânire şi putere celor ce cred în El, încât aceia cu numele Lui izgonesc diavoli, vindecă toate bolile cele netămăduite şi înviază pe morţi".

Mesalin, auzind aceasta, a zis: „Nu vei putea să mă biruieşti pe mine şi să mă faci să urmez Dumnezeului Celui necunoscut, pe care Cezarul şi senatorii nu-L primesc. Deci, vino tu în capitoliul cetăţii şi adu tămâie cu mâinile tale, marelui şi groaznicului tunător, zeului Joe. De nu vei face aceasta, apoi să ştii că te voi munci cu felurite munci şi te voi trimite în izgonire". Sfântul i-a răspuns: „Deşi voi merge la capitoliu, însă nu voi aduce tămâie diavolilor, ci voi aduce jertfă de laudă Domnului meu Iisus Hristos". Atunci slujitorii idoleşti au strigat: „Apolinarie să fie muncit".

Deci, Mesalin a poruncit să dezlege pe mucenic şi să-l bată fără de cruţare, zicându-i: „Jertfeşte zeilor!" Sfântul, fiind bătut, striga: „Sunt creştin!" Atunci unul din popi a strigat: „Să fie întins la locul cel de muncă. Acolo să fie întins şi bătut mai cumplit, până ce va da slavă zeilor celor fără de moarte". Deci, sfântul îndată a fost muncit şi striga: „Pe Domnul Iisus Hristos Îl mărturisesc, că este Dumnezeu adevărat, iar nu pe altcineva". După un ceas, Mesalin, poruncind ca să înceteze muncile, a zis către răbdătorul de chinuri: „Spune-mi, ticălosule, ce răsplătire aştepţi pentru muncile ce le-ai suferit?" Mucenicul a răspuns: „Este scris în cărţile noastre, că cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui şi de va muri cineva întru Hristos, va fi viu. Aceasta este răsplătirea creştinilor". Popor mult privea la pătimirea sfântului, credincioşi şi necredincioşi. Credincioşii, văzând răbdarea lui cea bărbătească, preamăreau pe Dumnezeul cerului. Atunci Mesalin a poruncit slujitorilor să muncească pe robul lui Hristos şi să toarne apă fiartă

peste rănile lui. Apoi a poruncit să se pregătească o corabie, ca să trimită pe mucenic ferecat cu fiare la Iliric, în surghiunie.

Atunci unul din slujitorii care îl munceau cumplit, mâniindu-se asupra răbdătorului de chinuri, deodată s-a îndrăcit, a căzut la pământ şi a murit, diavolul smulgându-i ticălosul lui suflet. Sfântul Apolinarie fiind pogorât de la muncire, a zis către Mesalin: „Păgâne, pentru ce nu crezi în Fiul lui Dumnezeu, ca să poţi scăpa de munca veşnică?" Muncitorul, mâniindu-se, a poruncit să bată pe sfânt cu pietre peste gură. Creştinii, văzând acea cumplită muncă, n-au putut să rabde mai mult, căci erau în număr mare. Deci, pornindu-se spre mânie, au făcut tulburare în popor, căci s-au repezit spre păgâni şi au ucis câţiva dintre ei. Ei voiau ca şi pe Mesalin să-l ucidă; dar acela, când a văzut revolta şi tulburarea poporului, s-a temut şi, sculându-se îndată, a fugit şi s-a ascuns într-o casă tare; iar pe Apolinarie, a poruncit ostaşilor, să-l ia şi să-l închidă în temniţă, să-i ferece în obezi picioarele şi să nu-i dea hrană nici băutură, slăbind de foame şi de sete.

Dar Dumnezeu, Care hrăneşte pe toţi, n-a lăsat pe robul Său; căci, fiind flămând, a trimis la dânsul pe sfântul înger ca să-l întărească. Îngerul lui Dumnezeu a venit la sfântul în temniţă, privind la el păzitorii temniţei. Acela i-a adus hrană şi băutură legatului lui Hristos, pe care el luându-le şi mâncându-le, s-a întărit şi a mulţumit lui Dumnezeu. Apoi, după patru zile, auzind Mesalin că Apolinarie, învăţătorul creştinesc, este viu în temniţă, a poruncit să-l ferece cu fiare grele, să-l pună în taină în corabie şi să-l ducă în surghiun. Cu dânsul au mers şi trei clerici, nevrând să se despartă de părintele şi învăţătorul lor.

Corabia, plutind câteva zile, s-a ridicat fără de veste o furtună mare, încât marea se învăluia foarte tare, iar corabia s-a spart de furia valurilor şi toţi s-au înecat, numai Sfântul Apolinarie cu cei trei clerici şi cu doi ostaşi, fiind păziţi de Dumnezeu, au scăpat vii. Iar acele fiare grele, cu care sfântul a fost ferecat, au căzut de pe dânsul, fiind dezlegate de o mână nevăzută, în acelaşi moment când corabia, sfărâmându-se, a început a se scufunda. Fiind ei izbăviţi de înecare şi ieşind la mal, acei doi ostaşi au zis către sfântul: „Părinte, unde vom merge şi ce vom face? Sfântul a răspuns: „Credeţi în Domnul nostru Iisus Hristos şi primiţi Sfântul Botez şi veţi fi vii". Atunci ei îndată, blestemând idolii, s-au botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

Apoi sfântul umbla din loc în loc, cu cei trei clerici şi cu cei doi ostaşi luminaţi, până ce au sosit în Misia, dar nimeni nu-i primea pe dânşii. Sfântul, văzând pe un om vestit că avea

stricăciune pe fruntea sa, a zis către dânsul: „Voieşti să fii sănătos?" Acela a răspuns: „Voiesc". Sfântul i-a zis: „Crezi în Domnul nostru Iisus Hristos?" Omul acela a răspuns: „Cel ce mă va tămădui, Acela va fi Dumnezeul meu". Sfântul Apolinarie, chemând numele Domnului Iisus, s-a atins de stricăciunea aceea şi omul îndată s-a făcut sănătos. Deci, lepădându-se de idoli, a crezut în Hristos şi s-a botezat. Sfântul a locuit la dânsul multe zile, aducând poporul cel necredincios la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi luminându-l cu Sfântul Botez. De acolo s-a dus la malul Dunării şi pe mulţi din păgâni i-a adus la Hristos prin propovăduirea cuvântului. După aceasta s-a dus în părţile Traciei şi s-a aşezat aproape de o capişte idolească, în care era idolul Serapid, necuratul zeu al păgânilor, care vorbea numai cu oamenii care se închinau lui; pentru că diavolul care locuia într-însul grăia, dând răspunsuri la cei ce-l rugau cu jertfe şi-l întrebau de tot lucrul.

După ce arhiereul lui Dumnezeu s-a dus acolo, idolul a tăcut; de aceea popii idoleşti şi toţi păgânii din părţile acelea erau foarte mâhniţi, din cauză că idolul lor a amuţit. Apoi, după ce l-au rugat mult cu jertfe ca să grăiască către dânşii, abia a răspuns, zicând: „Oare nu ştiţi că Apolinarie, ucenicul lui Petru, apostolul lui Hristos, a venit aici de la Roma şi m-a legat cu numele lui Iisus Hristos, pe care el Îl propovăduieşte? Deci, până ce acela nu va fi gonit de aici, eu nu voi putea să răspund la întrebările voastre". Atunci păgânii îndată au început a căuta cu tot dinadinsul pe propovăduitorul lui Hristos şi, găsindu-l, l-au bătut fără milă; apoi ducându-l la mare, au aflat o corabie care tocmai voia să plece spre Italia.

Deci, rugând pe boierul ţării lor, care trimitea acea corabie, a pus într-însa pe arhiereul lui Dumnezeu împreună cu ucenicii lui, zicându-i: „De unde ai venit, acolo să te întorci". Corabia, plecând cu vânt bun, a ajuns în Italia. Iar omul lui Dumnezeu, ieşind la mal împreună cu ucenicii, s-a dus în cetatea Ravena la păstoriţii săi, unde, după trei ani de la izgonirea sa, a fost primit cu mare bucurie de către credincioşi. Necredincioşii, văzând că episcopul s-a întors, s-au mâhnit foarte mult şi, gândind cele rele împotriva lui, căutau vreme prielnică spre săvârşirea răutăţii lor. Nu după puţină vreme, Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvârşind Sfânta Liturghie într-o biserică ce era în satul unui bărbat oarecare renumit, cu numele Kirineu, păgânii au năvălit acolo cu multă putere şi, risipind turma cea cuvântătoare a lui Hristos, au prins pe singurul păstor, pe Sfântul Apolinarie şi, bătându-l, l-au dus legat în cetate. Acolo l-au pus de faţă la preoţii cei mai mari ai zeului Joe. Iar

aceia, văzându-l, au zis cu mânie: „Nu este vrednic să meargă înaintea marelui zeu Joe, pe care l-a batjocorit, ci să fie dus înaintea lui Apolon".

După ce sfântul a fost dus în capiştea lui Apolon, a făcut rugăciune la Domnul său şi îndată idolul acela, căzând la pământ, s-a sfărâmat. Deci, creştinii care au văzut aceasta, preamăreau pe Dumnezeul lor cel atotputernic. Păgânii, apucând pe Sfântul Apolinarie, l-au dus la mai-marele lor, care se numea Taurus şi l-au dat lui, ca să-l ucidă. Atunci Taurus, chemând la curte pe toţi cetăţenii săi de sfat, întreba pe legatul lui Hristos, cu ce putere face nişte minuni ca acelea, tămăduind pe cei bolnavi. El îl încredinţa, că toate le face cu puterea lui Hristos; căci Hristos este unul şi adevăratul Dumnezeu, atotputernic. Taurus a zis: „Am un fiu orb din naştere, de-l vei face pe el să vadă cu puterea Hristosului tău, atunci şi noi vom crede că Acela este Dumnezeul cel adevărat; iar de nu vei face aceasta, apoi te vom da focului, ca să pieri după faptele tale".

Arhiereul lui Hristos a poruncit să aducă pe acel orb din naştere. Deci, omul lui Dumnezeu, făcând semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a zis: „În numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, deschide ochii şi vezi!" Atunci, îndată cel născut orb, deschizându-şi ochii, a văzut şi toţi s-au mirat şi au zis: „Cu adevărat Dumnezeul creştinilor este Cel ce a făcut unele ca acestea". De atunci mulţi au crezut în Hristos. Taurus, scoţând pe sfânt din mâinile necredinciosului popor, l-a trimis pe el noaptea la un sat al său, care era departe de cetate ca la şase mile, voind ca acolo să-l păzească în legături. Sfântul a petrecut patru ani, nu în legături, ci liber, adunându-se la dânsul toţi credincioşii, pe care învăţându-i, îi aducea la sfânta credinţă, îi boteza şi tămăduia pe toţi bolnavii care veneau la dânsul.

În zilele acelea, a fost pus în Roma ca împărat Cezarul Vespasian, iar cei mai mari ai Ravenei au scris o scrisoare către Cezar, zicând: „De nu vei pierde pe vrăjitorul Apolinarie, potrivnicul împărăţiei tale, apoi cinstirea zeilor va pieri şi slava Romei se va micşora; pentru că în toate zilele, mult popor, înşelând cu farmecele sale, ocărăşte pe zeii cei fără de moarte şi risipeşte capiştile lor; iar dacă acela se va pierde dintre cei vii, atunci slava romanilor va petrece în veci". Deci, Cezarul Vespasian, socotind aceasta, a scris la Ravena, astfel: „De va aduce cineva zeilor hulă şi necinste, acela să fie silit să le aducă daruri; iar dacă nu voieşte, să se gonească din cetate, pentru că nu se cade să dăm o izbândire cuiva pentru zei, deoarece ei singuri pot să izbândească vrăjmaşilor lor, dacă se vor mânia".

Venind la Ravena această scrisoare a cezarului, Demosten patriciul, care atunci de curând luase dregătoria şi rânduiala cetăţii, a prins pe Apolinarie, arhiereul lui Hristos, care acum îmbătrânise cu anii şi slăbise cu trupul de multe munci. Poporul necredincios, văzând aceasta, a zis către patriciu să-l muncească sau să-l trimită departe, undeva la pierzare, ca să piară fără de ştire. Demosten a dat pe sfântul unui ostaş ca să-l păzească, până ce va sosi vremea să-l muncească. Dar sutaşul acela, fiind creştin în ascuns, a luat pe Apolinarie, omul lui Dumnezeu, şi nu l-a dus pe el în temniţă, ci în casa sa.

După câteva zile a zis către dânsul: „Părinte, încă nu trebuie să mori, pentru că viaţa ta ne este de mare trebuinţă nouă; iată, ieşi noaptea la satul unde zac neputincioşii şi să stai acolo, până când se va potoli mânia poporului". Aşa grăindu-i sutaşul la miezul nopţii, a lăsat pe sfânt ca să iasă în taină din cetate. Sfântul Apolinarie ieşind din cetate şi înştiinţându-se despre aceasta, oarecare din slujitorii idoleşti au alergat în urma lui şi, ajungându-l pe drum, l-au bătut şi l-au tăiat cu săbiile, până ce li s-a părut lor că a murit. Şi, lăsându-l, s-au dus.

Făcându-se ziuă, ucenicii au plecat şi au găsit pe sfânt abia suflând. Deci, luându-l, l-au dus pe el în satul acela între bolnavi, unde a stat viu numai şapte zile. Înaintea sfârşitului lui, s-a adunat la dânsul toată biserica credincioşilor şi i-a învăţat pe ei cu multe cuvinte să nu se depărteze de sfânta credinţă a lui Iisus Hristos şi să se îngreţoşeze de urâciunile idoleşti. El le-a spus cu multe cuvinte prooroceşti, că au să fie multe prigoniri împotriva Bisericii lui Hristos; apoi le-a spus că după toate acele grele primejdii, are să fie pretutindeni pierderea idolilor şi prin toată lumea va răsări dreapta credinţă. Atunci vor fi împăraţi creştini şi se vor aduce de creştini jertfe Dumnezeului celui viu fără de oprire. După aceea a mai adăugat şi aceasta: „Dacă va petrece cineva nemişcat în credinţa Domnului nostru Iisus Hristos, acela nu va muri, ci va fi viu în veci".

Grăind acestea şi multe alte cuvinte, Apolinarie, arhiereul şi mucenicul lui Hristos, a adormit. El a fost plâns de toţi credincioşii, care au pus cinstitul lui trup în mormânt de piatră, îngropându-l adânc în pământ de frica păgânilor, ca să nu-l scoată şi să-l batjocorească. Apolinarie, arhiereul lui Hristos, a păstorit Biserica lui Hristos 28 de ani, o lună şi patru zile şi a pătimit în 23 de zile ale lunii iulie, stăpânind peste romani Vespasian; iar peste noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI TROFIM ŞI TEOFIL ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Sfinţii Mucenici Trofim şi Teofil şi împreună cu dânşii şi alţi credincioşi şi adevăraţi robi ai lui Hristos, în număr de 13, au pătimit pe vremea împărăţiei lui Diocleţian. Ei, nesupunându-se voii păgânului chinuitor şi nevoind să aducă jertfe idolilor celor fără de suflet şi, astfel, să se lepede de Hristos, au fost spânzuraţi la muncire şi le-au strujit trupurile lor cu fiare ascuţite. Acei păgâni au ucis cu pietre pe răbdătorii de chinuri; după aceea, sfărâmându-le fluierele picioarelor, i-au aruncat în foc. Cu tăria cea atotputernică a lui Dumnezeu, ei au fost păziţi vii şi întregi în mijlocul văpăilor celor mari. Deci, au ieşit din foc fără vătămare. Muncitorul, văzând această minune, s-a aprins şi mai mult de mânie, ca de focul iadului. Deci, a poruncit să-i ucidă pe toţi cu sabia. Astfel li s-au tăiat cinstitele lor capete, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Capul şi Întemeietorul Bisericii creştine.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI PATRA

PĂTIMIREA SFINTEI MUCENIŢE HRISTINA

În cetatea Tirului era un bărbat de neam mare, cu numele Urban, care avea stăpânirea ighemoniei. El avea o fiică, fecioară tânără, care din anii tinereţii sale a cunoscut pe Dumnezeu, Ziditorul său, punându-şi sufletul pentru El şi răbdând cu bărbăţie multe munci cumplite. Când s-a născut aceasta, părinţii i-au pus numele Hristina şi aceasta nu după înţelegerea elinească, ci după purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci singur numele acela însemna mai înainte, oarecare proorocie. Această fecioară, venind în vârstă, avea să fie creştină şi roabă, mireasă şi muceniţă a lui Hristos. Ea, de la vârsta de unsprezece ani, şi-a arătat frumuseţea feţei ei celei minunate, căci nu era între fecioare vreuna, care să semene cu ea la frumuseţe. Deci, vrând tatăl ei ca să o păzească de vederea omenească, i-a rânduit petrecerea ei în palatul cel mai înalt, dându-i slugile cele mai bune.

El, ducându-i zeii săi cei de aur şi de argint, i-a poruncit să se închine lor şi în toate zilele să le aducă jertfe. Mulţi din cei de bun neam şi bogaţi, auzind de frumuseţea acestei fecioare, doreau s-o ia spre însoţire fiilor lor şi rugau pentru aceasta pe tatăl ei. Dar Urban le răspundea: „Nu o voi da nimănui pe fiica mea, ci o voi dărui zeilor mei, pentru că mult au iubit-o milostivii; deci, fecioara va petrece pentru dânşii, slujindu-le totdeauna".

Fecioara Hristina, crescând cu anii şi înţelegerea, a început a veni la cunoştinţa adevărului, Dumnezeu luminându-i şi înţelepţindu-i mintea cu darul Său. Pentru că, privind prin fereastră la cer şi la luminătorii cei cereşti, cunoştea pe Ziditor. Deci, ea, nesocotind pe idolii cei fără de suflet, nu putea să li se închine. Ci, privind în sus spre răsărit, suspina şi plângea, grăind în sine: „Până când inimile omeneşti vor petrece întunecate şi până când cugetul lor cel neînţelegător nu va privi spre Domnul Dumnezeu, Cel ce a

făcut cerul şi pământul şi l-a împodobit cu această podoabă nevăzută?"

Astfel socotind în sine, a început a se închina adevăratului Dumnezeu, Cel ce petrece în cer şi se ruga Lui cu lacrimi, ca să i se facă cunoscut spre a-L cunoaşte desăvârşit pe Acela, de a Cărui dragoste i se aprinsese inima. Petrecând multe zile în rugăciuni şi în postire, s-a învrednicit cercetării lui Dumnezeu; pentru că i s-a arătat îngerul Domnului şi a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci. Îngerul a numit-o mireasă a lui Hristos şi a înţelepţit-o desăvârşit în cunoştinţa lui Dumnezeu; iar pentru nevoinţa cea pătimitoare, i-a spus că de trei muncitori va fi muncită, pentru Dumnezeu cel în Treime. Deci, a întărit-o spre nevoinţă, dându-i pâine curată să mănânce, fiind ea flămândă de postire.

După acea îngerească arătare, fecioara se veselea cu duhul şi se bucura în Dumnezeu, Mântuitorul său, mulţumindu-i că a cercetat pe roaba Sa prin trimiterea sfântului înger. De atunci, ea a început mai cu căldură a-şi întinde către Domnul rugăciunile sale şi a se îndulci de dragostea Lui. Umplându-se de râvnă, a început a sfărâma idolii cei de aur şi de argint, zdrobindu-i în bucăţi pe câte unul şi aruncându-i jos de pe fereastră în uliţă. A doua zi, cei ce treceau, adunau pentru ei aurul şi argintul cel sfărâmat.

Într-una din zile, ighemonul Urban, vrând să cerceteze pe fiica sa şi să se închine zeilor săi, s-a suit în palatul cel de sus. Dar, nevăzându-şi idolii, întrebă pe Hristina: „Unde sunt zeii?" Iar ea tăcea. Chemând slugile, le-au întrebat de zei; iar ele i-au spus, ceea ce a făcut fiica sa zeilor. Umplându-se el de mânie, a început a bate pe fecioară peste obraz, zicându-i: „Ticăloaso, ce ai făcut zeilor?" Iar ea nu voia să-i răspundă. După aceea, sfânta, deschizându-şi gura, a mărturisit pe Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce petrece în cer, pe Ziditorul a toate, iar pe cei ce se numeau zei, fiind făcuţi din aur şi argint, i-a numit diavoli şi idoli fără simţire, spunându-i cum i-a sfărâmat cu mâinile sale.

Atunci Urban, umplându-se de mai multă mânie, a tăiat cu sabia pe toate slugile. Iar pe fiică a început s-o muncească cu diferite munci. Mai întâi a bătut-o fără cruţare cu vergi şi vine de bou, apoi a legat-o şi a aruncat-o în temniţă. Înştiinţându-se maica ei de acest lucru, a alergat la dânsa, plângând şi tânguindu-se, şi o îndemna să se lepede de Hristos şi să se întoarcă la zeii părinteşti. Dar muceniţa lui Hristos, nici nu voia să audă cuvintele maicii sale, ci mai ales se lepăda chiar de dânsa singură, zicând: „Să nu mă numeşti pe mine fiica ta. Nu ştii oare că am numele lui Hristos, pe Care nimeni din neamul vostru nu s-a învrednicit a-L cunoaşte? Eu

acum nu sunt din neamul vostru, ci din al lui Hristos, cu numele şi cu lucrul; pentru că m-am unit cu Hristos, Împăratul cel ceresc. Aceluia-I sunt roabă şi fiică şi El îmi este tată şi maică şi stăpân". De aceea, maică-sa plângea mult şi nesporind nimic, s-a mâhnit.

Trecând noaptea şi sosind ziua, Urban, fiind pornit de diavol spre răutate şi uitând dragostea cea firească către fiica sa, a şezut la judecată, vrând să muncească pe Sfânta Hristina, nu ca pe o fiică a sa, ci ca pe o străină şi mare făcătoare de răutate. Sfânta fiind scoasă din temniţă la judecată, multe femei văzând-o pe ea, ziceau: „Dumnezeul roabei Tale, Hristina, ajută-i, căci la Tine a alergat!" Deci, Hristina, mieluşeaua lui Hristos, stătea înaintea lui Urban, nu ca înaintea tatălui ei, ci ca înaintea unui muncitor şi a unei fiare mâncătoare de trupuri.

Urban a început a o momi pe dânsa, zicându-i cu vicleşug: „Mi-e milă de tine, fiica mea, şi mă rog ţie, apropie-te de zeii noştri cei mari şi să le aduci jertfă cu mine, ca să te miluiască şi să-ţi ierte păcatul tău, pe care l-ai făcut. De nu vei face aceasta, apoi nici eu nu te voi milui şi nu te voi numi fiica mea". Sfânta a răspuns: „Mare bucurie îmi vei face, de nu mă vei numi fiica ta; pentru că am ca tată pe Ziditorul meu". Urban, aprinzându-se de mare mânie, a poruncit să o spânzure pe fecioară la muncire, să-i strujească cu fiare ascuţite şi să-i zdrobească curatul ei trup cel fecioresc. Atât i-au strujit trupul ei, încât i se vedeau oasele goale.

După ce au dezlegat-o de la muncire şi a văzut carnea sa zdrobită şi căzută de pe dânsa, zăcând pe pământ, ea, adunând-o, a aruncat-o în obrazul tatălui său, zicându-i: „Iată, mănâncă carnea fiicei tale!" El, mâniindu-se mai mult, a întins pe sfânta pe o roată de fier şi, aprinzând foc sub dânsa, a poruncit să toarne pe trupul ei untdelemn fiert. Astfel, învârtind roata, o trecea prin foc şi fecioara se frigea ca un peşte sau ca nişte carne de mâncare. Deci, nu era cu putinţă firii omeneşti şi mai ales celei femeieşti, să fie într-o muncă ca aceea; dar Dumnezeu îi ţinea viaţa roabei Sale şi o întărea pe dânsa, spre mărirea numelui Său cel Sfânt şi spre ruşinarea păgânilor.

Sfânta Hristina, fiind astfel muncită, slăvea pe Dumnezeu şi se ruga către El; iar sfinţii îngeri stăteau nevăzuţi înaintea ei, uşurându-i durerile. Apoi, fără de veste, ieşind o văpaie mare de foc, cu porunca lui Dumnezeu, s-a repezit la acei păgâni, care stăteau împrejur, şi a ars ca la o mie din ei. Urban, neştiind ce să-i mai facă ei, a poruncit să o arunce în temniţă. Sfânta rugându-se, i s-a arătat îngerul Domnului şi a tămăduit-o de răni, făcând-o sănătoasă peste tot trupul şi i-a dat ei hrană pe care i-o adusese. Astfel s-a întărit muceniţa şi lăuda pe Dumnezeu.

După aceasta, tatăl ei a poruncit s-o arunce în mare; iar slujitorii, luând pe roaba lui Hristos, au pus-o în corabie şi au dus-o departe de mal. Deci, legându-i o piatră mare de grumaz, au aruncat-o în apă. Dar sfânta, sprijinindu-se de mâinile Celui fără de trup, umbla pe ape ca pe uscat. Marea aceea i-a fost ei scăldătoarea Sfântului Botez, pe care o dorea, şi un nor luminos a umbrit-o pe ea şi s-au auzit cuvinte de sus, grăindu-se deasupra ei, adică numele Preasfintei Treimi, după săvârşirea Sfântului Botez.

Ea a văzut pe Domnul arătându-i-se şi zicându-i cuvinte aducătoare de bucurie. Deci, ieşind la uscat, s-a arătat înaintea feţei tatălui său şi l-a înspăimântat. Pentru că păgânul se mira şi se înspăimânta, văzând pe sfânta fecioară, ieşind vie din mare. Văzând el atâtea minuni, nu cunoştea puterile lui Dumnezeu, ci socotea că aceea este vrajă. Atunci el a poruncit s-o arunce în temniţă, vrând ca a doua zi s-o taie pe dânsa. Dar în acea noapte, el însuşi a fost tăiat de coasa morţii. Iar sfânta a rămas vie în temniţă, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu.

După pieirea neaşteptată a lui Urban, a venit în locul lui un ighemon, cu numele Dion, căruia i s-a spus despre Hristina, care şedea în temniţă. Scoţând-o pe dânsa şi punând-o înaintea judecăţii sale, mai întâi se ispitea să înşele pe muceniţă cu îmbunări şi s-o depărteze de Dumnezeu. Apoi, văzând-o nestrămutată în sfânta credinţă, a muncit-o mult, bătând-o, strujind-o cu unghii de fier şi arzând-o cu foc. El, arzând o tigaie de fier, a poruncit să întindă pe sfânta goală, silind-o să se închine idolului Apolon. Dar muceniţa petrecea statornică în mărturisirea preasfântului nume al lui Iisus Hristos, iar pe idolul Apolon l-a sfărâmat cu rugăciunea. Când idolul a căzut şi s-a prefăcut în bucăţi, atunci a căzut la pământ şi ighemonul Dion şi a rămas mort.

Diavolul care locuia în idol, sfărâmându-i-se capiştea, a răpit sufletul slujitorului său celui osârdnic şi l-a făcut să vieţuiască în iad împreună cu el, iar pe sfânta muceniţă iarăşi a primit-o temniţa şi legăturile. Pătimirea fecioarei lui Hristos nu era fără de roade, căci poporul, văzând nişte minuni ca acelea, slăvea pe Unul Dumnezeu, Iisus Hristos, şi au crezut în El ca la trei mii de suflete. Mulţi veneau la sfânta, care a fost ţinută în temniţă multă vreme, şi se învăţau de la dânsa, până ce a venit alt ighemon cu numele Iulian. Acela, scoţând asemenea pe sfânta la judecată, i-a dat felurite munci. Mai întâi a aprins un cuptor mare, în care, arzând trei zile focul, a aruncat în el pe muceniţă şi apoi l-a închis. Sfânta fecioară Hristina a petrecut în cuptorul acela cinci zile nearsă de foc, precum de demult tinerii cei din Babilon şi, şezând ca într-o

cămară, cânta, slăvind pe Dumnezeu; căci îngerii Domnului erau cu dânsa, udând şi răcorind cuptorul.

După acele cinci zile, deschizându-se cuptorul, s-a aflat sfânta vie şi întreagă, neatinsă de foc câtuşi de puţin şi se preamărea Dumnezeul creştinilor, iar păgânătatea se ruşina. Ighemonul acela, orbindu-se de răutatea diavolească, nu cunoştea puterile lui Dumnezeu, ci socotea vrajă o minune mare ca aceea. Deci, silindu-se să biruiască pe cea nebiruită, a chemat vrăjitorii şi fermecătorii, care ştiau să farmece şerpi, vipere şi scorpii şi să le dea drumul împotriva muceniţei, ca s-o omoare cu muşcăturile lor otrăvitoare; dar nici una dintr-însele n-au vătămat-o, deşi se târau şi se încolăceau împrejurul trupului ei. Fermecătorul cel mare stătea aproape şi întărâta cu şoptiri şi meşteşugiri pe acele târâtoare, ca să muşte pe fecioară. Dar toate acelea, din porunca lui Dumnezeu, s-au întors cu mânie spre acel vrăjitor şi îndată l-au omorât cu muşcăturile lor. Sfânta a zis către târâtoare: „Vouă, şerpilor, viperelor şi scorpiilor, vă poruncesc în numele lui Iisus Hristos, să vă duceţi fiecare la locul vostru şi să nu vătămaţi pe nimeni". Atunci îndată s-au risipit, ducându-se fiecare la locul său.

După un ceas, Sfânta Hristina s-a milostivit spre cel omorât şi, rugându-se Domnului, l-a înviat şi l-a făcut creştin. Dar nu numai pe acela, ci şi mulţi, căci, văzând nişte minuni ca acelea preaslăvite, au crezut în Domnul. Ighemonul mâniindu-se, a poruncit să taie feciorescul piept al sfintei. Deci, tăindu-l, curgea din rănile ei lapte în loc de sânge. După aceea, i-a tăiat şi limba, care slăvea pe Hristos Dumnezeu. Dar muceniţa, chiar după tăierea limbii, vorbea bine. Ea, apucând limba cea tăiată, a aruncat-o în faţa ighemonului şi, lovindu-l în ochi, i-a zis: „Păgâne, iată, mănâncă limba mea!" Ighemonul a orbit din lovitura aceea, iar sfânta binecuvânta pe Dumnezeu foarte mult, iar pe idoli şi slujitorii lor îi ocăra. Ighemonul, nesuferind să audă mai mult acele ocări şi mâniindu-se şi pentru orbirea ochilor săi, a poruncit s-o dea la moarte. Deci sfânta, fiind împunsă de ostaşi cu fiare ascuţite, şi-a dat cinstitul şi sfântul ei suflet în mâinile Domnului său.

Astfel sfânta fecioară cea fără de prihană şi Marea Muceniţă a lui Hristos Hristina, prin care Domnul a făcut minuni cu puterea Sa cea mare, a pătimit de la trei cumpliţi muncitori; dar aceia n-au putut să biruiască pe această singură fecioară. Un oarecare om din neamul ei, crezând în Hristos, a luat pătimitorul ei trup şi l-a îngropat cu cinste. Acestea s-au făcut, împărăţind peste romani şi peste elini păgânul Sevir, iar peste noi stăpânind întotdeauna Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul

Duh, se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL POLICARP, ARHIMANDRITUL PECERSCĂI

Mult roditor, îmbunătăţit şi aducător de mult folos duhovnicesc a fost acest fericit şi vrednic de laudă, Policarp, fiindcă a adeverit acel cuvânt al lucrătorului ceresc, care zice: *Grăuntele de grâu, căzând pe pământ, de va muri, mult rod va aduce;* şi iar: *Cel ce petrece în Mine şi Eu într-însul, acela va face rod mult.*

Acest fericit, uitând slava cea trecătoare şi chipul lumii acesteia şi luând sfântul chip îngeresc al călugăriei, s-a sălăşluit în mânăstirea ce străluceşte cu peşterile, ca într-un pământ arat. El îşi omora trupul cu tot felul de nevoinţe pustniceşti şi totdeauna petrecea în Dumnezeu cu duhul. Aşa a făcut multe fapte vrednice de pocăinţă şi a arătat toate rodurile duhovniceşti din el: dragostea nefăţarnică spre Dumnezeu şi spre aproapele, bucurie pentru ştiinţa cea fără de prihană, pace după biruinţa tuturor patimilor, îndelungă răbdare în ispite şi în necazuri, bunătate în supunere către toţi, milostivire în umilinţă spre cei nevoiaşi, credinţă neîndoită în ascultarea poruncilor, adevăr în împlinirea făgăduinţelor, blândeţe în mânie, înfrânare în lepădarea bucatelor, a băuturilor celor multe şi dulci şi a tuturor poftelor trupeşti. Căci toate rodurile acestea le crescuse Dumnezeu în acest fericit Policarp şi le sădise Sfântul Simon, Episcopul Vladimirului şi al Suzdalului; că acela, fiindu-i rudenie după trup, nu voia ca şi după duh să se depărteze de la sine, ci, ca o bună rădăcină, se sârguia să iasă din el ramură bună.

De aceea, când el a fost luat din sfânta Mânăstire Pecersca şi dus la scaunul episcopiei Vladimirului şi al Suzdalului, a luat cu el şi pe fericitul Policarp. Acolo, îndemnându-l spre urmarea vieţii celei îmbunătăţite, i-a spus cuvinte folositoare de suflet din citirea şi auzirea celor adevărate pe care le luase de la sfinţii cei mai dinainte fericiţii monahi ai Pecerscăi, cum s-au ostenit ei cu asprime şi atât au plăcut lui Dumnezeu, încât şi aici au strălucit prin nestricăciunea cea făcătoare de minuni a moaştelor lor, în semn de primire a cununei celei nepieritoare.

Fericitul Policarp, arându-şi pământul inimii sale prin ascultare şi primind acolo seminţele învăţăturii părinteşti, a rodit osteneli

însutite. Dar nu numai el singur era mult roditor în bunătăţi, ci şi în toţi cei dreptcredincioşi, dorea să înrădăcineze aceeaşi aducere de roadă. Pentru aceea, toate nevoinţele acestor cuvioşi părinţi ai Pecerscăi, auzite de la fericitul episcop Simon şi plăcute lui Dumnezeu, pe acelea şi pe ale altora ce se mântuiau, se sârguia a le scrie spre folos, precum sunt vieţile cele minunate ale multor sfinţi. Deci, fiind lângă acel fericit bărbat, le-a scris în scrisoarea sa către fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, care sunt puse în partea a doua a Patericului.

Însă, deşi fericitul Policarp s-a depărtat după aceea cu trupul de părintele şi povăţuitorul său, Simon, când s-a întors de la scaunul său iarăşi în Mânăstirea Pecersca, totuşi niciodată nu se depărta de faptele bune ale acelui sfânt bărbat; pentru că, înrădăcinându-se bine în inima sa învăţăturile lui cele mai dinainte, se nevoia spre păzirea şi creşterea lor. Dar Sfântul Simon nu-l părăsea a-l învăţa şi aici, cercetând prin scrisorile sale cele pline de învăţături insuflate de Dumnezeu şi de multe chipuri de fapte bune ale sfinţilor din Pecersca. Acea scrisoare având-o fericitul Policarp înaintea ochilor săi, toate cuvintele părinteşti le scria pe tăbliţa inimii sale şi, citindu-le cu mintea, le împlinea cu lucrul. Astfel, nevoindu-se cu asprime, s-a înălţat foarte mult la fapta bună.

După ce fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, a păstorit turma lui Hristos bine şi cu dumnezeiască plăcere, ajungând la adânci bătrâneţi, după ostenelile cele de lungă vreme, s-a mutat la Domnul la veşnica odihnă. Atunci în ceata cea aleasă de Dumnezeu a sfinţilor părinţi, nu era altul mai bătrân şi mai iscusit în nevoinţe călugăreşti decât Policarp. De aceea, el a fost ales ca egumen al marii Lavre Pecersca, ca unul ce era vrednic şi în stare a ţine cârma egumeniei sfintei lavre. Aceasta s-a întâmplat pe vremea lui Rostislav Mitislavici, marele domn al Kievului şi a mitropolitului Ioan al III-lea, care era al treilea după mitropolitul Clima, cel sfinţit cu capul Sfântului Clement.

Deci, fericitul Policarp, luând egumenia sfintei şi marii Lavre Pecersca, se sârguia cu osârdie să păzească toate rânduielile mânăstireşti cele aşezate de Cuviosul Teodosie, nebăgând nimic străin înăuntru. El s-a arătat povăţuitor spre mângâiere, precum trebuia la acea lavră făcătoare de minuni, cu care foarte mult se împodobea, căci pretutindeni strălucea slava de buna ei rânduială. În vremea ocârmuirii acestui fericit Policarp, mulţi domni din cei de neam bun şi puternici, folosindu-se de dânsul, se îndemnau spre multe fapte bune, încât, lăsându-şi prealuminatele lor scaune, doreau să vieţuiască împreună cu dânsul. Acest lucru s-a adeverit la

pomenitul domn al Kievului, Rostislav Mitislavici, pentru că acel domn iubitor de Hristos, folosindu-se prea mult de îmbunătăţitul chip al fericitului Policarp şi-a aşezat în sine o faptă bună ca aceasta: în Sfântul şi Marele Post, în toate sâmbetele şi duminicile, punea pe vremea prânzului la masa sa, 12 monahi împreună cu al 13-lea, pe fericitul arhimandrit Policarp. Şi astfel, ospătându-i, nu-i lăsa să plece deşerţi; iar el în toate duminicile se împărtăşea cu dumnezeieştile Taine, udându-şi faţa cu lacrimi, cu multe oftări şi suspinări ale inimii, încât toţi, văzându-l într-o umilinţă ca aceea a inimii, nu se puteau opri de la lacrimi.

După ce se sfârşea Sfântul şi Marele Post, acelaşi domn iubitor de Hristos, în Sâmbăta lui Lazăr, chema pe toţi fericiţii stareţi, cei cu sfântă podoabă a Pecerscăi şi, ospătându-i pe toţi cu vrednicie şi dându-le milostenie, îi trimitea cu cinste. El chema din toate mânăstirile pe fraţi şi-i ospăta, dar mai mult mângâia pe fraţii Pecerscăi, căci foarte mult iubea viaţa îmbunătăţită a acestora; şi mai ales a fericitului Policarp, povăţuitorul lor, care urma cu totul celor mai mari povăţuitori ai Pecerscăi, lui Antonie şi Teodosie. De aceea, el de multe ori zicea fericitului Policarp să-l primească în călugărie la mânăstirea sa. Dar fericitul îi grăia: „Blagoslovite domn, Dumnezeu v-a poruncit, ca aşa să fiţi, dreptate să faceţi, cu judecată dreaptă să judecaţi şi întru închinarea Crucii să staţi cu neclintire".

Voievodul Rostislav îi răspundea lui: „Sfinte părinte, domnia acestei lumi nu poate să fie fără de păcat. Deci, de acum m-am amărât şi m-am obosit cu grijile cele de toate zilele; de aceea aş voi ca, cel puţin la bătrâneţile mele, să mă fac monah şi să slujesc lui Dumnezeu, şi unor împăraţi şi domni ca acestora să le râvnesc, care, umblând pe calea cea îngustă şi cu necazuri, au aflat cereasca împărăţie". Fericitul Policarp, auzind acestea, a grăit: „Frate, iubitor de Hristos, de doreşti aceasta din inimă, să fie voia lui Dumnezeu!" Însă, voievodul, cu toate că n-a apucat să-şi îndeplinească dorinţa, cu adevărat – fiind aprins de faptele bune ale acestui sfânt –, o dorinţă ca aceasta din inimă avea şi spre aceasta cu dovedire s-a osârduit.

Pe când el s-a îmbolnăvit în Smolensca şi a poruncit să-l ducă la Kiev, Rognida, sora lui, văzând pe fratele său foarte slab, îl ruga, zicându-i: „Să rămâi aici în Smolensc şi te voi îngropa în biserica cea zidită de tine!" Dar el i-a zis: „Să nu faci aceasta nicidecum. De sunt slab, să mă duci la Kiev şi de mă va lua Dumnezeu pe drum, să-mi pună trupul în împărătească zidire, în mânăstirea Sfântului Teodor. Iar de-mi va ridica Dumnezeu boala aceasta şi-mi

va da sănătate, făgăduiesc că mă voi face monah în Sfânta Mânăstire Pecersca, la fericitul Policarp". După aceasta, boala lui îngreunându-se foarte mult şi fiind aproape acum de moarte, a grăit preotului Simon, părintele său duhovnicesc: „Ai să dai seama lui Dumnezeu de aceasta, fiindcă m-ai oprit să fiu călugărit în Mânăstirea Pecersca de acel sfânt bărbat. Căci eu cu adevărat doream să nu-mi socotească Domnul păcat, deoarece nu mi-am săvârşit făgăduinţa". Şi astfel şi-a dat fericitul sfârşit.

Deci, prin atâtea fapte bune, acest pururea pomenit domnitor, a fost început şi pricină de mântuire la foarte mulţi, întărindu-se duhovniceşte din viaţa cea plină de nevoinţă şi din vorbele cele de Dumnezeu insuflate ale Cuviosului Părintelui nostru Policarp, care a egumenit cu vrednicie, pe vremea domniei lui Rostislav, în Sfânta Lavră făcătoare de minuni a Pecerscăi, care, nu numai pe fraţi, ci şi pe oamenii mireni cei numiţi cu numele lui Hristos, îi trăgea prin lucrarea faptelor bune, spre urmarea sa şi îi povăţuia la calea pocăinţei şi a mântuirii. Astfel a ocârmuit păstoria cea încredinţată lui de Dumnezeu, vieţuind mulţi ani şi s-a mutat către Domnul la adânci bătrâneţi, în ziua de 24 iulie, la praznicul sfinţilor răbdători de chinuri domni ai Rusiei, Boris şi Gleb. Iar monahii, îngrijindu-i trupul lui, l-au îngropat cu cinste cu sfinţii părinţi.

După moartea Cuviosului Policarp a fost tulburare în mânăstire, căci după acest stareţ nu puteau să-şi aleagă lor alt egumen. Că deşi mulţi din fericiţii stareţi de atunci erau vrednici de o treaptă ca acesta, dar nici unul nu voia să o primească, pentru smerenie şi linişte, judecându-se pe dânşii a fi mai bine în supunere şi a se nevoi în singurătate; pentru ca, comoara lor cea îmbunătăţită pe care o câştigaseră prin multe osteneli, să nu se risipească cu grija şi cu tulburarea, care s-a obişnuit a se atinge de cei mai mari. De aceea era mare necaz şi mâhnire între fraţi, pentru că nu se cădea ca o turmă ca aceea să rămâie nici un ceas fără păstor.

Deci, bătându-se a doua zi în toacă, s-au adunat toţi fraţii în biserică şi au început a face rugăciuni către Dumnezeu, către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi către Sfinţii Părinţi Antonie şi Teodosie, chemând în ajutor pe povăţuitorul lor, pe fericitul Policarp cel adormit. Ei îl rugau pe el să-i încredinţeze, de este plăcut Domnului, când îi vor cere semn de la dânsul, despre adevăratul ocârmuitor în locul său; Deci, acest lucru minunat s-a făcut, căci toţi într-o gură au zis: „Să mergem la Vasile, cucernicul preot din Ştecaviţa, ca el să ne fie egumen şi ocârmuitorul rânduielilor monahiceşti a mânăstirii Pecersca". Deci, mergând cu toţii, s-au închinat preotului Vasile şi i-au zis: „Noi, toţi fraţii şi

monahii din mânăstirea Pecersca ne închinăm ţie şi voim să te avem părinte şi egumen". Iar preotul Vasile, fiind în mare uimire, s-a închinat înaintea lor şi a zis: „Sfinţilor părinţi, eu nici călugăria n-am luat-o asupra mea, iar pentru egumenie de ce v-aţi gândit la un prost ca mine?" Şi certându-se mult cu dânşii şi ei silindu-l prin rugăminte, li s-a făgăduit lor. Atunci ei luându-l, s-au dus cu el în mânăstire.

Deci, într-o zi de vineri, a venit la călugăria Părintelui Vasile, Prea Sfinţitul Nichifor, mitropolitul Kievului şi de Dumnezeu iubitorii episcopi: Lavrentie Turovschi, Nicolaie Poloţchi şi toţi preacinstiţii egumeni. Astfel, el a fost călugărit de mâna Prea Sfinţitului Nichifor şi a fost povăţuitor şi păstor bun al monahilor din sfânta mânăstire Pecersca, după fericitul Policarp. Deci, cu rugăciunile şi urmarea vieţii Cuviosului Policarp, era tuturor chip de toate faptele bune, întru slava şi cinstea cerescului povăţuitor şi începătorul păstorilor, Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, împreună cu cel fără de început al Lui Părinte şi cu preasfântul, bunul şi de viaţă făcătorul Duh, Căruia I se cuvine, de la toată făptura, neîncetată mărire şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI CINCEA

ADORMIREA SFINTEI ŞI DREPTEI ANA, MAICA PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU*

Sfânta Ana, care a fost bunica după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, se trăgea din seminţia lui Levi. Ea era fiica Mariei şi a preotului Mathan, care a preoţit pe timpul împărăţiei Cleopatrei şi a lui Sapor, împăratul perşilor, mai înainte de împărăţia lui Irod Antipa. Preotul Mathan a avut trei fete: Maria, Sovia şi Ana. Pe cea dintâi a măritat-o în Betleem şi a născut pe bunica Salomeea; pe cea de-a doua a măritat-o tot în Betleem şi a născut pe Elisabeta, soţia preotului Zaharia şi mama Înaintemergătorului; iar pe cea de a treia, adică pe Sfânta Ana, a măritat-o în pământul Galileei şi a născut pe Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea bunica Salomeea, Elisabeta şi Sfânta Maria, sunt fete de trei surori.

Sfânta Ana, după ce a născut pe izbăvitoarea a toată lumea, după ce a înţărcat-o şi după ce a dăruit-o Bisericii, ca pe un dar fără de prihană lui Dumnezeu Atotţiitorul, vieţuind cealaltă vreme a vieţii sale în post, rugăciuni şi faceri de bine către cei lipsiţi, s-a dus în pace către Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA DIACONIŢĂ OLIMPIADA

Sfânta Olimpiada a fost numită după numele maicii sale. Ea s-a născut în Constantinopol din părinţi slăviţi şi de neam mare. Tatăl ei a fost unul din cei mai renumiţi seňatori, Anusie Secundul, iar maica sa a fost fiica slăvitului Avlavie eparhul, care se pome-

*Viaţa ei împreună cu a sfântului şi dreptului Ioachim, caut-o în ziua a 9-a a lunii septembrie, asemenea şi în ziua a 9-a a lunii decembrie.

neşte în minunile arhiereului lui Hristos, Nicolae. Acela, în zilele Marelui Constantin, era întâiul după împărat. Deci, Olimpiada, fiica lui Avlavie, a fost mai întâi logodită cu Consta, fiul cel tânăr al Marelui Constantin, care a luat împărăţia Romei celei vechi după tatăl său. Dar el fiind ucis mai înainte de nuntă, ea a fost dată după Arsac, împăratul Armeniei, dar nici cu acela n-a trăit multă vreme şi a rămas văduvă. Deci, însoţindu-se cu senatorul cel mai sus zis, Anusie Secundul, a născut pe Sfânta Olimpiada, care neavând încă vârsta desăvârşită, părinţii au logodit-o cu un tânăr de bun neam, fiul lui Nevredie eparhul.

Nunta lor fiind îndelungată şi trecând 12 luni, mirele a murit, iar Olimpiada a rămas fecioară văduvă. Deci, chiar dacă cu anii era desăvârşită, n-a voit să se mai logodească cu alt mire, ci a dorit ca să petreacă toate zilele vieţii sale în feciorie şi în întreagă înţelepciune. Murindu-i părinţii, ea a rămas moştenitoarea multor bogăţii şi averi fără de număr. Dar pe toate le-a încredinţat lui Dumnezeu şi cu mână darnică le-a împărţit celor ce aveau trebuinţă: bisericilor, mânăstirilor, vieţuitorilor în pustie, bolniţelor, caselor de săraci, caselor celor primitoare de străini, sărmanilor, văduvelor celor ce se primejduiau în sărăcie mare, la cei ce şedeau în temniţe şi în legături, la cei ce erau în surghiunie departe, într-un cuvânt, la toţi din nevoi le trimitea milostenie îndestulată, încât se umpleau de îndurările ei multe ţări. Ea însă petrecea în rugăciuni şi în posturi, omorându-şi trupul cu totul şi robindu-l duhului.

Pe vremea aceea împărăţea Teodosie cel Mare, tatăl lui Arcadie şi a lui Onorie. El, având o rudă cu numele Elpidie, voia să dea după dânsul pe fericita Olimpiada, deoarece era tânără şi foarte frumoasă. Ea însă nu voia. Împăratul a trimis la dânsa de multe ori, rugând-o şi sfătuind-o să se însoţească cu Elpidie, rudenia lui. Ea nu voia nicidecum, deşi auzea oarecare îngroziri şi ştia că împăratul se porneşte spre mânie. Deci a trimis răspuns, zicându-i astfel: „Împărate şi domnul meu, dacă Dumnezeu ar fi voit să fiu în însoţire, atunci nu mi-ar fi luat pe bărbatul meu cel dintâi. Dar, de vreme ce ştia că nu-mi este de folos în viaţa aceasta să fiu cu bărbat, a dezlegat pe bărbat din viaţa cea împreună cu mine şi pe mine m-a eliberat din jugul cel greu al însoţirii, punând în mintea mea jugul Său cel bun".

Împăratul, mâniindu-se, a poruncit eparhului cetăţii să ia toată averea ei în stăpânirea sa, iar pe ea s-o păzească până ce va împlini 30 de ani. Eparhul, nu atât din porunca împăratului, cât din îndemnul lui Elpidie, îi făcea atâta necaz şi strâmtorare, încât nu numai că nu-i lăsase nimic din averea sa, dar chiar pe ea o ţinea

sub stăpânirea lui. Pentru că n-o lăsa să vorbească nici cu arhiereii cei plăcuţi lui Dumnezeu, nici să se ducă la biserică. El făcea aceasta, ca ea, supărându-se, să se ducă după bărbat. Ea însă, bucurându-se mai mult, mulţumea lui Dumnezeu.

După câtăva vreme, Sfânta Olimpiada a scris împăratului astfel: „Împărătească milă şi cuvioasă datorie mi-ai făcut mie, stăpâne al meu, poruncind altuia să rânduiască şi să păzească sarcina mea cea grea, de care mă îngrijeam. Dar îmi vei face o mai mare facere de bine, dacă vei porunci pristavului să împartă toate averile mele bisericilor, săracilor şi celor neputincioşi, ca să pot scăpa de slava deşartă, nedând singură, şi să nu fiu cu grijă pentru firească bogăţie, tulburându-mă pentru averile pământeşti care pier repede".

Împăratul, citind acea scrisoare a ei şi socotind singur în sine, a poruncit să-şi stăpânească ea singură averile, pentru că auzise de viaţa ei îmbunătăţită, petrecută în mare înfrânare şi în aspră omorâre de sine, fiind plăcută lui Dumnezeu. Ea nu mânca nimic din animalele care se tăiau, nici nu intra în baie. Iar când avea trebuinţă să se spele pentru curăţenia trupească, atunci intra cu o cămaşă într-un vas plin cu apă caldă şi astfel se spăla. Ea, nu numai de slujnicile care îi slujeau, se ruşina, dar şi de sine însăşi, nevoind să se uite la goliciunea trupului său.

Pentru o înţelepciune ca acesta şi cinstită viaţă a sa, Sfânta Olimpiada, de ale cărei fapte bune se minunau şi arhiereii, a fost înălţată la bisericeasca slujbă a diaconiei de Preasfinţitul Patriarh Nectarie, făcând-o diaconiţă. Ea slujea Domnului cu celelalte sfinţite diaconiţe în cuvioşie şi dreptate, întocmai ca Sfânta Ana, văduva cea din Evanghelie, care nu ieşea din biserică, slujind ziua şi noaptea cu post şi rugăciuni.

Viaţa fericitei Olimpiada era atât de neprihănită, încât nici vrăjmaşii nu puteau să găsească vreo pricină asupra ei. Pentru că vrăjmaşii care duşmăniseră pe Sfântul Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, erau vrăjmaşi şi nevinovatei roabe a lui Hristos. Cel mai mult, Teofil, Patriarhul Alexandriei, s-a mâniat asupra ei, pentru că ea primea cu mare cinste şi odihnea pe toţi monahii străini, care veneau în Constantinopol, pe care el îi alungase din pustia Egiptului, slujindu-le din averea sa. Chiar şi pe Teofil, ea îl odihnise mai înainte de multe ori şi îl cinstea cu daruri; despre aceasta se scrie pe larg în viaţa Sfântului Ioan Gură de Aur.

Dar el, mâniindu-se împotriva ei, pe de o parte, pentru monahii cei zişi mai înainte, iar pe de alta, pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, se ispitea cu cuvinte hulitoare şi cu pricini nedrepte

s-o necinstească. Însă nimeni nu credea învrăjbitoarele lui minciuni şi clevetiri, de vreme ce toţi o ştiau pe dânsa că este cu viaţă curată şi sfântă.

Această roabă adevărată a lui Hristos, despre a cărei laudă străbătuse slava prin toate bisericile, a făcut asemenea samarineanului din Evanghelie, care, pe omul cel rănit de tâlhari şi nebăgat în seamă de trecători, l-a pus pe dobitocul său şi l-a dus în casa de oaspeţi, având purtare de grijă pentru dânsul. Ea a fost adăpostire tuturor celor care nu aveau unde să-şi plece capetele; a fost purtătoare de grijă cu osârdie pentru cei săraci şi bolnavi, pentru cei vătămaţi de răni, aruncaţi pe uliţe şi părăsiţi de toţi şi, pe drept cuvânt, a fost o adevărată mamă duhovnicească şi lucrătoare a tuturor faptelor de milostivire. Câtă avere nu cheltuia ea cu facerile de bine, dând la săraci în toate zilele: aur şi argint, haine şi hrană, şi la cei scăpătaţi toate cele de trebuinţă! Dar toate acestea nu este cu putinţă a le spune.

Sfânta Olimpiada făcea mult bine şi arhiereilor care veneau la Constantinopol pentru trebuinţele lor, împlinindu-le nevoile lor cu toată îndestularea. Ea a slujit bine din averea sa şi Sfinţitului Amfilohie, Episcopul Iconiei, şi lui Optim al Pontului. Iar mai înainte a slujit şi Sfântului Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu, care fusese arhiereu în Constantinopol, înaintea lui Nectarie; lui Petru al Sevastiei, fratele Marelui Vasile; şi lui Epifanie al Ciprului, dăruindu-le din destul aur, argint şi podoabe bisericeşti. Iar lui Optim, care a murit în Constantinopol, i-a închis ochii cu mâinile sale.

Dar nu numai sfinţilor şi bărbaţilor celor îmbunătăţiţi, ci şi clevetitorilor şi învrăjbitorilor le făcea faceri de bine, precum lui Antioh, episcopul Ptolemaidei, lui Acachie al Veriei, lui Severian al gavalilor şi celor asemenea. Ea era fără de răutate, dându-se lui Dumnezeu cu totul. Drept aceea, averile pe care le avea, nu le socotea ca ale sale, ci ale lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur o cinstea ca pe o mare roabă a lui Dumnezeu şi o iubea cu dragoste duhovnicească, precum altădată Sfântul Apostol Pavel iubea pe Persida, despre care scria: *Sărutaţi pe Persida cea iubită, care mult s-a ostenit pentru Domnul*. Sfânta Olimpiada nu a făcut mai puţin decât Persida, ostenindu-se mult pentru Domnul, căci slujea sfinţilor cu mare credinţă şi dragoste fierbinte.

Când Sfântul Ioan Gură de Aur a fost izgonit din scaunul său, fără de vină şi cu judecată nedreaptă, fericita Olimpiada cu celelalte diaconiţe au plâns foarte mult. Sfântul Ioan, la cea din urmă ieşire a sa din biserică, a intrat la locul de botez şi a chemat

pe fericita Olimpiada cu Pentadia, pe Procla şi Salvina, diaconiţele care şi-au împodobit fecioria lor cu bunătăţi alese, şi le-a zis: „Apropiaţi-vă aici, fiicelor, şi ascultaţi-mă pe mine, căci precum văd acum, cele lucrate pentru mine au ieşit la sfârşit. Însă şi eu acum am săvârşit alergarea mea şi socotesc că de acum n-o să mai vedeţi faţa mea. Dar vă rog să nu vă despărţiţi de Biserică pentru episcopul pe care îl vor pune în locul meu, ori după nevoie, ori cu sfatul cel de obşte; ci să vă supuneţi lui ca şi lui Ioan. Pentru că Biserica nu poate să fie fără de episcop, şi astfel veţi primi de la Dumnezeu mila Sa. Pomeniţi-mă şi pe mine în rugăciunile voastre!”

Ele, plângând, au căzut înaintea lui cu feţele la pământ. Apoi sfântul a plecat în calea rânduită lui, în surghiun. După izgonirea lui, aprinzându-se biserica cea sobornicească şi arzând o mare parte a cetăţii, atunci cei ce au fost prietenii Sfântului Ioan erau cercetaţi de eparhul cetăţii dacă sunt vinovaţi pentru focul acela, ca şi cum dânşii ar fi pus foc bisericii. Atunci Sfânta Olimpiada a răbdat pentru acea năpastă, ca şi cum ea ar fi fost pricinuitoarea acelei arderi. Deci, au adus-o la judecată şi au întrebat-o cu groază, pentru că eparhul era cumplit şi fără de omenie. Dar, deşi nu s-a dovedit vina ei, însă acela a judecat cu nedreptate, ca Olimpiada să dea o sumă mare de aur pentru pricina arderii, de care ea nu era vinovată.

După aceasta, sfânta a părăsit Constantinopolul şi s-a dus la Cizic. Însă vrăjmaşii nu i-au dat pace nici acolo, ci, osândind-o la izgonire, au surghiunit-o în Nicomidia. De acest lucru înştiinţându-se Sfântul Ioan Gură de Aur, i-a scris o carte din surghiunia lui, mângâind-o în necazurile ei. Fericita, petrecând în surghiunie multă vreme şi răbdând multe chinuri, s-a mutat către Domnul. După ce s-a sfârşit din viaţă şi încă fiind neîngropat cinstitul ei trup, sfânta s-a arătat în vis episcopului Nicomidiei, zicându-i: „Să pui trupul meu într-o raclă de lemn şi să-l arunci în mare, ca să fie îngropat la malul unde va fi dus de valuri”. Episcopul aşa a făcut. De aceea racla, fiind dusă de valuri, a ieşit la mal la un loc care se cheamă Brohti, unde era biserica Sfântului Apostol Toma. Acolo s-a făcut înştiinţare de la Dumnezeu locuitorilor acelui loc, despre trupul Sfintei Olimpiada. Iar ei, ieşind la mal şi găsind racla cu trupul, l-au pus în biserica Apostolului Toma şi se dădeau tămăduiri de toate neputinţele.

După mulţi ani, năvălind barbarii, au ars biserica, iar moaştele sfintei au rămas nearse. Ei le-au aruncat în mare, iar acolo unde s-au aruncat moaştele, apele erau însângerate. Dumnezeu înştiinţând pe credincioşi de pătimirea roabei Sale, ei iarăşi au scos din mare moaştele cele făcătoare de minuni. De acest lucru aflând Patriarhul

Serghie, a trimis pe preotul Ioan şi i-a poruncit să aducă acele moaşte cu cinste la Constantinopol. Când preotul a ajuns la locul acela şi a ridicat sfintele moaşte, a curs dintr-însele mult sânge. Aceasta a fost la toţi de mare mirare, căci după două sute de ani, curgea sânge din oase uscate, ca dintr-un trup viu. Acele moaşte sfinte şi făcătoare de minuni, au fost duse în mânăstirea de fecioare, pe care a zidit-o Sfânta Olimpiada. Multe minuni se făceau la acele sfinte moaşte, pentru că toate bolile se tămăduiau şi diavolii se izgoneau cu rugăciunile Sfintei Olimpiada şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin*.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOASA FECIOARĂ EUPRAXIA

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, se afla în Constantinopol un bărbat cu numele Antigon, care era rudă cu împăratul. El era preaînţelept în cuvinte şi în fapte, priceput în sfaturi şi totodată sfătuia pe împărat cele bune şi folositoare pentru binele împărăţiei. El avea obicei bun, era milostiv spre oameni, îndurat spre săraci şi dătător tuturor celor ce cereau. Împăratul îl iubea, nu numai ca pe o rudenie a sa, dar şi ca pe un sfetnic bun, dreptcredincios şi iubitor de Hristos. Antigon era aşa de bogat, încât, după împărat, nu mai era altcineva mai bogat decât dânsul.

Acela şi-a luat de soţie pe o fecioară frumoasă, de neam împărătesc, cu numele Eupraxia, dreptcredincioasă şi foarte temătoare de Dumnezeu. Ea alerga întotdeauna pe la sfintele biserici şi aducea rugăciunile sale Domnului cu lacrimi. Apoi dădea daruri multe şi scumpe bisericilor lui Dumnezeu, spre împodobirea celor sfinte ale Domnului. Această cinstită doamnă, însoţită cu Antigon, fiind plăcută lui Dumnezeu şi iubită împăratului şi împărătesei, a născut o pruncă, parte femeiască şi a numit-o pe ea tot cu numele său, adică Eupraxia. După naşterea ei, într-una din zile, Antigon a zis către Eupraxia, femeia sa: „Soţia mea, ştii că această viaţă este de puţină vreme şi bogăţiile acestei lumi deşarte nu sunt nimic, căci viaţa omului abia ajunge până la 80 de ani. Dar

* Viaţa acestei sfinte este adunată din Lavsaiconul lui Paladie, din scrierea lui Nichifor, din cartea lui Sozomen şi din viaţa Sfântului Ioan Gură de Aur, precum şi din ale cărţi.

bogăţia cea pregătită în ceruri, celor ce se tem de Dumnezeu şi petrec în veacurile cele fără de sfârşit, este bogăţia cea mai mare. Noi însă ne lipsim de acele veşnice bunătăţi, legându-ne cu grijile cele lumeşti, fiind în înşelăciunea vremelnicelor bogăţii; deci în deşert ne cheltuim zilele noastre, necâştigând nici un folos sufletelor noastre".

Eupraxia, auzind aceste cuvinte, a zis lui Antigon: „Ce porunceşti, domnul meu, să facem?" Antigon i-a zis: „Dumnezeu ne-a dăruit o fiică şi ajunge aceea singură; de acum să nu ne mai împreunăm, ci să petrecem aşa fără de păcat". Eupraxia, sculându-se, şi-a înălţat mâinile în sus, şi-a ridicat ochii spre cer şi a zis către bărbatul său: „Binecuvântat este Dumnezeu, Care te-a adus pe tine întru frica Lui şi te-a povăţuit la cunoştinţa adevărului. Cu adevărat, domnul meu, eu de multe ori m-am rugat lui Dumnezeu să-ţi lumineze cugetul şi să dea minţii tale un gând bun ca acesta, însă niciodată n-am îndrăznit să-ţi arăt dorinţa mea. Dar, de vreme ce singur ai început a-mi vorbi de aceasta, dă-mi voie să-ţi spun ceva". Antigon a zis: „Doamna mea, spune ce voieşti".

Eupraxia a grăit: „Domnul meu, ştii ce spune apostolul: *Că vremea este scurtă, iar cel ce are femeie, să fie ca cei ce n-au; cei ce se bucură de averi, să fie ca cei ce nu se bucură şi cei ce cumpără, să fie ca cei ce nu stăpânesc, pentru că chipul lumii acesteia trece.* Pentru aceasta să petrecem în viaţa aceasta de puţină vreme precum voieşti, ca să câştigăm împreună viaţa cea nestricăcioasă în veci. Iar bogăţia pe care o avem acum, la ce ne este de trebuinţă? Oare o vom lua cu noi în mormânt? Deci, împarte-o la săraci cu scop bun, pentru ca hotărârea noastră să nu fie fără de roadă". Antigon, auzind aceste cuvinte ale soţiei sale, a preamărit pe Dumnezeu şi a început a-şi împărţi averile sale la săraci. Cu soţia sa petrecea ca fratele cu sora, neamestecaţi în viaţa trupească şi în nedespărţită dragoste duhovnicească, plăcând lui Dumnezeu cu un suflet şi cu un gând.

Antigon îndreptându-şi viaţa în nişte fapte bune ca acestea, s-a mutat către Domnul, vieţuind numai doi ani cu soţia sa. Împăratul şi împărăteasa au plâns după dânsul, ca după o rudă a lor şi ca după un bărbat drept şi credincios. Lor le era milă de Eupraxia, care rămăsese văduvă de tânără. După îngroparea lui Antigon, împăratul şi împărăteasa mângâiau pe Eupraxia pentru durerea ei. Ea, luând pe fiica sa, a dat-o în mâinile lor şi, căzându-le la picioare, a zis către dânşii cu plângere şi tânguire: „Dau pe săraca aceasta în mâinile lui Dumnezeu şi ale voastre, aducându-vă aminte de ruda voastră, Antigon. Deci, primiţi-o şi să-i fiţi în loc de

tată şi mamă". Mulţi din cei ce stăteau acolo de faţă, auzind acestea, au lăcrimat, şi au plâns chiar împăratul şi împărăteasa.

Trecând patru ani de la aceasta şi fata Eupraxia împlinind cinci ani, împăratul s-a sfătuit cu maica ei, ca s-o logodească cu un fiu de senator, copil de neam bun, făgăduind aceluia să aştepte până va ea veni în vârsta. Deci, întărind cuvântul, împăratul a poruncit Eupraxiei să ia daruri de la logodnic, ca semn de încredinţare a logodnei. Trecând câtăva vreme, unul din senatori a voit să ia de soţie pe văduva Eupraxia, fosta soţie a lui Antigon, şi a rugat pe împărăteasă prin nişte femei, ca în taină să sfătuiască pe Eupraxia să-l ia de bărbat. Împărăteasa a trimis femei la văduva Eupraxia, sfătuind-o să se mărite după bărbatul care doreşte s-o ia.

Ea, auzind de un sfat ca acesta, a plâns şi a zis către femeile care veniseră la dânsa: „Amar va fi vouă în veacul ce va să fie, că mă sfătuiţi unele ca acestea, pe mine, care m-am făgăduit lui Dumnezeu să vieţuiesc în curăţia văduviei. Deci, depărtaţi-vă de la mine, voi, care grăiţi cele potrivnice voinţei mele". Femeile, plecând de la dânsa cu ruşine, au spus împărătesei. Împăratul, aflând de aceea, s-a mâniat pe împărăteasă şi a certat-o, zicându-i: „Ai făcut un lucru ce nu ţi se cade. Oare aşa se cade unei împărătese creştine? Aşa te-ai făgăduit lui Dumnezeu să împărăţeşti în dreapta credinţă? Aşa pomeneşti pe Antigon, iubitul nostru prieten şi sfetnicul cel folositor? Femeia lui, care a petrecut puţină vreme cu dânsul, încă de când trăia cu el se învoise şi îşi alesese viaţă curată pentru Dumnezeu, iar tu o sileşti acum a se întoarce la viaţa cea lumească?"

Atunci împărăteasa s-a umplut de mare ruşine din cuvintele acelea şi a stat vreo două ceasuri negrăind nimic, ca o piatră fără de glas. Deci, nu era puţină nelinişte între împărat şi împărăteasă, pentru Eupraxia. Auzind Eupraxia acestea, s-a umplut de mare mâhnire, faţa îi slăbise şi se întrista până la moarte. Deci s-a gândit să plece din Constantinopol în taină şi, plângând cu amar, a zis către fiica sa, Eupraxia: „Fiica mea, în Egipt avem avere multă, să mergem acolo ca să vezi câştigurile tatălui tău şi ale mele. Pentru că toate acelea sunt ale tale". Astfel, luând pe fiica sa împreună cu puţine slugi şi slujnice, a ieşit în taină din cetate şi s-a dus în Egipt. Ea petrecea acolo căutându-şi averile şi umbla prin Tebaida cea dinlăuntru cu slugile şi cu iconomii săi şi, cercetând bisericile şi mânăstirile bărbăteşti, făcea multe daruri şi milostenii, împărţind mult aur şi argint.

Acolo, aproape de cetate, era o mânăstire de fecioare, având o sută treizeci de monahii, despre care oamenii povesteau lucruri

mari şi minunate şi plăcute lui Dumnezeu, pentru că nici una dintre ele nu gusta vin, nici untdelemn, nici struguri şi nici vreun fel de poame. Unele dintr-însele, intrând în mânăstirea aceea din copilărie, nu văzuseră niciodată vreun fel de poame. Hrana lor era pâine cu apă, linte şi verdeţuri, dar şi acelea fără untdelemn. Unele mâncau odată pe zi, adică seara; altele, a doua zi; iar altele a treia zi primeau puţină hrană. Odihnă şi spălare nu-şi făceau nici un fel. Cât despre baie nici vorbă nu era, pentru că nu sufereau nici să audă de goliciunea trupului; iar cuvântul baie era la dânsele de ocară, de ruşine şi de râs. Pentru somn, ele aveau fiecare câte un sac de lână aşternut pe pământ. Sacul era lung de trei coţi şi lat de un cot. Pe acela se odihneau puţin. Hainele lor erau făcute din păr, lungi până la pământ, încât le acopereau picioarele. Ele se osteneau pe cât puteau fiecare după puterea sa.

Când se întâmpla de se îmbolnăvea vreuna, nu primea nici un fel de buruiană ca doctorie; ci răbda boala cu mulţumire, primind-o ca o mare binecuvântare de la Dumnezeu şi de la El singur aştepta ajutor. Nici una dintr-însele nu ieşea afară pe porţile mânăstirii, nici nu vorbea cu cei ce veneau. Numai portăriţa primea toate întrebările şi răspunsurile, căci toată sârguinţa lor era să vorbească numai cu Dumnezeu prin rugăciunea minţii. De aceea şi Dumnezeu le asculta rugăciunile lor, făcând multe semne printr-însele şi dând tămăduiri de toate bolile celor ce alergau acolo. Fericita Eupraxia, cea văduvă, a iubit acea mânăstire foarte mult, pentru viaţa minunată a acelor monahii şi mergea acolo adeseori cu fiica sa, aducând la biserică lumânări şi tămâie.

Odată, a zis către egumena şi către celelalte surori mai bătrâne: „Voiesc să fac la mânăstirea voastră puţină milostenie, 20 de litre de aur, ca să vă rugaţi lui Dumnezeu pentru mine, pentru fiica mea şi pentru Antigon, tatăl ei cel mort". Dar egumena, care era diaconiţă, cu numele Teodula, i-a răspuns, zicând: „Doamna mea, aceste roabe ale tale n-au trebuinţă de aur, nici doresc averi, pentru că ele le-au defăimat în lumea aceasta, ca să se învrednicească a se îndulci cu bunătăţile cele veşnice; de aceea nu voim să avem nimic pe pământ, ca să nu cădem din bogăţiile cereşti. Dar ca să nu te mâhnim pe tine, adu-ne puţin untdelemn în candelele bisericii, lumânări şi tămâie, şi pentru acestea vei lua plată de la Domnul". Eupraxia a făcut aşa şi a rugat pe egumena şi pe toate surorile să se roage pentru Antigon, bărbatul ei, cum şi pentru fiica sa".

Într-una din zile, Eupraxia, mergând după obicei la mânăstirea aceea, egumena, pornind ca din Duhul lui Dumnezeu

către fiica ei, a zis: „Doamna mea, Eupraxia, iubeşti această mânăstire şi pe aceste surori?" Ea a răspuns: „Da, doamnă, vă iubesc pe voi!" Egumena a zis: „Dacă ne iubeşti, apoi să petreci cu noi în acest chip monahicesc". Prunca a zis: „Cu adevărat, de nu s-ar mâhni maica mea, apoi n-aş ieşi din locul acesta". Egumena a zis: „Spune-mi adevărat, pe cine iubeşti mai mult, pe noi sau pe logodnicul tău?" Copila a răspuns: „Eu pe el nu-l cunosc, dar pe voi vă cunosc şi vă iubesc. Deci, spuneţi-mi şi voi mie, pe cine iubiţi mai mult? Pe mine sau pe Acela, pe Care Îl numiţi logodnic?" Egumena a zis: „Noi te iubim pe tine şi pe Hristosul nostru". Eupraxia a zis: „Şi eu vă iubesc pe voi şi pe Hristosul vostru!"

Eupraxia, maica sa, şedea şi vărsa multe lacrimi, ascultând cuvintele cele cu bună înţelegere ale fiicei sale, iar egumena asculta cu dragoste cuvintele ei şi se mira că, fiind copilă şi neavând încă şapte ani împliniţi, răspundea aşa de cuminte. Atunci maica sa, umplându-se de jale, a zis către fiică: „Vino, fiica mea, să mergem acasă, căci acum este seară". Prunca a zis: „Eu voi rămâne aici cu stăpâna mea". Dar egumena i-a zis: „Mergi cu maica ta acasă, căci nu vei putea petrece aici. Aici nici o copilă nu poate să vieţuiască, decât numai cele ce s-au făgăduit lui Hristos". Ea a întrebat: „Unde este Hristos?" Egumena, veselindu-se, i-a arătat cu degetul icoana Mântuitorului.

Copila, alergând, a sărutat icoana Lui şi, întorcându-se spre egumenă, a zis: „Şi eu mă făgăduiesc lui Hristos şi de acum nu mă voi mai duce cu maica mea, ci voi rămâne cu voi". Egumena a zis: „Fiică, nu ai pe ce dormi şi nu vei putea sta aici". Copila a zis: „Pe ce dormiţi voi, pe aceia voi dormi şi eu". Deci, apropiindu-se noaptea, maica şi egumena amăgeau pe copilă în tot chipul ca să iasă din mânăstire şi să meargă acasă, dar nimic n-au sporit, nevrând deloc să iasă de acolo. Atunci egumena a zis către dânsa: „Fiică, de vei voi să rămâi aici, ţi se cade să înveţi Psaltirea şi să posteşti până seara, ca şi celelalte surori". Copila a răspuns: „Voi posti şi voi învăţa carte, numai lăsaţi-mă să rămân aici!" Atunci egumena a zis către maica copilei: „Doamna mea, las-o pe ea aici, pentru că văd că darul lui Dumnezeu a strălucit într-însa; iar faptele cele drepte ale tatălui ei, viaţa ta cea curată, rugăciunile părinteşti şi binecuvântarea Domnului o vor duce la viaţa veşnică".

Atunci Eupraxia cea de bun neam, sculându-se şi punând pe fiica sa înaintea icoanei Mântuitorului, şi-a ridicat mâinile în sus şi a zis cu lacrimi: „Doamne, Iisuse Hristoase, îngrijeşte Tu de copila aceasta, căci pe Tine Te-a dorit şi s-a dat pe sine Ţie!" Apoi, întorcându-se către copilă, i-a zis: „Fiica mea, Eupraxia, Dumnezeu,

Care a întărit munţii cei nemişcaţi, Acela să te întărească pe tine întru frica Lui". Zicând acestea a dat-o în mâinile egumenei, plecând şi bătându-se în piept, încât toate monahiile plângeau împreună cu dânsa; astfel a ieşit din mânăstire, încredinţând lui Dumnezeu pe fiica sa.

A doua zi dimineaţă, venind iarăşi la mânăstire, egumena a luat pe fecioara Eupraxia, a dus-o în biserică şi, făcând rugăciune, a îmbrăcat-o pe ea în schima monahală, fiind de faţă mama ei. Apoi mama sa, văzând-o pe ea astfel, şi-a ridicat mâinile spre cer şi a început a se ruga lui Dumnezeu pentru dânsa, zicând: „Împărate cel veşnic, Care ai început într-însa lucrul cel bun, săvârşeşte-l Tu. Dă-i ei să umble după voia Ta cea sfântă, ca să câştige milă de la Tine, Făcătorul ei, care s-a aruncat spre Tine din tinereţe". Apoi a zis către fiică: „Fiica mea, iubeşti haina monahicească?" Copila a răspuns: „Da, pentru că am auzit de la maica egumenă şi de la celelalte monahii, că această haină o dă Hristos celor ce-L iubesc pe El ca semn de logodire". Maica sa a mai zis: „Fiică, Hristos, Căruia te-ai logodit, să te facă pe tine vrednică cămării Sale!"

Zicând aceasta, a sărutat pe fiica sa, pe egumenă şi pe toate surorile şi a ieşit din mânăstire. După aceea a înconjurat celelalte mânăstiri ale pustiei din părţile Egiptului, de prin cetăţi şi de prin locuinţele săracilor, dând, tuturor lipsiţilor şi celor ce aveau trebuinţă, din averile sale. Pretutindeni străbătea slava acestei fericite văduve, Eupraxia, pentru faptele cele bune şi pentru milosteniile cele multe, încât a ajuns şi la auzul împăratului Teodosie cel Mare şi a oamenilor lui. Deci, minunându-se toţi de o viaţă ca aceasta a ei, slăveau pe Dumnezeu, Care a întărit-o pe ea. Despre dânsa s-a zis că nu mânca peşte, nici nu gusta vin, ci postea în toate zilele până seara târziu. Ea primea hrană pustnicească foarte puţină, linte sau verdeţuri şi cu adevărat, tuturor era de mirare o înfrânare ca aceasta a ei în mijlocul îndestulărilor celor îmbelşugate.

Trecând câţiva ani, egumena mânăstirii, chemând pe Eupraxia, femeia cea îmbunătăţită, i-a zis în taină: „Doamna mea, un lucru voiesc să-ţi spun, dar să nu te tulburi". Ea i-a zis: „Spune-mi, doamna mea, ceea ce voieşti". Egumena i-a zis: „De voieşti să rânduieşti ceva pentru fiica ta, rânduieşte degrabă, pentru că am văzut în vis pe bărbatul tău, Antigon, stând în slavă mare înaintea Domnului Hristos şi Îl ruga să-ţi poruncească ţie să ieşi din trup şi de acum să fii cu dânsul, ca să te îndulceşti cu el de aceeaşi slavă de care s-a învrednicit pentru viaţa sa cea îmbunătăţită".

Dreptcredincioasa femeie, auzind acestea, nu numai că nu s-a tulburat, dar s-a bucurat foarte mult, pentru că dorea şi ea să se

dezlege de trup şi să treacă la Hristos. Deci, îndată a chemat pe fiica sa, care se făcuse de doisprezece ani, şi a grăit către dânsa: „Eupraxia, fiica mea, pe mine mă cheamă Hristos, după cum mi-a spus maica egumenă. Deci, apropiindu-se ziua sfârşitului meu, toată averea mea şi a tatălui tău, o dau în mâinile tale, ca s-o rânduieşti cu dreaptă credinţă şi astfel să moşteneşti împărăţia lui Dumnezeu". Fecioara Eupraxia a început a plânge, zicând: „Amar mie, că sunt străină şi săracă".

Iar maica sa a grăit către dânsa: „Fiică, ai pe Hristos tată şi logodnic, deci nu eşti străină, nici săracă. Ai maică în locul meu pe egumenă, decât numai să te sârguieşti a săvârşi ceea ce ai făgăduit lui Hristos. Teme-te de Dumnezeu, cinsteşte pe surori, slujindu-le cu smerenie şi să nu gândeşti în inima ta niciodată că eşti de neam împărătesc, zicând: «Se cade ca ele să-mi slujească mie, iar nu eu lor!» Fii smerită, ca să te iubească Dumnezeu; fii săracă pe pământ, ca să te îmbogăţeşti în cer. Toate le ai în mâinile tale şi de va fi trebuinţă mânăstirii de vreo avere, dă cât va trebui. Roagă-te pentru tatăl tău şi pentru mine, ca să aflăm milă de la Dumnezeu şi să ne izbăvim de muncile cele veşnice". Fericita Eupraxia, sfătuind pe fiica sa acestea, a treia zi s-a mutat către Domnul şi a fost îngropată în mânăstirea aceea.

Împăratul, auzind că Eupraxia, soţia lui Antigon, a murit, a chemat pe senatorul acela, cu al cărui fiu era logodită fecioara Eupraxia, şi i-a spus de dânsa că a intrat în mânăstire şi s-a lepădat de lume. Acela a rugat pe împărat cu dinadinsul ca să trimită degrabă la dânsa şi să-i poruncească să vină la Constantinopol la logodnicul său fără zăbavă, ca să se săvârşească nunta. Împăratul a făcut îndată aceea. Mireasa lui Hristos, Eupraxia, luând scrisoarea împăratului şi citind-o, a râs. Apoi, şezând, a scris împăratului, astfel: „Stăpâne împărate, aşa îmi porunceşti mie, ca să las pe Hristos şi să mă însoţesc cu un om stricăcios şi muritor, care astăzi este, iar mâine îl mănâncă viermii? Să nu-mi fie mie a face aceasta şi acel om să nu te mai supere pe măria-ta, deoarece eu m-am logodit cu Hristos şi nu este cu putinţă ca să-L mint. Deci, mă rog stăpânirii tale, adu-ţi aminte de părinţii mei şi ia toate averile lor şi le împarte sfintelor biserici, la mânăstiri, la săraci, la văduve şi la sărmani, iar pe robi şi roabe liberează-i. Porunceşte celor ce chiverniseşc averile părinteşti, să ierte toate datoriile celor datori şi rânduieşte bine toate, ca un stăpân al meu; iar eu să fiu fără de grijă şi fără împiedicare când slujesc Hristosului meu, Căruia m-am încredinţat cu tot sufletul. Stăpâne împărate, tu şi împărăteasa ta

rugaţi-vă Domnului pentru mine, roaba voastră, ca să mă facă vrednică slujbei Sale celei dulci".

Eupraxia, scriind cu mâna sa o scrisoare ca aceasta, a pecetluit-o şi a dat-o trimisului. Acela, întorcându-se în Constantinopol, a dat împăratului scrisoarea Eupraxiei, iar el a citit-o împreună cu împărăteasa şi, vărsând multe lacrimi de umilinţă, s-au rugat lui Dumnezeu pentru Eupraxia. A doua zi, împăratul a chemat pe toţi boierii şi pe tatăl tânărului acela cu care fusese logodită Eupraxia şi a poruncit să citească scrisoarea ei înaintea tuturor.

Auzind toţi, s-au umplut de lacrimi şi au zis: „O, împărate, cu adevărat fecioara este neam cu tine, fiică bună a părinţilor celor buni: Antigon şi Eupraxia, ramură sfântă a rădăcinii celei sfinte". Atunci toţi într-un glas au slăvit pe Dumnezeu. Tatăl logodnicului n-a mai îndrăznit să zică nimic împăratului despre Eupraxia. Deci, împăratul a rânduit bine toate averile, care rămăseseră de la părinţii ei, împărţindu-le la biserici şi la săraci şi făcând toate după dorinţa sa. După aceea nici el n-a mai trăit mult şi s-a dus către Domnul.

Eupraxia începuse a se nevoi mai cu osârdie, slujind lui Dumnezeu mai presus de măsura sa. Când şi-a ales viaţa cea aspră, era de doisprezece ani. Drept aceea, la început mânca numai odată pe zi, seara; apoi a început a posti până la a treia zi. Ea se ostenea slujind surorilor cu toată sârguinţa, făcând toate cu smerenie: mătura casa stareţei şi celelalte chilii, punea surorilor aşternuturile, aducea apă şi lemne în bucătărie, fierbea bucate şi spăla vasele. Cu un cuvânt, în toate slujbele mânăstirii nu era nimeni mai sârguitoare decât dânsa.

În mânăstirea aceea, era obiceiul, că dacă se întâmpla vreunei surori vreo ispitire de la diavol, era datoare să spună îndată egumenei de aceea; iar egumena se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi să izgonească pe diavol de la sora aceea. Apoi le poruncea să adune pietre şi să le aştearnă sub aşternutul lor, pe care se odihneau şi deasupra aşternutului să presare cenuşă şi să se odihnească pe acelea zece zile. Drept aceea, într-o vreme, Eupraxia, fiind bântuită în vis de oarecare nălucire, a adunat pietre sub aşternutul său de lână, apoi l-a presărat cu cenuşă pe deasupra. Egumena, văzând aceea, a zâmbit şi a zis către una din cele mai bătrâne: „Iată că şi această fecioară a început a pătimi supărare de la diavol!"

Deci, a început a se ruga pentru dânsa, zicând: „Dumnezeule, Cel ce ai făcut-o după chipul Tău pe roaba Ta, Eupraxia, şi i-ai poruncit să ia această rânduială monahicească, întăreşte-o în frica

Ta şi păzeşte-o de asupririle vrăjmaşului". Apoi, chemând pe Eupraxia la dânsa, i-a zis: „Pentru ce nu mi-ai zis de ispitirea diavolească care ţi s-a întâmplat, şi ai tăinuit de mine?" Ea, căzând înaintea picioarelor egumenei, a răspuns: „Doamna mea, iartă-mă, că mi-a fost ruşine să-ţi spun". Egumena a grăit către dânsa: „Fiica mea, acesta este începutul luptei tale cu vrăjmaşul; îmbărbătează-te ca să-l biruieşti şi să te încununezi!"

După o vreme, Eupraxia, fiind supărată iarăşi de vrăjmaşul, a spus unei surori cu numele Iulia, care o iubea foarte mult pe dânsa şi o povăţuia la nevoie. Iulia i-a zis: „Eupraxia, doamna mea, nu tăinui aceasta de egumenă, ci spune-i ei precum se cade, ca să se roage pentru tine; pentru că ştiu de dânsa, că în tinereţile sale a răbdat multe ispite de la diavol. Mai ştiu de dânsa şi aceasta, că într-o noapte, ispitindu-se, a ieşit din chilie şi, stând afară într-un loc deosebit, şi-a ridicat mâinile spre cer; şi a petrecut patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, nemâncând, nici bând, nici dormind, ci stătea şi se ruga lui Dumnezeu, până ce a biruit pe diavol. Şi noi toate suntem ispitite de potrivnic, dar nădăjduim spre Hristos. Căci cu ajutorul Lui vom birui pe ispititorul nostru. De aceea, soră, nu te mira de aceasta, nici nu te tulbura; ci spune-i egumenei ceea ce ţi s-a întâmplat". Eupraxia, auzind acestea, a mulţumit Iuliei, zicându-i: „Să-ţi ajute Dumnezeu soră, că m-ai folosit pe mine şi mi-ai întărit sufletul. Cu adevărat voi merge şi voi spune egumenei celei mari, ceea ce mi s-a întâmplat". Iulia a zis: „Nu numai să-i spui, dar s-o şi rogi pe dânsa să se roage pentru tine şi să adauge la nevoinţa ta".

Deci, mergând Eupraxia, a spus egumenei de acea ispită diavolească, iar egumena a zis către dânsa: „Nu te mira de aceasta, fiica mea, pentru că diavolul întrebuinţează toate armele şi se scoală împotriva noastră; dar nu te teme, ci stai cu bărbăţie şi cu mintea nemişcată, ca să nu te biruiască, pentru că mult ai să fii ispitită de el; dar tu nevoieşte-te ca să-l biruieşti şi vei lua de la Hristos, Mirele tău, cununile biruinţei. Adaugă la pustnicească ta nevoinţă cât poţi să rabzi, căci cel ce se nevoieşte, ia darul. Însă, spune-mi fiică, cum posteşti?" Eupraxia a zis: „A treia zi primesc hrană". Egumena i-a zis: „Adaugă încă o zi la postirea ta, ca să mănânci a patra zi după apusul soarelui". Eupraxia a primit porunca aceea cu bucurie. Apoi, când era în vârstă de douăzeci de ani, se întărea în virtutea trupească şi era frumoasă la vedere, ca una ce era cu adevărat de neam boieresc şi împărătesc. Dar, pătimind iarăşi ispitirea, i-a spus egumenei. Egumena i-a zis: „Nu te teme, fiica mea, căci Dumnezeu este cu tine!"

Într-un loc din mânăstire era o grămadă de pietre. Deci, egumena, vrând să încerce ascultarea şi smerenia Eupraxiei şi s-o îndemne spre mai mare osteneală, i-a zis: „Vino, fiică, mută pietrele acestea de aici şi pune-le aproape de cuptor". Eupraxia îndată a început a căra pietrele acelea, între care erau unele pietre mari, pe care abia puteau doi oameni să le ridice, dar ea singură le ridica, le punea pe umeri şi le muta; căci era puternică cu trupul şi mai puternică cu ascultarea. Ea nici uneia dintre surori n-a zis: „Ajutaţi-mă că pietrele sunt grele sau că sunt flămândă şi slăbesc", ci îşi îndeplinea porunca cu osârdie. După ce a mutat toate pietrele acelea, trecând câteva zile, egumena i-a zis: „M-am gândit că nu este bine ca pietrele acestea să fie aproape de cuptor; deci, mută-le la locul cel dintâi". Ea, ascultând porunca, le-a mutat iarăşi la loc; astfel făcea cu sârguinţă ceea ce i se poruncise.

Surorile s-au minunat, văzând ascultarea, răbdarea şi iubirea ei de osteneală. Unele dintre cele tinere râdeau, iar altele îi ziceau: „Întăreşte-te, soră Eupraxia, şi îmbărbătează-te!" Iar ea se ostenea, bucurându-se. Osteneala ei s-a îndelungat până la treizeci de zile, până ce egumena i-a poruncit să înceteze lucrul acela. Deci a trimis-o în pitărie la ascultare, unde făcea cu bucurie toate cele poruncite ei. Cernea făina în pitărie, frământa aluatul şi cocea pâinea; uneori fierbea lintea în bucătărie şi tăia lemne; alteori slujea la masa surorilor, şi niciodată nu a cârtit, nici nu s-a lenevit de vreun lucru, nici s-a lepădat sau n-a băgat de seamă; ci era ascultătoare, sârguitoare şi răbdătoare la toate slujbele. Ea n-a lăsat niciodată pravila cea obişnuită de rugăciune, adică Miezonoptica, cântarea Utreniei, a Ceasului întâi, a celui de-al treilea, a celui de-al şaselea şi a celui de-al nouălea; iar după cântarea cea de seară, punea masa surorilor.

Diavolul a mai încercat odată s-o supere pe Eupraxia cu năluciri de noapte, căci i s-a arătat în vis, în chipul acelui tânăr cu care se logodise. Ei i s-a părut că vede pe acel tânăr, ca şi cum ar veni cu mulţi ostaşi şi s-o ia cu sila din mânăstire. Ea, fiind culcată pe pat şi dormind, a început a striga în somn, chemând pe surori, ca să-i ajute şi s-o scape din mâinile aceluia ce o fura. Deci, surorile s-au trezit la strigătul ei şi, alergând la dânsa şi, deşteptând-o, o întrebau de pricina strigării ei. Atunci ea le-a răspuns de înfricoşarea diavolească pe care a văzut-o în vis şi toate au început a se ruga pentru dânsa. După aceea, fiind iarăşi supărată de ispititorul, egumena i-a zis: „Fiica mea, Eupraxia, fereşte-te să nu-ţi slăbească diavolul mintea, căci vei pierde osteneala. Mai rabdă încă puţină vreme, luptându-te bărbăteşte cu el, şi el va fugi de la tine".

De asemenea şi Iulia zicea către dânsa: „Eupraxia, sora mea, dacă acum, cât suntem tinere şi tari, nu ne vom lupta cu vrăjmaşul nostru ca să-l biruim, apoi la bătrâneţe cum îl vom birui?" Eupraxia a zis către dânsa: „Iulia, sora mea, viu este Domnul, că de-mi va porunci maica egumenă, nu voi gusta pâine toată săptămâna, până ce Domnul îmi va ajuta să biruiesc pe vrăjmaşul ce mă supără". Iulia a zis: „Adevărat este, sora mea, că eu nu pot să postesc atâta, iar tu bine faci că posteşti; pentru că nu este niciuna în această mânăstire care să poată petrece o săptămână întreagă fără de hrană, afară de maica egumenă".

Deci, Eupraxia, mergând la egumenă, a rugat-o ca să-i poruncească ei să primească astfel de post, adică să nu mănânce toată săptămâna. Egumena i-a zis: „Fiica mea, fă toate cele ce-ţi sunt cu putinţă. Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, să te întărească şi să-ţi dea biruinţă asupra diavolului!" De atunci Eupraxia a început a posti câte o săptămână întreagă, mâncând numai Duminica, şi nedepărtându-se de la slujbele mânăstireşti, nici de la slujbele surorilor, încât toate se mirau de nevoinţele ei. Unele din surori ziceau: „Astăzi este un an de când căutăm să vedem pe Eupraxia şezând vreodată, cel puţin chiar când mănâncă; dar n-am putut s-o vedem, decât numai atunci când se culcă să se odihnească". De aceea toate surorile o iubeau pe dânsa, că se ostenea şi se smerea aşa, fiind ea din sânge împărătesc. Pentru aceea se rugau lui Dumnezeu pentru dânsa, ca să-i dea putere şi mântuire.

Între dânsele era o monahie cu numele Ghermana, despre care se spunea că este născută din părinţi robi şi săraci. Numai ea nu iubea pe cea iubită de toate, pe fericita Eupraxia, fiind împinsă spre zavistie de diavol. Într-o zi, acea monahie cu numele Ghermana, aflând pe Eupraxia slujind singură în bucătărie, i-a zis în batjocură: „Eupraxia posteşte toată săptămâna, ca şi egumena, iar noi nu putem. Deci, ce vom face de ne va porunci egumena să postim şi noi aşa?" Grăit-a către dânsa Eupraxia: „Iartă-mă, că nu este aşa. Stăpâna noastră, maica egumena, ne-a poruncit ca fiecare după puterea sa să se nevoiască şi mie nu mi-a pus jugul acesta cu sila". Dar Ghermana, umplându-se de mânie, a zis: „Vicleano şi plină de toată răutatea, cine nu ştie că tu faci cu făţărnicie aceasta, spre arătare şi spre slavă deşartă, vrând ca după moartea egumenei să ţi se dea ţie această cinste? Eu cred că niciodată nu te vei învrednici să fii mai mare peste noi!"

Atunci Eupraxia a căzut înaintea picioarelor ei, zicându-i cu smerenie: „Iartă-mă, doamna mea, că am greşit lui Dumnezeu şi ţie!" Egumena, înştiinţându-se de aceea, a chemat pe monahia

Ghermana şi a început a o certa pe ea înaintea tuturor surorilor, zicându-i: „Roabă vicleană şi străină de Dumnezeu, ce rău ţi-a făcut ţie Eupraxia, de îi faci împiedicare în lucrarea ei cea plăcută Domnului? Deci, să fii străină de cântarea bisericească şi de masa cea de obşte, ca o nevrednică". Eupraxia a rugat cu lacrimi pe egumenă să ierte pe Ghermana, dar n-a putut s-o înduplece pe ea până la treizeci de zile. După treizeci de zile, Eupraxia a luat pe Iulia şi a rugat pe surorile cele mai bătrâne, ca ele să roage pe egumenă să ierte pe monahia Ghermana. Egumena, chemând pe Ghermana, i-a zis: „Ticăloaso, oare n-ai socotit în mintea ta cât de mare rău este să împiedici pe cineva de la alergarea cea îmbunătăţită? Nici la aceasta nu te-ai gândit, că dânsa, fiind fiică de senator şi de neam împărătesc, s-a smerit şi s-a robit atât de mult pentru Dumnezeu, încât îţi slujeşte şi ţie ca uneia nevrednice?" Atunci toate surorile au început a ruga pe egumenă pentru Ghermana şi abia au înduplecat-o de a iertat-o. Deci, vrăjmaşa cea văzută a încetat o vreme din răutate.

Însă diavolul, nevăzutul vrăjmaş, nu înceta luptându-se împotriva Eupraxiei, mâniindu-se foarte mult asupra ei, ca cel ce se biruia de o smerenie ca aceea. Într-o noapte a adus asupra ei nişte năluciri mireneşti, încât foarte mult a tulburat-o cu acelea. Dar ea, simţind acel cumplit război al vrăjmaşului, care se înarmase asupra ei, a sărit jos din pat şi, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a ieşit din chilia sa. Ducându-se afară într-un loc deosebit, a stat şi şi-a întins mâinile sale spre cer şi, ridicându-şi ochii şi mintea în sus, stătea astfel, rugându-se ziua şi noaptea. Aşa a stat patruzeci de zile nemişcată ca un stâlp, nemâncând, nici bând, şi fără să vorbească cu cineva, nedormind şi nelăsând mâinile în jos. Egumena, înştiinţându-se de la început, a venit la dânsa şi i-a zis: „Fiică, Dumnezeu să te întărească şi să-ţi dea răbdare". Eupraxia avea atunci de la naşterea ei douăzeci şi cinci de ani. Deci, stând paisprezece zile, egumena şi surorile zâmbeau şi se veseleau, văzând-o pe dânsa răbdând astfel.

Sfârşindu-se treizeci de zile, surorile au zis către egumenă: „Doamnă şi maică, precum vedem, Eupraxia voieşte să săvârşească osteneala ta de patruzeci de zile, precum ai stat tu altădată tot aşa". Iar egumena a zis: „Să ne rugăm toate pentru dânsa, ca s-o întărească pe ea Dumnezeu". Deci, sfârşindu-se cele patruzeci de zile, a mai stat după aceea încă cinci zile; apoi, slăbind, a căzut la pământ, zăcând ca o moartă. Adunându-se surorile, au dus-o pe ea în casă, dar nu puteau să-i mai îndoiae mâinile, pentru că erau înţepenite, şi nici nu putea să vorbească un cuvânt. Deci, aducând

egumena oarecare hrană, a lipit-o la gura ei, zicându-i: „Fiică Eupraxia, gustă în numele Domnului nostru Iisus Hristos". Atunci, îndată luând în gură, a gustat şi a vorbit. Din aceasta luând puţină putere, s-a sculat şi a dus-o pe ea în biserică, dând mulţumire lui Hristos Dumnezeu, Care a întărit pe roaba Sa spre atâta nevoinţă. După aceasta, Eupraxia, primind câte puţină mâncare, a început să se îndrepteze.

Din acea vreme, diavolul n-a mai putut să supere pe Eupraxia cu nălucirile sale şi cu ispite de patimi trupeşti, deoarece toate ispitirile lui au fost biruite de mireasa lui Hristos. Atunci el a început a socoti alte meşteşugiri împotriva ei, ca unul ce din început este ucigaş de oameni, vrând să o piardă pe ea din viaţa aceasta. Astfel, într-una din zile, fericita Eupraxia s-a dus cu un vas la puţ să scoată apă, dar diavolul, cu voia lui Dumnezeu, apucând-o, a aruncat-o în puţ. Şi, după cum singură a spus, a căzut cu capul în apă şi s-a apucat de funia de care era atârnată găleata; deci a strigat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi!" Apoi, dându-se de ştire că Eupraxia a căzut în puţ, surorile şi egumena au alergat şi au scos-o afară; iar ea, făcându-şi cruce, a zâmbit şi a zis: „Viu este Hristosul meu, iar tu, diavole, nu mă vei birui pe mine, nici îţi voi da ţie loc; că iată până în ziua de astăzi aduceam apă cu un vas iar de acum încolo voi începe a aduce cu două!"

Odată i s-a mai întâmplat ei că, tăind lemne pentru slujba bucătăriei, pe când a ridicat securea în sus ca să lovească lemnul, diavolul i-a împleticit mâinile şi, lovindu-se cu securea la picior, şi-a tăiat glezna şi şi-a făcut o rană mare de unde a curs mult sânge; deci, slăbind, a căzut la pământ ca moartă. Atunci Iulia, văzând aceea, s-a înspăimântat şi, strigând, a alergat la surori şi le-a spus că Eupraxia s-a tăiat la picior cu securea şi a murit. Surorile şi egumena, auzind aceasta, au venit şi, înconjurând-o pe ea, plângeau. Apoi, turnând apă rece pe faţa ei şi, însemnând-o cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Eupraxia, fiica mea, ce este aceasta? Scoală şi caută de vorbeşte cu surorile, că sunt în mare mâhnire pentru tine!" Ea, căutând cu ochii spre ele, a zis către egumenă: „Nu plânge, doamna şi maica mea, că sufletul meu este încă în mine!"

Atunci egumena s-a rugat Domnului, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, vindecă pe roaba Ta, că mult pătimeşte pentru Tine". Apoi, învelindu-i piciorul cu un petec de lână, a ridicat-o să o ducă în chilie. Eupraxia, căutând şi văzând lemnele, a zis: „Viu este Domnul că nu mă voi duce de aici, până ce nu voi aduna lemnele şi nu le voi duce la bucătărie!" Atunci Iulia a zis: „Le voi aduna eu, iar tu să mergi să te odihneşti". Însă Eupraxia n-a lăsat pe Iulia să

adune lemnele, ci singură, umplându-şi braţele cu lemne, le ducea. Ea avea de suit multe trepte. Dar când Eupraxia s-a suit pe treapta cea mai de sus, diavolul i-a împiedicat picioarele şi, călcând pe marginea hainelor ei, a făcut-o să cadă cu faţa în jos pe lemnele pe care le ţinea în mâini. Deci, i s-a înfipt o aşchie în faţă aproape de ochi.

Atunci Iulia, strigând, a alergat la dânsa şi i-a zis: „Oare nu ţi-am spus să te odihneşti, că nu poţi să duci lemnele, iar tu nu m-ai ascultat!" Eupraxia a zis: „Nu te mâhni, soră, ci scoate binişor aşchia, căci ochiul meu, cu darul lui Hristos, este sănătos". Scoţând lemnul, a curs mult sânge din rană; deci, egumena, luând untdelemn şi sare, şi făcând rugăciune, i-a uns rana; şi Iulia a zis către Eupraxia: „Mergi, doamna mea, culcă-te pe patul tău şi odihneşte-te, iar eu voi sluji surorilor noastre". Eupraxia a zis: „Viu este Domnul meu, că nu mă voi odihni până ce nu voi săvârşi ascultarea mea către surori". Deci toate surorile o rugau să se odihnească de durerile rănilor, dar n-a voit să se odihnească; ci stătea fierbând bucatele, deşi îi curgea sânge din amândouă rănile. Ea nu s-a odihnit până ce n-a slujit şi la masa surorilor. Deci, împlinindu-şi desăvârşit slujba sa, a mers seara târziu de s-a culcat. Dumnezeu, văzând marea ei răbdare, a tămăduit-o îndată şi a făcut-o sănătoasă, iar diavolul crăpa de zavistie.

Odată, el s-a ispitit s-o piardă pe fericita Eupraxia; căci, suindu-se ea, pentru o trebuinţă oarecare, cu surorile la o chilie din catul al treilea, a aruncat-o pe ea jos, iar surorile care erau cu dânsa au alergat pe scară, pentru că li se părea că a murit, căzând de la aşa înălţime. Dar ea, sculându-se de jos fără vătămare, mergea spre dânsele; iar ele o întrebau: „Oare nu ţi s-a întâmplat nimic?" Ea a răspuns: „Eu nu ştiu cum am căzut şi cum m-am sculat". Atunci toate au preamărit pe Dumnezeu, că a păzit-o de la moarte.

Altădată, fierbând verdeţuri pentru surori, când a voit să ia căldarea de pe foc, diavolul i-a împiedicat picioarele şi a căzut, iar căldarea cu mâncarea cea fiartă s-a prăvălit peste faţa ei. Iulia, care slujea împreună cu dânsa, a strigat că Eupraxia s-a opărit. Deci, s-au adunat toate surorile care erau în apropiere; însă, Eupraxia, sculându-se degrabă, a zis zâmbind către Iulia: „Ce ai făcut, soră, că ai tulburat în zadar pe surori şi pe egumenă?" Şi toate au văzut faţa ei sănătoasă, neavând nimic. Egumena s-a uitat în căldare şi a văzut fiertura care rămăsese pe fund, încă clocotind, şi a zis către Eupraxia: „Nu s-a atins de tine fiertura?" Ea a răspuns: „Viu este Domnul, că pe faţa mea am simţit apă rece, iar

nu fiartă". Egumena s-a minunat şi a zis: „Fiica mea, Dumnezeu să te păzească până la sfârşit". După aceasta a zis către celelalte surori bătrâne: „Vedeţi voi că Eupraxia s-a învrednicit de darul lui Dumnezeu? Căci, căzând din catul al treilea, n-a murit, iar fiertura, vărsându-se peste faţa sa, nu a vătămat-o!" Surorile au zis: „Vedem că Eupraxia este adevărata roabă a Lui şi Domnul o păzeşte, căci a ferit-o de atâtea ispite".

Multe femei mirence din cetăţile cele de aproape şi din satele dimprejur veneau la mânăstirea aceea, aducând pe copiii lor bolnavi şi îndrăciţi. Pentru că Domnul, precum s-a zis mai înainte, dădea tămăduiri de boli şi izgonea diavolii cu rugăciunile egumenei şi ale surorilor care vieţuiau după Dumnezeu. Căci ele se adunau în biserică şi făceau rugăciuni împreună pentru orice fel de bolnavi, iar aceia câştigau tămăduire şi se întorceau acasă sănătoşi. În mânăstirea aceea era o femeie îndrăcită, căci petrecea într-însa mai-marele duhurilor celor necurate, pe care o muncea cumplit din tinereţe. Din această pricină, acea femeie era legată cu lanţuri de mâini şi de picioare. Ea scrâşnea din dinţi, fluiera, făcea spume, răcnea foarte tare, încât toate se spăimântau de glasul şi ţipătul ei.

De multe ori, egumena cu surorile cele bătrâne se rugau lui Dumnezeu în biserică să izgonească pe diavol din femeia aceea care pătimea, dar rugăciunea lor nu era auzită; căci, după rânduiala lui Dumnezeu, acel lucru se păzea spre mai mare minune şi spre arătarea Sfintei Eupraxia, mireasa lui Hristos, precum se va arăta mai la urmă. Atât de mult o muncea acel diavol, încât nimeni nu putea să se apropie de ea. Ea era legată într-o casă de dedesubt, de un stâlp, iar hrana şi băutura i se dădeau de departe. Astfel se lega vasul cu mâncare de un băţ lung, puneau pâine, bob şi orice fel de verdeţuri, şi-i dădeau. Ea, de multe ori, apucând vasul şi băţul, le arunca în faţa celor ce i le aduceau. Aşa a fost ţinută în mânăstire multă vreme.

Într-una din zile, portăriţa, venind la egumenă, i-a spus că a venit o femeie plângând, având cu sine un copil în vârstă de opt ani. Copilul este slăbănog, mut şi surd, şi cere rugăciuni pentru tămăduirea lui. Egumena, ştiind, din descoperirea lui Dumnezeu, că acum se dăduse Eupraxiei darul tămăduirii şi putere asupra duhurilor necurate, a chemat-o şi i-a zis: „Du-te şi ia pe copil de la maica aceea care stă dinaintea porţii, şi adu-l aici". Ea, ducându-se şi văzând pe copil foarte bolnav, slăbănog, mut şi surd, i-a fost milă de el şi a suspinat. Deci, însemnându-l cu Sfânta Cruce, a zis: „Fiule, Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, Acela să te tămăduiască". Şi, luându-l de mâini, l-a dus la egumenă.

Copilul, fiind adus cu mâinile ei, îndată s-a tămăduit, a grăit şi a început a chema pe mama sa. Eupraxia, văzând pe copilul care grăia, s-a spăimântat şi l-a lăsat jos; iar copilul, sculându-se, a alergat la poartă, strigând pe maica lui. Portăriţa s-a dus şi i-a spus egumenei. Drept aceea, egumena, chemând pe mama acelui copil, a zis către dânsa: „Soră, pentru aceea ai venit, ca să ne ispiteşti pe noi, aducându-ţi copilul sănătos?" Maica copilului a răspuns: „Stăpâna mea, mă jur pe Domnul Hristos, că până în ceasul acesta, copilul meu nu grăia, nu auzea, nu lucra cu mâinile nimic, nici cu picioarele nu putea să umble". Atunci egumena a zis către acea femeie: „Cu darul lui Hristos, ai pe copilul tău sănătos; deci, du-te cu pace, slăvind pe Dumnezeu!"

Plecând femeia cu pruncul său tămăduit, egumena a zis către Eupraxia: „Fiică, voiesc ca să hrăneşti cu mâinile tale pe acea soră care pătimeşte de îndrăcire în mânăstirea noastră, de nu te temi de ea". Eupraxia a zis: „Nu mă tem, doamna mea, şi ceea ce-mi vei porunci, voi face". Eupraxia, luând un vas cu fiertură şi pâine, s-a dus la cea îndrăcită. Aceea îndată, scrâşnind din dinţi, s-a repezit la dânsa şi, apucând vasul, voia să-l sfărâme. Iar Eupraxia, apucând-o pe ea de mână, i-a zis: „Viu este Domnul, că te voi arunca la pământ şi voi lua toiagul egumenei noastre şi te voi bate pe tine, ca de acum să nu mai faci neorânduieli". Femeia îndrăcită, văzând că Eupraxia este mai tare decât dânsa, Domnul întărind pe roaba sa, a început a se teme şi a tăcut. Dar sfânta a început cu blândeţe a o îndemna pe ea, zicându-i: „Şezi, sora mea, mănâncă şi bea şi nu te tulbura". Atunci ea, şezând, a mâncat, a băut şi s-a odihnit.

Din acea vreme a început a nu-i mai da ei hrană de departe cu băţul, ci hrana o primea din mâinile Eupraxiei, minunându-se toate surorile. Când vreodată îndrăcita începea a se tulbura, a înnebuni şi a striga, surorile îi ziceau: „Taci, că vine Eupraxia la tine şi te bate cu băţul!" Atunci îndată îndrăcita se îmblânzea şi tăcea. Din această pricină, monahia Ghermana, cea mai sus pomenită, a fost cuprinsă iarăşi de zavistie, şi zicea către celelalte surori: „Oare nu sunt alte surori care să ducă hrană celei îndrăcite afară de Eupraxia? Daţi-mi mie pâine, căci şi eu, asemenea, voi sluji celei îndrăcite ca şi Eupraxia!" Deci ea, luând pâine şi linte, s-a apropiat de dânsa şi i-a zis: „Soră, primeşte aceasta şi mănâncă!" Dar cea îndrăcită a apucat-o pe ea cu tărie şi i-a rupt hainele de pe dânsa până la piele, scrâşnind împotriva ei cu dinţii. Deci, aruncând-o cu faţa la pământ, a stat pe ea şi a început a o muşca de grumaji şi de spate; apoi, făcându-se mare ţipăt şi nici una neîndrăznind să se apropie de dânsa, Iulia a alergat

la bucătărie şi a zis Eupraxiei: „Pe Ghermana o omoară femeia cea îndrăcită!"

Atunci Eupraxia, alergând, a apucat pe cea îndrăcită de mână şi de grumaji, şi a izbăvit pe Ghermana, fiind rănită şi însângerată. Apoi, Eupraxia a zis către cea îndrăcită: „Oare ai făcut bine de ai rănit aşa de rău pe această soră?" Dar ea stătea scrâşnind din dinţi şi spumegând, iar Eupraxia i-a zis: „Viu este Domnul, că din ceasul acesta, de vei mai face rău vreunei surori, nu te voi mai ierta; ci, luând toiagul egumenei, te voi bate fără milă". Atunci ea, culcându-se a tăcut. A doua zi de dimineaţă, Eupraxia, mergând să o cerceteze pe dânsa, a găsit-o dezbrăcată, cu hainele rupte şi, şezând pe pământ, îşi aduna gunoiul său şi-l mânca; fericitei Eupraxia i-a fost mare jale de ea şi a lăcrimat. Deci, a îmbrăcat-o pe ea într-o haină şi, aducându-i pâine şi apă, a hrănit-o şi a adăpat-o. După aceasta toată noaptea a petrecut-o în rugăciuni.

Dar Dumnezeu a descoperit egumenei rugăciunea ei, căci a doua zi a chemat-o pe ea şi i-a zis: „Fiică Eupraxia, pentru ce ai tăinuit înaintea mea rugăciunea ta, ce o faci pentru aceea care pătimeşte? De mi-ai fi spus mie, apoi şi eu m-aş fi ostenit împreună cu tine". Eupraxia a zis: „Iartă-mă, doamna mea, căci văzând-o pe ea făcând foarte urât, mi-a fost milă de dânsa". Atunci egumena a grăit către Eupraxia: „Fiică, am să-ţi spun ceva, dar păzeşte-te să nu te mândreşti. Hristos ţi-a dat ţie putere asupra diavolilor şi asupra acestui diavol".

Eupraxia, auzind acestea, a căzut la pământ şi şi-a presărat capul cu ţărână şi striga, zicând: „Cine sunt eu, ticăloasa şi plină de toată necurăţia, ca să izgonesc diavolul, pe care voi, atâţia ani rugându-vă, nu l-aţi putut izgoni?" Egumena a zis: „Fiica mea, pe tine te aşteaptă lucrul acesta, ca să se ştie că mare răsplătire este pregătită pentru tine în ceruri, deci să nu fii neascultătoare, ci să faci ceea ce ţi se porunceşte". Apoi s-a dus la biserică şi, aruncându-se cu faţa la pământ înaintea icoanei Domnului nostru Iisus Hristos, a udat pământul cu lacrimi, cerând ajutor.

Deci, fiind silită din porunca egumenei, s-a dus la cea îndrăcită, iar surorile toate mergeau în urma ei, vrând să vadă, ceea ce era să se facă. Deci, Eupraxia, apropiindu-se de aceea care pătimea, i-a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Care te-a zidit, te vindecă!" Zicând acestea, a făcut pe chipul ei semnul Sfintei Cruci. Iar diavolul, răcnind foarte tare, a zis: „O, ce mincinoasă şi spurcată este monahia aceasta. Iată că de mulţi ani am petrecut în femeia aceasta, dar nimeni nu m-a izgonit pe mine până acum, iar nebuna aceasta vrea să mă izgonească". Eupraxia a zis: „Nu te izgonesc eu, ci Hristos, Dumnezeul meu, Căruia m-am făcut mireasă!"

Atunci diavolul a strigat: „O, ce necurată eşti, nu voi ieşi din această femeie, fiindcă n-ai luat putere ca să mă izgoneşti pe mine". „Eu sunt necurată şi plină de toate spurcăciunile, precum şi tu mărturiseşti, însă, poruncindu-ţi Hristos, Dumnezeul meu, vei ieşi din aceasta; iar de nu vei voi să ieşi, apoi voi lua toiagul egumenei noastre şi te voi bate pe tine!" Dar diavolul, răspunzând, nu voia să iasă. Eupraxia, luând toiagul egumenei, îl ameninţa pe el, zicând: „Ieşi, că te voi bate pe tine". Diavolul a zis: „Cum voi putea ieşi, căci am făcut sfat cu dânsa şi nu pot să-l calc".

Sfânta a lovit cu toiagul de trei ori şi a zis: „Duh necurat, Domnul Hristos îţi porunceşte ţie să ieşi din zidirea lui Dumnezeu!" Însă diavolul, tânguindu-se, zicea: „Unde mă voi duce!" Sfânta a zis: „Du-te în întunericul cel mai din afară, în focul cel veşnic şi în muncile cele fără de sfârşit, care ţi s-au pregătit ţie, tatălui tău, satana, şi tuturor care fac voia voastră". Iar surorile toate stăteau şi priveau de departe, neîndrăznind să se apropie. Dar, de vreme ce diavolul nu voia să iasă pentru că se împotrivea mult, Sfânta Eupraxia, căutând către cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, nu mă ruşina pe mine în ceasul acesta, ca să nu se bucure diavolul cel necurat!" Diavolul îndată, răcnind cu glas mare, a ieşit, iar femeia s-a făcut sănătoasă din ceasul acela. Apoi, luând-o pe ea Eupraxia şi sculând-o, a îmbrăcat-o cu o haină curată. Deci, ducând-o în biserică, toate surorile împreună au dat slavă şi mulţumire lui Hristos Dumnezeu.

Sfânta Eupraxia, din ziua aceea, mai mult a început a se smeri, slujind tuturor surorilor ca o roabă. Iar când se aduceau copii neputincioşi la mânăstire, egumena îi trimitea la Sfânta Eupraxia, care, deşi nu voia, însă, supunându-se poruncii ei, îi tămăduia cu darul lui Hristos.

Când s-a apropiat vremea fericitului sfârşit al Sfintei Eupraxia, egumenei i s-a arătat în vedenia visului descoperire de la Dumnezeu, că mireasa lui Hristos în curând se va chema în cămara cea cerească. Deci s-a tulburat foarte mult de vedenia aceea, fiindu-i jale pentru despărţirea de dânsele a iubitei Eupraxia. După aceea, egumena a început a plânge şi nici uneia n-a voit să spună acea vedenie.

Bătrânele, văzând-o pe ea mâhnită şi plângând, nu îndrăzneau să o întrebe pentru ce plânge aşa. Apoi singure, umplându-se de mâhnire pentru întristarea ei, s-au apropiat de dânsa, grăind: „Doamnă şi maica noastră, spune-ne nouă pentru care pricină eşti

în astfel de întristare, pentru că şi inimile noastre s-au îndurerat văzându-te pe tine suspinând?" Egumena a zis: „Nu mă siliţi, că până mâine nu vă spun". Bătrânele au zis către dânsa: „Maica noastră, viu este Domnul, de nu vei spune, cu mare mâhnire vei răni sufletele noastre". Egumena a zis: „Nu voiam să vă spun până dimineaţă, dar de vreme ce mă siliţi, am să vă spun. Eupraxia ne lasă pe noi, căci mâine se va duce din viaţa aceasta; dar nici una din voi să nu-i spuneţi, ca să nu se tulbure şi să nu ştie această taină până va veni ceasul ei". Egumena spunând acestea, surorile au plâns mult pentru că toate iubeau şi cinsteau pe Eupraxia foarte mult, ştiind că este plăcută lui Dumnezeu şi adevărată roabă şi mireasă a lui Hristos; deci, socoteau că le este o mare pagubă a se lipsi de dânsa.

Plângând ele, una din surori, auzind plânsul bătrânelor şi înştiinţându-se de pricina plângerii, a alergat la pitărie şi a aflat pe Eupraxia cocând pâine şi împreună cu dânsa ostenindu-se şi Iulia. Deci a zis către Eupraxia: „Doamnă, să ştii că pentru tine plânge egumena cu bătrânele". Eupraxia şi Iulia s-au mirat de cuvântul acesta şi stăteau tăcând. Apoi Iulia a zis către Eupraxia: „Oare cel ce a fost altădată logodnicul tău, a rugat pe împăratul să te ia din mânăstire cu sila, şi pentru acestea se întristează doamna egumena şi bătrânele?" Sfânta a răspuns: „Viu este Domnul meu, Iisus Hristos, că, de s-ar aduna toate împărăţiile pământului, nu vor putea să mă silească pe mine, ca eu să las pe Hristos, Mirele meu; însă, doamna mea, Iulia, du-te şi înştiinţează-te, pentru ce este plânsul acela, pentru că sufletul meu s-a tulburat foarte mult".

Deci, Iulia, ducându-se, a stat lângă uşă şi asculta cele ce vorbeau. Egumena spunea bătrânelor de acea vedenie, astfel: „Am văzut pe doi bărbaţi cinstiţi, îmbrăcaţi luminos, intrând în mânăstire şi zicându-mi: «Lasă pe Eupraxia, căci îi trebuieşte Împăratului!» Şi iarăşi au venit doi bărbaţi luminoşi şi mi-au zis: «Ia pe Eupraxia şi o du pe dânsa la Împăratul!» Iar eu îndată, luând-o pe dânsa, am plecat. Când am sosit la nişte porţi preaminunate, ale căror frumuseţi nu pot a le spune, acelea s-au deschis de la sine, am intrat înăuntru şi am văzut nişte palate nefăcute de mână, pline de slavă nespusă şi un scaun înalt pe care şedea un Împărat prealuminos. Deci, eu n-am putut să intru înăuntru, iar pe Eupraxia, luând-o, au dus-o la Împărat. Ea, căzând înaintea Lui, i s-a închinat şi a sărutat Preacuratele Lui picioare. Am văzut acolo întuneric, apoi strălucire de îngeri şi o mulţime de sfinţi, toţi stând şi privind la Eupraxia. După aceasta am văzut pe Maica lui Dumnezeu, pe Preacurata Fecioară Maria, stăpâna noastră, care, luând pe

Eupraxia, i-a arătat o cămară preafrumoasă şi o cunună pregătită, strălucind cu slavă şi cu cinste şi am auzit un glas, zicând către dânsa: «Eupraxia, iată răsplătirea şi cununa ta! Deci, acum du-te, iar după alte zece zile să vii, ca să te îndestulezi de toate acestea întru nesfârşiţii veci»".

Această vedenie a spus-o egumena bătrânelor, vărsând lacrimi din ochi, şi le-a zis: „Iată, acum este a zecea zi de când am văzut această vedenie şi mâine dimineaţă Eupraxia va muri!" Iulia, auzind aceasta, a început a se bate în piept şi s-a dus la pitărie, plângând şi tânguindu-se. Eupraxia, văzând-o plângând, i-a zis: „Te jur pe tine cu Fiul lui Dumnezeu, să-mi spui ce ai auzit şi pentru ce plângi aşa!" Iulia a răspuns: „Plâng căci astăzi ne vom despărţi de tine, pentru că am auzit de la doamna noastră cea mare, că mâine te vei sfârşi!" Eupraxia, când a auzit de aceasta, îndată a slăbit şi a căzut jos ca moartă. Iulia şedea lângă dânsa şi plângea. Apoi Eupraxia a zis către Iulia: „Dă-mi mâna, sora mea, şi spijineşte-mă; scoate-mă pe mine în lemnărie şi aşează-mă acolo". Iulia a făcut aşa.

Eupraxia, zăcând la pământ, plângea, zicând către Domnul: „Stăpâne, pentru ce Te-ai îngreţoşat de mine străina, care sunt în sărăcie şi pentru ce m-ai trecut cu vederea? Iată vremea în care eu puteam să mă ostenesc şi să mă lupt cu diavolul, dar Tu acum iei sufletul meu! Milostiveşte-Te, Doamne, spre mine, roaba Ta, şi lasă-mă măcar numai anul acesta, ca să plâng pentru păcatele mele, căci sunt fără de pocăinţă şi goală de fapte bune şi n-am nădejde de mântuire. Căci în mormânt nu este pocăinţă, nici lacrimi şi nici morţii nu Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toţi cei ce se pogoară în iad, ci cei vii vor binecuvânta numele Tău cel sfânt! Dăruieşte-mi măcar un an, ca smochinului celui neroditor!"

Ea tânguindu-se astfel, a auzit-o una din surori şi, alergând, a spus egumenei şi bătrânelor. Atunci egumena a zis: „Cine i-a spus cele grăite de noi şi a tulburat sufletul ei? Nu v-am poruncit eu, ca nici una să nu-i spuneţi această taină, până ce-i va veni ceasul? De ce aţi făcut aceasta, tulburând-o mai înainte? Mergeţi şi aduceţi-o aici". Sfânta, fiind adusă, s-a aruncat la picioarele egumenei, zicând: „Pentru ce nu mi-ai spus maica mea de sfârşitul meu care s-a apropiat, ca să fi plâns păcatele mele? Iată, acum mă duc, neavând nădejde de mântuire, de vreme ce sunt străină de faptele cele bune; ci, miluieşte-mă, stăpâna mea, şi roagă-te lui Dumnezeu, să mă lase să mai vieţuiesc un an, ca să mă pocăiesc de păcatele mele; căci, ducându-mă fără de pocăinţă, nu ştiu care întuneric mă va cuprinde şi care muncă mă aşteaptă pe mine".

Egumena a zis către dânsa: „Fiica mea, Eupraxia, viu este Domnul, că nestricăciosul tău Mire, Hristos, te-a făcut vrednică împărăţiei cereşti şi ţi-a pregătit o cămară preafrumoasă şi cununa slavei celei veşnice". Apoi egumena a început a-i spune toată descoperirea care o văzuse pentru dânsa şi astfel i-a mângâiat sufletul ei şi a făcut-o cu bună nădejde. Egumena o ruga să mijlocească la Dumnezeu pentru dânsa, ca s-o învrednicească şi pe ea de aceeaşi parte. Iar Eupraxia, zăcând la picioarele egumenei, a început a slăbi cu trupul, căci mai întâi a început a căsca şi a tremura, apoi au cuprins-o frigurile. Egumena a zis către surori: „Luaţi-o şi duceţi-o în casa cea de rugăciune, pentru că vine ceasul ei!"

Deci, luând-o, au pus-o în casa de rugăciune, iar surorile şedeau lângă dânsa triste, plângând până seara. Seara, egumena a poruncit surorilor să mănânce şi doar Iulia să rămână singură lângă Eupraxia; pentru că aceea niciodată nu se depărta de dânsa. Iulia, închizându-se cu dânsa, a petrecut până dimineaţă. Ea se ruga de Eupraxia, zicând: „Soră, să nu mă uiţi înaintea Domnului; să-ţi aduci aminte că am fost nedespărţită de tine pe pământ, că te-am învăţat la citirea cărţilor şi că te-am îndemnat la nevoinţă. Deci, roagă pe Hristos, ca să mă ia şi pe mine cu tine!"

Sosind dimineaţa, egumena a văzut că Eupraxia este în răsuflările cele mai de pe urmă şi a trimis la surori, zicând: „Să vină să sărute pe Eupraxia cu sărutarea cea din urmă, pentru că se sfârşeşte!" Surorile, adunându-se, o sărutau plângând şi zicând: „Soră, pomeneşte-ne şi pe noi în împărăţia lui Hristos!" Ea tăcea, neputând să vorbească. Mai pe urmă de toate a venit la dânsa şi aceea pe care o izbăvise de muncire diavolească şi îi săruta mâinile, plângând şi zicând: „Aceste sfinte mâini mult mi-au slujit mie, nevrednica lui Dumnezeu, şi cu ele s-a izgonit din mine diavolul care m-a muncit". Eupraxia nu-i răspundea. Egumena i-a zis: „Soră Eupraxia, nu miluieşti pe această soră şi nu-i răspunzi nimic, pentru că plânge aşa?"

Eupraxia, uitându-se spre sora aceea, i-a zis: „Soră, pentru ce mă osteneşti? Lasă-mă să mă odihnesc, că sunt aproape de sfârşit. Însă, teme-te de Dumnezeu, că El te va păzi pe tine". Apoi, uitându-se la egumenă, a zis: „Maica mea, roagă-te pentru mine, că mare osteneală este sufletului meu în ceasul acesta". Egumena a început a se ruga pentru dânsa cu toate surorile. Când a sfârşit rugăciunea şi a zis "Amin", Sfânta şi Cuvioasa mireasă a lui Hristos, Eupraxia, şi-a dat cinstitul şi sfântul ei suflet în mâinile lui Dumnezeu, vieţuind treizeci de ani de la naşterea sa. Surorile, plângând mult după dânsa, au îngropat-o lângă maica sa şi au preamărit pe

Dumnezeu, că s-au învrednicit să aibă între dânsele o soră atât de plăcută Lui.

Iulia a petrecut nedepărtată de lângă mormântul ei trei zile, plângând şi tânguindu-se; iar a patra zi a venit la egumenă veselă şi bucuroasă şi i-a zis: „Maica mea, roagă-te pentru mine, că mă cheamă Hristos, pe Care L-a rugat fericita Eupraxia pentru mine, păcătoasa, ca să fiu împreună cu dânsa". Zicând aceasta şi sărutând pe toate surorile, într-a cincea zi s-a sfârşit; şi a îngropat-o lângă mormântul Sfintei Eupraxia. După treizeci de zile, Cuvioasa egumenă Teodula diaconiţa, chemând pe surori, le-a zis: „Să vă alegeţi o altă maică în locul meu, care să vă poată povăţui, pentru că pe mine mă cheamă Domnul, pe care Cuvioasa Eupraxia L-a rugat mult pentru mine, ca să mă rânduiască cu dânsa şi cu Iulia, că şi ele împreună s-au învrednicit cămării cereşti, la care mă duc şi eu acum".

Surorile toate s-au veselit pentru Eupraxia şi Iulia, că au intrat în bucuria Domnului lor, şi se rugau ca şi ele să se învrednicească de aceeaşi parte; iar pentru maica care le lăsa, plângeau, şi şi-au ales pe una din surori, anume Teognia, ca să le fie egumenă. Apoi, chemând-o egumena, a zis către dânsa: „Ştii bine toată rânduiala şi tipicul vieţii mânăstireşti. Te jur cu Preasfânta şi cea de o fiinţă Treime, să nu câştigi la mânăstire averi, nici oarecare bogăţii, ca să nu întorci mintea surorilor spre grijile pământeşti şi, pentru acelea, să se lipsească de cele cereşti; ci mai vârtos, defăimând toate cele vremelnice, să câştige pe cele veşnice". Iar către surori a zis: „Ştiţi viaţa Sfintei Eupraxia, făceţi-vă următoare ei, ca să vă învredniciţi părţii celei cu dânsa întru cămara cea cerească". Apoi, dând tuturor sărutarea cea din urmă, a poruncit s-o ducă în casa de rugăciuni, să închidă uşile şi să nu intre la dânsa nici una până a doua zi. Surorile, intrând a doua zi dimineaţă, au găsit-o sfârşită întru Domnul şi, plângând, au îngropat-o lângă Sfânta Eupraxia. Din ziua aceea n-au mai îngropat pe nici una în locul acela.

Multe minuni se făceau la cinstitele moaşte ale celor plăcute lui Dumnezeu; pentru că se dădeau tămăduiri de toate neputinţele şi se izgoneau diavolii, care strigau, zicând: „O, Eupraxie, şi după moarte ne biruieşti şi ne alungi!"

Într-acest fel a fost petrecerea şi viaţa Cuvioasei Eupraxia, care s-a învrednicit slavei celei cereşti. Deci, să ne sârguim şi noi să-i urmăm ei. Să câştigăm smerenia, ascultarea, blândeţea, iubirea şi osteneala, răbdarea, curăţia şi întreaga ei înţelepciune, ca şi noi, cu rugăciunile ei, să ne aflăm vrednici bunătăţilor veşnice, şi

bucuriei şi petrecerii cu cetele îngereşti şi să ne învrednicim a ne sătura de slava Domnului nostru Iisus Hristos, întru împărăţia Lui cea cerească, cu toţi sfinţii, întru nesfârşiţii veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOSULUI MACARIE, EGUMENUL MÂNĂSTIRII DE LA APELE GALBENE

Plăcutul lui Dumnezeu, Macarie, cel numit cu numele fericirii, s-a născut în cetatea Novgorodului de Jos, din părinţi dreptcredincioşi şi temători de Dumnezeu. Tatăl său se numea Ioan, iar mama sa, Maria. El era vrednic de mirare, încă de când era la pieptul maicii sale; căci, fiind mic, când suna clopotul bisericii la Utrenie, se deştepta din aşternutul său şi plângea ca un prunc înţelept şi, prin lacrimi – de vreme ce nu putea vorbi –, îşi arăta dorinţa, ca să-l ducă în biserică. El nu plângea numai la Utrenie, ci şi la toată cântarea bisericească când suna clopotul, iar în vremea cealaltă era blând. Părinţii la început, neînţelegând pricina plângerii pruncului, se întristau. Dar odată, fiind un praznic oarecare şi sunând clopotul de Utrenie, pruncul a început să plângă foarte tare, după obicei. Părinţii, voind să se ducă la biserică, ziceau între ei: „Dacă pruncul nostru n-ar plânge la sfânta biserică, l-am duce totdeauna la cântările bisericeşti".

Deci, luându-l, l-au dus cu ei şi, îndată, când au intrat cu dânsul în biserică, pruncul a încetat a plânge. Sfârşindu-se cântarea bisericească, pruncul se bucura foarte mult şi zâmbea către maica sa. Căci, precum de demult, glasul Preacuratei Fecioare, venind spre Sfânta Elisabeta, a umplut de bucurie pe pruncul ce se purta în pântecele maicii, pe Sfântul Ioan Înaintemergătorul – precum zice Scriptura: *Glasul închinării tale fiind în urechile mele, saltă pruncul de bucurie în pântecele meu* – tot asemenea era şi cu acest fericit prunc. Căci, imediat cum auzea glasul cântării bisericeşti în urechile lui, plângerea i se schimba întru bucurie; astfel, din acea vreme părinţii lui, înţelegând pricina plângerii pruncului, au poruncit, ca la fiecare cântare bisericească, să-l ducă în biserică. Dacă vreodată nu-l duceau în biserică, iarăşi plângea nemângâiat, iar dacă îl duceau, se bucura; iar când se întorcea de la biserică, era vesel. Din aceasta au cunoscut părinţii lui, că în prunc este o dumnezeiască rânduială.

Venind el în vârstă, a fost dat la învăţătura cărţii, în care, sporind degrabă cu darul lui Dumnezeu, s-a făcut foarte priceput,

nu după măsura anilor săi tineri, ci mai presus, covârşind pe vârstnicii săi şi asemănându-se bărbaţilor celor mai desăvârşiţi. Pentru că în anii săi copilăreşti, se arăta cu mintea şi obiceiul bărbatului celui mai desăvârşit, nedându-se la jucăriile copilăreşti, ci în tăcere şi blândeţe, lua aminte la învăţătura ce îi stătea înainte. Apoi în toate dimineţile umbla la biserică şi cu dulceaţă, ascultând citirile şi cântările bisericeşti, se aprindea cu duhul de dragostea lui Dumnezeu, din tinereţile sale deprinzându-se la obiceiul cel bun şi plăcut lui Dumnezeu. Pentru aceea el era iubit de toţi şi toţi spuneau pentru dânsul câte un cuvânt proorocesc, cum că copilul acela avea să fie un bărbat plăcut lui Dumnezeu. Părinţii lui se bucurau de dânsul, ca de un mare dar dumnezeiesc şi mulţumeau lui Dumnezeu.

Copilul, văzând rânduiala monahicească, o dorea foarte mult, Duhul Sfânt aprinzându-se în inima lui. Nespunând nimănui dorinţa şi scopul său, a ieşit în taină din casa părintească şi s-a dus la o mânăstire de pe malul râului Volga, care se numea Pecersca, şi care era la o depărtare de cetate ca la trei stadii. Ajungând la sfânta mânăstire, a rugat pe arhimandrit să-l primească în rânduiala monahicească.

Pe atunci era arhimandrit Dionisie, care după aceea a fost episcop al cetăţii Suzdal. Acela, văzând pe copil tânăr, l-a întrebat de unde este şi din ce neam. Dar el spunea că este din altă cetate, fără neam, orfan şi sărac şi că doreşte să slujească lui Dumnezeu. Arhimandritul, văzând pe copil că este priceput şi cunoscând că este vas ales al Sfântului Duh, l-a primit şi după câtăva vreme l-a îmbrăcat în chipul îngeresc. Apoi, ducându-l în chilia sa, i s-a făcut lui povăţuitor şi învăţător. Deci, fericitul Macarie, îndeplinindu-şi dorinţa, a început a se nevoi cu toată osârdia, împlinind toate faptele bune care se cuvin monahilor şi plăcând lui Dumnezeu întru toate şi povăţuitorului său ca Însuşi lui Hristos, asemenea şi fraţilor. Făcând el toată ascultarea cu smerenie şi blândeţe şi păzind tăcerea cu nerăutate, s-a arătat de la început a fi desăvârşit monah şi bun nevoitor.

Deci, după plecarea lui de acasă, tatăl şi maica lui l-au căutat pretutindeni; dar, negăsindu-l, s-au mâhnit foarte mult, pentru că nu se pricepeau unde s-ar fi ascuns. Ei socoteau că ori vreo fiară l-a mâncat, ori de oameni răi este dus sau ucis sau a pierit în alt chip, şi pentru aceasta se tânguiau nemângâiaţi. După trei ani, s-a întâmplat lui Ioan, tatăl lui Macarie, că s-a întâlnit cu un monah oarecare din mânăstirea aceea, cu care avea cunoştinţă şi care

venise în cetate pentru trebuinţa mânăstirească; şi i-a spus lui mâhnirea sa pentru fiul cel pierdut şi timpul în care a dispărut. Atunci monahul a zis lui Ioan: „Mi se pare că în acea vreme, mai înainte cu trei ani, a venit în mânăstirea noastră un copilaş frumos la chip şi bun la fire, cu îmbrăcăminte proastă, pe care, primindu-l arhimandritul, l-a călugărit. El este acum în mânăstire, unde se nevoieşte în călugărie şi în fapte bune, sporind mai mult decât toţi, iar numele lui este Macarie".

Auzind Ioan acestea, i s-a rănit inima ca de o săgeată şi, plângând cu umilinţă, a alergat la mânăstirea aceea, căutând încoace şi încolo, vrând să vadă pe fiul lui tuns în călugărie. Atunci arhimandritul, intrând în chilie, a zis lui Macarie: „Fiule, tatăl tău, de care tu nu ne-ai spus, a venit aici, te caută şi voieşte să te vadă". Fericitul Macarie a răspuns: „Tată îmi este mie Domnul Dumnezeul meu, Cel ce a făcut cerul şi pământul, iar după Domnul Dumnezeu, tu, învăţătorul meu, îmi eşti tată".

Ioan, tatăl lui, care stătea afară lângă chilie, auzind glasul fiului său, a strigat cu bucurie şi cu plângere, zicând: „Macarie, fiul meu, arată-ţi faţa tatălui tău şi nu ne mai lăsa în întristare pe mine şi pe maica ta!" Dar el, stând înăuntrul chiliei, a răspuns: „Tată, nu ne este cu putinţă să ne vedem aici, deoarece Hristos Domnul grăieşte în Evanghelie: *Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine*... De doreşti să mă vezi aici, atunci poate nu vrei să mă vezi în viaţa ce va să fie. Oare nu este mai bine să ne vedem acolo în veci întru darul Domnului nostru, decât aici vremelnic? Deci, să nu mă superi, tată, ci mergi cu pace întru ale tale, că eu, pentru dragostea ta, nu pot să mă lipsesc de dragostea Domnului meu".

Atunci tatăl lui mai mult a început a plânge şi a grăi: „Fiul meu cel scump, de nu vei arăta tatălui tău faţa ta, nicidecum nu mă voi duce de la chilia aceasta. Oare eu nu mă bucur de mântuirea ta? Şi oare socoteşti să fac vreo împiedicare alergării tale celei bune? Nicidecum. Ci numai voiesc să-ţi văd faţa şi să vorbesc puţin cu tine". Iar fericitul petrecea ca un diamant tare, neînduplecându-se la rugămintea cea cu lacrimi a tatălui său, nevoind nicidecum să se arate. Apoi tatăl a zis: „O, fiul meu, măcar dreapta ta să mi-o întinzi mie printre ferestre". Deci, cuviosul abia cu mare greutate şi-a întins mâna, potolind tânguirea tatălui său. Deci, apucându-l tatăl său de mână, i-a zis: „Macarie, fiul meu cel dulce, mântuieşte-ţi sufletul tău şi roagă-te lui Dumnezeu pentru noi să ne mântuim cu rugăciunile tale". Astfel s-a dus Ioan în casa

sa, bucurându-se, a spus şi soţiei sale despre fiul lor. Deci, amândoi s-au bucurat şi au slăvit pe Dumnezeu.

Cuviosul Macarie, petrecând în locaşul acela, sporea zi de zi în nevoinţele monahiceşti şi întrecea cu faptele cele bune pe monahii care erau acolo. Pustnicia lui era mai presus decât a tuturor, căci mânca foarte puţin, numai să nu moară de foame. Când stătea cu fraţii la masă, primea hrana cu atât de mare înfrânare şi frică de Dumnezeu, parcă ar fi primit împărtăşirea cu dumnezeieştile Taine, şi numai se prefăcea că mănâncă, ca să nu se cunoască postirea lui. Pentru o viaţă ca aceasta a lui, după o vreme a început a fi cinstit şi slăvit între toţi fraţii. Nevoind cinstea şi slava omenească, s-a gândit să plece din mânăstirea aceea, să se depărteze de oameni în pustie, pentru că-i venise dorinţă de dulceaţa liniştii.

Deci, căutând o vreme potrivită, a ieşit în taină, precum ieşise din casa părintească, şi a plecat, punându-şi nădejdea în Dumnezeu, întărindu-se cu credinţa şi înarmându-se cu rugăciunea. Umblând el prin pustie, s-a dus la râul Luha şi, plăcându-i locul acela, şi-a făcut o colibă mică, unde a început a vieţui singur întru Dumnezeu. Dar ce fel au fost nevoinţele lui în pustia aceea, ce fel i-a fost lupta cu nevăzuţii vrăjmaşi, ce fel i-a fost răbdarea şi osteneala, cine poate să le spună? Toate acestea erau ştiute numai de Dumnezeu, Cel ce vede toate.

Dar făclia aceea nu putea fi ascunsă sub obrocul singurătăţii multă vreme, ci, după o vreme oarecare, a venit la arătare, descoperind Domnul pe robul Său spre folosul multora. Deci, au început a veni la dânsul cei care căutau mântuirea şi, folosindu-se de el, părăseau cele lumeşti şi se sălăşluiau lângă dânsul, ca cei ce îşi găseau multă dobândă duhovnicească împreună cu el. După câţiva ani, adunându-se mulţi fraţi, s-a făcut acolo mânăstire de monahi şi s-a zidit o biserică în numele Botezului Domnului nostru Iisus Hristos, prin sârguinţa şi ostenelile Cuviosului Macarie. Deci, aşezându-se toate bine în locaşul acela, plăcutul lui Dumnezeu dorea liniştea, pe de o parte nesuferind gâlcevile şi grijile cele din afară, iar pe de alta, fugind de slava omenească; căci se vedea cinstit de toţi, tulburându-i-se liniştea de cei ce veneau la dânsul. Deci, hotărând fraţilor alt egumen, în ascuns de toţi a ieşit de acolo şi s-a dus în pustia cea dinlăuntru.

Umblând el prin locuri neumblate, povăţuindu-l Dumnezeu, s-a dus la Apele Galbene, unde era un iezer de partea cealaltă de râul Volga. Plăcându-i acel loc, s-a sălăşluit într-însul, slăvind pe Dumnezeu, şi şi-a făcut acolo o peşteră mică. La început vieţuia

singur, precum făcuse şi la locul cel dintâi de lângă râul Luha. Apoi Dumnezeu, Care rânduieşte toate cele de folos, a făcut pe robul Său arătat oamenilor şi l-a preamărit nu numai între creştini, dar şi între agarenii care locuiau în părţile acelea sub stăpânirea Rusiei, şi a plecat inima lor la milă pentru plăcutul Său. Aceia, venind la Sfântul Macarie şi văzându-i necâştigătoarea lui petrecere în pustie, se mirau de răbdarea lui şi se umileau. Deci, îi aduceau pâine, faguri de miere, grâu şi cele de hrană. El le primea cu mulţumire, dar nu le păstra pentru el, ci pentru cei ce veneau la dânsul, că începuseră mulţi a-l cerceta, unii folosindu-se de viaţa lui; alţii, din cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate; iar alţii, lepădându-se de lume, doreau să vieţuiască lângă dânsul, ca prin povăţuirea lui să afle calea mântuirii.

Cuviosul, aducându-şi aminte de Cuvântul Domnului, Care zice: *Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi scoate afară*, nu întorcea înapoi pe cei ce veneau la dânsul, nici nu-i oprea pe cei ce voiau să locuiască în pustie. După multă vreme, adunându-se mulţi fraţi, s-a făcut şi acolo mânăstire, iar Cuviosul Macarie, adăugând sârguinţe şi osteneli, a zidit biserică în numele Preasfintei Treimi. Deci, s-a făcut egumen fraţilor, îngrijindu-se de mântuirea lor, iar de cele de nevoie ale vieţii se îngrijea Dumnezeu, pe de o parte, binecuvântând ostenelile lor cu îndestulare, iar pe de alta, trimiţându-le cele de trebuinţă prin mâinile oamenilor celor milostivi. Mânăstirea Cuviosului Macarie din pustie se făcuse slăvită şi începuseră a veni şi mai mulţi fraţi şi se tundeau de dânsul în chipul monahicesc.

Între aceştia era şi fericitul Grigorie, care se numea Pelşemschii. Acesta, socotind deşertăciunea lumii acesteia, precum se scrie în viaţa lui, şi lăsându-şi părinţii săi, a venit în locul cel pustiu ce se numea "apele galbene", la Cuviosul Macarie egumenul, şi s-a tuns de dânsul în schima monahală. El s-a făcut pustnic, privind la Sfântul Macarie, începătorul său, şi s-a învrednicit de rânduiala preoţească pentru bunătatea lui cea mare; căci fiii buni se aseamănă bunului părinte şi ucenicii iscusiţi se aseamănă iscusitului învăţător. Deci, străbătuse vestea în toată Rusia de viaţa cea lui Dumnezeu plăcută a Cuviosului Macarie şi de turma lui cea adunată; iar numele lui era cinstit, nu numai între popoare, dar şi între domni. Aceia îi dădeau din averile lor, cele trebuincioase pentru întărirea mânăstirii lui, care, fiind desăvârşită în toate, înflorea cu podoabele sale cele din afară şi dinlăuntru, cu ocârmuirea şi cu frumoasa rânduială mulţi ani, având în sine ceată de monahi îmbunătăţiţi, aleasă şi plăcută lui Dumnezeu.

Acel cuvios le era tuturor slujitor, precum Domnul porunceşte să fie un întâistătător, zicând în Evanghelie: *care între voi va vrea să fie mare, să fie slujitorul vostru; şi care între voi va vrea să fie întâiul, să vă fie slugă*. Egumenul se ostenea, slujind supuşilor săi, şi păstorul plăcea oilor sale; pentru că la toate slujbele mânăstireşti el se afla întâi şi niciodată nu se vedea obosit în toate zilele vieţii lui, până la bătrâneţe. Şi i se făcuse şi numire între oamenii din acel loc, pentru că îl numeau Macarie Jeltovodski, căci se sălăşluise lângă Apele Galbene şi făcuse mânăstirea. Asemenea şi mânăstirea lui o numeau Jeltovodska, care este păzită cu darul lui Dumnezeu până acum, măcar că a pătimit pustiire în vremile cele vechi, despre care se va vorbi îndată.

În anul de la facerea lumii 6944, (sau de la Hristos 1436) în zilele binecredinciosului şi marelui domn Vasile Vasilievici, prin voinţa lui Dumnezeu, s-a făcut năvălirea agarenilor asupra părţilor Rusiei, căci păgânul împărat al acelor hoarde, anume Uluamet, fiind gonit din împărăţia şi patria sa, se apropiase de hotarele Rusiei. Deci, şezând în cetatea cea pustiită a Cazanului, a început a-şi lăţi stăpânirea sa, prădând şi pârjolind pământul Rusiei. Fiul său, Momotec, s-a dus cu război asupra cetăţii Novgorodul de Jos, şi, risipindu-se ostaşii turcilor pretutindeni, au pustiit cu sabie şi cu foc toate locuinţele creştineşti, pe câte au putut să le ajungă mâna lor cea păgână. Ei au străbătut şi locurile cele pustii şi au ajuns până la mânăstirea Jeltovodska (Apa Galbenă), a Cuviosului Macarie, în care, năvălind fără de veste, au omorât pe toţi monahii şi mirenii care se aflau într-însa. Pe unii i-au secerat cu sabia, ca spicele din ţarină, iar pe alţii i-au robit şi mânăstirea au ars-o. Pe Cuviosul Macarie, prinzându-l viu, l-au dus cu ceilalţi robiţi la voievodul lor. Căci numele lui Macarie era ştiut şi între turci pentru viaţa lui slăvită şi îmbunătăţită.

Voievodul, văzând pe Cuviosul Macarie, bărbat cinstit şi împodobit cu cărunteţe, ştia toate cele despre cuvioşia sa, fiindcă era bun şi blând şi nefăcând rău nimănui, ci tuturor făcând bine. Căci cuviosul îi primea cu dragoste pe toţi şi-i odihnea nu numai pe creştini, ci şi pe turcii care veneau la dânsul. Pentru aceasta i s-a făcut milă voievodului de dânsul, Dumnezeu înmuind inima păgânilor, şi ocăra pe ostaşii săi cu mânie, zicându-le: „De ce aţi supărat pe un om bun şi sfânt ca acesta, care nu se lupta cu voi, stricându-i locuinţa? Au nu ştiţi că pentru unii oameni blânzi ca aceştia se mânie Dumnezeu, Care este unul pentru toţi oamenii?”

Voievodul agarenilor, milostivindu-se, a dat libertate Cuviosului Macarie şi tuturor celor ce erau cu dânsul, împreună cu

averile lor. Cu el mai erau ca la patruzeci de bărbaţi mireni, afară de femei şi de copii; pe toţi aceia i-a dăruit cuviosului, poruncindu-i cuviosului părinte să nu mai locuiască în acele locuri, zicând: „Să te duci fără de întârziere din locurile acestea, unde vei vrea, fiindcă pământul acesta este al nostru, supus împărăţiei Cazanului".

Deci, cuviosul s-a rugat voievodului să-l lase mai întâi să meargă să îngroape pe fraţii săi ucişi în mânăstire. Deci, sfântul a mers cu toţi oamenii cei liberaţi cu dânsul la locaşul său cel dărâmat şi, văzând trupurile fraţilor săi, a plâns pentru dânşii cu amar; că se vedeau cuvioşii părinţi ca cei de demult, ucişi în Sinai şi Rait, precum şi în mânăstirea Cuviosului Sava, căci şi aceştia au băut acelaşi pahar de chinuri ca şi acei cuvioşi mucenici ce s-au învrednicit părţii şi împărăţiei lui Hristos. Cuviosul Macarie, adunând trupurile celor ucişi şi îngropându-le în cântare de psalmi, s-a sfătuit cu oamenii care erau cu dânsul, unde să se ducă de acolo, căci sfântul nu se îngrijea pentru sine. El, care murise o dată pentru lume, era gata să moară şi din această viaţă vremelnică; dar grija lui era pentru oamenii cei liberaţi cu dânsul, ca să nu cadă iarăşi în mâinile agarenilor, care nu-i lăsau să se ducă la locuinţele lor de mai înainte ce erau pustiite, ci să se mute aiurea, în alte locuri îndepărtate. Deci s-au hotărât să meargă spre hotarele Galiţiei, care are o depărtare de Apele Galbene, ca la 250 de stadii şi mai mult. Rugându-se el lui Dumnezeu şi punând nădejdea sa în El, au plecat în cale de frica păgânilor, prin păduri neumblate şi prin bălţi; atunci fiind luna iunie.

Mergând ei multe zile, n-a ajuns poporului pâinea şi era mare mâhnire celor ce slăbeau de foame, pentru că nu se găsea la dânşii nimic de mâncare. Dar după rânduiala dumnezeiască şi cu rugăciunile Cuviosului Macarie, împreună călător cu ei, au găsit într-un loc strâmt, un animal sălbatic, care se numeşte zimbru, l-au prins viu şi voiau să-l junghie pentru hrană. Deci, cereau sfântului părinte binecuvântare şi dezlegare de post, căci atunci era postul apostolilor, şi încă mai erau trei zile până la praznicul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Dar cuviosul nu-i binecuvânta să dezlege postul cel aşezat de Sfânta Biserică, ci le poruncea să aştepte cu răbdare ziua praznicului apostolesc, mângâindu-i cu cuvinte insuflate de Dumnezeu şi întărindu-i în răbdare.

El le-a poruncit să taie urechea zimbrului prins şi să-l lase viu, căci le zicea: „Fiilor, să mă credeţi, că dumnezeiasca purtare de grijă nu vă va lăsa pe voi. În ziua în care va veni dezlegarea postului, în acea zi se va da şi zimbrul în mâinile voastre. Deci, să mai

aşteptaţi încă până a treia zi, căci Domnul este puternic să păzească viaţa voastră de moarte". Atunci oamenii au făcut după porunca sfântului, căci, tăind urechea zimbrului, l-au slobozit şi astfel au mers trei zile şi trei nopţi flămânzi. Cuviosul, care din tinereţe era deprins cu postirea, nu se îngrijea de sine şi se ruga lui Dumnezeu pentru dânşii ca să-i întărească.

Deci, zicea către oameni: „Fiii mei, nu vă mâhniţi, ci rugaţi-vă Domnului, pentru că Cel ce în pustie a hrănit cu mană pe Israil patruzeci de ani, Acela este puternic ca şi pe voi să vă hrănească în aceste zile; căci El pe toate cele ce le-a zidit în această viaţă, le hrăneşte şi le înviază, cu dreapta Sa cea dătătoare de viaţă, după cum scrie în psalmi: *Deschizi mâna Ta şi saturi pe tot cel viu de bună voie!* Oamenii, întărindu-se ca şi cu pâine, se îmbărbătau de cuvintele cuviosului, ca cele ce erau cu adevărat hrană duhovnicească; căci Atotputernicul şi hrănitorul Dumnezeu le uşura foamea fără hrană şi-i păzea pe ei, încât nici din copiii cei mici n-au murit în foamea aceea.

Sosind ziua Sfinţilor Apostoli, Cuviosul Macarie, abătându-se puţin de popor în pustie, şi-a ridicat mâinile spre cer şi s-a rugat, zicând: „Te laud, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel binecuvântat, Care ne-ai păzit vii până acum. Cu adevărat Te binecuvintează toată suflarea şi toată făptura, că în Tine toate viază şi se mişcă. Deci caută cu milostivire din înălţimea Ta cea sfântă şi ascultă rugăciunea nevrednicului Tău rob şi, precum altădată ai hrănit cinci mii de oameni cu cinci pâini, tot aşa şi pe aceşti oameni ai Tăi hrăneşte-i în această pustie, prin milostiva şi iubitoarea Ta rânduială". Astfel rugându-se sfântul, îndată zimbrul cel pomenit mai înainte a fost adus de o mână nevăzută în mijlocul poporului, care l-a prins viu cu mâinile. Văzându-i urechea cea tăiată, au cunoscut că este acelaşi, iar nu altul. Deci, s-au mirat foarte mult şi l-au adus la sfântul cu bucurie. Iar el, văzând acel vânat minunat, a dat slavă lui Dumnezeu şi l-a binecuvântat spre mâncare.

Oamenii, junghiind zimbrul şi frigându-l, toţi au mâncat şi s-au săturat din destul şi au mulţumit lui Dumnezeu. Iar sfântul a zis către dânşii: „Fiilor, de acum înainte să nu vă mai mâhniţi pentru mâncare, să nădăjduiţi numai spre Dumnezeu şi să fiţi mulţumiţi". Pornind de acolo, totdeauna găseau hrană trimisă lor de Dumnezeu; uneori zimbru, alteori cerb, care cu blândeţe venind în mâinile lor, îl prindeau. Această purtare de grijă a lui Dumnezeu a ţinut până ce au trecut drumul acela lung şi pustiu şi s-au apropiat

de râul ce se numeşte Unja, ajungând în cetatea cu acelaşi nume, adică în hotarele pământului Galiţiei.

Cetatea Unja era mică în acea vreme, iar împrejurul ei avea numai câteva sate mici. Cuviosul mergând cu poporul acela, locuitorii cetăţii, înştiinţându-se de venirea lui, au ieşit cu bucurie în întâmpinare, pentru că auziseră de sfinţenia lui, şi l-au primit cu cinste şi cu dragoste, ca pe îngerul lui Dumnezeu. Cei ce veniseră, spuneau cum Domnul a arătat minunat mila Sa spre dânşii, liberându-i din robie, şi cum cuviosul i-a scăpat de foame, prin dumnezeiasca purtare de grijă, hrănindu-i cu rugăciunile sale. Cei ce auzeau acestea, slăveau pe Dumnezeu, iar pe plăcutul Lui foarte mult îl cinsteau. Însă el, nesuferind cinstea şi slava oamenilor, dorea iarăşi liniştea pustiei şi întreba pe locuitorii de acolo, unde ar putea găsi un loc plăcut lui pentru petrecere.

Deci, i s-a ales lui un loc bun ca la cincisprezece stadii departe de râul Unja, care era neted şi şes, având împrejur păduri frumoase; iar oamenii care merseseră cu sfântul, s-au sălăşluit fiecare unde au voit; unii în cetate, iar alţii în satele de primprejur. Cuviosul, iubind locul acela arătat lui în pustie, a înfipt o cruce şi, zidind o chilie, s-a sălăşluit acolo. Tot acolo, după puţină vreme şi cu bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a întemeiat şi mânăstire pentru petrecerea monahilor.

Fericitul Macarie, vieţuind după obiceiul său întru cuvioşie şi dreptate, slujea lui Dumnezeu prin rugăciuni ziua şi noaptea, prin doxologii şi osteneli pustniceşti, făcându-se tuturor chip de dumnezeiască plăcere şi de sfinţenie. Acestea s-au adeverit prin darul cel minunat al tămăduirii ce i s-a dat de la Dumnezeu. Căci pe o fecioară oarecare, îndrăcită şi oarbă, care a fost adusă de părinţi la dânsul, a tămăduit-o prin semnul Sfintei Cruci şi prin rugăciune, izgonind dintr-însa pe diavol şi dând ochilor ei vedere curată.

Ajungând la adânci bătrâneţi şi fiind aproape de sfârşit, s-a dus după o trebuinţă sau, mai bine zis, după a lui Dumnezeu rânduială, în cetatea Unja. Acolo, îmbolnăvindu-se şi cunoscându-şi plecarea sa către Dumnezeu, a poruncit ca, după moartea lui, să-i ducă trupul în pustie, la mânăstire. Apoi, rugându-se lui Dumnezeu şi dând tuturor pace, binecuvântare şi ultima sărutare, a adormit întru Domnul în 25 zile ale lunii iulie, plin de zile şi de dumnezeiască plăcere, petrecând în nevoinţe monahiceşti ca la 80 de ani, iar de la naşterea lui, 95 de ani. În ceasul acela în care Cuviosul Macarie şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, toată cetatea, satele de primprejur, toţi oamenii câţi se aflau

prin case, pe drumuri şi ori unde se întâmplau, s-au umplut de o minunată mireasmă, ca şi cum ar fi ieşit din tămâie şi smirnă, şi toţi au cunoscut că Sfântul Macarie Jeltovodski s-a mutat către Domnul. Dumnezeu a cinstit moartea plăcutul Său cu o minune ca aceea, după cum se scrie: *Cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului Lui...*

Deci, la cinstitul lui trup s-a adunat toată cetatea şi mulţime de oameni din satele de primprejur şi au făcut multă plângere de pierderea unui luminător şi rugător către Dumnezeu ca acela. Deci, ducându-l cu lumânări, cu tămâieri şi cu cântare de psalmi în mânăstirea lui din pustie, după cum a poruncit, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Dumnezeu. În vremea morţii acestui sfânt părinte, a aducerii cinstitelor lui moaşte din cetate în mânăstire şi a îngropării, mulţi neputincioşi, fiind cuprinşi de diferite boli, cu rugăciunile cuviosului au luat tămăduire şi sănătate. Asemenea şi după moartea lui, a început a se da tămăduiri de la cinstitul lui mormânt, celor ce veneau cu credinţă. Aceasta pentru că Dumnezeu slăvea pe plăcutul Său, fiind tămăduitorul acelei ţări, ajutător şi folositor, care nu numai de boli şi de vrăjmaşii cei nevăzuţi a reuşit a-i scăpa pe oameni, ci i-a apărat şi de potrivnicii cei văzuţi, scoţându-i din robia agarenilor, precum îndată se va povesti.

În anul de la facerea lumii 7030 (sau de la Hristos 1522) şi în zilele marelui domn Vasilie Ivanovici, a fost năvălire de mulţimea agarenilor asupra acelui loc. Numărul lor era ca la douăzeci de mii. Aceia, înconjurând cetatea Unja, dădeau război tare asupra ei, luptându-se trei zile şi trei nopţi. Iar cetatea fiind mică, precum s-a zis mai sus, şi oamenii într-însa neiscusiţi la război, decât numai având nădejdea spre Dumnezeu, spre Preasfânta Fecioară şi spre Cuviosul Macarie, de al cărui ajutor de multe ori în asemenea întâmplări au fost nelipsiţi, prin această nădejde întărindu-se, au început a se împotrivi, stând bărbăteşte contra vrăjmaşilor.

În acea vreme era în cetate un trimis al marelui domn, voievodul Teodor. Acesta văzând multa putere agarenească şi fiind în frică şi nepricepere, cetăţenii îi spuneau lui, zicând: „De multe ori veneau agarenii asupra cetăţii noastre, cercând să o ia, dar n-au putut, pentru că au fost bătuţi şi izgoniţi de Cuviosul Macarie. Alte ori stăteau departe, umblând primprejur şi neîndrăznind să se apropie de cetate. Deci, ni s-a întâmplat nouă, de am prins pe unii din ei şi-i întrebam: «Pentru ce umblaţi aşa de departe şi nu vă apropiaţi de cetate?» Aceia răspundeau: «Am văzut un monah mare, ţinând cetatea în mână. Uneori îl vedeam în nori, deasupra

cetăţii, iar alteori, călare pe un cal alb, umblând prin văzduh, îngrozindu-ne şi gonindu-ne». Auzind aceasta de la cetăţeni, voievodul Teodor a intrat în biserică şi, căzând înaintea icoanei Cuviosului Macarie, a început a se ruga cu lacrimi, zicând: „Părinte, Sfinte Macarie, precum mai înainte de multe ori ai izbăvit această cetate din mâinile agarenilor, tot aşa şi acum, izbăveşte-o pe dânsa cu rugăciunile tale şi păzeşte de robie pe poporul cel numit cu numele lui Hristos, ca vrăjmaşii noştri nici să se bucure şi nici să ne batjocorească". Voievodul Teodor zăbovind la rugăciune şi agarenii apropiindu-se mai mult de cetate, au aprins-o şi o văpaie mare de foc a ajuns până la mijlocul cetăţii.

Deci, toţi erau cu frică şi mare cutremur. Pe de o parte, că erau cuprinşi de barbari, iar pe de alta, că erau arşi de foc. Deci, se deznădăjduiseră de viaţa lor. Atunci ei au strigat cu glas şi cu plângere mare, grăind: „Sfinte Macarie, ajută-ne nouă şi izbăveşte-ne de primejdia aceasta!" În acea vreme, mulţi cetăţeni au văzut pe cuvios stând deasupra cetăţii şi ţinând în mâini un vas cu apă, turnând apă peste foc. Îndată s-a vărsat o ploaie mare, de care nu numai focul s-a stins, dar şi toată cetatea se părea că pluteşte pe apă.

Atunci turcii s-au tulburat şi au început a se tăia şi a se ucide singuri unii pe alţii, astfel că mulţi dintre ei au căzut singuri, iar alţii fugeau, nefiind goniţi de nimeni. Cetăţenii, văzând tulburarea oştilor agarene şi cunoscând ajutorul lui Dumnezeu care s-a făcut prin rugăciunile Sfântului Macarie, au deschis porţile cetăţii şi s-au pornit împotriva vrăjmaşilor lor. Astfel i-au biruit pe ei cu bătaie mare şi pe mulţi, prinzându-i vii, i-au dus în cetate, întrebându-i: „Pentru ce s-au tulburat ostaşii voştri şi s-au tăiat singuri între ei?" Iar ei spuneau: „Am văzut pe un monah stând deasupra cetăţii, care mai întâi prin săgetături ne ucidea pe noi, apoi s-a arătat în mijlocul cetelor noastre, umblând pe un cal alb. Acela a pricinuit asupra noastră frică şi spaimă mare, încât eram ca nebunii, necunoscându-ne unii pe alţii. Deci, ne-am tulburat şi, părându-ne că ne luptăm cu voi, ne-am ucis pe noi înşine". Aceasta auzind-o cetăţenii, au mulţumit lui Dumnezeu şi Sfântului Macarie, plăcutul Său.

În acea vreme a izbăvit şi mânăstirea sa, în care s-a îngropat el, şi care era departe de cetatea Unja ca la cincisprezece stadii. Căci cetatea robindu-se de dânşii, şi un număr de ostaşi despărţindu-se de ei, s-au pornit asupra mânăstirii sfântului. Dar când s-au apropiat de dânsa, au fost loviţi cu teamă, şi de frică,

pornindu-se la fugă, mulţi s-au înecat în râu. Deci, de atunci, nimeni din potrivnici nu mai îndrăznea să meargă pe alături de mânăstire, trecând departe de ea, aducându-şi aminte de pedeapsa de mai înainte.

Trecând zece ani, iarăşi au năvălit agarenii cu multă putere asupra părţilor acelora şi, înconjurând cetatea Galiţiei, se luptau împotriva ei cu vitejie. Cuviosul Macarie în acelaşi fel, ca mai înainte, a izbăvit cetatea Unja din hotarele Galiţiei, arătându-se agarenilor cu îngrozire, tulburându-i şi gonindu-i pe ei.

Este de cuviinţă să se pomenească încă şi aceasta: Pe o femeie, anume Maria, tânără, frumoasă la chip şi foarte înţeleaptă, din cetatea Unja, au robit-o turcii Cazanului. Ea, fiind de trei zile legată cu alţi robiţi, plângea cu amar şi, temându-se foarte mult să nu fie necinstită de păgâni, nimic n-a gustat din hrana ce i se dădea ei în acele zile. Nici apă n-a băut, căci lacrimile ei îi erau pâine şi băutură ziua şi noaptea şi, în tânguirea sa, rugându-se lui Dumnezeu şi Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, chema în ajutor pe grabnicul folositor în primejdii, pe Cuviosul Macarie Jeltovodski, căci mare credinţă avea către dânsul.

După trei zile, oprindu-se turcii noaptea într-un loc pustiu, şi Maria, fiind legată, culcându-se pe pământ a adormit tare; una de osteneală, iar alta de întristare, căci nu dormise de când o prinseseră agarenii. Dormind ea, i s-a arătat întâi în vis Cuviosul Macarie, stând la căpătâiul ei, şi atingând-o cu mâna în dreptul inimii, i-a zis: „Femeie nu te mâhni, ci scoală-te şi mergi în ale tale!" Ea văzând acestea în vis şi neputând să se deştepte, sfântul iarăşi a apucat-o de mână şi a ridicat-o, zicându-i: „Scoală-te şi urmează-mă!" Deşteptându-se ea din somn, s-a văzut dezlegată de legături şi a văzut pe Cuviosul Macarie, cu chipul foarte cinstit şi luminos, nu în vis, ci la arătare şi cărunt la barbă, precum se zugrăveşte pe icoană. Deci, poruncindu-i să-l urmeze, el mergea înainte, iar ea în urmă, şi, nevăzând-o nimeni dintre turci, a scos-o din tabăra lor. Iar Maria, urmându-i, gândea în sine dacă nu cumva i se pare ei vis acea vedenie. Apoi au început a se arăta zorile dimineţii, iar sfântul s-a făcut nevăzut din faţa ei. Femeia nu pricepea unde se găseşte, căci vedea locul pustiu şi s-a înfricoşat; dar, privind încoace şi încolo, a cunoscut că este aproape de cetatea Unja şi a văzut chiar şi cetatea.

Apoi, degrabă a alergat spre ea cu bucurie şi cu lacrimi şi, sosind la porţi, bătea, strigând: „Deschideţi-mi, deschideţi-mi!" Păzitorii, întrebând cine este, ea le-a spus cele despre sine, şi au

cunoscut-o, pentru că bărbatul ei era ştiut tuturor şi toţi ştiau de robia ei. Deschizându-i poarta, au dus-o în cetate, unde erau atunci şi casnicii ei, scăpaţi de frica turcilor. Toţi, nu numai ai săi, dar şi cetăţenii, au avut bucurie mare de dânsa şi de acea preaslăvită minune, pentru că Maria spunea tuturor, cum Domnul a scăpat-o din robia agarenilor, prin plăcutul Său, Macarie, pe care s-a învrednicit a-l vedea cu ochii. După atâta depărtare de cale, ea a fost adusă într-un ceas până la cetate, cale care se făcea în multe zile. Auzind toţi aceasta, au preamărit pe Dumnezeu şi au slăvit pe Sfântul Macarie, plăcutul lui Dumnezeu, ale cărui minuni s-au făcut înainte, s-au făcut şi după aceea şi se fac şi acum, prin ajutor în nevoi şi tămăduiri de toate bolile. A le spune pe acestea, nu ne ajunge vremea să le povestim. Pe acelea le ştiu cei din Rusia Mare, iar mai cu seamă cei ce-l au izbăvitor şi mijlocitor către Dumnezeu pentru ei, pe dânsul îl pun înainte şi aleargă la dânsul cu credinţă în felurite trebuinţe.

Să mai povestim încă în puţine cuvinte numai una, cum s-a înnoit mânăstirea Jeltovodska, a Cuviosului Macarie, după pustiirea sa. Acea înnoire s-a făcut astfel: „După robia şi pustiirea agarenilor, despre care s-a zis mai înainte, trecând mulţi ani, şi împărăţia Cazanului fiind supusă prin dreptatea lui Dumnezeu sub stăpânitoarea mână a marilor stăpânitori ai Rusiei, un monah plăcut lui Dumnezeu, cu numele Avramie, începând nevoinţa călugăriei sale în pustia din hotarele Siberiei şi vieţuind pustniceşte în munţii dinspre miazănoapte, i s-a făcut de trei ori arătarea Cuviosului Macarie, poruncindu-i să meargă în pustia cea de la Apele Galbene şi să locuiască în locul în care era mai înainte mânăstirea; căci Preamilostivul Dumnezeu voieşte ca acolo să aşeze viaţă monahicească şi să se înnoiască în acel loc lauda Sa cea dumnezeiască. Avramie, mergând la hotarele Apelor Galbene, întreba şi cerceta despre locul vechii mânăstiri, dar nu era nimeni care să ştie acel loc, decât numai prin povestiri se spunea că este în pustia aceea, unde a fost odată mânăstirea Cuviosului Macarie, pentru că din zilele în care fusese năvălirea agarenilor, părţile de sub stăpânirea împărăţiei Cazanului erau pustii.

Dar când binecredinciosul împărat şi marele domn Ioan Vasilievici a biruit pe agareni cu ajutorul lui Dumnezeu şi a luat împărăţia Cazanului, atunci popoarele creştine au început a locui cu încetul în acele locuri pustii. După aceea, Avramie s-a dus acolo în zilele binecredinciosului împărat şi marelui domn Mihail Teodorovici şi ale Preasfinţitului Patriarh Filaret. Deci, aflând locul

acela după multă căutare, s-a umplut de mare bucurie. Dar văzându-l băltos, s-a gândit să se sălăşluiască în alt loc, nu departe. Atunci iar i s-a arătat Cuviosul Macarie şi i-a poruncit să nu vieţuiască în altă parte decât acolo.

Avramie sălăşluindu-se acolo, au început a veni la dânsul monahii cei trimişi de Dumnezeu şi a-şi zidi chilii. Ei au făcut mai întâi o biserică mică de rugăciune. Avramie se ducea la mânăstirea Cuviosului Macarie cea din Unja şi se închina cinstitului mormânt. Zugrăvind acolo icoana sfântului, a adus-o în pustia Apelor Galbene s-o binecuvinteze, ca şi cum ar aduce pe plăcutul lui Dumnezeu Macarie la locul lui cel dinainte, şi au început a se face minuni de la acea cinstită icoană.

După aceasta, Avramie s-a dus la Moscova, împărătească cetate, şi a luat poruncă de la împăratul şi binecuvântare de la preasfinţitul patriarh pentru zidirea mânăstirii şi a bisericii. Astfel mânăstirea cea veche a Cuviosului Macarie, cea de la Apele Galbene, s-a înnoit după mulţi ani cu rugăciunile lui cele sfinte şi cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞASEA

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC ERMOLAE, PREOTUL NICOMIDIEI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Sfântul Ermolae preotul, împreună cu pătimitorii lui, Sfinţii Mucenici Ermip şi Ermocrat, au fost din clerul bisericii Nicomidiei. Aceştia scăpaseră vii din cei 20.000 de sfinţi mucenici, care fuseseră arşi în biserica Nicomidiei de Maximian, fiind ascunşi într-o cămară. Pomenirea lor se cinsteşte la 28 decembrie. Dintre toţi rămânând aceşti trei slujitori ai Domnului, se ascundeau de frica păgânilor prin diferite locuri. Însă unde puteau, învăţau pe credincioşi sfânta şi dreapta credinţă şi îi întorceau către Hristos. Sfântul Ermolae, văzând pe Sfântul Pantelimon doctorul şi vorbind cu dânsul cuvinte insuflate de Dumnezeu, l-a făcut creştin. Când Pantelimon a fost prins şi dus la muncire de acelaşi păgân, adică de Maximian, împăratul Romei, care întrebându-l de la cine a învăţat credinţa creştinească, sfântul, neputând să mintă, a spus pe Sfântul Ermolae, preotul creştinilor.

Deci, bătrânul Ermolae fiind prins şi împreună cu dânsul şi robii lui Hristos slujitorii lui, Ermip şi Ermocrat, i-au adus împreună la judecata păgânească. Acolo, fiind întrebaţi, au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi au batjocorit pe necuraţii idoli şi închinătorii lor. Pentru aceasta au luat de la ighemon pedeapsa cu moartea, sfârşindu-se prin tăiere de sabie.

Despre pătimirea lor se scrie mai pe larg în viaţa Sfântului Mare Mucenic Pantelimon, ce se prăznuieşte în ziua de 27 iulie.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ PARASCHEVA

Sfânta Parascheva, cuvioasa muceniţă a lui Hristos, s-a născut într-un sat din cele ce erau în hotarele Romei celei vechi, din părinţi creştini cu numele Agaton şi Politeia. Aceştia păzeau poruncile Domnului fără pregetare, dar n-aveau copii. Ei se rugau cu dinadinsul lui Dumnezeu ca să le dea copii. Ziditorul şi Milostivul Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El, ascultându-le rugăciunea, le-a dăruit pe această fiică, care s-a născut în ziua a şasea a săptămânii, numind-o în Sfântul Botez Parascheva, după numele zilei în care se născuse, fiindcă ziua a şasea la greci se numeşte Parascheva, adică Vineri. După ce a fost înţărcată din tânără vârstă, a fost dăruită lui Dumnezeu. Sfânta Parascheva a fost învăţată de maica sa toate tainele credinţei creştineşti şi ea se îndeletnicea de-a pururea şi necontenit cu rugăciunea în biserică şi, învăţând Sfintele Scripturi, citea totdeauna sfintele cărţi.

După moartea părinţilor ei, a împărţit la săraci toate averile ce-i rămăseseră. Apoi, tunzându-se şi îmbrăcându-se în schima monahală, a ieşit, propovăduind numele adevăratului Dumnezeu şi al Domnului nostru Iisus Hristos, întorcând pe mulţi din elini la cunoştinţa lui Dumnezeu. În vremile acelea, împărăţind în Roma Antonin, nişte iudei au pârât-o către dânsul, zicând: „Împărate, o femeie oarecare, cu numele Parascheva, propovăduieşte pe Iisus, Fiul Mariei, pe care părinţii noştri L-au pironit pe cruce".

Împăratul, auzind acestea, a poruncit s-o aducă înaintea lui. Când a văzut-o, s-a minunat de priceperea şi frumuseţea ei. Apoi a zis către dânsa: „Dacă te vei pleca mie şi vei jertfi zeilor, te vei face moştenitoare a multor daruri, iar dacă nu te vei pleca, te voi da la cumplite chinuri". Sfânta Parascheva i-a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lepăda de numele lui Hristos şi al Dumnezeului meu, ci să piară zeii care n-au făcut cerul şi pământul". Atunci împăratul, aprinzându-se de mânie, a poruncit să pună pe capul ei un coif de fier, înroşit în foc. Acest lucru făcându-se, ea s-a păzit nevătămată cu dumnezeiască rouă. Deci, pentru o minune ca aceasta, mulţi au crezut în Hristos.

După aceasta, a poruncit să o arunce pe dânsa într-o căldare de aramă plină cu smoală şi cu untdelemn fierbinte. Făcându-se acest lucru, sfânta se vedea stând în mijlocul căldării răcorindu-se; iar împăratul, văzând-o pe dânsa astfel, a zis: „O, Paraschevo,

stropeşte-mă şi pe mine cu smoală din căldare, ca să cunosc cu adevărat, dacă smoala şi untdelemnul sunt fierbinţi". Atunci sfânta, umplându-şi mâinile sale cu smoală şi untdelemn, a aruncat-o în obrazul împăratului, care, îndată fiind lovit în luminile ochilor, a orbit şi a strigat cu glas mare, zicând: „Miluieşte-mă pe mine, roaba adevăratului Dumnezeu, şi dă-mi mie lumină ochilor mei; că atunci voi crede în Dumnezeul pe Care Îl propovăduieşti tu!" Sfânta făcând rugăciune către Dumnezeu, îndată împăratul Antonin a văzut şi împreună cu toţi din casa lui au crezut în adevăratul Dumnezeu, botezându-se în numele Preasfintei Treimi.

Sfânta Parascheva, plecând de acolo, s-a dus prin alte cetăţi şi sate, propovăduind numele Domnului nostru Iisus Hristos. Intrând într-o cetate, în care era ighemon un oarecare cu numele Asclipie, a propovăduit pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. Deci, sfânta a fost adusă înaintea lui şi, chemând numele Mântuitorului Hristos, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi a mărturisit că este creştină şi propovăduieşte pe Hristos, Dumnezeul cerului şi al pământului.

Ighemonul, înştiinţându-se despre aceasta, a dat-o pe dânsa unui balaur înfricoşat, care avea culcuşul într-un loc în afara cetăţii şi căruia îi dădeau spre mâncare, după obicei, pe cei osândiţi la moarte.

După ce sfânta a fost adusă în locul acela, balaurul, văzând-o pe dânsa, a şuierat foarte tare şi, deschizându-şi gura, a scos foarte mult fum. Iar sfânta, stând aproape de fiară, a zis: „O, fiară, a venit peste tine urgia lui Dumnezeu şi pieirea". Apoi, suflând asupra acelui balaur şi făcând semnul Sfintei Cruci peste el, fiara a şuierat tare şi s-a crăpat în două, făcându-se nevăzută. Atunci ighemonul şi toţi cei împreună cu dânsul, văzând acest lucru, au crezut în Dumnezeu. Sfânta, intrând iarăşi în cetate, a propovăduit pretutindeni şi pe mulţi a întors la adevărata cunoştinţă de Dumnezeu.

După aceasta, Sfânta Parascheva a intrat în altă cetate, în care era stăpânitor un ighemon cu numele Tarasie, care, înştiinţându-se despre dânsa, a adus-o înaintea divanului său. Deci, fiind întrebată de dânsul despre adevărata credinţă, a spus că este creştină şi a mărturisit pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. Pentru aceasta, a pus înainte o căldare de aramă plină cu untdelemn, smoală şi plumb; apoi a făcut foc dedesubt şi, înfierbântându-se tare, pe când clocotea, a poruncit să fie aruncată sfânta într-însa. Dar, prin venirea unui dumnezeiesc înger, focul stingându-se, căldarea s-a răcit şi sfânta a rămas nevătămată. Multe şi felurite munci aducând tiranul asupra sfintei, nu a putut să clintească credinţa ei cea tare. Mai pe urmă i s-a tăiat capul cu sabia. După ce s-a făcut acest lucru, sufletul ei a mers la locaşurile cele veşnice.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL MOISE UNGURUL

Mult îndrăzneţul vrăjmaş s-a obişnuit ca să ridice război împotriva omului, prin patima desfrânării, ca, prin acea întinăciune, întunecându-se omul, să nu priceapă lucrurile lui Dumnezeu, căci numai cei curaţi cu inima Îl vor vedea. Asupra acestui război fericitul Moise, nevoindu-se mai mult decât alţii, a pătimit din destul, ca un bun ostaş al lui Hristos, până ce a biruit desăvârşit puterea necuratului vrăjmaş, iar nouă ne-a lăsat pildă viaţa lui binecuvântată.

Fericitul Moise era de neam ungur şi iubit binecredinciosului, sfântului şi răbdătorului de chinuri domn al Rusiei, Boris. El îi slujea împreună cu fratele său, Gheorghe, care a fost ucis la râul Alti împreună cu Sfântul Boris, de către ostaşii lui Sviatopolc cel fără de Dumnezeu; căci venise peste domnul său şi i-a tăiat capul, pentru gherdanurile cele de aur pe care le pusese peste dânsul Sfântul Boris. Deci, fericitul Moise, izbăvindu-se singur de moarte, s-a dus în cetatea Kievului, la credincioasa soră a lui Iaroslav, care se ascunsese acolo de frica lui Sviatopolc. Rugându-se el lui Dumnezeu cu dinadinsul, n-a încetat până ce n-a venit dreptcredinciosul domn Iaroslav, atrăgându-se de jalea fratelui său şi a biruit pe Sviatopolc cel fără de Dumnezeu.

Sviatopolc, scăpând în pământul leşesc, s-a întors iarăşi cu Voleslav şi a izgonit pe Iaroslav, iar el a stat în Kiev. Atunci Voleslav, întorcându-se în pământul său, a luat cu dânsul în robie pe două surori ale lui Iaroslav şi pe mulţi boieri de-ai lui, între care a fost şi acest fericit Moise. El a fost dus ferecat cu fiare grele de mâini şi de picioare şi păzit cu tărie; pentru că era puternic la trup şi frumos la faţă.

Acest fericit, fiind văzut în pământul leşesc de o femeie oarecare de neam bun, frumoasă şi tânără, cu bogăţie şi putere multă şi al cărei bărbat plecase cu Voleslav şi nu se mai întorsese, pentru că a fost ucis în război, s-a rănit cu vederea de poftirea trupească spre acest cuvios şi a început a-l îndemna pe el cu cuvinte înşelătoare, zicându-i: „O, omule, pentru ce suferi nişte munci ca acestea, când tu prin mine ai putea să scapi de chinuri?" Moise i-a răspuns ei: „Aşa a voit Dumnezeu". Iar femeia aceea a zis către dânsul: „De te vei supune mie, te voi izbăvi pe tine, te voi face mare în pământul leşesc şi mă vei stăpâni pe mine şi toată avuţia mea".

Fericitul, pricepând gândul ei cel urât, i-a zis: „Care bărbat, ascultând de femeie, s-a îndreptat vreodată? Adam cel dintâi zidit, ascultând pe femeie, a fost izgonit din Rai. Samson, sporind cu puterea mai mult decât toţi şi pe vrăjmaşi biruindu-i, prin femeie a fost vândut celor de altă seminţie. Solomon, ajungând la adâncul înţelepciunii, supunându-se femeii, s-a închinat idolilor. Irod multe biruinţe a făcut, dar, robindu-se de femeie, a tăiat pe Ioan Înaintemergătorul. Deci, cum voi fi eu liber când mă voi face rob femeii, pe care n-am cunoscut-o niciodată?"

Ea a zis: „Eu te voi răscumpăra, te voi face slăvit şi stăpân peste toată casa mea. Eu voiesc să te am de bărbat, numai să faci voia mea. Pentru că nu pot suferi să văd frumuseţile tale care se pierd fără de rânduială". Fericitul Moise a zis către dânsa: „Să ştii bine că nu voi face voia ta, nici nu voi pofti stăpâniile şi bogăţiile tale. Decât toate acestea, mie îmi este mai bună curăţia cea trupească şi sufletească. Deci, să nu-mi fie mie a-mi pierde ostenelile mele cele de cinci ani, pe care mi le-a dăruit Domnul a le răbda în legăturile acestea, fiind nevinovat de nişte munci ca acestea; pentru care nădăjduiesc a fi izbăvit din veşnicile munci".

Femeia, văzându-se lipsită de nişte frumuseţi ca acelea, s-a gândit la alt sfat diavolesc, adică să-l răscumpere şi atunci se va supune, chiar dacă nu va voi el. A trimis la cel care îl robise, spunându-i că va da cât va voi, numai să-l vândă pe Moise. Acela, găsind prilej de a câştiga o bogăţie oarecare, a luat o mie de galbeni de la dânsa şi i-a vândut ei pe Moise. Femeia, luându-l în stăpânire, îl trăgea fără de ruşine la păcat. Pentru că, dezlegându-l din legături, l-a îmbrăcat în haine de mare preţ şi îl hrănea cu bucate gustoase; apoi, îmbrăţişându-l cu dragoste, îl silea la pofta trupească. Fericitul Moise, văzând nebunia acelei femei, se silea mai mult la rugăciune şi la post, dorind pentru Dumnezeu pâine uscată şi apă, în curăţie, decât bucatele cele de mare preţ şi vin gustos. Atunci el îndată s-a dezbrăcat de podoaba hainelor, precum a făcut Iosif şi a scăpat de păcat, nesocotind pentru nimic viaţa lumii acesteia.

Deci, femeia, ruşinându-se, s-a pornit spre mânie şi s-a gândit să omoare cu foame pe fericitul Moise, ducându-l în temniţă. Dar Dumnezeu, Care dă hrană tuturor, Care a hrănit în pustiu pe Ilie, pe Pavel Tebeul şi pe mulţi alţi robi ai Săi ce au nădăjduit spre Dânsul, n-a lăsat nici pe acest fericit, fiindcă a plecat spre milă pe o slugă a acelei femei, care în taină îi dădea lui hrană. Alţii îl sfătuiau, zicându-i: „Frate Moise, de ce te împiedici şi nu te însori cu această văduvă, care a trăit numai un an cu bărbatul ei, că eşti

încă tânăr? Ea este mai frumoasă decât alte femei, are bogăţie nenumărată şi putere mare în acest pământ leşesc; că de ar voi, nici mai-marele cetăţii nu s-ar atinge de dânsa. Iar tu, fiind sărac şi rob, nu voieşti să-i fii stăpân? Dar poate vei zice: «Nu pot să calc poruncile lui Hristos». Oare nu zice El în Evanghelie: *Pentru aceasta omul va lăsa pe tatăl său şi pe mama sa şi se va uni cu femeia sa şi vor fi amândoi un trup...* Asemenea zice şi Apostolul: *Mai bine este a se însura, decât a se aprinde.* Acelaşi lucru zice şi despre văduve: *Vreau ca văduvele tinere să se mărite.*

Iar tu, nefiind legat de rânduiala călugărească, pentru ce te dai la muncile cele rele şi amare, pătimind astfel? De ţi se va întâmpla să mori în primejdia aceasta, ce laudă vei avea? Pentru că cine din drepţii cei dintâi s-au scârbit de femei, precum a fost Avraam, Isaac şi Iacov, nimeni din ei, decât numai monahii aceştia de acum? Iosif numai puţin a fugit de femei, dar mai pe urmă şi el a luat femeie. Tu, de vei ieşi cu viaţă de la femeia aceasta, mi se pare că mai pe urmă vei căuta singur femeie. Deci, cine nu va râde de nebunia ta? Mai bine este a te supune acestei femei şi să fii liber şi stăpân în casa ei".

Fericitul Moise le-a răspuns: „Aşa este, fraţilor şi bunilor mei prieteni; bine mă sfătuiţi. Eu cunosc că mai cumplite cuvinte îmi puneţi înainte, decât şoptirile şarpelui către Eva. Voi mă siliţi să mă plec acestei femei, dar nicidecum nu voi primi sfatul vostru; căci, chiar dacă mi s-ar întâmpla să mor în legăturile acestea şi în muncile cele amare, aştept să iau milă de la Dumnezeu cu totul. Dacă mulţi drepţi s-au mântuit prin femei, eu unul sunt păcătos şi nu pot să mă mântuiesc prin femeie. Dacă Iosif s-ar fi supus mai întâi femeii lui Putifar, apoi n-ar fi împărăţit după aceea când şi-a luat femeia sa în Egipt. Dar Dumnezeu, văzând răbdarea lui dinainte, i-a dăruit împărăţia Egiptului. De aceea este lăudat şi între neamuri ca un înţelept întreg, deşi a avut fii.

Eu nu doresc împărăţia Egiptului, nici să stăpânesc cu putere sau să fiu mare în acest pământ leşesc; ci să mă arăt cinstit, departe în tot pământul Rusiei, că am defăimat toate acestea pentru împărăţia de sus. De aceea, de voi ieşi cu viaţă din mâinile acestei femei, nu voi căuta altă femeie, ci, voind Dumnezeu, mă voi face monah. Căci, iată ce zice Hristos în Evanghelie: *Tot cel ce-şi va lăsa casa, fraţii, surorile, pe tată sau pe maică, pe femeie, pe fii sau satul unde s-a născut pentru numele Meu, va lua însutit şi va moşteni viaţa veşnică...* Deci, pe voi să vă ascult? Sau pe Hristos? Apostolul zice: *Cel neînsurat se îngrijeşte de ale Domnului, cum îi va plăcea; iar cel însurat se îngrijeşte de ale lumii şi cum va plăcea femeii.* Deci,

vă întreb acum: Cui se cade a sluji mai mult? Domnului sau femeii? Ştiu că scrie şi aceasta: «*Slugilor, ascultaţi pe stăpânii voştri, dar la bine, nu la rău*». Deci, să înţelegeţi voi, cei ce mă ţineţi, că niciodată nu mă va înşela frumuseţea femeiască, nici nu mă va despărţi de dragostea lui Hristos!"

Femeia auzind acestea, i-a venit în cugetul său alt gând viclean şi a poruncit să pună pe fericitul pe cal şi cu multe slugi să-l poarte prin moşiile sale şi prin sate, zicându-i: „Toate acestea sunt ale tale, dacă îţi plac, şi cu toate să faci precum voieşti". Apoi zicea şi către popor: „Iată, stăpânul vostru şi bărbatul meu; deci, toţi, când îl veţi întâlni, să vă închinaţi lui!" Fericitul, râzând de nebunia ei, i-a zis: „În zadar te osteneşti, că nu vei putea să mă amăgeşti cu lucrurile cele stricăcioase ale lumii acesteia, nici să-mi furi duhovnicească şi nestricăcioasa mea bogăţie. Deci, înţelege şi nu te osteni în deşert". Femeia i-a zis cu mânie: „Oare nu ştii că eşti vândut mie? Deci, cine te va scoate din mâinile mele? Eu nu te voi libera nicidecum viu, ci te voi da la moarte după multe munci". Fericitul i-a răspuns cu îndrăzneală: „Nu mă tem de nici un rău, că Domnul este cu mine, Căruia de acum, după voinţa Lui, doresc să-I slujesc în viaţa monahicească".

În acea vreme, povăţuindu-l Dumnezeu, a venit de la Sfântul Munte la fericitul Moise un monah oarecare, preot cu rânduiala, şi l-a îmbrăcat în sfântul chip îngeresc, adică monahicesc. Acel monah l-a învăţat cum să trăiască în curăţie, spunându-i să nu-şi dea spatele său vrăjmaşului şi să nu se teamă de acea necurată femeie. După ce a plecat, a fost căutat pretutindeni, dar n-a putut fi aflat. Atunci femeia, deznădăjduindu-se de nădejdea sa, a făcut răni mari pe trupul Cuviosului monah Moise, căci, întinzându-l la pământ, a poruncit să-l bată cu toiege, încât şi pământul s-a umplut de sângele lui. Cei care-l băteau, îi ziceau: „Pleacă-te stăpânei tale şi fă voia ei; iar de nu vei asculta, trupul tău îl vom sfărâma în bucăţi şi după multe munci îţi vei da sufletul tău cu amar. Deci, miluieşte-te singur, leapădă aceste rupturi călugăreşti şi îmbracă-te în haine scumpe boiereşti şi numai astfel te vei izbăvi de muncile care te aşteaptă".

Viteazul Moise le-a răspuns: „Fraţilor, faceţi-vă porunca voastră, căci mie nu-mi este cu putinţă să mă lepăd de călugărie şi de dragostea lui Dumnezeu. Nici un fel de muncă, nici focul, nici sabia, nici bătăile nu pot să mă despartă pe mine de Dumnezeu şi de acest mare chip îngeresc. Iar acestei femei fără de ruşine şi întunecată, care şi-a arătat pe faţă neruşinarea sa, defăimând cu totul nu numai frica lui Dumnezeu, ci şi ruşinea cea omenească,

silindu-mă pe mine fără de ruşine la necurăţie şi la desfrânare, nu mă voi pleca, nici nu voi face voia ei!"

Femeia aceea, având multă grijă cum ar putea să-şi izbândească ruşinea sa, a scris în urmă domnului Voleslav o scrisoare ca aceasta: „Ştii singur că bărbatul meu a fost ucis în războiul ce a fost cu tine, iar tu mi-ai dat voie să iau de bărbat pe care voi dori. Eu am iubit pe un tânăr din cei robiţi de tine. Acela fiind frumos, l-am răscumpărat şi l-am luat în casa mea. I-am dat tot ceea ce a fost în casa mea, aur şi argint, şi i-am încredinţat lui toată puterea, numai să voiască să-mi fie bărbat; iar el toate acestea le-a socotit întru nimic. De aceea, de multe ori l-am chinuit cu foame şi cu bătăi, dar nimic n-am sporit. Nu i-a fost destul a fi ferecat cinci ani de cel care îl robise şi, iată, acum este al şaselea an de când a petrecut la mine. El a fost mult muncit de mine pentru neascultare. Toate acestea singur şi le-a atras asupra sa, pentru învârtoşarea inimii sale; iar acum încă este şi călugărit de un monah. Deci, tu ce porunceşti să fac cu dânsul?"

Atunci domnul Voleslav a poruncit să vină acea femeie la dânsul şi să aducă şi pe Moise. Deci, ea a făcut după porunca lui. Voleslav, când a văzut pe cuviosul, îl silea mult să ia pe femeia aceea de soţie, dar nu l-a putut îndupleca. La urmă, a zis către dânsul: „Cine este atât de nesimţitor ca tine, de a se lipsi de multe bunătăţi şi de cinste şi a se da la munci amare? Să ştii că de acum îţi stă înainte viaţa sau moartea. Ori faci voia stăpânei tale, ca să fii cinstit de noi şi să ai stăpânire mare, ori, neascultând-o, după multe şi cumplite munci ai să primeşti moartea!" Apoi a zis şi către femeie: „Cu nici un preţ să nu liberezi pe acest rob, ci ca o stăpână să faci cu el orice voieşti, ca să nu îndrăznească nici ceilalţi a nu asculta pe stăpânul lor". Cuviosul Părintele nostru Moise, i-a răspuns: „*Ce folos va fi omului* - zice Domnul - *de ar câştiga toată lumea şi îşi va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul lui?* Tu îmi făgăduieşti slava şi cinstea, din care tu însuţi vei cădea degrabă, iar mormântul te va primi, neavând nimic. Asemenea şi această femeie ticăloasă va pieri rău!"

Lucrul acela s-a şi împlinit după proorocia cuviosului. Deci, acea femeie, luând mai multă stăpânire asupra lui, îl îndemna cu mai multă neruşinare spre păcat, încât a poruncit cu sila să-l pună în patul ei, sărutându-l şi îmbrăţişându-l. Dar n-a putut nici cu această înşelăciune să-l atragă spre dorirea sa. Cuviosul a zis către ea: „O, femeie, în zadar este osteneala ta, căci să nu socoteşti că nu fac acest păcat ca un nebun oarecare sau ca şi cum n-aş putea, ci pentru frica lui Dumnezeu mă îngreţoşez de tine, ca una ce eşti

necurată". Femeia, auzind acestea, a poruncit ca în fiecare zi să-i dea o sută de lovituri. Iar în urmă a poruncit să-i taie şi mădularele trupeşti.

Deci, Cuviosul Moise, zăcea ca un mort din cauza curgerii sângelui şi abia avea în sine puţină suflare. Voleslav, învoindu-se la aceasta şi vrând să facă cele plăcute acelei femei, pentru mărimea neamului ei şi pentru dragostea ce o avea către dânsa, a ridicat prigonire mare împotriva monahilor şi i-a izgonit pe toţi din stăpânirea sa. Atunci Dumnezeu a făcut îndată izbândire pentru robii săi. Căci, într-o noapte, Voleslav a murit şi din această pricină s-a făcut mare tulburare în tot pământul leşesc. Deci, popoarele, sculându-se, au ucis pe episcopi şi pe boierii lor, între care şi pe acea femeie fără de ruşine.

Pentru această mânie a lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor, pentru călugăria Cuviosului Moise, după mulţi ani îşi aducea aminte doamna marelui domn al Kievului, Iziaslav, fiica lui Voleslav, rugându-l cu învăţătură să nu gonească din stăpânirea sa pe Cuviosul Antonie şi pe fraţii lui, din cauza tunderii Fericitului Varlaam şi a lui Efrem famenul. Dar noi să vorbim despre ce ne stă înainte. Cuviosul Părintele nostru Moise, întărindu-se puţin, s-a dus la peştera Cuviosului Antonie, purtând pe sine rănile mucenicеşti, ca un ostaş viteaz al lui Hristos şi vieţuia acolo cu dumnezeiască plăcere, nevoindu-se în rugăciuni, în post, în privegheri şi în toate faptele bune monahiceşti, prin care a biruit desăvârşit toate meşteşugirile necuratului vrăjmaş.

Deci, pentru multe biruinţe ale patimilor celor necurate, care au năvălit împotriva acestui cuvios, Domnul i-a dăruit putere să biruiască aceleaşi patimi, care se luptă şi împotriva celorlalţi. Căci, un frate se lupta cu patima desfrânării şi, ducându-se la cuviosul acela, îl ruga să-l ajute, zicându-i: „Orice îmi vei porunci, mă făgăduiesc că voi păzi până la moarte". Cuviosul i-a zis: „Niciodată în viaţa ta să nu vorbeşti cu femeie". Deci, el s-a făgăduit cu osârdie, că va păzi această poruncă. Apoi sfântul, urmând celui dintâi Moise, care a făcut minuni cu toiagul său, s-a atins cu toiagul – fără de care nu putea să umble – de sânul fratelui şi cu durerea rănilor, pe care le suferise mai înainte, îndată s-au omorât patimile cele necurate din trupul acelui frate şi de atunci n-a mai avut nici o supărare.

Acest bun ostaş al lui Hristos a ajuns în pătimirea şi nevoinţa sa cea plăcută lui Dumnezeu până la şaisprezece ani, fiindcă cinci ani muncindu-se în legături de cel ce-l robise cu nevinovăţie, a răbdat cu mulţumire răbdarea lui Iov, pătimind cu bărbăţie mai

mult decât Iosif. Apoi, petrecând liniştea de zece ani, asemenea cu îngerii din Muntele Athos, a strălucit mai mult decât alţii, ca cel dintâi Moise, prin cele zece porunci date prin rânduirea îngerului din Muntele Sinai. De aceea şi acest Cuvios Moise, s-a învrednicit cu adevărat a fi văzător de Dumnezeu, pentru că s-a aflat vrednic fericirii celor curaţi cu inima. El s-a mutat să vadă pe Dumnezeu faţă către faţă în ziua de 26 iulie, fiind încă viu Cuviosul Antonie. În peştera aceea zac şi până acum făcătoarele de minuni moaşte ale acestui sfânt bărbat, care nu şi-a întinat curăţia.

Deci, Sfântul Moise şi după moarte biruieşte patimile cele trupeşti cu moaştele sale, precum a adeverit Sfântul Ioan Multpătimitorul. Acela, fiind luptat de patima desfrânării, s-a închis în peştera cu moaştele Cuviosului Moise; şi, îngropându-se până la umeri, se ruga lui Dumnezeu. După ce a pătimit mult, mai pe urmă a auzit glasul Domnului, zicându-i să se roage la moaştele sfântului. După ce Ioan Multpătimitorul s-a rugat Cuviosului Moise, îndată s-a izbăvit de războiul cel dinlăuntru şi a biruit patima desfrânării.

Asemenea şi pe alt frate, pătimaş de aceeaşi supărare, l-a izbăvit acelaşi Sfânt Ioan, când i-a dat un os din moaştele Cuviosului Moise, ca să-l lipească de trupul său, precum se scrie în viaţa Cuviosului Ioan Multpătimitorul. Deci, să ne fie şi nouă povăţuitor spre a ne izbăvi din toate necurăţiile, Cuviosul acesta, Moise, care îndreaptă prin rugăciunile sale la calea mântuirii şi cu dânsul să ne închinăm feţei lui Dumnezeu Celui închinat în Treime, Căruia I se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞAPTEA

PĂTIMIREA SFÂNTULUI MARE MUCENIC PANTELIMON, DOCTORUL FĂRĂ DE PLATĂ

Pe vremea împărăţiei păgânului Maximian, cumplitul muncitor al creştinilor, toată lumea era acoperită cu întunericul păgânătăţii închinării la idoli. Atunci s-a făcut mare prigonire pretutindeni celor ce credeau în Hristos. Deci, mulţi mărturisitori ai preasfântului nume al lui Iisus Hristos au fost ucişi. Între aceştia a pătimit pentru Hristos şi Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, din cetatea Nicomidiei, care se află în părţile Bitiniei. Acest slăvit între mucenici şi răbdător de chinuri al lui Hristos, s-a născut în cetatea Nicomidiei, din tată de neam bun, cinstit şi bogat, cu numele Evstroghie şi din maica sa, Euvula.

Tatăl său era cu credinţa păgân, sârguindu-se cu căldură la închinarea idolilor, iar maica sa era creştină. Ea a învăţat de la strămoşii săi sfânta credinţă, slujind cu osârdie lui Hristos. Deci, fiind însoţiţi cu trupurile, erau însă despărţiţi cu duhul, el jertfind mincinoşilor zei, iar ea aducând jertfe de laudă adevăratului Dumnezeu. Născând ea acest prunc, despre care ne este cuvântul, l-a numit pe el Pantoleon, care se tâlcuieşte "cu totul leu", ca cel ce avea să fie cu bărbăţia asemenea cu leul, însă mai pe urmă a fost numit Pantelimon, adică "întru tot milostiv", pentru că tuturor s-a arătat că este milostiv. El tămăduia pe cei bolnavi fără de plată, iar pe cei săraci îi miluia, împărţind averile părinteşti celor ce aveau trebuinţă.

Fiind el însă copil, maica sa îl creştea în credinţa creştină, învăţându-l să cunoască pe Unul şi adevăratul Dumnezeu, Care este în ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos; să creadă într-Însul, să-I placă Lui cu lucruri bune şi să nu se abată la închinarea idolilor. Deci, copilul lua aminte la învăţătura maicii sale şi cunoştea în

parte, pe cât putea a înţelege în anii copilăreşti. Dar, ca pagubă şi lipsire, maica lui cea bună şi învăţătoare, încă din tinereţe s-a dus către Domnul, lăsând pe copil nevenit în vârstă şi în înţelegerea cea desăvârşită. După sfârşitul ei, din neştiinţă, copilul a mers în urma rătăcirii tatălui său, fiind dus adeseori de dânsul la idoli şi învăţând păgânătatea lor.

Deci, pruncul a fost dat mai întâi la învăţătura gramaticii şi, după ce a sporit în cărţile elineşti, a învăţat toată filosofia cea din afară. După aceea, tatăl său l-a dat la meşteşugul doctoricesc, la un oarecare Eufrosin, doctor renumit, ca să se deprindă cu acel meşteşug. Copilul, fiind isteţ la minte, a învăţat toate cu înlesnire şi degrabă a întrecut pe cei de o vârstă cu el, aproape asemănându-se cu învăţătorul său. El era bun la obicei, bine grăitor, frumos la faţă, iubit de toţi şi cunoscut împăratului Maximian; pentru că în acea vreme Maximian locuia în Nicomidia, chinuind pe creştini. El, la praznicul Naşterii lui Hristos, a ars douăzeci de mii de sfinţi mucenici, iar pe Sfântul Antim episcopul şi pe mulţi alţii i-a omorât cu diferite feluri de chinuri.

Eufrosin doctorul, adeseori se ducea cu doctorii la împărat şi la oamenii din palatele lui, pentru că doctorul acela dădea leacuri la toată curtea împărătească. Ducându-se acela la palat, a luat cu dânsul şi pe copilul Pantoleon şi toţi, văzându-l, se mirau de frumuseţea şi înţelegerea lui cea bună. Deci, văzându-l şi împăratul, l-a întrebat de unde este şi al cui fiu este. Aflând cele despre dânsul, împăratul a poruncit învăţătorului să înveţe bine pe copil tot meşteşugul doctoricesc, vrând ca întotdeauna să-l aibă pe lângă dânsul, ca pe un vrednic a sta înaintea împăratului şi a sluji lui.

În vremea aceea, era în Nicomidia un preot bătrân cu numele Ermolae. El, cu puţini creştini, se ascundea de frica păgânilor într-o casă oarecare mică şi neştiută, iar Pantoleon, mergând de la casa sa către învăţătorul său, îi era calea pe lângă casa aceea mică, în care se ascundea Sfântul Ermolae. Acesta, văzând pe ferestruie pe tânăr trecând pe acolo adeseori, cunoştea de pe faţă şi din obiceiul lui cel bun, că va fi vas ales al lui Dumnezeu. Deci, odată, a ieşit din casă înaintea tânărului, care tocmai trecea pe acolo, şi l-a rugat ca să intre puţin în casa lui. Tânărul, fiind smerit şi ascultător, a intrat în casa bătrânului, iar el, punându-l aproape de dânsul, l-a întrebat de neam, de părinţi, de credinţă şi de întreaga lui viaţă.

Tânărul, povestindu-i toate cu de-amănuntul, i-a spus că maica lui a fost creştină şi a murit, iar tatăl lui trăieşte după legile elineşti, închinându-se zeilor. Atunci Sfântul Ermolae l-a întrebat pe

dânsul, zicându-i: „Dar tu, fiule, de ce parte şi credinţă voieşti să fii? De credinţa tatălui tău sau a maicii tale?" Tânărul a răspuns: „Maica mea, pe când trăia, mă învăţa credinţa sa şi eu am iubit credinţa ei. Însă tatăl meu, ca cel mai tare, mă sileşte la legile elineşti şi doreşte să mă rânduiască în palatele împărăteşti, adică în rândurile ostaşilor împăratului". Sfântul l-a întrebat iarăşi: „Ce fel de învăţătură te învaţă pe tine dascălul tău?" Tânărul a răspuns: „Învăţătura lui Asclipie, a lui Hipocrate şi a lui Galen, pentru că aşa voieşte tatăl meu. Iar dascălul meu zice că de voi învăţa acele învăţături, voi putea cu înlesnire să tămăduiesc toate bolile oamenilor".

Sfântul Ermolae, găsind prilej spre vorba cea de folos, a început a semăna, ca într-un pământ bun, în inima tânărului, sămânţa cea bună a cuvântului lui Dumnezeu. Deci i-a zis: „Crede-mă pe mine, bunule tânăr, că învăţăturile şi meşteşugurile lui Asclipie, Hipocrate şi Galen sunt mici şi puţin pot să ajute celor ce le întrebuinţează pe ele. Asemenea sunt şi zeii pe care împăratul Maximian, tatăl tău şi ceilalţi elini îi cinstesc. Sunt deşerţi şi de nimic. Deci, Unul este Iisus Hristos, adevărat şi Atotputernic Dumnezeu, în Care, de vei crede, apoi numai cu chemarea Preacinstitului Lui nume, vei putea tămădui toate bolile. Pentru că Acela orbii a luminat, leproşii a curăţit şi morţilor viaţă le-a dăruit. Iar diavolii, care se cinstesc de elini, i-a izgonit din oameni cu cuvântul.

Dar nu numai singur Hristos, ci şi hainele Lui erau dătătoare de tămăduiri. Pentru că o femeie, fiind bolnavă de curgerea sângelui de 12 ani, numai cât s-a atins de marginea hainelor Lui, îndată s-a tămăduit. Dar cine poate să spună cu de-amănuntul toate lucrurile Lui cele minunate? Căci precum nu este cu putinţă a număra stelele cerului, nisipul mării şi picăturile de ploaie, tot aşa nu putem număra nici minunile şi măririle Lui. El este şi acum ajutător robilor Săi, că mângâie pe cei mâhniţi, tămăduieşte pe cei bolnavi, izbăveşte de primejdii şi scoate din toate răutăţile potrivnice, neaşteptând să fie rugat de cineva; ci, mai înainte de rugăciune şi de pornirea singură a inimii, întâmpină şi dă unele ca acestea. Celor ce-L iubesc pe El, încă şi mai mari faceri de minuni le dăruieşte şi le dă lor desăvârşit viaţă fără de sfârşit, întru slava cea veşnică a împărăţiei cerurilor".

Nişte cuvinte ca acestea ascultându-le Pantoleon, le credea adevărate. Deci, ascunzându-le în inima sa, cu dulceaţă se adâncea în ele cu mintea şi zicea sfântului bătrân: „Eu pe acestea de multe ori le-am auzit de la maica mea şi am văzut-o adeseori rugându-se

şi chemând pe acel Dumnezeu, de care tu vorbeşti". Deci, din acea zi, Pantoleon trecea pe la bătrân şi se îndulcea de vorbele lui cele insuflate de Dumnezeu şi se povăţuia spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu. Astfel, când se întorcea de la dascălul Eufrosin, nu se ducea la casa sa, până ce mai întâi nu cerceta pe bătrânul Ermolae, de la care primea cuvinte folositoare de suflet.

Odată, i s-a întâmplat lui că, plecând de la dascăl şi abătându-se puţin din cale, a găsit pe drum un prunc mort, muşcat de o viperă mare. Iar vipera aceea şedea aproape de acel mort. Văzând aceasta Pantoleon, la început s-a temut şi s-a depărtat puţin, dar mai pe urmă s-a gândit în sine, zicând: „Acum mi se cade mie să ştiu dacă sunt adevărate cele grăite de bătrânul Ermolae".

Şi, căutând spre cer a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, măcar că nu sunt vrednic a Te chema, însă de voieşti ca să fiu robul Tău, arată-Ţi puterea Ta şi fă ca întru numele Tău, pruncul acesta să învieze, iar vipera să moară". Atunci îndată, pruncul, deşteptându-se ca din somn, s-a sculat, iar vipera a crăpat în două şi a rămas moartă. Pantoleon, văzând această minune, a crezut desăvârşit în Hristos, şi-a ridicat ochii săi trupeşti şi sufleteşti spre cer şi a binecuvântat pe Dumnezeu cu bucurie şi cu lacrimi, mulţumindu-I că l-a scos pe el din întuneric şi l-a adus la lumina cunoştinţei Sale.

Apoi îndată, alergând la Sfântul Ermolae preotul, a căzut la cinstitele lui picioare, cerând Sfântul Botez şi spunându-i cele ce i s-au întâmplat, adică, cum a înviat pe pruncul cel mort, cu puterea numelui lui Iisus Hristos şi cum a murit vipera cea purtătoare de moarte. Sfântul Ermolae, sculându-se, s-a dus cu dânsul să vadă vipera moartă şi, văzând-o, a mulţumit lui Dumnezeu pentru minunea ce o făcuse şi prin care a adus pe Pantoleon la cunoştinţa Sa. Apoi, întorcându-se acasă, a botezat pe tânăr în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh şi, săvârşind Sfânta Liturghie în cămara cea mai dinlăuntru, l-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, cu Trupul şi Sângele lui Hristos.

După primirea Sfântului Botez, Pantoleon a petrecut lângă bătrânul Ermolae şapte zile, ascultând dumnezeieştile cuvinte care i se grăiau prin gura bătrânului şi adăpându-se ca dintr-un izvor viu, şi-a făcut sufletul său spre îmbelşugarea roadelor duhovniceşti, cu darul lui Hristos. A opta zi, când s-a întors acasă, tatăl său i-a zis lui: „Fiule, unde ai zăbovit atâtea zile, că eu în grijă mare am fost pentru tine". Sfântul a răspuns: „Am fost cu dascălul în palatele împărăteşti, de am tămăduit pe un bolnav iubit împăratului şi nu ne-am depărtat de la dânsul şapte zile, până nu l-am făcut sănătos". Aceasta a zis-o sfântul, nu ca şi cum ar minţi, ci ca o

pildă. Căci prin aceasta, îi spunea în taină adevărul. În mintea sa numea dascăl pe Sfântul Ermolae preotul, palatele împărăteşti numea cămară cea mai dinlăuntru, în care s-au săvârşit dumnezeieştile Taine; iar bolnav numea sufletul său cel iubit Împăratului ceresc, care s-a tămăduit în şapte zile prin doctorie duhovnicească.

A doua zi, mergând el la dascălul Eufrosin, a fost întrebat: „Unde ai stat atâtea zile?" El i-a răspuns: „Tatăl meu, cumpărând o moşie, m-a trimis acolo, fiind cumpărată cu mare preţ". Aceasta i-o spunea, înţelegând despre Sfântul Botez, pe care îl primise şi pentru înştiinţarea celorlalte taine ale credinţei creştineşti, care sunt comori nepreţuite, covârşind toate bogăţiile, căci s-a îmbogăţit prin sângele lui Hristos". Eufrosin, auzind aceasta, nu a mai îndrăznit a-l întreba mai mult.

Fericitul Pantelimon era plin de darul lui Dumnezeu, purtând înlăuntru comoara sfintei credinţe. El se îngrijea foarte mult de tatăl său, cum l-ar putea scoate din întunericul închinării idoleşti şi să-l aducă la lumina cunoştinţei lui Hristos. Pentru aceea, vorbea cu dânsul în toate zilele pilde înţelepte şi îi punea întrebări, zicându-i: „Tată, pentru ce zeii stau până astăzi tot aşa precum au fost puşi de la început; iar cei făcuţi şezând pe scaun, stau tot aşa până astăzi şi nu se scoală niciodată?" Tatăl i-a răspuns: „Fiule, îmi este greu de socotit această întrebare şi nu pot să răspund la ea".

Deci, Sfântul Pantelimon totdeauna punea tatălui său şi alte întrebări, asemenea acesteia, până l-a făcut a se îndoi de zeii săi şi a cunoaşte înşelarea şi rătăcirea închinării de idoli. Deci, tatăl său a încetat a mai cinsti pe idoli, cum îi cinstea mai înainte, când le aducea jertfe şi li se închina în toate zilele, şi a început a-i sfărâma şi a-i necinsti. Pantelimon, văzând aceasta, se bucura că cel puţin a reuşit a-l face pe tatăl său să se îndoiască de zei, deşi nu-l întorsese desăvârşit de la ei. El voia de multe ori să sfărâme idolii tatălui său, dar se oprea. Pe de o parte, ca să nu mânie pe tatăl său, pe care se cuvenea a-l cinsti după porunca lui Dumnezeu, iar pe de alta, voia să aştepte până ce singur tatăl său va cunoaşte pe adevăratul Dumnezeu şi el singur îi va sfărâma cu mâinile sale.

În acea vreme, au adus la Pantelimon pe un orb care cerea tămăduire şi zicea: „Mă rog ţie, miluieşte-mă pe mine, care nu văd lumina cea dulce; căci toţi doctorii din această cetate m-au căutat şi nici un folos nu mi-au adus; ba chiar şi cea din urmă zărire ce o mai aveam, mi-au luat-o împreună cu toată averea mea, căci am cheltuit tot. Deci, am luat mai multă vătămare şi pagubă, decât tămăduire". Iar sfântul i-a zis: „Dacă toată averea ai dat-o acelor

doctori de la care n-ai avut folos, apoi de vei primi tămăduire de la mine şi de vei vedea, ce-mi vei da mie?" Orbul a răspuns: „Cea mai de pe urmă rămăşiţă care o am, ţi-o voi da cu osârdie". Sfântul a zis: „Vederea luminii ţi-o va da Tatăl luminilor, Dumnezeul cel adevărat, prin mine nevrednicul robul Său. Iar tu, ceea ce-mi făgăduieşti, să nu-mi dai mie, ci s-o împarţi la săraci".

Evstorghie, tatăl lui Pantelimon, auzind acestea, a zis către dânsul: „Fiule, să nu îndrăzneşti a te atinge de acel lucru pe care nu poţi să-l faci, ca să nu te faci şi tu de râs! Oare tu poţi mai mult decât doctorii cei mari, care l-au căutat pe el şi n-au putut să-l tămăduiască?" Sfântul a răspuns: „Nici unul dintre acei doctori nu ştie să pună acestui om acel fel de doctorie, ca mine, căci este multă deosebire între dânşii şi între dascălul meu, care m-a învăţat aceasta".

Tatăl său, socotind că vorbeşte despre dascălul Eufrosin, i-a zis: „Eu am auzit că şi dascălul tău s-a îngrijit de acest orb, dar nimic n-a sporit". Pantelimon a răspuns: „Aşteaptă puţin, tată, şi vei vedea puterea doctoriei mele!" Zicând aceasta, s-a atins cu degetul de ochii orbului, zicând: „În numele Domnului meu Iisus Hristos, Care a luminat pe cei orbi, caută şi vezi!" Atunci îndată s-au deschis ochii orbului şi a văzut. Din acel ceas, Evstorghie, tatăl lui Pantelimon, a crezut în Hristos, împreună cu omul care s-a tămăduit şi a fost botezat de Sfântul Ermolae, preotul. Din acel moment s-a umplut de mare bucurie duhovnicească, pentru darul şi puterea lui Hristos.

Atunci Evstorghie a început a sfărâma toţi idolii care erau în casa lui, iar la acel lucru îl ajuta şi fiul său, Sfântul Pantelimon, care, făcându-i bucăţi, i-a aruncat într-o groapă adâncă şi i-a acoperit cu pământ. După aceea, Evstorghie, mai trăind puţină vreme, s-a mutat la Domnul. Pantelimon, rămânând moştenitor al averii părinteşti, îndată a dăruit libertate robilor şi roabelor sale, dându-le multe daruri. Bogăţia el a început a o împărţi la cei ce aveau trebuinţă: săracilor, scăpătaţilor, văduvelor şi sărmanilor. Înconjura temniţele, cercetând pe toţi cei ce pătimeau în legături şi pe care îi mângâia cu doctoriile şi cu dările cele de trebuinţă. El era doctor nu numai de răni, ci şi de sărăciile omeneşti, căci toţi primeau de la dânsul milostenie îndestulată şi, cu îndurările lui, săracii se îmbogăţeau. Lui îi ajuta darul lui Dumnezeu ca doctorie, căci i se dăduse de sus darul tămăduirilor. Şi nu tămăduia toate bolile, atât cu doctoriile cele cumpărate, pe cât cu chemarea numelui lui Iisus Hristos.

Atunci el s-a arătat că nu mai este Pantoleon, ci Pantelimon, adică "întru tot milostiv", prin numire şi cu lucrul, arătând la toţi mila, nelăsând pe nimeni să plece de la dânsul nemângâiat. Căci celor lipsiţi le dădea daruri fără plată, iar pe bolnavi îi tămăduia. Atunci s-a dus la dânsul toată cetatea cu bolnavii ei, lăsând pe toţi doctorii, pentru că de la nimeni nu câştigau atât de grabnice şi desăvârşite tămăduiri, precum câştigau de la Pantelimon, care tămăduia cu fapta şi nu lua plată de la nimeni. Deci, se slăvea în tot poporul numele doctorului cel milostiv şi fără de plată, iar ceilalţi doctori erau defăimaţi şi luaţi în râs. Din această pricină, multă ură şi vrajbă s-a ridicat de doctori împotriva sfântului şi mai ales în acea vreme când a fost tămăduit acel orb pomenit mai sus. Aceasta a început astfel.

Într-una din zile, umblând prin cetate, orbul cel tămăduit de Sfântul Pantelimon, l-au văzut pe el doctorii şi îşi ziceau fiecare în sine: „Oare nu este acesta care a fost orb şi cerea de la noi tămăduire şi n-am putut să-i vindecăm ochii? Deci, cum vede acum?" Şi îl întrebau pe el, cum de vede.

Dar omul acela n-a tăinuit pe doctorul său, pe Sfântul Pantelimon. Acei doctori, aflând despre el că este ucenic al lui Eufrosin, ziceau: „Mare este ucenicul marelui dascăl". Dar ei nu ştiau puterea lui Hristos, care lucra prin Pantelimon. Deci, neştiind, au mărturisit adevărul, că marele Pantelimon este ucenicul Marelui Învăţător, Iisus Hristos. Ei, deşi lăudau cu făţărnicie pe sfânt, însă, în inimile lor, din zavistie, se sfătuiau spre rău şi îl pândeau, căutând pricină împotriva lui, cum ar putea să-l piardă.

Apoi, văzându-l că intră în temniţă şi tămăduieşte rănile celor legaţi, care pătimeau pentru Hristos, s-au apropiat de Maximian ighemonul şi i-au zis: „Împărate, tânărul căruia i-ai poruncit să înveţe meşteşugul doctoricesc, voind să-l ai în palatele tale, defaimă mila ta către dânsul şi cercetează temniţele, tămăduind pe legaţii cei hulitori ai zeilor noştri, socotind, la fel cu dânşii, împotriva zeilor. Deci, el duce şi pe alţii la acelaşi gând rău al lui, şi de nu-l vei pierde degrabă, apoi nu puţină mâhnire vei avea, pentru că pe mulţi îi vei vedea întorcându-se de la zei, prin înşelătoarea lui învăţătură; că meşteşugul doctoricesc pe care îl are şi tămăduirile care le face, nu le socoteşte ca ale lui Asclipie sau ale vreunui alt zeu, ci ale unui oarecare Hristos, şi astfel toţi, care sunt tămăduiţi, cred în El".

Clevetitorii zicând aceasta, au rugat pe împăratul, ca să poruncească să cheme pe orbul cel tămăduit de Pantelimon. Împăratul a poruncit, să caute îndată pe orbul cel vindecat. Fiind adus acela înaintea împăratului, a fost întrebat: „Omule, spune cum

ţi-a tămăduit Pantelimon ochii?" El a răspuns: „A chemat numele lui Hristos, s-a atins de ochii mei şi am văzut îndată!" Împăratul a zis către dânsul: „Tu cum socoteşti? Hristos te-a tămăduit sau zeii?" El a răspuns: „Împărate, doctorii aceştia, pe care îi vezi că stau înaintea ta, au cheltuit multă sârguinţă şi multă vreme pentru tămăduirea mea. Ei mi-au luat toată averea şi nu mi-au adus nici un folos. Dimpotrivă, şi puţina vedere câtă aveam, mi-au luat-o; astfel că m-au orbit cu desăvârşire. Iar Pantelimon, numai cu chemarea numelui lui Hristos, m-a făcut să văd. O, împărate, socoteşte tu singur şi vezi, care doctor este mai bun şi mai adevărat? Asclipie cu ceilalţi zei? Sau Hristos, Care, fiind chemat de Pantelimon, îndată m-a tămăduit?"

Împăratul, neştiind ce să răspundă la aceasta, a început a-l sili la păgânătate, după obiceiul păgânesc, zicându-i: „Omule, nu te lăsa înşelat, nici nu pomeni pe Hristos, pentru că este dovedit că zeii ţi-au dat vederea ochilor!" Dar cel tămăduit, neavând nici o teamă de puterea împărătească, nici înfricoşându-se de îngrozirea ighemonilor, a răspuns lui Maximian, mai cu îndrăzneală decât orbul din Evanghelie, care fusese pus la întrebare înaintea fariseilor: „O, împărate, se vede că eşti nebun, de numeşti pe zeii cei orbi, dătători de vedere ai luminii, căci şi tu, fiind ca ei, nu voieşti să vezi adevărul!" Împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l taie îndată cu sabia. Deci, fiind tăiat capul bunului mărturisitor al numelui lui Iisus Hristos, s-a dus să vadă pe Acela, în care a crezut, în neînserata lumină cerească faţă către faţă. Sfântul Pantelimon, răscumpărând trupul lui de la ucigaşi, l-a îngropat lângă tatăl său.

După aceasta, împăratul a poruncit să cheme la dânsul pe Pantelimon. Când ostaşii duceau pe Sfântul Pantelimon la împărat, el cânta cuvintele lui David: *Dumnezeule, lauda mea să n-o trece cu vederea, că gura păcătosului şi gura vicleanului s-a deschis asupra mea...* Deci, a stat cu trupul înaintea împăratului pământesc, iar cu mintea stătea înaintea Împăratului ceresc. Împăratul Maximian, privind spre dânsul fără mânie, a început a-i vorbi cu blândeţe, zicând: „O, Pantoleoane, nu sunt bune cele ce am auzit de tine. Spun unii că huleşti şi defaimi foarte mult pe Asclipie şi pe ceilalţi zei, iar pe Hristos Cel răstignit, Care a pierit rău, Îl slăveşti, te nădăjduieşti spre Dânsul şi Îl numeşti Dumnezeu. Ştii că de multe ori am trecut cu vederea cele ce auzeam de tine şi mila ţi-am arătat-o, când te-am primit în palatele mele. Eu am poruncit şi dascălului tău, Eufrosin, să te înveţe meşteşugul doctoricesc, ca totdeauna să fii lângă mine; iar tu, defăimând toate acestea, te-ai abătut la cele potrivnice. Însă eu nu cred cele grăite despre tine,

pentru că oamenii s-au obişnuit a spune multe lucruri nedrepte. De aceea te-am chemat ca singur să spui adevărul şi să arăţi mincinoasă clevetirea zavistnicilor asupra ta. Pentru aceea se cade să aduci înaintea tuturor jertfe zeilor celor mari".

Sfântul a răspuns: „O, împărate, se cade a crede faptele mai mult decât cuvintele, pentru că nu atât din cuvinte, pe cât din lucruri se cunoaşte adevărul. Să crezi cuvintele care le auzi de la mine, că mă lepăd de Asclipie şi de ceilalţi zei ai voştri, iar pe Hristos Îl preamăresc; pentru că din faptele Lui am cunoscut, că este singurul şi adevăratul Dumnezeu. Dar ascultă măcar pe scurt faptele lui Hristos. A făcut cerul, a întărit pământul, a înviat morţii, a luminat orbii, a curăţit leproşii, pe cei slăbănogi i-a ridicat de pe pat cu cuvântul. Dar zeii care se cinstesc de voi, ce lucru au făcut de felul acesta? Pot ei oare să facă ceva? Deci, de vei voi să cunoşti puterea lui Iisus Hristos, îndată vei vedea aceasta cu fapta. Porunceşte să aducă aici un bolnav pe moarte, care zace în pat deznădăjduit de doctori. Aici să vină şi slujitorii voştri şi să cheme pe zeii lor, iar eu voi chema pe Dumnezeul meu; şi care Dumnezeu va tămădui pe cel bolnav, acela să fie mărturisit, că este Dumnezeu adevărat, iar ceilalţi să se lepede".

Împăratului i-a plăcut acest sfat al sfântului. Deci, a poruncit ca îndată să caute un bolnav oarecare. Fiind adus acolo pe pat un om slăbănog de mulţi ani, care era întocmai ca un lemn nesimţitor, au venit şi slujitorii idoleşti, iscusiţi la meşteşugul doctoricesc, şi au zis sfântului să cheme el mai întâi pe Hristos al său. Sfântul le-a zis: „Eu, de voi chema pe Dumnezeu şi de va tămădui pe acest slăbănog, atunci zeii voştri pe cine vor tămădui? Chemaţi voi mai întâi pe zeii voştri şi de vor tămădui pe cel bolnav, apoi nu va mai fi nevoie ca eu să chem pe Dumnezeul meu!"

Deci, popii au început a chema pe zeii lor, unul pe Asclipie, altul pe Die, altul pe Artemida, alţii pe alţi diavoli. Dar nu era nici glas, nici ascultare. Deci, ostenindu-se ei în rugăciunile lor cele urâte de Dumnezeu, nimic n-au sporit. Sfântul, văzând osteneala lor în deşert, a râs. Iar împăratul, văzându-l pe el râzând, a zis: „Pantelimon, fă sănătos pe omul acesta, dacă poţi, prin chemarea Dumnezeului tău". Sfântul a grăit: „Să se depărteze de aici popii voştri!"

Depărtându-se popii, sfântul s-a apropiat de pat şi ridicându-şi ochii spre cer, a început a se ruga, zicând: „Doamne, auzi rugăciunea mea, când strig către Tine şi să nu întorci faţa Ta de la robul Tău. Ori în ce zi mă necăjesc, pleacă către mine urechea Ta şi ori în ce zi Te voi chema, auzi-mă pe mine. Deci, arată tăria Ta

cea atotputernică, celor ce nu ştiu de Tine, pentru că toate îţi sunt cu putinţă!" Astfel rugându-se sfântul, a luat de mână pe cel slăbănog, zicându-i: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi fii sănătos!" Atunci, sculându-se îndată, slăbănogul s-a făcut sănătos cu tot trupul şi umbla bucurându-se; apoi, luându-şi patul său, s-a dus la casa sa.

Această minune văzând-o mulţi din cei ce stăteau de faţă, au crezut în Hristos, iar slujitorii idoleşti scrâşneau din dinţi împotriva robului lui Hristos şi ziceau către împărat: „Dacă acesta va mai fi viu, jertfele zeilor vor fi zadarnice şi vom fi de râs creştinilor! Deci, împărate, pierde-l pe el îndată". Împăratul a zis către sfânt: „Pantelimoane, jertfeşte zeilor, ca să nu pieri în deşert! Nu ştii oare câţi au pierit neascultând porunca noastră şi lepădându-se de zeii noştri? Au doar nu ai aflat cât de cumplit a fost muncit bătrânul Antim?" Răspuns-a sfântul: „Toţi cei ce au murit pentru Hristos, n-au pierit, ci se află în viaţa cea veşnică. Deci, dacă bătrânul Antim, fiind neputincios cu trupul, a putut suferi muncile cele cumplite pentru Domnul nostru, cu atât mai mult eu, care sunt mai tânăr şi mai tare cu trupul decât el, mi se cade ca fără temere să pătimesc toate muncile ce le vei pune asupra mea. Pentru că a nu muri pentru Hristos, socotesc că este o pagubă, iar a muri pentru El dobândă îmi este".

Atunci împăratul a poruncit să-l spânzure gol la muncire, cu unghii de fier să-i strujească trupul şi cu lumânări aprinse să-i ardă coastele. El, pătimind acestea, a căutat spre cer şi a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, ajută-mi în ceasul acesta şi-mi dă răbdare, ca până la sfârşit să pot suferi muncile păgânilor!" Atunci i s-a arătat lui Domnul în chipul preotului Ermolae şi i-a zis: „Nu te teme! Eu sunt cu tine!" Şi îndată mâinile slujitorilor care îl munceau au slăbit şi ei s-au făcut ca morţi. Uneltele de muncire au căzut din mâinile lor, iar lumânările s-au stins.

Acest lucru văzându-l împăratul, a poruncit să coboare pe mucenic de la muncire şi a zis către dânsul: „Care este puterea vrăjii tale, că slujitorii au slăbit şi lumânările lor s-au stins?" Mucenicul a răspuns: „Vraja mea este Hristos, cu a Cărui putere fac toate acestea". Împăratul a zis: „Ce vei face, dacă voi pune munci mai mari asupra ta?" Mucenicul a răspuns: „În cele mai mari munci, mai mare putere va arăta Hristos al meu, dându-mi mai mare răbdare pentru ruşinarea ta. Iar eu, răbdând mai multe munci pentru Dânsul, voi lua de la El şi mai mari răsplătiri".

Atunci ighemonul a poruncit să fiarbă plumb într-o căldare mare de fier şi să arunce într-însa pe mucenic. Deci, fierbând plum-

bul şi aducând pe mucenic la căldare, el şi-a ridicat ochii spre cer şi s-a rugat, zicând: *Auzi, Doamne, glasul meu, când mă rog către Tine. Scoate sufletul meu din cursa vrăjmaşului!* Aşa rugându-se el, i s-a arătat iarăşi Domnul în chipul lui Ermolae şi, luându-l pe el de mână, a intrat cu dânsul în căldare. Atunci îndată focul s-a stins, plumbul s-a răcit, iar mucenicul cânta, zicând: *Eu către Dumnezeu am strigat şi Domnul m-a auzit pe mine. Seara, dimineaţa şi la miezul zilei spune-voi şi voi vesti Lui şi El va auzi glasul meu.*

Deci, cei ce stăteau de faţă, s-au mirat de ceea ce se făcuse, iar împăratul a zis: „Ce să fie aceasta, că focul s-a stins şi plumbul s-a răcit? Deci, cu ce fel de munci vom mai munci pe vrăjitorul acesta?" Iar cei ce erau de faţă au zis: „Să se arunce în adâncul mării şi îndată va pieri, pentru că nu va putea să farmece marea". Ighemonul poruncind să se facă aşa, slujitorii au luat pe mucenic şi, ducându-l la mare, l-au pus în caic; apoi, legându-i de grumaji o piatră mare, l-au dus departe de mal şi l-au aruncat în mare, iar ei s-au întors singuri la mal. Fiind sfântul aruncat în mare, i s-a arătat Hristos, ca şi mai înainte, în chipul lui Ermolae, iar piatra de la grumajii mucenicului s-a făcut uşoară ca o frunză.

Astfel mucenicul umbla cu dânsa pe deasupra apei ca pe uscat, purtându-se cu dreapta lui Hristos, precum altădată Petru. Deci a ieşit la mal, cântând şi slăvind pe Dumnezeu şi a stat înaintea împăratului. Iar împăratul, mirându-se de o minune ca aceasta, a zis: „Pantoleoane, care este puterea vrăjilor tale, că şi marea ai fermecat-o?" Sfântul a răspuns: „Marea se supune Stăpânului Său şi face voia Lui!" Împăratul a zis: „Au doară şi peste mare stăpâneşti tu?" Sfântul a răspuns: „Nu eu, ci Hristos, Ziditorul şi Stăpânul a toată făptura cea văzută şi nevăzută. Acela, precum stăpâneşte cerul şi pământul, tot aşa stăpâneşte şi marea; pentru că în mare sunt căile Lui şi cărările Sale în ape multe".

După aceea, ighemonul a poruncit să pregătească afară de cetate o mare privelişte de fiare, ca să dea pe mucenic spre mâncare fiarelor. Deci, alerga toată cetatea la acea privelişte, vrând să vadă mâncat de fiare pe tânărul cel frumos şi nevinovat. Împăratul, mergând la privelişte aceea şi aducându-l pe mucenic, îi arăta fiarele cu degetul, zicându-i: „Acestea sunt pregătite pentru tine. Deci, ascultă-mă şi cruţă-ţi tinereţile tale; miluieşte-ţi frumuseţea trupului tău şi jertfeşte zeilor, ca să nu-ţi fie moartea cumplită, fiind mâncat de dinţii fiarelor". Dar sfântul voia mai bine să fie mâncat de fiare, decât să audă un sfat şi o poruncă vicleană ca aceea.

Deci a fost aruncat la fiare sălbatice. Dar şi acolo Domnul, arătându-Se sfântului în asemănarea preotului Ermolae, a închis gurile fiarelor şi le-a făcut blânde ca nişte miei. Acelea, alergând la sfânt, îi lingeau picioarele, iar el cu mâna le netezea pe cap. Deci şi fiecare fiară se sârguia să lingă mâna sfântului, una pe alta împingându-se, iar poporul care privea la acea minune se mira şi cu glas mare striga: „Mare este Dumnezeul creştinilor! Slobod să fie nevinovatul şi dreptul tânăr".

Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a pornit ostaşii cu săbiile scoase împotriva celor ce slăveau pe Mântuitorul Hristos şi, ucigând pe mulţi din popor, din cei ce au crezut în Dumnezeu, a poruncit să ucidă şi toate fiarele. Mucenicul, văzând acest lucru, a strigat zicând: „Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că nu numai oamenii, dar şi fiarele mor pentru Tine!" Împăratul a plecat de la privelişte, scârbindu-se şi mâniindu-se, iar pe mucenic l-a aruncat iar în temniţă.

După aceea, oamenii cei ucişi au fost luaţi de ai lor şi îngropaţi, iar fiarele le-au lăsat spre mâncarea câinilor şi a păsărilor mâncătoare de trupuri. Dar şi cu acelea s-a făcut o minune, căci fiarele, zăcând multe zile, n-au fost atinse nici de câini, nici de păsări, iar corpurile lor nu li se stricaseră. Împăratul, aflând acest lucru, a poruncit să le arunce într-o groapă adâncă şi să le acopere cu pământ. Iar pentru mucenic, a poruncit să se pregătească o roată înfricoşătoare, plină de fiare ascuţite. Făcându-se aceasta, au legat pe sfântul şi au început a o întoarce. Dar îndată roata, cu o putere nevăzută, s-a sfărâmat în bucăţi, rănind de moarte pe mulţi din cei ce stăteau împrejur; iar mucenicul s-a coborât întreg şi nevătămat. Deci, îi cuprinsese frica pe toţi pentru nişte minuni ca acelea, prin care Dumnezeu se preamărea prin sfântul Său.

Împăratul, văzând acestea, s-a mirat foarte mult şi a zis către mucenic: „Cine te-a învăţat să faci atâtea farmece?" Sfântul a răspuns: „Nu sunt farmece cele ce fac. Eu am învăţat dreapta credinţă creştinească de la Sfântul Ermolae, preotul!" Împăratul l-a întrebat: „Unde este învăţătorul tău, Ermolae, că voim să-l vedem?" Mucenicul, înţelegând cu duhul, că s-a apropiat şi lui Ermolae cununa mucenicească, a zis către împărat: „Dacă porunceşti, îl voi chema la tine". Deci, sfântul a fost trimis cu trei ostaşi, ca să se ducă şi să cheme pe Ermolae preotul.

Ducându-se mucenicul în casa unde şedea preotul, bătrânul Ermolae, văzându-l, i-a zis: „Fiule, pentru ce ai venit?" Mucenicul a răspuns: „Părinte, te cheamă împăratul!" Bătrânul a zis: „Bine ai venit să mă chemi, fiindcă mi s-a apropiat vremea pătimirii şi a

morţii mele. Pentru că în noaptea aceasta mi s-a arătat Domnul, zicându-mi: „Ermolae, ţi se cade a pătimi mult pentru Mine, precum a pătimit şi robul Meu Pantelimon". Bătrânul, zicând aceasta, a mers cu mucenicul bucurându-se şi a stat înaintea împăratului. Împăratul, văzând pe preot, l-a întrebat de nume. El nu şi-a destăinuit nici numele, nici credinţa, ci a răspuns cu glas mare că este creştin. Împăratul l-a întrebat, zicând: „Mai ai pe cineva cu tine de aceeaşi credinţă?" Bătrânul a răspuns: „Am pe doi slujitori adevăraţi robi ai lui Hristos, pe Ermip şi Ermocrat. Împăratul a poruncit să-i aducă şi pe aceia înaintea sa.

Fiind ei aduşi la el, a zis către acei trei slujitori ai lui Hristos: „Voi aţi întors pe Pantoleon de la zeii noştri?" Sfinţii au răspuns: „Singur Hristos, Dumnezeul nostru, pe care îi ştie vrednici, îi cheamă la Sine, scoţându-i din întunericul închinării idoleşti şi îi aduce la lumina cunoştinţei Sale". Împăratul a zis către dânşii: „Lăsaţi acum cuvintele voastre cele mincinoase şi întoarceţi pe Pantoleon iar la zei, ca să vi se ierte şi vinovăţia cea dintâi şi să vă învredniciţi de cinste de la noi, şi aşa îmi veţi deveni prietenii cei dintâi în palatele mele". Sfinţii au răspuns: „Cum putem să facem una ca acesta, dacă şi noi voim împreună cu dânsul, să murim pentru Hristos, Dumnezeul nostru? Deci, nici el, nici noi, nu ne vom lepăda de Hristos, nici vom aduce jertfe idolilor celor surzi şi fără suflare".

Zicând aceasta, şi-au întors toată mintea spre Dumnezeu şi au început a se ruga, ridicându-şi ochii spre cer. Atunci li S-a arătat Mântuitorul de sus, încât s-a cutremurat locul acela. Împăratul a zis: „Aţi văzut că zeii, mâniindu-se pe voi, cutremură pământul?" Sfinţii au răspuns: „Bine ai zis, că de zeii voştri s-a cutremurat pământul, pentru că au căzut la pământ de la locurile lor şi s-au sfărâmat cu puterea Dumnezeului nostru, Care S-a mâniat pe voi". Grăind el acestea, un vestitor a alergat de la capişte la împăratul, spunându-i că toţi zeii lui au căzut la pământ şi s-au risipit ca praful. Dar nebunul împărat, nu zicea că toate acelea sunt ale puterii lui Dumnezeu, ci le socotea drept vrajă creştinească. Deci a zis: „Cu adevărat, dacă nu vom pierde pe vrăjitorii aceştia, apoi toată cetatea va pieri pentru dânşii".

Deci a poruncit să ducă în temniţă pe Pantelimon, iar pe bătrânul Ermolae şi pe ceilalţi prieteni, muncindu-i cu multe răni, i-a osândit la tăiere de sabie. Astfel aceşti trei sfinţi mucenici: Ermolae preotul, împreună cu slujitorii lui Ermip şi Ermocrat, săvârşindu-şi pătimitoarea lor nevoinţă, au stat împreună înaintea Preasfintei Treimi, în slava cea cerească.

După uciderea celor trei sfinţi mucenici, împăratul a pus iar înaintea sa pe Sfântul Pantelimon şi a zis către dânsul: „Eu am întors pe mulţi de la Hristos la zeii noştri, numai tu nu voieşti să mă asculţi. Acum şi învăţătorul tău, Ermolae, cu amândoi prietenii săi s-au închinat zeilor şi le-au adus jertfă, iar eu i-am cinstit cu slăvite dregătorii în palatele mele. Deci fă şi tu asemenea, ca să te învredniceşti de cinste cu dânşii". Mucenicul, ştiind cu duhul de sfârşitul sfinţilor, a zis către împărat: „Porunceşte-le să vină aici să-i văd înaintea ta". Împăratul a zis: „Acum nu sunt aici, că i-am trimis la altă cetate, ca să ia bogăţie multă". Mucenicul a grăit: „Chiar nevrând ai spus adevărul, că i-ai trimis de aici, prin sfârşitul cel de moarte, ducându-se la cetatea cea cerească a lui Hristos, ca să ia bogăţiile pe care ochiul nu le-a văzut".

Împăratul, văzând pe mucenic că nu se pleacă cu nici un chip la păgânătatea lor, a poruncit să-l bată cu bătăi cumplite. Deci, l-a osândit la moarte, adică să i se taie capul cu sabia, iar trupul să se ardă cu foc. Luându-l ostaşii, l-au dus afară din cetate, la locul de tăiere. Sfântul Pantelimon, mergând la moarte, cânta psalmul lui David: *De multe ori în tinereţile mele s-au luptat cu mine, dar nu m-au biruit. Pe spatele meu au lucrat păcătoşii...!* Şi cealaltă parte a psalmului acestuia.

Ostaşii, scoţând pe mucenic din cetate mai departe decât o stadie, au mers la acel loc unde a voit Domnul să se sfârşească robul Său. Ei l-au legat de un măslin ce era acolo şi călăul, apropiindu-se, l-a lovit pe sfânt cu sabia peste grumaji, însă, fierul s-a îndoit ca ceara, iar trupul sfântului n-a suferit nimic, pentru că nu-şi sfârşise rugăciunile sale. Atunci ostaşii, înspăimântându-se, au zis: „Mare este Dumnezeul creştinilor...!" Apoi, căzând la picioarele sfântului, au grăit: „Rugămu-ne ţie, robul lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, ca să se ierte păcatele noastre, pentru cele ce ţi-am făcut din porunca împăratului".

Sfântul Pantelimon rugându-se mult, a venit un glas de sus către dânsul, întărind schimbarea numelui său, căci în loc de Pantoleon, Domnul l-a numit Pantelimon, dându-i lui dar arătat, ca să miluiască pe toţi cei ce alergau la dânsul în toate primejdiile şi mâhnirile, chemându-l pe el întru cele cereşti. Sfântul, umplându-se de bucurie, poruncea ostaşilor să-l taie. Dar aceia nu voiau, pentru că se temeau şi tremurau. Atunci sfântul le-a zis: „De nu veţi săvârşi porunca voastră, nu veţi câştiga milă de la Dumnezeul meu!" Deci, ostaşii, apropiindu-se, mai întâi i-au sărutat trupul lui, apoi a poruncit unuia din ei, de i-a tăiat capul mucenicului, însă, în loc de sânge, a curs lapte.

Atunci, chiar în acel moment, măslinul s-a umplut de roadele sale, de la rădăcină până la vârf. Iar poporul care a fost de faţă la tăierea lui, văzând acestea, a crezut în Hristos. Toate minunile care se făcuseră le-au spus împăratului, iar împăratul a poruncit să-l ardă împreună cu trupul mucenicului. Stingându-se focul, credincioşii au luat din cenuşă trupul sfântului, nevătămat de foc şi l-au îngropat cu cinste în satul lui Adamantie Scolasticul, ce era acolo aproape. Lavrentie, Vasoiu şi Provian, casnicii mucenicului, urmându-l pe el de departe şi privind la toate pătimirile şi auzind glasul care-i venise sfântului din cer, au scris viaţa şi mucenicia lui şi au dat-o sfintelor biserici întru pomenirea mucenicului.

Acestea le-au făcut spre folosul celor ce citesc şi ascultă şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI OPTA

SFINŢII APOSTOLI ŞI DIACONI PROHOR, NICANOR, TIMON ŞI PARMENA DIN NUMĂRUL CELOR 70

În zilele Sfinţilor Apostoli, după Înălţarea Domnului şi după primirea Sfântului Duh, pe când încă nu se despărţiseră ei prin toată lumea la propovăduirea lui Hristos, bisericile creştinilor din Ierusalim se înmulţiseră. Deci, s-au ales spre slujba diaconiei aceşti şapte bărbaţi mărturisiţi, plini de Sfântul Duh şi de înţelepciune: Ştefan, Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmena şi Nicolae Antiohianul. Sfinţii Apostoli, rugându-se, şi-au pus mâinile peste dânşii şi i-au făcut diaconi. Dintre aceştia, pomenirea Sfântului Întâiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan se cinsteşte la 27 decembrie, iar a Sfântului Filip la 11 octombrie. Sfânta Biserică îi prăznuieşte pe toţi împreună, afară de pomenirea Sfântului Nicolae, care nu este scris în numărul sfinţilor în ziua de astăzi. Ei s-au sfârşit prin pătimire, propovăduind apostoleşte pe Hristos în diferite locuri.

Sfântul Prohor a urmat mai întâi Sfântului Mare Apostol Petru, împreună cu ceilalţi ucenici, mai înainte de Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. El a fost pus episcop al cetăţii Nicomidiei, în ţara Bitiniei, precum adevereşte despre aceasta fericitul Simeon Metafrast, în viaţa Sfântului Apostol Petru, de la 29 iunie. Apoi, după Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu a fost multă vreme împreună călător şi părtaş al ostenelilor lui, cercetând multe ţări împreună cu dânsul şi suferind dureri şi chinuri de la cei necredincioşi, pentru buna vestire a lui Hristos. Sfântul Prohor a fost surghiunit cu dânsul în insula Patmos şi cele ce-i spunea Cuvântătorul de Dumnezeu, Ioan, din descoperirea lui Dumnezeu, pe acelea le scria din gura lui. După aceea, iarăşi s-a ostenit în cetatea Nicomidiei, în care întâi a fost episcop, întorcând pe oamenii cei rătăciţi la Hristos Dumnezeu şi

înmulţind biserica cea adunată din nou. Mergând în Antiohia, s-a sfârşit mucenicește, fiind ucis de cei necredincioşi pentru propovăduirea lui Hristos.

În aceeaşi zi în care a fost ucis cu pietre Întâiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, după cum este scris în Faptele Apostolilor, Sfântul Nicanor a fost ucis împreună cu două mii de oameni, care crezuseră în Hristos. Felul uciderii se pomeneşte în canon, că iudeii, înjunghiindu-l ca o oaie, s-a jertfit lui Hristos.

După slujba diaconiei, Sfântul Timon a fost pus de Sfinţii Apostoli, episcop al cetăţii Vostrichia din Arabia şi, propovăduind numele lui Hristos, a pătimit multe de la iudei şi de la elini. Fiind aruncat într-un cuptor, a ieşit din foc nevătămat. Iar în Prologul românesc cel mucenicesc se spune despre dânsul, că, după nevătămarea focului, răstignindu-l pe cruce, s-a sfârşit.

Sfântul Parmena, săvârşind slujirea cea încredinţată lui de Apostoli, în propovăduirea cea plină de credinţă, a murit înaintea ochilor apostolilor şi a fost îngropat de dânşii, cu plângere şi cu smerenie. Cei ce vorbesc de dânsul, spun că a avut sfârşit mucenicesc şi s-a încununat cu cununa mucenicească.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC IULIAN

Pe vremea împărăţiei lui Antonin, creştinii erau siliţi ca, ori să aducă jertfe zeilor, ori să moară de munci cumplite. Atunci era în Campania un ighemon cu numele Flavian, aspru şi urâtor al numelui lui Hristos. Acela a trimis prin toată Campania pe slugile sale cele păgâne, ca pe toţi creştinii pe care îi vor găsi, să-i prindă şi să-i aducă legaţi în cetatea Atena, în care locuia el în acea vreme. Atunci era prin părţile Dalmaţiei un bărbat numit Iulian, tânăr cu vârsta, dar cu numele şi înţelepciunea creştinească bătrân, cu faţa cinstit şi cu tot trupul ales; luminat cu neamul cel bun, dar mai luminat cu credinţa. Acesta, mergând odată pe drum, aproape de cetatea Anagnia, s-a întâlnit cu ostaşii ighemonului şi i-a întâmpinat cu închinăciune creştinească, zicându-le: „Pace vouă, fraţilor!"

Deci ei, cunoscându-l din cuvintele şi obiceiul lui cel blând că este creştin, au început a-l întreba cine şi de unde este, cum se numeşte şi de ce credinţă este. Dar robul lui Dumnezeu, dorind ca pentru Hristos să pătimească şi să moară, a răspuns fără temere: „Sunt creştin, mă numesc Iulian, iar din neam sunt din Dalmaţia.

Eu umblu prin toate părţile, îndemnând popoarele cu sârguinţă ca, lepădându-se de cinstirea idolilor, să cunoască pe Unul şi adevăratul Dumnezeu şi pe Iisus Hristos, Fiul Lui, ca pe Acela să-L cinstească, pe Care eu propovăduindu-L, voiesc ca sufletul meu să-l pun pentru Dânsul". Ostaşii, mirându-se de răspunsul lui atât de îndrăzneţ, l-au prins şi l-au legat bine.

Apoi, bătându-l, îl duceau pe el, zicându-i: „Vom vedea dacă sunt adevărate cuvintele tale, că doreşti să mori pentru Cel răstignit". El, fiind bătut, se ruga lui Dumnezeu să-i dea putere, ca până în sfârşit să rabde pentru numele Lui cel sfânt. Deci, el a fost auzit de Domnul, pentru că a venit către dânsul un glas de sus, întărindu-l şi zicându-i: „Nu te teme, Iuliane, că Eu voi fi cu tine şi-ţi voi da putere şi biruinţă!" Iar tânărul sfânt, dând mulţumire lui Dumnezeu, s-a dus la ighemon şi îndată, din porunca lui, a fost închis într-o temniţă înfricoşată, care se numea „groapa rece". Acolo a fost ţinut şapte zile fără hrană şi băutură, vrând să-l omoare cu foamea şi setea. Dar Dumnezeu n-a lăsat pe robul Său, pentru că a trimis la dânsul pe sfântul înger, de a cărui vedere şi vorbire îndulcindu-se, primea hrană cerească din mâinile lui.

După ce au trecut cele şapte zile, ighemonul a venit la locul de privelişte – unde mai târziu s-a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu – şi a stat la judecată înaintea mulţimii poporului ce se adunase. Deci, aducând pe mucenic la cercetare înaintea lui, a zis către dânsul: „Nu-ţi este ţie ruşine, un tânăr atât de frumos şi ales, să te lipeşti de un nazarinean, Care a fost răstignit pe cruce? Nu este mai bine să te lepezi de acea urâtă credinţă şi să te închini zeilor, ca să fii plăcut împăratului?" Mucenicul a răspuns: „Slava şi lauda mea este Dumnezeul meu, adică Hristos Cel răstignit. Deci, să nu-mi fie mie a mă lăuda în altceva, decât numai în Crucea Domnului meu. Însă pentru sfânta credinţă, pe care tu cu minciună o numeşti urâtă, sunt gata a muri. Iar zeii tăi cu adevărat sunt urâţi, pentru că sunt diavoli şi toţi aceia care se închină lor să se ruşineze".

Nişte cuvinte ca acestea ale sfântului auzindu-le ighemonul, s-a pornit spre mânie. El a poruncit să-l bată peste gură, apoi, întinzându-l la muncire, să-l chinuiască. Sfântul, răbdând bătăi, se ruga lui Dumnezeu, zicând: *Spre Tine, Doamne, am nădăjduit; izbăveşte-mă cu puterea Ta! Tu eşti Dumnezeul meu, ajutorul meu, scăparea mea şi izbăvitorul meu; deci, să se ruşineze cei ce se închină idolilor cioplţi şi cei ce gândesc rele asupra mea. Către Tine, Doamne, am strigat să nu mă dai pe mine întru răpirea vrăjmaşilor mei.* Atunci iarăşi a venit către dânsul un glas din cer, întărindu-l

şi zicându-i: „Iuliane, nu te teme, ci nevoieşte-te cu bărbăţie". Şi îndată mucenicul, întorcându-se spre popor, a început a vorbi: „Vedeţi voi, zeii voştri, ticăloşilor? Nu nădăjduiţi spre aceia pe care i-aţi făcut cu mâinile voastre, ci cunoaşteţi pe Dumnezeu, Care din nimic a făcut cerul şi pământul!" Cu nişte cuvinte ca acestea Sfântul Iulian, îndemnând poporul, a câştigat lui Dumnezeu mai mult de treizeci de bărbaţi. Apoi a fost dus iarăşi în temniţă.

A doua zi, fiind scos din temniţă şi dus la judecată, a auzit de la ighemon nişte cuvinte ca acestea: „Te cruţ pe tine, cel ce singur nu te cruţi şi nu voieşti să te închini zeilor celor nebiruiţi". Împotriva acestora sfântul mucenic a răspuns astfel: „În deşert îmi vorbeşti mie aceasta, pentru că nu-mi vei schimba mintea mea. Eu mă închin lui Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul, Căruia toţi sunt datori a se închina". Atunci ighemonul Flavian, mâniindu-se, a poruncit să spânzure la muncire pe sfânt şi să-l chinuiască cu bătăi, strujindu-i trupul. Dar, cu puterea lui Dumnezeu, Care este minunat întru sfinţii Săi, mâinile ighemonilor au slăbit şi s-au îmbolnăvit, încât nu puteau nici să se atingă de sfânt, nici să ţină în mâini uneltele cele de muncire, nici altceva să facă. De acest lucru se mira ighemonul Flavian foarte mult.

Atunci, deodată a venit un vestitor, spunând de capiştea zeului lor, care se numea Serapis, că a căzut şi idolul acela împreună cu ceilalţi idoli s-au sfărâmat în bucăţi. Atunci ighemonul şi slujitorii diavolilor care erau împreună cu dânsul s-au umplut de mirare şi de ruşine. Iar creştinii care erau în popor şi care în taină ţineau sfânta credinţă, se bucurau cu duhul şi preamăreau pe Hristos Dumnezeu.

După aceasta, poporul necredincioşilor a strigat, zicând: „Îndată să pierzi pe vrăjitorul acesta". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie şi iuţime, s-a învoit la glasul poporului şi a dat asupra mucenicului judecata de moarte, zicând: „Pe Iulian cel învăţat de creştini la meşteşugul vrăjitoresc, pe hulitorul zeilor şi pe potrivnicul poruncii împărăteşti, poruncim să i se taie capul cu securea, chiar pe locul capiştei dărâmate. Aceasta spre izbândirea necinstirii zeilor ce s-a adus de dânsul". Deci, sfântul, fiind dus în acel loc, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeul bunătăţii celei fără de sfârşit, mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit pe mine nevrednicul de o moarte cinstită ca aceasta! Mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit să mor pentru numele Tău cel Sfânt! De aceea, mă rog Ţie să mă speli cu această vărsare a sângelui meu, să mă cureţi de păcatele mele şi să mă duci în binecuvântata Ta împărăţie. Primeşte în pace duhul meu şi pe toţi

cei ce vor voi, ca, întru slava Preasfântului Tău nume, să cinstească pomenirea pătimirii mele, să nu-i uiţi întru milostivirea Ta cea preamare".

Astfel rugându-se sfântul, i-a venit un glas din cer, vestindu-i că i s-a auzit rugăciunea lui, chemându-l pe dânsul la cele de sus. Apoi au tăiat capul Sfântului Mucenic Iulian cu securea. Sufletul lui cel sfânt, dezlegându-se din legăturile trupului, s-a suit în ceruri, la Hristos, Dumnezeul nostru, Care împărăţeşte împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh şi Căruia I se cuvine slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ŞI PURTĂTORUL DE DUMNEZEU PAVEL XEROPOTAMIANUL

Cuviosul Părinte Pavel se trăgea cu neamul din Constantinopol. Tatăl lui a fost împăratul Mihail Curopalat, care se numea şi Rangabe. El, nesuferind să vadă nerânduielile din zilele lui, care se făceau de cei fără de rânduială, ca un iubitor de pace şi temător de Dumnezeu, s-a lepădat de împărăţie şi s-a făcut monah într-o mânăstire zidită de dânsul, cu numele Mireleia. Deci, vieţuind cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit în Domnul. Maica sa a fost Procopia, cea minunată în fapte bune, fiica împăratului Nichifor. Ea se mai poreclea Ghenicos. Pe când era îngreunată cu sfântul, de care ne este vorba, în noaptea în care era să-l nască, a văzut în vedenia sa că a născut deasupra unui stog de grâu, un miel de parte bărbătească. După ce s-a pogorât de pe stog, au venit doi lei ca să-l sfâşie, iar mielul se lupta cu ei. Deci, împărăteasa, văzând un lucru ca acesta, a alergat cu mare sârguinţă să ajute mielului. Dar, când s-a apropiat de el, a văzut că nu era miel, ci un copil parte bărbătească, care ţinea în mâinile lui o cruce, cu a cărei putere a omorât leii. Maica lui, deşteptându-se din somn, a născut pe fericitul Procopie, căci aşa s-a numit din Sfântul Botez.

Această vedenie are înţelegerea următoare: mielul însemna bunătatea şi blândeţea copilului, iar partea bărbătească, însemna bărbăţie şi vitejie. Că a omorât pe amândoi leii cu crucea, închipuia că are să fie monah şi să ia asupra sa Crucea lui Hristos, adică omorârea patimilor şi a necazurilor celor multe, care au venit asupra lui. Cu crucea va birui şi va omorî pe cei doi lei înfricoşaţi, adică pe cei doi vrăjmaşi ai monahului, pe diavolul cu toate puterile lui şi lumea cu toate slavele şi îndulcirile ei. Stogul de grâu

însemna că prin cuvântul său cel dăscălesc şi prin pilda vieţii lui celei îngereşti, multe suflete flămânde va hrăni şi pe mulţi neroditori şi netrebnici îi va face vrednici a se încuia în hambarul cel ceresc şi a se arăta lui Dumnezeu pâine dulce.

Deci, s-a făcut bucurie mare în toată cetatea pentru naşterea pruncului, fiindcă de mic se arăta ce fel va fi când se va face mare. Când pruncul trecuse prin învăţătura şcolii, iar după ce tatăl său a lepădat scaunul împărătesc, după cum s-a zis, a împărăţit în locul lui, Leon Armeanul. Acesta, temându-se ca nu cumva şi Procopie, după ce va veni în vârstă, să ia lua împărăţia tatălui său, a trimis de l-a scopit.

Procopie, când a ajuns la vârsta de 12 ani, s-a dat cu totul la învăţătura Sfintelor Scripturi, cu isteţimea cea firească pe care o avea. El cu sârguinţa şi cu ostenelile sale, care le-a pus la învăţătură, a covârşit pe toţi înţelepţii vremii, după cum adeveresc scrierile lui. El a făcut cuvântul de laudă la Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, precum şi canoanele celor opt glasuri la Sfinţii Patruzeci de Mucenici, canonul cel iambicesc, pe care îl are la cinstita Cruce, după cum mărturiseşte şi împăratul Roman în hrisovul său, numindu-l Ipaton al filosofilor.

După ce a ajuns el la o desăvârşire ca aceasta, s-a învrednicit şi de fericita vedere, care i s-a pricinuit lui din lucrarea faptelor bune, pe care le săvârşea din copilărie. El, socotind deşertăciunea lumii şi învârtind în mintea sa cuvântul Sfântului Macarie, care zice: „Sufletul care nu s-a izbăvit de grijile lumeşti, nici pe Dumnezeu nu-L va iubi cu adevărat, nici pe diavolul nu-l va urî după vrednicie", a judecat să fugă de lume şi mai mult. Căci atât de frumos a vieţuit, încât toţi, în fiecare zi, aveau în gura lor pe minunatul Procopie. Adică, unul îl lăuda pentru dragostea pe care o avea către toţi; altul, pentru smerenia lui; altul, pentru înţelepciune, pentru înfrânare, pentru milostenie şi pentru lepădarea şi trecerea cu vederea a slavei şi a nălucirii cele lumeşti. În scurt, altceva nimic nu auzeai, decât lăudându-l pe el.

Fericitul Procopie, ca să scape de laudele oamenilor, a fugit din Constantinopol, schimbându-şi îmbrăcămintea sa cu nişte haine rupte, îmbrăcându-se ca un cerşetor. Aşa a alergat, necunoscut, ca un cerb însetat, la Sfântul Munte al Atonului şi, înconjurând tot muntele, a venit la mânăstirea pururea pomenitei fecioare, împărăteasa Pulheria. Acea mânăstire, care acum se numeşte Xeropotamu, pe care arabii o stricaseră cu puţin timp mai înainte. Ei veniseră tâlhăreşte la Sfântul Munte şi, stricând multe mânăstiri, pe mulţi monahi i-au făcut mucenici, precum pe cei din Sinai şi din

Rait. Fericitul Procopie, văzând aşezarea locului frumoasă şi liniştită, şi-a făcut acolo în zidurile mânăstirii celei surpate, o colibă mică şi a rămas acolo singur, vorbind cu Dumnezeu.

În apropierea colibei sale era un om liniştit, preabun şi îmbunătăţit, cu numele Cosma, care l-a şi tuns monah, numindu-l Pavel. De atunci s-a pus pe sine în mare rânduială şi în bună aşezare. Postea şi se ruga mai mult; aşternutul lui nu era altul decât pământul, iar la căpătâi avea o piatră. Lucrul mâinilor lui era dragostea, umilinţa, lacrimile şi smerenia cea fără de măsură către toţi. A socotit încă că, pentru a ajunge monahul la desăvârşire, are trebuinţă să câştige roadele Sfântului Duh, pe care le pomeneşte Sfântul Apostol Pavel, adică: dragostea cea duhovnicească, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea şi înfrânarea poftelor. Acestea isprăvindu-le cuviosul cu multă osteneală şi nevoinţă, s-a făcut cunoscut tuturor părinţilor, încât toţi se minunau de dânsul şi, slăvindu-l, îl măreau pe Dumnezeu, Care este minunat întru sfinţii Săi. Asemenea l-a lăudat şi Sfântul Atanasie din Aton, precum se arată în viaţa lui.

Cu toate că preaînţeleptul Pavel se închipuia şi se arăta ca un necărturar şi ca un ţăran simplu, s-a arătat ca o cetate ce stă deasupra muntelui. Drept aceea, a ajuns vestea despre dânsul până şi la Protatul, adică mai-marele Muntelui Athos. Cuviosul Pavel avea obiceiul de mergea de trei ori într-un an, la cele trei praznice mari, la mânăstirea chiliilor, care se numeşte a Protatului. Deci, mergând el odată, după obicei, la unul din cele trei praznice, l-a întrebat îndeosebi Protatul, cine şi de unde este. Iar el a răspuns cu glas lin şi cu faţă veselă: „Preasfinte părinte, eu sunt un monah sărac, precum mă vezi, dintr-un loc vechi ce se numeşte Xeropotamu". De aici a luat şi numirea de Pavel Xeropotamianul, iar acea mânăstire s-a înnoit astfel.

Făcându-se împărat de-a pururea pomenitul Roman cel Bătrân, care era rudenie cu sfântul, a făcut mare cercetare, ca să-l afle. Deci, trimiţând oameni împărăteşti să-l caute pretutindeni, l-a aflat în Sfântul Munte. Astfel, cu mare rugăminte şi silire şi cu îndemnare din partea Protatului, s-a înduplecat Cuviosul Pavel şi s-a dus la Constantinopol. O, dar cine poate să spună bucuria pe care au avut-o rudeniile lui şi toată cetatea, văzând înger în trup şi auzind cuvânt dăscălesc! Toate feţele cele împărăteşti şi boiereşti au căzut şi s-au închinat săracului acela, care nu avea altceva decât o rasă veche şi o cruce. Lucru vrednic de minune este fapta bună, şi în acest fel face pe lucrătorii săi.

Deci, s-a întâmplat atunci ca împăratul Roman să cadă la pat şi să zacă bolnav de moarte. Îndată ce s-a dus cuviosul la dânsul şi şi-a pus mâinile sale peste el, împăratul s-a făcut sănătos, după cum se scrie aceasta în hrisovul său. Această minune şi multe altele au preamărit numele Sfântului Pavel. El a rămas în Constantinopol pentru rugăminţile cele multe ale împăratului, păzindu-şi însă toate rânduielile sale cele monahiceşti şi nevoinţele cele sihăstreşti, învăţând pe copiii împăratului frica de Dumnezeu.

Când s-a împlinit vremea care a fost hotărâtă să şadă acolo, s-a dus la împărat şi a zis către dânsul: „Împărate, precum peştele, când iese din apă, nu poate să trăiască mai mult, aşa şi monahul care iese din coliba lui, nu este chip a rămâne viu în lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Pentru aceasta vă las cu sănătate şi mă duc la coliba mea, ca să mă aflu de-a pururea împreună cu Dumnezeu, Împăratul meu cel veşnic".

Dacă a auzit aceasta împăratul, s-a întristat foarte mult; însă nu a putut să-l împiedice, fiindcă avea şi mare evlavie către dânsul. Deci, a zis către el: „Doream şi socoteam, sfinte părinte, să nu ne despărţim niciodată, cât voi trăi, pentru ca să te am mângâiere şi dascăl spre mântuirea mea; însă nu te pot opri. Te rog numai să iei bogăţie câtă voieşti, ca să o împarţi pentru sufletul meu". Atunci sfântul a zis către dânsul: „Eu n-am trebuinţă de bogăţie, nici nu ţin să o împart; aici ai mulţi săraci, deci împarte cât voieşti. Atât numai îţi zic: dacă voieşti, înnoieşte mânăstirea de-a pururea pomenitei împărătese Pulheria, care este surpată, ca astfel să ai pomenire veşnică".

Împăratul a primit cu mare bucurie cuvântul cuviosului. El a trimis îndată oameni împărăteşti cu cheltuială şi a zidit din temelie sfânta mânăstire, cu frumuseţe neasemănată. După aceea, a trimis pe fiul său, Teofilact, care era atunci patriarh, şi a sfinţit biserica. Când Sfântul Pavel a vrut să plece din cetate, l-a luat împăratul şi l-a dus în vistieria împărătească. Însă este cu cuviinţă să pun înainte chiar graiurile împăratului, aşa cum sunt scrise în hrisovul lui: „Am intrat cu oarecare slujitori din suita noastră în vistieria împărăţiei mele şi am luat partea cea mai mare şi mai vrednică de minune a cinstitului lemn şi de viaţă făcătoarei Cruci. Acel sfânt lemn poartă întru sine pomenirea patimii celei stăpâneşti, pe care s-a pironit Trupul cel îndumnezeit al Domnului, iar prin curgerea Sfântului Sânge, păcatele noastre s-au spălat. Sfântul lemn avea lungimea ca de un cot şi o palmă, lăţimea ca de două degete, iar grosimea ca de un deget. Greutatea totală a lui era de o sută de dramuri, din care s-au făcut două cruci.

Luând eu în mâini această preasfântă vistierie, pe înfricoşata însemnare a Împăratului ceresc, Cel ce va judeca vii şi morţii, semnul Fiului Omului, care se va arăta pe cer înaintea Judecăţii de apoi, acest preadumnezeiesc semn al mântuirii noastre, cu evlavie l-am pus în sfintele mâini ale Preacuviosului Pavel, ca să fie odor şi afierosire nejefuită preasfintei mânăstiri, cea mai sus pomenită, a împărăţiei mele, până va veni Domnul. Apoi l-am condus, însoţindu-l pe dânsul cu petrecere bisericească şi ostăşească, ca să-l aşeze în Sfântul Altar, spre sfinţirea şi întărirea monahiceştii noastre mânăstiri".

Deci, fericitul Pavel, luând cinstitul Lemn, a venit la Sfântul Munte, iar după înnoirea cea desăvârşită a mânăstirii şi după sfinţirea ei de către patriarh, a pus acel cinstit lemn al Sfintei Cruci în Sfântul Altar, după porunca împărătească. Deci, fiind adus acel cinstit lemn al Sfintei Cruci, dar, fiindcă şi vestea cuviosului a ieşit în tot pământul, s-au adunat mulţime de monahi în acea mânăstire. Însă cuviosul, fugind de tulburare, le-a pus egumen pe un oarecare monah foarte îmbunătăţit, iar el, lăsând mânăstirea şi ducându-se la un loc deosebit, care se afla la poalele Atonului, s-a dus să-şi petreacă viaţa sa în sihăstrie.

Cu toate acestea, aflându-l pe el acolo, s-au adunat mulţi călugări, încât pustia s-a făcut ca o cetate. Fiind ca la şaizeci, numărul ucenicilor lui care se adunaseră acolo şi, temându-se să nu-i robească sau să-i omoare arabii, care năvăleau adeseori asupra Sfântului Munte şi-l prădau, prin mijlocirea binecredincioşilor împăraţi, au zidit şi o altă mânăstire, în numele şi cinstea Sfântului şi Marelui Mucenic Gheorghe, care şi până astăzi păstrează numirea cuviosului; căci se zice „mânăstirea sfântului".

Însă Cuviosul Pavel, când a sfârşit biserica de zidit, fiind foarte bătrân, se apropia de sfârşitul vieţii sale, venind vremea să treacă către părinţii săi. Deci, cunoscând din dumnezeiască descoperire sfârşitul, a chemat la sine pe toţi ucenicii săi şi pe cei ai mânăstirii celei noi şi, deschizându-şi sfânta sa gură, i-a învăţat mult, cu învăţături folositoare de suflet.

La urmă a adăugat şi aceste cuvinte, zicând: „Fiilor, după două zile sufletul meu va ieşi din acest trup ticălos, şi ştiţi cum am petrecut eu în locul acesta sfânt, şi cum, din tinereţile mele, toate poruncile părinţilor mei le-am păzit. Tot aşa vă rog şi pe voi, iubiţii mei, să le păziţi şi voi până la sânge. Pentru că eu, în vremea tinereţilor mele, pe când era eresul luptătorilor de icoane, atât de mult m-am nevoit, încât eram gata să-mi vărs sângele meu pentru Hristos. Deci am răbdat multe bătăi cu toiege, până când cu dovezi

ale Scripturii şi cu mărturii ale părinţilor, am pierdut eresul luptătorilor de icoane. Acestea vi le spun vouă, nu mândrindu-mă, ci îndemnându-vă să suferiţi toată ispita şi necazul cu mărime de suflet, aşteptând cununile de la Dumnezeu".

Auzind fraţii acestea, au plâns cu amar şi cu lacrimi au zis către dânsul: „Părinte, să nu ne laşi pe noi sărmani şi lipsiţi de duhovniceştile tale învăţături. Noi, din dragostea care o avem către sfinţia ta, socoteam că nu vei muri niciodată, pe când acum, auzind acest amar cuvânt, inima noastră s-a întristat foarte mult, pentru că te aveam pe tine mângâiere şi ajutor întru necazurile şi ispitele noastre, încât, ca tată, ca mamă şi ca frate, te-am cunoscut". Acestea şi multe alte cuvinte auzindu-le cuviosul, a lăcrimat, pentru că era lesne aplecat spre umilinţă şi în toată viaţa sa a avut darul lacrimilor.

Odată, un frate l-a întrebat: „Ce să fac, părinte, ca să dobândesc lacrimi de umilinţă?" El i-a zis: „Să ai totdeauna în mintea ta înfricoşatul divan al lui Hristos şi, privind la păcatele tale, nu vor lipsi de la tine lacrimile". Deci, după ce a lăcrimat - după cum am spus -, a zis către cei ce stăteau de faţă: „Nu plângeţi, fraţilor, ci iertaţi-mă, că a sosit vremea pe care sufletul meu totdeauna o dorea şi de care trupul se temea". Apoi, sculându-se, s-a îmbrăcat cu mantia de biserică şi, făcând multe rugăciuni, s-a împărtăşit cu Preacuratele Taine. Atunci îndată a strălucit faţa lui ca soarele, încât cei ce se aflau acolo au căzut la pământ, neputând să vadă atâta lumină ce strălucea pe faţa cuviosului. După ce s-a împărtăşit, a stat cu schimbarea cea bună şi a zis obişnuita rugăciune, pe care totdeauna o zicea, adică: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt; Treime Sfântă, slavă Ţie!" Apoi a început iarăşi să le grăiască multe sfaturi, dar mai înainte de toate le-a zis: „Fiilor şi fraţilor, să aveţi dragoste, rugăciune, smerenie şi ascultare, căci monahul care nu are aceste fapte bune, nu se cuvine să se numească monah, ci mirean".

După ce a isprăvit cuvintele acestea, întinzându-şi picioarele sale şi aşezându-se în bună rânduială, şi-a înălţat mâinile şi ochii către cer şi şi-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în ziua de 28 iulie.

După aceasta, monahii sfintei mânăstiri, gătind caicul şi pogorând la malul mării sfintele lui moaşte, cu laude şi cu cântări duhovniceşti, le-au pus în caic ca să le ducă în pădure, ca acolo să le îngroape precum a poruncit sfântul. Deci, fiind atunci seară, au pornit cu corabia noaptea, ca să meargă în pădure. Dar dimineaţa, o, minunile Tale, Iisuse Împărate, s-au aflat în Constantinopol şi,

înştiinţându-se împăratul, sfatul şi tot clerul bisericesc, s-au îmbrăcat cu sfintele podoabe şi, aprinzând lumânări cu tămâieri, au ridicat sfintele moaşte ale cuviosului cu laude şi cu cântări de psalmi şi le-au pus în biserica cea mare, sărutându-le cu mare evlavie şi mulţumind Domnului, Care i-a îmbogăţit pe dânşii cu o vistierie ca aceasta.

Ucenicii sfântului, după ce au sărutat sfintele moaşte şi după ce au chemat rugăciunile cuviosului în ajutor, au cumpărat pâini calde; şi, intrând în corabie, au plecat înapoi, vorbind de sfânt. Dar, o, cât sunt de minunate lucrurile Tale, Doamne! Ei în puţină vreme s-au aflat în curtea mânăstirii lor. Apoi, ducându-se în sfânta mânăstire, au povestit părinţilor cele întâmplate, arătându-le pâinile încă calde. Auzind ei acestea, s-au înspăimântat, minunându-se de îndrăzneala cea mare, pe care o avea de-a pururea Pomenitul Pavel către Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA IULIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI NOUA

PĂTIMIREA SFÂNTULUI MUCENIC CALINIC

Sfântul Mucenic Calinic s-a născut în părţile Ciliciei şi a fost crescut în religia creştină. Venind el în vârsta bărbatului desăvârşit, a văzut mulţi oameni lepădându-se de Stăpânul Hristos şi trecând la religia păgână. Deci, întunecându-se ei de drăceasca înşelăciune, crezând pietrelor celor fără suflare şi aducând jertfe spurcate idolilor, plângea pentru pierderea lor. El a început a-i învăţa la arătare cunoştinţa adevărului, întorcând pe mulţi elini de la rătăcirea lor către Hristos Dumnezeu. Deci, mergând prin multe cetăţi şi sate şi propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, s-a dus în Ancira, cetatea Galatiei, căutând mântuirea sufletelor omeneşti.

Petrecând el multă vreme acolo şi ostenindu-se întru buna vestire a lui Hristos, a câştigat lui Dumnezeu pe mulţi. Apoi, fiind prins de cei necredincioşi, a fost dus la judecată înaintea unui ighemon cu numele Sacherdon, om prea aspru şi slujitor aprins al diavolilor, vrăjmaşul lui Hristos şi cumplit muncitor al creştinilor. Deci, toţi păgânii strigau către judecători, zicând: „Acesta este Calinic, care a venit din alte ţări în cetatea noastră şi învaţă poporul să nu aducă jertfe zeilor, nici să li se închine lor şi pe mulţi îi duce în urma înşelăciunii sale". Atunci ighemonul, căutând spre dânsul cu iuţime, a început a-l întreba cu glas groaznic, zicând: „Pentru ce îndrăzneşti, nebunule nemernic, a răzvrăti popoarele, învăţându-le să-şi lase pe zeii care ne fac fericiţi şi pe care îi cinsteşte împăratul şi lumea toată? Au doară tu nu înţelegi puterea lor?" Iar sfântul i-a răspuns lui cu blândeţe: „Eu sunt robul lui Hristos. Deci, văzând poporul ducându-se la pieire, mă doare inima de dânsul şi, pe cât pot, mă sârguiesc prin învăţătura cea bună a-l întoarce de la întuneric la lumină şi de la pierzare spre mântuire, pentru că în cărţile noastre stă scris: *De va întoarce cineva pe cel păcătos de la rătăcirea căii lui, va mântui suflet de la moarte şi va*

acoperi mulţime de păcate. Deci, aş fi voit să te aduc şi pe tine la lumină, din întunecarea diavolească care te-a cuprins şi astfel să te povăţuiesc la calea adevărului". Ighemonul, umplându-se de mânie, a zis: „Au doară voieşti să mă lepăd de zei şi să cinstesc moartea cea amară, mai bine decât viaţa cea dulce, ascultând cuvintele tale nebune? Nu voi face aceasta nicidecum, ci pe tine te voi sili să te închini zeilor noştri, căci cumplite chinuri voi pune asupra ta şi voi vedea de va veni Dumnezeul tău să te scape din mâinile mele. Nu voi cruţa trupul tău, până ce nu vei cunoaşte puterea şi stăpânirea zeilor şi până nu le vei aduce lor jertfe".

Atunci sfântul a început a-i răspunde cu îndrăzneală, zicând: „Cu aceasta nu vei înfricoşa pe robul lui Hristos, căci mie îmi este atât de dorită munca cea pentru Dumnezeul meu, precum hrana este dorită celui flămând. Deci, nu zăbovi îngrozindu-mă cu cuvinte, ci începe muncirea ta asupra mea. Iată, trupul meu stă înaintea ta şi este gata la munci, având în sufletul său pe Dumnezeu care ne pregăteşte, mie mântuire, iar ţie pierzare". Ighemonul, umplându-se şi mai mult de mânie, a zis: „O, ticălosule, cum îndrăzneşti să mă certi pe mine cu nişte cuvinte ca acestea? Mă jur pe zei, că nu te voi milui, ci voi despărţi carnea de pe oasele tale şi toată munca o voi aduce asupra ta, până ce te voi pierde cu o moarte cumplită".

Sfântul a răspuns: „O, om necurat, mai mult decât toţi oamenii cei necuraţi, până când vei cheltui vremea în deşert, iuţindu-te cu mânie şi nesăvârşindu-ţi fapta? Munceşte-mă odată şi vei vedea bărbăţia şi răbdarea nevoitorului lui Hristos, care aşteaptă să ia de la Mântuitorul său cununa biruinţei".

Atunci ighemonul a poruncit ca, dezbrăcând şi întinzând pe mucenic la pământ, să-l bată cu vine de bou fără cruţare. Astfel au bătut pe sfânt multă vreme. Apoi propovăduitorul striga: „Calinic, cunoaşte pe zei, cheamă-i pe ei, căci aceia te vor scăpa de munci!" Sfântul mucenic, fiind chinuit, îşi bătea joc de ighemon şi de muncile lui. El striga către dânsul, zicând: „Mi-ai făgăduit munci mari, dar cum văd, îmi dai munci foarte mici. Deci, adu asupra mea mai cumplită muncire, pentru că eu nu mă tem de foc şi nu mă înspăimânt de sabie; ci râd de moarte, aşteptând să iau de la Domnul meu viaţa cea veşnică".

Ighemonul a dat poruncă apoi să-l spânzure pe mucenic de un lemn de muncă şi să-i strujească trupul cu piepteni de fier. Şi astfel i-au strujit trupul până la oase. Răbdând el toate acestea ca în trup străin, râdea de muncirea păgânilor şi zicea către ighemon: „Porunceşte să mă strujească mai tare, căci cu cât vei struji trupul meu mai mult, cu atât vei sătura sufletul meu. Pentru că am pe

Hristos, Care-mi ajută şi cu al Cărui dar întărindu-mă, nu simt durerile în munci".

După aceasta, pogorând de la muncire pe pătimitorul lui Hristos, ighemonul a poruncit să încalţe pe mucenic cu încălţăminte de fier care avea piroane ascuţite. Şi astfel să-l ducă pe el la cetatea Gangra, care era departe de cetatea Ancira, ca la 80 de stadii şi acolo să-l ardă cu foc, fiindcă în acea cetate Sfântul Calinic întorsese mulţi oameni la Hristos şi voia ca aceia să-i vadă sfârşitul lui şi să se teamă. Deci, cumplitul ighemon a dat pe slujitorul lui Hristos, ostaşilor celor nemilostivi ai săi, poruncindu-le să alerge pe cai iuţi, iar pe mucenic să-l silească să alerge înaintea cailor şi să-l bată cu bice. Sfântul, fiind încălţat în încălţămintele cele cu piroane, umbla ca şi cum nu simţea durerea din rănirea picioarelor şi cânta psalmul lui David: *Aşteptând, am aşteptat pe Domnul. El a privit la mine şi a auzit rugăciunea mea. El m-a scos din groapa patimilor şi din tina noroiului. El a pus pe piatră picioarele mele şi a îndreptat paşii mei.*

Deci, mergând în calea ce i se poruncise, a întrecut în alergare chiar şi caii. După ce a alergat 60 de stadii şi au ajuns la un loc ce se chema Matrica, ostaşii au însetat foarte mult, din pricina arşiţei soarelui, căci era luna lui iulie. Negăsindu-se apă în cale, au început a slăbi de sete şi caii lor abia mai suflau. Fiind ei aproape de sfârşit au zis cu lacrimi către Sfântul Calinic: „Robul adevăratului Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi, deznădăjduiţii de viaţa noastră, şi roagă-te Dumnezeului tău, ca să ne dea apă şi să nu murim. Căci noi am auzit, că Dumnezeul tău toate le poate face. Deci, să nu pomeneşti răutăţile făcute de noi ţie, căci nu de voia noastră te-am muncit, ci din porunca ighemonului".

Sfântul Calinic, văzându-i topindu-se de sete, s-a milostivit spre ei şi, vrând să facă bine vrăjmaşilor săi, s-a oprit lângă o piatră ce se întâmplase în cale şi, ridicându-şi ochii spre cer, s-a rugat zicând: „Stăpâne al cerului, al pământului, al mării şi a toată făptura, care altădată ai scos apă din piatră în pustie şi ai adăpat pe robul Tău Moise şi cu dânsul pe poporul cel însetat, arată şi acum minunile Tale şi fă ca să izvorască apă din această piatră, ca să se adape aceşti însetaţi ca şi spre cei ce nu Te ştiu pe Tine, să se arate lucrurile Tale minunate şi să se preamărească numele Tău cel sfânt!" Astfel rugându-se el, îndată a izvorât din piatra aceea izvor de apă vie, încât toţi au băut şi s-au răcorit şi cu glas mare strigau: „Mare şi mai minunat decât toţi zeii este Dumnezeul creştinilor!" Deci, izvorul acela n-a încetat de atunci a izvorî apă, spre pomenirea minunii lui Dumnezeu, care s-a făcut cu rugăciunile mucenicului.

Ostaşii şi dobitoacele lor, adăpându-se din izvorul care a curs cu minune din destul, au trecut înainte fără osteneală depărtarea căii care le rămăsese şi au ajuns la cetatea Gangra. Ei n-au voit să dea morţii pe Sfântul Calinic, făcătorul lor de bine, care i-a scăpat pe cale; însă temându-se de moarte, din partea voievodului, au făcut fără de voie porunca lui. Deci, arzând un cuptor de foc, au pus pe mucenic aproape de văpaia cuptorului care ardea. El, bucurându-se şi veselindu-se, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi s-a rugat, zicând: „Mulţumesc Ţie, Părinte ceresc, că m-ai făcut vrednic de ceasul acesta, în care mor pentru numele Tău cel Sfânt. Deci, primeşte în pace duhul meu, iar pe vrăjmaşii Tăi ruşinează-i".

Zicând aceasta, a intrat în mijlocul cuptorului de foc şi culcându-se şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu. Apoi, stingându-se cuptorul, s-a găsit cinstitul său trup nevătămat de foc, pe care, luându-l, l-au îngropat cu cinste cuvioasă, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe unul Dumnezeu în Treime, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ SERAFIMA FECIOARA

În zilele păgânilor împăraţi ai Romei, ridicându-se prigonire înfricoşată împotriva creştinilor, mulţi credincioşi de prin toată lumea au pătimit pentru Hristos diferite munci. Sfânta fecioară Serafima, în acea vreme petrecea în satul Vidiniei, în casa oarecărei femei de neam bun şi cetăţeană a Antiohiei, anume Savina. Ea a făcut, cu învăţăturile sale, pe Savina de a crezut în Iisus Hristos şi s-a întărit în sfânta credinţă. Atunci ighemonul Viril a trimis în casa ei pe slujitori, ca să răpească pe fecioara lui Dumnezeu, pe Sfânta Serafima, şi s-o aducă înaintea lui, la judecată. Dar fericita Savina o apăra şi nicidecum nu-i lăsa pe ei să prindă pe fecioară. Deci, Sfânta Serafima a zis către dânsa: „Doamnă şi maică, lasă-mă să merg cu dânşii, iar tu roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci eu nădăjduiesc spre Domnul meu, Iisus Hristos, măcar că sunt păcătoasă, Care îmi va sta de faţă şi mă va întări, să fiu roaba Lui".

Fericita Savina, nedând în mâinile slujitorilor pe sfânta fecioară, s-a dus împreună cu dânsa la ighemon. Ighemonul, ruşinându-se de cinstea ei, pentru că Savina era de mare neam senatoresc, a liberat-o pe dânsa împreună cu Sfânta Serafima. Dar

după trei zile, ighemonul a poruncit la mai marii cetăţii să pregătească divan de partea cealaltă a podului, la locul care se numea Albina şi unde era obiceiul a se face judecăţi, ca acolo să aducă la judecată înaintea lui pe Serafima. Deci, păgânii stăpânitori, prinzând-o pe dânsa, au adus-o înaintea ighemonului, iar fericita Savina a urmat-o pe jos.

Când a văzut că nu poate s-o scoată din mâinile vrăjmaşilor ei, a strigat către ighemon: „Asiane, câine sălbatic, să nu îndrăzneşti să faci vreun rău acestei sfinte şi dumnezeieşti fecioare, căci Hristos, Dumnezeul nostru, şi pe tine şi pe împăraţii tăi cu veşnice munci vă va pedepsi pentru tirania voastră cea mare, pe care voi aţi aflat-o asupra celor ce slujesc Dumnezeului celui viu". Aceasta zicându-le, s-a dus plângând la casa ei.

Atunci ighemonul a zis către Serafima, care stătea înaintea lui: „Adu jertfă zeilor noştri fără de moarte, cărora le aduc şi împăraţii, stăpânii noştri". Serafima a răspuns: „Eu nu mă tem să slujesc Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul şi toate cele văzute şi nevăzute. Iar aceia cărora tu le porunceşti să mă închin, nu sunt dumnezei, ci demoni. Deci, mie nu mi se cade a-i cinsti, pentru că sunt creştină". Ighemonul a zis: „Apropie-te atunci şi adu Hristosului tău aceeaşi jertfă, care este pregătită zeilor noştri". Serafima a răspuns: „Eu în toate zilele îi aduc jertfă Lui, închinându-mă şi rugându-mă ziua şi noaptea".

Atunci ighemonul a întrebat-o pe ea, zicând: „Unde este biserica Hristosului tău şi ce fel de jertfă îi aduci Lui?" Serafima a răspuns: „Această jertfă îi este plăcută Lui, ca pe mine singură, fără prihană, să mă păzesc întru curăţia fecioriei mele, asemenea şi pe altele să le aduc la aceeaşi, prin ajutorul Lui atotputernic". Ighemonul a zis: „Aceasta este biserica şi jertfa voastră?" Ea a răspuns: „Nimic mai covârşitor nu este decât a cunoaşte pe Dumnezeul cel adevărat şi cu cucernicie vieţuind, Lui Unuia să-i slujesc". Ighemonul a zis: „Dar tu singură, precum zici, eşti Biserica Dumnezeului tău?" Serafima a răspuns: „De vreme ce, cu ajutorul Lui, mă păzesc fără prihană, sunt cu adevărat Biserica Lui, pentru că Scriptura noastră zice: *Voi sunteţi biserici ale Dumnezeului celui viu şi Duhul lui Dumnezeu vieţuieşte întru voi*".

Ighemonul a zis: „Dacă vei fi silită la păcat, atunci oare vei mai fi Biserica Dumnezeului tău?" Serafima a răspuns: „De va strica cineva Biserica lui Dumnezeu, pe acela îl va strica Dumnezeu". Ighemonul neînţelegând aceasta, a poruncit să dea pe Sfânta Serafima la doi tineri egipteni fără de ruşine, ca să o batjocorească toată noaptea. Deci, luând-o pe ea acei tineri necuraţi,

au dus-o într-o casă foarte întunecoasă. Iar ea, stând acolo cu umilinţă, se ruga lui Dumnezeu aşa: „Doamne, Iisuse Hristoase, adevăratul păzitor şi apărător al fecioriei mele, pe Tine te chem, către Tine strig, lumina şi veselia cea veşnică. Tu pe Sfântul Apostol Pavel, cel ţinut în temniţă, prin uşile încuiate l-ai cercetat şi l-ai întărit; caută şi spre mine, miluieşte pe smerita roaba Ta şi mă izbăveşte de întinăciunea acestor tineri. Fă ca să se întunece ochii lor, ca să nu se poată atinge de roaba Ta, care nădăjduieşte spre Tine, nici să-mi necinstească trupul meu însemnat cu atâta sfinţenie. Să se înfrunte neruşinarea lor şi să nu mă laşi să fiu batjocorită, ci mai bine porunceşte-mi să vin la Tine. Caută şi spre roaba Ta, Savina, şi întăreşte-o cu puterea Ta, bunule Iisuse, ca să nu se bucure de dânsa diavolul, cumplitul vrăjmaş, căci şi ea a răbdat mult la lucrul meu pentru numele Tău cel sfânt. Auzi-mă, Doamne, Iisuse Hristoase, Tu care eşti binecuvântat, preaslăvit şi preaînălţat împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor Amin".

Deci, în ceasul cel dintâi al nopţii, când tinerii aceia voiau să se apropie de dânsa, deodată s-a făcut un zgomot mare şi pământul s-a cutremurat atât de înfricoşat, încât toţi care locuiau primprejur au auzit acel zgomot. Tinerii aceia au căzut îndată cu faţa la pământ, fiind slăbiţi de toate mădularele lor. Atunci curata fecioară, văzând ajutorul lui Dumnezeu grabnic făcut ei, ridicându-şi mâinile, a mulţumit Domnului, petrecând toată noaptea aceea în rugăciune. A doua zi de dimineaţă, trimişii ighemonului au venit să întrebe pe tineri dacă şi-au făcut pofta lor. Deci, intrând ei, au văzut pe sfânta fecioară rugându-se, iar pe tineri trântiţi la pământ ca morţi, încât nu aveau nici o putere să se scoale sau să grăiască, ci numai ţineau ochii deschişi.

După o minune ca aceasta, a poruncit ca iarăşi să se pregătească divan şi să aducă înaintea sa pe Serafima, roaba lui Dumnezeu. Deci, a zis către dânsa: „Ce este, Serafimo? Te-ai îndestulat oare de trupeasca ta poftă sau te mai aprinzi încă?" Sfânta Serafima a răspuns: „Precum văd, tu ai inimă îndărătnică, în care locuieşte diavolul şi cred că glumeşti când zici acestea. Eu pe tinerii aceştia despre care zici tu, nu i-am cunoscut şi nici nu ştiu de au fost la mine". Ighemonul a zis: „Va să zică tu zici că aceia n-au fost toată noaptea la tine". Serafima a răspuns: „Cu mine a fost numai Acela, a Cărui roabă sunt eu şi care m-a câştigat pe mine, prin sângele Său". Ighemonul a zis: „Dar cine este Acela?" Serafima a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, păzitorul şi apărătorul meu". Ighemonul a zis: „Atunci pentru ce vorbeşti vorbe fără de înţeles? Spune-mi cu ce fel de vrăji ai biruit pe acei tineri?"

Sfânta Serafima a răspuns: „Nouă creştinilor nu ni se cade a ne învăţa la meşteşugul vrăjitoresc; însă pe cei pe care voi îi ucideţi, îi înviază Iisus Hristos, Domnul nostru şi Stăpânul tuturor". Ighemonul a zis: „Dacă Hristos covârşeşte meşteşugirile de farmece, atunci cheamă-L pe El, ca acestor tineri să le întoarcă puterea lor trupească care au avut-o şi de la care vom afla ce au făcut ei la tine toată noaptea, că mie cu adevărat aşa mi se pare, că pe aceia, i-ai înnebunit cu oarecare farmece rele, ca să nu ne spună despre necurăţia ta". Serafima a răspuns: „Dumnezeu, a Cărui roabă sunt, este Atotputernic şi nu este ceva care să-I fie Lui cu neputinţă". Ighemonul a zis: „Deci, fă ca tinerii aceia să-şi vină în fire şi să-şi capete sănătatea cea dintâi, ca să grăiască".

Serafima a răspuns: „Ţie ţi se pare că sunt fermecătoare, dar eu nu ştiu deloc meşteşugul vrăjitoresc. Însă rugăciunile mele le aduc Dumnezeului meu, prin care nu numai mie singură îmi dă cele cerute, dar şi fiecăruia care-L cheamă pe El cu toată inima". Ighemonul a zis: „Fă ceea ce voieşti, numai să tămăduieşti pe aceşti tineri, ca astfel să ne putem încredinţa despre fecioria ta!" Serafima a răspuns: „Acum ţi-am spus că vrăji nu ştiu, dar ştiu să mă rog lui Dumnezeu, ca să fie milostiv". Ighemonul a răspuns: „Du-te dar la locul unde sunt tinerii şi roagă-te pentru dânşii Dumnezeului tău". Serafima a răspuns: „Cu necuviinţă îmi este ca să mă duc la dânşii acolo, pe de o parte, ca să nu se lipsească alţii de vederea unei minuni ca aceea, iar pe de alta, ca să nu socotească rău din necredinţă, precum şi tu socoteşti, părându-ţi-se că sunt fermecătoare. Deci, porunceşte mai bine ca acei tineri adormiţi să fie aduşi aici".

Atunci, ighemonul a poruncit să aducă pe acei tineri la judecată. Ei arătau de parcă nici nu aveau limbă, nici picioare, nici mâini, aşa de slăbănoage şi netrebnice le erau mădularele. Deci, toţi mirându-se, ighemonul a zis: „Serafimo, roagă-te Dumnezeului tău, ca aceşti tineri să se facă sănătoşi". Atunci Sfânta Serafima, ridicându-şi mâinile spre cer, s-a rugat cu umilinţă, astfel: „Doamne, Dumnezeule, Cel ce ai făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele dintr-însele, Cel ce prin sfinţii Tăi Apostoli pe cei morţi i-ai înviat, pe cei leproşi i-ai curăţat, muţilor le-ai dat grăire; surzilor, auzire şi orbilor vedere; auzi-mă şi pe mine, roaba Ta, care nădăjduiesc spre Tine; nu trece cu vederea rugăciunea mea şi nu Te întoarce pentru necredinţa acestui ticălos ighemon. Tămăduieşte pe aceşti tineri înaintea feţei tuturor care privesc, şi celor care aşteaptă minunea aceasta, ca să se ruşineze, fiind nebun, cel ce îndemnându-se din sălbăticie, goneşte pe cei ce cred în Tine. Grăbeşte, Doamne, ca să

cunoască că Tu eşti Dumnezeu, Care faci minuni, şi nu este altul afară de Tine".

Astfel rugându-se ea, s-a apropiat de tineri şi, atingându-se de dânşii, a zis către ei: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, sculaţi-vă pe picioarele voastre!" Atunci ei îndată s-au sculat şi au început a vorbi. Acest lucru văzându-l poporul, cu spaimă s-a mirat, iar ighemonul a zis: „O vedeţi oare pe ea, că nu putea în alt chip să-şi săvârşească meşteşugul farmecelor sale, până ce nu s-a atins cu mâinile de tineri?" După aceea a zis către tineri: „Cum v-a luat vouă mintea şi puterea cea trupească femeia aceasta?" Iar ei au răspuns: „Domnule ighemon, când noi am intrat la dânsa, după porunca ta, s-a arătat un tânăr oarecare, frumos la chip şi strălucitor ca soarele. Acela a stat între fecioara aceasta şi între noi. Atunci, pe noi ne-a cuprins frica de strălucirea cea mare a lui, cutremur, întuneric şi slăbirea mădularelor. Astfel, din ceasul acela până acum, am fost în uimire. Deci, socoteşte tu, dacă ea este fermecătoare sau dacă Dumnezeul ei este mare".

Ighemonul a zis către Serafima: „Spune-mi, Serafimo, cu ce meşteşug ai făcut acesta, că îndată te voi ierta pe tine". Serafima a răspuns: „Eu am urât învăţăturile cele rele, şi toţi creştinii, chemând numele Domnului, gonesc toate descântecele şi farmecele şi nicidecum nu se vatămă de dânsele". Ighemonul a zis către dânsa: „Văd că mult poţi cu vrăjile tale, însă îţi zic ţie, de nu vei aduce jertfă zeilor mei, îţi voi tăia capul". Serafima a răspuns: „Fă precum îţi place, dar eu niciodată nu voi aduce jertfă diavolilor tăi şi nici voi face voia tatălui tău, satana, fiindcă sunt creştină".

Atunci ighemonul a poruncit să ardă trupul ei cu două făclii aprinse. Dar îndată făcliile s-au stins şi cei ce o ardeau pe ea, singuri au căzut la pământ. Sfânta Serafima, ridicându-şi ochii spre cer, a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, să se înfrunteze şi să se ruşineze toţi vrăjmaşii mei". Ighemonul a zis către dânsa: „Adu jertfă zeilor, ca să nu mori în chinuri grele". Serafima a răspuns: „Eu pentru aceea nu aduc jertfă zeilor voştri, ca să nu mor cu moartea cea veşnică". Ighemonul a zis către dânsa: „Îndrăcito şi nebuno, ascultă poruncile împărăteşti şi, închinându-te zeilor celor fără de moarte, vei fi liberată de munci şi de pierzare".

Serafima a răspuns: „Voi singuri sunteţi nebuni şi îndrăciţi, căci vă lepădaţi de Dumnezeul cel viu şi adevărat şi vă închinaţi demonilor. Deci, să pieriţi cu dânşii împreună, iar eu mă aduc jertfă pe mine singură lui Dumnezeu Cel fără de moarte, că bine va voi numai pe mine să mă primească, cu toate că sunt păcătoasă, însă sunt cu adevărat creştină".

Acestea auzind ighemonul, a pus s-o bată cu beţe. Împlinindu-se această poruncă, deodată s-a făcut cutremur mare şi rupându-se o bucată din băţul cu care sfânta era bătută, a sărit în ochiul cel drept al ighemonului, încât după trei zile a şi orbit. Ighemonul, aprinzându-se de mânie foarte tare, a dat împotriva ei o sentinţă ca acesta: „Pe Serafima care, nu numai poruncile împărăteşti le-a defăimat, ci şi în mari fapte rele s-a aflat, poruncim să fie tăiată cu sabia".

Astfel a tăiat capul Sfintei fecioare Serafima. Savina cea de neam bun, luând cu bună cucernicie sfântul ei trup, a făcut cinstită şi cuviincioasă îngropare unei fecioare şi unei muceniţe a lui Hristos ca aceasta. Ea a pus-o în mormântul său, ca pe o vistierie preamare şi ca pe un mărgăritar preascump, slăvind pe Hristos adevăratul Dumnezeu, Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A TREIZECEA

SFINŢII APOSTOLI SILA, SILVAN, CRESCENT, EPENET ŞI ANDRONIC, DIN NUMĂRUL CELOR 70

Sfântul Apostol Sila, pe care cei mai mari apostoli l-au ales spre slujirea cuvântului lui Dumnezeu, mai întâi cu Sfântul şi Marele Apostol Pavel, apoi şi singur a suferit multe osteneli pentru buna vestire a lui Hristos. De la început s-a trimis poruncă de la adunarea apostolilor din Ierusalim Bisericii din Antiohia, ca să nu taie împrejur pe cei ce vin de la neamuri la sfânta credinţă. Deci s-a trimis cu alţi bărbaţi vestiţi şi Sfântul Sila, precum de aceasta scrie Sfântul Luca în Faptele Apostolilor: *Au voit apostolii şi bătrânii cu toată adunarea, alegând dintre dânşii pe nişte bărbaţi, i-au trimis în Antiohia cu Pavel şi cu Varnava, pe Iuda cel ce se numea Varsava şi pe Sila bărbatul cel vestit între fraţi.*

Deci, mergând ei în Antiohia, au adunat poporul şi le-a dat scrisoarea de care, citind-o, s-au bucurat de mângâiere. Iar Iuda şi Sila, fiind prooroci, cu cuvântul au mângâiat mult pe fraţi şi i-au întărit. Sila a voit să petreacă în Antiohia, iar Iuda s-a întors la Ierusalim. După aceasta Sfântul Pavel a voit să meargă în alte ţări la propovăduire şi, alegând pe Sila, s-a dus cu dânsul, încredinţându-se darului lui Dumnezeu de către fraţi. El a străbătut Siria şi Cilicia, întărind bisericile. Mergând ei în Derbe şi în Listra, au luat de acolo pe Timotei şi s-au dus în Macedonia şi în Filipi, unde au găsit o fecioară, care prin vrăji aducea mult câştig stăpânilor săi. Deci, au izgonit din ea duhul cel câştigător. Văzând stăpânii ei că a pierit nădejdea câştigului lor, au prins pe Pavel şi pe Sila şi i-au dus în târg la boieri, clevetind şi zicând: *Aceşti oameni tulbură cetatea noastră.* S-a strâns la dânşii mult popor şi voievozii rupându-le lor hainele, au poruncit să-i bată cu toiege. Deci, dându-le lor multe lovituri, i-au băgat în temniţă, iar

picioarele lor le-au băgat în butuci. La miezul nopţii Pavel şi Sila cântau, rugându-se lui Dumnezeu.

Atunci, deodată s-a făcut cutremur mare, încât şi temeliile temniţei s-au clătinat, uşile s-au deschis şi legăturile au slăbit. Păzitorul temniţei, deşteptându-se, a văzut uşile temniţei deschise şi, scoţându-şi cuţitul, voia să se înjunghie, părându-i-se, că au scăpat cei legaţi. Dar Pavel, strigându-l, l-a oprit de a se ucide pe sine. Atunci păzitorul, tremurând, a căzut la picioarele lui Pavel şi ale lui Sila şi, scoţându-i, i-a dus în casa sa şi le-a spălat rănile şi s-a botezat cu toţi casnicii săi. De acolo Sfântul Apostol Pavel şi Sila s-au dus în Antipoli, în Apolonia şi în Tesalonic. Mulţi din elini şi multe din femeile cele de bun neam s-au alăturat lor. Pentru acest lucru zavistuind, neînduplecaţii evreii au luat pe oarecare bărbaţi răi, gâlcevitori şi au tulburat poporul împotriva apostolilor lui Hristos şi voiau să-i ucidă. Fraţii au trimis noaptea pe Pavel şi pe Sila în Veria, dar evrei din Tesalonic, mergând şi acolo, au pornit poporul împotriva propovăduitorilor Cuvântului lui Dumnezeu. Deci, Pavel s-a dus pe mare, iar Sila şi Timotei au rămas acolo. Nu după multe zile, ducându-se, au aflat pe Sfântul Pavel în Corint. Atunci Sfântul Sila s-a făcut episcop al Corintului, şi ostenindu-se destul întru propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu şi făcând semne şi minuni, s-a dus către Domnul.

Sfântul Apostol Silvan s-a ostenit în propovăduirea cuvântului cu amândoi apostolii, Petru şi Pavel. Căci amândoi aceşti apostoli în scrisorile lor îl pomenesc pe el. Sfântul Apostol Petru, în soborniceasca sa scrisoare, scrie astfel: *Cu Silvan, credinciosul frate, precum socotesc, puţine v-am spus vouă.* Asemenea şi Sfântul Pavel scrie în Epistola a II-a către Corinteni: *Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel propovăduit vouă de noi prin mine şi prin Silvan.* De aceea adevărat este că Sfântul Silvan fiecăruia dintre acei mai mari apostoli le-a slujit în acea vreme şi a fost părtaş al ostenelilor şi al durerilor lor întru bunavestire a lui Hristos. Deci, făcându-se episcop în Tesalonic, a suferit multe primejdii pentru nevoinţele credinţei şi s-a suit la Hristos, Dătătorul de cununi.

Sfântul Apostol Crescent, pe care îl pomeneşte Sfântul Pavel în epistola a II-a către Timotei, care este alcătuită în limba elinească, zice: *Crescent în Galatia, trimis de mine la propovăduire.* Acesta a fost episcop în Galatia, apoi în Galia a propovăduit pe Hristos. În Viena, cetatea nemţilor, a pus episcop pe Zaharia, ucenicul său, iar el s-a întors în Galatia şi s-a sfârşit mucenicește pe vremea împărăţiei lui Traian.

Sfântul Apostol Epenet, pe care Pavel, în scrisoarea cea către Romani, îl pomeneşte, zicând: *Închinaţi-vă lui Epenet, iubitul meu, care este începătură a Ahaiei întru Hristos.* El a fost episcop în Cartagina.

Sfântul Apostol Andronic*, pe care Pavel tot în aceeaşi scrisoare îl pomeneşte: *Închinaţi-vă lui Andronic*, zicându-i şi numindu-l rudenie şi împreună robit cu sine, vestit între apostoli, care mai înainte decât sine a crezut în Hristos. El a fost episcop în Panonia.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC VALENTIN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Într-un hotar din părţile Italiei, care se numeşte Umbria, în cetatea care se chema Interamna, a fost episcop Sfântul Valentin, care luase de la Dumnezeu darul tămăduirilor. El tămăduia toate neputinţele şi toate bolile oamenilor cu rugăciuni şi cu chemarea preasfântului nume al lui Iisus Hristos. Pe cei necredincioşi îi întorcea spre Dumnezeu de la păgânătatea închinării de idoli, pentru că atunci credinţa idolească cuprindea multă lume şi împăraţii păgâni stăpâneau Apusul şi Răsăritul şi prigoneau pe creştini. În acea vreme, trei scolastici din Atena cu neamul şi cu credinţa elini, cu numele Proclu, Efiv şi Apolonie, au mers la Roma pentru învăţătură, vrând să se deprindă mai bine cu limba şi filosofia romană.

Acolo, găsind ei pe un ritor preaînţelept şi iscusit în amândouă limbile - latină şi elină -, cu numele Craton, s-au încredinţat aceluia spre învăţătură şi petreceau în casa lui. Unul din fiii lui Craton, cu numele Herimon, s-a îmbolnăvit foarte tare şi în boală i s-a gârbovit spatele, astfel că capul lui ajunsese la genunchi şi nu putea să se întindă deloc. El a chemat mulţi doctori şi nu puteau să aducă bolnavului nici un folos; deci, a pătimit trei ani, părăsit fiind şi de doctori. S-a întâmplat de a mers la casa lui Craton un tribun cu numele Fronton. Acela, văzând pe cel bolnav, a zis: „O boală ca aceasta s-a întâmplat unui frate bun al meu şi l-a tămăduit un episcop creştin, care se numeşte Valentin şi care

---

* Pomenirea Sfântului Andronic, afară de această zi, se mai cinsteşte încă deosebit în 17 zile ale lunii Mai, împreună cu Iunia, ajutătoarea lui; deci, vezi acolo viaţa lui mai pe larg.

petrece în cetatea Interamna". Tribunul spunând aceasta, sfătuia pe Craton, să trimită pe fiul său bolnav la acel episcop. El a mai adăugat încă şi aceasta despre fratele său, că după primirea tămăduirii n-a voit să se despartă de episcopul acela, fiind atras de bunătatea aceluia; astfel s-a legat de el prin dragoste.

Craton, auzind acestea, a trimis nişte bărbaţi cinstiţi, prieteni de-ai săi, la acel episcop, rugându-l să vină la dânsul, de vreme ce nu era cu putinţă să poarte atâta cale pe copilul cel bolnav. Dar omul lui Dumnezeu nu s-a lenevit să meargă din cetatea sa în Roma, la omul care-l chema şi de care a fost primit cu cinste. Craton arătând arhiereului pe Herimon, fiul său cel bolnav, l-a rugat să-l tămăduiască pe el, precum a tămăduit şi pe fratele tribunului. Sfântul Valentin i-a zis: „De vei vrea tu, fiul tău se va tămădui!" Craton a zis: „Jumătate din avuţia mea o voi da, de vei putea să tămăduieşti pe fiul meu".

Sfântul a zis: „Mă minunez de tine că eşti dascăl înţelept şi nu pricepi cuvintele cele zise de mine. Deci, iarăşi îţi spun, că de vei vrea tu, se va tămădui fiul tău; adică, de vei crede în Hristos, toate se vor putea da credinciosului, căci credinciosul este mai cinstit înaintea lui Dumnezeu decât cel necredincios. Necredinciosul îşi pune nădejdea sa în cele deşarte şi în lucruri proaste; iar pe idolii făcuţi din lemn, din piatră şi din alte materii, care au fost oameni răi, îi are ca pe nişte zei. Au, doar pot oamenii să creadă că aceia sunt zei, care se tăvălesc în lucruri necurate şi se îndeletnicesc cu păcate cumplite, neavând nici un ceas liber de fărădelegile cele urâte? De aceea, de vei primi credinţa la care eu te sfătuiesc, şi te vei lepăda de păgânătatea zeilor şi îţi vei pune nădejdea în singurul Dumnezeu, Cel nevăzut şi atotputernic, se va da sănătate fiului tău, precum doreşti. Jumătate din averea ta, pe care mi-o făgăduieşti, împarte-o săracilor, ca să se roage lui Dumnezeu pentru tine şi pentru fiul tău. Iar pe mine cu nici un chip nu mă vei putea îndemna să iau ceva de la tine pentru tămăduirea lui, decât numai singură credinţa ta îmi trebuie. Deci, să crezi că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu este adevăratul Dumnezeu şi să te lepezi de toţi idolii tăi şi atunci vei vedea sănătos pe fiul tău".

Craton i-a zis: „Deşi nu ştiu în ce fel de rânduială se cuprinde credinţa voastră, însă am auzit, că fiecare se mântuieşte cu credinţa sa. Căci credinţa unuia nu poate să ajute altuia, nici credinţa cuiva să vatăme pe a altuia". Sfântul Valentin a răspuns: „Sunt cazuri în vieţile omeneşti, care altuia nici nu pot să ajute, nici să-l vatăme; pentru că necredinţa tatălui nu poate să vatăme credinţa fiului, dar la nevoie şi la trebuinţa sănătăţii, credinţa cuiva poate să ajute altuia. Prin aceasta tatăl ajută fiului, sora, fratelui şi stăpânul, slugii. Noi citim că sutaşul, pentru credinţa lui, a luat sănătoasă pe sluga sa, care murea. Mai-marele sinagogii a văzut întoarsă la viaţă pe fiica sa, care murise. Şi surorile care plângeau pe Lazăr, fratele lor, care murise şi-l îngropaseră, prin glasul Domnului l-au văzut înviat a patra zi şi s-au bucurat. Sunt şi alte multe în Scriptura veche şi nouă. Iar acestea le-am arătat ca dovezi, că credinţa unuia poate să ajute altora. Se întâmplă încă şi aceasta, ca necredinţa cuiva să aducă vătămare asupra altora; căci şi necredinţa unui om ca a lui Faraon, a adus diferite pedepse asupra Egiptului, încât şi pe el însuşi l-a pierdut cu toată oastea".

Acestea şi mai multe altele zicând sfântul episcop, ritorul Craton a căzut la picioarele lui şi a zis: „Cred că Cel propovăduit de tine este adevăratul Dumnezeu şi nu este altul afară de El. El porunceşte bolilor şi morţii să fugă. El porunceşte vieţii şi vine". Sfântul episcop Valentin i-a zis: „Credinţa creştinească se cade a o arăta nu numai prin cuvinte, ci şi cu faptele". Ritorul a zis: „Care sunt faptele prin care poate să se arate credinţa?" Episcopul a zis: „Să te lepezi de idolii cei făcuţi de mâini şi să primeşti Sfântul Botez, ca să te rânduieşti între fiii lui Dumnezeu!" Craton a zis: „Apa care spală întinăciunea trupească, cum poate să spele şi păcatele?" Arhiereul a răspuns: „Apa, când se va chema asupra ei numele Preasfintei Treimi, primeşte într-însa pe Sfântul Duh, Care curăţeşte toate păcatele omului, ce se botează în apa aceea". Craton a zis: „Lungindu-se vorba noastră, se scurtează viaţa fiului meu Herimon". Sfântul Valentin a zis: „De nu vei crede acestea pe care niciodată nu le-ai putut auzi şi vedea, fiul tău nu va putea să fie sănătos".

Craton a zis: „Ce este aceea, pe care eu niciodată n-am putut auzi şi nici vedea?" Arhiereul a zis: „Oare ai auzit vreodată de Fecioara cea neîntinată care a zămislit, adică, fiind fecioară, a născut şi după naştere a rămas tot fecioară? Oare ai văzut cândva pe cineva umblând pe apele mării ca pe uscat şi cu cuvântul să fi schimbat valurile mării în alinare? Auzit-ai oare de Hristos, Care mai în urmă a fost răstignit, mort şi îngropat şi a treia zi a înviat din morţi şi apoi S-a înălţat la cer? Şi la a Cărui înălţare îngeri în vederea ochilor arătându-se oamenilor, au mărturisit că iarăşi va veni din cer ca să judece viii şi morţii? De le crezi acestea că sunt aşa, apropie-te şi te botează, ca să câştigi sănătatea fiului tău şi sigur să te învredniceşti vieţii veşnice". Ritorul a zis: „Toate câte mi le grăieşti le voi face, numai fiul meu să se facă sănătos". Atunci episcopul a zis: „Deoarece înţelepciunea lumii acesteia, se pare că

este nebunie la Dumnezeu, dă-mi cuvânt că dacă fiul tău prin credinţa mea va câştiga sănătate, tu împreună cu toată casa ta te vei întoarce spre Hristos şi te vei boteza".

Atunci ritorul Craton, chemând pe femeia sa şi pe toţi casnicii săi, s-au aruncat înaintea picioarelor lui, făgăduind că toţi se vor face creştini, dacă se va tămădui Herimon. Acolo erau şi tinerii cei mai sus zişi: Procul, Efiv şi Apolonie, care şi ei dorind sănătatea fiului dascălului lor, au făgăduit că se vor face creştini. De aceea, episcopul Valentin a poruncit să se pregătească o cameră deosebită şi în ziua aceea şi în noaptea viitoare să fie tăcere. Apoi, luând pe bolnav în camera aceea, s-a închis singur cu dânsul. Deci, bolnavul îşi strânsese tot trupul ca un ghem, având capul între genunchi şi picioarele pe umeri, încât nici o parte nu avea liberă între încheieturile trupului. El nu putea vorbi cu limba ci numai gemea. Deci, nici unul dintre doctori nu putea să cunoască şi să vindece neputinţa lui. Dar Sfântul Valentin episcopul, a aşternut pe pământ rasa de păr, pe care obişnuia a se ruga, şi punând pe dânsa pe bolnav, mai mult mort decât viu, s-a rugat toată noaptea lui Dumnezeu. Iată, la miezul nopţii a strălucit în camera aceea o lumină cerească, încât celor ce erau afară li s-a părut că s-a aprins camera.

Iar după ce a trecut miezul nopţii, copilul s-a sculat sănătos cu trupul şi a început cu glas mare a lăuda pe Dumnezeu. Atunci părinţii lui şi toţi care erau cu dânşii în casa aceea, auzind glasul lui Herimon, s-au bucurat foarte mult, că de trei ani nu-l mai auziseră pe el vorbind, decât numai gemând. Deci, apropiindu-se, au bătut în uşă, rugând pe sfânt să le deschidă şi să vadă pe Herimon. Însă sfântul le-a răspuns lor: „Până ce nu voi săvârşi obişnuitele mele rugăciuni şi cântări de laudă, nu vă voi deschide". Deci, aşteptând ei până la ziuă, sfântul episcop le-a deschis uşa şi scoţând pe copil sănătos cu trupul, ca şi cum niciodată n-ar fi fost bolnav, l-a dat pe el părinţilor lui. Atunci ritorul Craton, cu toată casa sa, a crezut în Hristos şi s-a botezat, veselindu-se cu duhul întru Dumnezeu Mântuitorul lor.

Deci, Herimon, copilul cel tămăduit, după primirea Sfântului Botez, nu mai voia să se despartă de doctorul său, de Episcopul Valentin. Asemenea şi cei trei tineri, pomeniţi mai sus, după botez, lăsând filosofia cea din afară, s-au alăturat cu toată osârdia de duhovnicescul învăţător, de Valentin, arhiereul lui Dumnezeu şi s-au făcut ucenicii lui, fiind următorii vieţii lui cele sfinte şi căutători ai mântuirii lor. Pentru că pe şcolarii cei tineri şi de o vârstă cu dânşii, prin îndemnările lor şi cu chipul vieţii celei cinstite şi înţelepte, îi aducea la credinţa în Hristos şi la Sfântul Botez. La

dânşii se adunau mulţime de şcolari, care, ascultând învăţătura lor cea insuflată de Dumnezeu, se învăţau la cerească înţelepciune şi se povăţuiau la calea cea adevărată. După ce şi fiul eparhului cetăţii, cu numele Avundie, a crezut în Hristos şi s-a botezat, s-a aprins de dragoste dumnezeiască şi mărturisea înaintea tuturor că este robul lui Hristos.

Atunci tatăl lui şi ceilalţi senatori, umplându-se de mânie, au prins pe învăţătorul credinţei creştine, pe Sfântul Valentin şi bătându-l fără cruţare îl sileau la închinarea de idoli. Dar el, nevrând să le facă voia, a fost muncit cumplit, apoi l-au dus la închisoare în temniţă. Dar sfântul se bucura că s-a învrednicit a pătimi pentru Hristos Domnul său, rănile cele suferite, căci se înfrumuseţa ca şi cu nişte podoabe scumpe şi se lăuda apostoliceşte, zicând: *Rănile Domnului meu pe trupul meu le port. Acelea împlinesc patimile lui Hristos în trupul meu.* Iar pe ucenicii săi care veneau la dânsul, pe când şedea în temniţă, îi întărea în sfânta credinţă. De acest lucru înştiinţându-se eparhul, s-a mâniat foarte mult şi, trimiţând noaptea, l-a scos din temniţă şi i-a tăiat capul.

Astfel şi-a sfârşit nevoinţa sa cea mucenicească Sfântul Episcop Valentin; iar ucenicii lui, Procul, Efiv şi Apolonie, luând cinstitul lui trup, l-au dus în cetatea Interamna şi acolo, înaintea cetăţii, cumpărând o parte mică de pământ, l-au îngropat cu cinste. Ei au petrecut lângă mormânt ziua şi noaptea în post şi rugăciuni, lăudând pe Dumnezeu. La dânşii se adunau toţi credincioşii câţi erau în cetate şi mulţi din cei necredincioşi veneau şi ascultau cuvintele lor cele mântuitoare de suflet şi la propovăduirea lui Hristos, luminându-se cu credinţa.

După o vreme oarecare, ajungând toate acestea la cunoştinţa lui Leontie, dregătorul cetăţii, a poruncit de a prins pe cei trei sfinţi şi i-a băgat în temniţă. Dar, de vreme ce a văzut pe popor făcând zgomot pentru prinderea lor, pentru că tuturor erau iubiţi, a poruncit să-i ucidă pe dânşii noaptea, pentru că se temea ca să-i osândească pe dânşii la moarte ziua, ca să nu fie liberaţi de mâinile poporului.

Deci, sfinţii mucenici au fost tăiaţi noaptea şi s-au dus la lumina cea neînserată a cereştii împărăţii. Iar Sfântul Avundie, cel mai sus pomenit, fiul eparhului Romei, care mersese acolo la iubiţii săi prieteni, când a auzit de uciderea lor, i-a fost jale de aceasta foarte mult. Deci, luând cinstitele lor trupuri, le-a îngropat cu cinste lângă mormântul Sfântului Valentin, învăţătorul lui, slăvind pe Domnul Iisus Hristos, Care viază şi împărăţeşte împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL POLIHRONIE, EPISCOPUL BABILONULUI, ŞI CEI ÎMPREUNĂ DÂNSUL

Deciu, păgânul împărat al Romei, muncind pe mulţi creştini, s-a dus cu toată puterea oştirii sale împotriva Persiei, pe care biruind-o a prădat ţara lor şi a luat în stăpânire Babilonul, Vactrianul, Ircania şi Asiria; iar mulţimea creştinilor care se aflau în acele ţări, a pierdut-o cu diferite munci. Atunci era episcop în Babilon, Polihronie şi cu dânsul trei preoţi, Parmenie, Elima şi Hrisotel; iar ca diaconi: Luca şi Muco. Pe aceştia, prinzându-i Deciu, a poruncit să-i aducă îndată la jertfă idolească. Sfântul Polihronie a zis cu îndrăzneală: „Noi ne aducem jertfă pe noi înşine Domnului nostru Iisus Hristos, iar diavolilor şi idolilor celor deşerţi şi făcuţi de mâini omeneşti, niciodată nu ne vom închina!"

Atunci Deciu a poruncit să arunce în temniţă pe episcop împreună cu preoţii şi cu diaconii lui. Împăratul începuse a zidi în cetatea Babilonului o capişte zeului Saturn, făcându-i un idol aurit. El a scris la Roma eparhului Valerian de fericita sa biruinţă asupra perşilor, că aceasta i s-a dat lui de la zeii săi şi a poruncit să facă în Roma prăznuire mare zeilor, iar pe creştini cumplit să-i muncească şi să-i ucidă.

Deci, Valerian a îndeplinit întocmai porunca lui Deciu. Săvârşindu-se în Babilon capiştea zeului Saturn, păgânul a pus înaintea judecăţii sale pe Polihronie, episcopul, cu preoţii şi cu diaconii lui şi a zis: „Oare, tu eşti fur de cele sfinte, necinstind pe zei şi neascultând poruncile împărăteşti?" Iar sfântul nu i-a răspuns nici un cuvânt, ci stătea tăcând. Atunci împăratul a zis către preoţi şi diaconi: „Oare este mut povăţuitorul vostru?" Preotul Parmenie a răspuns: „Părintele nostru n-a amuţit, dar, nevrând să-şi spurce cinstita şi sfânta sa gură, face după porunca Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: *Să nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca să nu le calce cu picioarele lor şi întorcându-se să vă rupă pe voi.* Deci este cu dreptate ca gura cea curată să nu se întineze cu gunoiul!" Deciu, mâniindu-se, a zis: „Oare noi suntem gunoi?" Şi îndată a poruncit să taie limba acelui preot.

După ce i-au tăiat limba, Sfântul Parmenie a strigat luminos către Sfântul Polihronie, zicând: „Sfinte părinte, roagă-te pentru mine, pentru că văd asupra ta pe Sfântul Duh, Cel ce împărăţeşte şi care îţi pecetluieşte gura, iar într-a mea pune fagurul de miere!"

Aşa de minunat este Dumnezeu între sfinţii Săi, căci celui ce avea limbă, i-a poruncit să tacă, iar celuilalt, ce-i era limba tăiată, i-a dat putere a vorbi, spre arătarea puterii Sale. Apoi Deciu a zis către episcop: „Polihronie, jertfeşte zeilor şi-mi vei fi mie prieten, iar capiştea cea nou zidită a lui Saturn o voi încredinţa ţie". Dar episcopul nimic nu i-a răspuns. Atunci Deciu, umplându-se de mânie, a poruncit să-l bată cu pietre peste gură. Iar când îl bătea, sfântul şi-a înălţat mâinile spre cer şi, ridicându-şi ochii, şi-a dat duhul. Deciu, a lăsat trupul mucenicului trântit înaintea capiştei lui Saturn. În noaptea următoare au mers doi bărbaţi cinstiţi, cetăţeni persieni: Avdon şi Senis, care, luând în taină trupul Sfântului Episcop Polihronie l-au îngropat lângă zidul Babilonului. Deciu s-a dus la cetatea ce se numea Cordova şi care este în ţara Persiei, poruncind să aducă după el pe acei preoţi şi diaconi legaţi cu lanţuri de fier.

Sfinţii fiind duşi, fiarele au căzut de pe grumajii lor şi de pe mâinile lor. Împăratul Deciu, mergând în cetatea Cordova, a pus înaintea judecăţii sale pe legaţii cei aduşi şi a zis către dânşii: „O, nebunilor, voiţi şi voi să pieriţi? Eu vă îndemn să jertfiţi zeilor celor fără de moarte". Atunci preotul Parmenie, căruia îi era limba tăiată, a răspuns cu glas mare: „O, ticălosule, care ne sileşti pe noi să ne închinăm idolilor celor făcuţi de mâini, închină-te tu Domnului nostru Iisus Hristos, căci de nu te vei închina Lui, vei pieri împreună cu toţi zeii tăi". Atunci Deciu a poruncit să-i spânzure pe toţi la muncire.

Sfinţii, fiind întinşi la muncire, mulţumeau lui Dumnezeu şi ziceau către preotul Parmenie: „Roagă-te pentru noi, părinte!" Iar el a zis: „Dumnezeu, Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, să ne dea nouă mângâierea Sfântului Duh, Care împărăţeşte în vecii vecilor". Ei i-au răspuns: „Amin". Deciu, mâniindu-se, a zis: „Iată farmecele! Este oare vreun semn arătat, ca omul să grăiască, fiind fără de limbă?" Preotul Parmenie a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, Care a dat altădată mutului grăire, Acela mi-a dat şi mie a grăi; iar tu având limbă şi grăind, eşti mut, de vreme ce nu slăveşti pe adevăratul Dumnezeu". Atunci Deciu, a poruncit să-i ardă în foc şi să le lipească table de fier arse pe coastele lor şi cu unghii de fier să le strujească trupurile lor.

Pe când sfinţii erau astfel munciţi, s-a auzit un glas din cer, zicându-le: *Veniţi la Mine cei smeriţi cu inima*. Deciu, auzind acel glas, îl socotea vrăjitorie. Deci a poruncit să coboare pe mucenici de la muncire şi să le taie capetele, iar trupurile lor să le arunce afară din cetate, lângă calea poporului şi să pună păzitori ca să nu

le ia cineva şi să le îngroape. Astfel şi-au săvârşit pătimirea lor pentru Hristos, Sfinţii Mucenici, cei trei preoţi: Parmenie, Elima, Hrisotel şi cei doi diaconi Luca şi Muco. Trupurile lor cele aruncate le-au luat cei doi cetăţeni, de care s-a zis mai sus, şi le-au îngropat într-un sat al lor, aproape de Cordova.

În aceeaşi vreme, împăratul Deciu a trimis prin toată Persia, să caute pe creştini şi să-i pună la muncire. Unii din slujitorii lui, apropiindu-se de dânsul, i-au zis: „O, împărate, prădaţii aceia, care i-ai miluit şi le-ai dăruit viaţă şi libertate, sunt creştini! Aceia îi vedem că adună trupurile cele creştineşti, le îngroapă în satul lor şi nu se închină zeilor, nici nu ascultă porunca ta". Deciu a zis cu mânie: „Cine sunt acei credincioşi?" Slujitorii au răspuns: „Avdon şi Senis". Împăratul a poruncit să-i cheme la el îndată. Venind ei, le-a zis: „Oare aşa sunteţi de nebuni, că nu vedeţi că pentru aceia sunteţi supuşi şi biruiţi de stăpânirea noastră, a romanilor, deoarece nu cinstiţi pe zei?" Ei au răspuns: „Hristos pentru aceea ne-a făcut, ca să fim biruitori asupra diavolului, defăimând pe zeii voştri!"

Deciu le-a zis cu mânie: „Nu ştiţi oare că viaţa voastră stă în mâinile mele?" Sfinţii au răspuns: „Viaţa noastră este în mâinile Dumnezeului nostru şi Lui ne închinăm, căci El, plecând cerul, S-a pogorât pe pământ pentru mântuirea noastră!" Atunci Deciu a poruncit să-i lege cu lanţuri grele şi să-i închidă într-o temniţă strâmtă. Sfinţii, fiind legaţi cu lanţuri, au zis: „Iată slava noastră pe care totdeauna o nădăjduiam de la Domnul nostru!" Tot în aceeaşi zi au fost pârâţi la împărat că sunt creştini şi alţi doi bărbaţi cinstiţi, Olimpie şi Maxim. Împăratul, prinzându-i, a poruncit să-i bată îndată cu beţe, fără să-i cerceteze, pentru că zicea: „Nu sunt vrednici să le ascult cuvintele lor, deoarece nu cinstesc pe zeii mei; ci sunt vrednici de moarte toţi cei ce au de Dumnezeu pe Omul Care a murit". Sfântul Maxim a grăit: „Ai zis bine, Cel ce a murit, dar pentru ce nu zici că tot Acela a şi înviat?"

Deciu a zis: „Spuneţi-ne nouă comoara voastră". Sfântul Olimpie a răspuns: „Comoara noastră, adică aurul, argintul şi toată bogăţia, este Domnul nostru Iisus Hristos, pentru Care nu ne cruţăm viaţa noastră, defăimând toate bogăţiile pământeşti". Sfinţii, fiind bătuţi aspru, strigau: „Slavă Ţie, Doamne Iisuse Hristoase, că ai binevoit să ne rânduieşti cu robii Tăi!" Deciu, iuţindu-se şi mai mult, a poruncit să-i bată cu vergi de plumb. După aceea i-a încredinţat unui oarecare Anisie. Acela, luându-i, i-a muncit şi la sfârşit le-a tăiat capetele cu securea, iar trupurile le-a aruncat spre mâncarea câinilor. Ele au zăcut neîngropate cinci zile, dar nimic nu

s-a atins de dânsele. Iar după cele cinci zile, creştinii, luându-le noaptea, le-au îngropat cu cinste.

După aceasta, Deciu, păgânul împărat, s-a întors la Roma, fiind aduşi, legaţi cu lanţuri, şi sfinţii mucenici din Persia: Avdon şi Senis. El i-a pus pe aceştia în priveliştea romanilor spre slava sa. În acea vreme, Valerian eparhul prinsese în Roma pe preasfinţitul Xist, episcopul Romei, împreună cu tot clerul său şi nu puţini din ceilalţi creştini, închizându-i pe toţi în temniţa poporului. Şezând acolo multe zile preasfinţitul, veneau la dânsul creştinii cei tăinuiţi şi aduceau pe fiii lor, pe rude şi pe cunoscuţi, care se întorceau de la păgânătatea idolească spre Hristos, spre a fi botezaţi de Sfântul Xist acolo în temniţă.

În altă zi, Deciu, chemând sfatul Romei şi pe Valentin eparhul, a adus înaintea lor pe toţi creştinii prinşi în Persia, legaţi cu lanţuri şi îmbrăcaţi boiereşte, cu aur, cu argint şi cu podoabe de mare preţ şi pietre scumpe. Astfel fiind împodobiţi spre slava lui Deciu, deşi pe cale fuseseră chinuiţi cu diferite munci, arătând cu degetul spre dânşii, a zis către sfat: „Vedeţi pe vrăjmaşii pe care zeii şi zeiţele ni i-au dat în mâinile noastre? Aceştia sunt potrivnicii împărăţiei Romei".

Uitându-se spre dânşii tot sfatul Romei, s-au mirat toţi de cinstita lor vedere şi s-au umplut de jale pentru dânşii. Pentru că Domnul dăduse robilor Săi atâta dar, încât cei ce căutau la dânşii, se umileau mai mult decât să se mânie. Deciu a poruncit să cheme pe slujitorul cel mai mare al Capitoliului, cu numele Claudie. Venind, acela a adus cu sine un idol şi trispodul. Deciu a zis către sfinţi: „Jertfiţi zeilor şi veţi fi cetăţeni liberi ai Romei. Vă veţi stăpâni toate averile voastre, vă veţi îmbogăţi cu mai multe bogăţii şi veţi lua de la noi mare cinste". Sfinţii au răspuns: „O dată ne-am adus jertfă Dumnezeului nostru, Domnul Iisus Hristos, iar zeilor tăi jertfeşte-le tu!"

Împăratul a poruncit ca a doua zi să fie gata priveliştea, ca să dea fiarelor spre mâncare pe Avdon şi Senis, cetăţenii persani. A doua zi, după ce s-a făcut ziuă şi priveliştea era gata, împăratul Deciu n-a mers la priveliştе, ci a trimis pe eparhul Valerian în locul său. Valerian, ducându-se şi punând pe mucenici de faţă, mai întâi i-a îndemnat la închinarea idolilor, zicându-le: „Cruţaţi-vă neamul vostru cel bun şi puneţi zeilor tămâie pe altar, pentru că de nu veţi face aceasta, veţi pieri sfâşiaţi de dinţii fiarelor". Sfinţii au răspuns: „Ţi-am spus că Domnului nostru Iisus Hristos îi aducem jertfă de laudă şi tămâie de rugăciuni şi Lui Unuia ne închinăm; iar pe idolii cei făcuţi de mâini, nu-i vom cinsti niciodată!"

Idolul soarelui stătea înaintea priveliştii şi Valerian a poruncit ostaşilor să aducă pe mucenici la idolul acela şi să-i silească să se închine lui. Sfinţii, apropiindu-se de idol, au scuipat asupra lui. Valerian, umplându-se de mânie, a poruncit să bată pe sfinţii mucenici cu vergi de plumb, apoi să-i ducă dezbrăcaţi la locul care era îngrădit împrejur şi unde erau să fie mâncaţi de fiare, înaintea ochilor poporului care privea de pe trepte înalte. Deci, sfinţii stăteau dezbrăcaţi, dar îmbrăcaţi întru Hristos, fiind îngrădiţi cu semnul Sfintei Cruci. Atunci au dat drumul asupra lor mai întâi la doi lei, apoi la patru urşi. Dar nu i-au vătămat deloc, ci şedeau la picioarele lor ca nişte păzitori. Valerian a zis: „Acum este dovedită vrăjitoria creştinească".

Atunci a poruncit să ducă fiarele, iar ostaşii cei înarmaţi să intre la mucenici să-i ucidă. Şi astfel i-au înjunghiat cu săbiile. Apoi legându-i de picioare, i-au tras şi i-au aruncat înaintea idolului soarelui, din porunca ighemonului, spre înfricoşarea creştinilor. Şi aşa au zăcut acolo trei zile. Dar un creştin tăinuit, anume Chiric, cu rânduiala ipodiacon, petrecând aproape de privelişte, a luat noaptea trupurile mucenicilor, le-a pus într-o raclă de plumb şi le-a îngropat în casa sa.

Astfel s-au sfârşit Sfinţii Mucenici Avdon şi Senis, cetăţeni persieni. După aceea şi Sfântul Sixt, episcopul Romei, cu clerul său, a fost muncit după dânşii, a cărui pătimire împreună cu Sfântul Lavrentie arhidiaconul, se cinsteşte în 10 zile ale lunii august. Cinstitele moaşte ale acestor doi sfinţi mucenici, Avdon şi Senis, au stat în pământ până pe vremea împărăţiei Marelui Constantin. Iar în zilele lui, prin dumnezeiasca descoperire, au fost găsite de credincioşi şi au fost mutate în gropniţa lui Pontian, întru cinstea şi slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

LUNA IULIE
ZIUA A TREIZECI ŞI UNA

VIAŢA SFÂNTULUI ŞI DREPTULUI EVDOCHIM*

Mare folos găseşte în povestirea vieţii dreptului Evdochim, atât cel ce povesteşte, cât şi cel ce ascultă. Acest sfânt nu numai că s-a arătat fierbinte săvârşitor al faptei bune, după cum au fost şi mulţi alţii în pustnicie; dar, aflându-se mai vârtos în grijile lumii şi purtându-se ca o corabie în mijlocul mării prin valurile tulburărilor şi supărându-se de măiestriile satanei cu multe feluri de vederi, s-a păzit fără tulburare de toate patimile poftei, până la cel mai mic cuget. Deci, a săvârşit bine aceste isprăvi ale faptei bune, încât a rănit pe diavoli mai mult decât aceia care s-au nevoit în pustie 50 sau 60 de ani şi cărora li s-a făcut pildă de faptă bună. El, cu mult mai vârtos, s-a făcut pildă celor îmbunătăţiţi care petrec în lume. Căci ei, dacă vor privi la faptele lui, pot să vieţuiască cu întemeiere şi să se mântuiască. Deci este potrivit acum să întindem povestirea ascultătorilor celor cucernici, ca o masă pe care se află bucate duhovniceşti, care niciodată nu lipsesc, nici nu se strică.

Minunatul Evdochim îşi avea neamul în Capadocia. El s-a născut şi a fost crescut de părinţi binecredincioşi. Tatăl său se numea Vasile şi maica sa, Evdochia, fiind renumiţi cu neamul, bogaţi cu avuţia, slăviţi şi străluciţi cu dregătoria, fiindcă Vasile era în slujba patriciului. Evdochim, având astfel de neam strălucit, nu se cinstea atât de strălucirea neamului său, pe cât era slăvit şi lăudat prin faptele cele bune, pe care le săvârşea cu osârdie. Căci a fi copii slăviţi, poate şi dregători, din părinţi de neam bun, se află mulţi în lume; dar a păzi viaţa îmbunătăţită şi înţelepciune desăvârşită, petrecând în mijlocul lumii, acolo unde se pune înainte şi se unelteşte mai mult plăcerea şi desfătarea, aceştia se găsesc cu anevoie.

---

* Scrisă de Simeon Metafrast

Acest fericit copil, fiind dat de părinţii lui la învăţătura cărţii, n-a avut trebuinţă să fie îndemnat la învăţătură, de frica şi de bătăile dascălilor, ci însuşi din firea sa se îndemna la aceasta. El se silea mai ales cu toată sârguinţa, ziua şi noaptea, la citirea dumnezeieştilor Scripturi, în a căror îndeletniciri se înveselea de trei ori mai mult acel fericit suflet, decât acei care se aflau la mese scumpe şi la petreceri cu jocuri şi cu timpane. De aceea, acestui sfânt se potrivea acel grai proorocesc: *Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, Doamne, mai mult decât mierea şi fagurul în gura mea.* Preumblarea sa era să meargă la dumnezeieştile biserici, să asculte sfintele slujbe şi cuvintele dumnezeieşti şi cu totul se sârguia să se facă locaş curat al Dumnezeului Celui viu.

Dar vrăjmaşul adevărului, îndemna pe mulţi tineri de o vârstă cu Evdochim, să-l sileaască a merge la petreceri îndulcitoare, la vânătoare şi la veselii. Însă el, de-a pururea pomenitul, avea altă desfătare şi plăcere, adică să se roage şi să se sârguiască cu citirea cărţilor folositoare de suflet; dar nu precum fac unii care se roagă, neavând mintea lor la rugăciune şi petrec neluând aminte, nici la cele care le citesc, nici la cele pe care le aud de la alţii; ci el, adevăratul rob al Domnului, când se ruga şi când citea, îşi avea toată mintea şi tot cugetul pironit la sfintele cuvinte pe care le citea.

El a iubit din tot sufletul înţelepciunea şi curăţia cea mai cinstită decât toate celelalte fapte bune care fac pe om întocmai cu îngerii, încât putea cu îndrăzneală să zică şi el ca şi acel mult pătimitor Iov: *Niciodată n-a urmat inima mea ochiului meu, dacă din întâmplare ar fi văzut ceva fără voie.* Lucrul cel mai mare decât acesta este că, de-a pururea pomenitul Evdochim, s-a hotărât să nu privească în faţă parte femeiască, cât va trăi. De aceea, câtă vreme a trăit, afară de maica sa n-a privit în faţă altă femeie, nici n-a vorbit cu vreuna.

Pe lângă înţelepciune, el a adăugat împreună şi milostenia, însoţită cu desăvârşita veselie a feţei, ca prin întreaga înţelepciune să strălucească faţa înaintea lui Dumnezeu, iar prin milostenie, sufletul său să se hrănească cu darul Sfântului Duh. El făcea atât de multă milostenie, încât şi pe acelea de care el avea nevoie să trăiască, le dădea săracilor; nu numai bani, dar orice ar fi avut de trebuinţă. El atât de mult ajuta pe cei săraci, încât de ar fi fost trebuinţă să se vândă rob pentru libertatea altora, ar fi primit cu bucurie. Deci, el ştia că rodul dragostei este milostenia. De aceea, era şi tată al săracilor, ocârmuitor al văduvelor, îmbrăcăminte celor lipsiţi, săturare flămânzilor şi mângâiere mâhniţilor.

Minunatul Evdochim, pentru faptele lui cele bune, s-a învrednicit, fără voia lui, şi de împărătească vrednicie. Însă cu toate acestea, n-a căzut câtuşi de puţin din strălucirea şi frumuseţile cerului, mai ales socotind că vrednicia lui i s-a dat ca dar de la Dumnezeu, îi slujea Lui mai cu îndatorire şi s-a afierosit pe sine dumnezeiescului dar. Acest sfânt s-a mai rânduit a fi şi voievod peste oastea Capadociei, în eparhia ce se numeşte Harsiana. El, ca un iconom înţelept, nu dorea dregătoria pentru cinstea şi slava sa, după cum fac mulţi nepricepuţi care iau vreo dregătorie, ca să se slăvească şi să se lăcomească. Dar ticăloşii nu pun în mintea lor înfricoşata cercetare, care va s-o facă dreptul şi înfricoşatul Judecător. Fericitul Evdochim nu era din aceştia, ci toată sârguinţa şi grija lui era dată spre a ocârmui pe cei mici şi pe cei mari cu cuviosie şi dreptate şi chiar sufletul, dacă ar fi fost trebuinţă, l-ar fi jertfit pentru ascultarea lui.

Dar ce să spun multe; fericitul Evdochim era desăvârşit în toată fapta bună, înfocat în dragostea lui Dumnezeu, neurmat în dragostea aproapelui, pentru care fugea de toată vorba de rău. Dar nu numai el se păzea de osândire, ci şi pe ceilalţi îi împiedica în tot chipul de a nu grăi vreun cuvânt potrivnic, care să jignească pe aproapele. El învăţa pe fiecare cum se cuvine să se deprindă, adică mai mult să asculte decât să vorbească. Cu acest fel de petrecere fericită s-a făcut vas al alegerii, dascăl cu cuvântul şi cu fapta; chip, pildă şi icoană vie acelora care petreceau împreună cu el, până ce a ajuns la fericitul sfârşit al vieţii de acum. El a trăit în Capadocia treizeci şi trei de ani, fiind tânăr cu vârsta, iar cu priceperea şi cu socoteala preabătrân.

Dreptul Evdochim, cunoscându-şi sfârşitul său nu s-a tulburat, fiindcă toată viaţa lui n-a cugetat decât la moarte. Un lucru numai îl mâhnea: că maica sa era departe şi nu era la sfârşitul vieţii sale. Sosind ceasul cel din urmă să se ducă către Domnul, au venit mulţi la el să-l cerceteze. După ce le-a vorbit din destul despre aducerea aminte de moarte, i-a jurat pe Dumnezeu să-l îngroape cu aceleaşi haine cu care era îmbrăcat şi să nu-i facă cele obişnuite, care se fac la ceilalţi morţi. Atunci a făcut semn şi după ce au ieşit toţi afară, a început a se ruga lui Dumnezeu, zicând acestea pe care le-au auzit unii dintre ei şi le-au spus pe urmă: „Doamne, Dumnezeul meu, precum n-am voit să se arate petrecerea mea cât am trăit, astfel mă rog ca şi sfârşitul meu să se facă fără nici un dar, nici să socotească cineva că Ţi-am bineplăcut Ţie!" Apoi a zis: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!" Ieşind preasfântul său suflet, cei ce se aflau acolo, cucernicindu-se de porunca sfântului, nu numai că i-au lăsat hainele care le purta, dar şi patul pe care se culca, care era făcut din lemne despicate, aşa cum erau, le-a pus în mormântul sfântului.

Dar nu era cu putinţă să se ascundă soarele în nor, nici făclia sub obroc, pentru că pe cât se ascundea fericitul acesta, pe atât Domnul îl făcea arătat pentru folosul multora. Pentru că un om oarecare, cu numele Ilie, avea diavol înfricoşat şi după ce au trecut câteva zile de la moartea sfântului, s-a întâmplat să treacă prin partea aceea. Deci, stând în locul unde zăceau sfintele moaşte, cum s-a atins de mormântul sfântului, îndată diavolul a început a-l munci pe Ilie şi, scuturându-l cu înfricoşare, l-a aruncat la pământ ca pe un mort. Şi aşa a ieşit şi a scăpat omul. Deci, Domnul, ca să slăvească pe robul său, a întins în multe părţi minunea care s-a făcut cu Ilie, şi mulţime multă venea, aducând bolnavi de multe feluri de patimi şi se tămăduiau la mormântul sfântului.

O femeie oarecare avea un copil, care era slăbănog de amândouă mâinile, încât nu putea să le mişte nicidecum. Deci, îndată ce a venit la mormântul sfântului, în acea zi s-a şi tămăduit. Un alt copil era iar slăbănog, nu numai de mâini, dar şi de picioare. Acela venind, de asemenea, cu credinţă la locul acela minunat a căpătat sănătate ca şi copilul cel dintâi. Astfel, candela sfântului era un izvor de tămăduiri, pentru că îndată ce se ungeau bolnavii cu untdelemnul candelii, se tămăduiau.

Altă femeie, având duh necurat, îndată ce s-a apropiat de mormântul sfântului, diavolul a fugit de la ea. O alta, fiind muncită mai înainte cu mulţi ani de o patimă cumplită şi nevindecată, s-a dus cu credinţă la mormântul sfântului şi, luând pământ, l-a amestecat cu lacrimile sale mai mult decât cu apă şi l-a făcut tină; apoi ungându-şi rana, îndată şi-a câştigat sănătatea cea dorită. Pământul acela de la mormântul sfântului, făcea tămăduire nu numai acelora care se duceau acolo, ci şi acelora care erau departe; pentru că se trimitea din el la cei bolnavi şi se ungeau cu dânsul. Şi astfel îşi căpătau sănătatea după credinţa lor. La Sfântul Evdochim aceasta era încă o covârşire a darului, fiindcă îndată ce se ungeau bolnavii şi chemau numele lui, se tămăduiau numaidecât.

Este lucru cu neputinţă a scrie cineva toate minunile acestui sfânt. Deci, acum socotesc că este vremea să spunem şi despre mutarea cinstitului lui trup de la Harsiana la Constantinopol.

Vestea despre minunile Sfântului Evdochim a ieşit şi a trecut prin toată cetatea şi latura, încât toţi se minunau şi nu se dumireau cum un om tânăr cu vârsta, ce se afla în mijlocul atâtor tulburări, fiind în dregătorii şi boierii înalte, a săvârşit atâtea fapte bune, pe care abia le săvârşesc sihaştrii din pustietăţile cele adânci, păzind atâta curăţie şi întreagă înţelepciune. Deci, auzind ei de minunile cele nemărginite şi preagrabnice ce le făcea, toţi s-au spăimântat pentru aceea şi cei mai mulţi oameni povesteau, cugetând la el.

Aflând şi părinţii de moartea fiului lor, s-au mâhnit foarte mult. Dar, auzind şi de minunile pe care le făcea, se mângâiau şi aveau dorinţa să se încredinţeze şi cu vederea. Astfel, maica sfântului, fiind biruită de patima iubirii de fiu, n-a pus în mintea sa depărtarea locului, nici n-a socotit ostenelile şi primejdiile călătoriei, ci s-a pornit cu mare osârdie şi s-a dus la mormântul preaiubitului şi preasfântului său fiu. Acolo, văzând mulţimea celor ce se duseseră cu toată evlavia şi minunile ce se făceau la acest sfinţit loc, unde se vindecau foarte repede îndrăciţii şi cei ce sufereau de multe patimi, a căzut şi a îmbrăţişat mormântul fiului său. Ea îl plângea ca pe un mort; dar, cucernicindu-se şi minunându-se de darul minunilor pe care fiul său îl luase de la Dumnezeu, se mângâia că este maica unui sfânt ca acesta, pentru care făcea şi plânsul amestecat cu lauda, zicând unele ca acestea:

„Fiul meu preadulce; fiule, lumina ochilor mei. Noi nimic n-am auzit de bine despre tine, de unde se află la tine atâta dar de tămăduire? Căci acesta se dă de la Dumnezeu numai celor care vieţuiesc în curăţie şi cu nevoinţă, cu ascunse osteneli şi cu fapte bune. Robii Săi adevăraţi îl primesc de la Domnul, ca un început al bunătăţilor ce vor să fie în slava împărăţiei cereşti. Prin tine, fiul meu, m-am făcut şi mă numesc maică de trei ori fericită. De aceea, nu-ţi mai fac plânsuri şi tânguiri, ci, ca unui prieten iubit al lui Dumnezeu, îţi aduc cântări şi laude duhovniceşti. Nu te mai numesc rod al pântecelui meu, ci fiu al lui Dumnezeu după dar! Pe tine te-am născut trupeşte, însă acum, dimpotrivă, eu mă nasc de la tine duhovniceşte.

Deci, nu mă ruşinez să te numesc părintele meu, fiindcă pentru faptele tale cele bune, părintele tău este Însuşi Tatăl cel ceresc. Tu ai rude pe sfinţii îngeri şi toate cetele sfinţilor; deci fă-ne bine şi nouă, părinţilor tăi, care mai mult ne apasă mâhnirea ta, decât bătrâneţile noastre de mulţi ani. Mie, maicii tale celei trupeşti, mi-ai fi dat plată pentru creşterea ta, dacă prin mijlocirea ta m-ai împrietenit cu Părintele tău cel ceresc. Asemenea vei face răsplătire părintelui tău, care te-a născut pe tine trupeşte, dacă îi vei pricinui odihnă bătrâneţilor sale în sânul lui Avraam. Fiul meu binecuvântat, o rugăciune ca aceasta aduce ţie bătrâneţile părinteşti, ostenelile pântecelui de maică, sânul şi laptele pe care l-ai supt. Cunosc că Dumnezeu, fiind rugat de tine, te va asculta pentru părinţii tăi, căci porunca Lui este ca să-L cinstească fiii, fiindcă cinstea care se face de către fii părinţilor, se suie la Dumnezeu, ca Unul ce este Tată şi Ziditor al tuturor".

Acestea zicându-le cucernica maică a Sfântului Evdochim, a poruncit de a ridicat lespedea de pe mormânt şi, scoţând afară

racla cu sfintele moaşte, s-a arătat o minune preaslăvită şi preaînvederată, ca să încredinţeze pe cele zise. Căci trecuseră optsprezece luni de la îngroparea sfântului şi, atâta vreme aflându-se în pământ, acele cinstite moaşte n-au suferit nici o schimbare, din câte se întâmplă de nevoie la trupurile moarte. Nici faţa nu s-a schimbat, nici nu s-a făcut vreo putrezire, sau măcar puţină stricăciune la vreun mădular al trupului, nu s-a vestejit, nici nu s-a înnegrit câtuşi de puţin acel sfânt trup, ci se arăta cu faţa strălucită, înflorită şi veselă cu toate închipuirile, asemenea unui om ce doarme. El n-a murit, ci numai o mişcare lipsea, ca să se arate sfântul viu. Asemenea au rămas şi hainele cu care l-au îngropat, nestricate cum au fost la început. Căci ştim cu toţii că trupurile celor morţi le urmează, pe lângă mirosirea cea rea a trupului şi hainele să scoată oarecare miros greu şi putregăios. Dar la acest de trei ori fericit, însuşi trupul şi hainele slobozeau bună mireasmă minunată şi dulceaţă, la vedere şi la mirosire. Deci, nu se socotea că atunci s-a deschis mormânt de mort, ci oarecare livadă preafrumoasă cu răsaduri şi flori binemirositoare.

Acolo s-a aflat şi un ieromonah cu numele Iosif, care a apucat sfintele moaşte să le ridice şi numai cât le-a îmbrăţişat, au stat drepte, ca şi cum ar fi fost vii. Pentru aceasta, înfricoşându-se, a căzut înaintea picioarelor sfântului, rugându-l să-l lase să ia hainele lui pentru evlavie. El a început întâi de a scos dulama şi l-a îmbrăcat cu alta; apoi a scos din picioarele lui încălţămintea pe care o purta cu atâta înlesnire, încât se arăta, ca şi cum însuşi sfântul îi ajuta spre a le scoate. Deci, după ce l-au dezbrăcat, l-au aşezat iarăşi în chipul cel dintâi, slăvind pe Dumnezeu împreună cu cei ce se aflau acolo, care slăvesc pe cei ce Îl slăvesc pe El.

Deci, se adevereşte că s-a descoperit cu iconomie mormântul sfântului, ca să se arate darul cel mare cu care l-a slăvit pe Dumnezeu, încât să păzească peste fire trupul lui nestricat. Arătându-se acestea, s-au înfricoşat diavolii şi fugeau ca izgoniţi de fulger. Cu adevărat, dacă, fiind el ascuns în pământ, se temeau diavolii de oameni, cu cât mai mult s-au înfricoşat de el, după ce s-a arătat şi strălucea în slava sfinţeniei.

După aceasta s-a ivit neînţelegere între maica sfântului şi între cei de acolo; pentru că maica sfântului voia să ia sfintele moaşte şi să le aducă în Constantinopol, zicând: „Steaua aceasta a răsărit din pântecele meu". Iar cei de acolo ziceau: „Cu adevărat, din tine a răsărit, dar la noi a împărăţit. Deci, cum este cu putinţă să ne lipseşti pe noi de un dar ca acesta, care aici şi-a întins razele atâtor minuni. Această vie este de la voi, dar la noi şi-a dat rodul

darurilor, fiindcă aşa a binevoit Dumnezeu. Deci, să nu te împotriveşti hotărârii lui Dumnezeu, să nu ne zavistuieşti dumnezeieştile daruri, să nu voieşti a lipsi atâta mulţime de folosul sufletului şi al trupului. Îţi ajunge pentru slavă, că te-ai arătat maică a unui sfânt ca acesta!"

Auzindu-le ea, ca o înţeleaptă s-a dus în linişte la ale sale. De atunci au trecut însă la mijloc multe zile şi numitul ieromonah Iosif, aflându-se acolo, a dobândit vreme de a furat comoara şi a fugit, neştiind nimeni din cei de acolo. Mergând Iosif cu sfintele moaşte pe ascuns, s-a vădit din mirul ce picura dintr-însele şi din minunile care se făceau pe drum. Deci, o femeie îndrăcită, fiind dusă de oarecare, s-a întâmplat de s-a aflat acolo unde erau sfintele moaşte. Atunci s-a speriat diavolul şi a făcut pe femeie să strige, ocărând pe sfânt şi sărind fără rânduială. Astfel a ieşit diavolul acela, fiind izgonit de darul Sfântului Duh. Femeia aceea, făcându-se sănătoasă, s-a întors la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. Apoi o fecioară, având oarecare patimă înfricoşată, îndată ce s-a apropiat cu credinţă de sfintele moaşte a luat tămăduire.

Astfel, făcând minuni sfântul, s-a dat părinţilor săi darul cel de mult preţ. Atunci acea maică cinstitoare de Dumnezeu, cu dragoste ca o iubitoare de fiu, a făcut sfintelor lui moaşte o raclă de argint şi a pus-o în frumoasa biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise mai înainte, făcându-se în toate zilele nenumărate minuni.

Un asemenea dar a luat Sfântul Evdochim de la Dumnezeu, pentru faptele lui cele multe şi bune şi, mai ales, pentru covârşirea milosteniei; pentru că el avea mai multă osârdie spre a da, decât spre a lua. El a semănat cu binecuvântare vremelnică, iar acum seceră roduri veşnice în împărăţia cerului, căreia să ne învrednicim şi noi, prin mijlocirea acestui de trei ori fericit Evdochim, împreună cu Tatăl, cu Fiul şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfârşit şi lui Dumnezeu laudă.

CUPRINS

Introducere, de Arhimandrit Ioanichie Bălan . 5

Ziua întâia

Sfinţii Mucenici Cosma şi Damian, doctorii cei fără de arginţi 7
Cuviosul Petru, patriciu 11
Sfântul Mucenic Potit Pruncul 12
Sfântul Ierarh Leontie, Episcopul Rădăuţilor . . . 22

Ziua a doua

Punerea Cinstitului Veşmânt al Maicii Domnului în biserica Vlaherna 24
Sfântul Ierarh Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului . . 27
Binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt . 30

Ziua a treia

Sfântul Mucenic Iachint 38
Sfântul Sfinţit Anatolie, Patriarhul Constantinopolului 43
Cuviosul Alexandru, Întâiul începător al Mânăstirii Neadormiţilor 43

Ziua a patra

Sfântul Andrei din Ierusalim, Episcopul Cretei . . . 59
Sfânta şi Dreapta Marta, Maica Sfântului Simion . 65

Ziua a cincea
Cuviosul Atanasie din Aton 72
Cuviosul Lampadie 93
Aflarea Cinstitelor Moaşte
ale Sfintei Fecioare Iuliana 93

Ziua a şasea
Cuviosul Sisoe cel Mare 98
Sfinţii Mucenici Marin, Marta, Avdifax şi Avacum,
şi cei împreună cu dânşii 101

Ziua a şaptea
Cuviosul Toma Maleon 108
Sfânta Muceniţă Chiriachi 109
Sfântul Mucenic Peregrin şi cei împreună cu el . . 110

Ziua a opta
Sfântul Mare Mucenic Procopie 111
Sfinţii Mucenici Epictet Preotul şi Astion Monahul . 127
Sfântul şi Dreptul Procopie,
făcătorul de minuni din Ustiog 140

Ziua a noua
Sfântul Sfinţit Mucenic Pangratie,
Episcopul Tavromeniei 146
Sfântul Mucenic Chiril, Episcopul Gortinei 171
Cuvioşii Patermutie, Coprie
şi cei împreună cu dânşii 173
Despre alt Cuvios Patermutie 179
Despre alt Cuvios Coprie 183
Sfântul Sfinţit Teodor, Episcopul Edesei,
şi cei împreună cu dânsul 185

Ziua a zecea
Sfinţii Patruzeci de Mucenici, care au pătimit
în Cetatea Nicopoli din Armenia 216
Cuviosul Antonie al Pecerscăi,
Întâiul începător al monahilor din Rusia . . . 223
Aducerea Cinstitului Veşmânt al Domnului nostru
Iisus Hristos, din Persia la Moscova 236

Ziua a unsprezecea
Minunea Sfintei Muceniţe Eufimia,
prin care s-a întărit dreapta credinţă 239
Sfânta şi Dreapta Olga, doamna Rusiei 251

Ziua a douăsprezecea
Sfinţii Mucenici Proclu şi Ilarie 265
Cuviosul Părinte Mihail Malein 268
Sfinţii Mucenici Teodor Neamţul şi Ioan, fiul său,
care au fost ucişi în Kiev 279
Sfântul Mucenic Serapion 281

Ziua a treisprezecea
Soborul Sfântului Arhanghel Gavriil 282
Sfântul Iulian, Episcopul Chenomaniei, din Galia . 284
Sfânta Muceniţă Golinduhia 293
Cuviosul Ştefan Savaitul 298

Ziua a paisprezecea
Sfântul Apostol Acvila,
unul din cei şaptezeci 299
Cuviosul Elie Monahul 301
Sfântul Nicodim Aghioritul,
Purtătorul de Dumnezeu 304

Ziua a cincisprezecea

Sfinţii Mucenici Chiric şi Iulita 311
Sfântul şi întocmai cu Apostolii, Vladimir, marele domn al Kievului 314

Ziua a şaisprezecea

Sfântul Sfinţit Mucenic Atinoghen şi cei zece ucenici ai săi 330
Sfânta Muceniţă Iulia Fecioara 334

Ziua a şaptesprezecea

Sfânta Mare Muceniţă Marina 339

Ziua a optsprezecea

Sfântul Mucenic Emilian 348
Cuviosul Pamvo 352
Cuviosul Ioan mult pătimitorul 358

Ziua a nouăsprezecea

Cuvioasa Macrina, sora Sfântului Vasile cel Mare . 362
Cuviosul Dia 381

Ziua a douăzecea

Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul 387

Ziua a douăzeci şi una

Sfântul Prooroc Iezechiel 402
Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos şi Sfântul Ioan Pustnicul 410

Ziua a douăzeci şi doua

Sfânta Mironosiţă şi întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena 442

Ziua a douăzeci şi treia

Sfântul Mucenic Foca 451
Sfântul Sfinţit Mucenic Apolinarie, Episcopul Ravenei 451
Sfinţii Mucenici Trofim şi Teofil şi cei împreună cu dânsul 462

Ziua a douăzeci şi patra

Sfânta Muceniţă Hristina 463
Cuviosul Policarp, arhimandritul Pecerscăi 468

Ziua a douăzeci şi cincea

Adormirea Sfintei şi Dreptei Ana, Maica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu . 473
Sfânta Diaconiţă Olimpiada 473
Cuvioasa Fecioară Eupraxia 478
Cuviosul Macarie, egumenul mânăstirii de la Apele Galbene . . 500

Ziua a douăzeci şi şasea

Sfântul Sfinţit Mucenic Ermolae, preotul Nicomidiei, şi cei împreună cu dânsul 514
Sfânta Muceniţă Parascheva 515
Cuviosul Moise Ungurul 517

Ziua a douăzeci şi şaptea

Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, doctorul fără de plată 524

Ziua a douăzeci şi opta

Sfinţii Apostoli şi Diaconi: Prohor, Nicanor, Timon şi Parmena, din numărul celor 70 539

Sfântul Mucenic Iulian 540
Cuviosul Pavel Xeropotamianul 543

Ziua a douăzeci şi noua
Sfântul Mucenic Calinic 550
Sfânta Muceniţă Serafima Fecioara 553

Ziua a treizecea
Sfinţii Apostoli Sila, Silvan, Crescent, Epenet şi Andronic, din numărul celor 70 559
Sfântul Sfinţit Mucenic Valentin şi cei împreună cu dânsul 561
Sfântul Polihronie, Episcopul Babilonului, şi cei împreună dânsul 566

Ziua a treizeci şi una
Sfântul şi dreptul Evdochim 571

Text computerizat şi tehnoredactat
la Sfânta Mânăstire Sihăstria
Format 16/70 x 100 1/1
Coli de tipar 36,5

F.E.P. «Tipografia Centrală»,
277068, Chişinău, str. Florilor, 1
Departamentul Edituri, Poligrafie
şi Comerţul cu Cărţi